

Arcana Cœlestia

Bibl. - Pentateuch
K [Latin]

QUÆ IN

SCRIPTURA SACRA,

SEU

VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA:

Hic Primum quæ in

G E N E S I.

Una cum Mirabilibus

Quæ visa sunt

In Mundo Spirituum, & in Coelo Angelorum.

PARS PRIMA.

MDCCXLIX.

MATTH. VI: 33.

*Quærite primo Regnum Dei, & Justitiam ejus,
& omnia adjicientur vobis.*



* * *

ARCANA COELESTIA, quæ in Scriptura
 Sacra seu Verbo Domini detecta sunt, continentur
 in Explicatione, quæ SENSUS INTERNUS Verbi est:
 de quo Sensu qualis sit, videantur quæ de illo ab
 Experientia, ostensa sunt, n: 1767 ad 1777; n:
 1869 ad 1879: & præterea in Contextu, n: 1 ad
 5. 64. 65. 66. 167. 605. 920. 937. 1143. 1224.
 1404. 1405. 1408. 1409. 1502 fin: 1540. 1659.
 1756. 1783: 1807.

MIRABILIA, quæ visa in Mundo Spirituum, &
 in Cælo Angelorum, cuius Capiti præmissa & subnexa
 sunt: in Parte hac Prima.

- 1 *De Resuscitatione Hominis a mortuis, & introitu ejus
 in vitam æternam, pag. 49, 50.*
- 2 *De Resuscitati introitu in vitam æternam, pag: 51.*
- 3 *Continuatio, de introitu hominis in vitam æternam,
 pag: 84, 85.*
- 4 *Qualis vita Animæ seu Spiritus tunc, pag: 86, 87.*
- 5 *Exempla quædam a Spiritibus, quid cogitaverint in vita
 corporis de Anima aut Spiritu, pag: 120 ad 122.*
- 6 *De Cælo & Gaudio Cœlesti, pag: 123 ad 125.*
- 7 *Continuatio de Cælo & Gaudio cœlesti, pag: 143 ad 146.*
- 8 *Continuatio de Cælo & Gaudio Cœlesti, pag: 147 ad 149.*
- 9 *De Societatibus, quæ Cælum constituunt, pag: 193 ad 195.*
- 10 *De Inferno, pag: 196 ad 198.*
- 11 *De Infernis eorum, qui in Odiis, Vindiētis, & Cru-
 delitate, vitam transegerunt, pag: 237 ad 241.*
- 12 *De Infernis eorum, qui in Adulteriis & Lasciviis
 vitam transegerunt: tum de Infernis Dolorum, &
 Præstigiaticum, pag: 242 ad 246.*

- 13 *De Infernis Avarorum; & de spurca Hierosolyma, & Latronibus in deserto: tum de Infernis excrementitiis eorum, qui in meris Voluptatibus vixerunt, pag: 292 ad 296.*
- 14 *De aliis Infernis, quæ a prioribus distincta sunt, pag: 297 ad 303.*
- 15 *De Vastationibus, pag: 367 ad 369.*
- 16 *De Ecclesia Antiquissima, quæ appellata Homo seu Adam, pag: 370 ad 374.*
- 17 *De Antediluvianis, qui perierunt, pag: 414 ad 417.*
- 18 *De Situ Maximi Hominis, tum de Loco & Distantia in altera vita, pag: 418 ad 420.*
- 19 *Continuatio de Situ & Loco, ut & de Distantia & Tempore in altera vita, pag: 451 ad 453.*
- 20 *De Perceptione Spirituum & Angelorum; & de Sphæris in altera vita, pag: 454 ad 458.*
- 21 *Continuatio, de Perceptionibus, & de Sphæris in altera vita, pag: 492 ad 496.*
- 22 *De Luce, in qua vivunt Angeli, pag: 497 ad 500.*
- 23 *Continuatio, de Luce, in qua vivunt Angeli: deque illorum Paradisiacis & Habitaculis, n: 530 ad 534.*
- 24 *De Loquela Spirituum & Angelorum, pag: 535 ad 541.*
- 25 *Continuatio, de Loquela Spirituum, & diversitatibus ejus, pag: 581. 582.*
- 26 *De Scriptura Sacra seu Verbo, quod Divina recondat, quæ patent coram Spiritibus bonis, & Angelis, pag: 583 ad 586.*
- 27 *Continuatio, de Scriptura Sacra seu Verbo, pag: 624 ad 628.*
- *Quædam de Spiritibus & Angelis in genere, pag: 628 ad 630.*



LIBER GENESEOS.

- I. **Q**UOD Verbum Veteris Testamenti contineat arcana cæli, & quod omnia & singula spectent Dominum, Ipsius Cælum, Ecclesiam, Fidem, & quæ sunt fidei, nemo mortalium ex litera capit; nam ex litera seu sensu literæ, nemo aliud videt, quam quod in genere spectent externa Ecclesiæ Judaicæ; cum tamen ubi vis interna sunt, quæ nusquam patent in externis, præter paucissima, quæ Dominus revelavit, & explicuit Apostolis; sicut quod Sacrificia significant Dominum; quod Terra Canaan, & Hierosolyma, Cælum; unde vocatur Canaan & Hierosolyma cælestis; similiter Paradisus.
- I. Sed quod omnia & singula, imo singularissima, usque ad minimam jotham, significant & involvant spiritualia & cælestia, adhuc Orbis Christianus alte ignorat, quare etiam Vetus Testamentum parum curat. Ex unico hoc usque scire possunt, quod Verbum, quia Domini, & a Domino, nusquam dari possit, nisi interius contineat talia, quæ sunt Cæli, quæ Ecclesiæ, quæ Fidei, alioquin non vocari potest Verbum Domini, nec dici quod vita aliqua illi insit; nam unde vita, nisi ex illis, quæ sunt vitæ, hoc est, nisi inde, ut omnia & singula se referant ad Dominum, Qui est ipsissima vita; quare quicquid non interius spectat Ipsum, non vivit, imo, quæ vox in Verbo, non involvit Ipsum, seu ad Ipsum se refert suo modo, non est divinum.

III. *Absque Vita tali, Verbum quoad literam est mortuum; se enim habet Verbum sicut homo, qui, ut in Orbe Christiano notum est, Externus est & Internus; Externus homo separatus ab Interno est corpus, & sic mortuum; Internus autem est, qui vivit, & dat Externo vivere; Internus homo est ejus Anima: ita Verbum, quoad literam solum, est sicut corpus absque anima.*

IV. *Ex solo sensu literæ, cum ei inhæret mens, nusquam videri potest, quod talia contineat; sicut prima hæc Geneseos, ex sensu literæ nusquam aliud noscitur, quam quod agatur de Creatione Mundi, & de Horto Edenis, qui vocatur Paradisus; tum de Adamo, ut primo homine creato; quis aliud autumat: sed quod hæc arcana contineant, quæ nusquam adhuc revelata sunt, ex illis quæ sequuntur, satis constabit; & quidem quod Primum Caput Geneseos, in sensu interno, agat de NOVA CREATIONE hominis, seu de ejus REGENERATIONE in genere, deque Antiquissima Ecclesia in specie, & quidem ita, ut ne minimum vocis sit, quod non repræsentat, significat, & involvit.*

V. *Sed quod ita se res habeat, nemo mortalium usquam scire potest, nisi ex Domino; quare in antecessum licet manifestare, quod ex Divina Domini Misericordia, concessum sit, nunc per aliquot annos jugiter & continue interesse consortio Spirituum & Angelorum, eos audire loquentes, & cum iis vicissim loqui; inde datum audire & videre stupenda, quæ in altera vita, quæ nusquam ad alicujus hominis cognitionem, nec in ejus ideam, venerunt; instructus ibi sum de Spirituum diversis generibus; de Statu animarum post mortem; de Inferno, seu statu lamentabili infidelium: de Cælo, seu statu felicissimo fidelium; imprimis de Doctrina fidei, quæ agnoscitur in universo Cælo; de quibus, ex Divina Domini Misericordia, plura in sequentibus.*

CAPUT PRIMUM.

1. **I**N principio creavit DEUS Cælum & Terram.

2. Et Terra erat vacuitas & inanitas; & caligo super faciebus abyssi. Et Spiritus DEI se motitans super facies aquarum.

3. Et dixit DEUS, sit Lux, & facta est Lux.

4. Et vidit DEUS Lucem, quod bona; & distinxit DEUS inter lucem, & inter tenebras.

5. Et

5. Et vocavit DEUS Lucem, Diem, & Tenebras vocavit, Noctem. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies primus.

6. Et dixit DEUS, sit Expansum in medio aquarum, & sit distinguens inter aquas, aquis.

7. Et fecit DEUS Expansum illud, & distinxit inter aquas, quæ sub expanso, & inter aquas, quæ supra expansum; & factum ita.

8. Et vocavit DEUS Expansum, Cælum. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies secundus.

9. Et dixit DEUS, congregentur Aquæ sub cælo, ad locum unum, & appareat Arida, & factum ita.

10. Et vocavit DEUS Aridam, Terram; & congregationem aquarum vocavit Maria: & vidit DEUS quod bonum.

11. Et dixit DEUS, progeminare faciat Terra Herbam teneram; Herbam seminificantem semen; Arborem fructus facientem fructum, secundum speciem suam, in quo semen ejus, super terra, & factum ita.

12. Et produxit Terra herbam teneram; herbam seminificantem semen, secundum speciem suam; & arborem facientem fructum, in quo semen ejus, secundum speciem suam, & vidit DEUS, quod bonum.

13. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies tertius.

13. Et dixit DEUS, sit Luminaria in expanso cælorum, ad distinguendum inter Diem, & inter Noctem, & erunt in signa, & in stata tempora, & in dies, & annos.

15. Et erunt in Luminaria in expanso cælorum, ad lucem dandum super terra, & factum ita.

16. Et fecit DEUS duo Luminaria magna, Luminare magnum ad dominandum die, & Luminare minus ad dominandum nocte, & Stellas.

17. Et posuit illa DEUS in Expanso cælorum, ad lucem dandum super terra.

18. Et ad dominandum in die, & in nocte, & ad distinguendum inter lucem, & inter tenebras; & vidit DEUS quod bonum.

19. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies quartus.

20. Et dixit DEUS, prorepere faciant aquæ Reptile, animam viventem: & Avis volitet super terra, super faciebus expansi cælorum.

21. Et creavit DEUS Cetos magnos; & omnem animam viventem, reptantem, quam prorepere fecerunt aquæ, secundum species suas: & omnem Avem alæ, secundum speciem suam: & vidit DEUS quod bonum.

22. Et benedixit iis DEUS, dicendo, fructificate & multiplicare vos, & implete aquas in maribus; & avis multiplicabitur in terra.

23. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies quintus.

24. Et dixit DEUS, producat Terra animam viventem secundum speciem suam; Bestiam & se movens, & Feram istius terræ, secundum speciem suam; & factum ita.

25. Et fecit DEUS Feram terræ, secundum speciem suam; & Bestiam secundum speciem suam; & omne reptans humi secundum speciem suam; & vidit Deus quod bonum.

26. Et dixit DEUS, faciamus Hominem in Imaginem nostram, secundum similitudinem nostram; & dominabuntur in pisces maris, & in avem cœlorum; & in bestiam, & in omnem terram, & in omne reptans, quod reptat super terra.

27. Et creavit DEUS Hominem in imaginem Ipsius, in imaginem DEI creavit illum; masculum & fœminam creavit illos.

28. Et benedixit illis DEUS, & dixit illis DEUS, fructificate & multiplicare vos, & implete terram, & subjugate eam, & dominamini in pisces maris, & in avem cœlorum, & in omne vivum, reptans super terra.

29. Et dixit DEUS, ecce, do vobis omnem herbam seminificantem semen, quæ super faciebus totius terræ; & omnem arborem, in qua fructus; arbor producens semen, vobis erit in cibum.

30. Et omni Færæ terræ, & omni Avi cœlorum, & omni reptanti super terra, in quo anima vivens, omne viride herbæ in escam: & factum ita.

31. Et vidit DEUS omne quod fecit, & ecce bonum valde. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies sextus.

C O N T E N T A.

6 **S**EX Dies seu Tempora, quæ sunt tot successivi Status *Regenerationis* hominis, in genere ita se habent.

7 *Primus* Status est, qui præcedit, tam ab infantia, quam proxime ante Regenerationem, & vocatur vacuitas, inanitas, & caligo. Et primus motus, qui est Misericordia Domini, est Spiritus Dei motitans se super faciebus aquarum.

8. *Secundus* Status est, cum distinguitur inter illa, quæ sunt Domini, & quæ sunt hominis propria: quæ sunt Domini, vocantur in Verbo, Reliquiæ, suntque hic imprimis Cognitiones fidei, quas ab infantia didicit; quæ reconduntur, nec patent, priusquam in statum hunc venit: qui
status

status raro hodie existit absque tentatione, infortunio, tristitia, quæ faciunt, ut ea quæ sunt corporis & mundi, ita quæ sunt propria, quiescant, & quasi moriantur : ita quæ sunt externi hominis separantur ab illis, quæ sunt interni ; in interno sunt reliquiæ, a Domino ad hoc tempus, & ad hunc usum, reconditæ.

9. *Tertius* Status est Pœnitentiæ ; in quo, ex interno homine, loquitur pie & devote, & producit bona, sicut charitatis opera, sed quæ tamen sunt inanimata, quia putat a se ; & vocantur herba tenera, tum herba seminis, dein arbor fructus.

10. *Quartus* Status est, cum afficitur Amore, & illuminatur Fide : prius quidem loquutus est pia, & produxit bona, sed ex statu tentationis & angustia, non ex fide & charitate : ideo illa in interno homine nunc accenduntur, & vocantur bina Luminaria.

11. *Quintus* Status est, quod ex fide loquatur, seque inde confirmat in vero & bono ; quæ tunc producit, sunt animata, & vocantur pisces maris, & aves cœlorum.

12. *Sextus* Status est, cum ex fide & inde ex amore, vera loquitur, & bona facit : quæ tunc producit, vocantur anima vivens, & bestia. Et quia tunc incipit simul ac ex fide, etiam ex amore agere, fit homo Spiritualis, qui vocatur Imago. Ejus vita spiritualis delectatur & sustentatur illis, quæ sunt Cognitionum fidei, & quæ sunt Operum charitatis, quæ vocantur ejus cibi : & ejus vita naturalis, delectatur & sustentatur iis, quæ sunt corporis & sensuum, ex quibus pugna, usque dum amor regnat, & fit homo cœlestis.

13. Qui regenerantur, non omnes ad statum hunc veniunt, sed quidam, & maxima pars hodie, solum ad primum ; quidam modo ad alterum ; quidam ad tertium, quartum, quintum, raro ad sextum ; & vix ullus ad septimum.

SENSUS INTERNUS.

14. *IN* sequentibus per DOMINUM unice intelligitur Salvator mundi Iesus Christus, & Dominus appellatur absque cæteris nominibus : pro Domino agnoscitur & adoratur in universo Cælo, quia Ipsi omnis potestas in cælis & in terris : mandavit etiam, dicendo, " Vos vocatis Me " Domine,

“Domine, recte dicitis; sum namque,” Johan: xiii. 13. Et discipuli post resurrectionem appellarunt Ipsum Dominum.

15. In universo Cælo nec sciunt alium Patrem, quam Dominum, quia unus, sicut Ipse dixit. “Ego sum via, & veritas, & vita; dicit Philippus, monstra nobis Patrem, dicit ei Jesus, tantum temporis vobiscum sum, non nosti Me, Philippe; qui vidit Me, vidit Patrem; quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem; nonne credis, quod Ego in Patre, & Pater in me, sit; credite mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me,” Johan xiv. 6, 8, 9, 10, 11.

16. Vers. 1. In principio creavit Deus Cælum & Terram: Principium vocatur Antiquissimum tempus; per Prophetas passim Dies antiquitatis, ut & Dies æternitatis. Principium etiam involvit Tempus primum, cum regeneratur homo, nam tunc e novo nascitur, & vitam accipit; ipsa Regeneratio vocatur inde Nova hominis Creatio. Creare, Formare, & Facere, ubivis fere in prophetis significant Regenerare; cum differentia, ut apud Esaiam, “Omnem vocatum nomine meo, & ad gloriam meam creavi illum, formavi illum, etiam feci illum,” xliii. 7. Quare Dominus vocatur Redemptor, Formator ab utero, Factor, ut & Creator, ut apud eundem Prophetam, “Ego Jehovah, Sanctus vester, Creator Israelis, Rex vester,” xliii. 15. apud Davidem, “Populus creatus laudabit Jah,” Psalm. cxi. 19. apud Eundem, “Emittis spiritum tuum, creabuntur, & renovas facies humi,” Psalm civ. 30. Quod Cælum significat Internum hominem, & Terra, ante regenerationem, Externum, ex sequentibus videatur.

17. Vers. 2. Et Terra erat vacuitas & inanitas, & caligo super faciebus abyssi & Spiritus Dei se motitans super facies aquarum. Homo ante regenerationem vocatur Terra vacua & inanis, etiam Humus, cui nihil boni & veri infirmatum est; Vacuum, ubi nihil boni, & Inane, ubi nihil veri; inde Caligo, seu stupor & ignorantia omnium, quæ sunt fidei in Dominum, proinde quæ sunt vitæ spiritualis & cœlestis, qui homo describitur a Domino per Jeremiam, “Stolidus populus meus, Me non norunt; stulti filii ei, & non intelligentes, sapientes ad malum faciendum, & bonum facere non sciunt; vidi Terram, & ecce vacuitas & inanitas, & ad Cælum, & non Lux eorum,” iv. 22, 23, 25.

18. Facies abyssi sunt ejus Cupiditates, & inde Falsitates, ex quibus, & in quibus totus est; qui, quia ei nihil lucis, est sicut abyssus, seu confusum obscurum quid: vocantur tales quoque abyssi & profunditates maris passim in Verbo, quæ exsiccantur, seu vastantur, antequam regeneretur homo; ut apud Esaiam, “Expergiscere juxta dies antiquitatis, generationes æternitatum, nonne tu exsiccans mare, aquas abyssi magnæ, & ponens profunditates maris in viam, ut transcant redempti: redempti Jehovah revertantur,” li. 9, 10, 11. Homo etiam talis, cum inspicitur e Cælo, apparet instar molis nigræ, cui

cui nihil vitale. Involvunt eadem in communi Vastationem hominis, de qua apud prophetas plura, quæ præcedit regenerationem; nam antequam homo scire potest quid verum, & affici bono, removenda sunt quæ impediunt, & quæ repugnant; ita vetus homo moriturus, antequam novus concipi potest.

19. Per Spiritum Dei intelligitur Misericordia Domini, de qua prædicatur moritare, sicut solet gallina super ova, hic super illa, quæ Dominus apud hominem recondit, & appellantur passim Reliquiæ in Verbo; sunt Cognitiones veri & boni, quæ nusquam in lucem aut diem veniunt, priusquam externa vastata sunt; Cognitiones illæ vocantur hic facies aquarum.

20. Vers. 3. *Et dixit Deus, sit Lux, & facta est lux.* Primum est, cum homo incipit scire, quod sit bonum & verum aliquod superius: homines prorsus externi, ne quidem sciunt, quid bonum, & quid verum, nam omnia, quæ sunt amoris sui, & amoris mundi, putant esse bona; & omnia, quæ amoribus istis favent, putant esse vera, ita nescientes, quod bona ista sint mala, & vera ista sint falsa: At cum concipitur homo e novo, primum scire incipit, quod bona ejus non sint bona; cumque magis ad lucem venit, quod Dominus sit, & quod Dominus sit ipsum bonum & verum: quod scire debeant, quod Dominus sit, Ipse dicit apud Johannem, "Nisi credideritis, quod Ego sim, moriemini in peccatis vestris," VIII. 24. Dein quod Dominus sit ipsum bonum, seu vita, & ipsum verum seu lux, ac ita, quod nullum bonum & verum, nisi a Domino, etiam apud Johannem, "In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum, omnia per Ipsum facta sunt, & sine Ipso factum est nihil, quod factum est; in Ipso vita erat, & vita erat lux hominum, lux autem in tenebris apparet; Ipse erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in mundum." I: 1, 3, 4, 9.

21. Vers. 4, 5. *Et vidit Deus Lucem, quod bona, & distinxit Deus inter Lucem & inter Tenebras. Et vocavit Deus Lucem, Diem, & Tenebras vocavit Noctem.* Lux dicitur bona, quia ex Domino, Qui est ipsum bonum: Tenebræ sunt, quæ antequam e novo concipitur & nascitur homo, apparuerunt sicut lux, quia malum sicut bonum, & falsum sicut verum, sed sunt tenebræ, suntque propria hominis, quæ manent. Omnia quæcunque Domini sunt, comparantur Diei, quia lucis sunt; & omnia, quæcunque propria hominis, comparantur Nocti, quia caliginis: ita pluries in Verbo.

22. Vers. 5. *Et fuit vespera, & fuit mane, dies primus.* Quid vespera, & quid mane, inde jam noscitur. Vespera est omnis status præcedens, quia umbræ, seu falsitatis & nullius fidei; Mane est omnis status sequens quia lucis, seu veritatis & cognitionum fidei. Vespera in genere significat omnia, quæ propria sunt hominis; Mane autem, quæ sunt Domini; ut per Davidem, "Spiritus Jehovæ loquutus est in me, & sermo ipsius super lingua mea, dixit Deus Israelis, mihi loquutus est Petra Israelis, Ille sicut lux mane, dum oritur sol, mane non nubes, dum a splendore, a pluvia, herba tenera e terra," 2 Sam. XXIII. 2, 3, 4. Quia Vespera est, quando nulla fides, & Mane quando fides, Adventus Domini in mundum appellatur Mane; & tempus, quando venit, quia tunc nulla fides, appellatur Vespera, apud Danielem, "Sanctus dixit ad me, usque
" ad

“ad Vesperam, cum sit Mane, bis mille & trecenta,” ix. 14. 26. Similiter accipitur Mane pro omni Adventu Domini, in Verbo, ita est vox novæ creationis.

23. Quod Dies pro ipso Tempore accipiatur, nihil communius est in Verbo, ut apud Esaiam, “Propinquus est Dies Jehovæ. Ecce Dies Jehovæ venit.

“Cælum commovebo, & contremiscet terra e loco suo, in Die excandescen-
“tiæ iræ meæ. Propinquum ad veniendum est tempus ipsius, & Dies ejus

“non protrahentur,” xlii. 6, 9, 13, 22. Et apud eundem Prophetam, “In
“Diebus antiquitatis antiquitas ejus. Fiet in Die illo oblivioni tradetur Tyrus

“septuaginta annis, juxta Dies regis unius,” xxiii. 7. 16. Quia Dies pro Tem-
pore, etiam pro Statu istius temporis accipitur, ut apud Jeremiam, “Væ

“nobis, quia declinavit dies, quia extenderunt se umbræ vespere,” vi. 4. &
apud eundem prophetam, “Si irritum reddideritis fœdus meum diei, &

“fœdus meum noctis, ut non sit diurnum, & nox in tempore suo,” xxxiii.
20, 25. Tum, “Renova dies nostros, sicut antiquitus,” Thren. v. 21.

24. Verſ. 6. *Et dixit Deus, sit Expansum in medio aquarum, & sit distin-*
guens inter aquas aquis. Postquam Spiritus Dei, seu Misericordia Domini pro-

duxit in diem Cognitiones veri & boni, & dedit primam lucem, quod Do-
minus sit, & quod Dominus sit ipsum bonum, & ipsum verum; & quod nul-

lum bonum & verum nisi a Domino, tunc distinguit inter Hominem Internum
& Externum, ita inter Cognitiones, quæ sunt apud hominem internum, & sci-

entifica, quæ sunt hominis externi: Homo internus vocatur expansum; cog-
nitiones, quæ apud hominem internum, appellantur aquæ supra expansum; &

scientifica hominis externi, vocantur aquæ sub expanso. Homo, antequam
regeneratur, ne quidem novit quod Internus homo detur, minus, quid Inter-

nus, putans non distinctos esse, quia immerſus corporeis & mundanis, etiam,
quæ Interni hominis sunt, immerſit iisdem, & ex distinctis, unum confusum

obscurum fecit: ideo primum dicitur, ut sit expansum in medio aquarum,
tum ut sit distinguens aquis inter aquas, non autem distinguens aquas inter

aquas. Mox vero ita. verſ. 7. 8. *Et fecit Deus Expansum illud, & distinxit*
inter aquas, quæ sub expanso, & inter aquas, quæ supra expansum, & factum

ita; & vocavit Deus Expansum, Cælum. Alterum itaque, quod homo, dum
regeneratur, animadvertit, est, quod scire incipiat, dari Internum hominem;

aut, quod, quæ sunt apud Internum hominem, sint bona & vera, quæ solius
Domini: & quia Homo Externus, cum regeneratur, talis est, ut usque putet,

bona, quæ agit, ex se agere, & vera, quæ dicit, ex se dicere; & quia talis,
per ea, sicut per propria, ducitur a Domino, ad bonum agendum, & ad

verum loquendum, ideo præcedit distinctio ab iis quæ sub expanso, & se-
quitur de iis quæ supra expansum. Arcanum etiam cœleste est, quod Homo

per propria, tam per fallacias sensuum, quam per cupiditates, ducatur, & flec-
tatur a Domino ad illa, quæ sunt vera & bona, & sic quod omnia & sin-

gula momenta Regenerationis procedant a vespera ad mane, sicut ab externo
homine ad internum, seu a terra ad cœlum; quare nunc Expansum, seu In-

ternus homo appellatur Cælum.

25. Expandere Terram, & extendere Caelos, est solennis loquutio apud Prophetas, ubi de Regeneratione hominis agitur, ut apud Esaiam, "Sic dixit Jehovah, Redemptor tuus, & Formator tuus ab utero: Ego Jehovah faciens omnia, extendens Caelos Solus, & expandens Terram a Me Ipso," XLIV. 24. Tum, ubi de adventu Domini aperte dicitur, "Calamum Contusum non confringit, & linum fumigans non exstinguit, ad veritatem profert judicium: hoc est, fallacias non frangit, nec cupiditates exstinguit, sed ad verum & bonum flectit, sic sequitur: Deus Jehovah creat Caelos, & extendit illos, expandit Terram, & productiones ejus, dat animam populo super ea, & spiritum ambulanti in ea," XLII. 3, 4, 5. Præter etiam alibi aliquoties.

26. Vers. 8. *Et fuit Vespera, & fuit Mane, Dies Secundus*: quid Vespera, quid Mane, & quid Dies, prius ad vers. 5.

27. Vers. 9. *Et dixit Deus, congregentur aquæ sub Cælo ad locum unum, & appareat Arida; & factum ita*. Cum novit, quod homo internus & externus detur, & quod Vera & Bona ab homine interno, seu per hominem internum ad externum, a Domino, influant, tametsi non ita apparet, tunc illa seu Cognitiones veri & boni, quæ apud eum, in memoria ejus reconduntur, & inter scientifica referuntur; quicquid enim memoriæ externi hominis insinuat, sive naturale sit, sive spirituale, sive cœleste, ibi manet ut scientificum, & inde producit a Domino: Cognitiones illæ sunt aquæ congregatæ ad locum unum, & vocantur Maria; ipse autem homo externus vocatur arida, & mox terra, secundum hæc quæ sequuntur.

28. Vers. 10. *Et vocavit Deus Aridam, Terram, & congregationem aquarum vocavit Maria; & vidit Deus, quod bonum*. Quod aquæ significant Cognitiones & Scientifica, communissimum est in verbo; inde quod Maria collectionem earum, ut apud Esaiam, "Plena erit Terra scientia, Jehovah, sicut aquæ Mare contegentes," XI. 9. Et apud eundem Prophetam, ubi de defectu cognitionum, & scientificorum, agitur, "Deficient aquæ de mari, fluvius exsiccabitur & exarescet, & recedent flumina," XIX. 5, 6. Apud Haggajum, ubi de Ecclesia nova, "Ego commovens Caelos & Terram, & Mare & Aridam; & commovebo omnes gentes, & venient desiderium omnium gentium, & implebo domum hanc gloria," II. 6, 7. Et de homine regenerando apud Sachariam, "Erit dies unus ille, notus est Jehovah, non dies, nec nox, & erit, ad tempus vespere erit Lux, & erit in die illo, exiunt aquæ vivæ a Hierosolyma, pars earum ad Mare orientale, & pars earum ad Mare posterum," XIV. 7, 8. Per Davidem, ubi describitur homo vastatus, qui regenerandus, Dominum adoraturus, "Jehovah victos suos non spernit, laudabunt Ipsum Celi & Terra, Maria & omne reptans in iis," Psalm. LXIX. 35. Quod Terra significet receptaculum, apud Sachariam, "Jehovah extendens Caelos, & fundans Terram, & formans spiritum hominis in medio ejus," XII. 1.

29. Vers. 11. 12. *Et dixit Deus, progerminare faciat Terra verbam teneram, verbam seminificantem semen, arborem fructus facientem fructum, secundum speciem suam,*

suam, in quo semen ejus, super terra: & factum ita. Et produxit terra herbam teneram, herbam seminificantem semen, secundum speciem suam, & arborem facientem fructum, in quo semen ejus, secundum speciem suam: & vidit Deus, quod bonum. Cum Terra sic præparata est, seu homo, ut a Domino recipere possit semina coelestia, & producere aliquid boni & veri, tunc Dominus primum progeminare facit tenerum quoddam, quod vocatur herba tenera; tum aliquid utilius, quod rursus se profeminat, & vocatur herba seminificans semen; tandem aliquid bonum, quod se fructificat, & vocatur arbor faciens fructum, in quo semen ejus, quodlibet secundum speciem suam. Homo, qui regeneratur, primum talis est, ut putet bonum, quod facit, esse ex semet, & verum, quod dicit, esse ex semet, cum tamen ita se res habet, quod omne bonum, & omne verum sit a Domino, quare qui putat esse a semet, is nondum habet Vitam veræ fidei, quam tamen postmodum recipere potest; nondum enim credere potest, quod a Domino, quia in statu præparationis ad recipiendam vitam fidei est; Status iste repræsentatur hic per Inanimata; & Status vitæ fidei postmodum per Animata. Quod Dominus sit feminans, semen sit Verbum Ipsi, & quod Terra homo, Ipse dignatus est dicere, Matth. XIII. 19. ad 24. 37, 38, 39. Marc. IV. 14. ad 21. Luc. VIII. 11. ad 16. Describit etiam similiter, "Ita est Regnum Dei, ut homo, dum jacet semen in terram, & dormit & surgit nocte & die, & semen germinat & assurgit, quomodo, is nescit, sponte enim terra fructum fert, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica, Marc. IV. 26, 27, 28. Per Regnum Dei in universali sensu intelligitur universum Cælum; in minus universali Ecclesia vera Domini; in particulari unusquisque qui est veræ fidei, seu per fidei vitam regeneratus, quare is quoque vocatur Cælum, quia in illo est Cælum; tum Regnum Dei, quia in illo est Regnum Dei, quod Ipse Dominus docet per Lucam, "Jesus interrogatus a Phariseis, quando venit Regnum Dei, respondit iis, & dixit, non venit Regnum Dei cum observatione, neque dicent, ecce hic, aut ecce illic, ecce enim Regnum Dei intra vos est," XVII. 20, 21. Hoc tertium successivum est Regenerationis hominis, & status ejus poenitentiae, similiter ab umbra procedens ad lucem, seu a Vespera ad Mane, quare dicitur, Vers. 19. *Et fuit Vespera, & fuit Mane, Dies Tertius.* 30. Vers. 14, 15, 16, 17. *Et dixit Deus, sit Luminaria in Expanso caelorum, ad distinguendum inter diem, & inter noctem, & erunt in signa, & in statura tempora, & in dies, & annos: Et erunt luminaria in Expanso Caelorum, ad lucem dandum super terra, & factum ita. Et fecit Deus duo Luminaria magna, Luminare magnum ad dominandum die, & Luminare minus ad dominandum nocte, & stellas. Et posuit illa Deus in Expanso caelorum, ad lucem dandum super terra.* Quid Luminaria magna, non satis intelligi potest, nisi sciatur primum, quæ Essentia fidei, tum quæ ejus Progressio apud eos, qui e novo creantur, Ipsa Essentia & Vita fidei, est Solus Dominus; qui enim non credit in Dominum, non habere potest vitam, ut Ipse dixit apud Johannem, "Qui credit in Filium, habet vitam æternam, qui vero non credit Filio, non videbit

“bit vitam, sed ira Dei manebit super eo,” III: 36. Progressio fidei apud eos, qui e novo creantur, est talis; primum nullius vitæ sunt, nam in Malo & Falso non est vita, sed in Bono & Vero: dein accipiunt vitam a Domino per Fidem, primum per Fidem Memoriae, quæ est Fides scientifica; tum per Fidem intellectus, quæ est Fides intellectualis; dein per Fidem Cordis, quæ est Fides Amoris, seu salvifica. Fides scientifica & intellectualis representata est a Versu 3 ad 13 per Inanimata; Fides autem vivificata per amorem, representatur a Versu 20 ad 25, per Animata; quare hic nunc primum agitur de Amore & inde Fides, quæ vocantur Luminaria; Amor est Luminare magnum, quod dominatur die; Fides ex Amore est Luminare minus, quod dominatur nocte; quæ quia unum facient, dicitur de iis in singulari, *sint*, non autem, *sint*, luminaria. Amor & Fides se habent in Interno homine, sicut Calor & Lux in Externo corporeo, quare illa per hæc representantur; ideo Luminaria posita dicuntur in Expanso Cælorum, seu in Interno homine, magnum Luminare in ejus Voluntate, & minus in ejus Intellectu, sed apparent solum in voluntate & intellectu, sicut lux solis in objectis; est solius Domini Misericordia, quæ amore voluntatem, & veritate seu fide intellectum afficit.

31. Quod Luminaria magna significant Amorem & Fidem, & quoque nominantur Sol, Luna, & Stellæ, constat passim apud Prophetas, ut apud Ezechielem, “Obtegam, cum exstinxero te, *Calos*, & atrabo stellas eorum, Solem nube obtegam, & Luna non lucere faciet lucem suam, omnia Luminaria lucis in coelis atrabo super te, daboque tenebras super *Terra* tua,” xxxiii: 7, 8. ubi agitur de Pharaone & Ægyptio, per quos intelligitur in Verbo Sensuale & Scientificum, hic quod per sensualia & scientifica exstinxerint amorem & fidem. Apud Esaiam, “Dies Jehovæ ad ponendum *terram* in desolationem, nam stellæ cælorum, & oriones eorum, non facient lucere lucem suam, obtenebratus Sol in exitu suo, & Luna non splendere faciet lucem suam,” xlii: 9, 10. Apud Joëlem, “Venit dies Jehovæ, dies tenebrarum & caliginis, coram Ipso contremiscit Terra, commoventur Cæli, Sol & Luna attrahuntur, & stellæ retrahunt splendorem suum,” ii: 2, 10. Apud Esaiam, ubi agitur de adventu Domini, & illuminatione gentium, ita de nova Ecclesia, in particulari de singulis qui in tenebris sunt, & lucem accipiunt ac regenerantur, “Surge, illumina, quia venit Lux tua, ecce tenebræ obtegunt terram, & caligo populos, & super te exoriatur Jehovah, ambulabuntque gentes ad lucem tuam, & reges ad splendorem ortus tui, erit Jehovah tibi in lucem æternitatis, non occidet amplius Sol tuus, & Luna tua non colligetur, quia Jehovah erit tibi in lucem æternitatis,” lx: 1, 2, 3, 19, 20. Apud Davidem, “Jehovah facit *calos* in intelligentia, expandit *terram* super *aquis*, facit Luminaria magna, Solem ad dominandum in die, & Lunam & stellas ad dominandum in nocte,” Psalm cxxxvi: 5, 6, 7, 8, 9. Et apud Eundem, “Glorificate Jehovahm Sol & Luna, glorificate Ipsum omnes stellæ lucis; glorificate Ipsum cæli cælorum; & Aquæ, quæ supra Cælos,” Psalm cxlviii: 3, 4. In quibus omnibus locis Luminaria significant Amorem & Fidem. Quia Luminaria representabant & significabant Amorem & Fidem.

in Dominum, præceptum est in Ecclesia Judaica, ut Luminare perpetuum esset accensum a vespere ad mane, nam quicquid Ecclesiae illi præceptum erat, Representativum Domini erat; de quo Luminari ita, "Præcipe filiis Israelis, "ut accipiant oleum ad Luminare, ad ascendere faciendum Lucernam jugiter. In Tentorio conventus extra Velum, quod est super Testimonium, "disponet illam Aharon & filii illius, a Vespere usque ad Mane, coram Jehovah." Quæ quod significant Amorem & Fidem, quæ Dominus accendit & lucere facit in Interno homine, & per internum hominem in Externo, ibi loci, ex Divina Domini Misericordia, ostenditur.

32. Amor & Fides vocantur primum Luminaria magna; dein Amor Luminare magnum, & Fides Luminare minus; & de Amore dicitur, quod dominabitur in die, & de Fide, quod dominabitur in nocte; hæc quia Arcana sunt, & abdita imprimis in hoc fine dierum, ex Divina Domini Misericordia, licet aperire, quomodo se res habet: quod abdita imprimis in hoc fine dierum, causa est, quia nunc est Consummatio sæculi, & Amor pæne nullus, proinde nec Fides; sicut Ipse Dominus prædixit apud Evangelistas, his verbis, "Sol obscurabitur, & Luna non dabit lucem, & stellæ cadent de Cælo, & virtutes Cælorum commovebuntur," Matth. xxiv: 29. Per Solem hic intelligitur Amor, qui obscuratus; per Lunam Fides, quæ non dat lucem; per Stellæ, Cognitiones fidei, quæ cadunt de Cælo, quæ sunt virtutes & potestates cælorum. Antiquissima Ecclesia, non aliam fidem agnovit, quam ipsam Amorem; Cælestes quoque Angeli non sciunt quid fides, nisi quæ Amoris. Universum Cælum est Amoris, nam in cælis non datur alia vita, quam vita Amoris, inde omnis felicitas, quæ tanta, ut aliquid ejus non describi possit, nec usquam aliqua idea humana capi. Qui in amore sunt, Dominum ex corde amant, sed norunt, dicunt, & percipiunt, quod omnis amor, ita omnis vita, quæ solus amoris est, & sic omnis felicitas, unice ex Domino veniat, & quod ne hilum amoris, vitæ & felicitatis, ex semetipsis habeant. Quod Dominus sit, ex Quo omnis Amor, representatum etiam est per Luminare Magnum seu Solem, cum transformatus, nam "Splenduit facies Ipsius sicut Sol, Vestimenta autem facta sunt sicut Lux," Matth. xviii: 20. Significantur Intima per Faciem, & quæ ab intimis procedunt per Vestes, ita Divinum Ipsius per Solem seu Amorem, & Humanum Ipsius per Lucem, seu Sapientiam ex Amore.

33. Notissimum unicuique esse potest, quod nulla usquam vita sit absque aliquo Amore, & quod nusquam aliquod gaudium, nisi quod profuit ex Amore; sed qualis Amor, talis vita, & tale gaudium: si removeres amores, seu quod idem est, cupiditates, quia ex sunt Amoris, cessaret illico cogitatio, & fores instar mortui; quod mihi offensum est ad vivum. Amores sunt & mundi, quoddam vitæ simile, & quoddam gaudii simile sistant, sed quia sunt contrarii prorsus amori vero, qui est, ut ament Dominum supra omnia, & proximum ut semet, constare potest, quod non amores sint, sed quod odia; nam quo plus aliquis semet & mundum amat, eo plus proximum, & sic Dominum, odit: quare verus Amor, est Amor in Dominum, & vera vita,

vita, est vita amoris ab Ipso: & verum gaudium est gaudium illius vite. Amor Verus non dari potest nisi unicus, ita nec vera vita nisi unica, unde vera gaudia, & veræ felicitates, quales sunt Angelorum in Coelis.

34. Amor & Fides nusquam separari possunt, quia unum & idem constituunt; quare cum primum agitur de Luminaribus, pro uno accipiuntur, & dicitur, sit Luminaria in Expanso Cœlorum. Mirabilia de hoc licet referre; Cœlestes Angeli, quia a Domino sunt in tali Amore, ex Amore in omnibus fidei Cognitionibus sunt, & ex amore in tali vita & luce intelligentiæ, ut vix aliquid describi possit: Vicissim autem Spiritus, qui in scientia doctrinalium fidei absque amore sunt, in tali frigida vita, & obscura luce sunt, ut ne quidem ad primum limen atrii cœlorum approximare possint, quin retro fugiant: dicunt quidam se credidisse in Dominum, sed non vixerunt, sicut docuit, de quibus Dominus ita apud Matthæum: "Non omnis dicens Mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum Cœlorum, sed faciens voluntatem meam: multi dicent Mihi in illa die, Domine, Domine, nonne per nomen tuum prophetavimus," & quæ sequuntur, VII. 21, 22. ad f. Exinde constat, quod qui in Amore, etiam in fide sunt, & sic in vita cœlesti, non autem, qui se dicunt esse in fide, & non sunt in vita amoris: Vita fidei absque amore, se habet sicut Lux Solis absque Calore, ut in hyeme, quando nihil crescit, sed omnia & singula torpent & emoriuntur; sed Fides ex Amore se habet sicut Lux Solis tempore Veris, quando omnia crescunt & florent, nam Calor solis est qui producit; in spiritualibus & cœlestibus similiter, quæ solent representari in Verbo, per ea, quæ sunt in mundo, & super terra: nulla fides, & fides absque amore, a Domino quoque comparatur hyemi, ubi de consummatione sæculi prædixit apud Marcum, "Orate, ne fiat fuga vestra in hyeme, erunt enim dies isti afflictionis," XIII. 18, 19. fuga est ultimum tempus, etiam cuiusvis hominis cum moritur; Hyems est vita nullius amoris; dies afflictionis est status ejus miserabilis in altera vita.

35. Homini binæ facultates sunt, Voluntas & Intellectus; cum Intellectus regitur a Voluntate, tunc simul unam mentem, sic unam vitam constituunt, nam tunc quod homo vult & agit, etiam cogitat & intendit; cum autem Intellectus dissidet a Voluntate, sicut apud eos, qui fidem se habere dicunt, sed aliter vivunt, tunc una mens in binas distrahitur; una vult se auferre in Cœlum, altera tendit ad infernum; & quia voluntas omne agit, totus quantus ad infernum rueret, nisi Dominus ejus misereretur.

36. Qui separarunt fidem ab amore, ne quidem sciunt quid fides; dum in idea fidei sunt, quidam non sciunt aliter quam quod sit mera Cogitatio; alii, quod sit Cogitatio in Dominum; pauci, quod sit Doctrina fidei; sed Fides est, non solum Cognitio omnium quæ complectitur Doctrina fidei, & eorum Agnitio, sed imprimis est Obedientia omnium, quæ docet, primum, quod docet, cui obediunt, est Amor Domini, & Amor proximi, in quo qui non est, non est in fide; quod ita clare docet Dominus, ut nusquam possit dubitari, apud Marcum, ita, "Primum omnium præceptorum est, audi Israel, Dominus Deus noster, Dominus unus est, ideo amabis Domi-
num

“num Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex omnibus viribus tuis; hoc primum est præceptum; alterum quidem simile hoc, amabis proximum tuum, sicut te ipsum; majus his aliud præceptum non est,” XII: 28 ad 35. Apud Matthæum appellat illud Primum & Magnum Mandatum, & quod ex illis Mandatis Lex & Prophetæ pendéant, XII: 34 ad 39. Lex & Prophetæ sunt universa Doctrina fidei, & omne Verbum.

37. Dicitur, quod Luminaria erunt in signa, & in statâ tempora, & in dies, & in annos; hæc plura arcana continent, quam ut in præsentî dici queant, tametsi in sensu literæ nihil arcani apparet; nunc solum, quod vices spiritalium & coelestium dentur in universali, & singularibus, quæ comparantur vicibus dierum & annorum; dierum sunt a mane ad meridiem, inde ad vespem, & per noctem ad mane; annorum sunt similes, a vere ad æstatem, inde ad autumpnum, & per hyemem ad ver; vices inde caloris & lucis, tum fructificationum terræ; his vicibus comparantur vices spiritualium & coelestium; vita absque vicibus & varietatibus foret una, ita nulla, nec cognosceretur, nec dignosceretur, minus perciperetur bonum & verum: hæc vocantur apud Prophetas statuta, ut apud Jeremiam, “Dixit Jehovah, dans solem in lucem diei, statuta Lunæ, & Stellarum in lucem noctis, non recedent statuta hæc a coram Me,” XXXI: 35, 36. Et apud eundem Prophetam, “Sic dixit Jehovah, si non foedus meum diei & noctis, statuta cœli & terræ non posuero,” XXXIII: 25. Sed de his ex Divina Domini Misericordia, ad Genes. Capt. VIII. 22.

38. Vers. 18. *Et ad dominandum in die, & in nocte, & ad distinguendum inter lucem, & inter tenebras; & vidit Deus quod bonum.* Per diem intelligitur Bonum, per noctem malum; quare Bona appellantur opera diei, Mala autem opera noctis: per lucem intelligitur Verum, & per tenebras falsum, sicut Dominus loquitur, “Dilexerunt homines magis Tenebras quam Lucem, qui facit veritatem, venit ad Lucem,” Joh. I: 19 ad 21. Vers. 19. *Et fuit Vespera, & fuit Mane, Dies Quartus.*

39. Vers. 20. *Et dixit Deus, procrepare faciant aquæ Reptile, animam viventem: & Avis volitet super terra, super faciebus Expanſi Cœlorum.* Postquam magna Luminaria accensa sunt, & posita in Homine Interno, & inde lucem accipit Externus, tunc incipit primum vivere, prius vix vixisse dici potest, nam Bonum quod fecit, ex semet fecisse, & Verum, quod loquutus, ex semet dixisse, putavit; & quia homo est mortuus ex se, & in eo nihil nisi malum & falsum, quare quicquid producit ex se, non est vivum, usque adeo, ut ne quidem facere bonum, quod in se est bonum, ex semet possit: quod homo ne quidem cogitare bonum, nec velle bonum, proinde non agere bonum, possit, nisi ex Domino, ex Doctrina fidei cuius constat, nam dicit Dominus apud Matthæum, “Qui seminat bonum semen, est Filius hominis,” XIII. 37. Nec potest Bonum nisi ex ipsomet fonte venire, qui est unicus, sicut etiam dicit, “Nemo Bonus est nisi unus Deus,” Luc: XVIII. 19. Sed usque, cum Dominus resuscitat in vitam, seu regenerat, hominem, permittit primum,

primum, ut sic autumet, nam homo tunc non aliter capere potest, nec aliter duci ad credendum, & dein ad percipiendum, quod a Domino Solo omne Bonum & Verum: dum ita autumavit, ejus Vera & Bona, comparata sunt Herbae tenerae, tum Herbae seminificanti semen, dein Arbori fructus, quae sunt inanimata; nunc autem, cum vivificatus ab Amore & Fide, & credit, quod Dominus operatur omne Bonum, quod agit, & Verum quod dicit, tunc comparatur primum Reptilibus aquae, & Avibus, quae volitant super terra; tum Bestiis, quae omnia sunt animata, & vocantur animae viventes.

40. Per Reptilia, quae aquae producant, significantur scientifica, quae sunt hominis Externi; per Aves in genere Rationalia, tum Intellectualia, quorum haec sunt Hominis Interni. Quod Reptilia aquarum seu pisces significant scientifica constat apud Esaiam, "Veni & non vir, in increpatione mea siccare" faciam mare, ponam fluviis desertum, foetebit piscis eorum ab eo quod non aqua, & morietur siti, vestiam coelos atrore," 1: 3, 4. Manifestius adhuc apud Ezechielem, ubi Dominus describit novum Templum, seu in genere novam Ecclesiam, & hominem Ecclesiae, seu regeneratum, nam unus quisque Regeneratus est Templum Domini, ita, "Dominus Jehovah dixit ad me, aquae istae, quae exhibunt ad terminum versus orientem, & venient versus mare, in mare deductae, & sanabuntur aquae: & erit, quod omnis anima vivens, quae proreptabit, ad quodcunque ubi venit aqua fluviorum, vivet, & erit piscis multus valde, quia veniunt illuc aquae istae, & sanabunt, & vivet omne, quo venit fluviis: & erit, stabunt super illo piscatores ab Engedi ad En-Eglaim, cum expansione retium erunt; secundum speciem suam erit Piscis eorum, sicut piscis maris magni, multus valde," XLVIII: 8, 9, 10. Piscatores ab Engedi ad En-Eglaim cum expansione retium, significant eos, qui docebunt hominem naturalem de veritatibus fidei. Quod Aves significant Rationalia & Intellectualia constans est apud prophetas, ut apud Esaiam, "Vocans ab ortu volucrem, e terra longinqua virum concilii mei," XLVI: 11. Apud Jeremiam, "Vidi, & ecce non homo, & omnis Avis coelorum aufugerunt," IV: 25. Apud Ezechielem, "Plantabo surculum cedri altae, & attollet ramum, & faciet fructum, & erit in cedrum magnificam, & habitabunt sub illa omnis avis omnis alae, in umbra ramorum ejus habitabunt," XVII: 23. Et apud Hoseam, ubi agitur de nova Ecclesia, seu de Regenerato, "Et feriam illis foedus, in die illo, cum fera agri, & cum avi coelorum, & se movente humi," II: 18. Quod fera non significet feram, nec avis avem, unicuique constare potest, quia Dominus novum foedus cum iis pangit.

41. Quicquid Proprium est hominis, hoc nullam in se vitam habet, dumque sistitur videndum, apparet durum sicut osseum & nigrum; at quicquid a Domino, vitam habet, est in illo spirituale & coeleste, & dum sistitur videndum, apparet ut humanum vivum: & quod incredibile forte sed usque verissimum, quod unaquaevis vox, unaquaevis idea, & unumquodvis minimum cogitationis spiritus Angelici, vivat, in singularissimis ejus est affectio procedens a Domino, qui est Ipsa vita: quare, quae a Domino, habent vitam

in se, quia fidem in Ipsum, & significantur hic per animam viventem; tum habent speciem corporis hic significatam per se movens, seu reptans: at hæc adhuc homini arcana sunt, sed quia agitur hic de anima vivente, & se movente, hic solum memoranda.

42. Vers. 21. *Et creavit Deus Cetos magnos, & omnem animam viventem, reptantem, quam prorepere fecerunt aquæ, secundum species suas; & omnem avem alæ secundum speciem suam; & vidit Deus quod bonum.* Pisces, ut dictum, significant scientifica, hic per fidem a Domino animata, & sic viva; Ceti significant illorum Communia, sub quibus & ex quibus particularia; nihil quicquam in universo datur, quod non sub aliquo communi est, ut existat & subsistat: apud Prophetas aliquoties nominantur Ceti aut Balænæ, & ibi significant Communia scientificorum; Pharao, Rex Ægypti, per quem repræsentatur sapientia seu intelligentia humana, hoc est, scientia in genere, vocatur Cetus magnus: ut apud Ezechelem, "Ecce Ego contra te, Pharao Rex Ægypti, Cete magne, cubans in medio fluviorum tuorum, qui dixit, mihi fluvius, & ego feci me," xxix: 3. & alibi, "Tolle lamentationem super Pharaonem, Regem Ægypti, & dicas ad eum, & tu sicut Cetus in maribus, & prodiisti in fluminibus tuis, & conturbasti aquas pedibus tuis," xxxii: 2. per quæ significantur ii, qui per scientifica, ita ex se, intrare volunt in mysteria fidei. Apud Esaïam, "In die isto, visitabit Jehovah gladio suo duro, & magno, & forti, super Leviathanem serpentem oblongum, & super Leviathanem serpentem tortuosum, & occidet Cetos, qui in mari," xxxvii: 1. Per occidere cetos in mari, significatur, ut ne quidem communia sciant. Apud Jeremiam, "Comedit me, conturbavit Nebuchadnezar, Rex Babelis, constituit me vas inane, deglutivit me, sicut Cetus, implevit ventrem suum ex delitiis meis, expulit me," li: 34. Pro quod Cognitiones fidei, quæ hic sunt delitiæ, ita deglutiverit, sicut Cetus Jonam, ubi Cetus pro iis, qui communia Cognitionum fidei ut scientifica, possident, & sic faciunt.

43. Vers. 22. *Et benedixit iis Deus, dicendo, fructificate & multiplicate vos, & implete aquas in maribus; & avis multiplicabitur in terra.* Omne, quod in se ex Domino vitam habet, se fructificat & multiplicat immensum; quando homo in corpore vivit, non ita, sed in altera vita stupende. Fructificare in Verbo prædicatur de illis, quæ sunt amoris, & multiplicare de illis, quæ sunt fidei, fructus qui est amoris habet semen, per quod se tantum multiplicat: Benedictio Domini etiam significat in Verbo fructificationem & multiplicationem, quia hæc ex illa. Vers. 23. *Et fuit Vespera, & fuit Mane, Dies Quintus.*

44. Vers. 24, 25. *Et dixit Deus, producat Terra animam viventem, secundum speciem suam; Bestiam, & se movens, & Feram istius terræ, secundum speciem suam; & factum ita. Et fecit Deus Feram terræ secundum speciem suam, & Bestiam secundum speciem suam, & omne reptans bumi, secundum speciem suam: & vidit Deus quod bonum.* Homo, sicut Terra, nihil boni producere potest, nisi prius ei infeminate sint Cognitiones fidei, ex quibus sciat, quid credendum & fa-

46. Quod Bestiæ significant Affectiones apud hominem, malos apud malos, & bonas apud bonos, constare potest ex Verbo pluries, ut apud Ezechielem, "Ecce Ego ad vos, & respiciam ad vos, ut excolamini & seminemini, & multiplicabo super vos hominem & bestiam, & multiplicabuntur, & fructificabuntur, & habitare faciam vos secundum Antiquitates vestras," xxxvi : 9, 10, 11. ubi de Regeneratione agitur. Apud Joelem, "Ne timeat Bestiæ agri mei, quia herbosa facta habitacula deserti," ii : 22. Apud Davidem, "Ego stolidus, Bestiæ fui apud Deum," Psalm. lxxviii : 21. Apud Jeremiam, "Ecce dies venientes, & seminabo domum Israelis, & domum Jehudæ, semine hominis, & semine Bestiæ, & vigilabo super iis ad ædificandum & plantandum," xxxi : 27, 28. ibi de Regeneratione agitur. Quod Feræ similia significant, ut apud Hoseam, "Feriam illis foedus in die illo, cum Fera Agri, & cum Ave cœlorum, & Reptili terræ," ii : 18. Apud Jobum, "A fera terræ non timebis, nam cum lapidibus agri foedus tuum, & fera agri pacifica erit tibi," iv : 22. Apud Ezechielem, "Pangam vobis foedus pacis, & cessare faciam feram malam e terra, ut habitent in deserto confidenter," xxxiv : 25. Apud Esaiam, "Honorabit Me Fera agri, quia dedi in deserto aquas," xliiii : 20. Apud Ezechielem, "In ramis illius nidificarunt omnis Avis cœlorum, & sub ramis illius genuerunt omnis Fera agri, ac in umbra illius habitaverunt omnes gentes magnæ," xxxi : 6; ita de Assyrio, quo significatur homo spiritualis, & comparatur horto Edenis. Apud Davidem, "Glorificate Jehovah omnes Angeli Ipsi, glorificate e terra ceti, arbor fructus, fera, & omnis bestia, reptans, & avis alæ," Psalm. cxlviii : 2, 3, 4, 7, 9, 10. Hic prorsus eadem dominantur, ut ceti, arbor fructus, fera, bestia, reptans, avis; nisi per ea signifi-

centur viva apud hominem, nusquam prædicari potest de iis, quod glorificent Jehovah. Distinguitur probe apud Prophetas inter Bestias & Feras terræ, ac inter Bestias & Feras agri. Bona usque adeo appellantur Bestiæ, ut qui proximi Domino in Cælo, dicantur Animalia, tam apud Ezechielem, quam apud Johannem, "Omnes Angeli steterunt circa thronum, & Seniores, & quatuor Animalia, & ceciderunt ante thronum super facies suas, & adoraverunt Agnum," Apoc: vii: 11. Cap: xix: 4. Appellantur etiam Creaturæ, quibus prædicandum Evangelium, quia e novo creandi, "Euntes in mundum universum, & prædicate Evangelium omni Creaturæ," Marc: xvi: 15.

47. Quod Verba contineant arcana Regenerationis, exinde etiam constare potest, quod in priori versu dictum, quod Terra produceret Animam Viventem, Bestiam & Feram terræ; in sequenti versu, alio ordine, quod Deus fecerit Feram terræ, tum Bestiam; primum enim producit homo tanquam ex se, postea etiam, antequam sit Cælestis; & sic Regeneratio inchoat ab Externo homine & procedit ad Internum, ideo hic alius ordo est, & externa præcedunt.

48. Ex his nunc constat, quod Quintus status sit, quod homo ex fide, quæ est Intellectus, loquatur, seque inde confirmet in Vero & Bono, & quæ tunc producit, sint Animata, quæ vocantur Pisces maris, & Aves Cælorum. Et quod Sextus Status sit, cum ex Fide, quæ est Intellectus, & inde ex Amore, qui est Voluntatis, vera loquatur, & bona faciat; quæ tunc producit, vocantur Anima vivens & Bestia. Et quia tunc incipit simul ac ex Fide, etiam ex Amore, agere, sit Homo Spiritualis, qui vocatur Imago, de qua nunc.

49. Vers. 26. *Et dixit Deus, faciamus Hominem in Imaginem nostram, secundum Similitudinem nostram; & dominabuntur in Pisces maris, & in Aves Cælorum, & in Bestiam, & in omnem Terram, & in omne reptans, quod reptat super terra.* In Antiquissima Ecclesia, cum quibus Dominus loquutus ore ad os, apparuit Dominus sicut Homo, de quibus multa referri potest, sed nondum est tempus; ideo nullum appellabant Hominem, quam Ipsum, & quæ Ipsius essent; nec semet, nisi solum illa, quæ perceperunt habuisse ex Domino, ut omne Bonum Amoris, & Verum fidei, hæc dicebant Hominis, quia Domini: apud Prophetas inde in supremo sensu per Hominem & Filium Hominis intelligitur Dominus; & in sensu interno Sapientia & Intelligentia; inde omnis qui Regeneratus, ut apud Jeremiam, "Vidi terram, & ecce Vacuitas & Inanitas, & ad Cælos, & ecce non lux eorum, vidi & ecce non homo; & omnes aves cælorum aufugerunt," iv: 23, 25. Apud Esaiam, ubi in sensu interno per Hominem intelligitur Regeneratus; in supremo, Ipse Dominus, sicut unus, "Sic dixit Jehovah, Sanctus Israelis, & Formator ejus, Ego feci terram & hominem super ea creavi Ego, manus meæ extenderunt Cælos, & omni exercitui eorum præcepi," xlv: 11, 12, 13. Dominus ideo Prophetis visus Homo, ut Ezechieli, "Super Expansum sicut aspectus lapidis sapphiri, similitudo solii, & super similitudine solii, similitudo sicut aspectus Hominis super illo superius," i: 26. Et Danieli visus, dictus Filius Hominis, seu Homo,

Homo, quod idem est; "Vidi, & ecce cum nubibus Cœli, sicut Filius Hominis veniens erat, & usque ad Antiquum dierum pervenit, & ante illum appropinquare fecerunt Ipsum, & Ipsi datum est Dominium, & Gloria, & Regnum; & omnes populi, gentes, & linguæ, Ipsi servient; Dominium Ipsius, Dominium sæculi, quod non transibit, & Regnum Ipsius, quod non peribit," VII: 13, 14. Dominus etiam se sæpius vocat Filium Hominis, seu Hominem; & sicut apud Daniele de Adventu Sui in gloriam prædicit, "Videbunt Filium Hominis venientem in nubibus Cœli cum virtute & gloria," Matth: XXIV: 23, 30. Nubes Cœlorum vocatur Sensus Literalis Verbi; Virtus & Gloria, Sensus Verbi Internus, qui unice spectat Dominum, & Ipsius Regnum, in omnibus & singulis, in quo Sensu inde Virtus & Gloria.

50. Quid Antiquissima Ecclesia per Imaginem Domini intellexerunt, plura sunt, quam ut dici possint: Homo nescit prorsus, quod regatur a Domino per Angelos & Spiritus, & quod apud unumquemvis hominem sint ad minimum bini Spiritus, & bini Angeli; per Spiritus fit communicatio hominis cum Mundo spirituum, & per Angelos, cum Cœlo; absque communicatione hominis per spiritus cum mundo spirituum, & per Angelos cum Cœlo, & sic per Cœlum cum Domino, nequaquam vivere potest; Vita ejus pendet prorsus a Conjunctione illa; si recederent Spiritus & Angeli, momento periret. Quamdiu homo non regeneratus est, regitur prorsus aliter, quam cum regeneratus; cum non regeneratus, apud eum sunt spiritus mali, qui dominantur ita super eum, ut Angeli, tametsi adsunt, vix quicquam efficere possint, quam solum dirigere, ne præcipitet se in ultimum malum; & flectere eum ad quoddam bonum, & quidem per proprias ejus cupiditates ad bonum, & per fallacias sensuum ad verum; tunc communicationem habet cum mundo spirituum per spiritus, qui apud eum; sed non ita cum Cœlo, quia spiritus mali dominantur, & angeli solum avertunt: Cum autem regeneratus est, tunc dominantur Angeli, & omnia bona & vera ei inspirant, ac horrorem & timorem pro malis & falsis. Angeli quidem ducunt, sed solum ministrant, nam Dominus solus est, qui hominem regit per Angelos & Spiritus; & quia fit ministerio Angelorum, hic primum dicitur in plurali, *faciamus hominem in Imaginem nostram*; sed quia solus usque regit & disponit, in subsequente versu dicitur in singulari, *creabat Deus illum in imaginem suam*; quod etiam Dominus clare dicit apud Esaiam, "Ita dixit Jehovah Redemptor tuus, & Formator tuus ab utero, Ego Jehovah facio omnia, extendens Cælos Solus, expandens Terram a Me Ipso," XLIV: 24. Ipsi Angeli etiam fatentur, quod nihil potestatis apud eos, sed quod a Solo Domino agant.

51. Quod Imaginem attinet, Imago non est Similitudo, sed est secundum similitudinem, quare dicitur, *faciamus hominem in imaginem nostram*, secundum similitudinem nostram. Spiritualis Homo est Imago, Cœlestis autem Homo est Similitudo, seu Effigies; in hoc Capite agitur de Spirituali Homine, in sequente de Cœlesti. Spiritualis Homo, qui Imago, vocatur a Domino Filius lucis, ut apud Johannem, "Qui ambulat in tenebris, non scit, quorsum

“abit, quousque Lucem habetis, credite in Lucem, ut Filii Lucis sitis,” xii: 35, 36. Vocatur etiam Amicus, “Vos amici mei estis, si feceritis, quæcunque Ego mando vobis,” Joh: xv: 14, 15. Sed Homo Cœlestis, qui Similitudo, vocatur, Filius Dei, apud Johannem, “Quotquot receperunt, dedit illis potestatem, ut filii Dei essent, credentibus in Nomen Ipsi, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt,” i: 12, 13.

52. Quamdiu Homo Spiritualis est, procedit dominium ejus ab Externo homine ad Internum, sicut hic dicitur, dominabuntur in pisces maris, & in avem cœlorum, & in bestiam, & in omnem terram, & in omne reptans, quod reptat super terra; cū autem sit Cœlestis, & ex Amore bonum agit, tunc dominium procedit ab Interno homine ad externum, sicut Dominus describit Se Ipsum, & sic simul hominem Cœlestem, qui Similitudo Ipsi, apud Davidem, “Dominari fecisti illum in opera manuum tuarum, omnia posuisti sub pedes illius, gregem & armenta omnia, & quoque bestias agrorum, avem cœlorum, & pisces maris, transeuntem semitas marium,” hic ideo primum dicuntur Bestiæ, dein Avis, tum Pisces maris, quia homo Cœlestis ab Amore, qui est voluntatis, procedit, aliter ac apud Spiritualem hominem, apud quem præcedunt pisces & aves, quæ sunt intellectus, qui est fidei, & sequuntur bestiæ.

53. Vers. 27. *Et creavit Deus hominem in Imaginem Ipsi, in Imaginem Dei creavit illum:* Quod hic bis dicatur Imago, inde est, quia Fides quæ est Intellectus, vocatur Imago Ipsi; Amor autem, qui est Voluntatis, Imago Dei, qui in homine Spirituali sequitur, sed in homine Cœlesti præcedit.

54. *Masculum & feminam creavit illos.* Quid per Masculum & Fæminam in sensu interno intelligatur, Antiquissimæ Ecclesiæ notissimum fuit, at vero apud posteros, quando sensus interior Verbi, etiam hoc arcanum periit: summæ illorum felicitates & delitiæ erant Conjugia, & quicquid usquam assimilari potuit Conjugiis, assimilabant, ut inde perciperent felicitatem Conjugii; & quia Interni homines erant, delectabantur solum internis, externa solum spectabant oculis, sed cogitabant de illis, quæ repræsentabant, sic ut externa illis nihil essent, modo ut aliquid possent ab iis reflectere ad interna, & ab internis ad Cœlestia, & sic ad Dominum, Qui iis erat omne; proinde ad Conjugium Cœleste, a quo felicitas eorum Conjugiorum venire percipiebant: ideo in Homine Spirituali Intellectum vocabant Masculum, & Voluntatem Fæminam, quæ cum unum agerent, dicebant Conjugium: ab Ecclesia illa emanavit formula, quæ solennis facta, quod Ipsa Ecclesia ab affectione boni, vocata sit Filia, tum Virgo, ut Virgo Zion, Virgo Hierosolyma, ut & Uxor. Sed de his vide Cap. seq. ad vers: 23. & ad Cap: iii: 15.

55. Vers. 28. *Et benedixit illis Deus, & dixit illis Deus, fructificate & multiplicare vos, & implete terram, & subjagate eam, & dominamini in Pisces maris, & in Avem cœlorum, & in omne vivum, reptans super terra.* Antiquissimi, quia conjunctionem Intellectus & Voluntatis, seu Fidei & Amoris, vocabant Conjugium, quicquid Boni ex Conjugio illo producebatur, appellabant fructificationes, & quicquid Veri, multiplicationes; inde apud Prophetas similiter,

ut apud Ezechielem, " Multiplicabo super vos hominem & bestiam, & multiplicabunt & fructificabunt se, & habitare faciam vos juxta antiquitates vestras, & benefaciam prae principiis vestris, & cognoscetis quod Ego Jehovah, & ambulare faciam super vobis, *Hominem*, populum meum Israel, " xxxvi: 8, 9, 10, 11. Per hominem hic intelligitur homo spiritualis, qui etiam Israel vocatur; per Antiquitates Ecclesia Antiquissima; per Principia, Ecclesia Antiqua post diluvium; quod multiplicatio, quæ est Veri, præcedat, & fructificatio, quæ est boni, sequatur, est quia de regenerando, non de regenerato, agitur. Cum Intellectus Voluntati copulatus est, seu fides amorì, vocatur homo a Domino Terra maritata, per Esaïam, " Non dicetur terræ tuæ amplius vasta, sed tibi vocabitur beneplacitum meum in illa, & terræ tuæ maritata, quia beneplacebit Jehovah in te, & terra tua maritabitur, " lxii: 4. fructus inde, qui sunt Veri, vocantur filii; & fructus, qui sunt Boni, filiae, & hoc quam sæpe in Verbo: impletur terra, cum multa vera & bona; Domino enim benedicente & dicente, *hæc* est, operante, crescit bonum & verum in immensum, sicut Dominus dicit, " Simile est Regnum Cœlorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo, quod minus quidem est omnium seminum, cum autem creverit, majus omnibus olibus est, & fit arbor, ita ut veniant aves cœli, & nidulentur in ramis ejus, " Matth: xiii: 31, 32. Granum sinapis est bonum hominis antequam spiritualis, quod minimum est omnium seminum, quia putat a semet bonum facere; quod a semet, est nihil nisi malum; sed quia in statu regenerationis est, est aliquid boni, sed minimum omnium; tandem sicut fides conjungitur amorì, fit majus, & olus; demum cum conjuncta est, fit arbor, & tunc aves cœlorum, quæ hic etiam sunt Vera seu intellectualia, in ramis ejus, qui sunt scientifica, nidulantur. Quando homo spiritualis est, sicut dum fit spiritualis, in pugna est, quare dicitur, subjugate terram, & dominamini.

56. Vers: 29. *Et dixit Deus, ecce, do vobis omnem herbam seminificantem semen, quæ super faciebus totius terræ; & omnem arborem, in qua fructus; arbor producens semen, vobis erit in cibum.* Cœlestis homo, unice delectatur cœlestibus, quæ quia conveniunt vitæ ejus, vocantur Cibi cœlestes: Spiritualis homo delectatur spiritualibus, quæ quia vitæ ejus conveniunt, vocantur Cibi spirituales: Naturalis similiter naturalibus, quæ quia vitæ ejus sunt, vocantur Cibi, & sunt comprimis scientifica. Hic quia de spiritali homine agitur, ejus Cibi spirituales, per repræsentativa describuntur; spirituales per herbam seminificantem semen, & per arborem in qua fructus, qui in genere vocantur Arbor producens semen; Naturales ejus Cibi in versu sequente describuntur.

57. Herba seminificans semen, est omne Verum, quod spectat usum; Arbor in qua fructus est Bonum fidei: fructus est, quod Dominus dat homini cœlesti, sed Semen ex quo fructus, quod homini spiritali; quare dicitur, arbor producens semen vobis erit in cibum. Quod cibus cœlestis dicatur fructus ex arbore, constat ex Capite sequente, ubi agitur de Cœlesti homine; solum hic quod Dominus loquutus per Ezechielem, " Juxta fluvium ascendit super

ripam

“ripam ejus hinc & illinc omnis arbor Cibi, non decidet folium ejus, & non consumetur fructus ejus, in menses ejus renascitur, quia aquæ ejus e Sanctuario illæ exeuntes, & erit fructus ejus in cibum, & folium ejus in medicinam.” XLVII: 12. Aquæ e Sanctuario significant Vitam & Misericordiam Domini, Qui est Sanctuarium; Fructus Sapientiam, quæ illis Cibus; Folium est Intelligentia, quæ illis propter usum, qui vocatur medicina. Quod autem Cibus spiritualis dicatur herba, dicitur per Davidem, “Pastor meus, non carebo, in pascuis herbæ cubare facis me,” Psalm: XXIII: 1, 2.

58. Vers. 30. *Et omni fere terræ, & omni avi coelorum, & omni reptanti super terrā, in quo anima vivens, omne viride herbæ in escam; & factum ita.* Cibus ejusdem naturalis hic describitur; naturale ejus significatum est hic per feram terræ, & per avem coelorum, quibus datum est in escam olus & viride herbæ: de utroque ejus cibo, tam naturali, quam spirituali ita apud Davidem, “Jehovah germinare facit gramen bestię, & herbam in ministerium hominis, ad educendum panem e terra,” Psalm: CIV: 14. ubi bestia pro fera terræ & simul pro avi coelorum, quas nominat ibi vers: 11, 12.

59. Quod hic solum olus & viride herbæ sit in escam homini naturali, ita se res habet; homo dum regeneratur & fit spiritualis, continuo in pugna est, quare Ecclesia Domini dicitur pugnans; nam prius dominatæ sunt cupiditates, quia totus homo ex meris cupiditatibus conflatu est, & inde falsitatibus; cum regeneratur, non possunt cupiditates ejus & falsitates momento aboleri, nam id foret destruere totum hominem, non aliam enim vitam sibi acquisivit; quare apud eum relinquuntur diu spiritus mali, ut excitent ejus cupiditates, & sic innumerabilibus modis resolvantur, & quidem ita, ut a Domino flecti possint in bonum, & sic reformari homo: tempore pugnæ, mali spiritus, qui maximo odio habent omne quod bonum & verum, hoc est, quicquid est amoris & fidei in Dominum, quæ unice sunt bona & vera, quia in se vitam æternam habent, nihil aliud escæ ei relinquunt, quam quod comparatur oleri & viridi herbæ; sed Dominus dat ei quoque cibum, qui comparatur herbæ seminificanti semen, & arbori in qua fructus, quæ sunt tranquillitatis & pacis, cum illarum jucundis & felicibus; & hoc per intervalla: Si Dominus non tutaretur hominem omni momento, etiam omnium minimo, illico periret, nam tale internecinum odium regnat in mundo spirituum contra illa, quæ sunt amoris & fidei in Dominum, ut describi nusquam possit: Quod ita se res habeat, pro certo asseverare possum, quia nunc per aliquot annos, cum spiritibus, tametsi etiam in corpore, in altera vita fui, & malis, imo pessimis, & quandoque millibus, circumstipatus, quibus permissum venena sua effundere & me infestare omni modo, quo possent, sed usque non potuerunt minimum capilli lædere, ita tutatus sum a Domino: ex tot annorum experientia instructissimus sum de mundo spirituum, qualis est, tum quoque de pugna, quam non possunt non sustinere, qui regenerantur, ut vitæ æternæ felicitatem consequantur: Sed quia ex communi descriptione nemo ita instrui potest, ut fidem indubiam habeat, quare de iis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus particularia memoranda sunt.

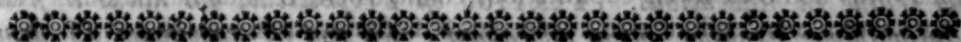
60. Vers:

60. Verſ. 31. *Et vidit Deus omne quod fecit, & ecce bonum valde. Et fuit Veſpera, & fuit Mane, Dies Sextus.* Hic Bonum valde dicitur, in prioribus modo Bonum; quia nunc illa, quæ ſunt fidei, unum faciunt cum illis, quæ ſunt amoris; ſic conjugium factum inter Spiritualia & cœleſtia.

61. Spiritualia dicuntur omnia quæ ſunt fidei cognitionum, & Cœleſtia, omnia quæ ſunt amoris in Dominum, & erga proximum; illa pertinent ad Intellectum hominis, hæc ad Voluntatem.

62. Tempora & Status Regenerationis hominis in communi & particulari diſtinguuntur in ſex, & vocantur Dies ejus creationis, nam per gradus a nullo homine fit primum aliquid, ſed parum, dein magis uſque ad diem ſextum, quo fit Imago.

63. Interea Dominus continuo pugnat pro illo contra mala & falſa, & per pugnas confirmat eum in vero & bono; tempus pugnæ, eſt tempus operationis Domini; quare Regeneratus apud Prophetas vocatur Opus digitorum Dei; nec quieſcit, antequam Amor principale agat, tunc ceſſat pugna: Cum opus ſucceſſerit, uſque ut Fides conjuncta ſit amor, tunc vocatur Bonum valde, quia Dominus tunc illum agit, ut ſimilitudinem ſui: ad finem Diei ſexti recedunt ſpiritus mali, & ſuccedunt boni, ac introducitur in Cœlum, ſeu in Paradifum Cœleſtem, de quo Capite ſequenti.



64. **H**IC nunc eſt ſenſus Verbi internus, ipſiſſima illius vita, quæ niſquam patet ex ſenſu literæ; ſed arcana, tam multa ſunt, ut non ſufficerent volumina pro illis explicandis; hic modo pauciſſima ſunt dicta, & talia, quæ confirmare poſſint, quod de Regeneratione hic agatur, & quod illa procedat ab Externo homine ad Internum: ita Angeli percipiunt Verbum; illi prorsus nihil ſciunt, quid eſt literæ, nequidem unam vocem quid proxime ſignificat, minus adhuc Nomina terrarum, urbium, fluviorum, perſonarum, quæ toties in hiſtoricis & propheticis occurrunt, ſolum habent ideam rerum ſignificatarum per voces & per nomina; ut per Adamum in Paradifo percipiunt Antiquiſſimam Eccleſiam, & nec Eccleſiam, ſed Antiquiſſimæ Eccleſiæ fidem in Dominum; per Noachum, Eccleſiam remanentem apud poſteros, & continuatam ad Abrami tempus; per Abrahamum niſquam eum, qui vixit, ſed Fidem ſalvificam, quam repræſentavit; & ſic porro; ita res ſpirituales & cœleſtes abſtracte prorsus a vocibus & nominibus.

65. Quidam in primum atrium cœli ſublati, cum legerem Verbum, & inde mecum loquuti, dicebant, quod ne hilum vocis aut literæ ibi intelli-

gerent,

gerent, sed solum quæ in sensu proxime interiori significarent, quæ prædicabant tam pulchra, & in tali ordine sequentia, & eos afficientia, ut appellarent Gloriam.

66. Sunt in genere, quatuor differentes styli in Verbo, PRIMUS est, qui fuit Ecclesiæ Antiquissimæ; modus illorum exprimendi erat talis, ut cum nominarent terrestria & mundana, quod cogitarent de spiritualibus & cælestibus, quæ repræsentabant, quare non solum per repræsentativa exprimebant, sed etiam in seriem quandam quasi historicam redigebant, ut magis viverent, quod iis delectabile quammaxime erat: Hic stylus est intellectus, cum prophetavit Channa, dicens, "Loquimini altum, altum, exeat antiquum ab ore vestro," 1 Sam. II. 3. Repræsentativa illa vocantur apud Davidem, *Ænigmata* ab antiquitate, Psalm LXXVIII: 2, 3, 4. Ex Antiquissimæ Ecclesiæ posteris habuit Moses hæc de Creatione, de Horto Edenis, usque ad Abrami tempus. SECUNDUS Stylus est Historicus, qui in Libris Moysi ab Abrami tempore, & ulterius, inque Josuæ, Judicum, Samuelis, & Regum, in quibus Historica talia prorsus sunt, qualia in sensu literæ comparent, sed usque omnia & singula continent prorsus alia in sensu interno, de quibus ex Divina Domini Misericordia, suo ordine in sequentibus. TERTIUS est Propheticus, qui natus a stylo Antiquissimæ Ecclesiæ, quem adorabant; sed non est continuus, & sicut historicus, qualis antiquissimus, sed est sparsus, vix usquam intelligibilis nisi in sensu interno, ubi arcanissima, quæ concinno ordine sequuntur connexa, & spectant Hominem Externum, & Internum, Ecclesiæ plures Status, Ipsum Cælum, ac in intimis Dominum. QUARTUS est Psalmorum Davidis, qui est medius inter Propheticum, & Communem loquentium; ibi sub Davidis, ut Regis, persona, in sensu interno, agitur de Domino.

GENESEOS,

G E N E S E O S,

C A P U T S E C U N D U M.

67. **Q**UIA, ex Divina Domini Misericordia, datum est scire Sensum Internum Verbi, & in illo continentur arcanissima, quæ nusquam prius in alicujus cognitionem venerunt, nec venire possunt, nisi sciant, quomodo se habent res in altera vita, nam per plurima, quæ in Interno sensu Verbi sunt, illa spectant, memorant, & involvunt, concessum est, aperire illa, quæ nunc per aliquot annos, quibus interesse datum consortio Spiritum & Angelorum, audiui & vidi.
68. Non me latet, quod plures dicturi, quod nusquam aliquis loqui possit cum Spiritibus & Angelis, quamdiu in corpore vivit; & plures, quod phantasia sit; alii, quod talia tradidero, ut fidentem captem; alii aliter; sed hæc nihil moror, nam vidi, audiui, sensi.
69. Homo ita creatus a Domino est, ut, dum vivit in corpore, cum Spiritibus & Angelis simul loqui potuisset, sicut etiam antiquissimis temporibus factum, nam unus est cum illis, quia spiritus corpore amictus: sed quia post tractum temporis, homines se ita immerferunt corporeis & mundanis, ut pæne nihil aliud curent, ideo clausa est via; ut primum vero recedunt corporea, quibus immersus, aperitur via, & inter spiritus est, & cum iis sociat vitam.
70. Quia licet aperire, quæ per aliquot annos audiui & vidi, hic primum dicendum, quomodo se habet cum homine, cum resuscitatur, seu quomodo a vita corporis intrat in vitam æternitatis: utque scirem, quod vivant homines post mortem, datum est loqui, & conversari cum pluribus, qui mihi noti fuerunt in vita eorum corporis, & non quidem per diem & septimanam, sed per menses & fere annum, cum quibus loquutus & conversatus sicut in mundo: qui maximopere mirati, quod ii, dum vixerunt in corpore, fuerint, & quod alii & plerique sint, in tali incredulitate, ut putent se non victuros post mortem, cum tamen vix intercedunt dies post corporis obitum, antequam in altera vita sunt, nam est continuatio vitæ.
71. Sed quia sparsa forent, & inconnexa, si interferentur illis, quæ in textu Verbi, licet, ex Divina Domini misericordia, ordine quodam illa ad-
- E
- jungere,

jungere, & quidem præmittere, & subnectere cuius Capiti, præter quæ passim inferuntur.

72. Quomodo itaque homo exsuscitatur a mortuis, & intrat in vitam æternitatis, ad finem hujus Capitis, licet dicere.

CAPUT SECUNDUM.

1. **E**T absoluti sunt Cæli & Terra, & omnis exercitus illorum.
2. Et absolvit DEUS in Die Septimo opus suum, quod fecit; & quievit in Die Septimo ab omni opere suo, quod fecit.
3. Et benedixit DEUS Diei Septimo, & sanctificavit illum, quia in illo quievit ab omni opere suo, quod creavit DEUS faciendo.
4. Hæ Nativitates Cælorum & Terræ, cum creavit illos, in die, quo fecit JEHOVAH DEUS Terram & Cælos.
5. Et nullum Virgultum agri adhuc erat in terra, & nulla Herba agri adhuc germinabat, quia non pluvie fecit JEHOVAH DEUS super terram. Et homo nullus ad colendum humum.
6. Et Vaporem ascendere fecit e terra, & irrigavit omnes facies humi.
7. Et formavit JEHOVAH DEUS hominem, pulverem ex humo, & inspiravit in nares ejus spiraculum vitæ, & factus homo in animam viventem.
8. Et plantavit JEHOVAH DEUS hortum in Eden ab Oriente, & posuit ibi hominem quem formavit.
9. Et progerminare fecit JEHOVAH DEUS ex humo omnem Arborem desiderabilem aspectu, & bonam ad cibum: & Arborem vitæ in medio horti; & Arborem scientiæ boni & mali.
10. Et Fluvius exiens ex Eden ad irrigandum hortum, & inde separabatur, & erat in quatuor capita.
11. Nomen Primi Pischon, is circumdans totam terram Chavillah, ubi Aurum.
12. Et Aurum terræ illius bonum; ibi bdellium, & lapis scytham.
13. Et Nomen fluvii secundi Gichon, is circumdans totam terram Cusch.

14. Et

14. Et nomen fluvii Tertii, Chiddechel, is vadit orientaliter versus Aschur: & fluvius Quartus, is Phrath.

15. Et accepit JEHOVAH DEUS hominem, & posuit illum in horto Eden, ad colendum illum, & ad custodiendum illum.

16. Et præcepit JEHOVAH DEUS super illum homini, dicendo, ab omni arbore horti edendo edas:

17. Sed ab arbore Scientiæ boni & mali, non edas ex illa, quia in die, quo ederis ex illa, moriendo morieris.

C O N T E N T A.

73. **H**OMO cum ex Mortuo factus Spiritualis, ex Spirituali fit Cœlestis, de quo nunc agitur, vers: 1.

74. Homo Cœlestis est Septimus Dies, in quo Dominus quiescit, vers: 2. 3.

75. Scientificum & Rationale ejus describitur per virgultum & herbam ex humo vapore irrigata, vers: 5, 6.

76. Ejus Vita per inspiratum animæ vitarum. vers: 7.

77. Dein ejus Intelligentia per hortum in Edene ab Oriente; in quo arbores desiderabiles aspectu sunt Perceptiones veri; & arbores bonæ ad cibum, sunt Perceptiones boni: Amor per Arborem vitarum; Fides per Arborem scientiæ, vers: 8, 9.

78. Sapientia per Fluvium in horto: inde quatuor fluvii, quorum primus est Bonum & Verum: secundus est Cognitio omnium, quæ sunt boni & veri, seu amoris & fidei; quæ sunt interni hominis: tertius est Ratio: quartus est Scientia, quæ sunt externi hominis: omnia ex Sapientia, & hæc ab Amore & Fide in Dominum, vers: 10, 11, 12, 13, 14.

79. Homo cœlestis talis Hortus est; sed quia est Domini, omnibus illis frui ei conceditur, sed non ut sua possidere, vers: 15.

80. Eique licet ex omni perceptione a Domino nosse, quid bonum & verum; non autem a semet & mundo, seu inquirere in fidei mysteria per sensuality & scientifica, per quæ cœleste ejus moritur, vers: 16, 17.



SENSUS INTERNUS.

81. **I**N hoc Capite agitur de Cœlesti Homine, in præcedente actum est de Spirituali, qui factus ex Mortuo; sed quia hodie nescitur, quid Cœlestis homo, vix quid Spiritualis, nec quid Mortuus, ut sciatur quæ differentia, licet breviter tradere, qualis unus & qualis alter. *Primum*, Mortuus homo non aliud verum & bonum agnoscit, quam quod est corporis & mundi, hoc quoque adorat. Spiritualis homo agnoscit Verum & Bonum spirituale & cœleste, at ex fide, ex qua etiam agit, sed non ita ex amore. Cœlestis homo Verum & Bonum spirituale & cœleste credit & percipit, nec agnoscit aliam fidem, quam quæ ex Amore, ex quo etiam agit. *Secundo*, Fines Mortui hominis spectant solum vitam corporis & mundi, nec novit quid Vita æterna, & quid Dominus; sique scit, non credit. Fines Spiritualis hominis spectant vitam æternam, & sic Dominum. Fines cœlestis hominis spectant Dominum, & sic Regnum Ipsius, & vitam æternam. *Tertio*: Mortuus homo, dum in pugna est, pæne semper succumbit; cumque in nulla pugna, dominantur apud eum mala & falsa, & est servus: Vincula ejus sunt Externa, ut timor legis, jacturæ vitæ, opum, lucri, famæ propter ea. Spiritualis homo in pugna est, sed semper vincit: Vincula, quibus agitur, sunt Interna, & appellantur vincula conscientiæ. Cœlestis homo non in pugna est; sique mala & falsa impugnant, ea contemnit, quare etiam Victor appellatur: nulla, quæ apparent, vincula habet, quibus agitur, sed est liber: illius vincula, quæ non apparent, sunt perceptiones boni & veri.

82. Vers: 1. *Et absoluti sunt cœli & terra, & omnis exercitus eorum*: Per hæc intelligitur, quod homo nunc spiritualis factus, in tantum, ut sit Sextus dies; Cœlum est Internus ejus homo, & Terra est Externus; Exercitus eorum sunt amor, fides, & cognitiones illorum, quæ prius significata sunt per Luminaria magna & stellas. Quod Internus homo dicatur Cœlum, & Externus Terra, ex citatis in Verbo locis in Capite præcedenti constare potest; addere licet, quæ apud Esaiam, “Rarum reddam virum præ auro solido, & hominem præ auro pretioso Ophiris; propterea cœlos terrore percutiam, & concutietur Terra e loco suo,” xlii: 12, 13. Et alibi, “oblivisceris Jehovah Factoris tui, Qui extendit Cœlos, & fundat Terram; sed ponam verba mea in ore tuo, & in umbra manus abscondam te, ad extendendum cœlum, & fundandum terram,” li: 13, 16. Ex quibus patet, quod de homine prædicetur & cœlum & terra: de Antiquissima quidem Ecclesia agitur, sed interiora Verbi ita se habent, ut quicquid dicitur de Ecclesia, dicatur de unoquoque Ecclesiæ, qui nisi foret Ecclesia, non potuisset esse pars Ecclesiæ, sicut qui non est templum Domini, non potest esse quod per templum significatur.

tur, quod est Ecclesia, & Cœlum: ideo etiam Ecclesia Antiquissima appellatur Homo in singulari.

83. Absoluti dicuntur cœli & terra, & omnis exercitus eorum, cum homo factus Sextus dies, tunc enim fides & amor unum faciunt; & cum unum faciunt, incipit non fides sed amor principale esse, hoc est, non spirituale sed cœleste, quod est, homo cœlestis esse.

84. Vers: 2, 3. *Et absolvit Deus in die septimo opus suum, quod fecit, & quievit in die septimo, ab omni opere suo, quod fecit. Et benedixit Deus Diei septimo, & sanctificavit illum, quia in illo quievit ab omni opere suo, quod creavit Deus faciendo.* Homo cœlestis est Septimus dies: & quia per sex dies operatus est Dominus, dicitur opus Ipsius: & quia tunc cessat pugna, dicitur Dominus quiescere ab omni opere suo; quare Septimus dies sanctificatus est, & dictus sabbatum a quiete; & sic homo creatus est, formatus & factus; hæc a verbis manifeste perspiciuntur.

85. Quod Homo cœlestis sit Septimus dies, & septimus dies inde sanctificatus, & dictus Sabbatum a quiete, sunt arcana nondum detecta, etiam ex causa, quia nesciverunt quid cœlestis homo, pauci quid spiritualis, quem ii ex ignorantia non potuerunt non eundem facere cum cœlesti, cum tamen multa intercedit differentia, videatur, N: 81. Quod septimum diem attinet, & quod cœlestis homo sit septimus dies seu sabbatum, constat ex eo, quod Dominus Ipse sit Sabbatum, quare etiam dicit, "Dominus est filius hominis, & sabbathi," Marc: 11: 27. quæ involvunt, quod Dominus sit Ipse Homo, & Ipsum Sabbatum. Regnum Ipsius in cœlis & in terris ab Ipso vocatur Sabbatum, seu æterna Pax & Quies. Ecclesia antiquissima, de qua hic, præsequentibus, erat Domini Sabbatum. Omnis Ecclesia sequens intima Domini, etiam est Sabbatum: ita omnis Regeneratus, dum sit cœlestis, quia est similitudo Domini; præcedunt sex dies pugne, seu laboris. Hæc representata sunt in Ecclesia Judaica per dies laboris, & per septimum, qui sabbatum; nam in Ecclesia illa, nihil non, quod institutum, erat Repræsentativum Domini, & Regni Ipsius: simile etiam repræsentatum est per Arcam, cum proficisceretur, & cum quiesceret; per Profectiones ejus in deserto, pugne & tentationes; per quietem, status pacis, quare cum proficisceretur, dixit Moses, "Surge Jehovah, & dispergantur inimici tui, & fugiant osiores tui a faciebus tuis; & cum quiesceret, dixit, revertere Jehovah, myriades millium Israelis," Num: x: 35, 36. de Arca ibi dicitur, quod profecta a monte Jehovah, ad investigandum illis requiem, ib: vers: 33. Requies cœlestis hominis per sabbatum describitur apud Esaiam, "Si reducas a sabbatho pedem tuum, ut non facias desiderium tuum, in die sanctitatis meæ, & voces illa, quæ sunt Sabbatho, delicias Sancto Jehovah honorabiles, & honores illud, ut non facias vias tuas, nec invenias desiderium tuum, & loquaris verbum; tunc delitiosus eris Jehovah, & vehi faciam te super excelsa terræ, & cibabo te hæreditate Jacobi," LVIII: 13, 14. Cœlestis homo talis est, ut non ex desiderio suo faciat, sed ex beneplacito Domini, quod ejus desiderium est; sic fruitur pace & felicitate interna, quæ hic exprimitur
per

per elevari super excelsa terræ; & simul tranquillitate & jucunditate externa, quæ significatur per cibari hæreditate Jacobi.

86. Spiritualis homo, qui factus sextus dies, cum incipit fieri cœlestis, de quo hic primum, est Vespera Sabbathi, quod repræsentatur in Ecclesia Judaica per sanctificationem Sabbathi a Vespera; Cœlestis homo est Mane, de quo mox sequitur.

87. Quod cœlestis homo sit sabbathum seu quies, est etiam, quia cessat pugna, cum fit cœlestis; recedunt mali spiritus, & accedunt boni, tum angeli cælestes, qui cum adsunt, nusquam mali spiritus possunt adesse, sed longe aufugiunt. Et quia non ipse homo pugnavit, sed Dominus solus pro homine, dicitur quod Dominus quieverit.

88. Homo spiritualis, cum fit cœlestis, vocatur opus Dei, quia Dominus Solus pugnavit pro eo, & eum creavit, formavit, & fecit, quare hic dicitur, absolvit Deus in die septimo opus suum, & bis, quieverit ab omni opere suo; apud Prophetas passim appellatur opus manuum & digitorum Jehovah, ut apud Esaiam, ubi de regenerato agitur, "Sic dixit Jehovah, Sanctus Israelis, & Formator ejus, signa petite a Me super filiis meis, & super opere manuum mearum præcipite mihi. Ego feci terram, & hominem super ea creavi, Ego, manus meæ extenderunt cœlos, & omni exercitui illorum præcepi: quia sic dixit Jehovah, creans cœlos, Ille Deus, formans terram, & faciens illam; Ille firmans illam, non vacuitatem creavi eam, ad habitandum formavit eam; Ego Jehovah, & nemo præterea Deus præter Me," XLIV: 11, 12, 18, 21. Quod nova creatio seu regeneratio, solius Domini opus sit, inde constat. Satis distincte adhibentur voces creare, formare, & facere, ut hic apud Esaiam, "creans cœlos, formans terram, & faciens illam," tum alibi, "omnem vocatum Nomine meo, & ad gloriam meam creavi illum, formavi illum, etiam feci illum," XLIII: 7. similiter in præcedente Capite, & in hoc, ut hic, quieverit ab omni opere suo, quod creavit Deus faciendo; & hoc semper cum distincta idea in sensu interno; tum ubi Dominus appellatur Creator, aut Formator, aut Factor.

89. Vers: 4. *Hæ nativitates Cœlorum & Terræ, cum creavit illos, in die, quo fecit Jehovah Deus terram & cœlos.* Nativitates Cœlorum & Terræ, sunt formationes hominis cœlestis: Quod de formatione ejus nunc agatur, constat manifeste, etiam ex singulis, quæ sequuntur; ut, quod nulla herba adhuc germinaverit; quod nullus homo ad colendum humum; tum quod formaverit Jehovah Deus hominem; dein quod omnem bestiam, & avem cœlorum; de quibus tamen formatis, in Capite præcedente actum est; quare hic de alio homine agitur: quod adhuc patet ex eo, quod nunc primum dicatur Jehovah Deus; in præcedentibus, ubi de spiritali homine, solum Deus; tum quod nunc dicatur humus & ager, in præcedentibus modo terra; & quod in hoc versu primum præponatur Cœlum terræ, & dein terra Cœlo; causa est, quia terra significat Externum hominem, & cœlum Internum apud spiritualem hominem, in quo reformatio incipit a terra seu externo homine; hic autem, ubi de cœlesti, incipit ab Interno homine, seu a Cœlo.

90. Vers:

90. Vers: 5, 6. *Et nullum virgultum agri adhuc erat in terra, & nulla herba agri adhuc germinabat, quia non pluerit fecit Jehovah Deus super terra: & homo nullus ad colendum humum. Et vaporem ascendere fecit e terra, & irrigavit omnes facies humi.* Per virgultum agri & herbam agri intelligitur in genere omne quod producit Externus ejus homo: terra est Externus homo dum fuit spiritalis; humus, ut & ager, est Externus homo, dum fit coelestis; Pluvia, quæ mox dicitur Vapor, est tranquillitas pacis, cessante pugna.

91. Sed nisi sciatur status hominis, dum a spiritali fit coelestis, nusquam percipi potest, quid hæc involvunt, nam arcaniora sunt: Cum est Spiritalis, nondum Externus homo obsequia præstare vult & servire Interno, quare est pugna; at cum fit coelestis, tunc Externus homo incipit obsequi & servire Interno, quare cessat pugna, & fit tranquillitas, vide N: 87; hæc tranquillitas significatur per pluviam & vaporem, nam est instar Vaporis, quo irrigatur & perfunditur Externus ejus ab Interno; hæc tranquillitas, quæ est Pacis, producit illa, quæ vocantur virgultum agri & herba agri, quæ in specie sunt rationalia & scientifica a coelesti spiritali origine.

92. Qualis est Externi hominis tranquillitas pacis, cessante pugna, seu irrequie a cupiditatibus & falsitatibus, nullus scire potest, nisi qui novit statum Pacis; status ille est tam jucundus, ut excedat omnem jucunditatis ideam; non est solum cessatio pugnae, sed est vita ab interiore Pace veniens, ita afficiens hominem externum, ut non describi possit: vera fidei, & bona amoris tunc nascuntur, quæ a Pacis jucunditate trahunt suam vitam.

93. Statum hominis coelestis donati tranquillitate Pacis, recreati per pluviam, & liberati a servitute mali & falsi, ita describit Dominus per Ezechielem, "Pangam illis foedus pacis, & cessare faciam feram malam e terra, & habitabunt in deserto confidenter, & dormient in sylvis; & dabo illos, & circuitus collis mei, benedictionem, & descendere faciam pluviam in tempore suo; pluviae benedictionis erunt; & dabit arbor agri fructum suum, & terra dabit proventum suum, & erunt super humo sua in confidentia, & scient quod Ego Jehovah, quod fregero lora jugi eorum, & liberavero eos e manu facientium servire sibi eos: vos grex meus, grex paescui mei, homo vos, Ego Deus vester," xxxiv: 25, 26, 27, 31. Et quod hoc fiat Tertio die, qui idem in Verbo significat ac Septimum, per Hoseam, "Vivificabit nos a duobus diebus, in die tertio suscitabit nos, & vivemus coram Ipso, & sciemus, & sequemur ad sciendum Jehovah; sicut Aurora paratus egressus Ipsi, & veniet sicut pluvia nobis, sicut pluvia ferotina irrigans terram," vi: 2, 3. Quodque hoc comparetur germini agri, per Ezechielem, ubi de antiqua Ecclesia, "Sicut germen agri dedi te, & crevisti, & adolevisti, & venisti in decora decorum," xvi: 7. tum surculo plantationum, & operi manuum Jehovah Dei, Ef. lx: 21.

94. Vers: 7. *Et formavit Jehovah Deus hominem, pulverem ex humo; & inspiravit in nares ejus spiraculum vitarum; & factus homo in animam viventem.* Formare hominem, pulverem ex humo, est Externum ejus hominem, qui non prius homo fuit, nam dictum vers: 5, quod nullus homo ad colendum

dum humum : Inspirare in nares ejus spiraculum vitarum, est dare ei vitam fidei & amoris : factus homo in animam viventem, est, quod Externus homo quoque factus vivens.

95. Agitur hic de Vita hominis Externi, in binis prioribus versibus de vita ejus fidei seu intellectus, in hoc de vita ejus amoris seu voluntatis : prius Externus homo non obsequi & servire voluit Interno, sed continue pugnavit contra illum, quare tunc Externus non fuit homo ; nunc autem, cum factus cœlestis, Externus incipit obsequia præstare & servire Interno, & fit quoque homo, & quidem per vitam fidei, & vitam amoris ; vita fidei præparat eum, vita Amoris facit ut sit homo.

96. Quod dicatur Jehovah Deus per nares inspiravisse, ita se res habet, antiquitus & in Verbo per Nares intellectum quicquid gratum erat, ex Odore, qui significat perceptionem ; quare passim legitur de Jehovah, quod odorem quietis odoratus ex holocaustis, & ex illis, quæ Ipsum & Regnum Ipsius repræsentabant ; & quia Ipsi gratissima sunt, quæ Amoris & fidei, dicitur, quod spiraculum vitarum inspiraverit per nares : inde Unctus Jehovah, seu Dominus, vocatur Spiritus Narium, "Thren : iv. 20. Et Ipse Dominus significabat hoc per inspirationem discipulis, apud Johannem, "Inspiravit & dixit, "accipe spiritum sanctum," xx : 22.

97. Quod Vita per inspirationem, & per spiraculum, describatur, est quoque causa, quod Antiquissimæ Ecclesiæ homines perceperint status amoris & fidei, per status respirationis, qui status mutati sunt successive in posteris eorum ; de qua Respiratione, nondum aliquid dici potest, quia hodie prorsus abdita sunt, antiquissimi hoc bene norunt, & qui in altera vita, norunt ; sed in terrarum hoc orbe nullus adhuc : inde spiritum seu vitam assimilabant vento ; etiam Dominus, cum de Regeneratione hominis loquitur, apud Johannem, "Spiritus, seu ventus, ubi vult, spirat, & vocem ejus audis, atque "non scis, unde veniat, aut quo abeat, sic est omnis, qui generatus a spiritu," iii : 8. Apud Davidem similiter, "Per Verbum Jehovah cœli facti "sunt, & per spiritum, seu ventum, oris Ipsius, omnis exercitus illorum," Psalm : xxxiii : 6. Et apud Eundem, "Colligis spiritum eorum, expirant, " & ad pulverem suum revertuntur ; emittis spiritum tuum, creantur, & re- "novas facies humi," Psalm : civ : 29, 30. Quod spiraculum pro vita fidei & amoris accipiatur, constat apud Jobum, "Spiritus ille in homine, & spiraculum schaddai intelligere facit eos," xxxii : 8. tum apud Eundem, "Spiritus Dei fecit me, & spiraculum schaddai vivificavit Me," xxxiii : 4.

98. Vers : 8. *Et plantavit Jehovah Deus hortum in Eden ab Oriente ; & posuit ibi hominem, quem formavit.* Per Hortum significatur Intelligentia, per Eden Amor, per Orientem Dominus ; ita per Hortum in Eden ab Oriente, hominis cœlestis Intelligentia, quæ per Amorem a Domino influit.

99. Talis vita seu ordo vitæ est apud Spiritualem hominem, ut quidem influat Dominus per fidem in ejus intellectualia, rationalia & scientifica, sed quia Externus ejus homo pugnat cum Interno, apparet sicut Intelligentia non influeret a Domino, sed a semet per scientifica & rationalia ; sed vita seu ordo vitæ cœlestis

cœlestis hominis est, ut influat Dominus per Amorem & fidem Amoris in ejus intellectualia, rationalia, & scientifica; & quia non est pugna, percipit, quod ita sit: ita ordo, qui adhuc inversus est apud Spiritualem, restitutus est apud Cœlestem: hic ordo, seu homo, appellatur Hortus in Edene ab Oriente. Plantatus a Jehovah Deo Hortus in Edene ab Oriente, in sensu supremo est Ipse Dominus: in sensu intimo, qui etiam est sensus universalis, est Regnum Domini, & Cœlum, in quo ponitur homo, cum Cœlestis factus; status ejus tunc est, ut cum Angelis in cœlo sit, & quasi unus inter illos; ita enim creatus est homo, ut simul, dum vivit in terra, sit in cœlo; omnes tunc ejus cogitationes, & cogitationum ideæ, imo voces & actiones, sunt apertæ, in quibus cœleste & spirituale, & patent usque a Domino; unicuique enim inest vita Domini, quæ dat ut perceptionem habeat.

100. Quod Hortus significet Intelligentiam, & Eden Amorem, patet etiam apud Esaiam, "Consolabitur Jehovah Sionem, consolabitur omnes vastitates illius, & ponet desertum ejus sicut Eden, & solitudinem ejus sicut Hortum Jehovah; gaudium & lætitia invenietur in illa, confessio & vox cantus," LI: 3. Ubi desertum, gaudium & confessio, sunt voces apud Prophetam exprimentes cœlestia fidei, seu quæ sunt Amoris; at solitudo, lætitia, vox cantus, spiritualia fidei, quæ quoque sunt intellectus; illa se referunt ad Eden, hæc ad Hortum; nam apud Prophetam hunc perquam constanter occurrunt binæ expressiones de eadem re, quarum una significat cœlestia, altera spiritualia. Porro quid Hortus in Eden, videantur quæ ad vers: seq: 10.

101. Quod Dominus sit Oriens, etiam passim ex Verbo constat, ut apud Ezechielem, "Duxit me ad portam, portam quæ spectat viam orientis, & ecce gloria Dei Israelis venit a via Orientis, & vox Ipsius sicut vox aquarum multarum, & terra splendebat a gloria Ipsius," XLIII: 1, 2, 4. Quia Dominus Oriens, inde sanctum fuit in Ecclesia repræsentativa Judaica, antequam Templum ædificatum, faciem vertere ad Orientem, cum orarent.

102. Vers: 9. *Et progeminare fecit Jehovah Deus ex humo omnem arborem desiderabilem aspectu, & bonam ad cibum: & Arborem vitarum in medio horti; & Arborem scientiæ boni & mali.* Arbor significat Perceptionem; Arbor desiderabilis aspectu, Perceptionem Veri; Arbor bona ad cibum, Perceptionem Boni: Arbor Vitarum, Amorem & inde fidem: Arbor scientiæ boni & mali, fidem quæ ex sensuali seu scientia.

103. Quod Arbores hic significant Perceptiones, causa est, quia de cœlesti homine agitur; aliter cum de spirituali; nam quale subjectum, tale prædicatum.

104. Sed quid perceptio, hodie ignoratur; est quædam sensatio interna, quæ unice a Domino, num Verum ac Bonum, Antiquissimæ Ecclesiæ notissima fuit; Angelis tam manifesta, ut sciant & norint inde, quid verum & bonum, quid a Domino, & quid a semet, ut & qualis qui advenit ex solo ejus adventu, & ex una solum ejus idea: Spirituali homini nulla est perceptio, sed est Conscientia: Mortuo homini ne quidem Conscientia, plerique nec sciunt quid conscientia, minus quid perceptio.

F

105. Arbor

105. Arbor Vitarum est Amor & inde fides, in medio horti est in Interni hominis voluntate: primum, quod Dominus possidet apud hominem & angelum, est Voluntas, quæ in Verbo vocatur Cor; sed quia ex semet nemo bonum facere potest, voluntas aut cor non est hominis, tametsi prædicatur de homine; hominis est cupiditas, quam vocat voluntatem: quia Voluntas est medium horti, ubi Arbor vitarum, & Voluntas est nulla homini sed cupiditas, ideo Arbor vitarum est Misericordia Domini, ex Quo omnis amor & fides, proinde omnis vita.

106. Sed quid arbor horti, seu perceptio; quid arbor vitarum seu amor & inde fides; quid arbor scientiæ, seu fides ex sensuali & scientia, in sequentibus plura.

107. Vers: 10. *Et Fluvius exiens ex Eden ad irrigandum Hortum; & inde separabatur, & erat in quatuor capita.* Fluvius ex Eden significat Sapientiam ex amore, qui est Eden: irrigare hortum est dare Intelligentiam; inde separari in quatuor Capita, est descriptio Intelligentiæ per quatuor fluvios, sicut sequitur.

108. Antiquissimi, cum comparabant hominem horto, etiam sapientiam, & quæ sunt sapientiæ, comparabant fluvii; nec comparabant, sed vocabant, nam talis eorum erat loquela; similiter dein apud Prophetas, qui ita passim comparabant, passim vocabant, ut apud Esaiam, "Exorietur in tenebris Lux tua, & Caligo tua erit sicut Lux diei, & eris sicut hortus irriguus, & sicut exitus aquarum, cujus non mentientur aquæ," LVIII: 11, 12. ubi de iis qui recipiunt fidem & amorem, agitur. Tum, "Sicut valles plantantur, sicut horti juxta fluvium: sicut tentoria plantavit Jehovah, sicut cedros juxta aquas," Num: XXIV: 6. ubi de regeneratis. Apud Jeremiam, "Benedictus Vir, qui confidit in Jehovah, erit sicut Arbor plantata juxta aquas, & supra rivum emittet radices suas," XVII: 7, 8. Quod non comparati Horto & Arbori juxta fluvios, sed dicti, apud Ezechielem, "Aquæ crescere fecerunt illam, profunditas aquarum exaltavit illam, Fluvius ducens circumcirca plantam ejus, & aquæ ductus suos emisit ad omnes arbores agri, pulchra facta in magnitudine sua, in longitudine ramorum suorum, quia erat radix ejus ad aquas multas: Cedri non obscurabant illam in Horto Dei, abietes non pares erant ramis ejus, & platani non erant sicut termites ejus; omnis arbor in horto Dei non par erat ei in pulchritudine sua; pulchram fecit illam in multitudine ramorum ejus, & æmulatæ sunt illam omnes arbores Eden, quæ in horto Dei," XXXI: 4, 7, 8, 9. Ex quibus constat, quod Antiquissimi, cum assimilarunt hominem, seu quæ sunt in homine, quod idem, Horto, quod etiam adjunxerint aquas & fluvios, quibus irrigaretur; & quod per aquas & fluvios intellexerint illa, quæ facerent crescentiam.

109. Quod Sapientia & Intelligentia, tametsi apparent in homine, sit solius Domini, sicut dictum, dicitur clare per similia Representativa apud Ezechielem, "Ecce aquæ exeuntes sub limine domus versus Orientem, quia facies domus, Oriens; & dixit, *Aquæ illæ exeuntes ad terminum versus Orientem,*

entem, & descendunt super planitiem, & veniunt ad mare, in mare eductæ,
 & sanabuntur aquæ; & fiet, omnis anima vivens, quæ reptat, ad omne, quo
 venit aqua fluviorum, vivet. Et juxta fluvium ascendet super ripa ejus hinc
 & illinc omnis arbor cibi, non marcescet ramus ejus, & non consumetur
 fructus ejus, in menses suos renascitur; quia aquæ ejus e Sanctuario illæ
 exeunt, & erunt inde fructus ejus in cibum, & folium ejus in medicinam”
 XLVII: 1. 8. 9. 12: hic Dominus significatur per Oriens, & per Sanctuarium,
 e quo aquæ & fluvii. Similiter apud Johannem “Ostendit mihi purum fluvium
 aquæ vitæ, splendidum sicut chrysellum, exeuntem e throno Dei & Agni:
 in medio plateæ ejus, & fluvii, hinc & illinc arbor vitæ, faciens fructus duo-
 decim, juxta mensem quemvis reddens fructum suum, & folium arboris in
 medicinam gentium” Apoc. XXII: 1. 2.

110. Vers: 11, 12. *Nomen Primi, Pischon, is circumdans totam terram
 Chavillah, ubi aurum. Et aurum terræ illius bonum; ibi bdellium & lapis schobam.*
 Fluvius primus seu Pischon significat Intelligentiam fidei ex amore; Terra
 Chavillah Mentem; Aurum, Bonum; Bdellium & Schobam, Verum; quod
 Aurum bis dicatur, est causa quia significat Bonum Amoris, & Bonum fidei
 ex amore; & quod Bdellium & Schobam, est, quod unum significet Verum
 Amoris, alterum Verum fidei ex amore. Talis est cœlestis homo.

111. Sed difficilime hæc possunt dici, quomodo se in sensu interiori habent,
 quia hodie ignota sunt, ut quid fides ex Amore, quid Sapientia & quid In-
 telligentia inde; quia externi homines vix aliud norunt quam scientiam, quam
 & vocant intelligentiam & sapientiam, & fidem; ne quidem sciunt quid Amor;
 & multi non quid voluntas & intellectus, & quod unam mentem constituent;
 cum tamen singula distincta sunt, imo distinctissima, & universum cœlum a
 Domino distinctissime ordinatum est secundum Amoris & Fidei differentias,
 quæ innumerabiles.

112. Sed sciatur, quod nusquam detur aliqua sapientia, nisi quæ ex amore,
 ita ex Domino; nec usquam aliqua Intelligentia, nisi ex fide, ita quoque ex
 Domino; & quod nusquam detur aliquod Bonum nisi ab amore ita ex Do-
 mino; & quod nusquam aliquod Verum nisi a fide, ita ex Domino; quæ non
 ex amore & fide, ita ex Domino, vocantur similiter, sed sunt spuria.

113. Quod Bonum sapientiæ aut amoris significatum & repræsentatum sit
 per Aurum, nihil communius est in Verbo; Omne Aurum in Arca, in Tem-
 plo, in Mensa aurea, in Candelabris, in Vasis, super Vestibus Aharonis, signifi-
 cabant & repræsentabant Bonum sapientiæ aut amoris: similiter apud Prophe-
 tas, ut apud Ezechielem; “In Sapientia tua, & in Intelligentia tua, fecisti tibi
 opes, & fecisti aurum & argentum in thesauris tuis” XXVIII: 4. ubi ma-
 nifeste dicitur, quod ex sapientia & intelligentia aurum & argentum, seu
 bonum & verum, nam argentum ibi significat verum, ut quoque argentum in
 Arca & in Templo. Apud Esaiam, “Copia Camelorum obteget te, droma-
 des Midianis & Ephæ, omnes ii e Scheba, venient, aurum & thus porta-
 bunt, & laudes Jehovæ annuntiabunt” LX: 6. sicut etiam sapientes ex
 Oriente, qui veniebant ad Jesum, cum natus, & procidebant & adorabant

“Ipsū, & aperiebant thesauros suos, & offerebant Ipsi dona, *Aurum*, thus & myrrham” Matth: 11: 1. 11. Ubi quoque *Aurum* significat Bonum; thus & myrrha, illa, quæ grata sunt, quia ex Amore & fide, quæ ideo dicuntur Laudes Jehovæ. Quare apud Davidem, “Vivet, & dabit illi de *Auro*” Psalm: LXXII: 15.

114. Verum fidei etiam in Verbo significatum est, & repræsentatum per lapides pretiosos, ut in Pectorali Judicii, & super humeris Ephodi Aharonis; in Pectorali, *Aurum*, *Hyacinthinum*, *Purpura*, *Coccineum* dibaphum, & *Xylinum*, repræsentabant illa, quæ sunt Amoris; Lapidēs pretiosi illa, quæ fidei ex Amore; similiter Lapidēs duo recordationis super humeris Ephodi, qui erant ex *Schoham*, circumdati fundis auri, Exod: xxviii: 9 ad 22. quod manifeste dicitur apud Ezechielem, ubi agitur de homine possidente divitias cœlestes, sapientiam & intelligentiam, “Plenus sapientia, & perfectus pulchritudine, in *Eden Horto* Dei fuisti; Omnis lapis pretiosus, operimentum tuum, “*Rubinus*, *Topazius*, *Adamas*; *Tharschisch*, *Schoham*, & *Iaspis*; *Saphir*, “*Chrysopasus*, *Smaragdus*; & *Aurum*, opus tympanorum tuorum, & fistularum tuarum, in te, in die, quo *creatus* es, præparata sunt; perfectus tu “in viis tuis, a die, quo *creatus* es” xxviii: 12. 13. 15. Quæ quod significant cœlestia & spiritualia fidei, non autem lapides, unicuique constare potest: imo unusquisque lapis quoddam essentielle fidei repræsentabat.

115. Antiquissimi, cum nominarunt terras, intellexerunt quæ significabant; sicut qui hodie in idea sunt, quod Terra Canaan, & Mons Sionis significant Cœlum, ii, cum nominantur, ne quidem cogitant de terra, aut monte, sed solum de illis quæ significant; ita hic per terram *Chavillah*, quæ etiam nominatur Genes: xxv: 15. ubi agitur de filiis Ismaelis, quod “habitaverint a *Chavillah* usque ad *Schur*”, quod juxta facies Ægypti, qua venit in *Aschur*: Qui in idea cœlesti sunt, non percipiunt ex his aliud quam Intelligentiam, & quæ ab intelligentia fluunt: sicut etiam per, *Circumdare*, quod fluvius *Pischoh* circumdet totam terram *Chavillah*, percipiunt *influere*, sicut quod lapides *schoham*, qui super humeris Ephodi Aharonis *circumdati* essent fundis auri, Ex: xxviii: 11. quod bonum amoris influeret in verum fidei; ita multoties alibi.

116. Vers: 13. *Et nomen fluvii secundi Gichon; is circumdans totam terram Cusch*: fluvius secundus, qui vocatur *Gichon*, significat Cognitionem omnium, quæ sunt boni & veri, seu amoris & fidei; terra *Cusch* mentem seu facultatem. Mentem constituit Voluntas & Intellectus; quæ sunt primi fluvii, referunt se ad voluntatem, quæ sunt hujus, ad intellectum, cujus sunt cognitiones boni & veri.

117. Terra *Cusch* seu Æthiopia abundabat quoque *Auro*, lapide pretioso, & aromatibus, quæ, ut dictum, significant Bonum, Verum, & quæ grata sunt inde, qualia sunt cognitionum Amoris & fidei; quod constare potest ex locis citatis prius, n: 113, apud Esai LX: 6. Matth: 11: 1. 11. David: Psalm: LXXII: 15. Quod similia per *Cusch*, seu Æthiopiam, ut & per *Schebam*, intelligantur

telligantur in Verbo, constat apud Prophetas, ut apud Zephaniam, ubi etiam nominantur flumina Cusch, "In mane, iudicium suum dabit in lucem, quia tunc convertar ad populos labio perspicuo, ut invocent omnes illi Nomen Jehovah, ut serviant Ipsi humero uno, a transitu fluviorum *Cuseb*, adoratores mei adducent munus meum," III: 5, 9, 10. Et apud Danielelem, ubi de Rege septentrionis & meridiei agitur, "Dominabitur in recondita auri & argenti, & in omnia desiderabilia Egypti: & *Lybii* & *Æthiopes* sub gressibus ejus," XI: 43; ubi Egyptus pro scientificis, Æthiopes pro cognitionibus. Apud Ezechielem, "Negotiatores *Scheba* & *Raamae*, hi negotiatores tui, in primario omnis aromatis, & in omni lapide pretioso, & auro," XXVII: 22. per quos similiter cognitiones fidei significantur. Apud Davidem, ubi de Domino agitur, ita de Homine Cœlesti, "Florebit in diebus Ipsi iustus, & multa pax, usque dum non Luna; reges Tharschisch & Insularum munus adducent; Reges *Scheba* & *Sebae* donum afferent," LXXII: 7, 10. Quæ quod significant cœlestia fidei, ex illis quæ ibi antecedunt, & sequuntur, conspicitur. Similia significata sunt per Reginam *Scheba*, quæ venit ad Salomonem, & ænigmata proposuit, illique apportavit Aromata, Aurum & Lapidem pretiosum, I Reg: x: 1, 2, 3. Nam quicquid in Historicis Verbi est, similiter ac apud Prophetas, significant, repræsentant, & involvunt arcana.

118. Vers: 14. *Et nomen fluvii tertii, Chiddekel, is vadit orientem versus Aschur: & fluvius quartus is Phrath.* Fluvius Chiddekel est Ratio, seu perspicacia rationis; Aschur est Mens rationalis: quod fluvius orientem vadit ad Aschur, significat, quod perspicuitas rationis a Domino veniat per Internum hominem in mentem rationalem, quæ est Externi hominis. Phrath seu Euphrates est Scientia, quæ est ultimum, seu terminus.

119. Quod Aschur significet Mentem rationalem, seu rationale hominis, constat manifeste apud Prophetas; ut apud Ezechielem, "Ecce *Aschur* Cedrus in Libano, pulchra ramo, & nemus umbrosum, & alta altitudine, & inter densa fuit furculus ejus; aquæ crescere fecerunt eam; profunditas aquarum exaltavit eam, fluvius ducens circum circa plantam," xxxi: 3, 4. Rationale vocatur Cedrus in Libano; furculus inter densa significat scientifica memoriæ, quæ se ita habent. Adhuc manifestius apud Esaïam, "In die illo erit semita ab Ægypto ad *Aschur*, & veniet *Aschur* in Ægyptum, & Ægyptus in *Aschurem*, & servient Ægyptii *Aschuri*. In die illo, erit Israel tertius Ægypto & *Aschuri*, Benedictio in medio terræ, cui benedicet Jehovah Zabaoth, dicendo, benedictus populus meus Ægyptus, & opus manuum mearum *Aschur*, & hæreditas mea Israel," xix, 23, 24, 25. Per Ægyptum hic & alibi passim significatur Scientia, per *Aschurem* Ratio, per Israellem Intelligentia.

120. Sicut per Ægyptum, etiam per Euphratem, significantur scientiæ, seu scientifica, ut & sensuality ex quibus scientifica; quod constat a Verbo apud Prophetas, ut apud Micham, "Dixit inimica, ubi Jehovah Deus tuus; dies quo ædificabit macerias tuas; dies ille, procul aberit statutum, dies

“ ille & usque ad te veniet ab *Aschure*, & ad urbes *Ægypti*, & ad *fluvium* “ (Euphratem :)” VII : 10, 11, 12. Ita loquuti sunt de adventu Domini, qui regeneraturus hominem, ut similis cœlesti fiat. Apud Jeremiam, “ Quid “ tibi ad viam *Ægypti* ad bibendum aquas *Schichoris*, & quid tibi ad viam “ *Aschuris*, ad bibendum aquas *fluvii* (Euphratis :)” II : 18. Ubi *Ægyptus* & *Euphrates* similiter pro scientificis, *Aschur* pro ratiociniis inde. Apud Davidem, “ Vitem ex *Ægypto* proficisci fecisti, expulisti gentes, plantasti “ illam, emisisti propagines ejus usque ad mare, & ad *fluvium* (Euphra- “ tem) ramusculos ejus,” Psalm : LXXX : 9, 12. Ubi etiam *fluvius* *Euphrates* pro sensuali & scientifico. Erat enim *Euphrates* terminus ad *Aschur*, quousque dominium *Israelis*, sicut scientificum memoriæ est terminus intel- ligentiæ & sapientiæ hominis spiritualis & cœlestis : idem significatur per hæc, quæ Abrahamo dicta, “ Semini tuo dabo terram hanc a *fluvio* *Ægypti*, usque “ ad *fluvium* magnum, *fluvium* *Euphratem*,” Genes : xv : 18. bini hi ter- mini significant similia.

121. Qualis est Ordo cœlestis, aut quomodo procedunt illa quæ sunt vitæ, a fluviiis his constare potest : nempe, a Domino, Qui est Oriens, ab Ipso Sa- pientia, per Sapientiam Intelligentia, per Intelligentiam Ratio, sic per ratio- nem vivificantur scientifica, quæ sunt Memoriæ : hic est Ordo Vitæ ; tales sunt Cœlestes homines : quare cum Seniores *Israelis* repræsentarent Cœlestes homines, dicti sunt, sapientes, intelligentes, & scientes, Deut : 1 : 13. 15. si- milititer Bezaleel, qui construxit arcam, de quo dicitur, “ Quod impletus spi- “ ritu Dei, in sapientia, in intelligentia, & in scientia, & in omni opere,” Exod : xxxi : 3. Cap : xxxv : 31. Cap : xxxvi : 1, 2.

122. Vers : 15. Et accepit *Jehovah* Deus hominem, & posuit illum in Horto Eden, ad colendum illum, & ad custodiendum illum. Per hortum Eden signifi- cantur omnia, quæ apud hominem cœlestem, de quibus ; per colere illum, & custodire, quod omnibus illis frui ei concedatur, sed non ut sua possidere ; quia sunt Domini.

123. Quod omnia & singula sint Domini, Homo cœlestis agnoscit, quia percipit ; at Homo spiritualis quidem agnoscit, sed ore, quia ex Verbo novit : Homo mundanus & corporeus nec agnoscit, nec concedit, sed quicquid apud eum, dicit esse suum, quod si perderet, putat prorsus perire.

124. Quod sapientia, intelligentia, ratio, & scientia, non hominis sint, sed Domini, constat clare ab illis, quæ Dominus docuit, ut apud Matthæum, ubi Dominus se comparat Patrifamilias, qui plantavit vineam, & sepem ei cir- cumposuit, & locavit agricolis, XXI : 33. Apud Johannem, “ Spiritus ve- “ ritatis ducet vos in omnem Veritatem, non enim loquetur ex semet, sed “ quæcunque audiverit, loquetur ; ille Me glorificabit, quia ex Meo accipiet, “ & annuntiabit vobis,” XVI : 13, 14. tum apud Eundem, “ non potest “ homo sumere quicquam, nisi sit datum ei e cœlo,” III : 27. Cui modo datum pauca ex arcanis cœli scire, is scit, quod ita se habeat.

125. Vers : 16. Et præcepit *Jehovah* Deus super illum homini, dicendo ; ab omni arbore horti edendo edes. Edere ex omni arbore, est ex Perceptione nosse

& scire, quid bonum & verum, nam, ut dictum, Perceptio est Arbor. Antiquissimæ Ecclesiæ homines, cognitiones veræ fidei habebant per revelationes, nam loquuti sunt cum Domino, & cum Angelis; ut & instructi per visiones & somnia, quæ illis erant delitiosissima & paradisiaca: a Domino habebant continue perceptionem, quæ talis est, ut cum cogitaverint ex illis, quæ erant memoriæ, illico perceperint num verum & bonum, usque adeo, ut dum falsum objiceretur, non modo averfati sint, sed etiam horruerint; talis quoque est status Angelorum. Sed loco perceptionis Antiquissimæ Ecclesiæ successit dein Cognitio veri & boni, ex revelatis prius, dein ex revelatis in Verbo.

126. Verf: 17. *Sed ab arbore scientiæ boni & mali, non edas ex illa, quia in diē, quo ederis ex illa, moriendo morieris.* Priora & hæc significant, quod liceat, ex omni perceptione, a Domino, nosse, quid verum & bonum, non autem a semet & mundo: seu inquirere in fidei mysteria per sensuality & scientifica, per quod cœleste ejus moritur.

127. Quod homines per sensuality & scientifica inquirere voluerint in mysteria fidei, erat non solum causa lapsus antiquissimæ Ecclesiæ, nempe posteritatis ejus, de qua in Capite sequente; sed etiam est causa lapsus omnis Ecclesiæ, nam inde non solum falsitates, sed etiam mala vitæ.

128. Homo mundanus & corporeus corde suo dicit, si non instruar de fide, & de illis, quæ sunt fidei, per sensuality, ut videam; seu per scientifica ut intelligam, quod non credam; confirmatque se ex eo, quod naturalia non possint esse contraria spiritualibus; quare ex sensualibus instrui vult de cœlestibus & Divinis; quod tamen ita impossibile est, ac est camelo intrare per foramen acus; quo magis ex iis sapere vult, eo magis se occæcat, usque adeo, ut nihil credat, ne quidem quod spirituale sit, & quod vita æterna; ex principio, quod capit, id fluit; hoc est edere ex arbore scientiæ boni & mali, ex qua quo magis edit, eo magis mortuus fit. At qui non ex mundo sapere vult, sed ex Domino, is dicit corde suo, quod credendum Domino, hoc est, illis, quæ Dominus in Verbo loquutus est, quia illa sunt Veritates, & ex hoc principio cogitat; ille se confirmat per rationalia, scientifica, sensuality & naturalia, & quæ non confirmantia sunt, separat.

129. Cuius notum esse potest, quod principia capta, etiam falsissima, regant hominem, & quod principiis omnis scientia & ratiocinatio saveat, nam innumera assentientia affluunt, ita confirmatur in falsis; quare cui principium est, quod nihil credat, priusquam videt & intelligit, nusquam credere potest, nam spiritualia & cœlestia nec oculis videt, nec phantasia capit. Sed verus ordo est, ut ex Domino, hoc est, ex Verbo Ipsius sapiat, tunc omnia succedunt, & quoque in rationalibus & scientificis illustratur: nusquam enim negatum est scientias discere, quia utiles sunt vitæ & delectabiles; & qui in fide, ei nusquam negatum est, cogitare & loqui sicut eruditi mundi, sed ex illo principio, quod credat Verbo Domini, & confirmet veritates spirituales & cœlestes per veritates naturales, terminis orbi erudito familiaribus, quantum potest;

potest; quare ex Domino erit principium, non ex semet; illud est vita, hoc autem est mors.

130. Qui ex mundo sapere vult, ei hortus sunt sensualia & scientifica; Eden ejus est Amor sui & mundi; Oriens ejus est Occidens seu ipse; fluvius ejus Euphrates est omne ejus scientificum, quod damnatum; alter fluvius ubi Aschur est vesana ratiocinatio, inde falsitates; tertius fluvius, ubi Cusch, sunt principia inde mali & falsi, quæ sunt cognitiones ejus fidei; quartus est sapientia inde, quæ vocatur in Verbo magia, quare *Ægyptus*, quæ significat scientiam, postquam magica facta, significat talem, & quidem ex causa, de qua passim in Verbo, quia ex se vult sapere; de quibus ita apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih, ecce Ego contra te *Pharao*, Rex *Ægypti*, "Cete Magne, cubans in medio fluminum suorum, qui dixit, mihi flumen "meum, & ego feci me; & erit terra *Ægypti* in solitudinem, & vastitatem, " & cognoscent; quod Ego Jehovah, propterea, quod dixit, *fluvius* mihi, & "ego feci," xxxix: 3, 9. Tales quoque vocantur arbores Edenis in inferno, apud eundem prophetam, ubi etiam de Pharaone seu *Ægyptio* agitur, his verbis, "Cum descendere fecero eum in infernum, cum descendantibus in fo- "veam; Cui similis factus es sic in gloria, & in magnitudine, inter *arbores* "Edenis, cum descendere factus fueris cum *arboribus Edenis* in terram inferio- "rem, in medio præputiatorum, cum confossis gladio: hic Pharao & omnis "turba ejus," xxxi: 16, 17. ubi arbores Edenis pro scientificis & cognitioni- "bus ex Verbo, quæ per ratiocinia sic prophanant.

* * * * *

18. Et dixit JEHOVAH DEUS, non bonum ut sit homo solus is, faciam ei auxilium tanquam apud illum.

19. Et formavit JEHOVAH DEUS ex humo omnem bestiam agri, & omnem avem cælorum, & adduxit ad hominem, ad videndum, quid vocaret id; & quicquid vocabat id homo, animam viventem, id nomen ejus.

20. Et vocabat homo nomina omni bestię, & avi cælorum, & omni ferę agri, & homini non invenit auxilium, tanquam apud illum.

21. Et cadere fecit JEHOVAH DEUS soporem super hominem, & obdormivit; & accepit unam e costis illius, & occlusit carnem loco ejus.

22. Et ædificavit JEHOVAH DEUS Costam, quam sumsit de homine, in mulierem, & adduxit eam ad hominem.

23. Et

23. Et dixit homo, hac vice, os de ossibus meis, & caro de carne mea, propter hoc vocabitur Uxor, quia ex viro sumta illa.

24. Propterea relinquet vir patrem suum, & matrem suam, & adhærebit uxori suæ, & erunt in carnem unam.

25. Et fuerunt ambo nudi, homo & uxor illius, & non erubuerunt.

C O N T E N T A.

131. **A**GITUR de Posteritate Antiquissimæ Ecclesiæ, quæ affectabat proprium.

132. Quia homo talis est, ut non contentus sit a Domino duci, sed cupit etiam a semet & mundo, seu ex proprio, agitur hic de proprio, quod ei concessum, vers: 18.

133. Et primum ei nosse datur affectiones boni, & cognitiones veri, a Domino ei donatas; sed usque proprium affectat. vers: 19, 20.

134. Quare in statum proprii missus, & ei proprium datur, quod describitur per costam ædificatam in mulierem, vers: 21, 22, 23.

135. Tum quod cœlestis & spiritualis vita adjuncta sit proprio, ut quasi unum appareant, vers: 24.

136. Et quod proprio insinuata a Domino innocentia, ut usque non ingratum foret, vers: 25.



S E N S U S I N T E R N U S.

137. **I**N tribus Capitibus Geneseos, in genere agitur de Antiquissima Ecclesia, quæ vocatur Homo, a primo tempore usque ad ultimum, cum periit: in anteaetis hujus capitis de florētissimo ejus statu, quando cœlestis Homo fuit; hic nunc de iis, & de posteris ejus, qui affectabant Proprium.

138. Vers: 18. *Et dixit Jehovah Deus, non bonum, ut sit Homo solus is, faciam ei auxilium, tanquam apud illum.* Per Solus significatur, quod non contentus fuerit a Domino duci, sed cupiverit a semet & mundo: Per Auxilium tanquam apud illum, significatur Proprium, quod in sequentibus quoque vocatur Costa ædificata in mulierem.

139. Antiquitus soli habitare dicti sunt, qui a Domino ducti, sicut homines cœlestes, quia non amplius infestabant illos mala, seu mali spiritus; repræsentatum hoc quoque in Ecclesia Judaica, per id, quod expulsis gentibus soli habitarent;

bitarent; quare aliquoties in Verbo prædicatur de Ecclesia Domini, quod Sola, ut apud Jeremiam, "Surgite, ascendite ad gentem quietam, *habitantem confidenter*, non valvæ, & non vectis ei, *Solus* habitant," XLIX: 31. In prophetia Moſis, "Habitavit Israel *confidenter*, *Solus*," Deut: xxxiii: 28. Manifestius adhuc in prophetia Bileami, "En populum, *Solus*, habitat, & "inter gentes non reputatur," Num: xxiii: 9. ubi gentes pro malis. Hæc posteritas antiquiſſimæ Eccleſiæ, non habitare voluit Sola, hoc eſt, non eſſe cœleſtis homo, ſeu ut cœleſtis homo duci a Domino, ſed inter gentes eſſe, ſicut Eccleſia Judaica; & quia id cupivit, dicitur, non bonum eſſe, ut ſit homo ſolus iſ; qui enim cupit, jamdum in malo eſt, & ei conceditur.

140. Quod per Auxilium tanquam apud illum ſignificetur Proprium, ex natura Proprii, & ex ſequentibus conſtare poteſt: ſed quia hic homo Eccleſiæ, de quo nunc agitur, erat bonus indole, ei Proprium conceſſum eſt, ſed tale, ut appareret ſicut ejus, quare dicitur auxilium tanquam apud illum.

141. De Proprio innumerabilia ſunt, quæ dici poſſunt; nempe quomodo ſe habet Proprium apud Hominem corporeum & mundanum; quomodo apud Hominem ſpiritualem; & quomodo apud cœleſtem: Proprium apud hominem corporeum & mundanum, eſt omne ejus, non ſcit aliud quam Proprium; ſi proprium perderet, ut dictum, putaret ſe perire. Apud Hominem ſpiritualem etiam Proprium apparet ſimile, nam iſ, tametſi novit, quod Dominus ſit vita omnium, & det ſapientiam & intelligentiam, proinde det cogitare & agere, uſque hoc dicit, ſed non ita credit. Homo autem cœleſtis agnoſcit, quod Dominus ſit vita omnium, det cogitare & agere, nam percipit quod ita ſit, nec uſquam cupit proprium; & tametſi non cupit proprium, uſque datur ei a Domino proprium, quod conjunctum eſt cum omni perceptione boni & veri, & cum omni felicitate: Angeli in tali proprio ſunt, & tunc in ſumma pace, & tranquillitate, nam in proprio illorum ſunt illa, quæ ſunt Domini, Qui regit illorum proprium, ſeu illos per proprium illorum: hoc proprium eſt iſſiſſimum cœleſte; at proprium hominis corporei eſt infernale: ſed de proprio plura in ſequentibus.

142. Verſ: 19, 20. *Et formavit Jehovah Deus ex humo omnem beſtiam agri, & omnem avem cœlorum, & adduxit ad hominem ad videndum, quid vocaret id, & quicquid vocabat id homo, animam viventem, id nomen ejus. Et vocabat homo nomina omni beſtiæ, & avi cœlorum, & omni feræ agri; & homini non invenit auxilium tanquam apud illum.* Per Beſtias ſignificantur cœleſtes affectiones; per Aves cœlorum, ſpirituales; ſeu per beſtias quæ ſunt voluntatis, per aves quæ ſunt intellectus: adducere ad hominem ad videndum ut vocaret nomine, eſt dare ei noſſe, quales ſunt; quodque vocaverit nomina, eſt quod cognoverit, quales eſſent: & tametſi noverit, quales affectiones boni, & cognitiones veri a Domino donatæ, eſſent, uſque affectabat proprium, quod exprimitur per idem ac prius, quod non invenerit auxilium tanquam apud illum.

143. Quod per Beſtias & Animalia antiquitus ſignificatæ ſint affectiones, & ſimilia apud hominem, hodie peregrinum apparere poteſt; ſed quia in cœleſti idea fuerunt, & talia quoque in mundo ſpirituum repræſentantur per animalia,

CAPUT SECUNDUM.

43

lia, & quidem per talia animalia, quibus similia sunt, ideo non aliud intellexerunt, cum ita loquuti sunt: in Verbo nec alia intelliguntur ubicunque bestiae nominantur in genere & in specie; totum Verbum propheticum plenum est similibus, quare qui non novit, quid unaquævis bestia significat in specie, nusquam intelligere potest, quid Verbum in interno sensu continet: sed, ut dictum prius, Bestiae sunt duplicis generis, malæ quia noxiæ, bonæ quia innoxiae, per bonas significantur affectiones bonæ, sicut per oves, agnos, columbas; hic quia de cœlesti, seu de cœlesti spirituali homine agitur, similiter: quod Bestiae in genere significant affectiones, ex aliquibus locis in Verbo confirmatum videatur prius, Num: 45. 46. ut non opus sit amplius confirmare.

144. Quod vocare nomine significet nosse, quales sunt, sciendum, quod antiqui per nomen nihil aliud intellexerint quam Essentiam rei; per videre & vocare nomine, nosse quales sunt: causa erat, quod nomina inderent filiis & filiabus suis secundum ea, quæ significabantur, nam unicuique nomini aliquid singulare fuit, ex quo, & per quod nosset, unde & quales, sicut etiam ex sequentibus, ubi de duodecim filiis Jacobi, ex Divina Domini Misericordia, agendum, videbitur: Cum itaque nomini inerant, unde essent, & quales essent, per vocare nomine nihil aliud intelligebant; talis loquutio apud eos familiaris fuit, quam qui non intelligit, mirabitur, quod ea significant.

145. In Verbo quoque per nomen significatur Essentia rei, & per videre & vocare nomine, nosse quales sunt, ut apud Esaiam, "Dabo tibi thesauros te-
nebrarum, & absconditas opes occultorum, propterea ut scias, quod Ego
"Jehovah *vocans nomen* tuum, Deus Israelis: propter servum meum Jaco-
"bum, & Israelem Electum meum, & *vocaui te nomine* tuo, *cognominavi* te,
" & non novisti Me," XLV: 3, 4. ibi per vocare nomine, & cognominare, significatur præscire qualis est. Apud Eundem, "*Vocabitur tibi Nomen* no-
"vum, quod os Jehovæ declarabit illud," LXII: 2, pro quod alius fieret, ut constaret ab antecedentibus & sequentibus ibi. Apud Eundem, "Israel ne ti-
"meas, nam redemi te, *vocaui nomine* tuo, mihi tu," XLIII: 1, ubi pro quod noverit qualis. Iterum apud Eundem, "Tollite in altum oculos vestros, & videte, quis creavit illa, educens in numero exercitum eorum, omnes *nomine*
"*vocabit*," XL: 26: pro, quod omnes nosset. In Apocalypsi, "Habes
"pauca *Nemina* in Sardibus, quæ polluerunt vestimenta sua: Qui vicerit,
"hic induetur vestimentis albis, & non delebo *nomen* ejus e libro vitæ, con-
"fiteborque *nomen* ejus coram Patre meo, & coram angelis ejus," III: 4, 5.
alibi, "Quorum non sunt scripta *Nemina* in Libro Vitæ Agni," XII: 8.
Per nomina his locis nusquam intelliguntur nomina, sed quales sunt; nec usquam alicujus nomen in Cœlo noscitur, sed qualis est.

146. Ex his conspici potest nexus rerum, quæ significantur: versu 19 dictum quod non bonum, ut sit homo solus is, faciam ei auxilium tanquam apud illum; & mox agitur de bestiis & avibus, de quibus tamen prius, & sequitur im-
mediate idem, quod homini non invenit auxilium tanquam apud illum; quod nempe, cum ei cognoscere datum qualis esset, quoad affectiones boni, & cog-

nitiones veri, quod usque affectaret proprium: qui enim tales sunt, ut cupiant proprium, incipiunt contemnere illa quæ sunt Domini, utcumque illa ei representantur, & demonstrantur.

147. Vers: 21. *Et cadere fecit Jehovah Deus soporem super hominem, & obdormivit; & accepit unam e costis illius, & occlusit carnem loco ejus.* Per costam, quæ est os pectoris, intelligitur Proprium hominis in quo parum vitale, & quidem Proprium, quod ei est charum: per Carnem loco costæ intelligitur Proprium, in quo vitale: per Soporem status ille, in quem missus, ut proprium videretur sibi habere, qui status est instar somni, quia in statu illo non aliter scit, quam quod ex semet vivat, cogitet, loquatur & agat, at cum scire incipit, quod id falsum, tunc expergiscitur sicut a somno, & vigil fit.

148. Quod Proprium hominis dictum Costa, quæ est os pectoris, & quidem proprium, quod ei charum, causa est, quia Pectus apud antiquissimos significavit Charitatem, quia ibi Cor & Pulmones: & Ossa significarunt ea quæ viliora essent, quia iis minimum vitale inest; Caro autem, quæ aliquid vitale haberent: quod ita significata sint, causa est arcanissima, antiquissimis nota, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

149. In Verbo etiam Proprium per Ossa significatur; & quidem Proprium vivificatum a Domino; apud Esaiam "Jehovah saturabit in ariditatibus animam tuam, ac Ossa tua expedita reddet, & eris sicut hortus irriguus" LVIII: 11. apud Eundem "Tum videbitis, & gaudebit Cor vestrum, & Ossa vestra, sicut herba, germinabunt" LXVI: 14. apud Davidem "Omnia Ossa mea dicent, Jehovah, quis sicut Tu" Psalm xxxv: 10. Apud Ezechielem adhuc evidentius, ubi de ossibus, quod Carnem acciperent, & spiritus eis induceretur, "Manus Jehovah posuit me in medio vallis, & ea plena ossibus, & dixit ad me, propheta super ossibus istis, & dicas ad ea, o ossa arida, audite Verbum Jehovah, sic dixit Dominus Jehovih ossibus his, ecce Ego adducens in vos spiritum, & vivetis, & dabo super vos nervos, & ascendere faciam super vos carnem, & obducam super vos cutem, & dabo in vobis spiritum, & vivetis, & scietis, quod Ego Jehovah," xxxvii: 1, 4, 5, 6. Proprium hominis cum inspicitur e coelo, apparet prorsus ut osseum inanimatum & deformissimum quid, ita mortuum in se; sed vivificatum a Domino, ut Carneum; nam proprium hominis nihil nisi quam mortuum quid est, tametsi ei apparet sicut aliquid, imo sicut omne; quicquid vivit apud eum, est ex vita Domini, quæ si recederet, caderet mortuus sicut lapis; nam est solum organum vitæ, sed quale organum, talis affectio vitæ: Solus Dominus habet Proprium, ex Proprio redemit hominem, & ex Proprio salvat hominem; Proprium Domini est Vita, ex Cujus Proprio vivificatur proprium hominis, quod in se mortuum est; Proprium Domini significatum quoque est per Domini verba apud Lucam, "Spiritus carnem & ossa non habet, sicut videtis Me habere," xxv: 39, 40. significatum etiam est per id, quod Os pecudis Paschalis non frangeretur, Exod: xii: 46.

150. Status hominis cum est in proprio, seu cum putat vivere ex se, comparatus est sopori, imo ab antiquis dictus sopor, in Verbo, quod perfundantur,

dantur spiritu soporis, ac dormitent somnum. Quod proprium hominis in se mortuum sit, seu quod nullus aliquam vitam habeat ex se, ostensum est in mundo spirituum, usque adeo, ut mali spiritus, qui nihil nisi proprium amant, & se ex semet vivere contumaciter instant, per vivas experientias convicti, & falsi, quod non vivant ex se. Quomodo se habeat cum proprio hominis, scire præ aliis mihi datum est nunc intra aliquot annorum tempus, quod nempe ne hilum cogitaverim ex memet, & manifeste percipere datum, quod unaquævis idea cogitationis influeret, & quandoque quomodo & unde influeret. Quare homo, qui putat se vivere ex se, in falso est, & per id quod credit se vivere ex se, appropriat sibi omne malum & falsum, quod nusquam sibi appropriaret, si sicut res se habet, crederet.

151. Vers: 22. *Et ædificavit Jehovab Deus Costam, quam sumisit de homine, in mulierem, & adduxit eam ad hominem.* Per ædificare significatur exstruere quod lapsum est; per Costam, proprium non vivificatum; per Mulierem, proprium a Domino vivificatum; per adducere ad hominem, quod ei proprium datum sit. Posteritas hujus Ecclesiæ, quia non ut parentes, cœlestis homo voluit esse, sed semet ducere, & sic affectavit proprium, ei quoque concessum est, sed usque a Domino vivificatum, quare vocatur mulier, & postea uxor.

152. Quisque, qui modo leviter attendit, scire potest, quod non mulier ex Costa Viri, & quod hæc arcaniora involvant, quam usquam aliquis hactenus noverit; & quod proprium per mulierem significetur ex eo, quod mulier sit, quæ decepta, nam nihil usquam hominem decipit, quam proprium, seu quod idem est, amor sui & mundi.

153. Ædificata dicitur Costa in mulierem, non autem mulier creata, aut formata, aut facta, ut prius, ubi de regeneratione agitur: quod ædificata dicatur, causa est, quia ædificare significat exstruere id quod lapsum est; in Verbo similiter, ubi ædificare prædicatur de malis, erigere de falsis, renovare de utrisque; ut apud Esaïam, "*Ædificabunt vastitates æternitatis, desolationes præscar erigent, & renovabunt urbes vastitatis, desolationes generationis & generationis,*" LXI: 4. Vastitates hic & alibi pro malis, desolationes pro falsis, illis applicatur vox ædificare, his erigere, sicut alibi quoque apud Prophetas, quod accurate observatur; apud Jeremiam, "*adhuc ædificabo te, ut ædificata sis, virgo Israel,*" xxxi: 4.

154. Nihil usquam malum & falsum datur, quod non est proprium, & ex proprio; nam Proprium hominis est ipsum malum, inde homo non est nisi malum & falsum; quod constare mihi potuit, ex eo, quod cum propria videnda sistantur in mundo spirituum, appareant ita deformia, ut deformius nusquam pingi possit, cum diversitate secundum proprii naturam, sic ut is, cui ejus propria videnda præbentur, semet horreat, & fugere velit ut diabolus. At vero Propria, quæ vivificata sunt a Domino, apparent pulchra & venusta, cum varietate secundum vitam, cui cœleste Domini applicari potest, & quidem, qui præditi fuerunt seu vivificati Charitate, apparent ut pueri & puellæ venustissima facie; & qui Innocentia, ut Infantes nudi varie decorati, florum

florum fertis circum pectus cincti, diadematibus circum caput, viventes & ludentes in aura adamantina, cum perceptione felicitatis ex intimis.

155. Verba hæc, quod costa ædificata sit in mulierem, plura intime recondita habent, quam usquam aliquis ex litera scire potest, nam Verbum Domini tale est, ut in intimis spectent Ipsum Dominum, ac Regnum Ipsius, inde Vita omnis Verbi; hic similiter, est Conjugium cœleste, quod in intimis spectatur: Conjugium Cœleste est tale, quod sit in proprio, & quod Proprium vivificatum a Domino, dicatur Domini Sponsa, ut & Uxor: Proprium ita vivificatum a Domino habet perceptionem omnis Boni amoris, & Veri fidei, ita habet omnem sapientiam & intelligentiam conjunctam cum ineffabili felicitate: sed quale hoc proprium vivificatum, quod dicitur Sponsa & Uxor Domini, non paucis dici potest; solum, quod Angeli percipiant, quod vivant a Domino, & cum non reflectunt, non aliter sciant, quam quod ex se; sed est communis affectio, quæ talis est, ut dum vel minimum a Bono amoris & Vero fidei recedunt, percipiant mutationem; quare in sua pace & felicitate, quæ ineffabilis est, sunt, quando in perceptione communi, quod a Domino vivant. Hoc proprium quoque est, quod intelligitur apud Jeremiam, ubi dicitur, "Creavit Jehovah novum in terra, mulier circumdabit Virum," xxxi: 22: est Conjugium Cœleste, quod hic quoque significatur, & per mulierem proprium vivificatum a Domino, de qua muliere prædicatur circumdare; nam proprium tale est, ut circumdet, sicut costa facta caro circumdat Cor.

156. Vers: 23. *Et dixit Homo, hac vice, os de ossibus meis, & caro de carne mea, propter hoc vocabitur uxor, quia ex viro sumta illa.* Os de ossibus, & caro de carne, significat proprium Externi hominis; Os, proprium non ita vivificatum; Caro, proprium vivificatum: Vir autem significat Internum hominem, qui quia copulatus est Externo homini ita, ut in versu sequenti dicitur, vocatur proprium hoc Uxor, quæ prius mulier: hac vice, significat quod nunc ita factum sit, quia mutatus status.

157. Quia os de ossibus, & caro de carne significabat proprium Externi hominis, in quo Internus, antiquitus vocabantur omnes ii Os de ossibus & caro de carne, qui proprii dici potuerunt, essentque ex una domo, aut ex una familia, aut in aliqua cognatione, ut Jacobus a Labane, "Utique Os meum, & Caro mea tu," Genes: xxix: 14. Fratres matris, & familia domus patris matris, ab Abimelecho, "Recordamini, quod Os vestrum, & caro vestra, ego," Jud: ix: 1, 2, 3. Etiam Tribus Israelis de se, ad Davidem, "Ecce nos os tuum, & caro tua, nos," 2 Sam: v: 1.

158. Quod Vir significet Internum hominem, seu quod idem est, intelligentem & sapientem, constat apud Esaïam, "Video, & non Vir, & de illis, & non consiliarius," xxi: 28. pro quod non sapiens & intelligens. Apud Jeremiam, "Discurrite per plateas Hierosolymæ, & videte, si inveniatis Virum, si sit faciens judicium, quærens veritatem," v: 1. faciens judicium pro sapiente, & quærens veritatem pro intelligente.

159. Sed quomodo hæc se habeant, non facile percipitur, nisi sciatur qualis est status cœlestis hominis; status cœlestis hominis est talis, ut Internus homo sit distinctus ab Externo, & quidem ita, ut percipiat quæ sunt Interni, & quæ sunt Externi, & quomodo Externus per Internum regatur a Domino: at status hujus posteritatis, quia cupivit proprium, quod est Externi hominis, mutatus est ita, ut non amplius perceperit Internum hominem distinctum esse ab Externo, sed quasi, quod Internus esset unus cum Externo: nam talis perceptio fit, cum proprium cupitur.

160. Vers: 24. *Propterea relinquet Vir patrem suum, & matrem suam, & adhaerebit uxori suæ, & erunt in carnem unam.* Relinquere patrem & matrem est Internum hominem, nam Internus est, qui concipit & parit Externum: adhærere uxori, est ut Internus sit in Externo; in unam Carnem, quod ibi simul sint; & quia prius fuit Internus, & Externus ab interno, Spiritus, nunc autem facti sunt caro. Ita cœlestis & spiritualis Vita adjuncta fuit proprio, ut sicut unum essent.

161. Posteritas hæc Antiquissimæ Ecclesiæ non erat mala, sed usque bona, & quia cupivit vivere in Externo homine seu in proprio, ei datum quoque a Domino, sed ex Misericordia insinuatum cœleste spirituale. Quomodo internum & externum unum agunt, seu quomodo apparent tanquam unum, non sciri potest, nisi sciatur influxus unius in alterum; ut solum idea ejus capiatur, sit exemplo Actio, in qua nisi insit charitas, seu amor & fides, & Dominus in illis, Actio non est Actio, quæ dici potest opus charitatis, aut fructus fidei.

162 Omnes Læges veri & recti fluunt a principiis cœlestibus, seu ab ordine Vitæ cœlestis hominis, nam totum Cœlum est Cœlestis homo, ex eo, quod Dominus Solus est Homo cœlestis, estque omne in omnibus & singulis cœli & cœlestis hominis, inde vocantur cœlestes: quia a principiis cœlestibus, seu ab ordine Vitæ cœlestis hominis, omnis Lex veri & recti, principaliter Lex conjugiorum descendit: Conjugium cœleste est, ex quo, & secundum quod, erunt omnia conjugia in terris, quod tale est, quod Unus Dominus & unum Cœlum, seu una Ecclesia, cujus caput Dominus; Conjugiorum Lex inde, quod unus erit Vir, & una Uxor, & cum ita est, repræsentant conjugium Cœleste, & exemplar sunt cœlestis hominis. Hæc Lex non solum revelata est Viris antiquissimæ Ecclesiæ, sed etiam interno eorum homini inscripta, quare Vir tunc non nisi quam unam uxorem habuit, & unam domum constituit; at cum posteriores interni homines desierunt esse, & externi facti, tunc plures uxores ducebant. Quia antiquissimæ Ecclesiæ viri conjugii suis, repræsentabant conjugium cœleste, Amor conjugaliter erat illis quasi Cœlum, & Cœlestis felicitas; sed cum declinavit Ecclesia, felicitatem non amplius percipiebant in amore conjugali, sed in delectatione ex pluribus, quod est Externi hominis; hoc a Domino vocatur durities cordis, propter quam iis a Mose permissum, ut plures uxores ducerent, sicut Ipse Dominus docet, "Propter duritiem cordis vestram scripsit Moyses vobis præceptum hoc; ab

“ initio autem creationis masculum & feminam fecit eos Deus, propter hoc
 “ de relinquet homo patrem suum & matrem, & adhærebit uxori suæ, erunt
 “ que duo in carnem unam, quare non amplius sunt duo, sed una caro;
 “ quod ergo Deus conjunxit, homo non separabit,” Marc: x: 5, 6, 7,
 8, 9.

163. Vers: 25. *Et fuerunt ambo nudi, homo & uxor illius; & non erubuerunt.* Quod nudi fuerunt, & non erubuerunt, significat Innocentes; scilicet quod Dominus insinuaverit proprio illorum innocentiam, ne ingratum esset.

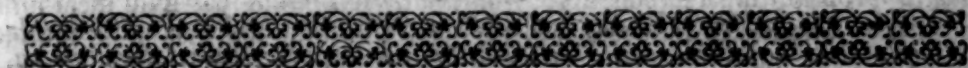
164. Proprium hominis, ut dictum, non est nisi malum, & cum sistitur videndum, est deformissimum; at cum charitas & innocentia a Domino insinuatur proprio, apparet bonum & venustum, secundum ea, quæ dicta sunt n: 154. Charitas & Innocentia sunt, quæ proprium, seu malum & falsum hominis, non solum excusant, sed quasi abolent, sicut quisque apud infantes videre potest, qui dum amant se mutuo & parentes, & simul infantile innocens elucet, tunc ipsa mala & falsa non solum non apparent, sed etiam placent. Inde sciri potest, quod nemo in Cœlum admitti possit, nisi aliquid innocentia habeat, sicut Dominus dixit, “ Sinite infantes venire ad Me, & “ non prohibete eis, talium est Regnum Dei; amen dico vobis, quisquis “ non acceperit Regnum Dei, ut infans, non ingreditur in illud, suscipiens “ igitur illos in ulnas, posuit manus super illos, & benedixit illis,” Marc: x: 14, 15, 16.

165. Quod Nuditas, quam non erubescunt, significet Innocentiam, constat manifeste a sequentibus, quando integritas & innocentia recessit, quod tunc erubuerint nuditatem, & ea apparuerit ut probrum, quare se occultabant: Ex iis quoque, quæ repræsentantur in mundo spirituum, etiam constat, quod nuditas, quam non erubescunt, significet Innocentiam, Spiritus enim dum se excuspare, & præbere insontes volunt, se sistunt nudos, innocentiam testantur: Imprimis ab iis, qui innocentes sunt in cœlo, qui apparent ut infantes nudi, & secundum Innocentia speciem cincti serteis: at quibus non tantum Innocentia, ii apparent induti vestibus decoris & lucentibus, ita ut sericum adamantinum dicas, sicut angeli quandoque visi sunt Prophetis.

166. **H**ÆC sunt, quæ continet Verbum in hoc Capite, sed pauca sunt, quæ exposita; & quia de cœlesti homine agitur, qui bodie vix alicui notus, pauca hæc non possunt non aliquibus obscurâ apparere.

167. Sed si quis nosset, quantum arcanorum continetur in unoquoque versiculo, obstupesceret; tantum arcanorum continetur, ut nusquam edici possit; hoc minime elucet ex litera: ut breviter tradatur; sicut sunt Verba literæ, repræsentantur ad vivum in mundo spirituum, ordine pulchro, nam

nam mundus spirituum est repræsentativus: & quicquid repræsentatur ad vivum, hoc percipitur in altero Cælo, a Spiritibus angelicis, quoad minutiora, quæ in repræsentatis: quæ a spiritibus angelicis, hæc in tertio Cælo ab Angelis copiose & plene ideis angelicis inexpressibilibus, & quidem secundum Beneplacitum Domini, omni varietate, quæ indefinita: Tale est Verbum Domini.



De Refuscitatione hominis a mortuis, & introitu ejus in vitam æternam.

168. **Q**UIA in serie licet tradere, quomodo homo a vita corporis intrat in vitam æternitatis, ut dictum, ut sciretur, quomodo exsuscitatur homo, non auditum, sed per vivam experientiam ostensum est.

169. In Statum insensibilitatis quod corporeos sensus perductus sum, ita pæne in statum morientium, manente tamen interiore vita integra; cum cogitatione, ut perciperem, & memoria retinerem ea, quæ contingunt iis, qui mortui sunt, & resuscitantur, cum vitæ conveniente respiratione, dein cum respiratione tacita.

170. Angeli cælestes aderant, qui occupabant Cordis provinciam, sic ut quoad Cor viderer iis unitus, ita tandem, ut vix aliquid meum mihi relictum sit, præter Cogitationem, & inde perceptionem; & hoc per aliquot horas.

171. A communicatione cum spiritibus in mundo spirituum sic removebar, qui autumabant, quod e vita corporis discefferim.

172. Præter Angelos cælestes, qui occupabant cordis provinciam, etiam bini Angeli assidebant Capiti; & perceptum, quod ita fiat unicuique.

173. Angeli, qui assidebant capiti, tacitissimi erant, modo communicantes sua cogitata cum facie; sic ut perciperem, quod mihi quasi inducta sit alia facies, & quidem bina, quia bini erant: Angeli, cum percipiunt, quod eorum facies recipiantur, tunc noscunt, quod homo mortuus sit.

174. Postquam agnoverunt suas facies, inducebant quasdam mutationes circa Oris provinciam, & sic communicabant sua cogitata; nam

per oris provinciam loqui, hoc commune est cælestibus: loquelam eorum cogitativam datum erat percipere.

175. Sentitus odor aromaticus, sicut cadaveris conditi; nam cum Angeli cælestes adsunt, tunc cadaverosum sentitur ut aromaticum, quem cum sentiunt mali spiritus, non possunt approximare.

176. Interea, quoad provinciam cordis satis arcte unitus tenebar cælestibus, quod perceptum, & pulsu quoque sentitum est.

177. Mihi insinuatum, quod cogitata, quæ homo in puncto mortis habet; quæ pia & sancta sunt, detineantur ab angelis: insinuatum etiam, quod, qui moriuntur, ut plurimum cogitent de vita æterna, raro de salute & felicitate, quare Angeli tenent eos in cogitatione de vita æterna.

178. In hac cogitatione tenentur satis diu ab Angelis cælestibus, antequam recedunt, & relinquuntur Angelis spiritualibus, quibus dein associantur: interea non sciunt aliter ac si vivant in corpore, sed obscure.

179. Vitales substantiæ, ut primum frigescent corporea interiora, separantur ab homine, ubicunque sunt, si vel incluse forent mille labyrinthis nexibus; nam talis est efficacia Misericordiæ Domini, quæ mihi prius percepta, sicut Attractio viva & valida, sic ut nihil vitale remanere possit.

180. Angeli cælestes, qui capiti assidebant, postquam essem quasi resuscitatus, per aliquod tempus apud me fuerunt, nec loquuti nisi tacite, id percipiens ex loquela eorum cogitativa, quod nibili facerent omnes fallacias & falsitates, eas quidem non ut ludibria, ridentes, sed tanquam nibili curantes: Loquela eorum est cogitativa absque sonoro, qua etiam incipiunt loqui cum animabus, apud quos primum sunt.

181. Adhuc homo, ita a cælestibus resuscitatus in vita obscura est; cum tempus adest, quod Angelis spiritualibus tradendus, tunc post moram recedunt Cælestes, cum Spirituales accesserint; & ostensum, quomodo hi operantur, ut lucis usuram accipiat, de qua videatur continuatio in Capitis nunc sequentis præmissis.

CAPUT TERTIUM.

Continuatio, de resuscitati introitu in vitam æternam.

182. **C**UM Angeli cælestes apud resuscitatum sunt, non relinquunt eum, nam unumquemvis amant; sed cum talis est Anima, ut in cælestium consortio non amplius esse possit, tunc illa ab iis discedere avert, quod cum fit, veniunt Angeli spirituales, qui dant ei lucis usuram, nam prius nihil vidit, sed solum cogitavit.
183. Ostensum, quomodo hi Angeli operantur: videbantur quasi evolvere tunicam oculi sinistri versus septum nasi, ut aperiretur oculus, & concederetur lucis usura: homo non aliter percipit, quam quod ita fiat, sed est apparentia.
184. Cum evoluisse visum membranulam, apparet quoddam lucidum, sed obscurum, quasi dum homo in prima vigilia per palpebras spectat; & est in statu tranquillo, adhuc custoditus a cælestibus: tum apparet umbrosus quoddam coloris cælestis cum stellula; sed perceptum, quod hoc fiat cum varietate.
185. Postea a facie apparet evolvi quoddam molliter, & inducitur ei perceptio; cavent tunc Angeli summa opera, ne quæ idea ab eo veniat, nisi mollior, seu amoris: ei que datur nosse, quod spiritus.
186. Tunc orditur vitam; quæ primum est felix & læta, videtur namque sibi in vitam æternam venisse; quod repræsentatur per lumen candidum pulchre flavescens, quo significatur ejus vita prima, nempe quod cælestis cum spirituali.
187. Quod exciperetur dein in societatem spirituum bonorum, repræsentatum est per juvenem insidentem Equo, dirigentem eum versus infernum, sed non potest Equus movere passum: sicut juvenis repræsentatur, quia ut primum in vitam æternam venit, est inter angelos, ita sibi quasi in flore juventutis visus.
188. Vita sequens repræsentata, quod descenderet ex equo, & iret pedibus, quia equum e loco movere non potest; & ei insinuat, quod cognitionibus veri & boni instrueretur.
189. Postea visæ semitæ obliquæ sursum lente, significantes quod per cognitiones veri & boni, perque agnitionem sui, sensim duceretur versus cælum; nam absque agnitione sui, & cognitionibus veri & boni, nemo illuc duci potest. Continuatio videatur in fine hujus capitis.

CAPUT III.

1. **E**T Serpens fuit astutus præ omni fera agri, quam fecit JEHOVAH DEUS, & dixit ad mulierem, etiamne dixit Deus, non comedetis de omni arbore horti.

2. Et dixit mulier ad serpentem, de fructu arboris horti comedemus.

3. Et de fructu arboris, quæ in medio horti, dixit DEUS, non comedatis de illo, nec tangetis illum, ne inde moriamini.

4. Et dixit serpens ad mulierem, non moriendo morimini.

5. Quia novit DEUS, quod in die, quo editis de eo, & aperiantur oculi vestri, & sitis sicut DEUS, scientes bonum & malum.

6. Et vidit mulier, quod bona arbor ad esum, & quod appetibilis ea oculis, & desiderabilis arbor ad dandum intelligentiam, & sumsit ex fructu ejus, & edit; & dedit etiam viro suo secum, & comedit.

7. Et aperti sunt oculi amborum, & cognoverunt, quod nudi ii, & consueverunt folium ficus, & fecerunt sibi cingula.

8. Et audiverunt vocem JEOVÆ DEI, sibi euntem in horto, ad auram dici; & occultavit se homo, & uxor ejus, a facie JEOVÆ DEI, in medio arboris horti.

9. Et clamavit JEHOVAH DEUS ad hominem, & dixit ei, ubi tu.

10. Et dixit, vocem tuam audiui in horto, & timui, quia nudus ego, & occultavi me.

11. Et dixit, quis indicavit tibi, quod nudus tu, annon de arbore, de qua præcepi tibi, ut non edas de ea, edisti.

12. Et dixit homo, mulier, quam dedisti mecum, ea dedit mihi de arbore, & comedi.

13. Et dixit JEHOVAH DEUS mulieri, quare hoc fecisti, & dixit mulier, serpens decepit me, & edi.

C O N T E N T A.

190. **A**gitur de Tertio Statu Ecclesiæ Antiquissima, quæ proprium affectabat, usque ut amaret.

191. Quia tunc incipiebant nihil credere, quod non sensibus caperent,

rent, ex Amore sui seu proprio, Sensuale repræsentatur per serpentem; Amor sui seu proprius per mulierem, & Rationale per virum.

192. Inde serpens seu sensuale persuasit mulieri, ut scrutaretur illa, quæ sunt fidei in Dominum, num ita se haberent, quod significatur per edere ex arbore scientiæ; & quod Rationale hominis consenserit, per virum quod comederit, vers: 1 ad 6.

193. Sed perceperunt, quod in malo essent; ex quo perceptionis residuo, quod significatur per quod aperti sint oculi, & quod audiverint vocem Jehovæ, vers: 7, 8. Et ex folio ficus, quo fecerunt sibi cingula, vers: 7. Tum ex pudore seu occultatione in medio arboris horti, vers: 8, 9. Ut & ex agnitione & confessione, vers: 10, 11, 12, 13. patet, quod apud eos bonitas naturalis manserit.



SENSUS INTERNUS.

194. vers: 1. **ET** serpens fuit astutus præ omni fera agri, quam fecit Jehovab Deus; & dixit ad mulierem, etiamne dixit Deus, non comedetis de omni arbore horti. Per serpentem intelligitur hic Sensuale hominis, cui fiditur: per Feram agri, hic, ut prius, omnis Affectio externi hominis; per Mulierem, Proprium: quod serpens dixerit, Etiamne dixit Deus, non comedetis de omni arbore, significat, quod dubitaverint primum. Agitur de Tertia Posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ, quæ incepit non credere revelatis, nisi viderent, & sentirent, quod ita se haberent; Status primus eorum describitur in hoc & in mox sequente versu, quod esset dubitativus.

195. Antiquissimi non compararunt omnia, quæ erant in homine, bestiis & avibus, sed vocarunt; talis erat loquela eorum; talis etiam permansit in Antiqua Ecclesia post diluvium, & similis conservata apud Prophetas: Sensualia hominis vocabant Serpentes; quia sicut serpentes proximi sunt terræ, etiam sensualia proxima corpori; inde Ratiocinia ex sensualibus de mysteriis fidei, vocabant venena serpentis; & ipsos ratiocinatores, serpentes; qui quia ex sensualibus, seu visibilibus, ut sunt terrestria, corporea, mundana & naturalia, multum ratiocinantur, dictum, quod serpens fuit astutus præ omni fera agri; apud Davidem similiter, "Exacuunt linguam suam, sicut serpens, venenum aspidis sub labiis eorum," Psalm: cxi: 4, 5, 6. ubi de iis, qui per ratiocinia seducunt hominem, agitur. Apud Eundem, "Aberrant ab utero loquentes mendacium, venenum iis instar veneni serpentis, sicut aspis venenata surda obturat aurem suam, ut non audiat vocem mustrantium, sociantis."

“sociantis sodalitia sapientis,” Psalm: LVIII: 4, 5, 6. ratiocinia hic vocantur venenum serpentis, quæ sunt talia, ut ne quidem audiant quod sapiens, seu vocem sapientis, inde formula apud antiquos, quod serpens obturet aurem. Apud Amosum, “Sicut quis veniat in domum, nitaturque manu sua super parietem, & mordeat eum *serpens*; nonne tenebræ dies Jehovahæ, & non lux, & “caligo, & non splendor ei,” v: 19, 20. Manus super parietem pro potentia propria, & fiducia sensualium, inde occæcatio, quæ describitur. Apud Jeremiam, “Vox Ægypti, quasi *serpens* ibit, quia in robore ibunt, & cum securibus venient ei, tanquam cæsores lignorum: excidant sylvam ejus, dictum Jehovahæ, quia non investigabitur, nam multiplicati sunt præ locusta, & “nullus eis numerus; pudefacta est filia Ægypti, dabitur in manum populi septentrionis,” XLVI: 20, 22, 23, 24. Ægyptus pro ratiocinatione de Divinis, ex sensualibus & scientificis; ratiocinia vocantur vox serpentis, & occæcatio inde significatur per populum septentrionis. Apud Hiobum, “Venenum *aspidium* suget, occidet eum lingua *viperæ*, non videbit rivos, “flumina fluviorum mellis & butyri,” xx: 16, 17. fluvii mellis & butyri sunt spiritualia & cœlestia, quæ non visuri ratiocinatores; ratiocinia vocantur venenum aspidum, & lingua viperæ. Plura de serpente videas infra ad vers: 14, 15.

196. Antiquitus dicti serpentes, qui fiderunt sensualibus plus quam revelatis, hodie adhuc pejus, sunt enim non solum, qui nihil credunt, nisi videant & sentiant, sed etiam qui se confirmant per scientifica antiquissimis ignota, ac ita se multo magis occæcant: ut sciatur, quomodo ii, qui ex sensualibus, scientificis & philosophicis concludunt de cœlestibus, se occæcant, ut dein nihil prorsus videant & audiant, sintque non solum serpentes surdi, sed etiam serpentes volantes, qui multo perniciosiores, de quibus etiam in Verbo; sit in exemplum, quid credant de Spiritu: qui Sensualis est, seu sensibus modo credit, is negat dari spiritum, quia eum non videt, dicens nihil esse, quia non sentio; quod video & rango, hoc scio quod sit. Qui Scientificus est, seu ex scientiis concludit, is dicit, quid spiritus, nisi forte halitus vel calor, vel aliud quidpiam quod scientiæ ejus est, quo extincto evanescit; annon animalia quoque habent corpus, sensus, analogon rationis, & illa dicunt moritura, & hominis spiritum victurum; ita negant dari spiritum. Philosophi, qui cæteris acutiores volunt esse, de spiritu per terminos loquuntur, quos ipsi non sciunt, quia de iis litigant, contendentes non applicabilem esse unicam vocem, quæ aliquid ex materiali, organico aut extenso trahit, ita subducunt eum suis ideis, sic ut iis evanescat, fiatque nihil. Saniores autem usque dicunt esse Cogitationem, sed cum de cogitatione ratiocinantur, tandem, quia separant illam a substantiali, concludunt, quod evanitura sit, cum corpus exspirat. Ita omnes, qui ex sensualibus, scientificis & philosophicis ratiocinantur, negant quod sit spiritus, & cum negant quod sit, nihil usquam credunt, quid de spiritu, & de spiritualibus, dicitur. At vero, si interrogantur simplices corde, dicunt ii, quod sciant dari, quia Dominus dixit se victuros post mortem; ii non extinguunt suum rationale, sed vivere faciunt per Verbum Domini.

197. Per serpentem apud antiquissimos, qui fuerunt coelestes homines, significabatur circumspectio, ita similiter sensuale per quod se circumspicerent, ne a malis nocerentur; quod constat ex Domini verbis ad discipulos "Ecce Ego mitto vos sicut oves in medium luporum; estote ergo *prudentes* sicut *serpentes*, & simplices sicut columbae" Matth: x: 16. Tum etiam per Serpentem aeneum, qui erectus in deserto, per quem significatum Sensuale Domini, Qui solus Coelestis Homo, & Solus circumspicit & providet omnibus, quare qui intuiti sunt Ipsum, servati sunt.

198. Vers: 2: 3. *Et dixit Mulier ad serpentem, de fructu arboris horti comedemus; & de fructu Arboris, quæ in medio horti, dixit Deus, non comedetis de illo, nec tangetis illum, ne inde moriamini.* Fructus Arboris horti est Bonum & Verum revelatum iis ab Antiquissima Ecclesia; Fructus Arboris, quæ in medio horti, de quo non comederent, est Bonum & Verum fidei, quod non discerent ex semet; non tangere illum, est quod nec cogitarent de bono & vero fidei ex semet, seu ex sensuali & scientifico; quod inde morerentur, est quod sic periret fides, seu omnis sapientia & intelligentia.

199. Quod fructus Arboris, ex quo non comederent, significet bonum & verum fidei iis revelatum ab Antiquissima Ecclesia, seu quod cognitiones fidei, constare potest ex eo, quod fructus arboris horti dicatur, ex quo comederent, non ut prius, ubi de Coelesti homine, seu Antiquissima Ecclesia, actum, Cap: 11: vers: 16, ex Arbore horti; Arbor horti, ut ibi dictum, significat perceptionem, quæ est boni & veri, quod bonum & verum, quia inde, hic vocatur fructus; sicut etiam fructus multoties significatur in Verbo.

200. Quod Arbor scientiæ hic dicatur in medio horti, prius autem Cap: 11: vers: 9, Arbor vitarum dicitur in medio horti, non ita arbor scientiæ, est causa, quod medium horti significet intimum; & quod Coelestis hominis seu antiquissimæ Ecclesiæ intimum fuerit Arbor vitarum, quæ est Amor & inde fides; hujus autem hominis, qui vocari potest homo coelestis spiritualis, seu hujus posteritatis, medium horti seu intimum, erat fides. Amplius describi nequit, quia ignotissimum hodie est, quales fuerunt illi, qui antiquissimo illo tempore vixerunt; alia prorsus indoles iis fuit, quam usquam apud aliquem hodie datur: quæ indoles, ut solum idea ejus capiatur, fuit talis, ut ex Bono nossent Verum, seu ex Amore quid Fidei; at cum Generatio illa expiravit, successit alia, quæ prorsus diversa indole erat ab iis, quæ nempe non ex bono verum, seu ex amore quæ fidei essent, nossent, sed quæ ex vero sciret bonum, seu ex illis quæ sunt cognitionum fidei sciret quæ sunt amoris, & apud plerisque vix aliud quam quod scirent: talis mutatio facta est post diluvium, ne periret mundus.

201. Cum itaque talis indoles, qualis fuit antiquissimorum ante diluvium, non hodie existit & invenitur, non facile ad captum exponi potest, quid Verba in genuino sensu involvunt; notissima sunt in Coelo, nam Angeli & Spiritus Angelici, qui dicuntur coelestes, tali indole sunt, quali fuerunt antiquissimi regenerati ante diluvium; at Angeli & Spiritus Angelici, qui dicuntur spirituales, tali indole sunt, quali post diluvium, qui regenerati; illi & hi cum varietate, quæ indefinita.

202. Antiquissima Ecclesia, quæ cœlestis homo, talis erat, ut non solum non comederet, de arbore scientiæ, hoc est, disceret ex sensualibus & scientificis, quid fidei, sed ne quidem licebat eis tangere istam arborem, hoc est, cogitare ex sensualibus & scientificis aliquid quod esset fidei, ne a vita cœlesti in vitam spiritualem, & sic porro, delaberentur. Talis quoque est vita Angelorum Cœlestium; qui eorum intimius cœlestes sunt, ne quidem admittunt ut nominentur fides, aut quicquid aliquid a spirituali trahit, sique nominatur ab aliis, pro fide percipiunt amorem cum differentia iis solum cognita, ita quicquid est fidei derivant ab amore & charitate; minus adhuc audire sustinent aliquid rationale, & minime aliquid scientificum de fide, nam Perceptionem habent a Domino per Amorem quid bonum & verum; ex Perceptione norunt illico an ita sit, vel non ita sit; quare cum de fide dicitur quid, non aliud respondent, quam quod ita sit, vel non ita sit, quia a Domino percipiunt: hoc est quod significant Verba Domini apud Matthæum, "Erit sermo vester, *etiam* *etiam*, non non, quod ultra hæc est, ex malo est," V: 37. hoc nunc est, quod ne quidem tangere eis licuerit fructum arboris scientiæ, nam si tangerent, in malo essent, seu inde morerentur: Præterea, Angeli cœlestes inter se loquuntur sicut alii, de variis, sed loquela cœlesti, formata & derivata ex Amore, quæ ineffabilior est, quam loquela Angelorum spiritualium.

203. Angeli spirituales autem loquuntur de fide, etiam confirmant illa, quæ sunt fidei, per intellectualia, rationalia, & scientifica, sed nusquam ex his de fide concludunt, qui concludunt, sunt in malo; nam etiam illi Perceptionem habent omnium quæ sunt fidei, a Domino, sed non talem Perceptionem, qualem Angeli cœlestes: Perceptio angelorum spiritualium est quoddam conscientiæ, quæ a Domino vivificata, & apparet sicut Perceptio cœlestis, sed non est cœlestis, modo perceptio spiritualis.

204. Vers: 4, 5. *Et dixit serpens ad mulierem, non moriendo morimini. Quia novit Deus, quod in die, quo editis de eo, & aperiantur oculi vestri, & sitis sicut Deus, scientes bonum & malum.* Si ederent ex fructu arboris quod aperirentur oculi, significat, si ex sensuali & scientifico, hoc est, a semet scrutarentur illa quæ sunt fidei, quod manifeste viderent res se non ita habere: quod essent sicut Deus, scientes bonum & malum, significat, si ita ex semet, quod forent sicut Deus, ac semetipsos ducere possent.

205. Unusquisque versiculus continet peculiarem statum, aut status mutationem in Ecclesia; Primi Versus, quod perceperint adhuc illicitum esse, tamen si inclinabant: hi Versus, quod inceperint dubitare, annon liceret eis, quia sic viderent num vera essent, quæ audiverunt ab antiquis, & sic aperirentur oculi: Tandem, quia apud eos regnare cæpit Amor sui, quod potuissent semet ducere, & sic similes esse Domino: Amor sui id secum habet, quod non duci velint a Domino, sed a semet, & cum a semet, quod consulant de credendis sensualia & scientifica.

206. Quinam magis se apertos habere oculos, & sicut Deus scire quid bonum & malum credunt, quam qui se amant & simul ex mundo docti sunt, sed quis est cæcior; si consulantur modo, videbitur quod nec sciant, minus credant, quod

quod detur Spiritus : quid vita spiritualis & cœlestis, prorsus ignorant : Vitam æternam nec agnoscunt, nam se credunt sicut bruta morituros : Dominum prorsus non agnoscunt, sed modo semet & naturam colunt : qui caute loqui volunt, dicunt Ens quoddam supremum, quod nesciunt quid sit, regere omnia. Hæc sunt eorum principia, quæ confirmant multis per sensualia & scientifica apud semet ; si ausi essent, etiam facerent coram universo. Tales, quamvis se pro diis seu sapientissimis agnoscere volunt, si quærentur, num scirent, quid non proprium, responderent quod sit non ens, si privarentur proprio quod nihil essent : si quærentur, quid a Domino vivere, cogitant esse phantasias : si interrogarentur, num sciant quid Conscientia, dicerent esse nihil aliud quam quoddam imaginarium, quod inservire possit pro vulgo ut teneatur in vinculo : si interrogarentur, num scirent, quid perceptio, nihil aliud facerent, quam irridere, & vocarent enthusiasticum quid. Talis est sapientia eorum ; tales apertos oculos habent, & tales dii sunt : ex talibus principis, quæ clariora die putant esse, inchoant, & procedunt, & sic ratiocinantur de mysteriis fidei ; quid inde nisi abyssus caliginum. Hi sunt serpentes præ aliis, qui seducunt mundum. Sed talis nondum fuit hæc posteritas Ecclesiæ antiquissimæ ; at de qua agitur a vers : 14 ad 19 hujus capituli, talis facta est.

207. Vers : 6. *Et vidit mulier, quod bona arbor ad esum, & quod appetibilis ea oculis, & desiderabilis arbor ad dandum intelligentiam, & sumxit ex fructu ejus, & edit & dedit etiam viro suo secum, & comedit.* Bona ad esum, significat Cupiditatem ; appetibilis oculis Phantasiam ; desiderabilis ad dandum intelligentiam, Voluptatem : hæc sunt Proprii seu mulieris : per Virum, quod comederit, significatur Rationale quod consenserit ; n : 265.

208. Hæc fuit Quarta Posteritas Ecclesiæ antiquissimæ, quæ se passa est seduci ab Amore proprio ; & non credere voluit revelatis, nisi illa confirmata videret ex sensualibus & scientificis.

209. Voces quæ hic adhibentur, sicut quod Arbor bona ad esum, appetibilis oculis, desiderabilis ad dandum intelligentiam, sunt tales quæ applicabiles fuerunt indoli eorum, qui antiquissimo illo tempore vixerunt, spectant in specie voluntatem, nam a voluntate scaturiebant mala eorum ; ubi in Verbo agitur de postdiluvianis, tales voces adhibentur, quæ non spectant ita voluntatem, sed intellectum, nam antiquissimi a Bono habebant verum, sed hi seu postdiluviani a Vero bonum.

210. Ut sciatur quid Proprium : Est Proprium hominis omne malum & falsum, scaturiens ex Amore sui & mundi ; & quod non Domino, aut Verbo, sed sibi met credant, putentque, quod non capiunt sensualiter & scientificè, hoc nihil esse ; inde fiunt non nisi quam malum & falsum ; & sic perverse spectant omnia ; quæ mala sunt vident ut bona, quæ bona ut mala ; quæ falsa ut vera, & quæ vera ut falsa : quæ sunt, putant esse nihil, & quæ nihil sunt, putant esse omne : Odium vocant amorem, Caliginem lucem, Mortem vitam, ac vicissim : in Verbo vocantur tales claudi & cæci. Hoc nunc est Proprium hominis, quod in se est infernale & damnatum.

211. Vers: 7. *Et aperti sunt oculi amborum, & cognoverunt quod nudi ii.* Quod aperti sint oculi significat, quod ex dictamine interiori cognoverint & agnoverint, quod nudi, hoc est, quod non amplius in innocentia, ut prius, sed in malo.

212. Quod per apertum fieri oculis, significatur dictamen ab interiori, constat a similibus in Verbo, sicut ab iis quæ Bileamus de se loquitur, qui quia visiones habuit, vocat se virum aperti oculis, Num: xxiv: 3, 4. Et ex Jonathane, cum libavit de favo mellis, & ei ab interiori dictatum, quod malum, dicitur quod *viderint oculi* ejus, ita ut *illuminati*, ut videret quod non novit, 1 Sam: xiv: 27, 29. Præterea oculi multoties in Verbo accipiuntur pro Intellectu, ita pro interiori dictamine etiam inde, ut apud Davidem, "Illumina *oculos* meos, ne forte dormiam mortem," Psalm: xlii: 4, pro, Intellectum. Apud Ezechielem, "Quibus *oculi* ad videndum, & non vident," xli: 2. pro, qui non intelligere volunt. Apud Esaïam, "*Oculos* ejus obline, ne videat oculis suis," vi: 10, pro, ut occæcentur, ne intelligant. Per Moïsem ad populum, "Non dedit Jehovah vobis cor ad sciendum, & *oculos* ad videndum, & aures ad audiendum," Deut: xxix: 3, Cor pro voluntate, oculi pro intellectu. De Domino apud Esaïam, "quod *aperturus oculos* cæcos," xlii: 7. Et apud Eundem, "E caligine, & e *tenebris oculi* cæcorum videbunt," xxix: 18.

213. Quod per cognoscere quod nudi, significatur, quod cognoverint & agnoverint se non, ut prius, in innocentia esse, sed in malo, constat a Versu ultimo Capitis præcedentis, ubi dicitur, & fuerunt ambo nudi homo & uxor ejus, & non erubuerunt; ubi, non erubescere quod nudi, significare innocentes esse, ibi videatur: Contrarium significatur, cum erubescunt, ut hic quod consuerint folia ficus, seque occultaverint: Cum enim in nulla innocentia, tunc nuditas est probro & scandalo, quia sibi conscii quod male cogitent; inde Nuditas pro probro & malo accipitur in Verbo, & prædicatur de Ecclesia perversa, ut apud Ezechielem, "quod esset nuda, & denudata, & conculcata in sanguine suo," xvi: 7, 22. Apud Eundem, "Relinquant *eam nudam & denudatam*, & reveletur *nuditas*," xxiii: 29. Apud Johannem, "Consulo tibi, ut emas vestimenta alba, ut induaris, & non manifestetur pudor *nuditatis* tuæ," Apoc: iiii: 18. Deque ultimo die; "Beatus, qui vigilat, & servat vestimenta sua, ut non *nudus* ambulet, videatque pudorem ejus" Apoc: xvi: 15. In Deutr: "Si vir invenerit in uxore nuditatem quamcunque, scribat ei libellum repudii," xxiv: 1. Quare etiam Aharoni & filiis ejus mandatum, ut femoralia lini haberent, cum accederent ad altare, & ad ministrandum, ad tegendum carnem *nuditatis*, ne portarent iniquitatem, & moriantur, Ex: xxviii: 42, 43.

214. Nudi dicuntur, quia relictæ Proprio; qui enim relinquuntur proprio seu sibi, nihil intelligentiæ & sapientiæ, seu fidei amplius habent, ita nudati vero & bono, quare in malo.

215. Quod Proprium non sit nisi malum & falsum, exinde etiam mihi constare potuit, quod quicquid usquam spiritus loquuti sint ex se, fuerit malum &

falsum,

falsum, usque adeo, ut, cum modo nosse daretur quod ex se, scirem illico, quod falsum; tametsi in tam forti persuasione essent, cum loquerentur, quod verum, ut nihil dubitarent: similis iis est homo, qui talis. Similiter, quicumque ratiocinari cæperunt, de illis quæ sunt vitæ spiritualis & cœlestis aut quæ sunt fidei, percipere datum, quod dubitarent, imo negarent, nam ratiocinari de fide est dubitare & negare: & quia ex semet seu ex proprio, sunt meræ falsitates, in quas cadunt, proinde in abyssum caliginum, hoc est, falsitatum; in qua abyssus cum sunt, tunc minimus scrupulus prævalet mille veritatibus, qui est sicut pulvisculus qui adpositus pupillæ oculi facit, ut universum, & quicquid in universo est, non videat: De iis ita Dominus apud Esaiam, "Væ sapientibus in oculis suis, & coram faciebus suis intelligentibus," v: 21. Et apud Eundem, "Sapientia tua, & scientia tua, ea avertit te, & dixisti in corde tuo, ego, & nullus præter me amplius, & veniet super te malum, cuius ignoras exortum, & cadet super te ærumna, quam non poteris expiare, & veniet super te repente vastatio, quam non scis," XLVII: 10, 11. Apud Jeremiam, "Stupidus factus omnis homo a scientia, pudefactus omnis conflator a sculptili, nam mendacium fusile ejus, nec spiritus in eis," LI: 17. sculptile pro falso, quod proprii, fusile pro malo, quod proprii.

216. *Et consueverunt folium ficus, & fecerunt sibi cingula.* Consuere folium est excusare; Ficus est Bonum naturale; facere sibi cingula, est pudore affici: ita loquuti sunt antiquissimi, & descripserunt hanc posteritatem Ecclesiæ, quod nempe Bonum naturale eis fuerit, loco innocentia, quæ prius, per quod occultatum erat malum eorum; & quia in bono naturali, quod pudore affecti sint.

217. Quod Vitis in Verbo significet Bonum spirituale, & Ficus Bonum naturale, hodie prorsus ignoratur, quia sensus internus Verbi perit; cum tamen, ubicunque occurrunt, tale significant, aut involvunt: etiam quæ Dominus loquutus de vinea, in parabolis, tum de ficu: quodque apud Matthæum, "Jesus videns *Ficum* unam in via, venit ad eam, sed nihil invenit in ea, nisi folia tantum, ideo dixit ei, ne posthac fructus ex te nascatur in æternum, unde arefacta est ex tempore ficus," XXI: 19. per quæ intellectum, quod nihil bonum, ne quidem naturale inventum in terra. Per Vitem & ficum, simile intelligitur apud Jeremiam, "Pudefacti sunt, quod abominationem fecerint, etiam pudendo non pudore affecti sunt, & erubescere nescierunt; ideo colligendo, colligam eos, dictum Jehovæ, non uvæ in vite, non *Ficus* in ficu, & folium decidit," VIII: 12, 13. quo significatur, quod omne bonum tam spirituale quam naturale, perierit, quia tales, ut ne quidem pudore affici potuerint; sicut hodie qui in malo, tantum non pudefunt, ut se jactent de malo. Apud Hoseam, "Sicut uvæ in deserto inveni Israel: sicut primitivum in ficu in initio vidi patres vestros," IX: 10. Et apud Joelem, "Ne timeatis bestia agrorum meorum, quia arbor feret fructum suum, *ficus* & vitis dabit vim suam," IV: 22. Vitis pro Bono spirituali, Ficus pro Bono naturali.

218. Vers: 8. *Et audiverunt vocem Jehovah Dei, sibi euntem in horto, ad auram diei, & occultavit se homo, & uxor ejus, a facie Jehovah Dei, in medio arboris horti.* Per vocem Jehovah Dei sibi euntem in horto, intelligitur dictamen, quod metuebant; dictamen est residuum perceptionis, quod habebant; per auram seu spiritum diei, significatur tempus cum adhuc Ecclesia residuum haberet de perceptione: per occultare se a facie Jehovah Dei, est timere dictamen, sicut solent, qui conscii mali: per medium arboris horti, in quo se occultabant, significatur Bonum naturale, medium dicitur, quod intimum, arbor est perceptio ut dictum prius, sed quia parum perceptionis, in singulari dicitur arbor, sicut una residua.

219. Quod per vocem Jehovah Dei sibi euntem in horto intelligatur dictamen, quod metuebant, constare potest a significatione Vocis in Verbo, ubi Vox Jehovah accipitur pro Ipso Verbo, pro Doctrina fidei, pro Conscientia, seu interna animadvertentia, etiam pro omni redargutione inde, quare etiam fulmina vocantur Voces Jehovah, ut apud Johannem, "Angelus clamavit tunc voce magna, sicut leo rugit, cumque clamavit, loquuta sunt septem tonitrua voces suas," Apoc: x: 3, 4. pro quod tunc vox externa & interna: apud Eundem, "In diebus vocis septimi Angeli, consumandum est mysterium Dei," Apoc: x: 7, similiter. Apud Davidem, "Cantate Deo, psallite Domino, equitanti super coelis coelorum antiquitatis, ecce dabit in voce sua, vocem roboris," Psalm: LXVIII: 33, 34. Coeli coelorum Antiquitatis pro sapientia Antiquissimae Ecclesiae; vox pro Revelatione, tum pro dictamine interno: apud Eundem, "Vox Jehovah super aquis; Vox Jehovah in potentia; Vox Jehovah in gloria; Vox Jehovah confringens cedros; Vox Jehovah succidens flammis ignis; Vox Jehovah trepidare facit desertum; Vox Jehovah parturire facit cervas; & denudat sylvas," Psalm: xxx: 3, 4, 5, 7, 8, 9. Et apud Esaiam, "Audiri faciet Jehovah excellentiam vocis suae, nam a voce Jehovah consternabitur Aschur," xxx: 30, 31.

220. Per vocem sibi euntem, intelligitur, quod parum perceptionis residuum esset, quasi sola sibi, & quasi non audita, quod a sequente versiculo etiam constat, ubi dicitur, quod clamaverit Jehovah ad hominem; sicut apud Esaiam, "Vox clamantis in deserto, vox dixit, clama," xl: 3, 6. Deserto pro Ecclesia, ubi nulla fides, vox clamantis pro annuntiatione adventus Domini, in genere pro omni adventus Ipsius annuntiatione, ut apud regeneratos, quibus est dictamen.

221. Quod per auram seu spiritum diei significetur tempus, cum adhuc Ecclesia residuum haberet de perceptione, constare potest a significatione Diei & Noctis: Antiquissimi Status Ecclesiae comparabant temporibus diei & noctis; temporibus diei cum adhuc esset in luce, quare hic spiritui seu aurae diei, cum aliquid residuum perceptionis haberent, ex quo noverunt quod lapsi: Dominus etiam statum fidei appellat Diem, & statum nullius fidei Noctem, ut apud Johannem, "Me oportet operari opera Ipsius, Qui misit Me, quousque Dies est, venit Nox, quando Nemo poterit operari," ix: 14. Status Regenerationis hominis in Capite Primo ideo dicti sunt Dies.

222. Quod occultare se a facie Jehovæ, sit timere dictamen, sicut solent conscii mali, constat a responso eorum, vers: 10, ubi hæc, vocem tuam audi in horto, & timui, quia nudus. Facies Jehovæ seu Domini est Misericordia, Pax, & omne Bonum, ut constat clare a Benedictione, "Lucere faciat Jehovah *Facies* suas ad te, & *Misereatur* tui: Elevet Jehovah *Facies* suas ad te, & ponat tibi *Pacem*," Num: vi: 25, 26. Et apud Davidem, "Deus *misereatur* nostri, & benedicat nobis, lucere faciat *Facies* suas nobis," Psalm: LXVII: 2, & alibi, "Multi dicentes, quis videre nos faciet Bonum; attolle super nos lucem *Facierum* tuarum, Jehovah," Psalm: IV: 7, 8. Misericordia Domini appellatur ideo Angelus facierum, apud Esaïam, "*Misericordias* Jehovæ memorare faciam, retribuit eis secundum *misericordias* suas, & secundum multitudinem *misericordiarum* suarum, & factus iis in Salvatore; in omni angustia eorum, non angustia, & Angelus *facierum* Ipsius salvavit eos, propter *Amorem* Ipsius, & propter Clementiam Ipsius Ipse redemit eos," LXIII: 7, 8, 9.

223. Cum Domini Facies sit Misericordia, Pax & omne Bonum, constat, quod nusquam aliquem, quam ex Misericordia aspiciat; & quod nusquam ab aliquo faciem avertat; sed quod homo sit, cum in malo, qui suam faciem avertit; ut a Domino per Esaïam dictum, "Iniquitates vestrae sunt, quæ separant inter vos, & inter Deum vestrum; & peccata vestra abscondere faciunt facies a vobis," LIX: 2. Ita quoque hic, quod occultaverint se a facie Jehovæ, quia nudi.

224. Misericordia, Pax, omne Bonum, seu facies Jehovæ, sunt quæ causantur dictamen apud eos, qui perceptionem habent; etiam apud eos qui conscientiam, sed cum differentia, & operantur semper misericorditer; sed recipiuntur secundum statum, in quo homo. Status hujus hominis, seu hujus posteritatis Antiquissimæ Ecclesiæ, erat Bonum Naturale; & qui in bono naturali, tales sunt, ut se occultent ex timore, & ex pudore quod nudi: qui vero in nullo bono naturali sunt, ne quidem se occultant, quia non pudefunt, de quibus apud Jeremiam, Cap: VIII: 12, 13. videatur prius num: 217.

225. Quod medium arboris horti significet Bonum naturale, in quo aliqua perceptio, quæ vocatur arbor, constare potest etiam ab horto, in quo fuit cœlestis homo, nam omne id vocatur hortus, quod bonum & verum, cum differentia secundum hominem, qui illum colit: Bonum non est bonum, nisi intimum ejus sit cœleste, ex quo, seu per quod a Domino, perceptio; intimum hoc vocatur medium, ut etiam in Verbo.

226. Vers: 9, 10. *Et clamavit Jehovah Deus ad hominem, & dixit ei, ubi tu. Et dixit, vocem tuam audi in horto, & timui, quia nudus ego, & occultavi me.* Quid clamare, quid vox in horto, & cur timuerint quod nudi, seque occultaverint, prius explicatum est: Commune in Verbo est, quod primum interrogetur homo, ubi & quid, tametsi Dominus omnia prius novit; sed causa interrogationis est, ut homo agnoscat & confiteatur.

227. Sed sciendum, unde perceptio, dictamen, & conscientia; hoc quia prorsus ignotum hodie est, aliquid de eo referre licet: Verissimum est, quod homo

homo per spiritus & angelos a Domino regatur ; cum spiritus mali incipiunt dominari, tunc angeli in labore sunt avertendi mala & falsa, quare existit pugna ; hæc pugna est, quæ per perceptionem, dictamen, & conscientiam, sentitur : ex iis, tum a tentationibus, scire potuisset homo manifeste, quod spiritus & angeli apud eum sunt, nisi in corporeis totus tantus esset, ut nihil credat quod dicitur de spiritibus & angelis ; quare tales, si centies sentirent pugnas, usque dicerent esse phantasias, & quoddam animi ægrotum, quod causatur : pugnas & inde sensum vivum millies millies, & fere continue nunc intra aliquot annos sentiri mihi datum est, tum quinam essent, quales, ubinam, quando alluerunt, cum discesserunt, & cum iis loquutus.

228. Quam exquisita perceptio angelorum sit, num aliquid intrat quod contra verum fidei & bonum amoris, non describi potest, percipiunt millies plus quale id quod intrat, & quando intrat, quam ipse homo, qui vix aliquid novit de eo : minimum cogitationis apud hominem est perceptibilis angelis, quam ejus maximum, quod quidem incredibile, sed est verissimum.

229. Vers: 11, 12, 13. *Et dixit, quis indicavit tibi, quod nudus tu, annon de arbore, de qua præcepi tibi ut non edas de ea, edisti. Et dixit homo, mulier, quam dedisti mecum, ea dedit mihi de arbore, & comedi. Et dixit Jehovah Deus mulieri, quare hoc fecisti, & dixit mulier, serpens decepit me, & edi. Quid hæc significant, ex prius explicatis constat ; nempe quod Rationale hominis se passum sit decipi a proprio quod ei charum, seu ab amore sui, ut nihil crederet, nisi videret & sentiret. Quisque videre potest, quod Jehovah Deus non alloquutus sit serpentem, & quod serpens non fuerit, nec quod alloquutus sensuale, quod per serpentem significatur, sed quod alia involvant, nempe quod perceperint se deceptos esse per sensus, & quia se amaverunt, quod cupiverint cognoscere num verum esset, quod audiverunt de Domino, & de fide in Ipsum, & sic primum credere voluerint.*

230. Hujus posteritatis malum dominans erat Amor sui, non ita simul amor mundi, sicut hodie ; nam intra domos & familias vixerunt, nec opes affectabant.

231. Malum Ecclesiæ Antiquissimæ non solum quæ ante diluvium, sed etiam malum Ecclesiæ Antiquæ quæ post diluvium, tum malum Ecclesiæ Judaicæ, ut & dein malum Ecclesiæ novæ seu gentium post adventum Domini, sicut etiam malum Ecclesiæ hodiernæ, est, ut non credant Domino aut Verbo, sed sibi met & sensibus suis ; inde nulla fides ; & cum nulla fides, nullus amor proximi, sic omne falsum & malum.

232. Hodie multo pejus quam olim, cum confirmare incredulitatem sensuum possint per scientifica antiquis ignota, inde tanta caligo ut describi nusquam possit, si sciret homo quanta caligo inde, obstupesceret.

233. Per scientifica explorare mysteria fidei, tam impossibile est, ac Camelo intrare per foramen acus ; & tam impossibile, ut est Costæ regere fibrillas purissimas pectoris & cordis ; tam crassum & multo adhuc crassius, est sensuale & scientificum respective ad spirituale & cœleste : qui solum recondita nature,

naturæ, quæ innumera sunt, investigare vult, vix unum detegit, & cum investigat, in falsitates cadit, ut notum est; quid si velit recondita vitæ spiritualis & cœlestis, ubi myriades sunt pro uno, quod in natura invisibili. Illustrationis causa, sit modo hoc exemplum: Homo non potest a se aliter ac malum facere, & se avertere a Domino; at homo non facit, sed mali spiritus, qui apud eum; nec mali spiritus, sed ipsum malum, quod sibi appropriarunt; & usque homo malum facit, & se avertit, estque in culpa; & tamen non vivit nisi a Domino. Vicissim, homo a se nusquam potest bonum agere, & se convertere ad Dominum, sed ab angelis; nec angeli possunt, sed solus Dominus; & usque potest homo sicut a se bonum facere, & se convertere ad Dominum; quod ita se res habeat, nusquam potest sensibus, scientia & philosophia capi; si ea consuluntur, prorsus negantur, cum tamen in se vera sunt, in omnibus cæteris similiter. Ex quibus constat, quod qui sensualia & scientifica consulunt de credendis, non solum in dubitationem, sed etiam in negationem, hoc est in caliginem se præcipitent, & cum in caliginem, etiam in omnes cupiditates; nam cum credunt falsum, etiam faciunt falsum; & cum credunt non dari spirituale & cœleste, credunt dari solum corporeum & mundanum, ita amant quicquid est sui & mundi, inde ex falso cupiditates, & mala.

14. Et dixit JEHOVAH DEUS ad serpentem, quia fecisti hoc, maledictus tu præ omni bestia, & præ omni fera agri, super ventre tuo ambulabis, & pulverem edes omnibus diebus vitæ tuæ.

15. Et inimicitiam ponam inter te, & inter mulierem; & inter semen tuum, & inter semen ejus, Ille conculcabit tibi caput, & tu lædes illi calcaneum.

16. Et ad mulierem dixit, multiplicando multiplicabo dolorem tuum, & conceptum tuum, in dolore paries filios, & ad virum tuum obedientia tua, & hic dominabitur tibi.

17. Et ad hominem dixit, quia audivisti vocem uxoris tuæ, & comedisti de arbore, de qua præcepi tibi dicendo, non edes de illa, maledicta humus propter te, in magno dolore edes de ea, omnibus diebus vitæ tuæ.

18. Et spinam & carduum proferet tibi, & edes herbam agri.

19. In sudore vultus tui, edes panem, usque dum redis in humum, quia ex ea sumtus es; quia pulvis tu, & ad pulverem redibis.

CONTENTA.

C O N T E N T A.

234. **D**escribitur status Ecclesiæ sequens usque ad diluvium; & quia Ecclesia se tunc prorsus perdidit, prædicatur, quod Dominus venturus in mundum, & salvaturus Genus Humanum.

235. Quia nihil amplius credere voluerunt, nisi quod sensibus caperent, Sensuale, quod est Serpens, sibi maledixit, & infernale factum est, vers: 14.

236. Ne itaque totus homo in infernum rueret, promisit Dominus, quod in mundum veniret, vers: 15.

237. Describitur amplius Ecclesia per mulierem, quæ ita amavit se seu proprium, ut amplius nihil veri capere posset, tametsi eis rationale datum, quod dominaretur, vers: 16.

238. Tum Rationale, quale fuerit, quod consenserit, & sic quoque sibi maledixerit, & infernale factum, ut non amplius ratio manserit, sed ratiocinatio, vers: 17.

239. Describitur maledictio & vastatio; ut & natura eorum ferina, vers: 18.

240. Tum averfatio omnium, quæ fidei & amoris: & sic quod ab homine facti non homines, vers: 19.



S E N S U S I N T E R N U S.

241. **A**ntiquissimi, qui cœlestes, tales erant, ut quicquid usquam vidissent in mundo & in terra, quidem videbant, sed cogitabant de cœlestibus & Divinis quæ significarent vel repræsentarent, visus eorum erat solum instrumentale quid, inde loquela eorum talis: quisque ex propria experientia scire potest, quale fuerit; qui enim ad sensum vocum loquentis attente advertit, is voces quidem audit, sed quasi non audit, sensum modo capit; & qui altius cogitat, ne quidem ad sensum vocum attendit, sed ad universaliora sensus. Hæ autem posteritates, de quibus nunc agitur, non erant sicut Patres eorum, cum videbant mundana & terrestria, quia ea amabant, inhærebant mente, & de iis cogitabant, & ex iis de cœlestibus & Divinis; sic iis sensuale cæpit esse principale, non ut patribus eorum, instrumentale; cumque mundanum & terrestre sit principale, tunc ex iis ratiocinantur de cœlestibus, & se occæcant: quisque quoque ex propria experientia scire potest, quale sit, qui enim

enim non ad sensum vocum loquentis attendit, sed ad voces, is parum de sensu capit, minus de universali sensus, & iudicat quandoque ex una voce, imo ex uno gramaticali, de omnibus iis, quæ quis loquitur.

242. Vers: 14. *Et dixit Jehovah Deus ad serpentem, quia fecisti hoc, maledictus tu præ omnia bestia, & præ omni fera agri, super ventre tuo ambulabis, & pulverem edes omnibus diebus vitæ tuæ.* Quod Jehovah Deus dixerit ad serpentem, significat, quod perceperint sensuale suum in causa esse: quod serpens maledictus præ omni bestia & fera agri, significat quod sensuale averterit se a cœlesti, & converterit se ad corporeum, ac ita sibi maledixerit: bestia & fera agri significat hic, ut prius, affectiones: quod serpens super ventre ambularet, est quod sensuale non amplius spectare posset sursum ad cœlestia, sed deorsum ad corporea & terrestria: quod pulverem commederet omnibus diebus vitæ, est quod sensuale ita factum, ut ex alio quam ex corporeo & terrestri vivere non posset, ita infernale.

243. In antiquissimo cœlesti homine Sensualia corporis talia erant, ut obsequerentur & servirent interno eorum homini, & præterea illa non curabant; sed postquam amare se cæperunt, præferebant sensualia interno homini, quare separabantur, & facta corporea, & sic damnata.

244. Quod Jehovah Deus dixerit ad serpentem, significet, quod perceperint sensuale suum in causa esse, prius ostensum est; quare iis non immorandum.

245. Quod dixerit ad serpentem, maledictus tu præ omni bestia & præ omni fera agri, significet, quod sensuale averterit se a cœlesti, & converterit se ad corporeum, ac ita semet damnaverit, seu sibi maledixerit, constare satis potest a sensu interno Verbi; Jehovah Deus seu Dominus nunquam alicui maledicit, nunquam alicui irascitur, nunquam aliquem in tentationem inducit, nullum punit, minus maledicit; sed quod diabolica turba talia faciat; a fonte Misericordiæ, Pacis & Bonitatis, talia nusquam venire possunt: At quod hic, & passim in Verbo dicatur, quod Jehovah Deus non solum avertat facies, irascatur, puniat, tentet, sed etiam occidat, imo maledicat, est causa, ut crederent, quod Dominus omnia & singula in universo regat & disponat, etiam ipsum malum, poenas, tentationes; & postquam communissimam hanc ideam acceperint, quod dein discerent, quomodo regit & disponit, & quod malum poenæ, & malum tentationis vertat in bonum: ordo docendi & discendi in Verbo est a communissimis; quare sensus literæ communissimis talibus abundat.

246. Quod Bestia & Fera agri significant affectiones, constare potest ab iis, quæ de bestia & fera prius dicta sunt, n: 45. 46. quibus addere licet, quod apud Davidem "Pluviam benevolentiarum agitare facis Deus; hæreditatem tuam laborantem, Tu confirmas illam: Fera tua habitabunt in ea." ubi etiam Fera pro affectione boni, quia habitabit in hæreditate Dei. Quod hic bestia & fera agri dicatur, sicut etiam in Capite 11: 19, 20. sed in Capite 1: 24: 25, bestia & fera terræ, causa est, quia agitur de Ecclesia, seu homine regenerato; in capite primo autem de non Ecclesia, seu de homine regenerando; nam ager est vox, quæ applicatur Ecclesiæ, seu Regenerato.

247. Quod serpens super ventre ambularet, sit, quod Sensuale non amplius posset spectare sursum ad coelestia, ut prius, sed deorsum ad corporea & terrestria, constat inde, quod antiquitus per Ventrem significata sint ea quae proxima terrae; per Pectus quae supra terram; & per Caput, quae suprema; ita hic, quod Sensuale, quod in se est infimum hominis, quia se convertit ad terrestre, quod ambularet super ventre; hoc quoque in Ecclesia Judaica significatum est per depressionem ventris usque ad terram; & per conspersionem pulveris super caput; apud Davidem ita, "Quare facies tuas occultas, obli-
"visceris miseriae nostrae, & oppressionis nostrae, quia incurvata est ad *pulve-*
"rem anima nostra, & adhæret *terre* Venter noster; surge auxilium nobis,
" & redime nos propter Misericordiam tuam," XLIV: 25, 26, 27. ubi quoque constat, cum avertit homo se a facie Jehovah, quod adhærescat pulveri, & terrae, ventre. Apud Jonam etiam per Ventrem piscis magni, in quem conjectus, significantur infera terrae, ut constat a prophetia apud Eum, "E
"ventre inferni clamavi, audivisti vocem meam," Jon: 11: 3. ubi infernum pro terra infera.

248. Quare cum spectaret homo coelestia, dicebatur quod erectus iret, & quod spectaret sursum, vel antrorsum, quod idem; at cum spectaret corporea & terrestria, quod incurvatus esset ad terram, & spectaret deorsum vel retrorsum; ut in Levitico, "Ego Jehovah Deus vester, Qui eduxi vos e terra *A-*
"gypti, ne effectis iis servi, & fregi vincula jugi vestri, & ire feci vos *erecte*,"
XXVI: 13. Apud Micham, "Non extrahetis inde colla vestra, & non ibitis
"erecte," II: 3. Apud Jeremiam, "Peccatum peccavit Hierosolyma, pro-
"pterea vilipenderunt eam, quia viderunt nuditatem ejus, etiam ipsa inge-
"muit, & conversa est *retrorsum*. Ex alto misit ignem in ossa mea, & re-
"dire me fecit *retrorsum*, dedit me desolatam," Thren: 1: 8, 13. Apud Esaiam, "Jehovah Redemptor tuus, convertens sapientes *retrorsum*, & scien-
"tiam eorum infatuat," XLIV: 24, 25.

249. Quod per pulverem comedere omnibus diebus vitae, significatur quod Sensuale ita factum, ut ex alio quam ex corporeo & terrestri vivere non posset, ita infernale, constet quoque ex significatione pulveris in Verbo, ut apud Micham, "Pasce populum tuum juxta dies aeternitatis, videbunt gentes & eru-
"bescent ab omni potentia sua, lambent *pulverem* sicut *serpens*, & sicut *ser-*
"pentes terrae commovebuntur e clausuris suis, VII: 14, 16, 17. dies aeterni-
tatis pro antiquissima Ecclesia, gentes pro iis qui fidunt proprio, de quibus praedicatur lambere pulverem sicut serpens. Apud Davidem, "Coram Deo
"incurvabunt se barbari, & hostes illius *pulverem* lambent," Psalm: LXXII: 9. Barbari & hostes pro iis, qui solum terrestria & mundana spectant. Apud Esaiam, "*Serpentes pulvis* panis," LXV: 25. Quia pulvis significabat eos, qui non spirituales & coelestia, sed corporea & terrestria spectarent, a Domino mandatum discipulis, ut si urbs aut domus non digna esset, excuterent pulve-
rem pedum suorum, Matth: x: 14. Quod pulvis significet damnatum & infernale, videantur plura ad vers: 19.

250. Verſ: 15. *Et inimicitiam ponam inter te, & inter mulierem: & inter ſemen tuum, & inter ſemen eius; Ille conculcabit tibi caput; & tu lades illi calcaneum.* Neminem hodie latet, quod hæc ſit prima Prophetia de adventu Domini in mundum; ex ipſis verbis etiam clare conſtat: inde & ex Prophetis ſciunt etiam Judæi, quod venturus Meſſias. Sed nondum quiſquam novit, quid per ſerpentem, per mulierem, per ſemen ſerpentis, per ſemen mulieris, per caput ſerpentis, quod Ille conculcabit; & per calcaneum, quod ſerpens læſurus, in ſpecie intelligatur, quare hæc exponenda. Per Serpentem hic intelligitur in genere omne malum, in ſpecie amor ſui; per Mulierem intelligitur Eccleſia; per Semen ſerpentis omnis infidelitas; per Semen mulieris fides in Dominum; per Ille, Ipſe Dominus; per Caput ſerpentis dominium mali in genere, & amoris ſui in ſpecie; per proculcare, depreſſio ut ambulet ſuper ventre, & edat pulverem; per calcaneum, infimum naturale, ut corporeum, quod læſurus ſerpens.

251. Quod per ſerpentem intelligatur omne malum in genere, & amor ſui in ſpecie, eſt quia omne malum ex ſenſuali, tum ex ſcientifico, quæ primum per ſerpentem ſignificata ſunt, ortum eſt, quare nunc ipſum malum quodcunque, & in ſpecie amor ſui, ſeu odium contra proximum & Dominum, quod idem eſt cum amore ſui. Hoc malum ſeu odium, quia multiplex eſt, & plura ejus genera, & plures adhuc ſpecies, in Verbo diſtinguitur per ſerpentum genera, ut per angues, regulos, aſpides, hæmorrhæos, preſteres ſeu ſerpentes ignitos, per ſerpentes volantes ut & repentēs, per viperas, ita ſecundum differentias veneni, quod eſt odium: ut apud Eſaiam, “Ne læteris Philiſtæa tota tu, quod fracta virga percutiens te, nam de radice ſerpentis exhibit regulus, & fructus ejus preſter volans,” xiv: 29. radix ſerpentis eſt ſenſuale & ſcientificum, regulus eſt malum ex falſo inde, preſter volans eſt cupiditas quæ eſt amoris ſui. Et apud eundem prophetam de iſſidem aliter ita, “Ova Reguli excludent, & telas araneæ textent; edens de ovis eorum moritur, & cum exprimitur, excluditur Vipera,” lxx: 5. Serpens hic in Apocalypſi vocatur draco rufus & magnus, & ſerpens antiquus, tum diabolus & ſatanas, qui ſeducit orbem terrarum totum, xii: 3, 9. Cap: xx: 2. hic & alibi per diabolum nuſquam intelligitur aliquis diabolus ut princeps aliorum, ſed omnis turba malorum ſpirituum, ipſumque malum.

252. Quod per Mulierem intelligatur Eccleſia, ex Conjugio cœleſti conſtare poteſt, de quo ſupra, n: 155. Conjugium cœleſte tale eſt, ut Cœlum, ita Eccleſia, uniatur Domino per Proprium, adeo ut ſit in proprio, nam abſque proprio non datur unio, in quod proprium cum Dominus ex Miſericordia inſinuat Innocentiam, Pacem, Bonum, tunc apparet uſque ut proprium ſed cœleſte & feliciffimum, ut videas prius n: 164. Sed quale proprium cœleſte & angelicum, quod a Domino; & quale proprium infernale & diabolicum, quod a ſemet, nondum dici poteſt; talis eſt differentia, qualis inter Cœlum & infernum.

253. Ex Proprio cœlesti & angelico Ecclesia in Verbo vocatur Mulier, ut & Uxor, tum Sponsa, Virgo, Filia: quod dicatur Mulier; in Apocalypsi, "*Mulier* circumdata solem, & luna sub pedibus ejus, & super capite ejus corona stellarum duodecim, & quod *draco* persequutus *mulierem*, quæ pererant masculum," XII: 1, 4, 5, 13. ubi per Mulierem intelligitur Ecclesia, per solem amor, per lunam fides, per stellas veritates fidei, ut prius, quæ mali spiritus odio habent, & omni opera persequuntur. Quod Mulier, ut & Uxor, apud Esaiam, "Quia Maritus tuus, Factor tuus, Jehovah Zabaoth nomen Ipsius, & Redemptor tuus, Sanctus Israelis, Deus totius terræ vocatur: nam quasi *Mulierem* relictam & afflictam spiritu vocavit te Jehovah, & *Uxorem* adolescentiarum," LIV: 5, 6. ubi Maritus Factor in plurali quodam, quia proprium simul; Mulier relictæ & uxor adolescentiarum in specie pro antiqua & antiquissima Ecclesia. Similiter apud Micham, "Jehovah testificatus inter te, & *Uxorem* adolescentiarum tuarum," II: 14. Quod Uxor & Sponsa in Apocalypsi, "Vidi Urbem sanctam Hierosolymam descendentem a Deo, e Cœlo, paratam sicut *Sponsam* ornatam Marito suo: veni, ostendam tibi *Sponsam* Agni Uxorem," XXI: 2, 9. Quod *Virgo* & *Filia*, commune est apud Prophetas.

254. Quod per semen serpentis intelligatur omnis infidelitas, constat ex serpentis significatione, quod sit omne malum; semen est quod producit & producitur, seu quod gignit & gignitur; & quia hic agitur de Ecclesia, est infidelitas; apud Esaiam vocatur Semen malorum, semen adulteri, semen mendacii, ubi de Ecclesia Judaica perversa, "Væ genti peccatrici, populo gravi iniquitate, *semini* malorum, filiis perditoribus, derelinquunt Jehovah, provocarunt Sanctum Israelis, abalienarunt se *retrosum*," I: 4. Tum, "Accedite huc filii præstigiatrix, *semen* adulteri, nonne vos nati prævaricationis, *semen* mendacii," LVII: 3, 4. Et, "Projectus es e sepulchro tuo, sicut fuculus abominabilis, nam terram tuam corrupisti, populum tuum occidisti, non vocabitur in æternum *semen* malorum," XIV: 19, 20, ubi agitur de serpente seu dracone, qui ibi vocatur Lucifer.

255. Quod per Semen Mulieris intelligatur Fides in Dominum, constat ex significatione Mulieris, quæ est Ecclesia; ejus semen non aliud est, quam fides, ex fide in Dominum est, & dicitur Ecclesia: apud Malachiam appellatur Fides Semen Dei, "Jehovah testificatus est inter te, & inter *uxorem* adolescentiarum tuarum, & non unus fecit, & residuum, spiritus ei, & quid unus quærens *semen* Dei; sed observate in spiritu vestro, ne contra *uxorem* adolescentiarum tuarum perfide agat," II: 14, 15. ubi uxor adolescentiarum est Ecclesia antiqua & antiquissima, de cujus semine aut fide agitur. Apud Esaiam, "Effundam aquas super sitientem, & fluenta super aridam, effundam spiritum super *semen* tuum, & benedictionem meam super *progenies* a te," XLIV: 3, ubi etiam de Ecclesia. In Apocalypsi, "Iratu draco contra Mulierem, abivitque ut faceret bellum cum reliquis *feminis* illius, qui tenebant mandata Dei, & habent testimonium Jesu Christi," XII: 17. Et apud

apud Davidem, "Pepigi foedus Electo Meo, juravi Davidi servo meo, usque
"in æternum stabiliam *semen* tuum, & ponam in perpetuum *semen* Ipsius, &
"Solum Ipsius, sicut dies cœlorum; *Semen* Ipsius in æternum erit, & So-
"lium Ipsius sicut Sol coram Me," Psalm: LXXXIX: 4, 5. 30, 37. ubi per
Davidem intelligitur Dominus; per Solum, Ipsius Regnum; per Solem A-
mor; per Semen Fides.

256. Fides non solum dicitur semen mulieris, sed etiam Ipse Dominus, tam
quia Solus dat fidem, & sic est Fides, quam quia placuit Ipsi ut nasceretur, &
quidem in tali Ecclesia, quæ prorsus lapsa fuit in proprium infernale & dia-
bolicum, per amorem sui & mundi; ut ex Divina sua Potentia uniret Proprium
Divinum Cœleste, proprio humano, in Humana Ipsius Essentia, ut in Ipso
unum fierent; quod nisi univisset, periisset prorsus Mundus: quia Dominus
sic est Semen Mulieris, non dicitur illud, sed Ille.

257. Quod per Caput serpentis intelligatur dominium mali in genere, &
amoris sui in specie, constare potest ex natura ejus, quæ talis est, ut non so-
lum dominium quærat, sed etiam dominium super omnia terræ; nec sic ac-
quiescit, sed super omnia cœli; nec sic quidem, sed super Dominum; & qui-
dem nec tunc quiesceret; hoc latet in unaquavis scintilla Amoris sui; si modo
faveatur, & relaxaretur vinculum, percipies quod illico rueret, & cresceret
usque illuc: inde constat, quomodo serpens, seu malum Amoris sui, domi-
nari vult, & super quem dominari non potest, illum odit; hoc est Caput ser-
pentis, quod se extollit, & quod Dominus proculcat, & quidem usque ad
terram, ut ambulet super ventre, & edat pulverem, sicut dicitur in Versu
mox præcedente. Ita describitur serpens, seu draco, qui vocatur Lucifer,
apud Esaiam, "Lucifer, tu dixisti in corde tuo, cœlos ascendam, super
"stellas Dei exaltabo thronum meum, & sedebo in monte conventus, in la-
"teribus septentrionis, ascendam super excelsa nubis, par sicut Altissimo, ve-
"runtamen ad infernum dejectus eris, ad latera foveæ," XIV: 13, 14, 15.
Serpens seu draco etiam describitur in Apocalypsi, "Draco magnus rufus
"habens *Capita* septem, & cornua decem, & super *Capitibus* ejus diademata
"multa, sed coniectus est in terram," XII: 3, 9. ubi quantum extollit caput,
describitur. Apud Davidem, "Dictum Jehovah Domino Meo, sede ad dex-
"tram meam, usque dum posuero inimicos tuos scabellum pedibus tuis:
"sceptrum roboris tui mittet Jehovah e Zione, judicabit gentes, implevit ca-
"daveribus, contrivit *caput* super terram multam; e flumine in via bibet,
"propterea exaltabit *caput*," CX: 1, 2, 6, 7.

258. Quod per proculcare seu conterere intelligatur depressio, usque ut
ambulet super ventre, & edat pulverem, constat nunc, & ex versu præcedente;
similiter etiam apud Esaiam "Jehovah dejecit habitatores alti, urbem exalta-
"tam, humiliabit eam, humiliabit eam usque ad *terram*, *prosterne* eam usque
ad pulverem, *calcabit* eam *pes*" XXVI: 5, 6. Tum, "Dejiciet in terram ma-
nu, pedibus conculcabuntur, corona fastus" XXVIII: 2, 3.

259. Quod per Calcaneum intelligatur infimum naturale seu corporeum,
non sciri potest, nisi sciatur, quomodo Antiquissimi considerarunt ea quæ sunt
in

in homine; Coelestia & Spiritualia ejus referebant ad Caput & Faciem; quæ ex illis existerant, ut Charitas & Misericordia, ad Pectus; Naturalia autem ad Pedem; inferiora naturalia ad Plantam; infima naturalia & corporea ad Calcaneum; nec solum referebant ad ea, sed etiam ita vocabant. Infima rationis seu scientifica quoque intellecta sunt, quæ de Dane prophetavit Jacob, "Erit Dan serpens super via, aspis super semita, mordens calcaneos equi, & cadit eques ejus retrorsum" Genes: XLIX: 17. & quæ apud Davidem, "Iniquitas calcaneorum meorum circumdedit me," Psalm: XLIX: 6. Similiter quod de Jacobo refertur, cum exivit, quod manus ejus prehenderit calcaneum Esavi, & inde vocatus "Jacob" Gen: xxv: 26, nomen Jacobi est ex Calcaneo, quia Ecclesia Judaica per Jacobum significata, læderet calcaneum. Serpens modo lædere potest naturalia infima, non autem, nisi sint species Viperæ, naturalia interiora in homine, minus adhuc spiritualia, & minime coelestia, illa Dominus conservat, & homine nesciente recondit; quæ Dominus recondit, vocantur in Verbo reliquiæ. Quomodo autem serpens destruxerit infima ista apud Antediluvianos, per sensuale & amorem sui; & quomodo destruxerit apud Judæos per sensualia, traditiones & rugas, perque amorem sui & mundi; & quomodo hodie destruit, & destruxit, per sensualia, scientifica & philosophica, & simul per eosdem amores, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicendum est.

260. Ex his constat, quod revelatum Ecclesiæ istius temporis, quod Dominus venturus in mundum, qui salvaret eos.

261. Vers. 16. *Et ad Mulierem dixit, multiplicando multiplicabo dolorem tuum, & conceptum tuum, in dolore paries filios, & ad virum tuum obedientia tua, & hic dominabitur tibi.* Per mulierem nunc significatur Ecclesia, ex proprio, quod amavit: per multiplicando multiplicare dolorem, significatur pugna, & ex pugna anxietas: per conceptum omnis cogitatio: per filios quos in dolore pareret, vera quæ sic produceret; per virum hic ut prius, rationale, cui obediet, & quod dominabitur.

262. Quod per Mulierem significetur Ecclesia, prius dictum, hic Ecclesia perversa, ex proprio, quod prius per mulierem significatum est, quia de posteritate Ecclesiæ antiquissimæ, quæ perversa facta, agitur.

263. Cum itaque sensuale se avertit, aut sibi maledicit, sequitur, quod pugnare fortiter incipiant mali spiritus, & laborare angeli qui apud hominem, quare pugna ita describitur per multiplicando multiplicare dolorem, quoad conceptum & quoad partum filiorum, hoc est, quoad cogitationes & productiones veri.

264. Quod conceptus & partus filiorum, in Verbo, nec aliter accipiantur, quam in sensu spirituali, nempe conceptus pro cogitatione & figmento cordis, & filii pro veris, constare potest ex his, quæ apud Hoseam, "Ephraim, sicut avis avolabit gloria eorum, a partu, & ab utero, & a conceptione, etiamsi educaverint filios suos, & orbabo eos, ut non sint homo, quoniam etiam vixiis, quod recessero ab iis" ix: 11. 12, ubi Ephraim significat intelligentes, seu intelligentiam veri, & filii ipsa vera. Similiter alibi de Ephraim

phraimo seu intelligente, qui factus insipiens, "Dolores parturientis venerunt ei, is filius non sapiens, quia tempore non stabit in *fractura matricis* filiorum" XIII: 13. Et apud Esaiam, "Erubescere Zidon, quia dixit mare, munimentum maris dicendo, non *parturivi*, non *peperi*, nec *educavi* juvenes, & adolescere feci puellas, sicut cum fama Ægypto, *parturient*, secundum famam Tyri," XXIII: 4. 5: ubi Zidon pro iis qui in cognitionibus fidei fuerunt, & ea per scientifica perdiderunt, ac inde steriles facti. Et apud eundem Prophetam "Antequam *parturit*, *parit*, & antequam venit dolor ei, *emixa* est masculum, quis audivit sicut hoc, quis vidit sicut illa, num parit terra die uno, & num *parere* faciam, dixit Jehovah, an Ego *parere* faciens, & occludam, dixit Deus tuus" LXVI: 7. 8. 9. ubi de regeneratione agitur, & per filios similiter Vera fidei significantur. Bona & Vera quia sunt conceptus & partus conjugii cœlestis, vocantur filii, etiam a Domino, apud Matthæum, "Qui seminat bonum semen, est Filius Hominis, ager est mundus, semen vero sunt *filii Regni*" XIII: 37. 38. ac Bona & Vera fidei salvificæ, filii Abraham" Joh: VIII: 39. nam semen, ut dictum n: 255 est Fides, quare filii, qui sunt seminis, sunt bona & vera fidei: inde etiam Dominus, quia Ipse semen, vocavit Se Filium Hominis, hoc est Fidem Ecclesiæ.

265. Quod per virum significetur Rationale, constat a vers: 6 hujus Capituli, quod Mulier dederit Viro suo secum, & comederit, quo significatum quod consenserit; & ab iis, quæ de Viro ostensa sunt n: 158; ubi per eum intellectus est sapiens & intelligens, hic autem, quia sapientia & intelligentia per esum ex arbore scientiæ periit, Rationale, quia non aliud reliquum erat; rationale enim est intelligentiæ æmulum seu quasi simile.

266. Quia omnis Lex, & omne Præceptum, ex Cœlesti & spirituali, ut a suo vero principio, existit, sequitur, quod hæc quoque Lex, quæ est Conjugiorum, ut Uxor, quia ex cupiditate, quæ est proprii, non ita ex ratione, ut Vir agit, sit sub Viri prudentia.

267. Vers: 17. *Et ad hominem dixit, quia audivisti vocem uxoris tuæ, & commedisti de arbore, de qua præcepi tibi, dicendo, non edes de illa, maledicta humus propter te, in magno dolore edes de ea, omnibus diebus vitæ tuæ.* Per hominem, quod audiverit vocem uxoris suæ, significatur Vir seu Rationale, quod consenserit; & quia rationale consensit, se quoque avertit, seu sibi maledixit, & propterea totus homo externus, quæ significantur per quod maledicta humus propter te: quod status ejus vitæ miserabilis futura, est quod in magno dolore ederet de ea; & quidem usque ad Ecclesiæ istius finem, quod est omnibus diebus vitæ suæ.

268. Quod humus significet Externum hominem, constare potest ab iis, quæ prius de terra, & de humo, & de agro, dicta sunt: quando homo regeneratus est, non amplius vocatur terra, sed humus, quia ei implantata sunt semina cœlestia; humo etiam comparatur, & humus vocatur passim in Verbo; est Externus homo, seu ejus affectio & memoria, cui implantantur semina boni & veri, non autem Interno homini, quia in Interno nulla sunt propria hominis,

minis, sed in Externo: in Interno sunt bona & vera, quæ cum non amplius adesse apparent, tunc homo est externus seu corporeus; tametsi recondita sunt in Interno a Domino, quod homo nescit, nam non prodeunt, nisi cum Externus quasi moritur, ut solet in tentationibus, infortuniis, morbis, momentis mortis. Rationale etiam ad Externum hominem pertinet, n: 118. quod in se est quoddam medium inter Internum & Externum, nam Internus per rationale operatur in Externum corporeum; at cum rationale consentit, tunc illud separat Externum ab Interno, ita ut non amplius sciatur quod Internus sit, inde nec quid Intelligentia & Sapientia, quæ sunt Interni.

269. Quod Jehovah Deus seu Dominus, non maledixerit humo, seu Externo homini, sed quod Externus homo se averterit, seu separaverit ab Interno, & sic sibi maledixerit, constat ex iis, quæ prius ostensa sunt, n: 245.

270. Quod edere in magno dolore de humo, significet statum vitæ miserabilem, conspicitur ab iis quæ præcedunt & sequuntur, præter quod edere in sensu interno sit vivere; tum ab eo, quod talis vita sequatur, cum mali spiritus pugnare incipiunt, & angeli, qui apud eum, laborare; magis dein cum mali spiritus dominari inchoant, spiritus mali tunc regunt Externum ejus hominem, Angeli Internum, de quo parum superest, vix ut Angeli aliquid inde possint desumere, quo defendant; inde miseria & anxietas. Quod mortui homines raro talem miseriam & anxietatem sentiant, causa est, quia non amplius homines sunt, tametsi se putant homines esse præ aliis, nam non magis quam bruta norunt quid spirituale & cœleste, & quid vita æterna, similiter spectant deorsum ad terrestria, aut extrorsum ad mundana, modo favent proprio, & indulgent genio & sensibus, consentiente omni rationali; & quia mortui, non sustinerent aliquam pugnam aut tentationem; quæ si superveniret, gravior esset, quam ut vivere possent, & sic sibi adhuc magis maledicerent, inque damnationem adhuc profundius infernalem se præcipitarent, quare parcitur iis, usque dum in alteram vitam transiverint, ubi non amplius ex aliqua tentatione & miseria mori possunt, tunc gravissima sustinent; quæ similiter significatur per hæc, quod maledicta humus, & in magno dolore ederet de ea.

271. Quod dies vitæ significant finem dierum Ecclesiæ, noscitur ex eo, quod non de singulari homine, sed de Ecclesia, & ejus statu, hic agatur, finis dierum Ecclesiæ erat tempus diluvii.

272. Vers: 18. *Et spinam & carduum proferet tibi, & edes herbam agri.* Per spinam & carduum intelligitur maledictio & vastatio: quod ederet herbam agri, significatur, quod viveret ut fera.

Ut fera vivit, cum Internus homo separatur ab Externo ita, ut non operetur in eum nisi communissime; nam quod homo sit homo, habet per Internum hominem a Domino; at quod homo sit fera, habet ab Externo, qui separatus ab Interno in se non aliud est quam fera; similis natura ei inest, similes cupiditates, similes appetitus, similes phantasie, & similes sensationes; organica quoque sunt similia: quod tamen ratiocinari possit, ac ut sibi videtur, astute, hoc habet a spiritali substantia,

stantia, per quam vita Domini influere possit, sed quæ apud talem pervertitur, & fit vita mali, quæ est mors, inde vocatur mortuus.

273. Quod Spina & Carduus significant maledictionem & vastationem, constat ex eo, quod messis & arbor fructus significant opposita, quæ sunt benedictiones & multiplicationes: quod spina, carduus, sentis, vepris, urtica, talia significant, constat ex Verbo, ut apud Hoseam, "Ecce abiverunt præ vastatione; Ægyptus congregabit eos, Moph sepeliet eos, desiderabile argento eorum; Urtica hæreditabit eos, *Vepris* in tentoriis eorum," ix: 6. Ubi Ægyptus & Moph pro iis, qui ex semet suisque scientificis de Divinis sapere volunt. Apud eundem Prophetam, "Perdentur excelsa Aven, peccatum Israelis, *Spina* & *Carduus* ascendet super altaria eorum," x: 8, ubi excelsa Aven pro amore sui, spina & carduus super altaria pro prophanatione. Apud Esaiam, "Super ubera plangentes propter agros desiderii, propter vitem frugiferam; super humo populi mei *spina sentica* ascendet," xxxii: 12, 13. Et apud Ezechielem, "Non erit amplius domus Israelis *sentis pungens*, & *spina dolorifica* ab omnibus circuitibus eorum," xxviii: 24.

274. Quod edere herbam agri seu pabulum agreste, sit vivere ut fera, constat apud Danielelem, ubi de Nebuchadnezare, "Ab homine expellent te, & cum *bestia agri* habitatio tua, *herbam*, sicut boves, te edere facient, & septem tempora transibunt super te," iv: 29. Et apud Esaiam, "Annon audivisti, ad e longinquo id feci, a diebus antiquitatis, & formavi id, nunc adduxi id, & erit ad devastandum in acervos propugnacula, urbes munitas; & habitatores eorum, breves manu, confecti sunt, & pudore affecti, facti sunt *herba agri*, & *olus herba*, *gramen* tectorum, & *arvum* adustum coram segete stante," xxxviii: 26, 27. hic explicatur quid significat herba agri, quod olus herba, gramen tectorum, & arvum adustum, nam hic de antediluviano tempore agitur, quod intelligitur per e longinquo, & per dies antiquitatis.

275. Vers: 19. In sudore vultus tui edes panem, usque dum redis in humum, quia ex ea sumtus es; quia pulvis tu, & ad pulverem redibis. Per edere panem in sudore vultus, significatur averfari quod coeleste est: Redire ad humum ex qua sumtus, est ad externum hominem, qualis fuit ante regenerationem: quod pulvis & ad pulverem rediret, est quod damnatus & infernalis.

276. Quod edere panem in sudore vultus significet averfari quod coeleste, constare potest ex significatione Panis; per Panem intelligitur omne spirituale & coeleste, quod est Cibus angelicus, quo si destituerentur, non viverent, sicut si homo destitueretur pane vel cibo: Coeleste & spirituale in cælo correspondet etiam pani in terris; etiam illa representantur per panem, ut ex multis constat: quod Dominus sit Panis, quia ab Ipso omne Coeleste & Spirituale, Ipse docet apud Johannem, "Hic Panis est, qui e cælo descendit, qui manducat hunc panem, vivet in æternum," vi: 58. Quare etiam Panis & Vinum sunt Symbola in Sancta Cœna: Coeleste hoc quoque representatum est per Mannam: quod coeleste & spirituale sit Cibus Angelicus, etiam constat ex verbis Domini, "Non ex pane solo vivet homo,

“sed ab omni Verbo egrediente ex ore Dei,” Matthæi iv: 4, hoc est, ex vita Domini, ex qua omne cœleste & spirituale. Ultima Posteritas Ecclesiæ Antiquissimæ, quæ proxime ante diluvium, de qua hic agitur, tam perditâ erat, & immerfa sensualibus & corporeis, ut non audire voluerint, quid veritas fidei, quid Dominus, quod venturus & salvaturus eos; cumque nominarentur, averfati sunt; averfatio illa describitur per edere panem in sudore vultus; sicut Judæi, qui quia tales erant, ut cœlestia non agnoscerent, nec alium Messiam quam mundanum voluerunt, non potuerunt aliter quam averfari mannam, quia repræsentatio erat Domini, & vocare illam panem vilem, quare in eos serpentes missi sunt, Num: xxi: 5, 6. Præterea, Cœlestia, quibus fruebantur in angustia, in miseria, cum lachrymis, vocabantur illis panis angustiae, panis miseriae, panis lachrymæ; quibus fruebantur in averfatione, hic vocatur panis sudoris vultus.

277. Hic est sensus internus, qui literam premit, is non aliud capit, quam quod homo ex humo compararet sibi panem per laborem seu sudorem vultus; sed hic per hominem non intelligitur unus homo, sed antiquissima Ecclesia, nec per humum humus, nec per panem panis, nec per hortum hortus, sed quæ sunt cœlestia & spiritualia, sicut satis ostensum est.

278. Quod per redire ad humum, ex qua sumtus, significetur, quod Ecclesia rediret ad Externum hominem, qualis fuit ante Regenerationem, constat ex eo, quod humus significet Externum hominem, ut dictum prius. Quodque Pulvis significet damnatum & infernalem, constat quoque ex iis quæ dicta sunt de serpente, qui, quia maledictus, dicitur, quod ederet pulverem; præter quæ de pulveris significatione ibi ostensa sunt, addere licet, quæ apud Davidem, “Coram Jehovah incurvabunt se omnes descendentes pulverem, & cujus animam non vivificavit, Psalm: xxii: 30. Et alibi, “Abscondis facies tuas, conturbantur; colligis spiritum eorum, expirant, & ad pulverem suum redeunt,” Psalm: civ: 29. quod est, quando se avertunt a facie Domini, quod expirent seu moriantur, & sic ad pulverem redeant, hoc est damnati fiant & infernales.

279. Involvunt nunc omnes hi versus in serie, quod Sensuale se avertit a cœlesti, vers: 14. Quod Dominus venturus in mundum, Qui uniret, vers: 15. Quod, quia avertit se Externus homo, pugna inde, vers: 16. Quod miseria inde, vers: 17. Quod damnatio inde, vers: 18. Quod tandem infernum inde, vers: 19. Hæc successerant in Ecclesia ista a quarta Posteritate, usque ad diluvium.

* * * * *

20. Et vocavit homo nomen Uxoris suæ Chavah, quia illa erit Mater omnis viventis.

21. Et fecit JEHOVAH DEUS homini & uxori ejus tunicas pellis, & vestivit eos.

22. Et

CAPUT TERTIUM.

79

22. Et dixit JEHOVAH DEUS, ecce homo fuit sicut unus e nobis, sciendo bonum & malum; & nunc forte mittet manum suam, & sumet etiam ab arbore vitarum, & edat, & vivat in æternum.

23. Et emisit eum JEHOVAH DEUS ex horto Eden, ad colendum humum, ex qua sumtus.

24. Et ejecit hominem: & habitare fecit ab oriente ad hortum Eden Cherubos, & flammam gladii vertentis se, ad custodiendum viam arboris vitarum.

C O N T E N T A.

280. **A**gitur hic in summa de Antiquissima Ecclesia, & de iis, qui recesserunt; ita quoque de Posteritate ejus, usque ad diluvium, cum expiravit.

281. De ipsa Antiquissima Ecclesia, quæ Cœlestis, & ex vita fidei in Dominum dicta Chavah, & mater omnis viventis, vers: 20.

282. De Prima ejus posteritate, in qua fuit Bonum Cœleste spirituale; & de Secunda & Tertia, in qua Bonum naturale, quod significatur per tunicam pellis, quam Jehovah Deus homini & uxori ejus fecit: vers: 21.

283. De Quarta posteritate, in qua Bonum naturale dissipari cepit; qui si e novo crearentur, aut instruerentur in Cœlestibus fidei, quod perituri; quod est, forte mittet manum suam, & sumet etiam ab arbore vitarum, & vivat in æternum; vers: 22.

284. De Quinta posteritate, quod privati omni bono & vero, & redacti in statum, in quo fuerunt ante regenerationem; quod est, emitti ex horto Eden ad colendum humum, ex qua sumtus, vers: 23.

285. De Sexta & Septima Posteritate, quod separati a scientia boni & veri, & relictis suis foedis amoribus & persuasionibus; & sic provisum, ne prophanarent sancta fidei; quæ significantur per ejici, & habitare facere Cherubos cum flamma gladii, ad custodiendum viam ad arborem vitarum; vers: 24.

L 2 S E N S U S

SENSUS INTERNUS.

286. **I**N præcedentibus huc usque actum est de Antiquissimis, quod regenerati, primum de iis, qui sicut feræ vixerunt, & tandem facti homines spirituales; tum de illis, qui facti homines coelestes, qui Antiquissimam Ecclesiam constituerunt; postea de iis, & posteris, qui recesserunt, ordine, de Prima Posteritate, de Secunda, de Tertia, & demum de sequentibus usque ad Diluvium. In his versibus, qui sequuntur ad finem hujus capituli est Recapitulatio ab Antiquissimæ Ecclesiæ Homine usque ad Diluvium; vita est conclusio omnium præcedentium.

287. Vers: 20. *Et vocavit homo nomen uxoris sue Charab, quia illa erit mater omnis viventis.* Per hominem hic intelligitur vir Antiquissimæ Ecclesiæ, seu homo coelestis; per uxorem & matrem omnis viventis, Ecclesia; Mater dicitur ex eo quod Prima Ecclesia, Vivens, ex fide in Dominum, Qui est Ipsa Vita.

288. Quod per Hominem intelligatur Vir Antiquissimæ Ecclesiæ, seu Coelestis Homo, prius ostensum est; & quidem quod Dominus Solus Homo, & quod ex Ipso omnis coelestis homo, quia similitudo Ipsi; inde vocatus homo qui esset Ecclesiæ, quicumque & qualiscunque; & tandem quisque qui corpore apparet ut homo, ad distinguendum eum a bestiis.

289. Quod per Uxorem intelligatur Ecclesia, in sensu universali Regnum Domini in Coelis & in Terris, prius quoque ostensum est; quod etiam per Matrem, inde sequitur. Quod Ecclesia Mater dicatur, commune est in Verbo, ut apud Esaiam, "Ubi est libellus repudii Matris vestræ." L: 1. Apud Jeremiam, "Pudescit Mater vestra valde, pudore suffusa est Genitrix vestra," L: 12. Apud Ezechielem, "Filia matris tuæ fastidians Virum suum, & filios suos; Mater vestra Chitthæa, & Pater vester Emorraeus," XVI: 45; ubi Vir pro Domino & pro omni coelesti, filii pro veris fidei: Chitthæa pro falso; Emorraeus pro malo. Apud Eundem, "Mater tua sicut vitis in similitudine tui, juxta aquas plantata, frugifera, frondefcens fuit ab aquis multis," XIX: 10. hic Mater pro antiqua Ecclesia. Antiquissima Ecclesia principaliter Mater dicitur, quia Prima, ut & unica quæ Coelestis, & ideo præ omnibus amata a Domino.

290. Quod Mater omnis viventis dicta a fide in Dominum, Qui est Ipsa Vita, constare quoque potest ab illis, quæ prius ostensa sunt: nusquam dari potest nisi unica Vita, ex qua vita omnium; & nusquam dari potest vita, quæ vita, nisi per fidem in Dominum, Qui est Vita, nec fides, in qua Vita, nisi ab Ipso, ita in qua Ipse: quare Dominus in Verbo Solus Vivens dicitur,

& appellatur VIVENS JEHOVAH, Jer: v: 2. Cap: xii: 16. Cap: xvi: 14, 16. Cap: xxiii: 7. Ezech: v: 11. Vivens in aeternum, Dan: iv: 31. Apoc: iv: 10. Cap: v: 14. Cap: x: 6. Apud Davidem, "Scaturigo Vitæ," Psalm: xxxvi: 10. Apud Jeremiam, Fons aquarum vivarum, xvii: 13. Coelum, quod ex Ipso vivit, Terra viventium, Esai. xxxviii: 11. Cap: lili: 8. Ezech: xxvi: 20. Cap: xxxii: 23, 24, 25, 26, 27, 32. Psalm: xxvii: 13. Psalm: lxi: 7. Psalm: cxlii: 9. Et dicti Viventes, qui in fide in Dominum; ut apud Davidem, "Qui ponit animam nostram inter *Viventes*," Psalm: lxi: 9. Et qui in fide, quod in Libro Vitarum, Psalm: lxi: 29. & in Libro Vitæ, Apoc: xiii: 8. Cap: xvi: 8. Cap: xx: 15. Quare etiam vivificari dicuntur, qui accipiunt fidem in Ipsum, Hof: vi: 2. Psalm: lxxxv: 7. Vicissim, qui non in fide, vocati sunt mortui, quod inde sequitur; ut etiam apud Esaiam, "*Mortui* non vivent; Rephaim non resurgent, eo quod visitasti & extinxisti eos," xxvi: 14, pro iis qui amore sui timent, resurgere significat intrare in Vitam; vocantur etiam Confossi, Jer: xxxii: 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31. Et Infernum vocatur Mors, Es: xxv: 1. Cap: xxviii: 15. Mortui quoque vocantur a Domino, Matth: iv: 16. Joh: v: 24. Cap: viii: 21, 24, 51, 52.

291. In hoc Versu describitur primum tempus, cum Ecclesia erat in flore suæ juventutis, repræsentans Conjugium cœleste, quare etiam describitur per Conjugium, & dicta Chavah ex Vita.

292. Vers. 21. *Et fecit Jehovah Deus homini & uxori ejus tunicas pellis, & vestivit eos.* Hæc significant, quod Dominus instruxerit eos Bono Spirituali, & naturali; quod instruxerit eos, exprimitur per facere & vestire; & Bonum spirituale & naturale, per tunicam pellis.

293. Quod hæc significantur nusquam ex litera apparere potest, sed usque patet, quod arcaniora involvant, nam quisque scire potest, quod Jehovah Deus non fecerit iis tunicas pellis.

294. Quod tunica pellis significet bonum spirituale & naturale, nec alicui constare potest, nisi ex revelato sensu interiori, tum dein ex Verbo, ubi similia occurrunt: hic in genere dicitur Pellis, & intelligitur pellis hœdi, ovis, arietis, quæ in Verbo significant affectiones boni, charitatem, & quæ sunt charitatis; similia per oves in sacrificiis: Oves appellantur, quicumque sunt præditi bono charitatis, hoc est, bono spirituali & naturali; inde Dominus dicitur Pastor ovium, & qui charitate præditi sunt, vocantur Oves, ut curvis notum est.

295. Quod tunica Pellis vestiti dicantur, causa est, quia Antiquissimi propter Innocentiam dicti Nudi, & dein cum innocentia periit, quod animadvertenter se esse in malo, quod etiam vocatur nuditas; ut historice omnia coherere appareant, secundum modum loquendi Antiquissimis, hic dicuntur vestiti, ne nudi seu in malo: quod in bono spirituali & naturali fuerint, constat ex iis, quæ de illis dicta & ostensa sunt a Versu 1 ad 13, hujus Capitis, & nunc ex eo, quod Jehovah Deus fecerit, & vestiverit eos: agitur enim hic de

de prima, sed imprimis de secunda & tertia posteritate Ecclesiæ, qui donati sunt tali bono.

296. Quod per Pelles hædorum, ovium, caprarum, melium, arietum, significantur Bona spiritualia & naturalia, constare potest a sensu interno Verbi, ubi agitur de Jacobo, & de Arca: de Jacobo, quod indutus vestibus Esavi, & ubi nudus, super manum & collum pellibus hædorum caprarum, quæ cum odoratus Isacus, dixit, odor filii mei est sicut odor agri, Genes: xxvii: 22, 27. quæ quod significant bona spiritualia & naturalia, ibi ex Divina Domini Misericordia, videbitur. De Arca, quod tegumentum Tentorii essent pelles arietum, & pelles melium, Exod: xxvi: 14. Cap: xxxvi: 14. & quod Aharon & filii ejus, cum proficiscerentur, obtegerent arcam operimento pellis melium, similiter mensam & vasa ejus, similiter candelabrum & ejus vasa, similiter altare auri, similiter vasa ministerii & altaris, pelle melium, Num: iv: 6, 8, 10, 11, 12. quæ quod significant bonum spirituale & naturale, etiam ibi, ex Divina Domini Misericordia, videbitur; nam quicquid fuit in Arca, habitaculo, tentorio, imo quicquid fuit supra Aharonem, cum vestibus sanctitatis indutus esset, significabat Cœleste spirituale, sic ut ne minimum esset, quod non distincte aliquid repræsentaret.

297. Bonum cœleste est, quod non vestitur, quia intimum, & est innocens: at Bonum cœleste spirituale est, quod primum vestitur, tum Bonum naturale, nam exteriora sunt, & vestibus comparantur, ut & vestes vocantur, sicut ubi de Antiqua Ecclesia agitur apud Ezechielem, "*Vestivi te acupicto, calceavi te meli, accinxi te bysso, & obtexi te serico,*" xvi: 10. Apud Esaiam, "*Indue vestes ornatus tui, Hierosolyma, urbs sanctitatis,*" liii: 1. In Apocalypsi, "*Qui non polluerunt Vestimenta sua, & ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt,*" iii: 4, 5. & ibi de viginti quatuor "*senioribus, quod induti vestimentis albis,*" iv: 4. Ita Bona exteriora, quæ sunt cœlestia spiritualia & naturalia, sunt vestes; quare etiam, qui donati bonis charitatis, apparent in Cœlo, vestibus splendentibus amicti; hic autem, quia in corpore adhuc, tunica pellis.

298. Vers: 22. *Et dixit Jehovah Deus, ecce homo fuit sicut unus e nobis, sciendo bonum & malum, & nunc forte mittet manum suam, & sumet etiam ab arbore vitarum, & edat, & vivat in æternum.* Quod Jehovah Deus in singulari, & dein in plurali loquatur, causa est, quia per Jehovah Deum intelligitur Dominus & simul Cœlum Angelicum: Quod homo sciverit bonum & malum, significat, quod Cœlestis factus, ita sapiens & intelligens: Quod non mitteret manum & sumeret de arbore vitarum, est quod non instruendus in mysteriis fidei, sic nusquam in æternum salvari posset, quod est vivere in æternum.

299. Hic bina Arcana sunt, primum, quod Jehovah Deus significet Dominum, & simul Cœlum: Alterum, si instructi fuissent in mysteriis fidei, quod in æternum perissent.

300. Quod primum arcanum concernit, quod per Jehovah Deum intelligatur Dominus, & simul Coelum, observandum est, quod in Verbo semper ex causa arcana Dominus dicatur nunc solum Jehovah, nunc Jehovah Deus, nunc Jehovah & deus Deus, nunc Dominus Jehovah, nunc Deus Israel, nunc Deus solum, sicut in Primo Capite Geneseos, non nisi quam Deus, ubi etiam in plurali loquitur, "faciamus hominem ad imaginem nostram," nec prius quam in Capite sequente, ubi de Coelesti homine agitur, nominatur Jehovah Deus: Jehovah dicitur quia Solus Est, aut Vivit, ita ex Essentia, Deus quia omnia potest, ita ex Potentia, ut constat in Verbo, ubi distinguuntur, Esai: xlii: 4. 5. Cap: lv: 7. Psalm: xviii: 3. 29. 30. 32. Psalm: xxxviii: 16. quare unusquisque angelus aut spiritus, qui cum homine loquutus est, & quem aliquid posse putabant, vocabant Deum, ut constat apud Davidem, "Deus stetit in caetu Dei, in medio *deorum*, iudicabit," Psalm: lxxxii: 1. & alibi, "Quis in Aethere comparabitur cum Jehovah, assimilabitur Jehovah in filiis *deorum*," Psalm: lxxxix: 7. & alibi "Confitemini Deo *deorum*, confite-
mini Domino *dominorum*" Psalm: cxxxvi: 2, 3. Ex potentia etiam homines vocati dii, ut Psalm: lxxxii: 6. Matth: x: 34, 35. etiam Moses, Deus Pharaoni, Exod. vii: 1. quare etiam Deus in plurali Elohim dicitur: sed quia Angeli ne hilum potentiae habent ex se, ut ipsi quoque fatentur, sed solum a Domino, & non est nisi unus Deus, ideo per Jehovah Deum in Verbo intelligitur Dominus solus: at ubi ministerio angelorum quicquam fit, ut in Capite Primo Geneseos, tunc in plurali dicitur; hic quoque, quia homo coelestis, ut homo, non potuit comparari Domino, sed Angelis, ideo dicitur, quod homo fuit, sicut unus e nobis, sciendo bonum & malum, hoc est, sapiens & intelligens.

301. Alterum Arcanum est, si instructi fuissent mysteriis fidei, quod in aeternum periissent, quod significatur per haec Verba, nunc forte mittet manum suam, & sumet etiam ab arbore vitarum, & edat & vivat in aeternum; ita se habet: Cum homines inversi ordines vitae facti sunt, & non volunt nisi ex semet & proprio vivere & sapere, tunc quicquid audiunt, quod est fidei, ratiocinantur num ita sit, vel non; & quia ex semet, suis sensualibus & scientificis, non possunt aliter, quam negare, & cum negant, etiam blasphemant & prophanant; & tandem nec curant, si prophana sanctis commisceant: cum homo talis sit, tunc in altera vita ita damnatus est, ut non aliqua spes salutis; quae enim per prophanationes commixta sunt, adherent commixta; ut primum aliqua idea sancti venit, etiam idea prophani conjuncta adest, quod facit, ut in non alia societate esse possit, quam in damnatorum: in altera vita exquisitissime percipitur, etiam a spiritibus in mundo spirituum, magis a spiritibus angelicis, quicquid alicui cogitationis ideae adest conjunctum, ita exquisite ut ex unica solum idea sciant qualis est. Ut prophana talia adjuncta sanctis discutiantur, non sit nisi cum cruciatu infernali, & tanto, ut si homo sciret, caveret sibi a prophanatione, ut ab ipso inferno.

302. Hæc causa fuit, quod Judæis, quia tales, nusquam revelata fuerint mysteria fidei, usque adeo, ut ne quidem aperte iis dictum, quod viverent post mortem, nec aperte quod Dominus venturus in mundum, ut salvaret eos; imo in tanta ignorantia & stupore detinebantur, & adhuc detinentur, ut non sciverint, nec sciant, quod internus homo sit, aut quod quicquam internum detur; nam si scivissent, & scirent, usque ut agnoscerent, tales sunt, ut prophanarent, & sic iis nusquam spes alicujus salutis in altera vita: hæc sunt, quæ intellecta sunt a Domino apud Johannem, "Occæcavit eorum oculos, & obturavit eorum Cor, ut non videant oculis, & intelligant corde, & convertant se, & sanem eos," XII: 40. Et quod Dominus per parabolas cum iis loquutus, nec iis ullam explicuit, "ne videntes viderent, & audientes audirent, & intelligerent" ut Ipse dicit apud Matthæum XIII. 13. Ob illam etiam causam omnia mysteria fidei iis abscondita & tecta fuerunt sub repræsentativis Ecclesiæ eorum; & ob eandem causam talis est stylus propheticus: sed aliud est scire, & aliud est agnoscere, qui scit & non agnoscit, is est tanquam non sciret; at qui agnoscit, & dein blasphemat & prophanat, is est, qui intellectus a Domino.

303. Homo sibi vitam acquirit per omnia quæ sibi persuadet, hoc est, quæ agnoscit & credit; quæ non sibi persuadet, seu quæ non agnoscit & credit, hoc mentem ejus nihil afficit, quare prophanare nemo potest sancta, nisi persuasus sit, ut agnoscat, & usque negat; qui non agnoscunt, scire possunt, sed sunt tanquam non sciunt, ac sunt sicut qui sciunt res, quæ nihil sunt; tales fuerunt Judæi circa adventum Domini, & cum tales sunt, dicuntur in Verbo vastati, seu quod fides amplius nulla; tunc nec nocet, quod interiora Verbi iis aperiantur, nam tunc sunt sicut videntes, qui non vident, & tanquam audientes, qui non audiunt, & qui habent cor incrassatum, de quibus Dominus per Esaiam "Abi & dicas populo huic, audite audiendo, sed non intelligatis, & videte videndo, & non cognoscatis; impingua cor populi hujus, & aures ejus aggrava, ac oculos ejus obline, ne forte videat oculis suis, & auribus suis audiat, & cor ejus intelligat, convertaturque, ut sanetur sibi," VI: 9: 10: & quod non prius mysteria fidei aperiantur, quam cum tales sint, nempe vastati, ut non amplius credant, ex causa, ut dictum, ne prophanare possent, etiam Dominus apud Esaiam manifeste dicit in mox sequentibus, "Dixi, quousque Domine, & dixit, usque dum desolantur urbes, ut nullus habitator, & domus, ut nullus homo, & humus desoletur desolatione, & removebit Jehovah hominem," ib: vers: 11, 12. homo dicitur "qui sapit, seu agnoscit & credit. Tales erant Judæi, ut dictum, circa adventum Domini, & ob eandem causam etiam adhuc in tali vastatione tenentur per cupiditates, imprimis per avaritiam, ut tametsi millies audiant de Domino, & de repræsentativis Ecclesiæ apud eos, quod significant in singulis Dominum, usque nihil agnoscant & credant. Hæc nunc causa fuit, quod antediluviani dejecti de horto Edenis, & vastati, usque dum nihil agnoscere potuissent quod verum.

304. Ex his constat, quod hæc sint, quæ intelliguntur per verba hæc, ne forte mittat manum suam, & sumat etiam ab arbore vitarum, & edat, & vivat in æternum; sumere ab arbore vitarum, & edere, est scire, usque ut agnoscat, quicquid est amoris & fidei, nam vitæ in plurali sunt amor & fides; edere significat hic ut prius nosse; vivere in æternum, non est vivere in corpore in æternum, sed vivere post mortem in damnatione æterna; homo, qui mortuus, non ideo vocatur mortuus, quod moriturus post vitam corporis, sed quod victurus vitam mortis, nam mors est damnatio & infernum; similiter per vivere significatur apud Ezechielem, "Animas venamini populo meo, & animas vobis vivere facitis, & prophanaestis Me apud populum meum, ad occidendum animas, quæ non moriuntur, & ad vivere faciendum animas, quæ non vivunt," XIII: 18, 19.

305. Vers: 23. *Et emisit eum Jehovah Deus ex horto Eden, ad colendum humum, ex qua sumtus.* Ejici ex horto Eden, est privari omni intelligentia & sapientia: colere humum, ex qua sumtus, est fieri corporeus, sicut fuit ante regenerationem.

Quod ejici ex horto Eden sit privari omni intelligentia & sapientia, constat ex significatione Horti, & Edenis, de qua prius: Hortus enim significat intelligentiam seu intellectum veri; & Eden, quia amorem, significat sapientiam, seu voluntatem boni.

Quod colere humum ex qua sumtus, sit fieri corporeus, sicut fuit ante regenerationem, ostensum est prius ad vers: 19, ubi similia verba.

306. Vers: 24. *Et eiecit hominem; & habitare fecit ab oriente ad hortum Edenis Cherubos; & flammam gladii vertentis se, ad custodiendum viam arboris vitarum.* Ejicere hominem est prorsus privare omni voluntate boni, & intellectu veri, usque adeo, ut ab illis separetur, & non sit homo. Habitare facere ab oriente Cherubos, est providere, ne intrare possit in aliquod arcantum fidei; nam Oriens ad hortum Edenis est Cœleste, ex quo intelligentia: per Cherubos significatur Providentia Domini, ne homo talis intret in illa, quæ sunt fidei: per flammam gladii vertentis se significatur amor proprius cum vesanis ejus cupiditatibus & inde persuasionibus, quæ sunt tales, ut quidem intrare velit, sed feratur abinde ad corporea & terrestria, & hoc ad custodiendum viam arboris vitarum, quod est, ne prophanare possit sancta.

307. Agitur hic de sexta & septima posteritate, quæ periit diluvio, qui prorsus ejecti sunt ab horto Edenis, seu ab omni intelligentia veri, & facti quasi non homines, atque relictæ vesanis cupiditatibus & persuasionibus.

308. Quid oriens significat, & quid hortus Edenis, prius ostensum est, quare illis non immorandum: sed quod Cherubi significant Providentiam Domini, ne homo ex proprio, sensuali & scientifico, vesane intret in mysteria fidei, & illa prophanet, & sic pereat, ex nullis non locis in Verbo, ubi Cheruborum mentio sit, constare potest. Quia Judæi tales erant, ut si ali-

quid manifeste novissent de adventu Domini, de repræsentativis seu typis Ecclesiæ, quod significarent Dominum, de vita post mortem, de interiori homine, & sensum internum Verbi, quod prophanavissent, & in æternum perivissent, quare repræsentatum hoc per Cherubos ad Propitiatorium super Arca, super aulaeis habitaculi, super velo, similiter in Templo, & significatum, quod Dominus custodiverit, Exod: xxv: 18, 19, 20, 21. Cap: xxvi: 1, 31, 1 Reg: vi: 23 ad 39, 32, 35. Nam Arca, in qua Testimonium, significabat idem, ac hic Arbor vitarum, seu Dominum & Cœlestia, quæ unice sunt Domini; inde quoque Dominus multoties dicitur Deus Israelis insidens Cherubis: & cum Aharone & Mose loquutus est inter Cherubos, Ex: xxv: 22. Num: viii: 89. Describitur hoc manifeste apud Ezechielem, ubi hæc, "Gloria Dei Israelis elevata est desuper *Cherubo*, "super quo fuerat, ad limen domus, clamavit ad virum indutum lineis, " & dixit ad illum, transi per medium urbis, per medium Hierosolymæ, " & signa signum super frontes virorum, gementium & suspirantium super omnibus abominationibus factis in medio ejus: & istis dixit, transite "per urbem post illum, & percutite, ne parcat oculus vester, neque clementia utamini; senem, juvenem, & virginem, & infantem, & mulieres "occidite ad deletionem; polluite domum, & implete atria confossis," ix: 3, 4, 5, 6. & porro, "Dixit ad virum indutum lineis, intra inter rotam "ad subter *Cherub*, & imple volas tuas prunis ignis ab inter *Cherubos*, & "sparge super urbem; misit *Cherub* manum suam ab inter *Cherubos* ad "ignem, qui inter *Cherubos*, tulit & dedit in volas induti lineis, & sumsit " & exivit," x: 1 ad 7. ex quibus constat, quod Domini Providentia, ne penetrarent in mysteria fidei, significetur per Cherubos, & quod ideo relictis sint suis vesanis cupiditatibus, quæ hic quoque significantur per ignem, qui spargeretur super urbem, & quod nulli parceretur.

309. Quod per flammam gladii vertentis se, significetur amor proprius cum ejus vesanis cupiditatibus & persuasionibus, quæ sunt tales, ut quidem intrare velint, sed ferantur inde ad corporea & terrestria, tam multis confirmari potest ex Verbo, ut paginas impleat; solum hæc quæ apud Ezechielem; "Propheta & dicas, sic dixit Jehovah, dic, *gladius, gladius* exacutus, & etiam "tersus ad mactandum mactationem, acutus ut sit ei fulgur; iteretur *gladius* tercio, *gladius* confessorum suorum, *gladius* confossionis magnæ, "netrans in cubicula ad eos, ut liquefiat cor, & multiplicabit offendicula, "in omnibus portis eorum, dedi terrorem *gladii*, heu factus in fulgur," xxi: 9, 10. Gladius hic pro desolatione hominis, ut nihil boni & veri videat, sed mera falsa & contraria, quod est multiplicare offendicula. Et quæ apud Nahum, "Equus ascendere faciens, & *flamma gladii*, & *fulgur* hastæ, & multitudo confossi, iii: 3. de iis qui in arcana fidei intrare volunt.

310. Singula verba hujus versus arcanissima, tanta involvunt, ut nusquam exponi possint, applicabilia ad genium populi hujus, qui diluvio periit, qui genius prorsus diversus fuit a genio eorum, qui post diluvium vixerunt: ut paucis

paucis modo dicatur, primi eorum parentes, qui Antiquissimam Ecclesiam constituerunt, cœlestes fuerunt, ita illis semina cœlestia infeminata fuerunt, inde posterius eorum semen ex cœlesti origine apud se habuerunt; semen ex cœlesti origine tale est, quod Amor regat totam mentem, & unam facit; Mens enim humana ex binis partibus constat, ex voluntate & intellectu, voluntatis est Amor seu bonum, intellectus est fides, seu verum; ex Amore seu bono percipiebant quid fidei aut quid veri, ita una mens erat; cum tales sunt, apud posteros manet semen inde, qui si declinant a vero & bono, periculosissimum est, sic enim totam suam mentem pervertunt, ut in altera vita vix possit restitui: Aliter, quibus non semen cœleste, sed semen spirituale inest, sicut postdiluvianis, & iis qui hodie vivunt, iis nullus est Amor, ita nulla voluntas boni, sed usque dari potest fides, seu intellectus veri, ex fide seu intellectu veri perducere possunt ad Charitatem quandam, sed per aliam viam, & quidem per insinuatam a Domino Conscientiam ex cognitionibus veri & boni inde; quare est status eorum prorsus alius, quam fuit status antediluvianorum; de quo statu, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus dicitur: Hæc sunt arcana, quæ homini hodie prorsus ignota sunt; nam hodie non sciunt quid cœlestis homo, ne quidem quid spiritualis, minus qualis inde mens & vita hominis, & inde status post mortem.

311. Status eorum, qui perierunt diluvio, in altera vita talis est, ut nusquam esse possint in mundo spirituum, aut cum aliis spiritibus, sed in inferno separato ab infernis aliorum, & quidem quasi sub monte quodam; apparet sicut mons intermedius ex diris eorum phantasiis & persuasionibus; phantasiæ eorum & persuasiones tales sunt, ut aliis spiritibus tantum stuporem inducant, ut non sciant num vivant, aut num mortui sint; nam auferunt iis omnem intellectum veri, ut nihil percipiant: in tali persuasionem etiam fuerunt, cum vixerunt; & quia tales futuri in altera vita, ut nusquam cum spiritibus aliis esse potuissent, quin iis mortis speciem inducerent, omnes extincti sunt, ac Dominus postdiluvianis, a Divina Ipsius Misericordia, alios status induxit.

312. Status antediluvianorum horum prorsus descriptus est in hoc versu, ut quod eieci, seu separati a bono cœlesti; quod habitare facti ab oriente ad hortum Edenis Cherubi, qui quia tales, dicitur, quod ab oriente ad hortum Edenis, quæ verba iis solum applicabilia sunt, de iis autem, qui postea vixerunt, non hæc dici possunt, sed quod ab orto Edenis ad Orientem: tum quod dicatur flamma gladii vertentis se; si de hodiernis, dictum fuisset, gladius flammæ; nec arbor vitarum, sed arbor vitæ; præter alia in serie, quæ nusquam explicari possunt, solum Angelis, quibus Dominus revelat, intellecta; nam unusquisque status indefinita arcana habet, quorum ne quidem unum notum est generi humano.

313. Ex his, quæ de Primo Homine nunc dicta sunt, constare potest, quod ex illo non Hæreditarium Malum usque in omnes, qui hodie vivunt, et, sicut falsè putant, quod nullum aliud hæreditarium malum sit, quam quod inde sca-

turiverit; est enim Antiquissima Ecclesia, de qua ibi agitur, & vocatur Homo, qui dum vocatur Adam, significat quod homo ex humo, seu quod homo factus a non homine, per Regenerationem a Domino; hæc nominis est origo, & hæc nominis significatio. Sed Hæreditarium Malum se ita habet, quod unusquisque, qui actuale peccatum committit, is sibi inde inducat naturam, & malum inde implantatur liberis, & fit hæreditarium, ita a parente unoquoque, ab ejus avo, proavo, atavo, & antecedentibus ordine, quod sic multiplicatur & crescit in ejus posteritate descendente, & remanet apud unumquemvis, atque apud unumquemvis augetur per actualia ejus peccata; nec dissipatur sic ut non noceat, quam apud eos, qui a Domino regenerantur. Hoc quisque, si attenderit, scire potest, ex eo, quod malæ parentum inclinationes visibiliter maneat in liberis, ita ut una familia, imo una generatio ab altera, inde queat dignosci.



Continuatio, de introitu hominis in vitam æternam.

314. **A**NGELI spirituales, de quibus prius, postquam data, Resuscitato seu Animæ, lucis usura, ut se circumspicere possit, ei omnia officia, quæ usquam desiderare in illo statu potest, præstant; ac instruunt eum de illis, quæ sunt in altera vita, sed quantum capere potest: si in fide fuit, & desiderat, etiam ei mirabilia & magnifica Cæli ostendunt.

315. At si non talis, ut instrui velit, tunc cupit Resuscitatus seu Anima, ab Angelorum consortio, quod Angeli exquisite percipiunt, nam in altera vita datur communicatio omnium idearum cogitationis: & quando cupit ab illis, tunc illi non relinquunt eum, sed is se dissociat ab illis: Angeli unumquemvis amant, & nihil prius desiderant, quam officia præstare, instruere, & auferre in Cælum; in eo illorum summa delectatio consistit.

316. Cum Anima se ita dissociat, excipitur a Spiritibus bonis, in quorum consortio cum est, etiam ei omnia officia præstantur: at si vita ejus talis in mundo fuit, ut non in consortio bonorum esse potuerit, tunc quoque ab iis cupit; & hoc tamdiu & toties, usque dum se associat talibus, qui vitæ ejus in mundo, prorsus conveniunt, apud quos vitam quasi suam invenit; & tunc, mirum, cum iis similem vitam agunt, qualem in corpore: sed cum in illam vitam relapsi sunt, tunc inde

fit novum Exordium vitæ, quidam post majorem, quidam post minorem temporis moram, feruntur inde versus Infernum; qui vero in fide in Dominum fuerunt, ii a novo illo Exordio vitæ ducuntur per gradus ad Cælum.

317. Sed quidam ad Cælum lentius, quidam citius, imo etiam vidi, quod aliqui post mortem immediate in Cælum sublati sint: solum duo exempla memorare licet.

318. Quidam ad me venit, & mecum loquutus; ex quibusdam signis constare potuit, quod nuper e vita excesserit; primum nesciebat, ubinam esset, putans se esse in mundo: cumque ei datum scire, quod in altera vita, & quod nunc non haberet quicquam, ut domum, opes, & similia, sed quod esset in alio Regno, ubi privatus omnibus quæ habuit in mundo, tunc anxietate affectus nesciebat quo se conferret, quoque habitaret, sed ei dicebatur, quod Solus Dominus ei & omnibus prospiciat; tunc relictus sibi, ut cogitaret sicut in mundo, & cogitabat (omnium enim cogitationes in altera vita percipi manifeste possunt) quid tunc faceret, quia absque omnibus iis, ex quibus potuisset vivere: sed cum in anxietate illa esset, transferebatur inter Spiritus cælestes, qui erant ex Cordis provincia, illi ei omnia officia præstabant, quæcunque usque desiderabat; hoc facto iterum sibi relictus, cogitare ex Charitate cæpit, quomodo tantam gratiam rependere posset, ex quibus constabat, quod, dum in vita corporis, in fidei charitate fuerit, quare statim in Cælum sublatus est.

319. Alium quoque vidi immediate in Cælum ab Angelis translatus, & quod a Domino acceptatus, & ei ostensa gloria Cæli. Præter multam aliam experientiam, quod quidam post tractum temporis.

GENESEOS,

GENESEOS,

CAPUT QUARTUM.

Qualis vita Animæ seu Spiritus.

320. **Q**UOD in genere spectat vitam Animarum seu recentium Spirituum post mortem, multis experienciis constiterat, quod homo dum in alteram vitam venit, non sciat, quod in altera vita sit, putans quod adhuc in mundo, imo in suo corpore; usque adeo, ut cum ei dicitur, quod sit spiritus, quod miretur & obstupescat; tam ex causa, quod prorsus sit sicut homo, quoad sensus, cupiditates & cogitationes; quam ex eo, quod non crediderit, cum vixit in mundo, quod spiritus sit, & quidam, quod spiritus non possit esse talis.
321. Alterum est, quod Spiritus multo excellentiores facultates sensitivas habeat, & multo excellentiores cogitandi loquendique dotes, quam cum vixit in corpore, usque adeo, ut vix comparari possint; tametsi hoc Spiritus nesciant, antequam detur iis reflexio a Domino.
322. Caveant sibi ab opinione falsa, quod Spiritus sint absque sensitivo exquisitori multo, quam in vita corporis, contrarium scio a mille & mille experienciis; sique non credere velint, ex causa suarum suppositionum de spiritu, habeant sibi, cum in alteram vitam veniunt, ubi ipsa experientia faciet eos credere: non solum habent Visum, nam vivunt in luce, & spiritus boni, angelici & angeli in tanta luce, ut lux meridiei in mundo ei vix comparari possit; de Luce, in qua vivunt & vident, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: habent Auditum, tam exquisitum, ut auditus eorum in corpore non equiparari possit; mecum loquuti sunt nunc per aliquot annos fere continue; sed de Loquela eorum etiam, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: habent Olfactum, de quo etiam ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: habent Tactum exquisitissimum, inde dolores & cruciatus in inferno; nam ad tactum se referunt omnes sensationes, quæ sunt modo diversitates & varietates tactus: habent Cupiditates & Affectiones, quibus nec comparari possunt eæ quas habuerunt in vita

vita corporis, de quibus plura, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Cogitant multo perspicacius & distinctius, quam cogitarunt in vita corporis; in una idea cogitationis plura involvunt, quam in mille cum cogitarunt in vita Corporis: Loquuntur inter se ita acute, subtiliter, sagaciter, & distincte, ut si perciperet homo modo aliquid de eo, obstupesceret: in summa, nihil prorsus amiserunt, quin sint sicut homines, sed perfectiores, præter ossa & carnem, & inde imperfectiones. Agnoscunt & percipiunt, quod, dum in corpore vixerunt, fuerit spiritus, qui sensit, quod tametsi apparuit in corpore, usque non fuit corporis; quare rejecto corpore, vivunt sensationes multo exquisitiores, & perfectiores; vita consistit in sensu, nam absque sensu nulla vita, & qualis sensus talis vita, quod cuius potest notum esse.

323. Sequuntur ad finem capitis quadam exempla de iis, qui aliter in vita corporis cogitarunt.

CAPUT IV.

1. **E**T Homo cognovit Chavam uxorem suam, & concepit & peperit Cain; & dixit, acquisivi virom, Jelviam.

2. Et addidit parere fratrem ejus, Habel; & fuit Habel pastor gregis, & Cain fuit colens humum.

3. Et factum a fine dierum, & attulit Cain de fructu humi, munus JEHOVÆ.

4. Et Habel attulit etiam ille de primogenitis gregis sui, & de pinguedine eorum: & aspexit JEHOVAH ad Habel, & ad munus illius.

5. Et ad Cain, & ad munus ejus non aspexit: & accensa est ira Caino valde, & ceciderunt facies ejus.

6. Et dixit JEHOVAH ad Cain, quare accensa est ira tibi; & quare ceciderunt facies tuæ.

7. Annon si benefacis, elevatio; & si non benefacis, ad januam peccatum cubans, & ad te desiderium ejus, & tu dominaris ei.

8. Et dixit Cain ad Habel, fratrem suum: & erat, cum essent in agro, & surrexit Cain contra Habel fratrem suum, & occidit illum.

9. Et

9. Et dixit JEHOVAH ad Cain, ubi Habel frater tuus; & dixit non scio, an custos fratris mei ego.

10. Et dixit, quid fecisti, vox sanguinum fratris tui clamantium ad Me ex humo.

11. Et nunc, maledictus tu de humo, quæ aperuit os suum, accipiens sanguines fratris tui e manu tua.

12. Cum coles humum, non addet dare vim suam tibi, vagus & profugus eris in terra.

13. Et dixit Cain ad JEHOVAM, major iniquitas mea, quam ut aufe-
ratur.

14. Ecce ejecisti me hodie desuper faciebus humi; & a faciebus tuis abscondar, & ero vagus & profugus in terra; & erit omnis inveniens me, occidat me.

15. Et dixit ei JEHOVAH, quapropter omnis occidens Cain septem-
pliciter vindicabitur: & posuit JEHOVAH Caino signum, ut non percu-
teret eum quisquam inveniens eum.

16. Et exivit Cain a faciebus JEHOVÆ; & habitavit in terra Nod
versus orientem Edenis.

17. Et cognovit Cain uxorem suam, & concepit, & peperit Cha-
noch; & fuit ædificans urbem, & vocavit nomen urbis secundum nomen
filii sui Chanoch.

18. Et natus Chanocho, Iradum; & Irad genuit Mechujael, &
Mechujael genuit Methuschael, & Methuschael genuit Lamech.

19. Et accepit sibi Lamech duas uxores, nomen unius Adah, &
nomen alterius Zillah.

20. Et peperit Adah Jabal, is erat pater habitantis tentorium, &
pecoris.

21. Et nomen fratris ejus Jubal, is erat pater omnis pulsantis citha-
ram & organum.

22. Et Zillah etiam ea peperit Thubal Cain, erudiens omnem arti-
ficem æris & ferri. Et Soror Thubal Cain Naamah.

23. Et dixit Lamech uxoribus suis Adah & Zillah; audite vocem
meam uxores Lamechi, & auribus percipite dictum meum, quod vi-
rum occidi in vulnus meum, & parvulum in livorem meum.

24. Quod septemplex vindicabitur Cain, & Lamech septuagies &
septies.

25. Et cognovit homo adhuc uxorem suam, & peperit filium, &
vocavit nomen ejus Scheth; quia reposuit mihi DEUS semen aliud loco
Habelis, quod occiderit illum Cain.

26. Et

26. Et Schetho etiam illi natus est filius, & vocavit nomen ejus Enosch: tunc captum est invocare nomen JEHOVÆ.

C O N T E N T A.

324. **A**gitur de Doctrinis separatis ab Ecclesia, seu Hæresibus, & de exsuscitata postmodum Ecclesia nova, dicta Enosch.

325. Antiquissima Ecclesia per Amorem fidem in Dominum habuit; sed exstiterunt, qui separarunt fidem ab Amore: Doctrina separatæ fidei ab amore vocata fuit Cain: Charitas, quæ est amor erga proximum, dicta fuit Habel, vers: 1. 2.

326. Utriusque Cultus describitur; fidei separatæ per munus Caini; & charitatis, per munus Habelis, vers: 3, 4. Et quod gratus fuerit cultus ex charitate, non autem ex fide separata, vers: 4, 5.

327. Quod mutatus in malum status eorum, qui ex fide separata fuerunt, describitur per iram accensam, & cadere facies Caino, vers: 5. 6.

328. Et quod noscatur ex charitate, qualis fides: tum quod charitas apud fidem esse velit, si non fides principale fiat, & extollatur supra charitatem: vers: 7.

329. Quod Charitas exstincta sit apud eos qui separarunt fidem, & prætulerunt charitati, describitur per Cainum, quod occiderit Habelem fratrem: vers: 8. 9.

330. Exstincta Charitas vocatur vox sanguinum, vers: 10. Perverfa doctrina, maledictio de humo, vers: 11. falsum & malum inde est vagum & profugum in terra, vers: 12. Et quia averterunt se a Domino, quod periculum mortis æternæ, vers: 13. 14. Sed quia fides est, per quam implantaretur postea Charitas, sacrosanctum erat illam violare, quod est signum positum Caino, vers: 15. & a sede, ubi prius, illam remove, est quod habitaret versus orientem Edenis, vers: 16.

331. Hæresis illa tum amplificata, vocata est Chanosch, vers: 17.

332. Hæreses inde exsurgentes etiam suis nominibus vocantur; in quarum ultima, quæ vocatur Lamech, nihil amplius de fide remansit, vers: 18.

333. Nova tunc Ecclesia orta, quæ intellecta per Adah & Zillah, & descripta per filios illarum Jabal, Jubal & Thubalcain; Ecclesiæ Cœlestia per Jabal; Spiritualia per Jubal; Naturalia per Thubalcain, vers: 19. 20. 21. 22.

334. Quod Ecclesia illa orta, cum extinctum fuit omne fidei, & omne charitatis, & cum violatum, quod maxime sacrosanctum, describitur, vers: 23. 24.

335. Summa rerum traditur; quod postquam fides separata exstinxerit Charitatem, quod est Cain, nova fides a Domino donata, per quam implantabatur Charitas; quæ fides est Scheth, vers: 25.

336. Charitas implantata per fidem, vocatur Enofch, seu Homo alius, quod nomen est istius Ecclesiæ, vers: 26.



SENSUS INTERNUS.

337. **H**IC quia de degeneratione Ecclesiæ antiquissimæ, seu falsificatione Doctrinæ, & consequenter de hæresibus & sectis sub nominibus Caini, & ejus descendendum, agitur, sciendum, quod nequaquam intelligi queat, quomodo falsificata fuerit Doctrina, seu quales fuerint hæreses aut sectæ illius Ecclesiæ, nisi probe sciatur, qualis vera Ecclesia; inde cognosci possunt. De Antiquissima Ecclesia prius satis multis actum est, & ostensum, quod fuerit Cœlestis homo, & quod non agnoverit aliam fidem, quam quæ esset amoris in Dominum, & erga proximum; per amorem illum a Domino habebant fidem, seu perceptionem omnium quæ erant fidei; quare nec voluerunt nominare fidem, ne separaretur ab amore, ut ostensum prius n: 200 ad 203. Talis est Cœlestis homo, & quod talis, describitur per repræsentativa etiam apud Davidem, ubi agitur de Domino, Qui dicitur Rex, & de cœlesti homine, qui "filius Regis," Judicia tua Regi da, & justitiam tuam filio Regis; ferent montes pacem populo, & colles in justitia; timebunt Te cum Sole, & ad facies Lunæ, generatio generationum; florebit in diebus illius justus, & "multa pax, usque dum non luna," Psalm: LXXII: 1. 3. 5. 7. per solem significatur amor; & per lunam fides; per montes & colles Ecclesia antiquissima; per generationem generationum Ecclesiæ postdiluvianæ; usque dum non luna dicitur, quia fides erit amor; videantur quoque quæ apud Esaiam xxx: 26. Antiquissima Ecclesia fuit talis, & doctrina talis; hodie vero prorsus alia, nam fides hodie præcedit, sed per fidem charitas a Domino donatur, & tunc fit charitas principale, quare sequitur, quod falsificata antiquissimo tempore fuit doctrina, cum confessi sunt fidem, & sic separarunt fidem ab amore: qui falsificarunt ita doctrinam, aut separarunt fidem ab amore, seu fidem solam confessi, ii tunc dicti Cain, & erat tale apud eos enorme.

338. Vers: 1. *Et Homo cognovit Chavam uxorem suam, & concepit & peperit Cain, & dixit, acquisivi Virum, Jehovam.* Per hominem & Chavam uxorem

uxorem ejus significatur Ecclesia Antiquissima, ut notum; ejus prima proles seu primogenitum est Fides, quæ hic vocatur Cain: quod dixerit, acquisivi Virum Jehovah, significat quod fides apud eos, qui dicti Cain, cognita sit, & agnita sicut res per se.

339. In præcedentibus tribus Capitibus satis ostensum est, quod per hominem, & ejus uxorem, significata sit Ecclesia Antiquissima, sic ut non possit dubitari; & quia homo & uxor ejus est Antiquissima Ecclesia, constat inde, quod conceptus & partus ejus non fuerit alius: Antiquissimis familiare fuit, nomina indere. & per nomina significare res, & sic instituere genealogiam; quæ enim sunt Ecclesiæ, similiter quoque se habent, unum concipitur & nascitur ab altero, & habet se ut generatio; quare commune est in Verbo, talia quæ Ecclesiæ sunt, vocare conceptus, partus, prolem, infantes, parvulos, filios, filias, juvenes, & sic porro: prophetica iis sunt plena.

340. Quod dicit, acquisivi Virum Jehovah, significet, quod fides apud eos, qui dicti Cain, cognita sit, & agnita sicut res per se, constat ab illis, quæ in præmissis hujus Capituli dicta sunt: prius quasi ignorarunt, quid fides, quia perceptionem omnem, quæ erant fidei, habebant; at cum distinctam doctrinam facere incipiebant de fide, tunc depromebant illa, de quibus perceptionem habebant, & redigebant in doctrinam, & vocabant illam, Acquisivi virum Jehovah, sicut novum quoddam adinvenissent, ita scientificum factum, quod fuit inscriptum cordi: Unumquodvis novum antiquitus nomine vocabant, & quæ involvebant nomina, sic explicabant; sicut quid Ismael significet, quod audiret Jehovah miseriam ejus, Genes: xvi: 11. quid Ruben, quod vidit Jehovah miseriam meam, Genes: xxix: 32. quid Simeon, quod audivit Jehovah, quod minus chara, ib: v: 33. quid Jehudah, hac vice confitebor Jehovah, ib: v: 25. Altare a Mose ædificatum, vocatum Jehovah vexillum, Exod: xvii: 15. hic ipsa Doctrina fidei, vocata, acquisivi virum Jehovah, seu Cain.

341. Vers: 2. *Et addidit parere fratrem ejus Habel: & fuit Habel pastor gregis; & Cain fuit colens humum.* Alter partus Ecclesiæ est Charitas, quæ significatur per Habel & fratrem: pastor gregis est, qui exercet bonum charitatis: colens humum est, qui absque charitate, utcumque ex fide separata ab amore, quæ nulla fides.

342. Quod alter partus Ecclesiæ sit Charitas, constare potest ex illis, quæ Ecclesia concipit & parit, quæ non aliud sunt, quam fides & charitas, similia significata sunt per primos partus Lex ex Jacobo, per Ruben fides, per Simeon fides actu, per Levi charitas, Gen: xxix: 32, 33, 34. quare etiam Tribus Levi sacerdotium accepit, & pastorem gregis representavit: Charitas, quia est alter partus Ecclesiæ, vocatur frater, & nominatur Habel.

343. Quod Pastor gregis sit, qui exercet bonum charitatis, unicuique notum esse potest, nam hoc familiare in Verbo Veteris & Novi Testamenti; qui ducit & docet, appellatur Pastor; qui ducuntur & docentur, appellantur grex; qui non ducit ad bonum charitatis, & qui non docet bonum Charitatis, non est verus pastor; & qui non ducitur ad bonum, & discit bonum, non est grex. Quod pastor & grex significant illa, quidem superfluum est ex Verbo

firmare, sed usque sint hæc; quæ apud Esaïam, "Dominus dabit pluviam
 "seminis tui, quo seminas humum, & panem proventus humi, *pascet pecora*
 "tua in die illo, prato lato," xxx: 23. ubi panis proventus humi est charitas.
 Apud Eundem, "Dominus Jehovih, sicut *Pastor Gregem* suum *pascet*, in
 "brachium suum colliget agnos, & in gremio suo portabit, *foetas leniter du-*
 "*cet.*" xl: 11. Apud Davidem, "*Pastor* Israelis *ausculta, ducens*, sicut *gre-*
 "*gem*, Josephum; *insidens Cherubis, effulge,*" Psalm: lxxx: 2. Apud
 Jeremiam, "Formosæ & delicatæ assimilavi filiam Zionis, ad eam venient
 "*pastores, & greges* eorum figent prope eam *tentoria* circumcirca, *pascunt*
 "quisque spatium suum," vi: 2. 3. Apud Ezechielem, "Dixit Dominus
 "Jehovih, multiplicabo eos sicut *gregem hominis*, sicut *gregem* sanctificatum,
 "sicut *gregem* Hierosolymæ, in temporibus statis ejus, sic erunt urbes de-
 "sertæ plenæ *grege hominis*," xxxvi: 37, 38. Apud Esaïam, "Omnis *grex*
 "Arabiae congregabuntur tibi, *aries* Nebaioth ministrabunt tibi," lx: 7.
 Qui gregem ducunt ad bonum charitatis, sunt qui congregant gregem; at
 vero, qui non ad bonum charitatis, sunt qui dispergunt; nam omnis con-
 gregatio & unio ex charitate, & omnis dispersio & disunio ex non charitate.

344. Quid facit fides, seu scientia, cognitio, & doctrina fidei, quam ut
 homo ita fiat sicut docet, primum, quod docet, est charitas, Marc: xii: 28
 ad 35, Math: xxii: 34 ad 39, hæc est finis omnium, quo spectat; si non fiat,
 quid scientia seu doctrina, nisi quoddam nihil.

345. Quod colens humum, sit, qui absque charitate, utcunque ex fide se-
 parata ab amore, quæ nulla fides, constare potest ab iis, quæ sequuntur, quod
 Jehovah non aspexit ad munus ejus, & quod fratrem suum occidit, hoc est,
 quod charitatem per Habelem significatam destruxit. Colere humum dice-
 bantur, qui corporea & terrestria spectant, sicut constat ab iis, quæ dicta sunt
 ad Cap: ii: vers: 19. 23. ubi dicitur, quod homo emissus ex horto Eden ad
 colendum humum.

346. Vers: 3. *Et factum a fine dierum, & attulit Cain de fructu humi,*
munus Jehovah. Per finem dierum intelligitur progressus temporis: per
 fructum humi, opera fidei absque charitate; per munus Jehovah, cultus inde.

347. Quod per finem dierum intelligatur progressus temporis, unicuique
 constare potest; Doctrina hæc, quæ Cainus vocatur, in suo primordio, cum
 adhuc simplicitas inerat, non ita ingrata fuisse apparet, ac postea, quod con-
 stat ex eo, quod appellaverint prolem acquisitum Virum Jehovah, ita nec in
 primordio fides ita separata fuit ab Amore, ac in fine dierum, seu progressu
 temporis, sicut solet omnis doctrina veræ fidei.

348. Quod per fructum humi intelligantur opera fidei absque charitate,
 ex sequentibus etiam patet; opera enim fidei absque charitate sunt opera nul-
 lius fidei, in se mortua, nam sunt solum externi hominis; de quibus ita apud
 Jeremiam, "Quare via impiorum prosperatur, plantasti eos, etiam radicati
 "sunt, iverunt, etiam faciunt *fructum*, propinquus tu in ore eorum, sed
 "longinquus a renibus eorum, quousque lugebit terra, & herba omnis agri
 "exarefcet, xii: 1, 2, 4. propinquus in ore, sed longinquus a renibus sunt
 qui

qui ex fide, separata a charitate, de quibus prædicatur, quod terra lugeat. Vocantur etiam fructus operum apud Eundem, "Supplantativum Cor præ
" omni, & desperatum id, quis cognoscit id, Ego Jehovah scrutans cor, pro-
" bans renes, & ad dandum unicuique juxta vias ejus, juxta *fructum operum*
" ejus," xvii: 9, 10. Apud Micham, "Erit terra in desolationem propter
" habitatores suos, pro *fructu operum* eorum," vii: 13. Sed quod talis fructus,
nullus fructus sit, seu quod opus mortuum sit, & quod pereat & fructus
& radix, apud Amos, "Perdidi Emorræum coram illis, cujus sicut altitudo
" cedrorum altitudo ejus, & robustus is sicut quercus, perdi tamen *fructum*
" ejus sursum, & *radices* ejus deorsum," ii: 9. Et apud Davidem, "*Fructum*
" eorum de terra perdes, & *semen* eorum de filiis hominis," Psalm: xxi: 11.
At opera charitatis viva sunt, de quibus prædicatur, quod radices agant in-
fra, & fructum edant supra, ut apud Esaiam, "Addet evasio domus Jehudæ
" residua *radicem* deorsum, & faciet *fructum* sursum," xxxvii: 31. Facere
fructum sursum est ex Charitate; talis fructus vocatur fructus excellentiæ,
apud Eundem, "In die illa, erit germen Jehovah in decus, & in gloriam, &
" *fructus* terræ in excellentiam & ornamentum ereptioni Israelis," iv: 1. Est-
que fructus salutis, ut appellatur apud Eundem, "Stillate coeli desuper, &
" ætheres fluant justitia, aperiat se terra, & ferant *fructum salutis*, & justitia
" germinet una; Ego Jehovah creabo hoc," xlv: 8.

349. Quod per Munus intelligatur Cultus, constare potest a repræsentativis
in Ecclesia Judaica, ubi Sacrificia quæcunque, tum Primitiæ terræ & omnium
ejus fructuum, ut & oblatio Primogenitorum, vocantur Munera, in quibus
constabat cultus; & quia omnia repræsentabant Cœlestia, & se referebant ad
Dominum, per munera illa significabatur verus cultus, quod unicuique potest
notum esse, nam quid repræsentativum absque re quam repræsentat, & quid
externum absque interno, nisi idolum quid & mortuum; externum ab inter-
nis, seu per interna a Domino vivit; inde constat quod munera omnia Ec-
clesiæ repræsentativæ significant cultum Domini, de quibus singulis, ex Di-
vina Domini Misericordia, in sequentibus. Quod per Munera in genere intelli-
gatur Cultus, constare potest apud Prophetas passim, ut apud Malachiam,
"Quis sustinet diem adventus Ipsi, sedebit confians & purgans argen-
" tum, & purificabit filios Levi, & defecabit eos, sicut aurum, & sicut
" argentum, & erunt Jehovah offerentes *Munus* in justitia, tum suave
" erit Jehovah *Munus* Jehudæ & Hierosolymæ juxta dies æternitatis, &
" juxta annos antiquos," iii: 2, 3, 4. Munus in justitia est internum, quod
filii Levi, seu sancti cultores offerent; dies æternitatis est Ecclesia Antiquis-
sima; dies antiqui sunt Ecclesia antiqua. Apud Ezechielem, "In Monte
" sanctitatis meæ, in monte altitudinis Israelis, colent Me omnis domus
" Israelis, tota illa terra, ibi propitius ero illis, & ibi quæram *Oblationes*
" vestras, & *primitias Munerum* vestrorum in omnibus sanctificationibus vestris"
xx: 40. Oblationes & primitiæ munerum in sanctificationibus similiter sunt
opera per charitatem a Domino sanctificata. Apud Zephaniam, "A transitu
" fluminis Æthiopie adoratores mei, adducent *Munus* meum," iii: 10.
Æthiopia

Æthiopia pro iis qui possident cœlestia, quæ sunt Amor, Charitas, & opera Charitatis.

350. Vers: 4. *Et Habel attulit etiam ille de primogenitis gregis sui, & de pinguedine eorum: & aspexit Jehovah ad Habel & ad munus illius.* Per Habellem significatur hic ut prius Charitas: per primogenita gregis, sanctum, quod est solius Domini: per pinguedinem, ipsum cœleste, quod etiam est Domini: quod aspexit Jehovah ad Habellem, & ad munus ejus, significat, quod Domino grata fuerunt, quæ charitatis, & omnis cultus inde.

351. Quod Habel significet Charitatem, prius ostensum est: Charitas significat amorem erga proximum, & misericordiam; qui enim amat proximum ut seipsum, etiam ejus miseretur, cum patitur, sicut ipse sui.

352. Quod per Primogenita gregis significetur, quod est solius Domini, constare potest a Primogenitis in Ecclesia representativa, quæ omnia sancta fuerunt, quia spectabant Dominum, Qui Solus Primogenitus: Amor & inde fides est Primogenitus, omnis amor est Domini, & ne hilum amoris est hominis, quare Dominus Solus Primogenitus; hoc representatum est in Ecclesiis antiquis per Primogenita hominis & bestię, quod essent sancta Jehovah, Exod: xiiii: 2, 12, 15. Et quod Tribus Levi, qui in sensu interno significat amorem, post Ruben & Simeonem, qui in sensu interno significant fidem, natus, acceptata loco omnium Primogenitorum, & facta sacerdotium, Num: iiii: 40 ad 46. Cap: viii: 14 ad 20. De Domino, quod Primogenitus omnium, quoad Humanam Ipsius Essentiam, ita apud Davidem, "Ille vocabit Me, Pater meus Tu, Deus Meus, & Petra salutis meæ, etiam Ego Primogenitum dabo Illum, altum regibus terræ," Psalm: lxxxix: 27, 28. Et apud Johannem, "Jesus Christus, Primogenitus ex mortuis, & Princeps regum terræ," Apoc: i: 5. Observes, quod Primogenita Cultus significant Dominum; Primogenita autem Ecclesiæ significant fidem.

353. Quod per Pinguedinem significetur ipsum Cœleste, quod etiam est Domini: Cœleste est omne, quod est amoris, fides quoque cœlestis est, quando ex Amore, charitas est cœleste, omne bonum charitatis est cœleste, quæ omnia representata sunt per Pinguedines in sacrificiis, & quidem distincte per pinguedinem super jecore, seu reticulum; per pinguedinem super renibus; per pinguedinem tegentem intestina; & super intestinis; quæ sancta erant & adolebantur super altari, Exod: xxix: 13, 22. Lev: iiii: 3, 4, 14. Lev: iv: 8, 9, 19, 26, 31, 35. Lev: viii: 16, 25. quare vocantur panis igniti in quietem Jehovah, Lev: iv: 15, 16. ac ideo vetitum populo Judaico, ne quicumque pinguedinis ex bestiis ederent, quod vocatur statutum æternitatis in generationes, Lev: iiii: 17. Cap: vii: 23, 25. ex causa, quia Ecclesia ista talis erat, ut non agnosceret interna, minus cœlestia. Quod Pinguedo significet cœlestia & bona charitatis, constat apud Prophetas, ut apud Esaiam, "Quare appenditis argentum in quod non panis; & laborem vestrum, in quod non ad satietatem, attendite attendendo ad Me, & commedite bonum, ut delicietur in pinguedine anima vestra," lv: 2. apud Jeremiam, "Implebo

"Implebo Animam sacerdotum *Pinguedine*, & populus meus bono meo saturabuntur," xxxi: 14. Quod non pinguedo intelligatur, sed cœleste spirituale bonum, manifeste constat. Apud Davidem, "Implentur *Pinguedine* domus tuæ, & flumine deliciarum tuarum potas eos, quia Tecum scaturigo vitarum, in luce tua videmus lucem," Psalm: xxxvi: 9, 10. ubi pinguedo & scaturigo vitæ pro cœlesti, quod est amoris; flumen deliciarum & lux pro spirituali, quod est fidei inde. Apud Eundem, "*Adipe & pinguedine* saturabitur Anima mea, & labiis anticorum laudabit os meum," Psalm: lxi: 6: ubi pingue similiter pro cœlesti, labia canticorum pro spirituali; quod cœleste sit, constat manifeste, quia anima saturabitur. Ipsæ primitiæ, quæ erant primogenita terræ, vocantur inde pinguedo, Num: xviii: 12. Cœlestia quia dantur innumerabilium generum, & adhuc innumerabiliorum specierum, ita communiter describuntur in Cantico, quod Moyses recitavit coram populo, "*Butyrum* bovis, & *Lac* gregis, cum *Pinguedine* agnorum & arietum, filiorum Baschanis, & hircorum, cum *Pinguedine* renum tritici, & *Sanguinem* uvæ bibes merum," Deut: xxxii: 14. Hæc nusquam aliquis scire potest, quid significant, nisi ex sensu interno; absque sensu interno, nemo scire potest, quid butyrum bovis, quid lac gregis, quid pinguedo agnorum, quid pinguedo arietum, & hircorum, quid filii Baschanis, quid pinguedo renum tritici, quid Sanguis uvæ; absque sensu interno forent voces, & præterea nihil; cum tamen omnia & singula significant genera & species Cœlestium.

354. Quod Jehovah aspexerit ad Habelem, & ad munus ejus, significant, quod Domino grata fuerunt, quæ Charitatis, & omnis cultus inde, prius explicatum est, tam quid Habel, quam quid munus.

355. Vers: 5. *Et ad Cain, & ad munus ejus non aspexit: & accensa est ira Caino valde, & ceciderunt facies ejus.* Per Cainum significatur, ut dictum, fides separata ab amore, seu doctrina talis, quod fides separari possit: per munus ejus, quod non aspexit, significatur, ut prius, quod cultus ejus non acceptus esset: per iram accensam Caino, & per facies quod ceciderint, significatur, quod mutata interiora; per iram, quod recesserit charitas: & per faciem, interiora, quæ cadere dicuntur, cum mutantur.

356. Quod per Cainum significetur fides separata ab amore, seu doctrina talis, quod fides separari possit; tum, quod munus, quod non aspexit, significet, quod cultus ejus non acceptus esset, prius ostensum est.

357. Quod per iram accensam Caino, significetur, quod recesserit charitas, constare potest a sequentibus, quod occiderit Habelem fratrem, per quem significatur Charitas: Ira est Affectio Communis, resultans ex omni quod contrariatur amoris proprio, & ejus cupiditatibus; in mundo spirituum malorum hoc manifeste percipitur, est enim ira communis contra Dominum, quia in nulla charitate sunt, sed in odiis; quodcumque non favet amoris proprio & mundi, hoc excitat contrarietatem, quæ manifestatur per iram: de Jehovah in Verbo multoties prædicatur ira, excandescencia, ut & furor; sed sunt hominis, & tribuitur Jehovah, quia ita apparet; & ex causa de qua prius; ita apud

apud Davidem, "Misit in eos iram naris sue, & excandescitiam, & furorem, & angustiam, & immissionem angelorum malorum; libravit semitam iræ, non prohibuit a morte animam eorum, Psalm: LXXVIII: 49. Non quod Jehovah usquam mittat in aliquem iram, sed quod ii semetipsis; nec angelos malos, ut dicitur, sed quod homo eos adsciscat, ideo additur quod libret semitam iræ, & non prohibeat a morte animam eorum; quare apud Esaiam, "ad Jehovah veniet, & pudefient omnes, qui excanduerunt contra Ipsum," XLV: 24. inde constat, quod ira significet mala, seu quod idem est, recessiōem a charitate.

358. Quod per cadere facies significetur, quod interiora mutantur, etiam a significatione faciei, & significatione cadere constat; facies apud antiquos significavit interna, quia per faciem interna elucet; tales etiam antiquissimis temporibus fuerunt, ut facies prorsus concordaret cum internis, sic ut quisque ex facie videre potuisset, qualis animus aut mens ejus esset; pro enormi re ducebant aliud facie ostendere, aliud cogitare; simulatio & dolus tunc fuit abominabilis; quare per faciem significabantur interna; cum charitas elucebat ex facie, tunc dicebatur elevari facies; cum autem contrarium, tunc dicebatur facies cadere; quare etiam de Domino prædicatur, quod Facies elevet super hominem, ut in Benedictione, Num: VI: 26. & Psalm: IV: 6. quo significatur, quod Dominus det homini charitatem: quid cadere facies, constat apud Jeremiam, "Non faciam cadere faciem meam erga vos, quoniam misericors Ego, dictum Jehovah," III: 12. Facies Jehovah est Misericordia, cum elevat faciem super aliquem, est quod ex Misericordia ei charitatem det: contrarium est, cum facit cadere faciem, hoc est, cum homini facies cadit.

359. Vers: 6. *Et dixit Jehovah ad Cain, quare accensa est ira tibi, & quare reciderunt facies.* Quod Jehovah dixerit ad Cain, est quod conscientia dictaverit: quod accensa ira, & quod ceciderint facies, significatur ut prius, quod recesserit charitas, & mutata sint interiora.

360. Quod Jehovah dixerit ad Cain, sit quod conscientia dictaverit, non opus habet confirmatione: simile prius explicatum est.

361. Vers: 7. *Annon si benefacis, elevatio, & si non benefacis, ad januam peccatum cubans; & ad te desiderium ejus, & tu dominaris ei.* Si benefacis, elevatio, significat, si benevis, quod charitas apud te sit: si non benefacis, ad januam peccatum cubans, significat, si non benevis, quod charitas nulla, sed malum: ad te desiderium ejus, & tu dominaris ei, est, quod charitas apud te esse velit, sed non potest, quia vis ei dominari.

362. Describitur hic doctrina fidei, quæ Cain vocatur; quæ quia fidem separavit ab amore, etiam separavit a charitate, quæ est proles amoris: ubiqueunque aliqua Ecclesia, ibi existunt hæreses, ex causa, quia dum cogitant de uno articulo fidei, quod illum principalem faciant; nam talis est cogitatio hominis, dum alicui rei intendit, hoc præponit alteri, cum primis quando phantasia vindicat id ut inventum proprium, & cum amor sui & mundi sufflant, tunc nihil non quasi consentit, & confirmat, usque sere ut jurent, quod

quod ita sit, cum tamen est falsum; sicut illi, qui Cain vocati sunt, fidem essentialem fecerunt præ amore; & quia sic vivebant absque amore, conspici-
ravit tam amor sui, quam phantasia inde.

363. Qualis doctrina fidei fuerit, quæ Cain dicta, constat ex descriptione ejus in hoc versu; a sequentibus in hoc versu, quod charitas potuisset adjuncta esse fidei, sed ita ut charitas **dominaretur**, non fides; quare dicitur primum, si benefacis elevatio, **quo significatur**, si benevis, charitas posset adesse; benefacere significat in sensu interno, benevelle, nam facere bonum a velle bonum profuit, antiquitus actio & voluntas unum faciebant, ex actione conspiciebant voluntatem, quia nihil simulati erat: quod elevatio significet quod charitas adsit, constat ab illis, quæ prius dicta sunt de faciebus, quod elevare facies sit charitatem habere; & cadere facies, quod sit contrarium.

364. Alterum erat, si non benefacis, ad januam peccatum cubans, quo significatur, si non benevis, quod charitas nulla, sed malum; quod peccatum, dum ad januam cubat, sit malum, quod præsto est, & intrare vult, unicuique constare potest; dum enim nulla charitas, est immisericordia & odium, proinde omne malum. Peccatum in genere pro diabolo sumitur, qui seu turba ejus, præsto est, dum homo absque charitate est; unicum quod diabolus & ejus turbam a janua profugat, est Amor in Dominum, & erga proximum.

365. Tertium est, quod ad te desiderium ejus, & tu dominaris ei, quo significatur, quod charitas apud fidem esse velit, sed quod non possit, quia fides vult dominari ei, quod est contra ordinem; quamdiu fides vult dominari, non est fides, sed cum charitas dominatur, tunc est fides, nam principale fidei est charitas, ut prius ostensum est. Charitas potest comparari flammæ, quæ est essentialis caloris & lucis, nam inde calor & lux; fides separata potest comparari luci, quæ cum absque calore flammæ, tunc quidem est lux, sed lux hyemis, qua nihil non torpescit & emoritur.

366. Vers: 8. *Et dixit Cain ad Habel fratrem suum: Et erat, cum essent in agro, Et surrexit Cain contra Habel fratrem suum, Et occidit illum.* Quod dixerit Cain ad Habel, significat tractum temporis; per Cain significatur, ut dictum, fides separata ab amore; per Habel charitas, quæ est frater fidei, quare etiam hic bis vocatur frater: ager significat quicquid est doctrinæ: quod surrexerit Cain contra Habel fratrem suum, & occiderit illum, significat, quod fides separata extinxerit charitatem.

367. Hæc non opus habent confirmatione a similibus Verbi, solum quod Charitas sit frater fidei, & quod Ager significet quicquid est doctrinæ. Quod Charitas sit frater fidei, unicuique constare potest ex natura seu essentia fidei: fraternitas illarum etiam representata fuit per Esavum & Jacobum, quare quoque lis de primogenitura, & inde dominio: representata quoque per Perez & Serach, filios Thamaris ex Judah, Gen: xxxviii: 28, 29, 30. ubi etiam de primogenitura; representata quoque per Ephraim & Menasse, Gen: xlviii: 13, 14. similiter de primogenitura, & dominio inde: ita quoque per alios: uterque enim, seu fides & charitas est proles Ecclesiæ; fides vocatur

Vir, sicut Cain, verſ: 1, huius capitis, & charitas Frater, ut Eſa: xix: 2. Jer: xiii: 14, & alibi: unio fidei & charitatis vocatur ſœdus fratrum, Amos 1: 9. ſimiliter ac res ſignificatur per Cainum & Habelem, repræſentatum fuit per Jacobum & Eſavum, ut dictum, quod Jacobus ſimiliter Eſavum voluerit ſupplantare, conſtat etiam apud Hoſcheam, "Ad viſitandum ſuper Jacobum vias ejus, ſecundum opera ejus retribuet ei, in utero ſupplantavit fratrem ſuum," xii: 3, 4. At quod Eſavus, ſeu Charitas per Eſavum repræſentata, uſque dominaretur, conſtat a prophetica prædictione, per Iſacum patrem, "Super gladio tuo vives, & fratri tuo ſervies, & erit, quando *dominarius*, & expelles jugum ejus de ſuper collo tuo," Gen: xxvii: 40. ſeu quod idem eſt, Eccleſia gentium ſeu nova, per Eſavum, & Eccleſia Judaica per Jacobum; quare toties dictum, quod agnoſcerent gentes pro fratribus: fratres etiam omnes dicti ex charitate in Eccleſia gentium ſeu Primitiva: Fratres etiam vocati a Domino qui audiunt Verbum, & faciunt illud, Luc: viii: 21. qui audiunt, ſunt qui habent fidem, qui faciunt ſunt qui habent charitatem: qui autem audiunt ſeu dicunt ſe habere fidem, & non faciunt ſeu non habent charitatem, non ſunt fratres, nam eos aſſimilat ſtultis, Matth: vii: 24, 26.

368. Quod Ager ſignificet doctrinam, ita quicquid eſt doctrinæ de fide & charitate, conſtat a Verbo; apud Jeremiam, "Mons mi in *Agro*, facultates tuas, omnes theſauros tuos in prædam dabo," xvii: 3. ubi ager pro doctrina, facultates & theſauri pro divitiis ſpiritualibus fidei, ſeu quæ ſunt doctrinæ fidei: apud Eundem, "Num deferet de petra *Agri* mei, nix Libani," xviii: 14. de Zione prædicatur, quod ſicut *Ager* arabitur, cum doctrina fidei nulla, Jer. xxvi: 18. Mich: iii: 12, apud Ezechielem, "Sumſit de ſemine terræ, poſuitque in *Agro* ſementis," xvii: 5. ubi de Eccleſia, ejusque fide agitur, nam doctrina vocatur ager ex ſemine: apud Eundem, "Et cognoscant omnes arbores *Agri*, quod Ego Jehovah humiliem arborem altam," xvii: 24. apud Joelem, "Deſtutus eſt *Ager*, luxit *Humus*, quia deſtutum eſt frumentum, exaruit muſtum, infirmatum eſt oleum, putrefacti ſunt *Agri* cole, periit *Meſſis Agri*, omnes arbores *Agri* exſiccatae," i: 10, 11, 12. ubi ager pro doctrina, arbores pro cognitionibus, agricolæ pro cultoribus: apud Davidem, "Exultabit *Ager*, & omne, quod in illo, tunc cantabunt omnes arbores ſylvæ, Pfalm: cxvi: 12. ubi ager non exultare poteſt, nec arbores ſylvæ cantare, ſed quæ ſunt apud hominem, quæ ſunt cognitiones fidei: apud Jeremiam, "Quouſque lugebit terra, & herba omnis *Agri* areſcet," xii: 4. ſimiliter, quod nec terra, nec herba agri lugere poſſit, ſed quod eſt apud hominem, & vaſtatum. Similiter apud Eſaiam, "Montes & colles perſonabunt coram vobis cantu, & omnes arbores *Agri* plaudent vola," lv: 12. Dominus quoque, ubi de Conſummatione ſæculi prædicat, etiam doctrinam fidei appellat agrum, "Duo erunt in *Agro*, unus aſſumetur, alter reliquetur," Matth: xxiv: 40. Luc: xvii: 36. ubi per agrum intelligitur Doctrina fidei tam falſa quam vera, ut hic; quia Ager eſt Doctrina, etiam quicquid

quisquis recipit aliquid semen fidei, vocatur ager, & Homo, & Ecclesia, & Mundus.

369. Inde nunc sequitur, quid significant, cum essent in agro, quod Cain surrexerit contra Habel fratrem suum, & occiderit illum, nempe, cum uterque, tam fides quam charitas essent ex Doctrina fidei, quod fides separata ab amore, non potuisset, quin nihili faceret charitatem, & sic illam exstinguere; ut solent etiam hodie, qui ore ferunt, quod sola fides salvificat, si vel nullum opus charitatis faciant; ita in ipsa suppositione exstinguunt charitatem, cum tamen norunt, & ore fatentur, quod fides non sit salvifica, nisi amor sit.

370. Vers: 9. *Et dixit Jehovah ad Cain, ubi Habel frater tuus, & dixit, non scio, an custos fratris mei ego.* Quod dixerit Jehovah ad Cain, significat perceptivum quoddam ab interiori, quod dictavit de charitate seu Habel fratre: quod dixerit, non scio, an custos fratris mei ego, significat quod nihili faceret charitatem, cui non famulari vellet; ita quod rejecerit prorsus quicquid esset charitatis; talis facta est eorum doctrina.

371. Antiquissimi per loquentem Jehovah significabant Perceptionem, nam noverunt, quod Dominus daret illis percipere; Perceptio hæc non diutius manere potuit, quam cum Amor principale esset; cum cessavit amor in Dominum, & sic erga proximum, perit perceptio; & quantum amoris remansit, tantum perceptionis: Perceptivum hoc proprium erat Antiquissimæ Ecclesiæ, sed postquam fides separata est ab Amore, ut in postdiluvianis, & charitas data per fidem, successit Conscientia, quæ quoque dictat, sed alio modo, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; cum Conscientia dictat, similiter dicitur, nempe quod Jehovah loquatur in Verbo; quia Conscientia formatur ex revelatis & cognitionibus e Verbo, & cum Verbum dicit seu dictat, est Dominus qui dicit; quare nihil communius est dicere, etiam hodie, quam, quod Dominus loquatur, cum agitur de re conscientie, aut fidei.

372. Custodem esse, significat servire, sicut custodes portæ, & custodes liminis in Ecclesia Judaica; fides dicitur custos charitatis, ex eo, quod servitura sit; sed secundum principia istius doctrinæ, erat, quod fides dominaretur, sicut dictum ad vers: 7.

373. Vers: 10. *Et dixit, quid fecisti, vox sanguinem fratris tui clamantium ad Me ex humo.* Vox sanguinem fratris significat violentiam illatam charitati: quod sanguines clament, significat reatum; humus schisma seu hæresin.

374. Quod vox sanguinem significet violentiam illatam charitati, constat a pluribus in Verbo; in quo Vox accipitur pro omni quod accusat, & Sanguis pro omni peccato, imprimis pro odio; nam qui odio habet fratrem, corde suo eum occidit, ut Dominus docet, "Audivistis, quod veteribus dictum sit, non occides, quisquis autem ceciderit, obnoxius erit iudicio; Ego vero dico vobis, quod quisquis irascitur fratri suo temere, obnoxius erit iudicio; quicumque vero dixerit fratri suo raka, obnoxius erit synedrio; quicumque

"autem dixerit, stulte, obnoxius erit gehennæ ignis, Matth: v: 21, 22. per quæ intelliguntur odii gradus; odium est contrarium charitati; & si non manu, usque animo, & quocunque modo possit, occidit; sunt modo vincula externa, quæ inhibent, ne manu; quare omne odium est sanguis, ut apud Jeremiam, "Quid bonam facis viam tuam ad quærendum amorem, etiam in
 "salis tuis inventi sunt *Sanguis* animarum egenorum innocentium," II: 33, 34. Et quia Odium est Sanguis, omnis iniquitas est sanguis, nam fons omnium iniquitatum est Odium, ut apud Hoseam, "Pejere, & mentiri, & occidere, & furari, & adulterari, latrocinantur, & *Sanguines*, in *Sanguinibus* attigerunt, propterea lugebit terra, & contabescet omnis habitans in ea," IV: 2, 3. & apud Ezechielem, "Num judicabis urbem *sanguinum*, & notifices ei omnes abominationes ejus, urbs effundens *Sanguines* in medio sui, per *Sanguinem* tuum, quem effudisti, rea facta es," XXII: 2, 3, 4, 6, 9. ubi agitur de immiserordia. Apud Eundem, "Terra plena est judicio *Sanguinum*, & urbs plena est *Violentia*," VII: 23. & apud Jeremiam, "Ob peccata Prophetarum Hierosolymæ, iniquitates Sacerdotum ejus, effundentium in medio ejus *Sanguinem* justorum, vagantur cæci in plateis, polluti sunt *Sanguine*," Thren: IV: 13, 14. apud Esaiam, "Cum abluet Dominus sordes filiorum Zionis, & *Sanguines* Hierosolymæ deterget e medio, spiritu judicii, & spiritu combustionis," IV: 4. apud Eundem, "Vestra vestra polluta sunt in *Sanguine*, & digiti vestri in *Iniquitate*," LIX: 3. apud Ezechielem, "Præterivi præter te, vidique te conculcatam in *Sanguinibus* tuis, & dixi tibi, in *Sanguinibus* tuis vive, & dixi tibi, in *Sanguinibus* tuis vive," XVI: 6, 22. ubi de abominationibus Hierosolymæ, quæ vocantur sanguines, agitur. Immiserordia & Odium ultimum temporum describitur etiam per sanguinem in Apocalypsi, XVI: 3, 4. *Sanguines* in plurali dicuntur, quia omnia iniqua & abominabilia scaturiunt ex odio, sicut omnia bona & sancta ex amore; qui itaque odio habet proximum, eum, si posset, occidit, & quocunque modo potest, occidit, quod est violentiam ei inferre, quæ hic per vocem sanguinum proprie significatur.

375. Vox clamans, & vox clamoris, est formula solennis in Verbo, & applicatur unicuique rei, ubi aliquis strepitus, turba, infestum, etiam ubi faustum, ut Exod: XXXII: 17, 18. Zephan: I: 9, 10. Esai: LXV: 19. Jerem: XLVIII: 3. hic quod incuset.

376. Quod sanguines clamant, significant Reatum, inde nunc sequitur, nam qui violentia utuntur, reatum habent, ut apud Davidem, "Malum peccidet impium, & *osores* justii reatum habebunt," Psalm: XXXIV: 22. Apud Ezechielem, "Urbs per *sanguinem*, quem effudisti, rea facta es," XXII: 4.

377. Quod Humus significet hic schisma seu hæresin, constat inde, quod Ager significet Doctrinam, quare Humus, in qua Ager, est schisma: ipse homo est humus, ut & ager, quia ei infeminantur illa, nam homo est ab iis quæ infeminata sunt; bonus & verus a bonis & veris; malus & falsus a malis & falsis; qui in doctrina aliqua, inde vocatur; qui in schismate seu hæresi, inde vocatur; ita hic humus pro schismate seu hæresi, quæ in homine.

378. Vers: 11. *Et nunc, maledictus tu, de humo, quæ aperuit os suum, accipiens sanguines fratris tui e manu tua.* Maledictus tu de humo significat quod aversus factus ex schismate; quæ aperuit os suum, significat, quod docuit accipiens sanguines fratris tui e manu tua, est, quod violentiam intulerit charitati, quam exstinxit.

379. Quod hæc significantur, constat a præcedentibus; & quod maledictus significet aversum, etiam prius ostensum est, n: 245. nam iniquitates & abominaciones, seu odia sunt quæ avertunt hominem, ut spectet solum depresum, seu ad corporea & terrestria, & sic quæ inferni sunt; quod fit, cum charitas in exilium mittitur, & exstinguitur; tunc enim disrumpitur vinculum inter Dominum & hominem; sola charitas, seu amor & misericordia sunt, quæ coniungunt; fides nusquam absque charitate, nam nulla fides est, est scientia mera, qualem etiam diabolica turba habere potest, per quam fallere possunt dolose probos, & lucis angelos simulare; sicut solent quandoque pessimi prædicatores etiam cum zelo quasi pietatis, tametsi nihil minus apud eos est, quam id quod ore ferunt: an quisquam tam infirmi iudicii esse potest, ut credat, solam fidem memoriæ afficere posse, aut solam cogitationem inde, cum quisque a propria experientia novit, quod nullus æstimet alicujus voces & assensiones, qualescumque sunt, cum non ex voluntate seu intentione, est voluntas & intentio, quæ faciunt, ut placeat, & coniungunt unum alteri; velle est ipse homo, non cogitare & loqui quod non vult; ex velle trahit naturam & indolem, quia illud afficit: at si cogitat bonum, tunc essentia fidei seu charitas est in cogitatione, quia velle bonum inest; at si dicit se cogitare bonum, & vivit male, nusquam potest aliud velle, quam velle malum, quare est nulla fides.

380. Vers: 12. *Cum coles humum, non addet dare vim suam tibi, vagus & profugus eris in terra.* Colere humum, significat excolere hoc schisma seu hanc hæresin: non addere dare vim suam tibi, significat quod sterilis sit: vagus & profugus esse in terra, est non scire quid verum & bonum.

381. Quod colere humum, sit excolere hoc schisma seu hanc hæresin, constat ex significatione humi, de qua mox prius; quod non addet dare vim suam, sit, quod sterilis sit, patet inde, & ex ipsis verbis; tum exinde, quod, qui profitentur fidem absque charitate, profiteantur nullam fidem, ut dictum est.

382. Quod vagus & profugus esse in terra, significet non scire quid verum & bonum, constat a significatione vagari & fugere in Verbo; ut apud Jeremiam, "Prophetae & Sacerdotes vagantur cæci in plateis, polluti sunt in sanguine; ea quæ non possunt, tangunt vestimentis," Thren: iv: 13, 14. ubi Prophetae pro iis qui docent, Sacerdotes pro iis qui secundum ea vivunt; vagari cæci in plateis, est non scire quid bonum & verum: Apud Amos, "Pars agri unius pluviam accepit, & pars agri, super quem non pluit, exarescit, unde vagabuntur duæ tresve urbes ad urbem unam ad bibendum aquas, & non satiabuntur," iv: 7, 8. ubi pars agri super quam pluit, est doctrina fidei ex charitate; pars seu gleba agri, super quem non pluit, est

est doctrina fidei absque charitate; vagari ad bibendum aquas, est similiter quærere quid verum. Apud Hoseam, "Percussus est Ephraim, radix eorum exaruit, fructum non facient, rejiciet eos Deus meus, quia non auscultarunt Ipsi, & erunt *vagi* inter gentes," ix: 16, 17. Ephraim pro intelligentia veri seu fide, quia primogenitus Josephi, radix quæ exaruit, pro charitate, quæ fructum non facere potest; vagi inter gentes, quod non sciant verum & bonum. Apud Jeremiam, "Ascendite contra Arabiam, & devastate filios orientis, *fugite, vagamini* valde, in profundum demiserunt se ad habitandum habitatores Chazoris," xlix: 28, 30. Arabia & filii orientis pro possessione divitiarum cœlestium, seu illorum quæ sunt amoris, de quibus vastatis etiam prædicatur fugere & vagari, seu profugum & vagum esse cum nihil boni faciunt; & de habitatoribus Chazoris, seu qui possident divitias spirituales, quæ sunt fidei, prædicatur demittere se in profundum, seu perire. Apud Esaiam, "Cuncti primores tui *vagantur* una, præ arcu vincti sunt, & longinquo *fugerunt*," xxi: 3. ubi agitur de valle visionis, seu phantasia de fide, quod datur absque charitate: unde quod vagus & profugus, seu quod nihil veri & boni sciat, qui constituitur fidem præter a charitate, in versu 14 sequente dicitur.

383. Vers: 13. *Et dixit Cain ad Jehovah, major iniquitas mea, quam ut auferatur.* Quod Cain dixerit ad Jehovah, significat confessionem quandam, quod in malo, ex dolore quodam interno: major iniquitas, quam ut auferatur, significat desperationem inde.

384. Exinde constat, quod in Caino usque aliquid boni manserit; sed quod omne bonum charitatis postea perierit, constat ex Lamecho, de quo vers: 19, 23, 24.

385. Vers: 14. *Ece eiecisti me hodie desuper faciebus humi; & a faciebus tuis abscondar; & ero vagus & profugus in terra; & erit omnis inveniens me, occidat me.* Dejici desuper faciebus humi significat separari ab omni vero Ecclesiæ: a faciebus tuis abscondi, significat separari ab omni bono fidei amoris: vagus & profugus esse in terra, est non scire quid verum & bonum: quod omnis inveniens occideret, est quod omne malum & falsum perderet.

386. Quod ejici desuper faciebus humi significet separari ab omni vero Ecclesiæ, constat ex significatione humi, quæ in genuino sensu est Ecclesia, seu homo Ecclesiæ, inde quicquid profitetur Ecclesia, sicut prius dictum; ex subiecto fit prædicatio; quare etiam qui profitetur male fidem, seu schisma aut hæresin, quoque vocatur humus: a faciebus humi dejici itaque hic est, non amplius esse in Vero Ecclesiæ.

387. Quod abscondi a faciebus tuis significet, separari ab omni bono fidei amoris, constat ex significatione facierum Jehovah; Facies Jehovah est, ut prius dictum, Misericordia, e qua omnia bona fidei amoris; quare Bona fidei hic significantur per Facies.

388. Esse vagus & profugus in terra, est sicut prius, non scire verum & bonum.

389.

389. Quod omnis inveniens occideret, sit, quod omne malum & falsum perderet eum, sequitur inde: se enim ita res habet; cum homo privat se charitate, tunc separat se a Domino; sola charitas, seu amor erga proximum, & misericordia, est quæ conjungit hominem Domino; absque Charitate est disjunctio; cum disjunctio, tunc sibi seu proprio relictus est; quicquid tunc cogitat, est falsum, & quicquid tunc vult, est malum; hæc sunt quæ occidunt hominem, seu faciunt ut nihil vitæ habeat.

390. Quod ii, qui in falso & malo, in continuo terrore sint, ut occidantur, describitur apud Moysen, "Et erit terra vestra desolatio, & urbes vestrae vastitas, residuos inter vos, inducam *mollitiem* in cor eorum, in terris hostium eorum, & *persequetur eos vox folii impulsivi, & fugient fugam gladii*, cadentque nullo persequente, & impingent quisque in fratrem suum, quasi coram gladio, & persequens nullus," Lev: xxvi: 33, 36, 37. apud Esaiam, "Perfidi perfide agunt, & perfidia perfidorum perfide faciunt, & erit *fugiens a voce pavoris* cadet in foveam; & ascendens e medio foveæ, capietur laqueo; gravis erit super eo *prævaricatio* ejus, ideo cadet, & non addet surgere," xxiv: 16 ad 20. apud Jeremiam, "Ecce adducens super te *Pavorem*, ab omnibus circuitibus tuis expulsi eritis, quisque ad facies ejus, nec congregans *vagam*," xlix: 5. apud Esaiam, "Super equo fugiemus, ideoque fugietis, & super veloce equitabimus, ideo veloces reddentur persequentes vos, mille unum a coram increpatione unius, & a coram increpatione quinque fugietis," xxx: 16, 17. Hic & alibi in Verbo descripti sunt, qui in falso & malo, quod fugiant, & timeant ne occidantur; timor illis inest præ omni, quia nemo tutatur: quisque qui in malo & falso est, odio habet proximum, inde eorum unusquisque alterum occidere cupit.

391. Quod, qui in falso & malo sunt, timeant omnes, sciri optime potest a malis spiritibus in altera vita; qui privarunt se omni charitate, vagantur & fugiunt; quocunque veniunt, si ad aliquas societates, hæc illico percipiunt ex primo adventu qualis est, talis perceptio datur in altera vita, eos non solum abigunt, sed etiam graviter puniunt, imo eo usque, ut animo sint occidere si possibile: delectantur quam maxime mali punire & cruciari unus alterum, in eo jucunditas eorum summa consistit. Et quod arcanum adhuc est, ipsum falsum & malum est in causa, nam quod quis cupit alteri, reddit in ipsum, falsum enim & malum in se habet poenam falsi & mali, proinde timorem poenæ.

392. 15. *Et dixit ei Jehovah, quapropter omnis occidens Cain, septemplex vindicabitur; & posuit Jehovah Caino signum, ut non percuteret eum quisquam inveniens eum.* Quod omnis occidens Cainum, septemplex vindicabitur, significat, quod violare fidem ita separatam, sacrosanctum esset: quod Jehovah Caino posuerit signum, ne percuteret eum quisquam, est, quod Dominus distinxerit illam singulari modo, ut conservaretur.

393. Antequam explicatur, quod in sensu interno illa significantur, sciendum, quomodo se res habet cum fide: Antiquissima Ecclesia talis fuit, ut nullam fidem agnoverit, nisi quæ ab Amore; usque adeo, ut ne quidem

dem nominare vellent fidem; nam omnia, quæ fidei erant, percipiebant per Amorem a Domino; tales etiam sunt Angeli cœlestes, de quibus prius. Sed quia prævisum, quod genus humanum tale esse non posset, & quod separarent fidem ab amore in Dominum, & ex fide singularem doctrinam facerent, provisum etiam est, ut quoque separaretur; sed usque ita, ut per fidem, seu per cognitiones fidei, acciperent a Domino charitatem, sic ut cognitio seu auditio præcederet, & per cognitionem seu auditionem donaretur a Domino Charitas, hoc est, amor in proximum & misericordia, quæ charitas non solum indivulsa esset a fide, sed etiam principale fidei constitueret: successit tunc, loco perceptionis, quæ fuit apud Antiquissimam Ecclesiam, Conscientia, quæ comparata per fidem adjunctam charitati, diceret, non quid verum, sed quod verum, & hoc quia Dominus ita loquutus in Verbo; tales factæ sunt Ecclesiæ post diluvium, quoad multam partem; talis fuit Ecclesia primitiva, seu prima post adventum Domini: Angeli spirituales in eo distinguuntur ab Angelis cœlestibus.

394. Nunc quia hoc prævisum, & provisum est, ne humanum genus æterna morte periret, dicitur hic, quod nemo violaret Cainum, per quem significatur fides separata; & quod signum ei impositum, hoc est, quod Dominus distinxerit illam singulari modo, ut conservaretur: hæc sunt arcana nusquam adhuc detecta; & sunt, quæ intellecta sunt a Domino, per illa, quæ loquutus est de Conjugio, & de Evnuchis apud Matthæum, "Sunt Evnuchi, qui ex utero matris nati sunt sic: & sunt Evnuchi, qui evnuchi facti sunt ab hominibus; & sunt Evnuchi, qui evnuchos fecerunt seipsos, propter Regnum Dei; qui potest capere, ille capiat," XIX: 12. Evnuchi dicuntur, qui in Conjugio cœlesti; ab utero nati, qui sicut Angeli Cœlestes; facti ab hominibus, qui sicut Angeli spirituales; qui seipsos fecerunt, sicut angelici spiritus, qui non ita ex charitate, sed ex obedientia.

395. Quod omnis occidens Cainum, septemplex vindicabitur, significant, quod violare fidem ita separatam, sacrosanctum esset, constat ex significatione Caini, quod sit fides separata, & ex significatione septem, quod sit sacrosanctum. Septenarius numerus sanctus habitus est, ut notum, propter sex dies creationis, & septimum, qui est homo cœlestis, in quo Pax, quies, sabbatum; inde toties in Ecclesiæ Judaicæ ritibus occurrit septenarius numerus, & ubivis pro sancto habitus: tempora inde distinguebantur in septem, tam magna eorum intervalla, quam minora, & vocabantur Septimanæ, sicut magna temporum intervalla ad Messiam venturum, Dan: IX. 24, 25. & septem annorum tempus vocatur Septimana a Labane & Jacobo, Genes: XXIX: 27. 28. quare ubicunque septenarius numerus occurrit, pro sancto vel sacrosancto habetur, ut apud Davidem, "*Septies* in die laudo te," Psalm: CXIX: 164. apud Esaiam, "Erit Lux Lunæ, sicut Lux solis, & Lux Solis erit *septupla*, sicut lux *septem* dierum," xxx: 26. ubi Sol est Amor, Luna fides ex amore, quæ erit sicut amor. Sicut tempora regenerationis hominis distincta sunt in *sex*, antequam septimus, seu cœlestis homo, ita quoque tempora vastationis, usque dum nihil cœleste remanet; quod representatum per plures captivitates Judæorum,

Judæorum, & per ultimam Babylonicam, quæ erat septem sæculorum, seu septuaginta annorum; & aliquoties dictum, quod terra sua sabbatha quiesceret: tum per Nebuchadnezarem apud Danielelem, "Cor ejus ab homine mutabitur, & cor bestię dabitur ei, dum *septem* tempora mutabuntur super eum," iv: 13. 22, 29. De vastatione ultimorum temporum, apud Johannem, "Vidi aliud signum in Cælo, magnum & admirabile, angelos *septem* habentes plagas *septem* ultimas" Apoc: xvi: 1. 6, 7. quod urbem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus, seu sexies septem, Apoc: xii: 2. apud Eundem, "Vidi Librum intus & a tergo, obsignatum sigillis septem," Apoc: V. 1. Inde gravitates & incrementa poenæ per septenarium exprimebantur, ut apud Moysen, "Si ad hoc non obediveritis mihi, addam castigare vos *septuplo* propter peccata vestra," Lev: xxvi: 18. 21. 24. 28. apud Davidem, "Redde vicinis nostris *septuplum* in sinum eorum," Psalm: lxxix: 12. Ideo nunc quia sacrosanctum erat violare fidem, quoniam inserviret, ut dictum, dicitur, quod septemplex vindicaretur, qui occideret Cainum.

396. Quod Jehovah posuerit signum Caino, ne quisquam percuteret eum, significet, quod Dominus distinxerit fidem singulari modo, ut conservaretur, constat ex significatione signi, & ponere signum in aliquo, quod est distinguere; ut apud Ezechielem, "Dixit Jehovah, transi per medium urbis, per medium Hierosolymæ, & signes *signum* (seu designes) super frontes virorum gementium & suspirantium super omnibus abominationibus," ix: 4. ubi designare frontes, non significat signum seu lineam super frontes, sed distinguere ab aliis. Similiter apud Johannem, "Quod damno afficerent homines, qui non haberent *signum Dei* super frontibus," Apoc: ix: 4. ubi signum habere, etiam pro distinguere. Signum vocatur etiam character apud Eundem, "Dare *Characterem* super manu & super frontibus." Quod hæc significabant, Judaica Ecclesia representabat per alligationem magni & primarii præcepti, super manu & super fronte, de quo apud Moysen, "Audi Israel, Jehovah Deus noster Jehovah unus; amabis Jehovah Deum tuum, toto corde tuo, & tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis: & alligabis illa in *signum* super manu tua, & sint in frontalia inter oculos tuos," Deut: vi: 4. 8. Cap: xi: 13. 18. quo representatum, quod distinguere Præceptum de Amore præ omnibus aliis præceptis; inde pater, quid signatio manus & frontis significat. Apud Esaiam, "Veniens ad congregandum omnes gentes & linguas, & venient, & videbunt gloriam meam, & ponam in illis *signum*," lxxvi: 18, 19. & apud Davidem, "Respice ad me, & miserere mei, da robur tuum servo tuo, & salva filium ancillæ tuæ, fac mecum *signum* in bonum & videant oses mei, & pudefiant," Psalm: lxxxvi: 16, 17. Ex his nunc constat, quid signum; quare nemo opinetur, quod aliquod signum impositum sit alicui, qui Cain vocatus, nam Verbi sensus internus involuit prorsus alia, quam sensus literæ.

397. Vers: 16. *Et exivit Cain a faciebus Jehovah, & habitavit in terra Nod, versus Orientem Eden.* Quod exiverit Cain a faciebus Jehovah significat, quod separatus a bono fidei amoris: quod habitaverit in terra Nod est extra verum

& bonum: versus orientem Edenis, est juxta mentem intellectualem, ubi prius amor, 398. Quod exire a faciebus Jehovah significet: separari a bono fidei amoris, prius ad vers: 14, videas: quod habitaverit in terra Nod, significet extra verum & bonum, constat a significatione vocis Nod, quod est vagus & profugus esse; & quod vagus & profugus, sit privatus esse vero & bono, videatur etiam prius. Quod versus orientem Edenis, sit juxta mentem intellectualem, ubi prius regnavit Amor; tum juxta mentem rationalem, ubi prius regnavit Charitas, constat ex iis, quæ prius dicta sunt de significatione Orientis Edenis; quod nempe Oriens sit Dominus, Eden sit Amor: Apud Ecclesie antiquissimæ viros, mens, quam constituunt voluntas & intellectus, una erat; voluntas enim ibi erat omne, sic ut intellectus esset voluntatis, ex causa, quia non distinguebatur inter amorem, qui est voluntatis, & fidem quæ intellectus, quia amor erat omne, & fides erat amoris; sed postquam separabatur fides ab amore, ut apud eos, qui vocabantur Cain, non amplius voluntas aliqua regnabat, sed quia intellectus loco voluntatis seu fides loco amoris in mente illa regnaret, dicitur, quod habitaverit versus orientem Edenis; nam, ut modo dictum, distinguebatur fides, seu signum ponebatur, ut conservaretur in usum generi humano.

399. Vers: 17. *Et cognovit Cain uxorem suam, & concepit, & peperit Chanoch; & fuit ædificans urbem, & vocavit nomen urbis secundum nomen filii sui Chanoch.* Quod Cain cognoverit uxorem suam, conceperit & peperit Chanochum, significat, quod schisma hoc, seu hæresis aliam ex se produxerit, quæ vocata est Chanoch: per urbem ædificatam significatur omne doctrinale & hæreticum inde: quia schisma seu hæresis vocata est Chanoch, dicitur, quod nomen urbis vocatum sit secundum nomen filii Chanoch.

400. Quod Cain cognoverit uxorem suam, conceperit, & peperit Chanochum, significet, quod schisma hoc seu hæresis aliam ex se produxerit, sequitur manifeste ex præcedentibus, tum ex versu primo, quod Homo & Chavah uxor ejus genuerint Cainum; ita, quæ sequuntur, sunt conceptus & partus similes, tam Ecclesie, quam Hæresum, quarum instituebant genealogiam, nam se similiter habent; ex una capta hæresi nascuntur plures.

401. Quod hæresis, & omne doctrinale ejus aut hæreticum, appellatum sit Chanoch, constat quoque aliquantum a nomine, quod significat instructionem inde ceptam seu initiatam.

402. Quod per Urbem ædificatam significetur omne doctrinale & hæreticum inde, constat ex Verbo, ubicunque nomen alicujus Urbis occurrit; ibi nusquam significatur Urbs, sed doctrinale quoddam, aut hæreticum; nam quid Urbs, & quid aliquod nomen Urbis, prorsus ignorant angeli, nusquam aliquam Urbis ideam habent, nec possunt habere, quia in spiritualibus & celestibus ideis sunt, ut ostensum prius; sed modo percipiunt, quid significant; ut per Civitatem sanctam, quæ etiam sancta Hierosolyma appellatur, nihil aliud intelligitur, quam Regnum Domini in universali, seu in unoquoque in particulari, in quo Regnum Domini; per civitatem seu montem Zionis similiter, per hunc coeleste fidei, per illam spirituale fidei: ipsumque coeleste & spirituale

male describitur quoque per civitates, palatia, domos, muros, fundamenta murorum, antemuralia, portas, vestes, & in medio, Templum; ut apud Ezechielem XLVIII. in Apocalypsi XXI: 15. ad fin: vocatur Sancta Hierosolyma, ib: vers: 2. 10. apud Jeremiam, Cap. XXXI: 38: apud Davidem, Civitas Dei, sanctum habitaculorum Altissimi, Psalm: XLVI: 5. apud Ezechielem vocatur Civitas, Jehovah ibi. XLVIII. 35. de qua apud Esaiam, "Ædificabunt filii alienigenæ muros tuos, incurvabunt se ad vos pedum tuorum, omnes reprobantes Te, vocabuntque te Civitatem Jehovahæ, Zion sancti Israelis," LX: 10. 14. apud Sachariam, Hierosolyma "Civitas veritatis; & mons Zionis, Mons sanctitatis," VIII: 3. ubi civitas veritatis seu Hierosolyma significat spiritualia fidei, & mons sanctitatis seu Zionis, Cœlestia fidei. Sicut Cœlestia & Spiritualia fidei repræsentata sunt per civitatem, ita omnia doctrinalia significata sunt per civitates Jehudæ & Israelis, quæ etiam, dum nominantur, significant in specie aliquid doctrinale; sed quodnam, nemo scire potest, nisi ex sensu interno. Sicut per Urbes significata sunt doctrinalia, etiam per Urbes significata sunt hæretica, & cum nominantur, etiam in specie aliquid hæreticum significant; nunc solum, quod urbs in genere significet doctrinale vel hæreticum, a sequentibus locis constare potest, apud Esaiam, "In die illo, erunt quinque Urbes in terra Egypti, loquentes labio Canaanis, & jurantes Jehovahæ Zebaoth, Urbs Cheres dicetur uni," XIX: 18. ubi agitur de scientia spiritualium & cœlestium, tempore adventus Domini: apud Eundem, "Tumultibus plena, urbs tumultuans, urbs exultans," XXII: 1. 2. ubi agitur de valle visionis, seu phantasia: apud Jeremiam "Urbes meridiei clausæ sunt, nec aperiens," XIII: 19. ubi agitur de illis, qui in meridie, seu in luce veritatis sunt, & eam extinguunt. Apud Eundem, "Cogitavit Jehovah perdere murum filiæ Zionis, lugere facit pro-murale, ac murum, simul infirmati sunt, subsiderunt in terram portæ ejus, perdidit & confregit vestes ejus," Thren: II: 8, 9. ubi quisque videre potest, quod per murum, antemurale, portas & vestes, non intelligantur alia quam doctrinalia: similiter apud Esaiam, "Cantabitur canticum hoc in terra Jehudæ, urbs valida nobis, salus ponet muros, & antemurale, aperite portas, ut ingrediatur gens iusta, custodiens fidelitates," XXVI: 1, 2. apud Eundem, "Exaltabo Te, confitebor Nomini Tuo, posuisti de Urbe in acervum, Urbem munitam in ruinam, palatium alienorum de Urbe in sæculum non ædificetur; propterea honorabunt Te populus validus, urbs gentium formidabilium timebunt Te," XXV: 1, 2, 3. ubi nec agitur de aliqua urbe: in prophetia Bileami, "Erit Edomus hæreditas, & dominabitur de Jacobo, & perdere faciet residuum de Urbe," Num: XXIV: 19. ubi quisque videre potest, quod urbs non significet urbem: apud Esaiam, "Fracta est Urbs inanitatis, clausa est omnis domus, ut non intret clamor super vino in plateis," XXIV: 10, 11. ubi urbs inanitatis pro inanitatibus doctrinæ; plateæ hic & alibi significant quæ sunt urbis, falsa aut vera: apud Johannem, "Cum septimus angelus effudit phialam, disrupta est Urbs magna in tres partes, & Urbes gentium ceciderunt," Apoc: XVI: 19, quod urbs magna sit hæreticum, &

quod urbes gentium similiter, cuius constare potest; explicatur etiam, quod urbs magna sit mulier, quam vidit, Apoc: xvii: 18. quod mulier sit talis Ecclesia, prius ostensum est.

403. Ex his constat, quid urbs significat; sed quia historice omnia connexa sunt, non potest aliter videri ab iis qui in sensu literæ sunt, quam quod a Caino ædificata sit urbs, & vocata Chanoch, tametsi ex sensu literæ etiam sic putarent, quod populosa esset terra, licet Cain primogenitus esset Adami; historica series hoc secum habet; sed ut prius dictum, antiquissimis mos erat, omnia sub typis repræsentativis historice concinnare, quod illis summe delectabile fuit; tunc illis quasi omnia visa sunt vivere.

404. Vers: 18. *Et natus Chanoch, Iradum, & Irad genuit Mechujael, & Mechujael genuit Methuschael, & Methuschael genuit Lamech.* Omnia hæc Nomina significant hæreses, ex prima, quæ Cain vocata est, derivatas; & quia de iis nihil, præter nomina, exstat, non opus est aliquid dicere: ex nominum derivationibus aliquid tradi posset, sicut quid Irad significat, quod ex urbe descendat, ita ex hæresi Chanochus vocata, & sic porro.

405. Vers: 19. *Et accepit sibi Lamech duas uxores; nomen unius Adab, & nomen alterius Zillah.* Per Lamechum, qui sextus ordine a Caino, significatur vastatio, quod nulla amplius fides: per duas uxores significatur origo novæ Ecclesiæ; per Adah, mater coelestium & spiritualium istius Ecclesiæ; per Zillah, mater naturalium ejusdem.

406. Quod per Lamech significetur vastatio, seu quod nulla fides, constare potest a vers: seq: 23, 24; quod virum occiderit in vulnus suum, & parvulum in livorem suum; ubi per virum intelligitur fides, & per parvulum seu puerulum, charitas.

407. Ecclesiæ status in genere se ita habet, quod temporis tractu recedat a verâ fide, & tandem in nullam definat; cum nulla, dicitur quod vastata, ita se habuit cum Ecclesia Antiquissima apud eos qui Cainitæ dicti; ita quoque cum Ecclesia antiqua, quæ post diluvium; ita quoque cum Ecclesia Judaica, quæ ita vastata fuit tempore adventus Domini, ut non scirent aliquid de Domino, quod venturus ad salvandum eos, minus aliquid de fide in Ipsum: ita quoque cum primitiva Ecclesia, seu quæ post adventum Domini, quæ hodie ita vastata est, ut non aliqua fides: tametsi semper aliquis nucleus Ecclesiæ manet, quem ii, qui quoad fidem vastati sunt, non agnoscunt; sicut, etiam ab antiquissima Ecclesia mansit residuum usque ad diluvium, & continuabatur post diluvium, quod residuum Ecclesiæ vocatur Noach.

408. Cum Ecclesia ita vastata est, ut amplius nulla fides, tunc e novo primum inchoat, seu nova lux effulget, quæ in Verbo dicitur Mane; causa est, quod non prius nova lux aut mane, quam cum vastata est, quod illa quæ sunt fidei & charitatis commixta sint prophanis, & quamdiu commixta, nusquam aliquid lucis aut charitatis insinuari potest, nam zizaniam perdunt omne bonum semen; at cum nulla fides, tunc prophanari amplius fides non potest, quia non credunt, quod dicitur; qui non agnoscunt & credunt, sed solum sciunt, non prophanare possunt, ut prius dictum est; sicut hodie Judæi,

qui

qui quia inter Christianos vivunt, non possunt aliter ac scire, quod Dominus agnoscatur a Christianis pro Messia, quem expectarunt, & adhuc expectant, sed non prophanare possunt, quia non agnoscunt, & credunt: ita nec Mahumedani, & gentiles, qui audiverunt de Domino: hæc causa fuit, quod Dominus in mundum non venit, priusquam Ecclesia Judaica nihil agnovit & credidit.

409. Similiter se res habuit cum hæresi, quæ Cain vocata, quæ temporis tractu vastata est, nam agnovit quidem amorem, sed fidem principalem fecit, & prætulit amor; at hæreses inde derivatæ sensim aberrabant ab hoc, & Lamech, qui fuit sextus ordine, prorsus etiam fidem negavit: cum hoc tempus fuit, tunc nova lux, seu mane illuxit, & facta est Ecclesia nova, quæ hic vocatur Adah & Zillah, quæ uxores Lamechi vocantur. Uxores Lamechi, qui nullius fidei fuit, dicuntur, sicut Ecclesia Interna & Externa Judæorum, qui quoque nullius fidei fuerunt, quæ Ecclesiæ quoque uxores vocantur in Verbo; quod etiam repræsentatum fuit per Leam & Rachelem, binas uxores Jacobi, quarum Lea repræsentabat Ecclesiam Externam, & Rachel Internam; quæ Ecclesiæ, tametsi binæ apparent, usque una sunt, nam Externa seu repræsentativa absque Interna, nihil est, nisi quoddam idololatricum aut mortuum, at Interna cum Externa Ecclesiam, & unam eandemque constituit, sicut hic Adah & Zillah: sed quia Jacobus seu posteritas Jacobi erat sicut Lamech, nullius fidei, Ecclesia non potuit manere ibi, sed translata est ad gentes, qui non in infidelitate, sed in ignorantia vixerunt. Raro, si usquam, manet Ecclesia apud eos, qui veritates habent apud se, dum vastati sunt, sed transfertur ad eos, qui prorsus nihil de illis sciunt, nam multo facilius hi amplectuntur fidem, quam illi.

410. Duplex est Vastatio, prima eorum, qui sciunt & non volunt scire, seu qui vident & non volunt videre, qualis fuit Judæorum, & qualis est hodie Christianorum; altera est eorum, qui nihil sciunt aut vident, quia ignorant; quales fuerunt gentes, & hodie quoque sunt gentes: cum ultimum vastationis tempus est apud eos, qui sciunt & non volunt scire, seu qui vident, & non volunt videre, tunc e novo exsurgit Ecclesia, non apud illos, sed apud eos quos gentes vocant: ita factum cum Antiquissima Ecclesia, quæ fuit ante diluvium; ita cum antiqua Ecclesia, quæ post diluvium; ita cum Ecclesia Judaica. Causa, quod tunc primum nova Lux effulgeat, est, ut dictum, quia tunc non amplius prophanare possunt illa, quæ revelantur, quia non agnoscunt & credunt, quod vera sint.

411. Quod ultimum vastationis tempus adesse debeat, antequam nova Ecclesia exsurgere possit, a Domino pluries apud Prophetas dicitur, & vocatur ibi vastatio quæ spectat coelestia fidei, & desolatio, quæ spectat spiritualia fidei, tum consumatio & excisio, ut apud Esaiam vi: 9, 11, 12. Esai: xxiv: 1 ad f. Esai: xxiii: 8. seq: Esai: xlii: 15. ad 18. Jeremiam, xxv: 1 ad f. Daniele VII: 1 ad f. Cap: ix: 24 ad f. Zephaniam i: 1 ad f. Deut: xxxii: 1 ad f. in Apocalypsi xv: xvi: & seq:

412. Vers: 20. *Et peperit Adah Javal, is erat pater habitantis tentorium, & pecoris.* Per Adah significatur, ut prius, mater coelestium & spiritualium fidei;

fidei; per Jabel patrem habitantis tentorium & pecoris, significatur doctrina de sanctis amoris, & bonis inde, quæ sunt cœlestia.

413. Quod per Adah significetur mater cœlestium fidei, constat a primo-genito ejus Jabel, quod is dicatur pater habitantis tentorium, & pecoris, quæ sunt cœlestia, quia significant sancta amoris, & bona inde.

414. Quod habitare tentorium, sit sanctum amoris, constat ex significatione tentoriorum in Verbo, ut apud Davidem, "*Jehovah, quis commorabitur in Tentorio tuo, quis habitabit in monte sanctitatis tuæ, ambulans integer & operans justitiam, & loquens veritatem in corde suo,*" Psalm: xv: 1, 2. ubi describitur, quid habitare in Tentorio, seu in monte sanctitatis, per sancta amoris, quæ sunt ambulare integer, & facere justitiam: apud Eundem, "*In omnem terram exivit linea eorum, & in finem orbis sermo eorum; soli posuit tentorium in iis,*" Psalm: xix: 15. ubi sol pro amore. Apud Eundem, "*Commorabor in Tentorio tuo in æternitates, confidam in abscondito alarum tuarum,*" Psalm: lxi: 5. ubi Tentorium pro Cœlesti, absconditum alarum pro spirituali inde: apud Esaiam, "*Firmatus est per Misericordiam thronus, & sedit super eo in veritate, in Tentorio Davidis, judicans & quærens judicium, & festinans justitiam,*" xvi: 5. ubi etiam Tentorium, pro sancto amoris, ut per judicare judicium, & festinare justitiam. Apud Eundem, "*Specula Zionem, Civitatem festi stati nostri; oculi tui videant Hierosolymam, habitaculum tranquillum, Tentorium, quod non dimovetur*" xxxiii: 20. ubi de Hierosolyma Cœlesti: Apud Jeremiam, "*Sic dixit Jehovah, ecce Ego reducens captivitatem Tentoriorum Jacobi, & habitaculorum ejus miserebor; & ædificabitur civitas super cumulo suo,*" xxx: 18. captivitas tentoriorum pro vastatione cœlestium, seu sanctorum amoris: apud Amos, "*In die illo erigam Tabernaculum Davidis collapsum, obsepiaque rupturas eorum, & diruta ejus erigam, & ædificabo illud juxta dies æternitatis,*" ix: 11. ubi Tabernaculum similiter pro cœlestibus, & eorum sanctis: apud Jeremiam, "*Vastata est tota terra, cito vastata sunt Tentoria mea, subito cortina mea,*" iv: 20. & alibi, "*Tentorium meum vastatum est, & omnes funes mei evulsi sint, filii mei exiverunt a me, & non illi; non extendens amplius Tentorium meum, & erigens cortinas meas,*" x: 20. ubi Tentorium pro cœlestibus; cortina & funes pro spiritualibus inde: apud Eundem, "*Tentoria eorum, & greges capient, Cortinas eorum, & omnia vasa eorum, & camelos tollent sibi,*" xlix: 29. ubi de Arabia & filiis orientis, per quos repræsentantur ii qui possident cœlestia seu sancta. Apud Eundem, "*Dominus in Tentorium filia Zionis effudit sicut ignem, ex-candescientiam suam,*" Thren: ii: 4. pro vastatione cœlestium seu sanctorum fidei. Quod Tentorium pro cœlestibus & sanctis amoris in Verbo accipiat, causa est, quia antiquitus in Tentoriis suis Cultum sanctum peregerunt; cum autem prophanare ceperunt tentoria per cultus prophanos, tunc Tabernaculum, & postea Templum, ædificatum; quare quod Tabernaculum, & postea Templum, etiam Tentoria significabant; homo sanctus ideo vocatus Tentorium,

Tentorium, tum Tabernaculum, ut & Templum Domini: quod Tentorium, Tabernaculum & Templum, idem significant, constat apud Davidem, "Unum petii a Jehovah, hoc quaeram, ut maneam in *Domo* Jehovah omnibus diebus vitæ meæ, ad spectandum in suavitate Jehovah, & ad visitandum mane in *Templo* Ipsius: quia abscondet me in *Tabernaculo* suo in die mali; occultabit me in occulto *Tentorii* sui, in petra exaltabit me, & nunc exaltabitur caput meum contra hostes meos circumcirca me, & sacrificabo in *Tentorio* Ipsius sacrificia vociferationis, Psalm: xxvii: 4, 5, 6. In supremo sensu est Dominus quoad Humanam Ipsius Essentiam, Tentorium, Tabernaculum, Templum; inde omnis cœlestis homo ita dictus, & inde omne cœleste & sanctum: & quia Antiquissima Ecclesia a Domino amata præ sequentibus, & tunc quia inter se soli, seu in familiis suis vivebant, & tam sanctum cultum in tentoriis suis celebrabant, ideo Tentoria sanctiora habita sunt quam Templum, quod prophanatum; in recordationem ideo Festum tabernaculorum, cum colligerent proventum terræ, institutum, quo in tabernaculis, sicut antiquissimi, habitarent, Lev: xxiii: 39 ad 44. Deut: xvi: 13. Hof: xii: 10.

415. Quod per Patrem pecoris significatur Bonum inde seu ex sanctis amoris, constare potest ex illis, quæ prius ad vers: 2. hujus Capituli ostensa sunt, quod Pastor gregis significet Bonum charitatis; hic autem non Pastor, sed Pater, nec grex, sed pecus nominatur; & pecoris, cujus pater, immediate sequitur post tentorium; inde constat, quod significet bonum quod venit ex sancto amoris, & intelligitur habitaculum, seu caula pecoris, seu pater eorum, qui habitabant tentorium & caulas pecoris, quæ quod bona ex cœlestibus amoris significant, constat quoque passim ex Verbo, ut apud Jeremiam, "Ego congregabo reliquias gregis mei de omnibus terris, quo discipuli illos, & reducam eos ad *caulas* suas, ut fœtificent, & multiplicentur," xxiii: 3. apud Ezechielem, "In pascuo bono pascam eos, & in montibus altitudinis Israelis erit *caula* eorum, ibi cubabunt in *caula* bona, & pascuum pingue pascent ad montes Israelis," xxxiv: 14. ubi *caulæ* & *pascua* pro bonis amoris, de quo prædicatur pingue: apud Esaiam, "Dabit pluviam seminis tui, quo seminabis humum; & panis, proventus humi, erit pinguis & oleosus, pascet *Pecora* tua in die illo, prato lato," xxx: 23. ubi per panem significatur cœleste, per pingue, quo pascent pecora, bona inde: apud Jeremiam, "Redemit Jehovah Jacobum, & venient, & canent in altitudine Zionis, & confluent ad bonum Jehovah, super triticum, & super mustum, & super oleum, & super filios gregis, & armenti, & erit anima eorum sicut hortus irriguus," xxxi: 11, 12. ubi Sanctum Jehovah describitur per triticum & oleum; & bona inde per mustum, filios gregis & armenti, seu pecoris: apud Eundem, "Ad filiam Zionis venient *pastores* & *greges* pecorum eorum, figent ad illam tentoria circum circa, pascent quisque spatium suum," vi: 3. Filia Zionis pro Ecclesia cœlesti, de qua prædicantur & Tentoria, & greges pecorum.

416. Quod sancta amoris, & inde bona significantur, constare potest etiam inde, quod Jabal non esset primus habitantium tentorium & caulas pecoris, nam de Habel filio altero Hominis & Chavæ etiam dicitur, quod fuerit pastor gregis, & Jabal septimus est ordine a Caino.

417. Vers: 21. *Et nomen fratris ejus Jubal; is erat pater omnis pulsantis citharam & organum.* Per nomen fratris ejus Jubal significatur doctrina spiritualium ejusdem Ecclesiæ; per patrem omnis pulsantis citharam & organum, significantur vera & bona fidei.

418. In priori versu agitur de cœlestibus, quæ sunt amoris; in hoc de spiritualibus, quæ sunt fidei; hæc per citharam & organum exprimuntur. Quod per instrumenta chordacea, ut per citharas & similia, significata sint spiritualia fidei, multis constat: Instrumenta similia in cultu Ecclesiæ Repræsentativæ nec aliud repræsentabant, similiter etiam Cantus, inde tot cantores & musici, & quidem ex causa, quod omne cœleste gaudium producit cordis lætitiā, quæ testificata per cantum, & dein per instrumenta chordarum, quæ æmulabantur, & exaltabant cantum; omnis affectio cordis hoc quoque secum habet, quod producat cantum, proinde quæ cantus sunt; affectio cordis est cœleste, cantus inde est spirituale. Quod cantus & simile significet spirituale, etiam constare mihi potest a Choris angelicis, qui duplicis generis sunt, cœlestes & spirituales; spirituales Chori ex eorum sono canoro alato, cui chordaceorum instrumentorum sonus assimilari potest, probe distincti sunt a cœlestibus, de quibus ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Antiquissimi etiam, quod cœleste erat, referebant ad Cordis provinciam, & quod spirituale ad Pulmonum, ita spirituale ad quæcunque pulmonum sunt, ut voces cantus, & quæ similia, sic ad voces seu sonos talium instrumentorum; ex causa non solum, quia cor & pulmones quoddam conjugium repræsentant, sicut amor & fides, sed etiam quia cœlestes Angeli ad provinciam cordis, spirituales vero angeli ad pulmonum pertinent. Quod talia hic intelligantur, etiam potest sciri ex eo, quod Verbum Domini sit, in quo nulla vita foret, si modo narraretur, quod Jubal esset pater pulsantium citharam & organum; nec alicui usui hoc scire.

419. Sicut Cœlestia sunt sancta amoris, & bona inde, ita spiritualia sunt vera & bona fidei; fidei enim est intelligere non solum quid verum, sed etiam quid bonum; cognitiones fidei involvunt utrumque; sed esse talis, sicut fides docet, est cœleste. Quia fides involvit utrumque, significantur per duo instrumenta, per citharam & organum; Cithara est instrumentum chordaceum, ut notum est, quare spirituale verum significat; Organum autem est instrumentum medium inter chordaceum, & quod inflatur, quare per id spirituale bonum significatur.

420. In Verbo varia instrumenta memorantur, & singula suam significationem habent, de quibus ex Divina Domini Misericordia, suis locis: nunc solum, quæ apud Davidem, "Sacrificabo in tentorio Jehovæ sacrificia vociferationis, canam & psallam Jehovæ," Psalm: xxvii: 6. ubi per tentorium, cœleste,

cœleste, & per vociferationem, canere & psallere, spirituale inde, exprimitur. Apud Eundem, "*Cantate* iusti in Jehovah, rectis decora est laus ejus, confitemini Jehovah in *Cithara*, in *nablio* decachordo *psallite* Illi, *cantate* Illi canticum novum, reddite egregium *pulsare clangore*, quia rectum verbum Jehovah, & omne opus Ipsius in veritate," Psalm: xxxiii: 1, 2, 3, 4. pro veris fidei, de quibus prædicantur: spiritualia seu vera & bona fidei celebrabantur per *citharam* & *nablia*, per cantum, & similia; at sancta seu cœlestia fidei per instrumenta flatus, ut buccinas, & similia; unde tot instrumenta circa Templum, & toties quod certis instrumentis hoc aut illud celebraretur; inde instrumenta pro ipsis rebus, quæ celebrabantur per ea, assumpta & intellecta sunt, ut hæc, de quibus. Apud Eundem, "Confitebor tibi instrumento *nablii*, veritatem tuam, Deus mi, *psallam* Tibi *cithara*, Sancte Israelis, *canent* labia mea, cum *psallo* tibi, & anima mea, quam redemisti," Psalm: lxxi: 22, 23. ubi similiter de veris fidei: apud Eundem, "Respondete Jehovah in confessione, *psallite* Deo nostro in *cithara*," Psalm: cxlvii: 7. Ubi confessio spectat cœlestia fidei, quare dicitur Jehovah, & psallere *cithara* spiritualia fidei, quare dicitur Deus. Apud Eundem, "Laudent Nomen Jehovah in chorea, in *tympano* & *cithara* *psallant* Ipsi," Psalm: cxlix: 3. *tympanum* pro bono, & *cithara* pro vero, quod laudant. Apud Eundem, "Laudate Deum in clangore buccinæ: laudate Ipsum in *nablio* & *cithara*; laudate Ipsum in *tympano* & chorea; laudate Ipsum in *fidibus* & *organo*; laudate Ipsum cum cymbalis auditus; laudate Ipsum cum cymbalis *vociferationis*," Psalm: cl: 3, 4, 5. pro bonis & veris fidei, propter quæ laudatio: nec quis credat, quod tot instrumenta nominentur, nisi quodlibet aliquid significet. Apud Eundem, "Mitte lucem tuam & veritatem tuam, hæ ducant me, deducant ad montem sanctitatis tuæ, & ad habitacula tua, & ingrediar ad altare Dei, ad Deum, lætitiæ exultationis meæ, confiteborque tibi *cithara*, Deus, Deus mi," Psalm: xliii: 3, 4. pro cognitionibus boni & veri. Apud Esaiam, "Accipe *citharam*, circui urbem, bene *pulsa*, multiplica *cantum*, ut in memoriam revoceris," xxiii: 16. pro iis quæ sunt fidei, & cognitionum ejus. Adhuc manifestius apud Johannem, "Quatuor Animalia, & viginti quatuor seniores ceciderunt ante Agnum, habentes quilibet *Citharas*, & phialas aureas plenas suffimentis, quæ sunt orationes sanctorum," Apoc: v: 8. quod non habuerint *citharas*, cuique constare potest, sed quod significantur vera fidei per *citharas*, & bona fidei per *phialas* aureas plenas suffimentis: apud Davidem appellantur Laudes & Confessiones, quæ per instrumenta fiebant, Psalm: xlii: 5. lxix: 31. Et alibi apud Johannem, "Audiavi vocem e cœlo, tanquam aquarum multarum; audiavi vocem *citharædarum pulsanterum in citharis suis, canebant* canticum novum," Apoc: xiv: 2. & alibi, "Viri stantes juxta mare vitreum habentes *Citharas Dei*," Apoc: xv: 2. Memorabile est, quod Angeli & spiritus, secundum differentias quoad bonum & verum distinguant sonos, non solum cantus & instrumentorum, sed etiam vocum, nec nisi tales admit-

tant, quam quæ concordant; ita ut sit concordantia sonorum, proinde instrumentorum, cum natura & essentia boni & veri.

421. Vers: 22. *Et Zillah etiam ea peperit Thubal Cain, erudiens omnem artificem æris & ferri: & soror Thubal Cain Naamah.* Per Zillah significatur, ut dictum, mater naturalium Ecclesiæ novæ: per Thubalcain erudientem omnem artificem æris & ferri, doctrina boni & veri naturalis; Æs significat bonum naturale; Ferrum, verum naturale: per sororem Thubalcain Naamah, significatur similis Ecclesia, seu doctrina boni & veri naturalis, extra illam Ecclesiam.

422. Quomodo se res habet cum nova hac Ecclesia, constare potest ab Ecclesia Judaica; erat ea interna & externa: Internam constituiebant cœlestia & spiritualia, Externam naturalia: Interna repræsentata est per Rachelem, Externa per Leam; sed quia Jacobus seu posteri ejus per Jacobum in Verbo intellecti, tales erant, ut non nisi Externa, seu cultum in externis, volebant, data est Lea Jacobo ante Rachelem, & per Leam debilem oculis repræsentata Ecclesia Judaica, & per Rachelem Ecclesia nova gentium; quare Jacobus in utroque sensu apud prophetas accipitur, in uno, cum significatur Ecclesia Judaica perversa, in altero cum Ecclesia gentium vera externa; cum interna, appellatur Israel, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, insequentibus.

423. Thubalcain dicitur erudiens omnem artificem, non ut priores Jabal & Jubal, pater; causa est, quia Cœlestia & Spiritualia, seu interna, non prius fuerunt, quare quia tunc primum, dicuntur patres; at naturalia seu externa prius fuerunt, sed nunc applicata internis, ideo non pater, sed erudiens artificem dicitur.

424. Per artificem significatur in Verbo sapiens, intelligens, sciens; hic per artificem æris & ferri, scientes boni & veri naturalis; ut apud Johannem, "Impetu dejicietur Babylon, magna urbs, & non invenietur amplius; & vox *citharædorum*, & musicorum, & tibicinum, & buccinatorum, non audietur in illa amplius; & omnis *Artifex* omnis *artis* non invenietur in ea amplius," Apoc: xviii: 21. 22. citharædi, ut prius, pro veris, buccinatores pro bonis fidei; artifex omnis artis, pro sciente, seu scientia veri & boni. Apud Esaiam, "Sculptile fundit *Artifex*, & conflator auro obducit illud, & catenas argenti conflans, *Artificem sapientem* quærit sibi ad præparandum sculptile, ne commoveatur," xl: 19. 20: pro iis, qui fingunt sibi falsum, quod est sculptile, ex phantasia, & docent, ut appareat sicut verum. Apud Jeremiam "Simul cum infatuatur, stultescunt, disciplina vanitatum lignum est; argentum extensum ex Tharschisch adfertur; aurum ex Uphaso, opus *Artificis* & *manuum conflatoris*, hyacinthinum & vestis, opus *sapientum* tota," x: 3, 8, 9. quæ significant docentem falsa, & compilantem ex Verbo quibus consistet figmentum, quare vocatur disciplina vanitatum, & sapientum opus; hi repræsentati olim sunt per artifices, qui conflant idola, seu falsa, quæ ornant auro hoc est, quasi bono; argento, hoc est, quasi vero; hyacinthino & vesti, hoc est, naturalibus, quæ quasi concordent.

425. Quod *Æs* significet Bonum naturale, adhuc orbi ignotum est, tum quod unumquodvis metallum, quod nominatur in Verbo, significet quoddam in sensu interno; ut Aurum, Bonum cœleste; Argentum, Verum spirituale; *Æs*, Bonum naturale; Ferrum, Verum naturale, & sic porro reliqua; similiter Lapis & Lignum; talia significata sunt per aurum, argentum, æs, lignum, in Arca & Tabernaculo; similia in Templo, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: apud Prophetas elucet, quod talia significantur, ut apud Esaiam, “Suges lac gentium, & uber regum” suges, pro *Ære* adducam aurum; & pro *Ferro* adducam argentum; & “pro lignis *Æs*, & pro lapidibus *Ferrum*; ponamque censum tuum pacem, & exactores tuas justitiam”, lx: 16, 17. ubi de adventu Domini, & Ipsius regno, & Ecclesia Cœlesti agitur; pro ære aurum, significat pro bono naturali bonum cœleste; pro ferro argentum, pro vero naturali verum spirituale; pro lignis æs, significat pro corporeo bono, naturale bonum; pro lapidibus ferrum, significat pro sensuali vero, naturale verum. Apud Ezechielem “Javal, Thubal & Meschech, hi mercatores tui, in anima hominis, & vasa æris dederunt negotiationem tuam”, xxvii: 13. ubi agitur de Tyro, per quem significantur, qui possident divitias spirituales & cœlestes, ubi vasa æris pro bonis naturalibus. Apud Moysen, “Terra, cujus lapides *ferrum*, & ex montibus ejus excides *æs*”, Deut. viii: 9. ubi similiter lapides pro vero sensuali, & ferrum pro vero naturali seu rationali, & æs pro bono naturali. Quatuor animalia, seu Cherubi visi Ezechieli, quorum pedes micantes sicut species *æris* lævigati, i: 7. ibi æs similiter significat bonum naturale, nam pes hominis repræsentat naturale: similiter Danieli visus, “Vir indutus linteis, & lumbi ejus cincti auro Uphasi, & corpus sicut Tharschisch, brachia ejus, & pedes ejus sicut species *æris* lævigati”, Dan. x: 5, 6. Quod *Serpens Æneus* Num: xxi: 9. repræsentaverit Domini Bonum sensuale & naturale, prius videas.

426. Quod Ferrum significet Verum naturale, præter ab illis, quæ allata sunt, etiam constat apud Ezechielem de Tyro, “Tharschisch negotiatrix tua, præ multitudine omnis affluentiae, in argento, *ferrum*, stanno & plumbo, dederunt mercaturas tuas: Dan & Javan, & Meusal, in negotiationibus tuis dederunt *ferrum tersum*; casia & calamus in foro tuo fuit”, xxvii: 12, 19. ex his, & quæ præcedunt & sequuntur in eodem Capite, constat manifeste, quod significantur divitiæ cœlestes & spirituales, & quod per singula, quæ nominantur, aliquid speciale; tum etiam per nomina; nam Verbum Domini est spirituale, non verbale. Apud Jeremiam, “Num conteret *Ferrum*, *ferrum* a septentrione & *æs*, facultates tuas & thesauros in prædam dabo, non in pretio, & quidem pro omnibus peccatis tuis”, xv: 12, 13. ubi ferrum & æs pro vero & bono naturali; quod venit a septentrione, significat sensuale & naturale, nam naturale respectu ad spirituale & cœleste, est sicut caligo, seu septentrio, ad lucem aut meridiem; aut sicut umbra, quam significat quoque Zillah hic, quæ mater: quod facultates & thesauri sint divitiæ cœlestes & spirituales, etiam manifeste patet. Apud Ezechielem, “Accipe tibi

“ sartagine *ferri* ; & da eam parietem *ferri*, inter te & inter urbem, & dila-
 “ sponas facies tuas ad eam, & sit in obsidionem, & angustes contra eam,”
 iv: 3. quod per ferrum hic significetur Veritas, etiam constat ; veritati tri-
 buitur robur, quia ei non resisti potest, quare etiam prædicatur de ferro, quo
 significatur veritas seu verum fidei, quod confringat & contundat, ut apud Da-
 nielem ii: 33, 40. & apud Johannem, “ Qui vicerit, illi dabo potestatem
 “ super gentes, ut pascat eas *virga ferrea*, sicut vasa figulinorum conteran-
 tur”, Apoc: ii: 26, 27. apud Eundem, “ Mulier peperit filium mascu-
 “ lum, qui pasciturus erit omnes gentes *virga ferrea*”, Apoc. xii: 5. quod
 virga ferrea sit veritas, quæ est Verbi Domini, apud Johannem explicatur,
 “ Vidi Coelum apertum, cum ecce Equus albus, & qui sedens super illo, vo-
 “ cabatur fidelis & verus, qui in iustitia iudicat & pugnat ; indutus erat vesti-
 “ mento tincto sanguine, vocaturque nomen ejus Verbum Dei, ex ore illius
 “ exit romphæa acuta, & per illam percutiet gentes, ac ille pascet eos *virga*
 “ *ferrea*”, Apoc: xix: 11, 13, 15.

427 Vers: 23. Et dixit Lamech uxoris suis Adah & Zillah ; audite vocem
 meam uxores Lamechi, & auribus percipite dictum meum, quod virum occidi in
 vulnus meum, & parvulum in livorem meum. Per Lamechum significatur, ut
 prius, vastatio: quod dixerit uxoris suis Adah & Zillah, ut perciperent
 auribus suis dictum ejus, est confessio, quæ non aliter fit, quam ubi Ecclesia,
 quæ quod significetur per uxores ejus, dictum: quod virum occiderit in vul-
 nus suum, significat quod exstinxerit fidem, per virum significatur fides,
 ut prius; quod parvulum in livorem suum, est quod charitatem: per vulnus
 & livorem significatur, quod non integrum magis; per vulnus quod desolata
 fides, per livorem, quod devastata charitas.

428. Ex his, quæ in hoc versu, & ex iis quæ in sequente, manifeste con-
 stat, quod per Lamechum significetur vastatio, nam dicit, quod occiderit vi-
 rum, & parvulum, & quod septemplex vindicabitur Cain, & Lamech
 septuagies septies.

429. Quod per virum significetur fides, constat a versu primo hujus Capi-
 tis, quod dixerit Chavah, cum pepererat Cain, acquisivi virum Jehovah, quo
 fidei doctrina intellecta, & vocata Vir Jehovah; constat etiam ab iis quæ prius
 ostensa sunt de Viro, quod significet intellectum, qui est fidei. Quod etiam
 exstinxerit charitatem, quæ vocatur parvulus seu puerulus, inde constat; nam
 qui negat seu necat fidem, simul etiam negat & necat charitatem, per fidem,
 nascentem.

430. Parvulus seu puerulus in Verbo significat Innocentiam, tum etiam
 Charitatem, nam vera innocentia non datur absque charitate, & vera charitas
 non absque innocentia; sunt tres gradus Innocentiæ, qui in Verbo distin-
 guuntur per Lactentes, Infantes & Puerulos; & quia vera Innocentia non da-
 bilis est absque vero amore, & charitate, etiam per eosdem, nempe per lactentes,
 infantes & puerulos, significantur tres gradus amoris, qui sunt, amor tener
 sicut Lactentis erga matrem seu nutricem; amor sicut Infantis erga parentes;
 & charitas sicut Pueruli erga instructorem; ut apud Esaiam, “ Commorabitur
 “ lupus

“lupus cum agno, & pardus cum hædo cubabit; & vitulus & leo juvenis, & pingue pecus una; & *Puer parvus* ducens eos”, xi: 6. ubi agnus, hædus, & vitulus, pro Innocentiæ, & amoris tribus gradibus; lupus, pardus, leo juvenis pro oppositis; puer parvus pro charitate. Apud Jeremiam, “Vos facitis malum magnum contra animas vestras, excindendo vobis *Virum* & *uxorem, Infantem & Lactentem* e medio Judæ, ut non reliquas facere vobis *reliquias*”, xliiv: 7. Vir & uxor pro intellectualibus veri, & voluntariis boni; infans & lactens pro primis amoris gradibus. Quod Infans & Puerulus sit innocentia & charitas, constat manifeste ex Domini Verbis apud Lucam, “Attulerunt Jesu *infantes*, ut eos tangeret, dixit, finite *parvulos* venire ad Me, & ne prohibete, talium enim est Regnum Dei: Amen dico vobis, quicumque non recipit Regnum Dei ut *Puer*, non ingreditur in illud”, xviii: 15, 16, 17. Ipse Dominus appellatur Parvulus seu Puerulus Es. ix: 5. quia Ipse est Ipsa Innocentia, & Ipse Amor; & dicitur ibi Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros, Pater æternitatis, Princeps pacis.

431. Quod per vulnus & livorem significetur quod non integrum magis; per vulnus in specie, quod desolata fides, per livorem quod devastata charitas, constat ex eo, quod vulnus prædicetur de viro, & livor de parvulo; per easdem voces describitur desolatio fidei, & vastatio charitatis, per Esaiam, “A planta pedis usque ad caput non in eo integritas, vulnus, livor, & plaga recens, non expressa, & non obligata, & non mollita oleo”, i: 6. ubi vulnus prædicatur de desolata fide, livor de vastata charitate, plaga de utraque.

432. Vers: 24. Quod septemplex vindicabitur Cain, & Lamech septuagies & septies: significant, quod extinxerint fidem per Cainum intellectam, quam sacrosanctum erat violare; & quod simul nascituram per fidem charitatem, quod multo magis sacrosanctum, & quod propterea damnatio, quod est septuagies & septies vindicari.

433. Quod septemplex vindicari Cain, significet sacrosanctum esse violare fidem separatam per Cain intellectam, videatur quod ostensum est ad Vers: 15. & quod per septuagies & septies significetur, quod multo magis sacrosanctum sit, & quod propterea damnatio, constare potest a significatione septuagies & septies. Quod Septenarius numerus sit sanctus, inde est, quod Septimus Dies significet Coelestem Hominem, Coelestem Ecclesiam, Coeleste Regnum, in supremo sensu Ipsum Dominum; inde septenarius numerus, ubicunque occurrit in Verbo, significat sanctum seu sacrosanctum; & sanctum illud seu sacrosanctum prædicatur de iis aut secundum ea, de quibus agitur; inde quoque numerus septuagenarius, qui septem sæcula comprehendit, nam sæculum in Verbo est decem annorum: quando aliquid maxime sanctum seu maxime sacrosanctum exprimeretur, tunc dicebatur septuagies septies, sicut quod Dominus dixit, “quod non remitterent fratri suo ad *septies*, sed usque ad *septuagies septem*”, Matth: xviii: 21, 22. per quod intelligitur, quod toties remitterent, quoties peccat, adeo ut sine fine esset, seu esset æternum, quod est sanctum. Et hic quod vindicaretur septuagies & septies, est damnatio, quia maxime sacrosanctum erat violare.

434. Vers: 25. *Et cognovit homo adhuc uxorem suam, & peperit filium, & vocavit nomen ejus Scheth; quia reposuit mihi Deus semen aliud loco Habelis, quod occiderit illum Cain.* Per hominem & uxorem ejus hic intelligitur nova Ecclesia, prius per Adah & Zillah, significata: per filium ejus, cujus nomen vocavit Scheth, significatur nova fides, per quam charitas: quod reposuerit Deus semen aliud loco Habelis quod occiderit eum Cain, significatur, quod charitas, quam Cain separavit, & exstinxit, nunc a Domino huic Ecclesiae donata sit.

435. Quod per hominem & uxorem ejus hic intelligatur nova Ecclesia, prius per Adah & Zillah significata, nemo ex sensu literæ scire & concludere potest, quia homo & uxor ejus prius significaverat Ecclesiam antiquissimam & ejus posteritatem, sed ex sensu interno illud constat; tum etiam inde, quod mox in Capite sequente vers: 1 & 2, iterum dicatur de homine & uxore, quod genuerint Schethum, sed prorsus aliis verbis, ubi significatur posteritas prima Antiquissimæ Ecclesiae; si non aliud quid significaretur hic loci, non opus fuisset idem dicere; similiter ac in primo Capite, ubi agitur de Creatione hominis, tum fruticum terræ, & bestiarum, & in Capite secundo similiter, ex causa, ut dictum, quod in Capite primo actum sit de creatione hominis spiritualis, in sequente de creatione hominis coelestis; cum talis est repetitio unius ejusdemque personæ ac rei, aliud in uno loco quam in altero significatur; sed quid significatur, nusquam sciri potest, nisi a sensu interno: ipsa series rerum similiter confirmat: præter quod homo & uxor sint voces communes significantes Ecclesiam de qua, & ex qua.

436. Quod per Filium ejus, cujus nomen vocavit Scheth, significetur nova fides, per quam charitas, constat ab illis quæ prius dicta sunt; tum ubi de Caino, quod ei impositum sit signum, ne quis eum occideret: res enim in serie sic se habet; Fides separata ab Amore significata est per Cainum; Charitas per Hablem; quod fides separata exstinxerit charitatem, significatum est per Cainum, quod occiderit Hablem; & quod fides conservaretur, ob causam, quod per illam implantari a Domino posset charitas, significatum est per id, quod Jehovah posuerit Caino signum, ne quis eum occideret; quod postea per fidem a Domino donatum sit sanctum amoris & bonum inde, significatum per Jabal quem peperit Adah; & quod spirituale fidei, significatum per fratrem ejus Jubal; & quod ex illis naturale bonum & verum, per Thubal Cain, quem peperit Zillah; in binis his versibus est conclusio, ita summa rerum, quæ talis est, quod per hominem & ejus uxorem significetur nova illa Ecclesia, Adah & Zillah prius vocata; & per Schethum fides, per quam implantatur Charitas, in sequente versu per Enosch charitas implantata per fidem.

437. Quod Scheth significet hic novam fidem, per quam charitas, explicatur per nomen ejus, quod ita vocatum, quia reposuit Deus semen aliud loco Habelis, quod occiderit eum Cain; quod reposuit Deus semen aliud significat quod donaverit Dominus aliam fidem; semen aliud est fides, per quam charitas; quod semen significet fidem, videatur prius n: 255.

438. Vers: 26. *Et Schetho etiam illi natus est filius, Et vocavit nomen ejus Enosch: tunc ceptum est invocare nomen Jehovah.* Per Scheth significatur fides per quam Charitas, ut dictum: per filium ejus, cujus nomen Enosch, significatur Ecclesia, quæ charitatem pro principali fidei habuit: quod tunc ceptum invocare Nomen Jehovah, significat Ecclesiæ istius cultum ex charitate.

439. Quod per Scheth significetur fides, per quam charitas, in versu præcedente ostensum est: quod per filium ejus, cujus nomen Enosch, significetur Ecclesia, quæ charitatem pro principali fidei habuit, constat etiam ex iis, quæ prius dicta sunt; tum ex eo, quod nominetur Enosch, quod nomen etiam significat *Hominem*, at non cœlestem hominem, sed humanum spirituales hominem, qui hic est Enosch: tum quoque constat ex illis, quæ immediate sequuntur, quod tunc ceptum sit invocare nomen Jehovah.

440. Quod tunc ceptum invocare nomen Jehovah significet Ecclesiæ istius cultum ex charitate, constare potest ex eo, quod invocare Nomen Jehovah sit solennis & communis formula omnis cultus Domini, & quod ex charitate, constat inde, quod dicatur hic Jehovah, in præcedente versu Deus; & quod non coli possit Dominus nisi quam ex charitate; ex fide, quæ non est charitatis, non datur cultus, quia solum est oris, non cordis. Quod invocare Nomen Jehovah si communis formula omnis cultus Domini, constat ex Verbo, ut de Abramo, "Ædificavit Altare Jehovah, & invocavit Nomen Jehovah," Genes: xii: 8. Cap: xiii: 4. tum, "plantavit lucum in Beerscheba, & invocavit ibi Nomen Jehovah Dei aternitatis, Gen. xxi: 33. quod omnis cultus, apud Esaiam, "Jehovah, Sanctus Israelis dixit, non Me invocasti, Jacob, & fatigatus sis in Me, Israel; non adduxisti Mihi pecudem holocaustorum tuorum; & sacrificiis tuis non honorasti Me; non fervire te feci per mincham; nec defatigavi te per thus," XLIII. 22, 23. ubi in summario omnis cultus representativus exponitur.

441. Quod invocatio Nominis Jehovah non nunc primum cepta sit, constare satis potest a præcedentibus de Antiquissima Ecclesia, quæ præ aliis adoravit & coluit Dominum; tum quoque quod Habel attulerit munus ex primogenitis gregis; quare hic per invocare Nomen Jehovah nihil aliud significatur, quam Cultus novæ Ecclesiæ, postquam extincta fuit per eos qui Cain & demum Lamech vocantur.

442. Ex his, quæ in hoc Capite ostensa sunt, patet, quod antiquissimo tempore fuerint plures doctrinæ separatæ ab Ecclesia, & hæreses, quarum unaquævis suum nomen habuit; quæ doctrinæ separatæ & hæreses fuerunt multo profundioris cogitationis quam hodie, quia tali genio fuerunt.

Exempla



Exempla quædam a spiritibus, quid cogitaverint in vita corporis, de anima aut spiritu.

443. **I**N altera vita manifeste percipere datur, quas opiniones habuerint, cum vixerunt in corpore, de anima, de spiritu, de vita post mortem; nam cum tenentur in statu, quasi essent in corpore, tunc similiter cogitant, & cogitatio tam perspicue communicatur, ac si aperte loquerentur: a quodam, qui ante paucum tempus decesserat, percepi, quod etiam fassus, quod quidem crediderit spiritum, sed quod victurus vitam obscuram, ex causa, si abstraheretur vita corporis, quod remaneret obscurum quid; posuit enim in corpore vitam; quare habuit ideam de spiritu, sicut de larva; seque confirmavit ex eo, quod viderit bruta quoque vitam habere, pæne sicut homines; miratus nunc quod spiritus & angeli in summa luce vivant, in summa intelligentia, sapientia & felicitate, cum tali perceptione, ut vix describi queat; ita minime in vita obscura, sed in clara & distinctissima.

444. Loquutus cum quodam, qui dum vixit in mundo, credidit spiritum non esse extensum, ex quo principio nec ullam vocem admittere voluit, quæ involveret extensum, quæsiui, quid nunc sentiat de se, qui est anima aut spiritus, quod visum habeat, quod auditum, quod olfactum, quod tactum exquisitum, quod cupiditates, quod cogitationem, usque adeo, ut se putet prorsus quasi in corpore: tenebatur in idea, in qua fuit, cum ita cogitavit in mundo, tunc dixit, quod spiritus sit cogitatio; sed ei respondere dabatur sicut vixisset in mundo, anne sciat, quod visus corporeus non possit existere absque organo visus seu oculo, quomodo visus internus seu cogitatio, annon ei substantia organica, ex qua: tunc agnovit, quod in vita corporis phantasia ea laboraverit, quod putaverit spiritum modo esse Cogitationem absque omni organico, seu extenso: addebatur, si Anima seu spiritus Cogitatio modo esset, quod non homini opus tanto Cerebro, cum totum Cerebrum sit organicum sensuum interiorum; si hoc non foret, potuisset cranium esse excavatum, & cogitatio usque inibi agere spiritum; ex solo hoc, tum ex operatione animæ in musculos, usque ut motus tanti existant, constare ei potuerat, quod spiritus

ritus sit organicus seu substantia organica; quare fassus errorem suum, & miratus quod tam fatuus fuerit.

445. Porro dictum, quod Eruditi nihil aliud credant, quam quod Anima, quæ victura post mortem, seu Spiritus, sit Cogitatio abstracta, patet manifeste inde, quod vocem extensi, & quorum sunt extensi, nolint admittere, ex causa, quia Cogitatio abstracte a subiecto non est extensa, sed subiectum cogitationis, & objecta cogitationis, sunt extensa; & quæ objecta non sunt extensa, finiunt ea homines & faciunt extensa, ut capiant; exinde manifeste constat, quod eruditi per Animam aut Spiritum, nihil aliud capiant, quam Cogitationem solam; & sic quod nusquam aliter credere possint, quam quod evanitura, cum moriuntur.

446. Loquutus cum spiritibus de opinione hominum, qui hodie vivunt, quod non credant spiritum, quia oculis non vident, nec per scientias capiunt, & sic quod non solum negent spiritum esse extensum, sed etiam esse substantiam, quia litigant quid substantia; & quia negant esse extensum, & litigant de substantia, etiam negant spiritum esse in loco, ita consequenter in corpore humano; cum tamen simplicissimus scire possit, quod ejus anima seu spiritus sit in suo corpore; quæ cum dicerem, mirati sunt spiritus, qui inter simplices erant, quod homines hodie tam stulti sunt; & cum audiebant voces, de quibus lis, ut partes extra partes, & similia, vocabant talia absona, ludicra & theatralia, quæ nusquam mentes occuparent, quia præcludunt viam ad intelligendum.

447. Quidam recens spiritus mecum loquutus, cum audiret quod loquerer de spiritu, dicebat, quid spiritus, putans se esse hominem; cumque ei dicerem, quod spiritus sit in unoquoque homine, & quod homo quoad vitam sit spiritus, & corpus modo inserviat ei ad vivendum super terra; & quod os & caro, seu corpus, nequaquam vixerit & cogitaverit; cum hæsitaret, quæsi vi, an usquam audiverit de anima, dixit, quid anima, non scio quid anima; tunc ei dicere dabatur, quod is nunc anima sit, seu spiritus, quod scire posset inde, quod supra caput meum sit, nec insistet telluri, annon hoc percipere posset, tunc territus aufugit, clamans, spiritus sum, spiritus sum. Quidam Judæus, putabat se prorsus vivere in corpore, usque adeo, ut vix potuisset aliter persuaderi, & cum ei ostensum esset, quod spiritus esset, usque instabat dicere, quod homo sit, quia videt & audit; tales sunt, qui in mundo corporei fuerunt. Perplura adhuc potuissent afferri, sed hæc solum confirmationis causa, quod spiritus sit in homine, qui sentit, non corpus.

448. Loquutus cum multis, qui in vita eorum corporis mihi noti fuerunt, & diu, per menses & annum, tam clara voce, sed interna, sicut cum amicis in mundo; cum quibus aliqua etiam intercesserunt commercia sermonis de statu hominis post mortem; mirati valde, quod nemo in corporis vita sciat, vel credat, quod victurus ita post vitam corporis, cum tamen sit continuatio vitæ, & talis ut transeat e vita obscura in perspicuam; & qui in fide in Dominum, in magis magisque perspicuam: voluerunt ut dicerem amicis eorum, quod vivant, & quod scriberem ad eos, qui eorum status sint, quibus etiam plura narraui de statu amicorum eorum; sed dixi, si dicerem, aut scriberem, quod non crederent, vocarent phantasias, irriderent, peterent signa aut miracula antequam credant, sic exponerer eorum subsannationi: & quod hæc vera sint, forte pauci credituri, nam negant corde quod sint spiritus; & qui non negant, usque nihil audire volunt, quod aliquis cum spiritibus loqui possit. Talis fides de spiritibus nusquam fuit antiquis temporibus, sed hodie, cum ex cerebroso ratiocinio volunt explorare, quid spiritus, quos omni sensu privant per definitiones & suppositiones; & quo eruditiores volunt esse, eo plus.



GENESEOS.

G E N E S E O S,

C A P U T Q U I N T U M.

De Cælo & Gaudio cælesti.

449. **Q**UID Cælum, & Gaudium cæleste, nemo adhuc novit; qui de illo & de hoc cogitarunt, tam communem & tam crassam ideam conceperunt, ut vix sit aliqua: ex Spiritibus, qui recens e mundo in alteram vitam veniunt, optime scire potui, qualem de Cælo & de Gaudio Cælesti conceperunt notionem; nam relictis sibi, sicut forent in mundo, cogitant similiter: aliqua solum exempla licet afferre.
450. Quidam, qui quoque visi in mundo præ aliis illustrati in Verbo, tam falsam conceperunt ideam de Cælo, quod putarent se esse in Cælo cum in alto, & quod regere possent inde quæ infra, ita esse in gloria sui, & eminentia præ aliis: illi, quia tali phantasia erant, ut scirent, quod in falso essent, sublatis sunt in altum, & inde aliquid regere in inferioribus permissum; sed animadvertiebant cum pudore, quod hoc esset phantasiæ cælum; & quod cælum non consisteret in alto, sed ubicunque is, qui in amore & charitate est, seu in quo Regnum Domini, nec velle eminere præ aliis: nam major velle esse aliis, non est cælum, sed est infernum.
451. Quidam, qui in vita Corporis potens fuit præ aliis, in altera vita retinuit, quod etiam imperare vellet; cui dictum, quod in alio Regno sit, quod æternum, & quod imperare ejus in terra mortuum sit; & quod nunc non æstimetur quisquam, quam secundum bonum & verum, & secundum Misericordiam Domini, in qua sit: tum, quod Regnum hoc se habeat sicut in terra, ubi nullus æstimatur nisi propter opes, & propter gratiam apud principem; opes hic sunt Bonum & Verum, & gratia apud principem, est Misericordia Domini; si aliter velit imperare, rebellis est, nam in Alio Regno est; his auditis, pudefactus est.
452. Loquutus cum spiritibus, qui putabant Cælum & Gaudium cæleste in eo consistere, ut maximi sint, sed dictum iis, quod in Cælo maximus sit, qui minimus; nam qui minimus esse vult, maximam felicitatem

habet; & quia maximam felicitatem habet qui minimus, sequitur inde quod sit maximus; quid est maximus esse nisi quam felicissimus; id quærunt potentes per potentiam, & divites per divitias: & porro dictum, quod non consistat Cælum in eo, ut desideret minimum esse, propterea ut sit maximus, tunc enim spirat & cupit esse maximum, sed est, quod ex corde aliis melius velit quam sibi, & servire aliis eorum felicitatis gratia, ex nullo fine sui, sed ex amore.

453. Quidam tam crassam ideam de cælo habent, ut putent solum esse admissionem; imo esse conclave, in quod admittantur per januam, quæ aperiatur, & ab iis, qui ibi sunt janitores, introducantur.

454. Quidam, quod consistat in vita otiosa, in qua serviantur ab aliis; sed iis dictum, quod nusquam aliqua felicitas consistat in eo, ut quiescant, & inde habeant felicitatem, ita quisque vellet habere felicitatem aliorum propter semet, & cum quisque, nullus haberet; talis vita foret non activa, sed otiosa, in qua torpescerent, cum tamen notum iis esse posset, quod absque vita activa, nulla vitæ felicitas; vita Angelica consistit in usu, & bonis charitatis; nam nihil felicius percipiunt, quam ut spiritus ex mundo alluentes informet & doceant; ut inserviant hominibus, & regant spiritus malos apud eos ne vagentur extra limites, atque illis bonum inspirent; tum ut mortuos in vitam æternitatis exsuscitent, & dein, si possint, quod animæ tales sint, in Cælum introducant; ex quibus plus felicitatis percipiunt, quam ut usquam describi possit; ita sunt imagines Domini; ita amant proximum plusquam semet; ideo est cælum: quare in usu, & ex usu, & secundum usum, hoc est, secundum bona amoris & charitatis, felicitas angelica. Qui talem ideam habuerunt, quod gaudium cæleste consisteret in eo, ut otiosi essent, respirantes in otio gaudium æternum, his dictis, ut pudefierent, datum erat illis percipere, qualis vita talis, & percepta quod tristissima, & quod pereunte sic omni gaudio, post paucum tempus eam fastidirent, & nausearent.

455. Quidam inter instructissimos in Verbo, cum vixit in mundo, talem ideam de gaudio cælesti habuit, quod consisteret in lumine gloriæ, sicut lumen cum radii solares aurei apparent; ita quoque in vita otiosa; ut nosset quod in falso, datum ei erat tale lumen, & is in medio lumine, tunc ita deletatus, sicut, ut quoque dixit, in cælo esset; sed ibi non diu subsistere potuit, nam paulatim tæduit eum, & factum nullum gaudium.

456. Qui instructissimi fuerunt, gaudium cæleste consistere dixerunt in vita absque præstandis bonis charitatis, solum ut laudent & celebrent Dominum,

num, & quod ea esset vita activa; sed dictum, quod laudare & celebrare Dominum, non sit talis vita activa, sed effectus illius vitæ; nam laudibus non opus habet Dominus, sed vult ut præstent bona charitatis; secundum illa accipiunt a Domino felicitatem. At instructissimi ii non usque potuerunt habere in bonis illis charitatis aliquam ideam gaudii, sed servitutis; verum quod liberrimum sit, & cum ineffabili felicitate conjunctum, testati sunt angeli.

457. Fere omnes, qui e mundo in alteram vitam veniunt, putant quod Infernum sit simile unicuique; & quod Cælum sit simile unicuique; cum tamen utrobivis indefinitæ diversitates & varietates sint, & nusquam uni prorsus simile infernum, nec usquam uni prorsus simile cælum, ac alteri; sicut nusquam datur unus homo, spiritus ac Angelus prorsus similis alteri: cum solum cogitarem, quod bini essent prorsus similes aut æquales, horruerunt illi, qui in mundo spirituum, & qui in cælo angelico, dicentes, quod omne unum formetur ex harmonia plurium; & quod tale unum sit, qualis harmonia; & quod nusquam subsistere possit unum absolute, sed unum harmonicum; ita omnis societas in cælis unum format, & omnes societates simul, seu universum Cælum, unum; & hoc a Solo Domino, per amorem. Angelus quidam recensebat modo genera universalissima gaudiorum spirituum, seu primi cæli, circiter ad 478, inde concludi potuit, quot innumera genera minus universalia, & quot innumerabiles species, quæ sunt cuiusvis generis; & cum tot ibi, quot indefinita genera felicitatum in Cælo spirituum angelicorum; & adhuc magis in Cælo angelorum.

458. Mali spiritus aliquoties putarunt, quod aliud Cælum daretur, quam Domini, quibus quoque quærere, ubicunque possent, permissum; sed usque pudore affecti nusquam aliud cælum invenerunt: ruunt enim mali spiritus in vesania, tam ex odio in Dominum, quam ex dolore infernali, & tales phantasias captant.

459. Cæli sunt tres; Primum est, ubi Spiritus boni; Secundum ubi Spiritus Angelici; Tertium, ubi Angeli: distinguuntur tam Spiritus, quam Spiritus Angelici, & Angeli, in Cælestes & in Spirituales; Cælestes sunt, qui per amorem fidem acceperunt a Domino, sicut illi qui ex Antiquissima Ecclesia, de quibus actum: Spirituales sunt, qui per cognitiones fidei acceperunt a Domino charitatem, ex qua accepta agunt.

Continuatio sequitur in fine hujus capituli.

18. Et vixit Jared duobus & sexaginta annis & centum annis; &



CAPUT V.

1. **H**IC liber nativitatum Hominis, die quo creavit DEUS hominem; in similitudinem DEI fecit illum.

2. Masculum & foeminam, creavit illos; & benedixit illis; & vocavit nomen illorum Homo, die quo creati sunt.

3. Et vixit Homo triginta & centum annis; & genuit in similitudinem suam, secundum imaginem suam; & vocavit nomen ejus Scheth.

4. Et fuerunt dies Hominis, postquam genuit illum Schethum, octingenti anni; & genuit filios & filias.

5. Et fuerunt omnes dies Hominis, quibus vixit, nongenti anni, & triginta anni; & mortuus est.

6. Et vixit Scheth quinque annis & centum annis, & genuit Enosch.

7. Et vixit Scheth, postquam genuit illum Enoschum, septem annis & octingentis annis; & genuit filios & filias.

8. Et fuerunt omnes dies Schethi, duodecim anni & nongenti anni; & mortuus est.

9. Et vixit Enosch nonaginta annis, & genuit Kenan.

10. Et vixit Enosch, postquam genuit illum Kenanem, quinde-
cim annis & octingentis annis; & genuit filios & filias.

11. Et fuerunt omnes dies Enosch, quinque anni & nongenti anni; & mortuus est.

12. Et vixit Kenan septuaginta annis, & genuit Mahalalel.

13. Et vixit Kenan, postquam genuit illum Mahalalelem, quadra-
ginta annis & octingentis annis; & genuit filios & filias.

14. Et fuerunt omnes dies Kenanis, decem anni & nongenti anni; & mortuus est.

15. Et vixit Mahalalel, quinque annis & sexaginta annis, & genuit Jared.

16. Et vixit Mahalalel postquam genuit illum Jaredum, triginta
annis & octingentis annis; & genuit filios & filias.

17. Et fuerunt omnes dies Mahalalelis, quinque & nonaginta anni
& octingenti anni; & mortuus est.

18. Et vixit Jared duobus & sexaginta annis & centum annis, & genuit Chanoch.

19. Et vixit Jared, postquam genuit illum Chanochum, octingentis annis; & genuit filios & filias.

20. Et fuerunt omnes dies Jaredi, duo & sexaginta anni & nongenti anni; & mortuus est.

21. Et vixit Chanoch quinque & sexaginta annis, & genuit Methuschelach.

22. Et ambulavit sibi Chanoch cum Deo, postquam genuit illum Methuschelachum, trecentis annis; & genuit filios & filias.

23. Et fuit omnes dies Chanochi, quinque & sexaginta anni & trecenti anni.

24. Et ambulavit sibi Chanoch cum Deo, & non amplius, quia sumpsit illum Deus.

25. Et vixit Methuschelach, septem & octoginta annis & centum annis, & genuit Lamech.

26. Et vixit Methuschelach, postquam genuit illum Lamechum, duobus & octoginta annis & septingentis annis; & genuit filios & filias.

27. Et fuerunt omnes dies Methuschelach, novem & sexaginta anni & nongenti anni; & mortuus est.

28. Et vixit Lamech duobus & octoginta annis & centum annis; & genuit filium.

29. Et vocavit nomen ejus Noach, dicendo, is consolabitur nos ab opere nostro, & a dolore manuum nostrarum ex humo, cui maledixit JEHOVAH.

30. Et vixit Lamech, postquam genuit Noachum, quinque & nonaginta annis & quingentis annis; & genuit filios & filias.

31. Et fuit omnes dies Lamechi, septem & septuaginta anni & septingenti anni; & mortuus est.

32. Et fuit Noach filius quingentorum annorum; & genuit Noach Schem, Cham, & Japheth.

C O N T E N T A.

460. **I**N hoc Capite agitur in specie de Antiquissima Ecclesie propagatione in posteros, fere usque ad diluvium.

461. Ipsa Antiquissima Ecclesia, quæ Cœlestis, est quæ vocatur homo, & similitudo Dei, vers: 1.

462. Altera Ecclesia, quæ non ita cœlestis fuit ac Antiquissima Ecclesia, vocatur Scheth, de qua vers: 2, 3.

463. Tertia Ecclesia dicta fuit Enosch, vers: 6. Quarta Ecclesia Kenan, vers: 9. Quinta Ecclesia Mahalalel, vers: 12. Sexta Ecclesia Jared, vers: 15. Septima Ecclesia Chanoch, vers: 18. Octava Ecclesia Methuschelach, vers: 21.

464. Ecclesia Chanoch dicta describitur, quod ex revelatis & perceptis Antiquissimæ Ecclesiæ, doctrinam fecerit; quæ, tametsi illo tempore nulli usui fuit, usque conservata in usum posteritatis, quod est, quod Chanoch non amplius, quia sumsit illum Deus, vers: 22, 23, 24.

465. Nona Ecclesia dicta fuit Lamech, vers: 25.

466. Decima, parens trium Ecclesiarum post diluvium, est Noach; quæ Ecclesia vocanda est *Ecclesia Antiqua*, vers: 28, 29.

467. Describitur Lamech, quod apud illam nihil de Antiquissimæ Ecclesiæ perceptione residuum fuerit; & Noach, quod Nova Ecclesia, vers: 29.



SENSUS INTERNUS.

468. **E**X illis, quæ in priori Capite dicta & ostensa sunt, constat, quod per Nomina significatæ sint Hæreses & Doctrinæ; inde constare potest, quod per Nomina in hoc Capite nec significantur personæ, sed res, & hic Doctrinæ, seu Ecclesiæ, quæ conservatæ sunt, utcunque etiam mutatæ, ab Antiquissima Ecclesia usque ad Noachum. Sed cum Ecclesia se ita res habet, quod temporis tractu decrescat, & tandem remaneat inter paucos; pauci illi, apud quos remansit tempore diluvii, vocati sunt Noach. Quod decrescat vera Ecclesia, & maneat apud paucos, constare potest ab aliis Ecclesiis, quæ similiter decreverunt; qui remanent, in Verbo vocantur Reliquiæ, ac Residuum, & quidem in medio seu medietate terræ: in universali se res habet sicut in particulari; seu sicut in Ecclesia, ita in singulis hominibus; nisi apud unumquemvis, a Domino conservarentur reliquiæ, non potuisset non perire æterna morte, nam in reliquiis est vita spiritualis & cœlestis; similiter in communi seu universali, nisi forent semper aliqui, apud quos Ecclesia seu vera fides, periret genus humanum; nam propter aliquot, ut notum est, conservatur civitas, imo totum quoddam Regnum; se habent illa, sicut in homine Cor, quamdiu Cor integrum est, circumjacentia viscera possunt vivere

vivere; at cum illud languidum, tabes occupat omnia, & moritur homo. Reliquiæ ultimæ sunt, quæ significantur per Noachum, nam cæteroquin, ut in Capite sequente, vers: 12. constat, tota terra corrupta erat. De Reliquiis illis apud hominem quemcunque, & in Ecclesia, agitur passim apud Prophetas; ut apud Esaiam, "*Relictus* in Sione, & *Residuus* in Hierosolyma, sanctus dicetur *Ipsi*, omnis scriptus ad vitas in Hierosolyma, cum laverit Dominus sordes filiorum Sionis, & sanguines Hierosolymæ abluerit e medio eius," IV: 3, 4. ubi de reliquiis, per quas significantur reliquiæ Ecclesiæ, tum hominis Ecclesiæ, prædicatur sanctum; nam, residui in Sione & Hierosolyma, ideo quod residui, non potuerunt sancti esse: similiter apud Eundem, "Erit in die illo, non addent amplius *Reliquiæ* Israelis, & *Evasio* domus Jacobi, inniti percussori suo; & innitetur Jehovah Sancto Israelis in veritate; *Reliquiæ* revertentur; *Reliquiæ* Jacobi, ad Deum potentem," XI: 20, 21, 22. Apud Jeremiam, "In diebus illis, & in tempore illo, quæretur iniquitas Israelis, sed non illa, & peccata Jehudæ, & non invenientur, quia condonabo ei, quem *Residuum* fecero," I: 20. apud Micham, "Erunt *Reliquiæ* Jacobi in medio populorum multorum, sicut ros a cum Jehovah, sicut imbres super herba," V: 6. Residuum, seu Reliquiæ hominis aut Ecclesiæ, repræsentatæ quoque sunt per Decimas, quæ sanctæ fuerunt; inde quoque Numerus decimarius sanctus, quare de Residuis prædicantur Decem, ut apud Esaiam, "Removebit Jehovah hominem, & multa relictæ in medio terræ; & adhuc in ea *pars decima*, & revertetur, & erit ad exterminandum; sicut quercus & ilex, quando ejicitur stirps de iis, *semen sanctitatis stirpis ejus*," VI: 12, 13. ubi Residuum vocatur stirps sanctitatis. Apud Amos, "Sic dixit Dominus Jehovah, urbs exiens mille, *residuos* faciet centum, & exiens centum, *residuos* faciet decem domui Israelis," V: 3. in his & pluribus locis in sensu interno significantur reliquiæ, de quibus: quod propter reliquias Ecclesiæ, conservetur civitas, constat ex illo, quod dictum Abrahamo de Sodoma, "Abrahamus dixit, forte inveniantur ibi decem, & dixit, non perdam propter decem," Genes: XVIII: 32.

469. Vers: 1. *Hic liber nativitalum Hominis, die quo creavit Deus hominem; in similitudinem Dei fecit illum.* Liber nativitalum est recensio eorum, qui fuerunt ab Ecclesia Antiquissima: die quo creavit Deus hominem, est quod spiritualis factus; in similitudinem Dei fecit illum, est quod cœlestis factus: ita est descriptio Ecclesiæ Antiquissimæ.

470. Quod liber nativitalum sit recensio eorum, qui fuerunt ab Ecclesia Antiquissima, a sequentibus satis constat; nam Nomina nusquam hic usque ad Caput XI, seu ad Eberum, significant personas, sed res. Antiquissimo tempore distinctum fuit humanum genus in domos, familias, & gentes; Domum constituit maritus & uxor cum liberis eorum, tum etiam aliqui ex familia eorum, qui serviebant: Familiam constituerunt domus pauciores aut plures, quarum una non procul ab altera habitavit, sed usque non una: Gentem constituerunt familiæ pauciores aut plures.

471. Quod ita habitaverint, nempe soli inter se, distincti modo in domos, familias, & gentes, causa erat, ut integra sic conservaretur Ecclesia; ut omnes domus, & familiae penderent a parente, & sic permanerent in amore & vero cultu; præter etiam, quod unaquævis domus peculiarem genium distinctum ab altera, habuit; nam notum est, quod liberi, imo posteri a parentibus suis trahant genium, & tales notas characteristicas, ut ex facie, & pluribus aliis, dignosci queant; ne itaque indolum fieret confusio, sed distinctio accurata esset, beneplacuit Domino, ut sic habitarent: ita Ecclesia representabat ad vivum Regnum Domini, nam in Regno Domini sunt innumerabiles societates, quælibet ab altera distincta, secundum differentias amoris & fidei: hoc est, quod prius dictum, solus vivere; & hoc est, quod etiam dictum, tentoria habitare: & hoc est, quod beneplacuit Domino, ut Ecclesia Judaica quoque faceret, quod in domos, in familias, in gentes, distincti essent, & quisque matrimonium contraheret intra familias; eadem causa, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

472. In die, quo creavit Deus hominem, quod sit cum spiritualis factus; & in similitudinem Dei fecit illum, quod sit cum Coelestis factus, constat ab illis, quæ prius dicta & ostensa sunt; vox creare proprie spectat hominem, cum e novo creatur seu regeneratur; & facere, cum perficitur; quare in Verbo accurata sit distinctio inter creare, formare & facere, sicut etiam prius Capite II, ubi agitur de spirituali homine facto coelesti, "quievit Deus ab omni opere suo, quod creavit Deus faciendo," & passim alibi, ubi creare spectat hominem spiritualem, & facere, quod est, perficere, spectat hominem Coelestem; videatur, n: 16 & 88.

473. Quod Similitudo Dei sit coelestis homo, & Imago Dei, spiritualis, etiam prius ostensum est, nam imago est ad similitudinem, & similitudo est effigies, nam coelestis homo prorsus a Domino regitur, ut Ipsius similitudo.

474. Cum itaque de nativitate seu propagatione Ecclesiae Antiquissimæ, agitur, primum describitur hic, quod a spirituali facta sit coelestis, nam sequuntur propagationes inde.

475. Vers: 2. *Masculum & feminam creavit illos, & benedixit illis, & vocavit nomen illorum Homo, die quo creati sunt.* Per masculum & feminam significatur conjugium inter fidem & amorem; per vocare nomen illorum homo, significatur quod Ecclesia, quæ imprimis Homo vocatur.

476. Quod per masculum & feminam significetur conjugium inter fidem & amorem, prius dictum & ostensum est, nempe quod masculus aut vir significet intellectum, & quæ sunt intellectus, ita quæ sunt fidei; & quod femina significet voluntatem, seu quæ sunt voluntatis, ita quæ sunt amoris; quare etiam dicta est Chayah, a vita, quæ solius amoris est: ideo per feminam quoque significatur Ecclesia, ut prius quoque ostensum, & per masculum vir Ecclesiae; agitur hic de statu Ecclesiae cum fuit spiritualis, & quæ mox facta est coelestis, quare præcedit masculus, similiter ac Cap: I: 26, 27, vox creare etiam spectat spiritualem hominem: mox autem, cum conjugium factum,

seu Ecclesia coelestis facta, tunc nec masculus & femina, sed Homo dicitur, qui utrumque ex conjugio significat; quare sequitur mox, " & vocavit nomen illorum Homo," quo significatur Ecclesia.

477. Quod Homo sit Ecclesia Antiquissima, saepius prius dictum & ostensum est; nam in supremo sensu est Ipse Dominus solus Homo; inde Coelestis Ecclesia appellatur homo, quia similitudo; inde dein spiritualis, quia imago; sed in communi sensu omnis vocatur homo, qui intellectum humanum habet, nam ab intellectu homo est homo, & magis homo unus quam alter, tamen distinctio foret hominis ab homine secundum fidem amoris in Dominum. Quod Antiquissima Ecclesia, & omnis vera Ecclesia, & inde qui sunt Ecclesiae, seu qui sunt ex amore & fide in Dominum, principaliter dicantur Homo, constat ex Verbo, ut apud Ezechielem, " multiplicare faciam super vobis *Hominem*, omnem domum Israelis totam; multiplicare faciam super vobis *Hominem* & bestiam, ut multiplicentur & fructificent; & habitare faciam vos juxta *Antiquitates* vestras, & bonum faciam prae *Initiis* vestris; ambulare faciam super vobis *Hominem*, populum meum Israel," xxxvi: 10, 11, 12. ubi Antiquissima Ecclesia significatur per Antiquitates; antiquae Ecclesiae per Initia; primitiva seu gentium Ecclesia per domum Israelis & populum Israel; quae Ecclesiae vocantur Homo. Apud Moysen, " Memento *diem* *ternitatis*, intelligite annos *generationis* & *generationis*, cum haereditatem daret Altissimus gentibus, cum separaret *filios Hominum*, constituit terminos populorum, juxta numerum filiorum Israelis," Deut: xxxii: 7, 8. ubi Antiquissima Ecclesia intelligitur per dies aeternitatis; Antiquae Ecclesiae per generationem & generationem: vocantur filii hominis, qui fuerunt in fide in Dominum, quae fides est numerus filiorum Israelis. Quod Regeneratos dicitur Homo, apud Jeremiam, " Vidi terram, & ecce vacuitas & inanitas; & ad Coelos, & non lux eorum; vidi & ecce non *Homo*, & omnis avis coelorum avolarunt," iv: 23, 25. ubi Terra pro externo homine, Coelum pro interno; Homo pro amore boni; Avis coelorum pro intellectu veri. Apud Eundem, " Ecce dies venientes, & seminabo domum Israelis, & domum Jehudae, semine *hominis*, & semine bestiae," xxxi: 27. ubi homo pro interno homine, bestia pro externo. Apud Esaiam, " Desistite vobis ab *Homine*, in cujus naso spiritus, quanti namque aestimatus ille," ii: 22. homo pro homine Ecclesiae. Apud Eundem, " Elongabit Jehovah *Hominem*, & multa relictas in medio terrae," vi: 12. ubi de vastatione hominis, ut non amplius bonum & verum. Apud Eundem, " Exurentur habitatores terrae, & relictus erit *Homo* pusillum," xxiv: 6. ibi homo pro illis qui fidem habent. Apud Eundem, " Desolatae sunt semitae, cessavit transiens *semitam*, initium reddidit foedus, contempsit urbes, non reputavit *Hominem*, lugeat & langueat terra," xxxiii: 8, 9. pro homine, qui in lingua Hebraea est Enosh. Apud Eundem, " Pretiosum faciam *Hominem* prae auro puro, & *Hominem* prae auro Ophiris, propterea coelum commovebo, & concutietur terra e loco suo," xlii: 12, 13. ubi homo primum nominatus est Enosh, dein nominatus est Adam.

478. Quod Adam dicatur, causa est, quia vox Hebræa Adam significat *Hominem*; at quod nusquam nomine proprie Adam dictus, sed *Homo*, constat manifeste hic & prius, quod non in singulari, sed in plurali dicatur, aut quod de utroque prædicetur tam de viro, quam de fæmina, uterque simul dicitur *Homo*; quod de utroque, quisque potest ex verbis videre, nam dicitur, "vocavit nomen illorum *Homo*, in die quo creati sunt," similiter Cap. I: faciamus hominem in imaginem nostram, & dominabuntur in pisces maris, 27, 28. inde quoque constare potest, quod non de omnium primo aliquo homine creato, sed de Antiquissima Ecclesia, agatur.

479. Per nomen vocare, seu nomine vocare, significatur in Verbo, nosse qualis est, ut prius ostensum, hic qualis esset Antiquissima Ecclesia, nempe quod *Homo* sumtus de humo seu regeneratus a Domino, nam Adam est humus; & dein cum cœlestis factus, quod *Homo* præ aliis ex fide amoris in Dominum.

480. Quod *Homo* vocati die quo creati, constat quoque a Capite I: 26, 27. nempe in fine sexti diei, qui respondet vespere sabbathi, seu cum sabbathum aut septimus dies inchoavit; nam septimus dies, seu sabbathum, est cœlestis homo, ut prius ostensum.

481. Vers: 3. *Et vixit Homo triginta & centum annis, & genuit in similitudinem suam, secundum imaginem suam, & vocavit nomen ejus Scheth.* Per triginta & centum annos significatur tempus, antequam nova Ecclesia orta, quæ quia non ita absimilis fuit Antiquissimæ, dicitur quod nata in similitudinem ejus, & secundum imaginem ejus, sed similitudo spectat fidem, & imago amorem; hæc Ecclesia dicta est Scheth.

482. Quid anni & numeri annorum, qui in hoc Capite occurrunt, in interno sensu significant, nondum alicui notum est; qui in sensu literæ sunt, si putant annos esse sæculares, sed hic usque ad Caput XII. nihil historicum, sicut in sensu literæ apparet, continetur, sed omnia & singula continent alia; sicut nomina, ita quoque numeri: in Verbo occurrit passim numerus ternarius, tum quoque septenarius, & ubique significant aliquod sanctum seu sacrosanctum quoad status, quos tempora aut alia involvunt aut repræsentant; simile in minimis intervallis ac in maximis, nam sicut partes sunt totius, ita minima sunt maximorum; nam similiter se habebunt, ut totum ex partibus, aut maximum a minimis convenienter existat; ut apud Esaiam, "Nunc loquutus est Jehovah dicendo, in *tribus Annis*, secundum *Annos* Mercenarii, & vilis reddetur gloria Moabi," xvi: 14. apud Eundem, "Dixit Dominus ad me, in adhuc *Anno*, juxta *Annos* mercenarii, & consumetur omnis gloria Kedar," xxi: 16. ubi significantur tam minima quam maxima intervalla: apud Habakuk, "Jehovah, audiavi famam tuam, reveritus sum, Jehovah, opus tuum, in medio *Annorum* vivifica illud, in medio *Annorum* notum facias," lxi: 2, ubi medium Annorum pro adventu Domini; etiam in minoribus intervallis pro omni Domini adventu, ut cum regeneratur homo; in majoribus, dum e novo Ecclesia Domini exsurgit: vocatur etiam *Annus* redemptorum, apud Esaiam, "Dies ultionis in corde meo, & *Annus* redemptorum

“torum meorum venit,” LXIII: 4. sicut etiam Anni millenarii, quibus vinctus erit satanas, Apoc: xx: 2, 37. & mille Anni resurrectionis primæ, Apoc: xx: 4, 5, 6. nusquam significant mille annos, sed status eorum; nam sicut Dies, ut prius ostensum, etiam Anni pro statu accipiuntur, & status describuntur per numerum Annorum; inde constare potest, quod tempora in hoc Capite involvant quoque status, nam unaquævis Ecclesia in alio statu Perceptionis fuit, quam altera, secundum differentias indolis ex hæreditario & actuali.

483. Per Nomina, quæ sequuntur, ut per Scheth, Enosch, Kenan, Mahalalel, Jared, Chanoch, Methuschelach, Lamech, Noach, significantur totidem Ecclesiæ, quarum prima & principalis fuit, quæ Homo dicta. Ecclesiarum principale fuit Perceptio, quare differentiæ Ecclesiarum istius temporis imprimis fuerunt differentiæ perceptionum: de Perceptione hic licet memorare, quod in universo Cælo, non nisi quam Perceptio boni & veri regnet, & talis, ut describi nequeat, cum differentia innumerabili, adeo ut una societas non similem perceptionem habeat ac altera; Perceptionum ibi dantur genera & species, & genera sunt innumerabilia, & cuiusvis generis species similiter innumerabiles, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Cum innumerabilia genera, & cuiusvis generis innumerabiles species, & innumerabiliora adhuc specierum partialia dentur, constare potest, quam parum, ut sit pæne nihil, hodie orbis sciat de cœlestibus & spiritualibus, cum ne quidem sciat quid Perceptio, & si dicitur, nec credat, quod sit; ita quoque in aliis. Ecclesia Antiquissima repræsentabat Cœleste Domini Regnum, etiam quoad differentias genericas & speciales Perceptionum; sed quia Perceptio, quid sit, in communissimo suo hodie prorsus nescitur, quare si perceptionum genera & species harum Ecclesiarum dicerentur, nihil nisi quam peregrina & ignota traderentur: in domos, familias, & gentes, ideo distincti fuerunt, & intra domos & familias contrahebant matrimonia, ob causam, ut genera & species perceptionum existerent, & non aliter quam secundum propagationes indolum a parentibus derivarentur; quare qui ab Antiquissima Ecclesia fuerunt, etiam in Cælo cohabitant.

484. Quod Ecclesia, quæ Scheth dicta, proxime similis fuerit Ecclesiæ Antiquissimæ, constat inde, quod dicatur, quod Homo genuerit in similitudinem suam, secundum imaginem suam, & vocavit nomen ejus Scheth; similitudo spectat fidem, & imago amorem; nam quod non fuerit sicut Antiquissima Ecclesia quoad amorem & inde fidem in Dominum, constat ex eo, quod mox prius dicatur, “Masculum & fæminam creavit illos, benedixit illis, & vocavit nomen illorum homo,” quibus significatur homo spiritualis sexti diei, ut prius dictum, quare similitudo ejus fuit, sicut spiritualis sexti diei, quod est, quod Amor non ita principale fuit, sed usque quod fides Amori conjuncta.

485. Quod hic alia Ecclesia per Scheth intelligatur, quam quæ prius, Cap: iv: 25. per Scheth descripta est, videatur ibi n: 435. Quod simili Nomine vocatæ sint Ecclesiæ diversæ doctrinæ, constat ex illis, quæ in præcedente Capite vers: 17 & 18. vocatæ sunt Chanoch & Lamech, quod hic alia similiter appellatæ Chanoch & Lamech, vers: 21 & 30.

486. Vers: 4. *Et fuerunt dies Hominis, postquam genuit illum Schethum, obtingent anni; & genuit filios & filias.* Per dies significantur tempora & status in genere; per annos, tempora & status in specie; per filios & filias significantur vera & bona, quæ perceperunt.

487. Quod per dies significantur tempora & status in genere, in Capite Primo ostensum est, ubi dies creationis nihil aliud significant: communissimum est in Verbo, omne tempus appellare dies, sicut hic manifeste, inque versibus seq: 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 27, 31. quare etiam status temporum in genere quoque per dies significantur; cumque adjiciuntur Anni, tunc per annorum tempora significantur quales status, ita status in specie. Antiquissimi habebant suos numeros, per quos significabant varia Ecclesiarum, sicut numeros tres, septem, decem, duodecim, & plures quos ex illis & aliis componebant, & sic comprehendebant status Ecclesiarum; quare numeri hi arcana continent, quæ explicare multis opus; erat Computus statuum Ecclesiarum; etiam passim simile in Verbo, cum primis prophetico, occurrit; etiam in ritibus Ecclesiarum Judaicarum sunt numeri tam temporum quam mensurarum, ut circa sacrificia, minchas, oblationes & alia, qui ubivis significant sancta applicate; quare quæ hic octingenti, & in sequenti versu, nongenti & triginta, & porro numeri annorum in sequentibus, in specie involvunt, sunt plura quam usquam tradi possunt, nempe mutationes status Ecclesiarum illorum applicate ad statum eorum communem: in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicendum, quid simplices numeri usque ad duodecim significant, qui nisi prius sciantur, non capi potest quid significant numeri compositi.

488. Quod dies significet status in genere, & anni status in specie, constare etiam potest ex Verbo, ut dictum; ut apud Ezechielem, "Appropinquare fecisti *Dies* tuos, & venisti usque ad *Annos* tuos," xxii: 4. ubi de iis, qui abominanda faciunt, & peccatorum mensuram implent, ita de talium statu hic prædicantur in genere dies, in specie anni. Apud Davidem, "*Dies* super *dies* Regis addes, *Anni* ejus sicut generationis & generationis," Psalm: lxi: 7, de Domino & Ipsius Regno, ubi etiam dies & anni pro statu Ipsius Regni: apud Eundem, "Cogitavi *Dies* ab antiquo, *Annos* sæculorum," Psalm: lxxvii: 6. ubi dies ab antiquo, sunt status Ecclesiarum antiquissimarum, & anni sæculorum, status Ecclesiarum antiquarum. Apud Esaiam, "*Dies* ultionis in corde meo, & *Annus* redemptorum meorum venit," lxiii: 4, pro ultimis temporibus, ubi dies ultionis pro statu damnationis, & anni redemptorum pro statu beatitudinis: similiter apud Eundem, "Ad proclamandum *Annum* beneplaciti Jehovæ, & *Diem* ultionis Deo nostro, ad consolandum omnes iugentes," lxi: 2. ubi etiam dies, ut & anni dicuntur, & significant status: apud Jeremiam, "Renova *Dies* nostros sicut antiquitus," Thren: v: 21, ubi manifeste pro statu: apud Joëlem, "Venit *Dies* Jehovæ, quia propinquus, *Dies* tenebrarum & caliginis, *Dies* nubis & obscuritatis, sicut ille, non factus est a sæculo, & post eum non addet usque in *Annos* generationis & generationis," ii: 1, 2, 11. ubi dies pro statu tenebrarum, caliginis, nubis & obscuritatis, cujuscunque in particulari, & omnium in genere. Apud Sachariam, "Removebo iniquitatem terræ istius in *Die* uno, in *Die* illo clamabitis

"clamabitis vir ad socium suum, ad subter vitem, & ad subter ficum," *111: 9, 10.* & alibi, "Erit *Dies* unus, ille notus est Jehovah, non *Dies*, nec nox, & fiet, ad tempus vespere erit lux," *xiv: 7.* ubi manifeste, quod status, quia dicitur, erit dies, non dies nec nox, ad tempus vespere lux. Tunc ex illis quæ in decalogo, "Honora patrem tuum, & matrem tuam, ut prolongentur *Dies* tui, & ut sit bene tibi super humo, Deut: *v: 16.* Cap. *xxv: 15.* ubi prolongare dies, non significat longævitatē, sed statum felicem: in sensu literæ non aliter videri potest, quam quod dies significet tempus, sed in sensu interno significat statum; angeli, qui in sensu interno Verbi sunt, non sciunt quid tempus, nam illis non est sol & luna distinguens tempora, proinde non sciunt quid dies & annus, sed quid status & ejus mutationes; quare coram angelis, qui in sensu interno Verbi sunt, quicquid est materiæ, spatii & temporis, disparet; ut quæ in sensu literæ apud Ezechielem, "Propinquus est *Dies*, & propinquus *Dies* Jehovah, *Dies* nubis, tempus gentium erit," *xxx: 3.* & apud Joëlem, "Ah *dies*, quia propinquus *Dies* Jehovah, & sicut vastatio," *i: 15.* ubi dies nubis pro nube seu falsitate; dies gentium pro gentibus, seu malitia; dies Jehovah pro vastatione: cum temporis notio remouetur, manet notio status rerum, quæ tempore illo fuerunt. Similiter se habet cum diebus & annis in hoc Capite, qui toties nominantur.

489. Quod per filios & filias significantur vera & bona, quæ perceperunt, & quidem per filios vera, & per filias bona, ex permultis locis apud Prophetas constare potest; conceptus enim & partus Ecclesiæ, in Verbo, sicut antiquitus, nominati sunt filii & filiæ, ut apud Esaiam, "Ambulabunt gentes ad lucem tuam, & reges ad splendorem ortus tui, attolle circumcirca oculos tuos, & vide omnes ii congregantur, & veniunt ad te, *Fili* tui e longinquo venient, & *Filia* tuæ ad latus nutriuntur; tunc videbis & afflues, & studebit, & dilatabit se cor tuum," *lx: 3, 4, 5.* ubi filii pro veris, & filiæ pro bonis. Apud Davidem, "Libera me & eripe me e manu *filiorum* alienigenæ, quorum os loquitur vanitatem; *Filii* nostri sicut plantationes magnæ factæ in pueritiis suis, *Filia* nostræ sicut anguli, excisi forma Templi," *Psal: cxlv: 11, 12.* filii alienigenæ pro veris spuris seu falsis, filii nostri pro doctrinalibus veri, filiæ pro doctrinalibus boni. Apud Esaiam, "Dicam septentrioni, da, & austro, ne inhihe, adduc *Filios* meos e longinquo, & *Fillas* meas ab extremitate terræ, educens populum cæcum & oculi ei erunt, & surdos & aures eis," *xlvi: 6, 8.* ibi filii pro veris, filiæ pro bonis, cæci pro iis qui videbunt vera, surdi pro iis qui obtemperant: apud Jeremiam, "Pudor comedit laborem patrum nostrorum a pueritiis nostris, pecus eorum, armentum eorum, *Filios* eorum, & *Fillas* earum," *111: 24.* ibi filii & filiæ pro veris & bonis. Quod nati & filii pro veris, apud Esaiam, "Non jam pudebit Jacobus, & non jam facies ejus pallescent; quia cum videbit ille *Natos* suos, opus manuum mearum, in medio ejus sanctificabunt nomen meum, & sanctificabunt Sanctum Jacobi, Deumque Israelis formidabunt, scient errantes spiritu intelligentiam," *xxix: 22, 23, 24.* Sanctus Jacobi, Deus Israelis pro Domino, nati pro regeneratis, quibus intelligentia boni & veri,

ut

ut quoque explicatur. Apud Eundem, "Canta sterilis, non pepererat, quia multi *filii* desolatæ præ *filiis* maritatæ," LIV: 1. filii desolatæ pro veris Ecclesiæ primitivæ seu gentium, filii maritatæ pro veris Ecclesiæ Judaicæ. Apud Jeremiam, "Tentorium meum devastatum est, & omnes funes mei evulsi, *Filii* mei egressi me, & non illi," x: 20. filii pro veris. Apud Eundem, "Erunt *Filii* ejus sicut olim, & congregatio eorum coram Me constabit," xxx: 20. pro veris Ecclesiæ antiquæ. Apud Sachariam, "Excitabo *filios* tuos Sion, cum *filiis* tuis Javan, & ponam te sicut gladium potentis," ix: 13. pro veris amoris fidei.

490. Quod filia pro bonis, est multoties in Verbo, ut apud Davidem, "*Filia* regum in pretiosis tuis, adhsit regina ad dextram tuam in auro optimo Ophiris; *filia* Tyri in munere, tota gloriosa *Filia* Regis intus, ex ocellaturis auri vestis ejus, loco patrum tuorum erunt *Filii* tui," Psalm: XLV: 10 ad 17. ubi bonum & pulchrum amoris & fidei per filiam describitur: inde Ecclesiæ vocantur Filia, & quidem ex bonis, ut filia Sionis, & filia Hierosolymæ, Es: xxxvii: 22. & multoties alibi: vocantur etiam filia populi, Es: xxii: 4. filia Tharschisch, Es: xxiii: 10. filia Sidonis, ib: ver. 12. filia in agro, Ezech: xxvi: 6. 8.

491. Eadem significantur per filios & filias in hoc Capite, vers: 4, 7, 10, 13, 16, 19, 26, 30. sed qualis Ecclesia, tales filii & filia, seu talia bona & vera; hic sunt vera & bona, quæ distincte perceperunt, quia prædicantur de Ecclesia Antiquissima principali & parente reliquarum, & succedentium.

492. Vers: 5. *Et fuerunt omnes dies Hominis, quibus vixit, nonaginti anni, & triginta anni, & mortuus est.* Per dies & annos significantur hic tempora & status, ut prius: quod mortuus sit, significat, quod talis perceptio non fuit.

493. Quod per dies & annos significantur tempora & status, non diutius immorandum est, solum hic dicendum, quod in mundo non possint non esse tempora & mensuræ, quibus numeri applicentur, quia in ultimis naturæ; sed quoties applicantur, per numeros dierum & annorum, tum per numeros mensurarum, significatur aliquid abstracte a temporibus & mensuris; secundum numeri significationem, sicut quod sex dies laboris sint, & septimus sanctus, de quibus supra; quod jubilæum quovis quadagesimo nono anno proclamaretur, & quinquagesimo celebraretur: quod Tribus Israelis essent duodecim, quot Apostoli Domini: quod septuaginta seniores, sicut totidem discipuli Domini; & perplura alia; ibi numeri sunt, qui peculiare quoddam significant abstracte ab illis, quibus applicati; cumque abstrahuntur, tunc sunt status, qui per numeros significantur.

494. Quod mortuus esse significet quod talis perceptio non fuit, constat ex significatione vocis mori, quæ significat omne quod desinit esse quale fuit; sicut apud Johannem, "Angelo Ecclesiæ, quæ in Sardibus, scribe, hæc dicit, qui habet *septem* spiritus, & *septem* stellas, novi opera tua, quod dicaris vivere, sed *mortuus* es; esto vigilans, & stabili reliqua *moribunda*, non enim inveni opera tua perfecta coram Deo," Apoc: i: 1, 2. apud Jeremiam, "Projiciam

“ Projiciam matrem tuam, quæ genuit te, super terram aliam, ubi non “ geniti estis, ibique *moriemini*,” xxii: 26. ubi Mater pro Ecclesia. Se enim res habet cum Ecclesia, ut dictum, quod decrescat & degeneretur, & quod prisca integritas pereat, ex causa imprimis, quod malum hæreditarium augeatur, nam unusquisque parens novum malum hæreditario addit; omne malum actuale apud parentes induit speciem naturæ, & cum sæpe recurrit, fit naturale, & additur hæreditario, & transplantatur in liberos, & sic in posteros, ita augetur malum hæreditarium in posteris immensum; quod unusquisque nosse potest ex mala indole liberorum prorsus simili parentum eorum, & avorum; falsissima prorsus opinio est eorum, qui putant non dari aliquod malum hæreditarium, præter quod implantatum aiunt esse ab Adamo; videatur n: 313. cum tamen unusquisque per actualia sua peccata hæreditarium malum facit, & acquisitis a parentibus suis adjicit, & sic cumulat, quod remanet in omni posteritate; nec nisi quam in illis temperatur, qui a Domino regenerantur: hæc primaria causa est, quod omnis Ecclesia degeneretur; ita quoque Antiquissima.

495. Quomodo Antiquissima Ecclesia decrevit, non constare potest, nisi sciatur quid Perceptio, nam Ecclesia perceptiva fuit, qualis hodie nulla datur: Perceptio Ecclesiæ constat in eo, ut percipiant a Domino quid Bonum & Verum, sicut Angeli; non ita quid bonum & verum societatis civilis; sed quid bonum & verum amoris & fidei in Dominum; ex confessione fidei confirmata ex vita, constare potest qualis sit, & num sit.

496. Vers: 6. *Et vixit Scheth, quinque annis & centum annis, & genuit Enosch.* Scheth, ut dictum, est altera Ecclesia, minus cœlestis quam Antiquissima parens, usque una Antiquissimarum: quod vixerit quinque & centum annis, significat tempora & status, ut prius: quod genuerit Enosch, significat, quod alia Ecclesia ab illis descenderit, quæ dicta est Enosch.

497. Quod Scheth sit altera Ecclesia minus cœlestis, quam Antiquissima parens, usque una Antiquissimarum, constat ex illis, quæ prius de Scheth ad vers: 3. dicta sunt: se habet res cum Ecclesiis, ut quoque dictum, quod paullatim, & successu temporum, decrescant quoad essentialia; ex causa imprimis, de qua prius.

498. Quod genuerit Enosch, significet, quod alia Ecclesia ab illis descenderit, quæ dicta est Enosch, etiam constat inde, quod Nomina in hoc Capite nihil aliud significant, quam Ecclesias.

499. Vers: 7, 8. *Et vixit Scheth, postquam genuit illum Enoschum, septem annis & octingentis annis; & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Schethi, duodecim anni & nongenti anni, & mortuus est.* Dies & annorum numeri, hic ut prius, significant tempora & status: filii & filiæ significant hic ut prius: similiter quod mortuus sit.

500. Vers: 9. *Et vixit Enosch nonaginta annis, & genuit Kenan;* per Enosch, ut dictum, significatur Tertia Ecclesia, adhuc minus cœlestis, quam Ecclesia Scheth, usque una Antiquissimarum: per Kenan, significatur Quarta Ecclesia, quæ prioribus successit.

501. Ecclesiae temporum tractu sibi succedentes, & quarum una ab altera dicitur nata, se habuerunt, sicut se habet cum fructibus, aut cum eorum seminibus, quod in medio illorum, seu in intimis, sint fructuum quasi fructus, seu seminum quasi semina, ex quibus vivunt quasi ordine succedentia; nam quo remotius inde versus peripherias, eo minus essentiae fructus aut seminis, usque tandem ut sint modo cuticulæ seu involucria, in quæ fructus aut semina desinunt. Aut sicut in Cerebro, in cuius intimis sunt subtilia organica, substantiæ corticales, dicta, ex quibus & per quæ, animæ operationes procedunt; ex quibus ordine succedunt puriora involucria, tum densiora, tandem communia, quæ vocantur meninges, quæ terminantur in adhuc communioribus, & tandem in comunissimo, quod est Cranium.

502. Tres illæ Ecclesiae, Homo, Scheth & Enosch, constituunt Antiquissimam, usque cum differentia perfectionis quoad Perceptiones: perceptivum Primæ Ecclesiae passim diminutum est in sequentibus, & factum communius; sicut, ut dictum, de fructu aut semine, aut de cerebro; perfectio consistit in facultate distincte percipiendi, quæ diminuitur, cum non ita distincte, sed communius; tunc loco clarioris perceptionis succedit obscurior, & sic incipit evanescere.

503. Perceptivum Ecclesiae Antiquissimæ non solum constabat in eo, quod perceperint quid bonum & verum, sed in felici & jucundo bonum agendi; absque felici & jucundo bonum agendi, perceptivum non est vivum, sed inde vivit; vita amoris & inde fidei, qualis fuit Antiquissimæ Ecclesiae, est vita dum in usu, seu in bono & vero usus; ex usu, per usum & secundum usum, datur vita a Domino; inutili nulla potest esse vita, nam quicquid inutile est, rejicitur: in illo fuerunt similitudines Domini, quare etiam in perceptivis facti sunt imagines; perceptivum est nosse quid bonum & verum, ita quid fidei; qui in amore est, is non delectatur nosse, sed facere bonum & verum, hoc est, usui esse.

504. Vers: 10, 11. *Et vixit Enosch, postquam genuit illum Kenanem, quindécim annis & obtingentis annis, & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Enosch, quinque anni & nongenti anni, & mortuus est.* Hic similiter dies & numeri annorum, tum filii & filiae, ut & quod mortuus sit, significant similia.

505. Enosch est, ut dictum, Tertia Ecclesia, una Antiquissimarum, sed minus coelestis, proinde minus perceptiva, quam Ecclesia Scheth, & hæc non ita coelestis ac perceptiva sicut Ecclesia parens Homo dicta. Hæ tres sunt, quæ constituunt Antiquissimam, quasi nucleum fructuum aut seminum respectivè ad sequentes, sequentes autem naturam membranaceam illorum respectivè referunt.

506. Vers: 12. *Et vixit Kenan septuaginta annis, & genuit Mahalalel.* Per Kenan significatur Quarta Ecclesia: & per Mahalalel Quinta.

507. Ecclesia Kenan dicta, non recensenda ita est inter perfectiores illas tres, nam incepit tunc perceptio, quæ apud priores distincta fuit, communis fieri, & comparative sicut primæ & molliores membranæ se habent ad nucleum fructus seu seminis; qui status quidem non describitur, sed usque conspicitur

tur a sequentibus, ut a descriptione Ecclesiarum, quæ Chanoch, & quæ Noach, appellatæ.

508. Vers: 13, 14. *Et vixit Kenan, postquam genuit illum Mabalalelem, quadraginta annis & octingentis annis; & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Kenanis, decem anni & nongenti anni, & mortuus est:* Dies & numeri annorum, se habent ut prius dictum: filii & filiæ, hic ut prius, significant vera & bona, quæ perceperunt, sed communius: quod mortuus sit, similiter significat, quod desiit esse talis.

509. Solum hic observandum, quod omnia se respectively habeant ad statum Ecclesiæ.

510. Vers: 15. *Et vixit Mabalalel, quinque annis & sexaginta annis, & genuit Jared:* per Mahalalel significatur, ut dictum, Quinta Ecclesia; per Jared Sexta.

511. Quia decrevit Perceptivum, & factum est a singulariori seu distinctiori magis & magis commune seu obscurum, ita quoque vita amoris seu usuum; nam sicut se vita amoris seu usuum habet, ita perceptivum; ex bono nosse verum, est coeleste; vita quoque eorum, qui Ecclesiam Mahalalel dictam constituerunt, erat talis, ut præferrent delectationem ex veris, jucundo ex usibus; quod a similibus cum illis in altera vita datum est per experientiam scire.

512. Vers: 16, 17. *Et vixit Mabalalel, postquam genuit illum Jaredum, triginta annis & octingentis annis, & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Mabalalelis, quinque & nonaginta anni & octingenti anni; & mortuus est:* hæc se similiter habent, ac similia prius.

513. Vers: 18. *Et vixit Jared duobus & sexaginta annis & centum annis, & genuit Chanoch.* Per Jaredum significatur, ut dictum, sexta Ecclesia; per Chanochum septima.

514. De Ecclesia Jared dicta, nec aliquid memoratur, sed qualis fuit, constare potest ab Ecclesia Mahalalel quæ præcedit, & ab Ecclesia Chanoch, quæ sequitur, quarum intermedia est.

515. Vers: 19, 20. *Et vixit Jared, postquam genuit illum Chanochum, octingentis annis, & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Jaredi, duo & sexaginta anni, & nongenti anni, & mortuus est.* Hæc quoque similiter se habent, ac illa, de quibus prius: quod non ætates eorum tantæ fuerint, ut Jaredi 962 annorum, & Methuschelachi 969, cuivis quoque constare potest; tum etiam ex illis, quæ ex Divina Domini Misericordia, dicuntur ad Cap: seq: vers: 3, ubi dicitur, "Erunt dies eorum centum & viginti anni," quare annorum numerus non significat ætatem vitæ alicujus hominis, sed tempora & status Ecclesiæ.

516. Vers: 21. *Et vixit Chanoch, quinque & sexaginta annis, & genuit Methuschelach.* Per Chanochum, ut dictum, significatur Ecclesia septima; & per Methuschelachum Ecclesia octava.

517. Qualis Ecclesia Chanoch fuerit, describitur in mox sequentibus.

518. Vers: 22. *Et ambulavit sibi Chanoch cum Deo, postquam genuit illum Methuschelachum, trecentis annis, & genuit filios & filias.* Ambulare cum Deo signi-

cat doctrinam de fide: quod genuerit filios & filias, significat doctrinalia de veris & bonis.

519. Fuerunt illo tempore, qui ex perceptivis Antiquissimæ Ecclesiæ & sequentium faciebant doctrinam, ut serviret pro norma, & sciretur inde quid bonum & verum; ii, qui tales, vocati sunt Chanoch; quod significatur per hæc verba, & ambulavit sibi Chanoch cum Deo; ita etiam vocabant illi doctrinam istam; quæ significata quoque est per nomen Chanoch, quod est instruere: constat quoque ex significatione vocis ambulare, & ex eo, quod dicatur ambulavisse cum Deo, non cum Jehovah; ambulare cum Deo, est docere & vivere secundum doctrinam fidei, at ambulare cum Jehovah, est vivere vitam amoris: ambulare est formula solennis, significans vivere, sicut ambulare in lege, ambulare in statutis, ambulare in veritate: ambulare proprie spectat viam, quæ est veritatis, proinde quæ est fidei, seu doctrinæ fidei: quid ambulare significat in verbo, ex his, quæ sequuntur, locis, aliquantum constare potest; apud Micham, "*Indicavit tibi, homo, quid bonum, & quid Jehovah requirens a te, nisi facere iudicium & amorem Misericordiæ, & humiliare se, ambulando cum Deo tuo,*" vi: 8. hic ambulare cum Deo, significat quoque vivere secundum illa, quæ indicata sunt; sed hic cum Deo dicitur, sed de Chanocho alia vox, quæ significat quoque a cum Deo, ita ut vox ambigua sit. Apud Davidem, "*Eripuisti pedes meos ab impulsione, ad ambulandum coram Deo in luce viventium,*" Psalm: lvi: 14: ubi ambulare coram Deo est in veritate fidei, quæ est lux viventium: similiter apud Esaiam, "*Populus, ambulantes in tenebris, vident lucem magnam,*" ix: 1. Dominus apud Mosen, "*Ambulabo in medio, & ero vobis in Deum, & vos eritis mihi in populum,*" Lev: xxvi: 12. pro, "*ut viverent secundum doctrinam legis: apud Jeremiam,*" Expandent ea "*ad solem & ad lunam, & ad exercitus cælorum, quæ amaverunt, & quibus serviverunt, & post quæ ambularunt, & quæ quæserunt,*" viii: 2. hic manifeste distinguitur inter illa, quæ sunt amoris, & quæ sunt fidei; quæ sunt amoris, sunt amare & servire; quæ sunt fidei sunt, ambulare & quærere; apud prophetas accurate voces observantur, nec usquam una loco alterius sumitur. Sed ambulare cum Jehovah, seu coram Jehovah, in Verbo significat vivere vitam amoris.

520. Vers: 23, 24. *Et fuit omnes dies Chanochi, quinque & sexaginta anni, & trecenti anni. Et ambulavit sibi Chanoch cum Deo, & non amplius, quia sumsit illum Deus.* Quod omnes dies Chanoch fuerint 365 anni, significat quod pauci: quod ambulaverit sibi cum Deo, est ut prius, doctrina de fide: quod non amplius, quia sumsit illum Deus, significat, quod doctrina ista conservata sit in usum posteritatis.

521. Quod non amplius, quia sumsit illum Deus, significet, quod doctrina ista conservata sit in usum posteritatis, ita se res habet cum Chanocho, quod perceptivum Ecclesiæ Antiquissimæ, ut dictum, redegerit in doctrinam; quod illo tempore non fuit permixtum; nam prorsus aliud est ex perceptione nosse, quam ex doctrina discere; qui in perceptione sunt, non opus habent per viam doctrinæ

doctrinæ formatæ nosse, quod norunt; sicut illustrationis causa, qui novit bene cogitare, non opus habet discere cogitare ab artificiali, inde periret ejus facultas bene cogitandi, sicut apud eos, qui in pulvere scholastico hærent; qui ex perceptione, illis per viam internam datur a Domino nosse quid bonum & verum; at qui ex doctrina, iis per viam externam seu sensuum corporis, quæ differentia est, sicut inter lucem & tenebras; accedit, quod perceptiones hominis cœlestis nusquam possint describi, nam in minutissimis & singularissimis sunt, cum omni varietate secundum status & circumstantias. Sed quia prævisum est, quod perceptivum Antiquissimæ Ecclesiæ periret, & quod postea per doctrinas discerent quid verum & bonum, seu per tenebras venirent ad lucem, ideo dicitur hic, quod sumserit eum Deus, hoc est, quod conservaverit in usum posteritatis.

522. Quale perceptivum eorum factum sit, qui Chanoch dicti, etiam mihi nosse datum, quod commune quoddam obscurum, absque distincto quodam; nam mens tunc intuitionem determinat extra se in doctrinalia.

523. Vers: 25. *Et vixit Methusclach septem & octoginta annis & centum annis, & genuit Lamech.* Per Methusclach significatur octava Ecclesia, & per Lamech nona.

524. Qualis fuerit hæc Ecclesia, nihil memoratur in specie; sed quod perceptivum factum commune & obscurum, constat a descriptione Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur; sic ut decreverit integritas, & cum integritate sapientia & intelligentia.

525. Vers: 26, 27. *Et vixit Methusclach, postquam genuit illum Lamechum, duobus & octoginta annis, & septingentis annis; & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Methusclach, novem & sexaginta anni, & nongenti anni, & mortuus est.* Hæc similiter se habent, sicut cum cæteris.

526. Vers: 28. *Et vixit Lamech duobus & octoginta annis, & centum annis, & genuit filium:* per Lamech significatur hic nona Ecclesia, in qua tam communis & obscura perceptio veri & boni fuit, ut fere nulla, ita Ecclesia vastata: per filium significatur origo novæ Ecclesiæ.

527. Quod per Lamech significetur Ecclesia in qua tam communis & obscura perceptio veri & boni fuit, ut fere nulla, ita Ecclesia vastata, constare potest ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ sequuntur, nam describitur in versu mox sequente. Lamech in precedente Capite significabat fere simile, sicut hic, nempe vastationem, de qua videatur Cap: præc: ad vers: 18, 19, 23, 24; & a quo genitus etiam pæne similiter nominatur, nempe Methusclach, sic ut significata sint per nomina fere similia: per Methusclach & Methusclach moribundum quoddam; per Lamech, deletum.

528. Vers: 29. *Et vocavit nomen ejus Noach, dicendo, is consolabitur nos ab opere nostro & a dolore manuum nostrarum ex humo, cui maledixit Jehovah.* Per Noachum significatur Ecclesia Antiqua: per consolari nos ab opere nostro, & a dolore manuum nostrarum ex humo, cui maledixit Jehovah, significatur doctrina, qua restitueretur, quod perversum.

529. Quod per Noachum significetur Antiqua Ecclesia, seu parens Ecclesiarum trium post diluvium, ex sequentibus constabit, ubi pluribus de Noacho agitur.

530. Per Nomina in hoc Capite significantur, ut dictum, Ecclesiae, seu quod idem est, Doctrinae, nam ex doctrina est, & vocatur Ecclesia, ita per Noachum Ecclesia antiqua, seu doctrina remanens ab Antiquissima: quomodo se habent Ecclesiae aut doctrinae, prius dictum, quod nempe decrescant, usque dum nihil amplius remaneat de bonis & veris fidei, & tunc vocatur Ecclesia vastata in Verbo: sed usque semper conservantur Reliquiae, seu quidam apud quos bonum & verum fidei permanet, tametsi pauci sunt; apud quos nisi conservaretur bonum & verum fidei, nulla conjunctio foret coeli cum genere humano. Quod Reliquias attinet quae apud hominem in particulari; quo pauciores sunt, eo minus illustrari possunt ejus rationalia & scientifica; nam lux boni & veri, a reliquiis, seu per reliquias a Domino, influit; si nullae reliquiae apud hominem, non foret homo, sed multo vilior bruto; quo pauciores reliquiae, eo minus est homo; & quo plures, eo magis est homo: reliquiae se habent sicut aliquod sidus coeleste, quo minus est, eo minus lucis inde, quo majus, eo plus lucis inde. Pauca, quae remanebant ab Ecclesia Antiquissima, fuerunt apud illos, qui Ecclesiam Noachus dictam, constituerunt: sed remanentiae non erant perceptionis, sed integritatis, tum doctrinae ex perceptivis Antiquissimarum Ecclesiarum, quare nunc primum nova Ecclesia a Domino exsuscitata fuit; quae quia prorsus diversae indolis fuit ab Antiquissimarum, vocanda est Ecclesia Antiqua, Antiqua ex eo, quod in fine saeculorum ante diluvium, & in primo tempore post diluvium: de qua Ecclesia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

531. Quod per consolari nos ab opere nostro, & a dolore manuum nostrarum ex humo, cui maledixit Jehovah, significetur doctrina, qua restitueretur quod perversum, etiam ex sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, constabit: per opus significatur, quod non nisi cum labore & angustia percipere possent quid verum; per dolorem manuum ex humo, cui maledixit Jehovah, quod nihil bonum facere possent; ita describitur Lamech, seu Ecclesia vastata; opus & labor manuum nostrarum, est, cum ex semet aut proprio debeant inquirere quid verum, & facere quod bonum; quod inde fit, est humus cui maledixit Jehovah, hoc est, quod nihil nisi falsum & malum: sed quid significat, quod maledicat Jehovah, videatur n: 245. At consolari, se refert ad filium, seu Noachum, quo significatur nova regeneratio, ita nova Ecclesia, quae est Antiqua; per quam seu per Noachum significatur ideo quoque requies, & ex requie solatium, sicut de Antiquissima Ecclesia, quod septimus dies, in quo Dominus quievit, videatur n: 84 ad 88.

532. Vers: 30, 31. *Et vixit Lamech, postquam genuit illum Noachum, quinque & nonaginta annis, & quingentis annis, & genuit filios & filias. Et fuit omnes dies Lamech, septem & septuaginta anni, & septingenti anni, & mortuus est.* Per Lamechum significatur, ut dictum, Ecclesia vastata: per filios & filias, conceptus & partus talis Ecclesiae.

533. Quia nec de Lamecho plura memorantur, quam quod genuerit filios & filias, qui sunt conceptus & partus talis Ecclesiæ, non amplius immorandum: quinam partus, seu filii & filiæ sunt, ab Ecclesia constare potest, nam qualis Ecclesia, tales partus. Exspiravit utraque illa Ecclesia, quæ Methuschelach & Lamech vocatæ, proxime ante diluvium.

534. Vers: 32. *Et fuit Noach filius quingentorum annorum; & genuit Noach Schem, Cham & Japheth.* Per Noachum, significatur, ut dictum, Ecclesia Antiqua: per Schem, Cham & Japheth, significantur tres Ecclesiæ Antiquæ; quarum parens fuit Antiqua, Noach, appellata.

535. Quod Ecclesia Noach dicta, non adnumeranda sit Ecclesiis, quæ ante diluvium, constare potest ex vers: 29, "quod illa consolatura eos ab opere eorum, & a labore manuum eorum ex humo, cui maledixit Jehovah," consolatio fuit quod superviveret & perstaret: sed de Noacho & filiis ejus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

536. Quia pluries in præcedentibus dictum est de Perceptione Ecclesiarum, quæ ante diluvium, & hodie prorsus ignota res est Perceptio, & usque ita ignota, ut putare possint esse revelatum quoddam continuum; vel esse insitum quoddam; alii quod sit mere imaginarium quid, alii aliter; & usque Perceptio est ipsum Cœleste a Domino donatum illis, qui in fide amoris sunt, & in universo Cœlo est Perceptio cum innumerabili varietate, quapropter, ut notio Perceptionis habeatur, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus licet describere Perceptionem quoad sua genera, qualis est in Cœlis.



Continuatio de Cœlo & Gaudio Cœlesti.

537. **Q**UIDAM Spiritus se applicuit lateri meo sinistro, quærens, num scirem, quomodo intrare posset in cælum; cui respondere datum, quod admitti in Cælum sit solius Domini, Qui solus novit, qualis est; tales sunt per plures, qui e mundo veniunt, quod nihil aliud quærant, quam ut veniant in Cælum, nescientes prorsus quid Cælum, & quid gaudium cœleste, quod Cælum sit Amor mutuus, & quod gaudium cœleste sit gaudium inde; quare qui nesciunt, informantur primum, quid Cælum, & quid gaudium cœleste, etiam per vivam experientiam: sicut quidam Spiritus recens quoque e mundo, qui similiter cupiebat Cælum, ut perciperet quale cælum, interiora ejus aperiebantur, ut aliquid de cœlesti gaudio sentiret, quo sentito incepit lamentari & torqueri, supplicans ut liberaretur, vivere se præ anxietate non posse dicens; quare clausa sunt interiora ejus

ejus versus cælum, & sic restitutus: inde constare potest, quali conscientie morfu & quali anxietate torquentur illi, qui modo parumper admittuntur, dum non tales sunt.

538. Quidam etiam ambiebant in Cælum, nescientes quid Cælum, quibus dictum, quod tam periculosum sit venire in Cælum, nisi sint in fide amoris, sicut in flammam; sed usque ambiebant; cum venerunt ad primum atrium, seu in sphaeram inferiorem Spirituum angelicorum, ita perculsi sunt, ut se præcipites retro conjicerent; inde instructi, quantum periculi sit modo approximare ad Cælum, antequam præparati sunt a Domino recipiendi fidei affectiones.

539. Quidam, qui in vita corporis adulteria pro nibilo reputavit, etiam, quia cupivit, admissus ad primum Cæli limen; quo cum venit, incepit angi, & sentire sui fætorem cadaverosum, usque dum non amplius sustineret; si ulterius venisset, visum ei quasi periret: quare inde dejectus in terram inferiorum, iratus, quod cum ad primum limen cæli, in tales cruciatus veniret, quia in sphaeram contrariam adulteriis; inter infelices est.

540. Pere omnes, qui in alteram vitam veniunt, ignorant, quid beatitudo & felicitas cælestis, quia quid & quale gaudium internum nesciunt, solum ex lætitiis & gaudiis corporeis & mundanis perceptionem capiunt; quare quod ignorant, nihil esse putant, cum tamen gaudia corporea & mundana sunt nibili & spurci respectu; ideo probi, qui non sciunt, quid gaudium cæleste, ut sciant & cognoscant, feruntur primum ad Paradisiacæ, quæ omnem imaginationis ideam excedunt, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, tunc arbitrati venisse in Paradisum Cælestem; sed docentur, quod id non sit felicitas vere cælestis, quare datur iis cognoscere Status interiores gaudii ad intimum eorum perceptibiles; dein auferuntur in statum Pacis, usque ad intimum eorum, fatentes tunc quod nihil ejus usquam expressibile sit, nec cogitabile: denique in statum Innocentiæ, etiam usque ad sensum eorum intimum: inde nosse iis datur, quid vere bonum spirituale & cæleste.

541. Quidam, qui nesciebant quid gaudium cæleste, inopinato sublati sunt in Cælum; in statum illum redacti, ut attolli tunc possent, sopiti nempe quoad corporea & phantasias: inde audiui quendam ad me dicentem, quod nunc primum sentiret, quantum gaudii in Cælo; & quod maximopere deceptus, quod aliam ideam habuerit, & quod nunc intimum sui perciperet, indefinite majus quam usquam in summo alicujus voluptatis in vita corporis, quod vocabat spurcum, quo delectantur.

542. Qui auferuntur in Cælum, sciendi causa, quale sit, iis vel sopiuntur corporea & phantasia, nam cum corporeis & phantasiis, quæ ex mundo secum trabunt, nemo intrare potest in Cælum: vel sphaera spirituum circumdantur, quibus temperantur miraculose ea quæ immunda sunt, & quæ dissensum faciunt: quibusdam aperiuntur interiora; ita & aliter, secundum eorum vitas & inde tractas indoles.

543. Quidam desiderabant nosse, quid gaudium cæleste, ideo concessum erat percipere intimum sui usque ad illum gradum, ut non plus sustinere possent; sed usque non erat gaudium Angelicum, vix erat sicut minimum Angelicum, quod percipere per communicationem gaudii eorum datum; erat tam leve, ut quasi frigidiusculum, quod tamen vocabant cælestissimum, quia intimum eorum; inde constabat, non solum, quod gradus sint, sed etiam quod intimum unius, vix accedat ad extimum aut medium alterius; tum quod cum aliquis intimum sui accipit, in gaudio suo cælesti sit, & quod adhuc interius non sustineat, eique dolorificum evadat.

544. Quidam in Cælum Innocentiæ primi Cæli admissi, & inde mecum loquuti, confessi sunt, quod talis gaudii & lætitiæ status sit, ut nusquam aliqua idea capi queat; sed erat hoc solum in primo Cælo, nam tres Cæli sunt, & in unoquoque status Innocentiæ cum suis innumeris varietatibus.

545. Sed ut scire possem, quid & quale Cælum, & cæleste gaudium, sæpe & diu, a Domino, datum est, percipere jucunditates gaudiorum cælestium; quare, quia ab experientia viva, possum scire, sed nusquam describere: ast ut solum idea ejus habeatur; est Affectio jucunditatum & gaudiorum innumerabilium, quæ commune quoddam simultaneum sistunt, in quo communi, seu in qua communi affectione, sunt innumerabilium affectionum harmoniæ, quæ distincte non perveniunt ad perceptionem, sed obscure, quia communissima perceptio; usque percipere datum, quod innumerabilia inessent, ita ordinata, ut describi nusquam possint; innumerabilia illa, qualia, ex Cæli ordine fluunt: talis ordo est in affectionis singulis & minimis, quæ modo ut communissimum unum sistuntur & percipiuntur secundum capacitatem ejus qui est objectum; verbo, indefinita in ordinatissima forma insunt cuicunque communi, & nihil non vivit, & afficit, & quidem intima, nam gaudia cælestia ab intimis procedunt. Perceptum quoque, quod gaudium & delitium, sicut a corde veniret, se diffundens molissime per omnes fibras intimas, & inde in fibras congregatas, cum tali jucunditatis intimo sensu, ut fibra sit quasi nihil nisi gaudium & delitium, & omne perceptivum & sensitivum inde similiter, vivens ex felicitate: voluptatum corporis gaudium, ad illa gaudia, est sicut crassus & pungens grumus respectively ad puram & lenissimam auram.

546. Ut scirem, quomodo se habet cum illis qui in Cælum cupiunt, & non tales sunt, ut ibi esse possint; cum fui in aliqua societate cælesti, visus mihi Angelus ut infans, circum caput corolla florum cæruleorum splendentium, circum pectus cinctus sertis colorum aliorum; inde cognoscere datum, quod in societate quadam essem, ubi charitas; tunc in eandem societatem admissi sunt quidam spiritus probi, qui illico cum intrabant, intelligentiores multo facti sunt, & loquuti sicut spiritus angelici. Postea intromissi, qui ex semet innocentes esse vellent, quorum status mihi repræsentabatur per infantem, qui lac ore evomebat; taliter ii se habent. Dein admissi, qui ex se intelligentes esse putabant, status eorum repræsentabatur per eorum facies, quæ apparebant acutæ, satis pulchræ; visi pileo instructi acuto, ex quo spiculum; sed non apparebant ut facies humanæ carneæ, sed ut sculptilia absque vita; talis est status eorum, qui ex semet spirituales esse, seu ex semet fidem habere posse, credunt. Alii spiritus admissi, qui non poterant ibi morari, consternabantur, & anxii facti, inde aufugiebant.



G E N E S E O S,

C A P U T S E X T U M.

De Cælo & Gaudio cœlesti.

547. **A**NIMÆ, quæ in alteram vitam veniunt, omnes ignorant, quid Cælum, & quid Gaudium cœleste; putant plerique esse quoddam gaudium, in quod intromitti queant, utcumque vixerunt, etiam qui odio habuerunt proximum, & vitam in adulteriis transegerunt, nescientes prorsus quod Cælum sit Amor mutuus & castus, & quod gaudium cœleste sit felicitas inde.

548. Cum Spiritibus, qui e mundo recens venerunt, aliquoties loquutus de statu vitæ æternæ, quod nempe iis scire interest, quis Dominus Regni, quale Regimen, & quæ regiminis forma; sicut qui in mundo in aliud Regnum veniunt, iis nihil prius est quam scire, quis & qualis Rex, quale regimen, & plura quæ istius Regni sunt; magis in hoc Regno, in quo in æternum victuri; & dictum, quod Dominus Solus non modo regat Cælum, sed etiam Universum, nam qui regit unum reget alterum; tum quod Regnum, in quo nunc sunt, sit Domini; & quod hujus Regni Leges, sint Veritates æternæ, quæ omnes fundantur in illa unica Lege, ut ament Dominum supra omnia, & proximum ut semet; imo nunc adhuc magis, si velint esse sicut Angeli, quod amare debeant proximum plus quam semet: cum hæc audiverunt, nihil respondere poterant, quia in vita corporis tale quid audiverunt, sed non crediderunt: mirati, quod talis amor sit in Cælo, & quod dabilis, ut quisque amet proximum plus quam semet, cum tamen audiverunt, quod amarent proximum sicut semet: sed informati, quod omnia bona indefinite crescant in altera vita, & quod talis vita sit in corpore, ut non ultra progredi possint, quam amare proximum ut semet, quia in corporeis; at iis remotis, tunc amor magis purus fit, & tandem Angelicus, qui est amare proximum plus quam semet. Quod talis Amor dabilis sit, constare potuit ex quorundam amore conjugiali,

quod prætulerint mortem, quam ut læderetur conjux; ex amore parentum erga liberos, quod mater potius famem patiatur, quam ut videat infantem esurire; etiam apud aves & animalia: ut & ab amicitia sincera, quod pro amicis pericula subeant; etiam ex amicitia civili & simulata, quæ æmulari vult sinceram, quod potiora offerant iis, quibus bene volunt; & tale ore ferant, tametsi non corde: demum ex natura Amoris, quæ talis est, ut gaudium ejus sit inservire aliis, non sui sed ejus causa. Verum hæc non potuerunt capere, qui se præ aliis amabant; & qui lucri avidi in vita corporis fuerunt; omnium minime avari.

549. Talis est status Angelicus, ut unusquisque suam beatitudinem & felicitatem communicet alteri; nam omnium affectionum & cogitationum communicatio & perceptio exquisitissima datur in altera vita, quare unusquisque communicat suum gaudium omnibus, & omnes unicuique, sic ut unusquisque sit quasi centrum omnium; quod est Forma cælestis: quare quo plures sunt, qui Regnum Domini constituunt, eo major felicitas, nam in ratione plurium augefcit; inde est, quod felicitas cælestis sit ineffabilis. Communicatio talis est omnium cum singulis, & singulorum cum omnibus, cum amat unus alterum plus quam semet: at si quis sibi melius vult quam alteri, tunc sui amor regnat, qui nihil ex se communicat alteri, quam sui ideam, quæ est spurcissima, quæ cum percipitur, illico dissociatur & rejicitur.

550. Sicut in Corpore humano, omnia & singula concurrunt ad usus communes & singulares omnium; similiter in Regno Domini, quod est sicut unus homo, & quoque appellatur Maximus Homo, ibi unusquisque propius vel remotius multiplicibus modis concurrat, & hoc secundum ordinem a Domino Solo institutum, & jugiter stabilitum, ita ad felicitates cujusvis.

551. Quod universum Cælum se referat ad Dominum, & omnes & singuli ad Ipsum Unicum in universali & in singularissimis, inde Ordo, inde Unio, inde Amor mutuus, & inde Felicitas; ita namque singuli spectant salutem & felicitatem omnium, & omnes singulorum.

552. Quod omne gaudium & felix in Cælo, a Solo Domino, ostensum mihi est per plures experientias, quarum hanc hic loci licet referre: videbam, quod quidam Spiritus Angelici summo studio formarent Candelabrum cum suis lucernis & floribus ornatissime in honorem Domini; videre datum

datum per unam alteramve horam, quantum laborabant, ut omnia & singula pulchra & repræsentativa essent, opinantes quod a semet; sed mihi manifeste appercipere datum, quod nihil usque invenire possent a semet: tandem post aliquot horas dicebant, quod formaverint pulcherrimum Candelabrum repræsentativum in honorem Domini, inde ex intimis gavisi; sed dicebam, quod nihil usquam ex semet invenerint & formaverint, sed Solus Dominus pro iis; primum illud vix credere volebant; sed quia Spiritus angelici erant, illustrati sunt, & fassi quod ita sit. Similiter se habet cum repræsentativis cæteris, & cum omnibus & singulis affectionis & cogitationis, & sic cum gaudiis cælestibus & felicitatibus, quod omnium minima eorum a Solo Domino.

553. Qui in Amore mutuo sunt, in Cælo continue ad verum adolescentiæ suæ pergunt, & quo plura millia annorum vivunt, eo ad verum jucundius & felicius, & hoc in æternum cum continuis incrementis, secundum amoris mutui, charitatis & fidei progressus & gradus. Ex sexu fæminino, quæ seniles ac senio confectæ mortuæ sunt, & in fide in Dominum, charitate erga proximum, & in amore conjugiali felici cum marito, vixerunt, post annorum successum, magis & magis in juventutis & adolescentiæ florem veniunt, inque pulchritudinem, quæ excedit omnem pulchritudinis ideam usquam visu perceptibilem: bonitas enim & charitas est quæ format, & sui simile sistit, & facit ut jucundum & pulchrum charitatis ex singularissimis faciei eluceat, sic ut ipsæ charitatis formæ sint: visæ sunt quibusdam, & obstupuerunt. Charitatis forma est talis, quæ ad vivum conspicitur in altera vita, quod ipsa charitas sit quæ effigiat & effigiatur, & quidem sic, ut totus Angelus, cum primis facies, sit quasi Charitas, quæ manifeste & apparet, & percipitur; quæ forma cum spectatur, est pulchritudo ineffabilis afficiens charitate ipsam vitam mentis intimam; per pulchritudinem illius formæ exhibentur, in imagine, Vera fidei, quæ quoque inde percipiuntur: qui in fide in Dominum vixerunt, hoc est, in fide charitatis, tales formæ, seu tales pulchritudines, in altera vita sunt; omnes Angeli tales Formæ sunt, cum innumerabili varietate; ex his Cælum.

CAPUT V.

1. **E**T fuit, quod inciperet homo multiplicare se super faciebus humi, & filia natae iis.

2. Et viderunt filii Dei filias hominis, quod bonae illae, & acceperunt sibi uxores ab omnibus quas elegerunt.

3. Et dixit JEHOVAH, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, eo quod ille caro; & erunt dies ejus centum & viginti anni.

4. Nephilim fuerunt in terra in diebus istis, & quam maxime postquam intrabant filii Dei ad filias hominis, & genuerunt iis; hi viri fortes, qui a saeculo viri nominis.

5. Et vidit JEHOVAH, quod multiplicatum malum hominis in terra; & figmentum cogitationum cordis ejus solummodo malum omni die.

6. Et poenituit JEHOVAM, quod fecerit hominem in terra, & doluit Ipsi ad cor Ipsius.

7. Et dixit JEHOVAH, delebo hominem, quem creavi, desuper faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem coelorum, quia poenitet Me, quod feci ea.

8. Et Noach invenit gratiam in oculis JEHOVAE.

C O N T E N T A.

554. **A**GITUR de statu antediluvianorum.

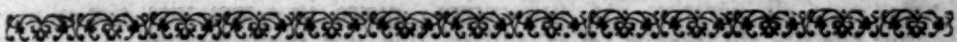
555. Quod apud hominem, ubi Ecclesia, regnare ceperint cupiditates, quae sunt filiae. Tum quod cupiditatibus suis conjunxerint doctrinalia fidei, ac ita se confirmaverint in malis & falsis, quae sunt, quod filii Dei acceperint sibi uxores ex filiabus hominis: vers: 1, 2.

556. Quia sic ei nullae reliquiae boni & veri, praedicatur, quod homo aliter formaretur, ut ei reliquiae, quae sunt centum & viginti anni, vers: 3.

557. Qui doctrinalia fidei immerferunt cupiditatibus, & inde, tum ex amore sui, diras persuasiones de magnitudine sui praeter aliis conceperunt, sunt Nephilim, vers: 4.

558. Inde nulla amplius voluntas & perceptio boni & veri, vers: 5.

559. Misericordia Domini describitur per pænitere, & dolere ad cor, vers: 6. quod tales facti, ut cupiditates eorum & persuasiones non potuissent non eos exstinguere, vers: 7. quare, ut salvaretur genus humanum, quod existeret nova Ecclesia, quæ est Noachus, vers: 8.



SENSUS INTERNUS.

560. **A**Ntequam ulterius progredi licet, memorandum, quomodo se res habuit cum Ecclesia ante diluvium; in genere se habuit sicut cum Ecclesiis postea, ut cum Judaica ante adventum Domini, & cum Christiana post adventum, quod veræ fidei cognitiones depravaverint, & adulteraverint: in specie, quod hominem Ecclesiæ antediluvianæ attinet, is successu temporis diras concepit persuasiones, & bona & vera fidei sædis cupiditatibus immerfit, usque adeo, ut vix aliquæ Reliquiæ apud eos essent; & cum tales facti, a semet quasi suffocati sunt; nam homo absque reliquiis non vivere potest; Reliquiæ enim sunt, ut prius dictum, quibus vita hominis præ brutis inest; ex Reliquiis, seu per reliquias a Domino, potest homo esse sicut homo, scire quid bonum & verum, reflectere super singula, proinde cogitare & ratiocinari; nam Reliquiis solis vita spiritualis & cœlestis inest.

561. Sed ut sciatur quid Reliquiæ; sunt non solum bona & vera, quæ ex Verbo Domini, homo usque ab infantia didicit, & sic memoriæ ejus impressa; sed etiam sunt omnes status inde, sicut status innocentiae ab infantia, status amoris erga parentes, fratres, instructores, amicos; status charitatis erga proximum, ut & misericordiae erga pauperes & egenos; verbo omnes status boni & veri: hi status cum bonis & veris memoriæ impressis, dicuntur Reliquiæ, quæ a Domino apud hominem conservantur, & reconduntur in Interno ejus homine, illo prorsus nesciente, & separantur probe ab iis, quæ sunt hominis propria, seu mala & falsa: omnes illi status ita conservantur a Domino apud hominem, ut ne minimum illorum pereat; quod scire mihi datum ex eo, quod unusquisque status hominis ab infantia ejus usque ad ultimam senectam, in altera vita, non solum remaneat, sed etiam redeat, & quidem prorsus ita, sicut fuerunt, dum vixit, in mundo; ita non solum bona & vera memoriæ, sed etiam status innocentiae, & charitatis, omnes; & quando status mali & falsi, seu malitiæ & phantasiæ, recurrunt, qui etiam omnes & singuli quoad omnia minima, remanent, & redeunt, tunc a Domino, hi status per illos temperantur; ex quibus constare potest, si homo nullas Reliquias haberet, quod

quod nusquam posset aliter, quam in damnatione æterna esse; videantur quæ prius, n: 468.

562. Antediluviani ita fuerunt, ut fere nullas Reliquias tandem habuerint, ex causa, quod tali genio essent, quod imbuerint diras & abominabiles persuasiones de omnibus, quæcunque obvenerunt, & in cogitationem eorum inciderunt, sic ut ab iis ne hilum recedere voluerint, & quidem quam maxime ex sui amore, putantes se quasi deos esse, & quicquid cogitarent, divinum esse; talis persuasionis natura nusquam apud aliquam gentem ex istitit antea & postea, nam est necativa seu suffocativa; quare in altera vita nec usquam possunt esse ubi alii spiritus, cum adsunt, illis per persuasionum pervicacissimarum suarum influxum omnem cogitandi facultatem adimunt, præter alia, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

563. Cum talis persuasio occupat hominem, tunc est sicut gluten, cui inviscantur bona & vera, quæ forent Reliquiæ, sic ut Reliquiæ non amplius recondi, & quæ reconditæ non usui esse, possint; quare etiam cum ad summum talis persuasionis pervenerunt, ex semet extincti sunt, & suffocati sicut inundatione non dissimili diluvio, ideo eorum extinctio diluvio comparatur, & quoque ad morem Antiquissimorum, per diluvium describitur.

564. Vers: 1. *Et fuit, quod inciperet homo multiplicare se super faciebus humi, & filie nate iis.* Per hominem significatur hic genus humanum tunc temporis: per facies humi, omnis ille tractus, ubi Ecclesia fuit: per filias significantur hic, quæ sunt voluntatis istius hominis, proinde cupiditates.

565. Quod per hominem significetur hic genus humanum tunc temporis, & quidem malum seu corruptum, constare potest a sequentibus, "Non arguet spiritus meus *hominem* in perpetuum, eo quod ille caro," vers: 3, "quod multiplicatum malum *hominis* in terra, & omne figmentum cogitationum cordis ejus solummodo malum," vers: 5. "delebo *hominem*, quem creavi," vers: 7. & Cap: seq: vers: 21, 22. "Exspiravit omnis caro repens super terra, & omnis *homo*, in cujus naribus status spiritus vitarum." De homine prius dictum, quod Dominus Solus Homo; & quod ab Ipso omnis cœlestis homo, seu cœlestis Ecclesia, vocatur homo; inde reliqui; tum quoque omnis cujuscunque fidei, ad distinguendum eum a brutis; sed homo non est homo, & distinctus a brutis, nisi per Reliquias, ut dictum, quæ sunt Domini, inde quoque homo vocatur homo, & quia propter Reliquias, quæ sunt Domini, ita quoque a Domino, etiamsi pessimus; nam homo nusquam est homo, sed vilissimum brutorum, si non ei reliquiæ.

566. Quod per facies humi significetur omnis ille tractus, ubi Ecclesia fuit, constat a significatione Humi, nam in Verbo accurate distinguitur humus a terra; per Humum ubivis significatur Ecclesia, seu aliquid Ecclesiæ; inde quoque nomen hominis seu Adam, quod est humus; per Terram intelligitur ubi passim non Ecclesia, seu non aliquid Ecclesiæ, sicut in Capite Primo modo nominatur Terra, quia nondum Ecclesia, seu regeneratus homo; in Capite secundo primum nominatur Humus, quia tunc Ecclesia; similiter hic & in Capite seq: quod perderetur omnis substantia desuper faciebus *humi*," vers:

vers: 4, 23. ubi significatur in tractu ubi Ecclesia; & ibidem, ad vivificandum semen super faciebus *bumi*, vers: 3. ubi de Ecclesia creanda: similiter in Verbo ubivis, ut apud Esaiam, "Miserebitur Jehovah Jacobi, & eliget ad-
 "huc Israellem, & ponet illos super *Humo* illorum, & accipient eos populi,
 " & deducunt eos ad locum suum, & hæreditabunt eos domus Israel super
 " *Humo* Jehovah," xiv: 1, 2. ubi de Ecclesia facta; at ubi nulla Ecclesia, in
 eodem Capite dicitur *Terra*, vers: 9, 12, 16, 20, 21, 25, 26. apud Eundem,
 "Et erit *Humus* Jehudæ Ægypto in tremorem; die illo erunt quin-
 "que urbes in *Terra* Ægypti loquentes labio Canaanis," xix: 17, 18. ibi
 humus ubi Ecclesia, & terra ubi non Ecclesia. Apud Eundem, "Vagando
 "vagabitur *Terra* sicut ebrius; visitabit Jehovah super exercitum altitudinis
 "in altitudine, & super reges *Humi* super *Humo*," xxiv: 20, 21, similiter.
 Apud Jeremiam, "Propter *Humum* contritam, quia non fuit pluvia in *Terra*,
 "pudefacti sunt Agricolaë, operuerunt caput suum, nam etiam cerva in *Agro*
 "peperit," xiv: 4, 5. ibi terra pro continente ubi humus, & humus pro
 continente ubi ager. Apud Eundem, "Deduxit semen domus Israelis e
 "Terra septentrionali, & ex omnibus *Terris*, quo propuli eos, & habitabunt
 "super *Humo* eorum," xxiii: 8. terra & terræ, ubi non Ecclesiæ, humus
 ubi Ecclesia, aut cultus verus. Apud Eundem, "Dabo *reliquias* Hierosolymæ,
 "relictos in *Terra* hac, & habitantes in *Terra* Ægypti, & dabo illos in com-
 "motionem, in malum omnibus regnis *Terræ*, & mittam in eos gladium,
 "famem & pestem, usque ad consumere eos desuper *Humo*, quam dedi illis
 " & patribus eorum," xxiv: 8, 9, 10. humus pro doctrina, & cultu inde:
 similiter apud Eundem, Cap: xxv: 5. apud Ezechielem, "Congregabo vos
 "e *Terris*, in quas dispersi fuistis, & agnoscetis, quod Ego Jehovah, cum
 "reduxero vos in *Humum* Israelis, in *Terram*, qua sustuli manum meam ad
 "dandum eam patribus vestris," xx: 41, 42. humus pro cultu interno, terra
 vocata dum non cultus internus. Apud Malachiam, "Increpabo vobis in
 "consumentem, & non corrumpet vobis fructum *Humi*, neque orba erit vo-
 "bis vitis in agro, & beatos vos dicent omnes gentes, quia *eritis vos Terra*
 "beneplaciti," iii: 11, 12. ubi terra pro continente, ita manifeste pro ho-
 mine, qui vocatur terra, ubi humus pro Ecclesia, aut doctrina. Apud Mo-
 sen, "Cantate gentes, populus ejus, expiabit *Humum* suam, populum suum,"
 Deut: xxxii: 43, manifeste pro Ecclesia gentium, quæ vocatur humus.
 Apud Esaiam, "Antequam sciat puer reprobare malum, & eligere bonum,
 "deseretur *Humus*, quam tu fastidis coram duobus regibus ejus," vii: 16.
 de Adventu Domini, quod deseretur humus pro Ecclesia, seu doctrina vera
 fidei. Quod *Humus* & *Ager* dicatur a semente constat: ut apud Esaiam,
 "Dabit pluviam seminis tui, quo semines *Humum*; boves & pulli asinini la-
 "borantes *Humum*," xxx: 23, 24. & apud Joelem, "Vastatus *Ager*, & luxit
 " *Humus*, quia vastatum frumentum," i: 10. inde nunc constat, quod Homo,
 qui in Hebræa lingua dicitur Adam, ab *Humo*, significet Ecclesiam.
 567. Omnis illa regio vocatur tractus Ecclesiæ, ubi illi sunt, qui instructi
 in doctrina veræ fidei, sicut Terra Canaan, cum ibi Ecclesia Judaica; & sicut

Europa, ubi nunc Ecclesia Christiana; terræ & regiones quæ extra sunt, non sunt tractus Ecclesiæ, seu facies humi. Ubinam ante diluvium fuit, etiam constare potest, ex Terris, quas circumdabant fluvij exeuntes ex Horto Edenis, per quos passim in Verbo quoque describuntur termini terræ Canaanis; tum ex iis quæ sequuntur, ut a Nephilim in terra, qui quod in terra Canaane fuerint, constat a filiis Anaki, quod fuerint ex Nephilim, Num: XIII: 33.

568. Quod Filia significent quæ sunt voluntatis istius hominis, proinde cupiditates, constat ab illis, quæ de filiis & filiabus dicta & ostensa sunt Capite præc: ad vers: 4. ubi significarunt filii veræ, & filia bona; filia seu bona, sunt voluntatis; sed qualis homo, talis intellectus, & talis voluntas, ita tales filii & filia; hic agitur de homine corrupto, cui voluntas nulla, sed pro voluntate mera cupiditas, quam putant, & quam quoque vocant voluntatem; quod prædicatur, se habet secundum qualitatem ejus, de quo prædicatur; quod homo, sit corruptus homo, prius ostensum, de quo prædicantur filia. Quod filia significent quæ sunt voluntatis, & cum nulla voluntas boni, quod cupiditates, & quod filii significent quæ sunt intellectus, & cum nullus intellectus veri, quod phantasias, causa est, quod Sexus sæmininus talis sit, & ita formatus, ut voluntas seu cupiditas regnet præ intellectu; talis est omnis dispositio earum fibrarum, talis earum natura: at sexus masculinus ita formatus est, ut intellectus seu ratio regnet, talis quoque est dispositio eorum fibrarum, talis eorum natura; inde conjugium utriusque, sicut est voluntatis & intellectus in unoquoque homine: & quia nulla hodie voluntas boni, sed cupiditas, & usque intellectuale quid seu rationale dari queat, inde est, quod tot leges in Ecclesia Judaica latæ sint de prærogativa viri, & obedientia uxoris.

569. Vers: 2. *Et viderunt filii Dei, filios hominis, quod bonæ illæ, & acceperunt sibi uxores ab omnibus, quas eligeabant.* Per filios Dei significantur doctrinalia fidei: per filias, hic ut prius, cupiditates: quod filii Dei viderint filias hominis quod bonæ, & acceperint sibi uxores, ab omnibus quas eligeabant, significat quod doctrinalia fidei conjunxerint cum cupiditatibus, & quidem cum quibuscunque.

570. Quod per filios Dei significantur doctrinalia fidei, constat a significatione filiorum, de qua mox prius, & Cap: præc: ad vers: 4, ubi filii significantur vera Ecclesiæ; vera Ecclesiæ sunt doctrinalia, quæ, quia illi, de quibus, per traditiones habuerunt ab Antiquissimis, in se spectata vera fuerunt, quare vocantur filii Dei, & quoque respective, quia cupiditates vocantur filia hominis. Quales fuerunt, hic describitur, nempe quod vera Ecclesiæ, quæ sancta, immerferint suis cupiditatibus, & sic conspurcaverint; inde quoque persuasissima sua principia confirmarunt: hoc quomodo se habet, quisque potest judicare a se & aliis; qui de aliqua re sibi persuadent, ii se confirmant ab omni quod verum esse putant, etiam ab illis quæ in Verbo Domini; nam cum in principiis captis & persuasivis hærent, tunc faciunt ut omnia faveant & assentiantur, & quo magis quis se amat, eo magis obfirmat se: hæc gens
talis

talís fuit, de qua ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, ubi etiam de diris eorum persuasionibus, quæ, mirum, tales sunt, ut nusquam liceat eis a ratiociniis influere, tunc necant omne rationale spirituum præsentium, sed solum ex cupiditatibus: inde constat, quid significat, quod filii Dei viderint filias hominis, quod bonæ, & acceperint sibi uxores ab omnibus quas eligebant, quod nempe doctrinalia fidei conjunxerint cum cupiditatibus, & quidem cum quibuscunque.

571. Cum homo talis est, ut immergat vera fidei suis vesanis cupiditatibus, tunc prophanat vera, & deprivat se reliquiis, quæ tametsi manent, usque non possunt produci; nam illico ut producantur, ab iis quæ prophana sunt, iterum prophanantur; nam prophanationes Verbi faciunt quasi callum, qui obstat, & qui absorbet bona & vera reliquiarum; quare caveat sibi homo a prophanatione Verbi Domini, ubi, tametsi is, qui in falsis principiis est, non credit quod veritates sint, usque sunt veritates æternæ, in quibus vita.

572. Vers: 3. *Et dixit Jehovah, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, eo quod ille caro; & erunt dies ejus centum & viginti anni.* Quod Jehovah dixit, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, significat, quod homo non ita amplius duceretur: ex eo quod ille caro, significat, quia corporeus factus: & erunt dies ejus centum & viginti anni, significat, quod reliquiæ fidei ei esse debeant; estque prædictio de Ecclesia futura.

573. Quod Jehovah dixit, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, significet, quod homo non ita amplius duceretur, constat ex illis quæ præcedunt, & quæ sequuntur; ex illis quæ præcedunt, quod tales facti per immersionem doctrinalium seu veritatum fidei in cupiditates, ut non amplius potuissent redargui, seu scire quid malum; omne perceptivum veri & boni erat per persuasiones extinctum, id solum credentes verum quod persuasionibus eorum conforme: ex illis quæ sequuntur, quod aliter homo Ecclesiæ factus post diluvium, apud quem loco perceptionis successit Conscientia, per quam redargui posset; quare per redargutionem a spiritu Jehovæ significatur dictamen internum, perceptio vel conscientia, & per spiritum Jehovæ influxus veri & boni; ut quoque apud Esaiam, "Non in æternum *litigabo*, non in perpetuum succensebo, quia *spiritus* a coram Me obrueret; & animas Ego feci," LVII: 16.

574. Quod Caro significet, quod homo corporeus factus, constat ex significatione Carnis in Verbo, ubi tam pro omni homine in genere, quam pro corporeo in specie, sumitur; pro omni homine, apud Joelem, "Effundam *spiritum* meum super omnem *Carnem*, & prophetabunt filii vestri, & filiæ vestræ," III: 1, caro pro homine, spiritus pro influxu veri & boni a Domino: apud Davidem, "Audiens preces, usque ad Te omnis *Caro* venient," Psalm: LXV: 3, pro omni homine. Apud Jeremiam, "Maledictus is vir, qui confidet in homine, & ponet *Carnem* brachium suum," XVII: 5. Caro pro homine, brachium pro potentia. Apud Ezechielem, "Ut scient omnis *Caro*," XXI: 4, 5. apud Sachariam, "Sile omnis *Caro* coram Jehovah,"

11 : 13, pro omni homine. Pro Corporeo in specie : apud Esaïam, "Ægyptius homo, & non Deus ; & equi ejus *Caro*, & non spiritus," xxxi : 3. pro quod scientificum eorum, sit corporeum, equi hic & alibi in Verbo pro rationali. Apud Eundem, "Recedet ad dextram & esuriet, & comedet ad finistram, & non saturabuntur, quisque *Carnem* brachii sui comedent," ix : 19, pro propriis, quæ omnia sunt corporea. Apud Eundem, "ab anima & usque *Carnem* consumet," x : 18. Caro pro corporeis. Apud Eundem, "Revelabitur gloria Jehovah, & videbunt omnis *Caro* simul, vox dicit clama, & dixit quid clamabo, omnis ea *Caro* gramen," xl : 5, 6. Caro pro omni homine, qui corporeus. Apud Eundem, "In igne Jehovah disceptabit, & gladio suo cum omni *Carne*, & multiplicabuntur confossi Jehovah." lxvi : 16. ignis pro punitione cupiditatum, gladius pro punitione falsitatum, Caro pro hominis corporeis. Apud Davidem, "Deus recordatus, quod *Caro* illi, spiritus vadens, ut non reverteretur," Psalm : lxxviii : 39, de populo in deserto desiderante carnem, quod corporei ; qui quod desideraverint carnem, repræsentabat, quod solum corporea cuperent, Num : xi : 32, 33, 34.

575. Quod dies hominis essent centum & viginti anni, significant, quod reliquæ fidei ei esse debeant ; in Capite præc : ad vers : 3 & 4. dictum, quod dies & anni significant tempora & status : & quod Antiquissimi per numeros varie compositos significaverint status & mutationes statuum Ecclesiæ ; sed qualis eorum Ecclesiasticorum computus fuerit, inter res perditas est. Hic similiter occurrunt numeri annorum, quos nusquam aliquis scire potest, quid significant, nisi quid in numeris singulis ab 1 ad 12, & sic porro, latet, sciatur : manifeste apparet, quod aliud quid & arcanum involvant, nam quod victuri centum & viginti annos, cum præcedentibus Versus non cohæret ; nec vixerunt postea 120 annos, ut constat de illis, qui post diluvium vixerunt, Cap : xi, de Schemo, quod vixerit, postquam genuit Arphachsad 500 annos ; Arphachsad postquam genuit Schelach, 403 annos ; Schelach postquam genuit Eberum pariter 403 annos ; Eberus postquam genuit Pelegum 430 annos : Noachus post diluvium 340 annos, Cap : x : 28. & sic porro. Quid autem numerus 120 involvit, constat solum ex 10 & 12, ex quibus multiplicatis compositus est, nempe quod significet Reliquias fidei ; numerus Decem in Verbo, sicut etiam Decimæ significant & repræsentant Reliquias, quæ in interno homine conservatæ a Domino, quæ sanctæ quia Solius Domini ; numerus Duodecim significat Fidem, seu omnia quæ sunt fidei in uno complexu ; ex illis nunc compositus numerus significat reliquias fidei.

576. Quod numerus *Decem* significet reliquias, similiter ac *Decimæ*, ex his quæ sequuntur locis constare potest ; apud Esaïam, "Domus multæ in desolationem erunt, magnæ & pulchræ, absque habitatore, nam *Decem* jugera vineæ facient bathum unum, & sementis Chomer faciet epham," v : 9, 10. de vastatione spiritualium & cœlestium, decem jugera vineæ facient bathum, pro quod tam paucae reliquæ spiritualium ; sementis Chomer faciet epham, pro

pro quod tam paucae reliquiae coelestium. Apud Eundem, "Et multa de-
 "relicta in medio terrae, & adhuc in ea *pars decima* & convertetur, & ta-
 "men erit ad extirpandum," vi: 12, 13. medium terrae pro interno homine,
 decima pars pro reliquiis tantillis: apud Ezechielem, "Lances iustitiae, &
 "Epha iustitiae, & Bath iustitiae, erit vobis: Ephae & Bathi mensura una
 "erit, ad tollendum *Decimum* Chomeris Bathus, & *Decimum* Chomeris Epha,
 "ad Chomerem erit mensura ejus, & statutum olei Bathus olei, *Decimum*
 "Bathi de Koro, *Decem* Bathi Chomer, nam *Decem* Bathi Chomer," xlv: 10,
 11, 14. Ubi de sanctis Jehovae per mensuras agitur, per quas significantur
 sanctorum genera; per decem hic Reliquiae celestium & inde spiritualium;
 nam quid tot mensurae determinatae numeris, ut in hoc Capite & prioribus
 apud hunc Prophetam, ubi agitur de Hierosolyma Coelesti & Templo novo,
 & apud alios, tum circa ritus varios Ecclesiae Judaicae, nisi arcana sancta con-
 tineant. Apud Amos, "Cecidit, non addet surgere virgo Israel: sic dixit
 Dominus Jehovih, urbs exiens *Mille*, *Reliquias* faciet *Centum*, & exiens *Centum*
 "*reliquias* faciet *Decem* domui Israelis," v: 2, 3. ubi reliquiae nominantur,
 quarum minimum mansurum, quia modo decima pars, seu reliquiarum reli-
 quiae. Apud Eundem, "Ego superbiam Jacobi, & palatia ejus odi, & con-
 "cludam urbem & plenitudinem ejus, & fiet, si *relicti* fuerint *Decem* viri in
 "domo una, & morientur," vi: 8, 9. pro reliquiis, quae vix remansurae:
 apud Mosen "Non veniet Ammonita & Moabita in congregationem Jehovae,
 "etiam generatio *Decima* non venient illis in congregationem Jehovae usque
 "in aeternum," Deut: xxiii: 3. Ammonita & Moabita pro prophanatione
 coelestium & spiritualium fidei, de quorum reliquiis prius. Quod Decimae
 repraesentant Reliquias, inde constat; de quibus ita apud Malachiam, "Ad-
 "ducite omnes *Decimas* ad domum thesauri, ut sit praeda in domo mea, &
 "proben Me, agite, in hoc, si non aperuero vobis cataractas coeli, & effudero
 "vobis benedictionem," iii: 10. ut sit praeda in domo mea, pro reliquiis in
 interno homine, quae comparantur praedae, quia quasi furtim insinuantur inter
 tot mala & falsa, per quas reliquias omnis benedictio. Quod per reliquias,
 quae in interno homine, omnis charitas hominis, repraesentatum quoque fuit
 in Ecclesia Judaica, per id, quod postquam dederint decimas, darent Levitae,
 peregrino, orphano & viduae, Deut: xxvi: 12, seq: Quia Reliquiae sunt
 Solius Domini, ideo Decimae vocantur Sanctitas Jehovae, de quibus ita per
 Mosen, "Omnes *Decimae* terrae, de semine terrae, de fructu arboris, Jehovae
 illae, Sanctitas Jehovae: Omnes *Decimae* armenti & gregis, omne quod
 "transit sub baculo (pastoritis) *Decimum* erit sanctitas Jehovae," Lev. xxvii.
 30, 31. Quod *Decalogus* fuerint Decem praecepta, seu Decem Verba, & quod
 Jehovah scripserit illa super tabulis, Deut. x. 4. significat reliquias, & quod
 scripta manu Jehovae, significat quod Reliquiae sint solius Domini; quod in
 interno homine repraesentatum est per tabulas.

577. Quod Duodecim significant Fidem, seu illa quae sunt Amoris & inde
 fidei in uno complexu, multis quoque confirmari a Verbo potest, tam ex Duo-
 decim filiis Jacobi & eorum nominibus; quam ex Duodecim tribubus Israe-
 lis;

lis; & ex Duodecim discipulis Domini; sed de illis ex Divina Domini Misericordia in sequentibus, imprimis in Capite xxix & xxx. Geneseos.

578. Ex his solum numeris constare potest, quid Verbum Domini in sinu & recessu interiori habet, quæ abscondita arcana, quæ nusquam ad oculum nudum patent; præter quæ ubivis; similia in unaquavis voce.

579. Quod apud hos antediluvianos, de quibus, pauca, & fere nullæ reliquiae fuerint, constabit ex iis, quæ de iis, ex Divina Domini Misericordia, dicetur in sequentibus; apud quos quia reliquiae non conservari potuerunt, hic prædicatur de nova Ecclesia Noachus dicta, quod reliquias haberet, de quibus etiam, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

580. Vers: 4. *Nephilim fuerunt in terra in diebus istis; & quam maxime postquam intrabant filii Dei ad filias hominis, & genuerunt eis; hi viri fortes, qui a sæculo viri nominis.* Per Nephilim significantur, qui ex persuasionem suæ altitudinis & præminentiae nihili fecerunt omnia sancta & vera: quam maxime postquam intrarunt filii Dei ad filias hominis & genuerunt eis, significat, quod tunc, cum doctrinalia fidei immerferint suis cupiditatibus, & persuasiones falsi formaverint: viri fortes vocantur ex amore sui; a sæculo viri nominis, significat quod prius quoque tales fuerunt.

581. Quod per Nephilim significantur, qui ex persuasionem suæ altitudinis, & præminentiae nihili fecerunt omnia sancta & vera, constat ex illis quæ præcedunt, & mox sequuntur, quod nempe immerferint doctrinalia suis cupiditatibus, quæ significantur per illa, quod filii Dei intraverint ad filias hominis, & hic quod genuerint eis: persuasio de se & suis phantasiis crescit etiam secundum ingredientium multitudinem, tandem ut fiat persuasio indelebilis; & cum doctrinalia fidei adjiciuntur, tunc ex persuasissimis principiis nihili faciunt omnia sancta & vera, & fiunt Nephilim: gens ista, quæ vixit ante diluvium, talis est, ut dictum, ut quemcunque spiritum, dirissimis suis phantasiis, quæ, sicut venenata & suffocativa sphaera, ab illis, effunduntur, ita necat & suffocat, ut ne hilum sciant spiritus cogitare, sic ut sibi semineces videantur; & nisi Dominus, per Adventum Ipsi in mundum, liberavisset mundum spirituum a venenata tali gente, nusquam unus potuisset ibi esse, ita periisset genus humanum, quod regitur per spiritus a Domino; quare nunc in Inferno sub nebulosa & densa quasi petra sub Calcaneo pedis sinistri tenentur, nec hiscunt minimum exfurgere, ita ab infestissima illa turba liber est mundus spirituum, de qua turba & ejus sphaera persuasionum venenatissima, ex Divina Domini Misericordia, seorsim: illi sunt, qui Nephilim vocantur, & nihili faciunt omne sanctum & verum. Mentio quoque eorum fit in verbo, sed posterius eorum dicti sunt Enakim & Rephaim; quod dicti Enakim, constat apud Moysen, "Exploratores terræ Canaanis, dixerunt, ibi vidimus *Nephilim*, filios *Enaki* de *Nephilim*, & fuimus in oculis nostris sicut locustæ, & sic fuimus in oculis eorum," Num. xiii: 33. quod dicti Rephaim, etiam apud Moysen, "Emim prius habitaverunt in terra Moabi, populus magnus, & multus, & excelsus, sicut *Enakim*, *Rephaim* reputabantur etiam ii sicut *Enakim*, & Moabitæ vocant eos Emim," Deut. ii: 10. Nephilim non amplius memorantur,

tur, sed Rephaim, qui describuntur apud Prophetas, quod tales, sicut dictum, ut apud Esaiam, "Inferus inferius commotus est tibi, obviam veniendo tibi excitavit tibi *Rephaim*," XIV: 9. agitur de inferno, ubi tales. Apud Eundem, "Mortui non vivent, *Rephaim* non surgent, eo quod visitasti, & de-
"levisti eos, & perdidisti omnem memoriam illis," XXVI: 14. ubi etiam de eorum inferno, a quo non amplius resurgent: & apud Eundem, "Vi-
"vent mortui tui, cadaver meum resurgent; expergiscimini, & cantate
"habitatores pulveris, nam ros olerum ros tuus; at terram *Rephaim*
"projicies," XXVI: 19, terra Rephaim est infernus, de quo dictum. Apud Davidem, "Num mortuis facies miraculum, num *Rephaim* surgent, confi-
"tebuntur tibi," Psalm LXXVIII: 11. similiter de eorum inferno, & quod surgere nequeant, & sphaeram mundi spirituum dirissimis persuasionum veneris infestare. Sed quod non genus humanum tam diris phantasiis & persuasionibus, amplius imbueretur, provisum est a Domino. Qui ante diluvium vixerunt, tali natura & genio fuerunt, ut imbui possent, ex causa adhuc nemini nota, de qua etiam, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

582. Quod postquam intrarunt filii Dei ad filias hominis, & genuerunt eis, significet quod tunc cum immerferint doctrinalia fidei suis cupiditatibus, facti Nephilim, constat ex illis, quæ mox prius ad Vers: 2. dicta & ostensa sunt, quod nempe filii Dei significant doctrinalia fidei, & filiae cupiditates, partus inde non alius est, quam quod nihili faciant, & prophanent sancta fidei; nam cupiditates hominis, quæ sunt amorum sui & mundi, prorsus contrariæ sunt omni sancto & vero; & apud hominem cupiditates prævalent, quare cum sanctum & verum, quod agnitum, cupiditatibus immergitur, actum est cum homine, nam extirpari & resolvi non possunt; in unaquavis idea cohererent, & ideæ sunt quæ communicantur mutuo in altera vita, quare ut primum aliqua idea sancti ac veri producitur, prophanum & falsum adjunctum est, quod illico & momento percipitur; quare tales non possunt non separari, & detrudi in infernum.

583. Quod Nephilim viri fortes vocati sint ab amore sui, constat passim quoque in Verbo, ubi tales fortes vocantur, ut apud Jeremiam, "Cessarunt
"Fortes Babelis pugnare, sedent in munitionibus, deficit fortitudo eorum,
"facti sunt in mulieres, LI: 30, ubi fortes Babelis pro iis quoque qui sui
"amore inescati sunt: apud Eundem, "Gladius adversus mendaces, & in-
"fanient, gladius adversus Fortes ejus, & consternabuntur," I: 36. apud Eundem, "Vidi, illi consternati, se convertentes retrorsum, Fortes eorum
"conclusi sunt, & fugam fugerunt, nec respexerunt, terror circumcirca, non
"fugiet celer, & non evadet Fortis," ascendite equos, & insanite currus,
"exeant Fortes, Kusch, Puth, Ludii, XLVI: 5, 6, 9. ubi de persuasionem ex
"ratiociniis. Apud Eundem, "Quomodo dicitis Fortes nos, & viri roboris
"ad bellum; devastatus est Moabus," XLVIII: 14, 15. Apud Eundem,
"Capta est urbs, & munitiones, occupata est, & factum est cor Fortium
"Moabi in die illo, sicut cor mulieris angustatae," XLVIII: 41. similiter
"cor Fortium Edomi," XLIX: 22. apud Eundem, Redemit Jehovah Jacobum,

“bum, & vindicavit illum e manu *Fortioris* illo,” xxxi: 11. ubi fortes alia voce. Quod Enakin, qui ex Nephilim, fortes prædicati sint, constat apud Mosen, “Transis hodie Jordanem, veniendo ad possidendum gentes magnas & numerosas præ te, urbes magnas & munitas in cœlum, populum magnum & excelsum, filios *Enakim*, quos tu nosti, & tu audivisti, *quis consistet coram filiis Enakim*,” Deut: ix: 1, 2.

584. Vers: 5. *Et vidit Jehovah, quod multiplicatum malum hominis in terra; & omne figmentum cogitationum cordis ejus solummodo malum omni die.* Quod viderit Jehovah, quod multiplicatum malum hominis in terra, significat quod voluntas boni inceperit nulla esse: omne figmentum cogitationum cordis solummodo malum omni die, significat quod nulla perceptio veri & boni.

585. Quod per multiplicatum malum hominis in terra significetur, quod voluntas boni inceperit nulla esse, constat a præcedentibus, quod amplius nulla voluntas, sed solum cupiditas; tum ex significatione hominis in terra; Terra in literali sensu, est ubi homo; in interno ubi amor, qui quia est voluntatis, aut cupiditatis, terra pro ipsa voluntate hominis sumitur; homo enim a velle est homo, non ita a scire & intelligere, quia scire & intelligere fuit ex ejus velle, quicquid non fuit ex velle ejus, non scire vult nec intelligere; imo cum aliud loquitur & agit, quam vult, usque est voluntatis quoddam a loquela & actione remotius, quod eum regit. Quod Terra Canaan seu Terra Sancta pro Amore, & sic pro voluntate cœlestis hominis accipiat, multis ex Verbo confirmari potest; pariter quod terræ gentium diversarum pro amoribus illorum, qui in genere sunt amor sui & mundi; sed quia toties recurrit, non hic loci immorandum; inde constat, quod per malum hominis in terra, significetur malum ejus naturale, quod est voluntatis, quod multiplicatum dicitur, quia non ita depravatum apud omnes, quin bonum aliis vellent, sed sui causa: at quod prorsus perversum factum, est figmentum cogitationum cordis.

586. Figmentum cogitationum cordis solummodo malum omni die, significat, quod nulla perceptio boni & veri, ex causa, ut dictum & ostensum, quod doctrinalia fidei immerferint fœdis suis cupiditatibus; quod cum factum, periit omnis perceptio, & loco perceptionis successit dira persuasio, seu obfirmatissima & morticina phantasia, quæ quoque fuit causa extinctionis & suffocationis eorum; persuasio illa lethalis significatur hic per figmentum cogitationum cordis, at per figmentum cordis, absque voce cogitationum, significatur malum amoris sui seu cupiditatum, ut in sequente viii Capite, ubi dixit Jehovah, postquam Noach obtulerit holocausta, “Non addam maledicere amplius humo propter hominem, eo quod *Figmentum cordis* hominis malum a pueritia ejus,” 21. Figmentum est, quod homo sibi met fingit, & de quo sibi persuadet; ut apud Habakuk, “Quid prodest sculptile, quia sculpsit illud *Fictor* ejus, fusile & docens mendacium, quia confidit *fictor Figmento* suo super eo ad faciendum idola muta,” 11: 18. sculptile significat persuasiones falsas ex conceptis & exclusis a semet principiis; fictor est

est is qui persuadet sibi, de quo prædicatur figmentum: apud Esaiam, "Subversio vestra, num sicut lutum figulus reputabitur, quod dicet opus factori suo, non fecit me, & *Figmentum* dixerit *Fictori* suo, non intellexit," xxix: 16. figmentum hic pro cogitatione ex proprio, & inde persuasione falsi. Figmentum in genere est, quod homo fingit ex corde seu voluntate, ut & quod ex cogitatione seu persuasione, ut apud Davidem, "Jehovah novit *Figmentum* nostrum, memor quod pulvis nos," Psalm: ciii: 14. apud Moysen. "Novi *Figmentum* ejus, quod ille faciens hodie, antequam introducam eum in terram," Deut: xxxi: 21.

586. Vers: 6. *Et pœnituit Jehovah, quod fecerit hominem in terra; & doluit Ipsi ad Cor Ipsius.* Quod pœnituerit, significat Misericordiam: quod doluerit ad cor, similiter: pœnitere spectat Sapientiam; dolere ad cor, Amorem.

587. Quod pœnituit Jehovah, quod fecerit hominem in terra, significet Misericordiam, & quod doluerit ad cor, similiter, constat ex eo, quod Jehovah nusquam pœniteat, quia omnia & singula ab æterno prævidet; & cum fecit hominem, hoc est, e novo creavit, & perfecit, usque ut factus celestis, etiam prævidit, quod talis successu temporis fieret; & quia prævidit, quod talis fieret, non potuit Ipsum pœnitere; quod manifeste constat apud Samuelem, Samuel dixit, "Invictus Israelis non mentitur, & non Ipsum pœnitebit, quia non homo Ille, ut Ipsum pœniteat," 1 Sam: xv: 29. & apud Moysen, "Non vir Deus, & mentitur, & filius hominis & pœnitet Ipsum; num Ille dixerit, & non faciet, aut loquutus fuerit, & non stabiliet," Num: xxiii: 19. sed pœnitere significat misereri: Misericordia Jehovah seu Domini involvit omnia & singula, quæ a Domino fiunt erga genus humanum, quod tale est, ut ejus misereatur, & cujusvis secundum ejus statum; ita miseretur status ejus quem puniri permittit; & miseretur ejus, cui bono frui dat; Misericordiæ est puniri, quia flectit omne malum pœnæ in bonum; & Misericordiæ est dare bono frui, quia nullus aliquid boni meretur; omne enim genus humanum est malum, & ex semet ad infernum unusquisque ruit, quare Misericordia est, ut inde eximatur; nec aliud est quam Misericordia, quia nullius indiget: Misericordia inde dicitur, quia a miseriis & inferno hominem eximit, ita respective ad genus humanum, quod tale, estque effectus amoris erga omnes, quia tales.

588. Sed prædicatur de Domino, quod pœniteat & doleat ad cor, quia tale apparet inesse omni Misericordiæ humanæ, quare secundum apparentiam hic, ut multoties alibi in Verbo, loquutum; quid Misericordia Domini nemo scire potest, quia infinite transcendit omnem intellectum hominis; sed quid Misericordia hominis, novit homo, quod est pœnitere & dolere; & nisi ab homine capiatur idea de Misericordia & alia affectione, quam novit qualis est, nusquam aliquid cogitare potest, ita nec instrui; quæ causa est, quod proprietates humanæ multoties prædicentur de Jehovah seu Domini attributis; sicut quod Jehovah seu Dominus puniat, inducat in tentationem, perdat, excandescat, cum tamen nusquam aliquem punit, nusquam aliquem in tentationem inducit,

nusquam aliquem perdit, & nusquam excandescit; quare cum talia usque prædicantur de Domino, sequitur, quod etiam pænitentia & dolor prædicentur, nam prædicatio unius sequitur a prædicatione alterius, sicut manifeste constat ab his in Verbo locis; apud Ezechielem, "Consumabitur ira mea, re-
 " quiescere faciam *excandescentiam* meam, & *pænitebit* Me," v: 13, ubi quia ira & excandescencia prædicatur, etiam prædicatur pænitentia: apud Sachariam, "Quemadmodum cogitavi *malum* facere, cum *iram* excitarunt patres
 " vestri Mihi, dixit Jehovah Zebaoth, nec *pænituit* Me; sic convertere, co-
 " gitabo in diebus illis bonum facere Hierosolymæ, & domui Jehudæ," viii: 14, 15. ubi dicitur, quod Jehovah cogitaverit malum facere, cum tamen nusquam malum alicui cogitat facere, sed bonum omnibus & singulis. Apud Moysen, cum deprecatus facies Jehovæ, "Revertere ab *excandescencia*
 " *iræ* tuæ, & *pæniteat* Te, super malo populi tui; & *pænituit* Jehovah
 " super malo, quod loquutus est *facere* populo suo," Exod: xxxii: 12, 14. ibi quoque tribuitur Jehovæ excandescencia iræ, consequentur pænitentia: apud Jonam Rex Ninivæ, "Quis sciens, revertatur & *pæniteat* Deum, ut
 " revertatur ab *ardore iræ* suæ, & non peribimus," iii: 9. similiter pænitentia prædicatur, quia ira. Apud Hoseam, "Conversum est super Me Cor
 " Meum, simul æstuarunt *pænitudines* meæ, non faciam *excandescentiam iræ*
 " meæ," xi: 8, 9. ubi similiter de corde, quod æstuaerint pænitudines, sicut hic quod doluerit ad cor; pænitudines manifeste pro multa Misericordia: similiter apud Joëlem. "Convertimini ad Jehovah, Deum vestrum, quia
 " gratus & *Misericors* Ipse, longanimis, & multus *Misericordia*, & *Pænitens*
 " super malum," ii: 13. ubi quoque manifeste, quod pænitere significet Misericordiam. Apud Jeremiam, "Si forte audiant & revertantur vir a via sua
 " prava, & *pæniteat* Me mali," xxvi: 3, pro misereri. Apud Eundem. "Si convertitur gens ista a malo suo, *pænitebit* Me super malo," xviii: 8. ubi etiam pænitere pro misereri, si se converterent; nam homo est, qui avertit a se Misericordiam Domini, nusquam Dominus ab homine.

589. Ex his & per plurimis aliis locis Verbi constare potest, quod secundum apparentias apud hominem loquutum sit, quare qui ex apparentiis, secundum quas loquutum in Verbo, velit confirmare principia falsa, is posset ex innumerabilibus: sed aliud est confirmare principia falsa ex Verbo, & aliud est credere simpliciter quæ in Verbo; qui confirmat principia falsa, is prius capit principium, a quo nusquam vult recedere, aut minimum remittere, sed corradit & cumulat confirmantia ubicunque potest, ita quoque ex Verbo, usque dum ita sibi persuadet, ut non amplius possit videre verum. At qui simpliciter aut ex simplici corde credit, is non capit principia prius, sed cogitat, quia Dominus ita loquutus, quod verum sit, & si instruitur, quomodo intelligendum, ex aliis dictis Verbi, tunc acquiescit, & corde suo gaudet: imo qui ex simplicitate credit, quod Dominus irascatur, puniat, pæniteat, doleat, & homo sic timeat a malo & faciat bonum, ei nihil nocet, sic etenim etiam credit, quod Dominus videat omnia & singula, & cum in tali fide est,
 in

in cæteris dein, si non prius, in altera vita, illustratur; secus ac ii, qui ex captis principiis sibi persuadent, conspirante amore scædo sui aut mundi.

590. Quod pænitere spectet sapientiam, & dolere ad cor amorem, non potest explicari ad captum humanum, solum secundum ea, quæ apud hominem, ita per apparentias: unicuique cogitationis ideæ apud hominem est aliquid de intellectu & de voluntate, seu de cogitatione & de amore ejus; quæ idea non trahit aliquid de voluntate seu amore ejus, non est idea, nam aliter nusquam cogitare potest; est perpetuum quoddam conjugium & indivulsum cogitationis & voluntatis, ita ideis cogitationis inhærent aut adhærent ea quæ sunt voluntatis seu amoris ejus: ex hoc apud hominem sicut sciri, seu potius sicut idea aliqua capi posse videtur, quid Misericordiæ Domini inest, nempe Sapientia & Amor. Ita apud Prophetas, cum primis apud Esaiam, fere ubivis sunt binæ expressiones de quacunque re, una involvit spirituale, altera cœleste; Spirituale Misericordiæ Domini est Sapientia, Cœleste est Amor.

591. Vers: 7. *Et dixit Jehovah, delebo hominem quem creavi, desuper faciebus bumi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem Cælorum, quia pænitet Me quod feci ea.* Quod dixerit Jehovah, delebo hominem, significat quod homo se exstingeret: quem creavi desuper faciebus bumi, significat hominem a posteritate Antiquissimæ Ecclesiæ: ab homine usque ad bestiam, & usque ad reptile, est, quod quicquid est voluntatis exstingeret eum: usque ad avem cælorum, est, quicquid est intellectus seu cogitationis: quia pænituit Me quod feci ea, significat, ut prius, Miserationem.

592. Quod dixerit Jehovah, delebo hominem, significet quod homo se exstingeret, constat ab illis, quæ prius dicta sunt, quod nempe prædicetur de Jehovah seu Domino, quod puniat, quod tentet, quod malum faciat, quod deleat seu occidat, quod maledicat; sicut quod Jehovah occiderit Erum primogenitum Jehudæ; & Ananem alterum filium Jehudæ, Gen: xxxviii. 7, 10. quod Jehovah necaverit omnem primogenitum Ægypti, Ex: xii: 12, 29. sicut apud Jeremiam, "Quos percussi in ira mea, & in excandescencia mea," xxxiii: 5. apud Davidem, "Misit in eos excandescenciam, iræ suæ, iram vehementem, & furorem, & angustiam, immisionem angelorum malorum," Psalm: lxxviii: 49. apud Amos, "Num erit malum in urbe, & Jehovah non fecit," iii: 6. apud Johannem, "Septem phialæ aureæ plene ira Dei viventis in sæcula sæculorum," Apoc: xv: 1, 7. Cap: xvi: 1. quæ omnia prædicantur de Jehovah, tametsi prorsus contrarium est: quod prædicentur, causa est, de qua prius; tum etiam, ut communissimam ideam primum capiant, quod Dominus regat & disponat omnia & singula; at postea, quod nihil mali a Domino, minus quod occidat; sed quod homo sit, qui sibimet malum inferat, semetque perdat & occidat; tametsi non est homo, sed sunt mali spiritus, qui eum excitant, & ducunt; sed est homo, quia non aliter credit, quam quod ipse. Ita nunc hic quod prædicetur de Jehovah, quod deleberet hominem, cum tamen homo esset, qui semet perdidit & exstinxit. Quomodo se

res habet, imprimis constare potest ab illis in altera vita, qui in cruciatu & inferno sunt, qui continue lamentantur, & omne malum pœnæ tribuunt Domino; similiter spiritus mali in mundo spirituum malorum, qui jucundum imo jucundissimum suum ponunt in eo, ut alios lædant & puniant; qui læduntur & puniuntur putant a Domino, quibus dictum & ostensum, quod ne hilum mali a Domino, sed quod ii sibi metipsis malum inferant; nam talis status, & tale æquilibrium omnium est in altera vita, ut malum redeat ad illum qui malum facit, & fit malum pœnæ; & quod non possit aliter quam existere; quod vocatur permitti, ex causa emendationis mali; sed usque Dominus vertit omne malum pœnæ in bonum, sic ut nihil usquam nisi bonum a Domino. Verum quid Permissio, nemo adhuc novit; quod permittitur, putatur fieri ab Ipso qui permittit, quia permittit, sed res se prorsus aliter habet, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

593. Quem creavi desuper faciebus humi, quod significet hominem a posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ, constat non solum ex eo, quod dicatur homo quem *creavit*, quod est quem regeneravit; & postea, quem *fecit*, quod est, quem perfecit, seu regeneravit usque ut factus cœlestis: tum quoque ex eo, quod dicatur desuper *faciebus humi*, humus est ubi Ecclesia, ut prius ostensum est; etiam exinde, quod de illis agatur, qui doctrinalia fidei immerferunt cupiditatibus suis, qui non habuerunt doctrinam fidei non potuerunt ita facere; qui extra Ecclesiam, in ignorantia veri & boni sunt: qui in ignorantia, possunt esse in quadam specie innocentia, dum aliquid contra vera & bona fidei loquuntur & agunt, nam zelo quodam agi possunt pro eo cultu, quo ab infantia imbuti, quem ideo putant verum & bonum; at cum iis, qui doctrinam fidei apud se habent, alia prorsus res est, ii commiscere possunt vera falsis, & sancta prophanis; inde fors eorum in altera vita multo pejor est sorte illorum, qui Gentes vocantur, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

594. Quod ab homine ad bestiam, & usque ad reptile, significet, quod quicquid est voluntatis, exstingueret eum, constat ex significatione hominis, bestia, & reptilis: homo non est homo nisi a voluntate & intellectu, per quæ distinguitur a brutis, cætera sunt simillima iis; apud hos periit omnis voluntas boni, & intellectus veri; loco voluntatis boni successerunt vesanæ cupiditates, loco intellectus veri vesanæ phantasie, & hæ commixtæ illis; quare postquam sic quasi deleverunt reliquias, non potuerunt non exstingui: quod quicquid est voluntatis, bestia & reptilia vocantur, constat ab iis, quæ prius de bestiis & reptilibus ostensa sunt; sed hic, quia de tali homine agitur, non significantur per bestias, bonæ affectiones, sed malæ, proinde cupiditates; & per reptilia voluptates tam corporeæ, quam sensuales: quod bestia & reptilia significant talia, non amplius eget confirmatione ex Verbo, quia de iis prius, n: 45, 46, 142, 143, quæ videantur.

595. Quod avis cœlorum significet quicquid est intellectus seu cogitationis, videatur etiam prius, n: 40.

596. Vers: 8. *Et Noach invenit gratiam in oculis Jehovæ*: Per Noachum significatur Ecclesia nova: quod invenerit gratiam in oculis Jehovæ, est quod præviderit Dominus, quod ita salvari posset genus humanum.

597. Quod per Noachum significetur nova Ecclesia, quæ Ecclesia Antiqua vocanda, ad distinguendum inter Ecclesiam Antiquissimam, quæ fuit ante diluvium, & illam, quæ fuit post diluvium. Ecclesiarum illarum prorsus diversi status fuerunt; Ecclesiæ Antiquissimæ status fuit, ut perceptionem boni & inde veri habuerint a Domino; Antiquæ Ecclesiæ seu Noachi status factus, ut Conscientiam boni & veri haberet; qualis differentia est inter habere perceptionem, & habere conscientiam, talis differentia status fuit Ecclesiæ Antiquissimæ, & Ecclesiæ Antiquæ; perceptio non est conscientia; perceptionem habent Cœlestes, conscientiam Spirituales; Antiquissima Ecclesia fuit Cœlestis, sed Antiqua Spiritualis. Antiquissima Ecclesia revelationem immediatam habuit per consortium cum spiritibus & Angelis, ut & per visiones & somnia, a Domino, ex quibus communiter quid bonum & verum illis nosse datum, & postquam communiter noverunt, tunc confirmata sunt communia illa quasi principia innumerabilibus per perceptiones; quæ innumerabilia erant particularia seu singularia communium, ad quæ se referebant; ita Communia quasi principia corroborabantur quotidie; quicquid non congruebat communibus, hoc perceperunt non ita esse, & quicquid congruebat, perceperunt ita esse; talis status etiam est Angelorum cœlestium: Antiquissimæ Ecclesiæ communia quasi principia erant Veritates cœlestes & æternæ; sicut, quod Dominus regat universum; quod a Domino omne bonum & verum; quod a Domino omnis vita; quod proprium hominis non esset nisi malum: & quod esset mortuum in se; præter similia alia; innumerabilium illa confirmantium & consentientium perceptionem acceperunt a Domino: illis Amor erat principale fidei; per Amorem percipere iis datum a Domino quicquid esset fidei, inde fides illis erat amor, ut prius dictum. Sed Antiqua Ecclesia, alia prorsus facta fuit, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

598. Quod invenerit gratiam in oculis Jehovæ, significet, quod præviderit Dominus, quod ita salvari posset genus humanum: Misericordia Domini involvit & spectat salvationem totius generis humani, similiter etiam Gratia, quare salvatio generis humani significatur: per Noachum non solum significatur Ecclesia nova, sed etiam Ecclesiæ istius fides, quæ erat fides Charitatis; ita prævidit Dominus, quod per fidem Charitatis salvari potuisset Genus humanum, de qua fide in sequentibus. Sed Misericordia & Gratia distinguuntur in Verbo, & quidem secundum differentiam eorum, qui recipiunt: Misericordia applicatur illis qui cœlestes sunt, Gratia autem illis qui spirituales; nam Cœlestes non agnoscunt aliud quam Misericordiam, & Spirituales vix aliud quam Gratiam; Cœlestes nesciunt quid Gratia, Spirituales vix sciunt quid Misericordia, quam unam eandemque faciunt cum gratia; quod venit ex causa humiliationis utriusque, quæ ita differt; qui in humiliatione cordis sunt, ii implorant Misericordiam Domini, at qui in humiliatione cogi-

cogitationis, ii petunt gratiam, & si implorant Misericordiam, hoc fit in statu tentationis, vel fit ore solum non corde. Quia Ecclesia nova Noachus dicta, non coelestis fuit, sed spiritualis, ideo non misericordiam, sed gratiam invenisse in oculis Jehovæ dicitur: quod distinguatur in Verbo inter Misericordiam & Gratiam, constat ex plurimis locis, ubi Jehovah dicitur *Misericors* & *Gratiosus*, ut Psalm: ciii: 8. cx: 4. xcii: 4. Joel ii: 13, similiter distinguuntur alibi, ut apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, invenit *Gratiam* in deserto populus residuorum gladii, eundo ad quietem dandum illi Israeli: "e longinquo Jehovah apparuit mihi, & amore sæculi amavi te, propterea attraxi te *Misericordia*," xxxi: 2, 3. ubi Gratia prædicatur de spirituali, & Misericordia de coelesti: apud Esaïam, "Propterea morabitur Jehovah ad *Gratiam* dandum vobis, & propterea attollet se ad *miserandum* vestri," xxx: 18. ubi gratia similiter spectat spirituale misericordia coeleste: in sequentibus, ubi Lothus ad Angelos, "Ecce quæso invenit servus tuus *Gratiam* in oculis tuis, & magnam fecisti *Misericordiam* tuam, quam fecisti mecum, vivificando animam meam," Genes: xix. 19. quod Gratia spectet spiritualia, quæ sunt fidei seu intellectus, hic quoque constat, tum quod dicatur invenisse gratiam in oculis tuis; Misericordia vero coelestia, quæ sunt amoris seu voluntatis, constat ex eo, quod dicatur fecisse Misericordiam, & vivificasse animam.

* * * * *

9. Hæ nativitates Noachi: Noah vir justus integer fuit in generationibus suis: cum DEO ambulavit sibi Noah.

10. Et genuit Noah tres filios, Schem, Cham & Japheth.

11. Et corrupta fuit terra coram DEO; & impleta fuit terra violentia.

12. Et vidit DEUS terram, & ecce corrupta fuit, quia corripit omnis caro viam suam super terra.

13. Et dixit DEUS Noacho, finis omnis carnis venit coram Me, quia impleta est terra violentia a faciebus eorum, & ecce Ego perdens eos cum terra.

14. Fac tibi arcam lignorum Gopher, mansiones facies arcam, & bituminabis eam intus & extus bitumine.

15. Et sic facies illam; trecenti cubiti longitudo arcæ, quinquaginta cubiti latitudo ejus, & triginta cubiti altitudo ejus.

16. Fenestram facies arcæ, & ad cubitum perficies illam superne; & januam arcæ in latere ejus pones; infirmas, secundanas, & tertianas facies illam.

17. Et

17. Et Ego, ecce Me, adducens diluvium aquarum super terram, ad perdendum omnem carnem, in qua spiritus vitarum, de sub cœlis; omne quod in terra exspirabit.

18. Et erigam fœdus meum tecum; & intrabis in arcam tu & filii tui, & uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum.

19. Et ab omni vivente, ab omni carne, paria ab omni, intrare facies in arcam, ad vivificandum tecum: masculus & fœmina erunt.

20. Ab ave secundum speciem ejus; & a bestia secundum speciem ejus; ab omni reptili humi secundum speciem ejus; paria ab omnibus intrabunt ad te, ad vivificandum.

21. Et tu sume tibi ab omni cibo, qui comeditur, & collige ad te, & erit tibi & illis in cibum.

22. Et fecit Noach secundum omne, quod præcepit ei DEUS, ita fecit.

C O N T E N T A.

599. Agitur de statu Ecclesiæ, quæ Noachus vocata, ante regenerationem.

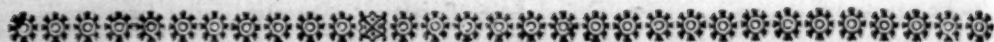
600. Describitur homo istius Ecclesiæ, quod talis, ut regenerari posset, vers: 9. sed quod inde exurgerent tria doctrinarum genera, quæ sunt Schem, Cham, & Japheth. vers: 10.

601. Quod reliquus homo, qui ab Antiquissima Ecclesia, non posset regenerari, propter diras ejus persuasiones, & fœdas cupiditates, vers: 11, 12. Per quas se omnino perderet, vers: 13.

602. Sed homo Ecclesiæ Noachus vocatæ, non ita, qui describitur per Arcam, Vers: 14. Et describuntur Reliquiæ apud eum, per Mensuras, n: 15. Ejus Intellectualia per fenestram, januam, & mansiones, vers: 16.

603. Quod is conservaretur, cum cæteri per inundationem mali & falsi perirent. vers: 17.

604. Et quod salvarentur, quæ apud illum, vera & bona, vers: 18: ita quæ Intellectus, & quæ Voluntatis, per regenerationem, vers: 19, 20. Ad quam recipiendam præparatus esset, vers: 21. Et quod ita factum, vers: 22.



S E N S U S I N T E R N U S.

605. **A** GITUR nunc de formatione Ecclesiæ novæ, quæ appellatur Noachus, & ejus formatio describitur per arcam, in quam recepta omnis generis animantia; sed antequam Ecclesia illa nova existere potuit, sicut solet, homo Ecclesiæ non potuit non plures sustinere tentationes, quæ describuntur per Arcæ istius elevationem, fluctuationem & moram, super aquas diluvii; & tandem, quod factus verus spiritualis homo, & liberatus, per cessationem aquarum, & plura, quæ sequuntur: Nemo hoc potest videre, qui solum sensui literæ inhæret, ex causa hic imprimis, quod omnia illa historice connexa sint, & sistant ideam, qualem historiæ rerum; sed tunc temporis talis stylus fuit, qui iis gratissimus, ut involverentur omnia typis, & hi historice concinnarentur; & quo melius historica serie cohærent, eo convenientius fuit genio illorum; nam antiquis illis temporibus non ita scientiis, quibus hodie, indulserunt, sed cogitationibus profundis, ex quibus tales proles; erat hoc sapientia veterum.

606. Quod diluvium, arca, & sic quæ de diluvio & arca, describuntur, significant regenerationem, ut & tentationes, quæ præcedunt, aliquid hodie apud eruditos notum est, a quibus Regeneratio & Tentationes quoque comparantur aquis diluvii.

607. Sed qualis illa Ecclesia fuit, in sequentibus describitur; ut hic sistatur idea ejus, breviter dicendum: Antiquissima ut dictum cœlestis fuit, hæc autem facta Spiritualis: Antiquissima perceptionem boni & veri habuit; hæc seu Antiqua non perceptionem, sed loco ejus aliud quoddam dictamen, quod vocari potest Conscientia. Sed quod Orbi adhuc ignotum est, & forte incredibile; Antiquissimæ Ecclesiæ homo Respirationem habuit internam, nec externam nisi tacitam; quare nec ita per voces, sicut postea & hodie, loquuti sunt, sed per ideas, sicut angeli, quas exprimere potuerunt, per innumeras mutationes vultus & faciei, imprimis per labiorum, in quibus innumerales muscularium fibrarum hodie non extricarum series sunt, per quas tunc exsolutas, ita ideas sistere, significare & repræsentare potuerunt, ut quæ hodie debent per horæ tempus sonis articulatis seu vocibus, tunc intra minutum potuerunt, & multo plenius & evidentius ad captum & intellectum præsentium, quam usquam potest vocibus & vocum combinatorum seriebus; hoc forte incredibile est, sed usque verum; sunt etiam plures alii, qui non ex hac tellure, qui similiter loquuti, & hodie loquuntur, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Respiratio illa interna, qualis fuit, & quomodo temporis successu mutata est, etiam scire datum; & quia talem respirationem habuerunt qualem Angeli, qui similiter respirant, in profundis cogitationis ideis fuerunt,

fuerunt, & perceptionem potuerunt habere talem, quæ describi nequit; quare si describeretur, qualis fuisset, quia non caperetur, etiam nec crederetur. Sed in posteris eorum Respiratio illa interna paullatim evanescebat; & apud eos, qui diris persuasionibus & phantasiis occupati, talis facta, ut nullam cogitationis ideam sistere amplius potuissent, nisi deformissimam, cujus effectus fuit, ut non supervivere possent, quare omnes illi extincti sunt.

608. Quando desuit Respiratio interna, sensim subiit respiratio externa, qualis fere hodie; & cum respiratione externa loquela vocum, seu soni articulati, in quem determinabantur ideæ cogitationis; ita mutatus est prorsus status hominis, & talis factus, ut non amplius perceptionem similem potuisset habere, sed loco perceptionis aliud quoddam dictamen, quod vocari potest Conscientia, nam conscientia simile erat, tametsi quoddam intermedium inter perceptionem & conscientiam hodie quibusdam notam: Cumque talis determinatio idearum cogitationis facta, nempe in voces loquelæ, tunc nec amplius potuerunt instrui ita per internum hominem, ut homo antiquissimus, sed per externum; quare tunc loco revelationum Antiquissimæ Ecclesiæ successerunt doctrinalia, quæ sensibus externis primum caperentur, ex quibus ideæ memoriæ materiales, & inde ideæ cogitationis formarentur, per quas & secundum quas instruebantur: inde fuit, quod hæc Ecclesia, quæ successit, prorsus alium genium habuit, quam Antiquissima; in quem genium, seu in quem statum, nisi Dominus rede-gisset Genus humanum, nusquam aliquis homo salvari potuisset.

609. Quia status hominis hujus Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur, prorsus mutatus est a statu hominis Antiquissimæ Ecclesiæ, non potuit amplius ille, ut dictum, ita informari & illustrari, ut Antiquissimus homo, quia interna clausa erant, ut nulla amplius communicatio cum coelo, nisi quæ ignota; quare nec instrui potuit, nisi quam per viam externam, seu sensuum aut sensualem, ut dictum; propterea, ex Providentia Domini, conservata sunt Doctrinalia fidei cum quibusdam revelationibus Antiquissimæ Ecclesiæ in usum hujus posteritatis; quæ doctrinalia primum collecta sunt a Caino, & reposita ne perirent, quare dicitur de Caino, quod ei signum impositum, ne quis illum occideret, de quibus videantur quæ dicta ibi loci, Cap: IV: 15. postea in doctrinam redacta a Chanocho, quæ doctrina, quia illo tempore nulli usui esset, sed posteritati, ideo dicitur, quod sumserit eum Deus, de quibus etiam videantur, quæ ibi loci, Cap: V: 24. hæc doctrinalia fidei fuerunt quæ a Domino conservata sunt in usum hujus posteritatis seu Ecclesiæ; nam a Domino prævisum, quod periret perceptio, quare etiam provisum, ut illa remanerent.

610. Vers: 9. *Hæc nativitates Noachi: Noach vir justus & integer fuit in generationibus suis; cum Deo ambulavit sibi Noach.* Per nativitates Noachi significatur descriptio reformationis seu regenerationis novæ Ecclesiæ: quod Noach vir justus & integer in generationibus suis, significat quod talis esset, ut charitate donari posset; justus spectat bonum charitatis, integer verum charitatis; generationes sunt fidei: ambulare cum Deo significat hic, ut prius, ubi de Chanocho, doctrinam fidei.

611. Quod per natiuitates Noachi significetur descriptio reformationis seu regenerationis novæ Ecclesiæ, constat ab illis quæ prius ad Cap: II: 4, & ad Cap: V: 1: dicta sunt.

612. Quod Noach vir iustus & integer in generationibus suis significet, quod talis esset, ut charitate donari posset, constat a significatione Iusti & Integri, quod Iustus spectet bonum charitatis, Integer verum charitatis; tum ab Ecclesiæ illius essentiali, quod esset Charitas, de qua ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: quod Iustus spectet bonum charitatis, & Integer verum charitatis, constat ex Verbo, ut apud Esaiam, "Me quovis die quærent, & scientiam viarum mearum desiderabunt; velut gens quæ *Iustitiam* facit, & *Judicium* Dei sui non derelinquit; interrogabunt Me *judicia Iustitiæ*, approximationem Dei desiderabunt," LVIII: 2: ubi iudicium pro illis quæ sunt veri, & iustitia pro illis quæ sunt boni: solennis quasi formula facta, iudicium & iustitiam facere, pro verum & bonum, ut Esai: LVI: 1. Jer: XXII: 3, 13, 15. Cap: XXIII: 5. Cap: XXXIII: 15. Ezech: XXXIII: 14, 16, 19. Dominus dixit, "*Iusti* fulgebunt ut sol in Regno Patris Mei," Matth: XIII: 43, pro illis qui charitate præditi: tum ubi de consumatione sæculi, "Exibunt Angeli, & separabunt malos e medio *Iustorum*," ib: vers: 49. ubi etiam pro illis, qui in bono charitatis sunt. Integer autem significat verum quod ex charitate; verum enim datur ex plurima alia origine, sed quæ ex bono charitatis ex Domino, hoc dicitur Integrum, & homo integer: ut apud Davidem, "Qui peregrinabitur in tentorio tuo, qui habitabit in monte sanctitatis tuæ, ambulans *Integer*, & faciens *Iustitiam*, & loquens veritatem in corde suo," Psalm: XV: 1, 2. hic describitur integer. Apud Eundem, "Cum sancto sancte Te geris, cum *Viro Integro Integro* Te præbes," Psalm: XVIII: 26. ubi vir integer, qui ex sancto seu bono charitatis, talis est. Apud Eundem, "Jehovah non prohibebit bonum *ambulantibus* in *Integritate*," Psalm: LXXXIV: 12. Quod Integer sit qui verus ex bono, seu qui loquitur & facit verum ex charitate, constat ex eo, quod pluries applicetur Integro seu Integritati vox *ambulare*, & *via*, tum *rectum* seu rectitudo, quæ voces sunt Veri, ut apud Davidem, "Informabo in *Via Integro*, quousque veniet ad Me, *ambulabo* mihi in *Integritate* cordis mei in medio domus meæ," Psalm: CI: 2. " & *Ambulans in via Integri*, hic ministrabit Mihi," ib: vers: 6. Apud Eundem, "Beati *Integri via*, *ambulantes* in lege Jehovæ," Psalm: CXIX: 1. Apud Eundem, "*Integritas* & *Rectitudo* custodient Me," Psalm: XXV: 21. Apud Eundem, "Observe *Integrum*, & vide *Rectum*, quia postremum viro *pax*," Psalm: XXXVII: 37. Ex his constat, quod Iustus dicatur qui facit bonum, & Integer qui facit verum inde, quod etiam est facere iustitiam & iudicium; sanctitas & iustitia est coeleste fidei, integritas & iudicium est spirituale inde.

613. Quod generationes sint fidei, ex sensu literæ non patet, qui est historicus; sed hic quia solum interna sunt, significantur illa quæ sunt fidei; ex serie quoque constat, quod generationes hic non sint aliæ; in verbo aliquoties similiter, ut apud Esaiam, "Ædificent ex te vastitates sæculi, fundamenta
" *generationis*;

"*generationis & generationis erigas, & vocabitur tibi sapiens rupturam, reducens semitas ad habitandum,*" LVIII: 12. ubi omnia significant quæ fidei sunt, vastitates sæculi quæ sunt cœlestium fidei; fundamenta generationis & generationis, quæ sunt spiritualium fidei, quæ lapsa, a temporibus antiquis, quæ simul significantur: apud Eundem, "*Ædificabunt vastitates sæculi, desolationes priores erigent, & renovabunt urbes vastitatis, desolationes generationis & generationis,*" LXI: 4, similiter. Apud Eundem, "*Non laborabunt in vacuum, & non generabunt ad perturbationem, nam semen benedictorum Jehovæ illi, & prognati illorum cum illis,*" LXV: 23. ubi etiam generare prædicatur de illis quæ sunt fidei, laborare de illis quæ sunt amoris, de his prædicatur semen benedictorum Jehovæ, de illis prognati.

614. Quod ambulare cum Deo, significet doctrinam fidei, videantur quæ prius de Chanocho, Cap: v: 22, 24. de quo etiam dicitur, quod ambulaverit cum Deo, & ibi significavit Doctrinam fidei, conservatam in usum posteritatis; & quia hæc posteritas est, in cuius usum, hic nunc reassumitur.

615. Describitur hic in communi, qualis homo hujus Ecclesiæ, non quod ita adhuc fuit, in sequentibus enim agitur de ejus formatione, sed qualis potuit fieri, scilicet quod per cognitiones fidei donari potuisset charitate, & sic a charitate agere, & ex bono charitatis cognoscere quid verum; quare bonum charitatis seu justus præcedit, & verum charitatis seu integer sequitur. Charitas est, ut prius dictum, amor erga proximum, & misericordia, estque inferior gradus amoris qui fuit Antiquissimæ Ecclesiæ, qui amor fuit in Dominum: ita nunc amor descendit, & exterior factus; & appellandus Charitas.

616. Vers: 10. *Et genuit Noach tres filios, Schem, Cham, & Japheth:* quod Noach genuerit tres filios, significat, quod tria genera doctrinarum inde exsurgerent, quæ significantur per Schem, Cham, & Japheth.

617. Quod Noach genuerit tres filios, significet quod tria genera doctrinarum inde exsurgerent, constat ex omnibus illis quæ præcedunt, quod Nomina nihil aliud significant quam Ecclesias, seu quod idem est, Doctrinas: ita quoque hic; sed hic modo nominantur ob seriem seu nexum cum iis quæ præcedunt, qui est, quod prævisum a Domino, quod homo hujus genii potuisset donari charitate, sed usque quod inde doctrinarum tria genera nascerentur, de quibus doctrinis in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicitur, ubi de Schemo, Chamo, & Japheto.

618. Quod Noach Justus & integer fuit, quod ambulavit cum Deo, & hic quod genuit tres filios, in præterito dicatur, & tamen spectant futura, sciendum quod talis sit sensus internus, ut nullam rationem temporum habeat; cui quoque favet Lingua originalis, ubi quandoque vox una eademque ad quodcunque tempus explicabilis est, sicut nec distinguit inter voces; sic patent interiora evidentius; Lingua illa ex sensu interno hoc trahit, qui multiplicior est, quam usquam aliquis credere possit, inde non se finiri per tempora & per distinctiones patitur.

619. Vers: 11. *Et corrupta fuit terra coram Deo, & impleta fuit terra violentia*: per terram significatur gens illa, de qua prius; quæ corrupta dicitur ex diris persuasionibus; & impleta violentia ex fædis cupiditatibus: Deus hic & in sequentibus hujus capitis dicitur, quia nulla nunc Ecclesia.

620. Quod per terram significetur gens illa, de qua prius, constat ex illis, quæ de significatione terræ & humi ostensa sunt: Terra est vox, quæ in Verbo sæpissime nominatur, & per illam significatur terra ubi vera Ecclesia Domini, sicut terra Canaan; terra quoque ubi non Ecclesia, ut terra Ægypti, & gentium, ita pro gente quæ ibi habitat; & quia pro gente, etiam pro unoquoque tali, qui ibi: terra dicitur ex Amore Cælesti, ut Terra Canaan; terræ gentium ex amoribus spurcis; sed humus ex fide, quæ infeminatur; nam, ut ostensum, terra est continens humi, & humus est continens agri, sicut amor est continens fidei, & fides est continens cognitionum fidei, quæ infeminantur: hic terra sumitur pro gente, in qua omne amoris cœlestis & Ecclesiæ perit; ex subjecto noscitur quid prædicatur.

621. Quod terra corrupta dicatur ex diris persuasionibus, & impleta violentia ex fædis cupiditatibus, constat ex significatione vocis *Corrumpere*, & vocis *Violentia*; in Verbo nusquam una vox pro altera sumitur, sed constanter illa adhibetur, quæ proprie rem, de qua, exprimit, & quidem ita, ut ex solis vocibus, quæ adhibentur, pateat illico, quid in sensu interno; sicut hic vox *Corrumpere* & *Violentia*; *Corrumpere* prædicatur de iis quæ sunt intellectus cum desolatus, *Violentia* de iis quæ sunt voluntatis, cum vastata, ita corrumpere de persuasionibus, & violentia de cupiditatibus.

622. Quod *Corrumpere* de persuasionibus, constat apud Esaiam, "Non facient malum, & non *Corrumpent* in toto monte sanctitatis meæ, quia plena erit terra scientia a cum Jehovah," xi: 9. & similiter, Cap: lxxv. 21. ubi malum facere spectat voluntatem seu cupiditates, corrumpere intellectum seu persuasiones falsi. Apud Eundem, "Væ genti peccatrici, populo gravi iniquitate, semini male facientium, filiis *Corruptoribus*," i: 4. ibi, ut alibi, gentes & semen malefacientium pro malis quæ sunt voluntatis seu cupiditatum; populus & filii corruptores pro falsis, quæ sunt intellectus seu persuasionum. Apud Ezechielem, "*Corrupta* es præ iis in omnibus viis tuis," xvi: 47. ibi corrumpere de iis quæ sunt intellectus, rationis seu cogitationis, via enim est vox significans veritatem. Apud Davidem, "*Corruptum* fecerunt, & abominabile fecerunt opus," Psalm: xiv: 1: ubi corruptum pro diris persuasionibus, & abominabile pro fædis cupiditatibus, quæ in opere, seu a quibus opus. Apud Danielelem, "Post septimanas sexaginta & duas excidetur Messias, & non Illi, & civitatem & sanctuarium *Corrumpet* populus ducis venturi, & finis ejus cum inundatione," ix: 26: similiter corrumpere pro persuasionibus falsi, de quibus prædicatur inundatio.

623. Quod terra impleta violentia dicatur ex fædis cupiditatibus, & quam maxime ex cupiditatibus quæ sunt amoris sui, seu insolentis fastus, constat ex Verbo: violentia vocatur, cum violentiam inferunt sanctis, illa prophanando, sicut hi aptediluviani, qui doctrinalia fidei immerferunt cupiditatibus quibuscunque;

ut apud Ezechielem, "Avertam facies meas ab iis, & prophanabunt absconditum meum, veniantque in illud effractores, & prophanabunt illud; fac catenam, quia terra est plena iudicio sanguinum, & urbs plena est violentia," VII: 22, 23, 24. describuntur violenti, quinam, quod tales, ut dictum. Apud Eundem, "Panem suum in sollicitudine edent, & aquas suas in desolatione bibent, ut devastetur terra ejus a plenitudine sua, præ Violentia omnium habitantium in ea," XII: 19. panis quem cum sollicitudine edent sunt cœlestia, aquæ quas in desolatione bibent, sunt spiritualia, quibus violentiam intulerunt, seu quæ prophanarunt. Apud Esaïam, "Telæ eorum non erunt in vestem, nec tegentur in operibus suis; opera eorum opera iniquitatis, & facinus Violentiæ in volis eorum," LIX: 6: ubi telæ & vestes prædicantur de iis quæ sunt intellectus seu cogitationis, iniquitas & violentia de iis quæ sunt voluntatis seu operum. Apud Jonam, "Convertantur quisque a via sua mala, & a Violentia, quæ in volis eorum," III: 8: ubi via mala prædicatur de falsis quæ sunt intellectus, & violentia de malis, quæ sunt voluntatis. Apud Jeremiam, "Veniet in anno auditio & Violentia in terra," LI: 46. Auditio pro iis quæ sunt intellectus, violentia quæ sunt voluntatis. Apud Esaïam, "Non Violentiam fecit, & non dolus in ore ejus, LIII: 9: ubi violentia de iis quæ sunt voluntatis, dolus in ore de iis quæ sunt intellectus.

624. Quod hic de statu non Ecclesiæ agatur, constat inde, quod hic & in sequentibus hujus Capituli dicatur *Deus*, in præcedentibus autem *Jehovah*; quando non Ecclesia, dicitur Deus, at quando Ecclesia, dicitur Jehovah, sicut in Capite Primo Geneseos, quando non Ecclesia, dictum est Deus, in sequente autem, quando Ecclesia, dictum, Jehovah Deus: Jehovah est sanctissimum, & non nisi quam Ecclesiæ; at Deus non ita, quia nulla non gens habuit Deos, quare nomen Deus non ita sanctum: nemini Jehovah nominare licuit, nisi cui veræ fidei cognitio, at Deum cuicumque.

625. Vers: 12: *Et vidit Deus terram, & ecce corrupta fuit, quia corrupta omnis caro viam suam super terra*: quod vidit Deus terram, significat quod Deus nosset hominem: quod corrupta, significat, quod nihil nisi falsum; quia corrupta omnis caro viam suam super terra, significat quod corporeum hominis perdiderit omnem intellectum veri.

626. Quod vidit Deus terram, significet quod Deus nosset hominem, constare unicuique potest; Deus enim, qui novit omnia & singula ab æterno, non opus habet ut videat num talis sit; videre est humanum quid, quare, ut dictum ad vers: 6, & alibi, secundum ea, quæ apparent in homine, loquutum; imo adeo, ut etiam oculis dicatur videre.

627. Quia corrupta omnis caro viam suam super terra, quod significet corporeum hominis perdidiſſe omnem intellectum veri, constat a significatione Carnis de qua prius ad vers: 3, quod sit in genere omnis homo, in specie corporeus, seu omne corporeum; & ex significatione Viæ, quod sit Intellectus veri, seu ipsa Veritas: quod Via prædicetur de Intellectu veri, seu de veritate, constare potest ab illis quæ allata sunt prius passim, & præterea ab his,

his, quæ sequuntur: apud Moſen, "Dixit Jehovah, ſurge, deſcende cito
 "hinc, quia *corrupt* ſe populus tuus, reſceſſerunt ſubito de *Via*, quam præ-
 "cepi eis, fecerunt ſibi ſulile," Deut: ix: 12, 16. ibi a præceptis, quæ ſunt
 veritates: apud Jeremiam, "Cujus *Oculi* aperti ſunt ſuper omnes *Vias* filio-
 "rum hominis, ad dandum viro juxta *Vias* ejus, & juxta fructum operum
 "ejus," xxxii: 19. *væ* ſunt vita ſecundum præcepta, fructus operum eſt
 vita ex charitate; ita *via* prædicatur de veris, quæ ſunt præceptorum & man-
 datorum; ſicut etiam filius hominis, & vir, ut ſupra oſtenſum: ſimiliter,
 Jer: vii: 3. Cap: xvii: 10. Apud Hoſeam, "Viſitabo ſuper eum *Vias*
 "ejus, & opera ejus reddam ei," iv: 9. Apud Sachariam, "Revertimini
 "a *Vitis* veſtris malis, & operibus veſtris malis: ſicut cogitavit Jehovah Ze-
 "baoth facere nobis juxta *Vias* noſtras, & juxta opera noſtra," i: 4, 6. ſimi-
 liter, ſed contraria prioribus quia *væ* malæ, & opera mala: apud Jeremiam,
 "Dabo iis cor unum, & *Viam* unam," xxxii: 39: Cor pro bonis, & *via*
 pro veris. Apud Davidem, "*Viam* mandatorum tuorum fac me intelligere.
 "*Viam* mendacii remove a me; & legem tuam gratioſe largire mihi. *Viam*
 "*veritatis* elegi. *Viam* præceptorum tuorum curram," Pſalm cxix: 26, 27,
 29, 30, 32, 35. ubi *via* mandatorum & præceptorum dicitur *via veritatis*;
 cui contraria *via mendacii*. Apud Eundem, "*Vias* tuas Jehovah notas fac
 "mihi, *tramites* tuos doce me, *duc viam meam* in *veritate* tua, & doce me,"
 Pſalm: xxv: 4, 5. ſimiliter manifeſte pro veritate. Apud Eſaiam, "Cum
 "quo conſiliatus eſt Jehovah, & inſtruxit Ipſum, & docuit Ipſum *Semitam*
 "judicii, & docuit Ipſum ſcientiam, & *Viam intelligentiarum* noſſe fecit Ipſi,"
 xl: 14. manifeſte pro intellectu veri. Apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah,
 "ſtate ſuper *Vitis*, & videte, & quærite de *Semitis* ſæculi, quæ ſit *Via* bona,
 "& ite in illa," vi: 16: ſimiliter pro intellectu veri. Apud Eſaiam,
 "Ducam cæcos in *Via* non noverunt, in *Semitis* non noverunt, ducam eos,"
 xlii: 16. de veris prædicantur & *Via*, & *Semita*, & *Trames*, & *Platea*, &
Vicus, quia ducunt ad verum; ut etiam apud Jeremiam, "Impingere fece-
 "runt eos in *Vitis* eorum, *tramitibus* ſæculi, ad eundem *semitas*, *Viam* non
 "ſtratam," xviii: 15. ſimiliter in Libro Judicum, "in diebus Jaelis ceſſa-
 "runt *tramites*, & cuntes *semitas*, iverunt *tramites* tortuoſos; ceſſarunt *vici*
 "in Iſrael," v: 6."

628. Senſus internus hic eſt, quod omnis homo, quicumque fuit in terra,
 ubi Eccleſia, corruerit *viam* ſuam, ſic ut non intelligeret verum, quia omnis
 homo corporeus factus; non ſolum illi, de quibus in verſu priori, ſed etiam illi,
 qui Noachus dicuntur, de quibus hic & in verſu ſequenti in ſpecie agitur;
 nam antequam regenerati, tales fuerunt; hæc præcedunt quia de Regenera-
 tione eorum in ſequentibus agitur: & quia parum Eccleſiæ remanſit, nunc di-
 citur Deus, non Jehovah. In hoc verſu ſignificatur, quod nihil verum fue-
 rit; in nunc ſequenti, quod nihil bonum; modo in reliquiis, quæ apud hos,
 qui Noachus vocantur, nam abſque reliquiis, non datur regeneratio; tum in
 doctrinalibus, quæ ſciverunt; ſed non fuit intellectus veri, qui nunquam datur
 niſi ubi voluntas boni; ubi non voluntas ibi nec intellectus, & qualis voluntas
 talis

talis intellectus; apud Antiquissimos fuit Voluntas boni quia amor in Dominum, & inde intellectus veri, sed hic intellectus prorsus cum voluntate perijt: Verum quoddam rationale, & bonum naturale remansit apud hos, qui vocantur Noachus, quare etiam potuerunt regenerari.

629. Verf: 13. *Et dixit Deus Noacho, finis omnis carnis venit coram Me, quia impleta est terra violentia a faciebus eorum; & ecce, Ego perdens eos cum terra.* Quod dixit Deus, significat quod ita fuit: finis omnis carnis venit coram Me, significat, quod humanum genus non posset non perire: quia impleta est, terra violentia, significat, quod amplius nulla voluntas boni: ecce Ego perdam eos cum terra, significat quod genus humanum cum Ecclesia periret.

630. Quod dixit Deus, significet quod ita fuit, constat ex eo, quod apud Jehovam non sit nisi quam Esse.

631. Quod finis omnis carnis venit coram Me, significet quod genus humanum non posset non perire, constat ab ipsis verbis, tum a significatione Carnis, quod sit omnis homo in genere, & corporeus homo in specie, de quo prius.

632. Quod impleta est terra violentia, significet quod amplius nulla voluntas boni, constat ab illis, quæ de significatione violentiæ prius ad verf: 11, dicta & ostensa sunt: in præcedente versu dictum est de Intellectu veri, hic dicitur de Voluntate boni, quod utrumque perierit apud hominem Ecclesiæ.

633. Res se ita habet, quod apud nullum hominem sit aliquis Intellectus veri ac Voluntas boni, ne quidem apud illos qui fuerunt ex Antiquissima Ecclesia; sed cum Cœlestes fiunt, apparet sicut Voluntas boni & Intellectus veri esset apud eos, sed est solius Domini, quod etiam sciunt, agnoscunt & percipiunt; sicut etiam apud Angelos; usque adeo, ut qui non scit, agnoscit & percipit, quod ita sit, nihil prorsus intellectus veri & voluntatis boni habeat: apud hominem quemcunque, & apud Angelum quemcunque, etiam si cœlestissimum, proprium ejus non est nisi falsum & malum; nam notum est, quod Cœli non sint puri coram Domino; & quod omne Bonum & omne Verum sit Solius Domini: sed sicut homo & angelus potest perfici, ita, ex Divina Domini Misericordia, perficitur, & recipit sicut intellectum veri & voluntatem boni, sed quod habeat, est solum apparentia: perfici potest unusquisque homo, & consequenter recipere donum hoc Misericordiæ Domini, secundum cujusvis vitæ actualitates convenientur ejus implantato a parentibus malo hæreditario.

634. Sed perquam difficile est ad captum dicere, quid intellectus veri & voluntas boni in proprio sensu, ex causa, quod omne quod cogitat homo, putet esse intellectus, quia ita id appellat; & omne quod cupit, putet esse voluntatis, quia ita id appellat: eoque difficilius est dicere ad captum, quia plerique hodie quoque ignorant quod intellectuale sit distinctum a voluntario, nam cum cogitant quid, dicunt se velle, & cum volunt quid dicunt se cogitare, ita quoque ex causa quod ita appellent: præterea causa est, quod difficile comprehendi possit, quia in corporeis solum sunt, seu vita eorum in extremis:

tremis: ex his causis ignorant quoque, quod interius quoddam, & adhuc interius, imo intimum detur apud unumquemvis hominem; & quod corporeum ejus & sensuale sit extremum; cupiditates & res memoriæ sint interiora; affectiones & rationalia sint adhuc interiora; & voluntas boni ac intellectus veri sint intima; & hæc ita distincta inter se, ut nihil usquam distinctius; corporeus homo omnia hæc unum facit, & confundit; quæ causa est, quod credat, cum moritur corporeum ejus, etiam omnia moritura esse, cum tamen tunc primum incipit vivere, & quidem per interiora sua ordine succedentia: nisi interiora ejus ita distincta essent, & sibi succederent, nusquam potuissent homines in altera vita esse spiritus, esse spiritus angelici, esse angeli, qui distinguuntur ita secundum interiora; inde tres Coeli inter se distinctissimi. Ex his nunc aliquantum constare potest, quid intellectus veri & voluntas boni in proprio sensu, & quod solum prædicari queant de homine cœlesti, seu de Angelis tertii Cœli.

635. Quod in fine dierum Ecclesiæ antediluvianæ perierit omnis intellectus veri & voluntas boni, significatur per illa, quæ dicta sunt in versu priori, & in hoc; apud antediluvianos qui diris persuasionibus & fædis cupiditatibus imbuti erant, ita, ut ne quidem aliquod vestigium appareret; sed apud hos, qui Noachus appellantur, permanserunt Reliquiæ, quæ tamen non potuerunt sistere aliquod intellectus ac voluntatis, sed modo rationale verum, & naturale bonum; nam qualis homo, talis Reliquiarum operatio; per reliquias potuerunt illi regenerari, nec persuasiones obstabant & absorbebant operationem Domini per reliquias: persuasiones seu principia falsi radicata, impediunt omnem operationem, quæ nisi prius extirpentur, nusquam potest homo regenerari; de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

636. Quod perdam eos cum terra, significet, quod Genus humanum cum Ecclesia periret, constat ex eo, quod hic dicatur cum terra; terra enim in lato sensu significat Amorem, ut prius dictum, ita cœlestia Ecclesiæ; hic quia nullus amor, nec quicquam cœleste, remansit, significat amorem sui, & quod contrarium cœlesti Ecclesiæ est; sed usque homo Ecclesiæ fuit, quia doctrinalia fidei habuit: nam, sicut dictum, terra est continens humi, & humus continens agri, sicut amor est continens fidei, & fides continens cognitionum fidei.

637. Quod perdam eos cum terra, significet, quod genus humanum periret cum Ecclesia, res se ita habet, si Ecclesia Domini prorsus exstingeretur in tellure, genus humanum nequaquam potuisset esse, sed omnes cum singulis perirent; se habet Ecclesia sicut Cor, ut prius dictum, quamdiu Cor vivit, circumjacentia viscera & membra possunt vivere; at ut primum cor moritur, omnia & singula quoque moriuntur: Ecclesia Domini in tellure est sicut cor, inde genus humanum, etiam illud quod extra Ecclesiam est, vitam habent; causa ignotissima unicuique est; sed ut aliquid sciatur, se habet universum genus humanum in tellure, sicut corpus cum ejus partibus, in quo Ecclesia est instar cordis, & nisi Ecclesia foret, cum qua, sicut cum quodam corde, uniretur Dominus per Cœlum & mundum spirituum, foret disjunctio, & cum disjunctio humani generis a Domino, illico periret: quæ causa est, quod a prima

ma creatione hominis, semper aliqua Ecclesia fuerit; & quoties Ecclesia perire incepit, quod usque remanserit apud quosdam: hæc quoque causa fuit adventus Domini in mundum, nisi ex Divina Ipsius Misericordia venisset, universum genus humanum in hac tellure periisset, nam tunc Ecclesia in extremis fuit, & vix aliquid bonum & verum superstes. Quod genus humanum nusquam vivere possit, nisi conjunctum sit cum Domino per cælum & mundum spirituum, causa est, quia homo in se spectatus multo vilis est brutis; si relinqueretur sibi, rueret in sui & omnium perniciem, nam nihil aliud quam sui & omnium destructionem cupit; ordo ejus foret, ut unus alterum amaret sicut semet, sed nunc unusquisque semet amat præ aliis, ita omnes alios odit; at bruta animalia prorsus aliter, eorum ordo est, secundum quem vivunt, ita vivunt prorsus secundum ordinem in quo sunt, homo autem prorsus contra ordinem; quare nisi Dominus ejus misereretur, & conjungeret eum sibi per angelos, nusquam potuisset unum minutum vivere: hoc homo ignorat.

638. Vers: 14. *Fac tibi arcam lignorum gopher, mansiones facies arcam, & bituminabis eam intus & extus bitumine.* Per arcam significatur homo hujus Ecclesiæ: per ligna gopher ejus concupiscentiæ: per mansiones significantur binæ partes hominis, quæ sunt voluntatis & intellectus: per bituminare eam intus & extus significatur conservatio a cupiditatum inundatione.

639. Quod per arcam significetur homo hujus Ecclesiæ, seu Ecclesia Noachus dicta, constare satis potest a descriptione ejus in sequentibus; tum ex eo, quod Verbum Domini ubivis involvat spiritualia & cœlestia, hoc est, quod Verbum Domini sit spirituale & cœleste: si Arca, cum ejus bituminatione, dimensione, & constructione, ut & diluvium, non plus, quam sonat littera, significarent, nihil prorsus spirituale & cœleste foret, sed modo aliquid historicum, quod pluri usui non foret humano generi, quam simile quid, quod describitur a prophanis: at quia Verbum Domini ubivis in sinu seu recessu suo continet & involvit spiritualia & cœlestia, constat clare, quod per arcam, & per omnia, quæ de arca dicuntur, significantur arcana nondum detecta: similiter quoque alibi, ut per arculam, in qua Moyses reconditus, & quæ posita in ulva juxta litus fluminis, Exod: 11: 3. & adhuc sublimius per Arcam sanctam in deserto, quæ exstructa secundum typum ostensum Mosi in monte Sinai; in qua nisi omnia & singula fuissent repræsentativa Domini, & Ipsius Regni, non aliud fuisset, quam quoddam idolum, & cultus idololatricus; similiter Templum Salomonis, quod nusquam sanctum fuit ex se, seu ex auro, argento, cedro & lapide ibi, sed ex singulis quæ repræsentabantur per illa; similiter hic, nisi Arca & ejus constructio cum singulis significarent aliquod arcanum Ecclesiæ, Verbum non foret Verbum Domini, sed mortua quædam littera, sicut apud aliquem prophanum scriptorem. Quod Arca significet hominem Ecclesiæ, seu Ecclesiam, quæ Noachus dicta, inde constat.

640. Quod per ligna Gopher significantur concupiscentiæ, & per mansiones, binæ partes ejus hominis, quæ sunt voluntatis & intellectus, nemo adhuc novit: nec quomodo illa significantur, scire quisquam potest, nisi prius dicatur,

quomodo se res habuit cum illa Ecclesia. Antiquissima Ecclesia, ut sæpius dictum, ex Amore novit quicquid esset fidei, seu quod idem est, ex voluntate boni habuit intellectum veri; sed posterius eorum ex hæreditario quoque traxerunt, quod dominarentur apud eos cupiditates, quæ sunt voluntatis, quibus etiam immerferunt doctrinalia fidei, inde Nephilim facti: cum itaque Dominus prævidit, si homo in tali natura maneret, quod in æternum periret, ideo provisum a Domino, ut voluntarium separaretur ab intellectuali, & formaretur homo, non ut prius, per voluntatem boni, sed per intellectum veri donaretur ei charitas, quæ quasi voluntas boni apparet; hæc nova Ecclesia, quæ Noachus vocatur, talis facta est, & sic fuit ex prorsus alia indole, quam Ecclesia Antiquissima. Præter hanc Ecclesiam etiam aliæ fuerunt tunc temporis, ut illa quæ Enosch dicta, de qua prius ad Cap: iv: 25, 26. tum etiam, quarum non talis mentio & descriptio exstat: hic modo describitur Ecclesia Noach, quia alia & prorsus diversa indole fuit ab Antiquissima.

641. Quia hic homo Ecclesiæ reformandus esset, quoad illam partem hominis, quæ Intellectus vocatur, prius quam reformari posset quoad alteram, quæ voluntas appellatur, hic describitur, quomodo illa, quæ sunt voluntatis, separata sint ab illis quæ sunt intellectus, & quasi contacta & reservata, ne quicquam eam tangeret; nam si excitarentur ea, quæ voluntatis, hoc est, quæ cupiditatis essent, periisset; ut ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, constabit. Binæ illæ partes, Intellectus & Voluntas, ita distinctæ sunt apud hominem, ut nihil distinctius, quod mihi manifeste scire datum, etiam per id, quod intellectualia spirituum & angelorum influunt in sinistram partem Capitis seu Cerebri, at voluntaria in dextram, similiter quoad faciem; cum angelici spiritus influunt, tunc molliter sicut lenissimæ auræ influunt, at cum spiritus mali, tunc est quasi inundatio, in sinistram cerebri partem cum phantasiis & persuasionibus diris, in dextram cum cupiditatibus; influxus eorum est quasi inundatio phantasiarum & cupiditatum.

642. Ex his constare potest, quid involvit prima hæc Arcæ descriptio, quod constructa sit ex Lignis Gopher, quid mansiones, tum quod bitumine foris & intus bituminaretur; nempe quod altera illa pars, quæ voluntatis, conservaretur ab inundatione; & solum aperiretur illa pars, quæ est intellectus, quæ describitur, vers: 16. per fenestram, januam, infimas, secundanas & tertianas. Hæc forte incredibilia sunt, quia in nullius ideam adhuc venerunt, & quia non talem conceptum habuerunt de Verbo Domini, usque tamen verissima sunt: sed hæc minima & communissima arcana sunt, quæ homo nescit; si ei singularia dicerentur ne quidem unum caperet.

643. Quod itaque ipsam significationem vocum attinet, ut quod Ligna Gopher significant concupiscentias, & quod mansiones utramque partem hominis, constare potest a Verbo: Lignum Gopher, est lignum abundans sulphure, sicut abies, & ejus generis plura; ex sulphure prædicatur quod significet concupiscentias, quia facile arripit ignem. Antiquissimi compararunt & assimilaverunt illa, quæ sunt apud hominem, Auro, Argento, Æri, Ferro, Lapidi, Ligno; Cœleste ejus intimum Auro, Cœleste inferius Æri, & quod infimum seu

seu corporeum inde Ligno; at spirituale intimum compararunt & assimilarunt Argento, spirituale inferius ferro, & infimum ejus lapidi; quæ cum nominantur in Verbo, per illa in sensu interno talia significantur, ut apud Esaiam, "Pro *ære* adducam *aurum*, & pro *ferro* adducam *argentum*, & pro *Lignis æs*, & pro *lapidibus ferrum*; ponamque censum tuum pacem, & exactiores tuos justitiam," LX: 17. ibi agitur de Regno Domini, ubi non talia metalla; sed sunt cœlestia & spiritualia, quæ quod significantur, etiam ex eo clare constat, quia de pace & justitia dicitur; ibi aurum, æs & lignum sibi correspondent, & significant cœlestia, seu voluntaria, ut dictum; & argentum, ferrum & lapis sibi correspondent, & significant spiritualia seu intellectualia. Apud Ezechielem, "Prædabuntur opes tuas, deprædabuntur merces tuas; *lapides* tuos, & *Ligna* tua," xxvi: 12. quod per opes & merces non significantur opes & merces mundanæ, constat manifeste, sed cœlestes & spirituales; ita quoque per lapides & ligna, ubi lapides sunt illa quæ sunt intellectus, & ligna illa quæ voluntatis. Apud Habakuk, "*Lapis* e pariete clamat, & trabs e *Ligno* respondet," ii: 11: lapis pro infimo intellectus, & lignum pro infimo voluntatis, quod respondet cum aliquod depromitur ex scientifico sensuali. Apud Eundem, "Væ dicenti *Ligno*, expergiscere, & suscitare *lapidi* silenti, hic docebit; hic ecce fixus auro & argento, & nullus spiritus in medio ejus; at Jehovah in Templo sanctitatis suæ," ii: 19. hic quoque lignum pro cupiditate, lapis pro intellectuali infimo, quare de eo prædicatur silere & docere; quod spiritus non in medio ejus, significat quod nihil cœleste & spirituale repræsentet; sicut templum ubi lapis & lignum, & ea alligata auro & argento, apud eos, qui nihil cogitant de illis quæ repræsentant. Apud Jeremiam, "A quas nostras pro argento bibimus, *Ligna* nostra pro pretio veniunt," Thren: v: 5. ubi aquæ & argentum significant ea quæ sunt intellectus, ligna quæ sunt voluntatis. Apud Eundem, "Dicentes *Ligno*, pater meus tu, & *lapidi* tu genuisti nos," ii: 27. ibi lignum pro cupiditate, quæ voluntatis, ex qua conceptus, & lapis pro scientifico sensuali, ex quo genitus. Inde apud Prophetas passim, servire *Ligno* & *Lapidi*, pro sculptilibus ex ligno & lapide, per quæ significatur, quod serviverint cupiditatibus & phantasiis; etiam mæchari cum *Ligno* & *Lapide*, ut Jerem: iii: 9. apud Hoseam, "Populus *Lignum* suum interrogat, & baculus ejus indicat ei, quia spiritus scortationum seduxit," iv: 12, pro quod interroget sculptile ligneum, seu cupiditates. Apud Esaiam, "Paratum ab heri topheth, rogos ejus *ignis* & *Ligna* multum, flatus Jehovah sicut flumen *sulphuris* ardentis," xxx: 33. hic ignis, sulphur & ligna pro fædis cupiditatibus. Lignum in genere significat illa quæ sunt infima voluntatis; Ligna pretiosa, ut cedrinum, & similia, quæ bona, sicut cedrina Ligna in Templo; & lignum cedrinum adhibitum in mundatione lepræ, Lev: xiv: 4, 6, 7. & Lignum projectum in aquas amaras ad Marah, ex quo aquæ dulces factæ, Exod: xv: 25. de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in illis locis. Ligna vero non pretiosa, & quæ facta in sculptilia, ut & ad rogam adhibita, & talia, significant cupiditates, sicut hic ligna gopher ex sulphure; ut apud Esaiam, "Dies ultionis Jehovah; convertentur flumina ejus

“ ejus in picem, & pulvis ejus in *Sulphur*, & erit terra ejus in picem ardentem,” xxxiv: 9. pix pro diris phantasiis, sulphur pro fædis cupiditatibus.

644. Quod per Mansiones significantur binæ partes hominis, quæ sunt voluntatis & intellectus, constat ex illis quæ dicta sunt, quod binæ illæ partes, voluntas & intellectus, sint inter se distinctissimæ, & quod ideo, ut dictum, Cerebrum humanum in binas partes, quæ vocantur hæmisphæria, divisum sit, ad sinistrum ejus hæmisphærium pertinent intellectualia, ad dextrum voluntaria; hæc communissima est distinctio. Præterea tam Voluntas quam Intellectus in innumerabiles partes distinguuntur, nam tot divisiones intellectualium, & tot voluntariorum hominis sunt, ut nusquam quoad genera universalia, minus quoad species, exprimi aut enumerari possint: homo est sicut quoddam exiguißimum Cælum, qui correspondet mundo spirituum & Coelo, ubi omnia genera & omnes species intellectualium & voluntariorum, ex Domino, ita ordinatissime distincta sunt, ut ne quidem omnium minimum sit, quod non distinctum, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: in Cælo divisiones illæ appellantur Societates, in Verbo Habitacula, a Domino Mansiones, Joh: xiv: 2. hic autem mansiones, quia prædicantur de Arca, per quam significatur homo Ecclesiæ.

645. Quod per bituminare eam intus & extus bitumine, significetur conservatio a cupiditatum inundatione, constat ab illis quæ prius dicta sunt: homo enim hujus Ecclesiæ reformandus prius erat quoad ejus intellectualia, quare conservatus est ab inundatione cupiditatum, quæ omne reformationis opus destruerent. In textu originali non quidem legitur, quod bitumine bituminaretur, sed adhibetur vox, quæ denotat protectionem, derivata ab expiare, aut propitiare, quare simile involvit; expiatio seu propitiatio Domini est protectio ab inundatione mali.

646. Vers: 15. *Et sic facies illam; trecenti cubiti longitudo arce; quinquaginta cubiti latitudo ejus; & triginta cubiti altitudo ejus.* Per numeros hic ut prius significantur Reliquiæ quod paucae; longitudo est illarum sanctum, latitudo est verum, altitudo est bonum.

647. Quod hæc talia significant, non potest non unicuique peregrinum & remotissimum apparere, ut quod Numeri trecenti, & quinquaginta, & triginta significant Reliquias & quidem paucas; tum quod Longitudo, Latitudo & Altitudo significant sanctum, verum & bonum: sed præter quæ dicta & ostensa supra sunt de Numeris ad vers: 3. hujus capitis, quod ibi centum & viginti significant Reliquias fidei, etiam constare unicuique potest ex eo, quod, qui in sensu interno sunt, ut spiritus boni & angeli, extra omnia illa sint, quæ terrestria, corporea & mere mundana, ita extra omnia quæ sunt numerorum & mensurarum, & tamen illis datur a Domino percipere Verbum plene, & quidem prorsus abstracte a talibus; & quia hoc verum, inde manifeste constare potest, quod cœlestia & spiritualia involvant; quæ ita remota sunt a sensu literæ, ut ne quidem apparere possit, quod talia sint; sicut sunt cœlestia & spiritualia omnia & singula; exinde quoque scire potest homo, quam verum
sanum

sanum sit velle explorare illa quæ sunt fidei per sensualia & scientifica, & non prius credere, quam sic illa capiat.

648. Quod Numeri & Mensuræ in Verbo cœlestia & spiritualia significant, constare manifeste potest ex mensuratione Novæ Hierosolymæ & Templi apud Johannem & Ezechielem; cuius constare potest, quod per Novam Hierosolymam & per Novum Templum significetur Regnum Domini in cœlis & in terris, & quod Regnum Domini in cœlis & in terris non sub mensuras terrestres cadat, & usque dimensiones quoad longitudinem, latitudinem & altitudinem in numeris designantur; inde concludi ab unoquoque potest, quod per numeros & mensuras significantur sancta, sicut apud Johannem, "Datus mihi est calamus similis baculo, & adstitit angelus, dixit mihi, "surge, & metire Templum Dei, & Altare, & adorantes in eo," Apoc: xi: 1. Et de Nova Hierosolyma, "*Hierosolymæ Cœlestis* murus magnus & altus, habens portas *duodecim*, & super portis Angelos *duodecim*, & Nomina scripta quæ sunt *duodecim* Tribuum filiorum Israelis, ab oriente portæ *tres*, a septentrione portæ *tres*, a meridie portæ *tres*, ab occasibus portæ *tres*. Murus Civitatis habebat fundamenta *duodecim*, & in iis *duodecim* nomina Apostolorum Agni. Qui mecum loquebatur calamus habebat aureum, ut metiretur Civitatem, & portas ejus & murum ejus, Civitas jacet quadrangularis, & *Longitudo* ejus tanta est, quanta etiam *Latitudo*; mensus itaque est Civitatem calamo in stadiis *duodecies mille*, *Longitudo* & *Latitudo* & *Altitudo* ejus æqualia erant: Mensus est murum ejus *Centum quadraginta quatuor cubitorum*, quæ est mensura hominis hoc est Angeli," Apoc: xxi: 11, 12, 14, 15, 16, 17. hic ubivis Numerus *duodecim* occurrit, qui numerus sanctissimus est, quia significat sancta fidei, ut supra ad vers: 3. hujus Capitis dictum, & ad Cap: xxix: & xxx Geneseos, ex Divina Domini Misericordia, ostendetur; quare etiam additur, quod illa mensura, sit mensura hominis, hoc est, Angeli. Similiter se habet cum Templo Novo & Hierosolyma Nova apud Ezechielem, quæ quoque secundum mensuras describuntur, Cap: xl: 3, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 22, 25, 30, 36, 42, 47. Cap: xli: 1 ad f. Cap: xlii: 5 ad 15. Sachar: 11: 5, 6. ubi quoque Numeri in se spectati nihil significant, sed sanctum cœleste & spirituale a numeris abstractum. Omnes quoque numeri dimensionum Arcæ, Exod: xxv: 10. Propitiatorii, Mensæ aureæ, Habitaculi, Altaris, similiter, Exod: xxv: 10, 17, 23. Cap: xxvi: & xxvii: 1. & omnes numeri & dimensiones Templi, 1 Reg: vi: 2, 3. præter plura.

649. Hic vero numeri seu mensuræ Arcæ nihil aliud significant quam Reliquias quæ fuerant apud hominem hujus Ecclesiæ, cum reformaretur, & quidem quod paucae; quod constat ab eo, quod in numeris illis dominentur Quinque, qui in Verbo significant aliquid seu parum, ut apud Esaiam, "*Relinquentur* in eo racemationes, sicut decussio oleæ, *duæ tres* baccæ in capite rami supremi, quatuor *quinque* in ramis fructiferæ," xvii: 6. ubi duo tria & quinque pro paucis. Apud Eundem, "Mille unum coram increpatione unius, coram increpatione *Quinque* fugietis, donec *reliqui* sitis sicut malus super capite montis," xxx: 17. ubi etiam pro paucis. Mi-

nimum

nimum etiam mulctæ, super restitutionem, fuit *Quinta pars*, Lev: v: 16. 24. Cap: xxii: 14. Num: v: 7. & minimum additamenti, cum redimerent bestiam, domum, agrum, decimas, erat *Quinta pars*, Lev: xxvii: 13, 15: 19. 31.

650. Quod Longitudo significet illarum sanctum, Latitudo illarum Verum, & Altitudo illarum Bonum, quæ describuntur per numeros, non ita confirmari potest ex Verbo, quia prædicantur omnia & singula ex subjecto aut re, de qua agitur; sicut Longitudo applicate ad tempus significat perpetuum & æternum, ut longitudo dierum, Psalm: xxi: 6. Psalm: xxi: 5. at applicate ad spatium significat sanctum, quod inde sequitur: ita quoque se habet cum Latitudine, & Altitudine: trina dimensio omnium est in terrestribus, sed tales dimensiones non prædicari possunt de cœlestibus & spiritualibus; cum prædicantur, abstracte a dimensionibus intelligitur perfectio major & minor, tum ejus quale & quantum; ut hic quale, quod sint reliquæ, & earum quantum, quod sint paucae.

651. Vers: 16. *Fenestram facies arcæ, & ad cubitum perficies illam superne, & januam arcæ in latere ejus pones: infimas, secundanas & tertianas facies illam:* Per fenestram, quæ ad cubitum perficienda superne, significatur intellectuale: per januam a latere significatur auditio: per infimas, secundanas & tertianas significantur scientifica, rationalia & intellectualia.

652. Quod fenestra significet intellectuale, & janua auditionem, & sic in hoc versu agatur de parte hominis intellectuali, constare potest ab illis quæ prius dicta sunt, quod nempe homo hujus Ecclesiæ reformabatur ita: sunt in homine binæ vitæ, una est voluntatis altera est intellectus; binæ vitæ fiunt, cum nulla voluntas, sed pro voluntate cupiditas; pars altera seu intellectualis est, quæ tunc potest reformari, & postea per eam dari nova voluntas, sic ut usque unam vitam constituent, nempe charitas & fides: quia nunc homo talis erat, ut nulla voluntas, sed pro ea mera cupiditas, ea pars, quæ voluntatis est, clausa erat, sicut ad vers: 14. dictum, & altera pars seu intellectualis, aperiebatur, de qua in hoc versu agitur.

653. Se res ita habet, cum reformatur homo, quod fit per pugnas & tentationes, tunc tales spiritus mali ei associantur, qui non nisi quam scientifica ejus & rationalia excitant, & ab illo tunc arcentur prorsus spiritus qui excitant cupiditates: nam bina genera spirituum malorum sunt, qui nempe in ratiocinia hominis agunt, & qui in ejus cupiditates: spiritus mali, qui ratiocinia hominis excitant, omnia falsa ejus depromunt, & persuadere ei conantur quod falsa sint vera, imo etiam vera vertunt in falsa; cum quibus homo, dum in tentationibus est, pugnare debet; sed Dominus, per angelos qui homini adjuncti, pugnat: postquam per pugnas separata sunt, & quasi discussa falsa, tunc præparatus est homo, ut recipere possit vera fidei; quamdiu enim falsa regnant, nusquam potest homo recipere vera fidei, nam principia falsi obstant: cum ita præparatus est, ut recipere possit vera fidei, tunc primum inseminari possunt ei semina cœlestia, quæ sunt semina charitatis; semina charitatis nusquam possunt seminari in humo, ubi falsa regnant, sed
ubi

ubi vera: ita se habet reformatio seu regeneratio hominis spiritualis; ita quoque se habuit cum homine hujus Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur: inde est, quod hic nunc agatur de fenestra & janua arcæ, deque mansionibus ejus infimis, secundanis & tertianis, quæ omnia ad spirituales seu intellectualem hominem pertinent.

654. Hoc nunc est, quod notum est in Ecclesiis hodie, quod fides per auditionem; sed fides nusquam est cognitio illorum quæ sunt fidei, seu cognitio credendorum, hoc solum est scientia; sed est Agnitio; sed agnitio nusquam apud aliquem dari potest, nisi principale fidei apud illum sit, quod est charitas, hoc est, amor erga proximum, & misericordia; quando charitas est, tunc est agnitio, aut tunc est fides; qui aliter capit, tam longe abest a cognitione fidei, quantum abest vel distat terra a cælo: cum charitas adest, quæ est bonitas fidei, tunc adest agnitio, quæ est veritas fidei: quare homo dum secundum scientifica, rationalia & intellectualia regeneratur, est ob finem, ut præparetur humus, seu mens ejus, ad recipiendum charitatem, ex qua seu ex cujus vita dein cogitet & agat, tunc reformatus seu regeneratus est, non prius.

655. Quod per fenestram, quæ quoad cubitum perficienda superne, significetur intellectuale, constare potest unicuique ex illis quæ nunc dicta sunt; tum ex eo, quod intellectuale non aliter comparari queat, quam fenestræ superne, cum agitur de constructione arcæ, & per arcam significatur homo Ecclesiæ: in Verbo similiter appellatur fenestra hominis intellectuale, sive sit ratio sive ratiocinatio, hoc est, visus ejus internus; ut apud Esaïam, "Afflicta, turbine jactata, non consolata; ponam pyropum soles (*Fenestras*) tuos, & portas tuas in lapides carbunculi, & omnem finem tuum in lapides desiderii," LIV: 11, 12. ibi pro fenestris soles a lumine, quod immittitur seu transmittitur; soles seu fenestræ ibi sunt intellectualia, & quidem ex charitate, quare pyropo assimilantur; portæ sunt rationalia inde; & finis est scientificum & sensuale; agitur ibi de Ecclesia Domini. Omnes *Fenestræ* Templi Hierosolymæ idem repræsentabant, illarum supernæ Intellectualia, mediæ Rationalia, & infimæ scientifica & sensualia, nam tres substructiones erant, I Reg. VII: 4, 6, 8. similiter *Fenestræ* novæ Hierosolymæ apud Ezechielem, Cap. XL: 16, 22, 25, 33, 36. Apud Jeremiam, "Ascendit mors in *Fenestras* nostras, venit in palatia nostra, ad excindendum infantem e platea, juvenes e vicis," IX: 21. ubi fenestræ mediæ mansionis significantur, quæ sunt rationalia, quod extinguantur; infans in platea est nascens veritas. Quia fenestræ significant intellectualia & rationalia quæ sunt veri, etiam significant ratiocinia quæ sunt falsi; ut apud Eundem, "Væ ædificanti domum suam in non justitia, & hyperoa sua in non judicio, qui dicit, ædificabo mihi domum mensurarum, & hyperoa spatiosa, & excidit sibi *Fenestras*, & tabulata cedro, & pingendo minio," XXII: 14. fenestræ pro principiis falsi. Apud Zephaniam, "Cubabunt in medio ejus catervæ bestiarum, omnis fera ejus gentis; tam platea quam chippod in malogranatis ejus pernoctabunt; vox cantabit in *Fenestra*, vastitas in limine," II: 14, de Aschure &

& Ninive, Aschur pro intellectu, hic vastato; vox cantans in fenestris pro ratiociniis ex phantasiis.

656. Quod per januam a latere significetur auditio, inde nunc constare potest, nec opus est ut confirmetur per similia ex Verbo: similiter enim se habet auris ad organa sensoria interna, sicut janua a latere, ad fenestram superne, seu quod idem est, auditio quæ est auris, ad intellectuale quod est sensorii interni.

657. Quod per infimas, secundanas & tertianas significantur scientifica, rationalia & intellectualia, inde quoque sequitur: sunt tres gradus Intellectualium in homine, ejus infimum est scientificum, medium est rationale, supremum est intellectuale; hæc ita distincta sunt inter se, ut nusquam confundantur, sed quod homo hoc nescit, causa est, quod in sensuali & scientifico solum vitam ponit; & cum ei inhæret, ne quidem scire potest, quod rationale ejus sit a scientifico distinctum, minus tunc, quod intellectuale; cum tamen ita se res habet, quod Dominus per intellectuale apud hominem influat in ejus rationale, & per rationale in scientificum memoriæ, inde vita sensuum, visus & auditus; hic est verus influxus, & hoc est verum commercium animæ cum corpore: absque influxu vitæ Domini in intellectualia apud hominem, seu potius in voluntaria, & per voluntaria in intellectualia, & per intellectualia in rationalia, & per rationalia in ejus scientifica, quæ sunt memoriæ, nusquam dari potest vita apud hominem: & tamen homo in falsis est & malis, usque tamen est influxus vitæ Domini per voluntaria & intellectualia, sed recipiuntur illa, quæ influunt, in parte rationali secundum ejus formam; & facit ut homo possit ratiocinari, possit reflectere, possit intelligere quid verum & bonum; sed de his, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; tum quomodo se habet vita apud bruta.

658. Tres illi gradus, qui in genere vocantur intellectualium hominis, nempe intellectus, ratio & scientia, significati quoque sunt, ut dictum, in Templo Hierosolymæ per fenestras trium sustructionum, 1 Reg: vi: 4, 6, 8. tum etiam prius per Fluvios, qui exibant ex horto Edenis ab Oriente, ubi Oriens significat Dominum, Eden Amorem qui est voluntatis, hortus intelligentiam inde, fluvii sapientiam, rationem, & scientiam, de quibus videantur quæ dicta sunt ad Cap: 11: vers: 10, 11, 12, 13, 14.

659. Vers: 17. *Et Ego, ecce Me adducens diluvium aquarum super terram, ad perdendum omnem carnem, in qua spiritus vitarum, de sub calis, omne quod in terra, expirabit.* Per diluvium significatur inundatio mali & falsi: ad perdendum omnem carnem, in qua spiritus vitarum, de sub cœlis, significant, quod se perderet omnis posteritas Ecclesiæ Antiquissimæ: Omne quod in terra expirabit, significat eos, qui ab Ecclesia illa, & tales facti sunt.

660. Quod per diluvium significetur inundatio mali & falsi, constat ex illis, quæ prius dicta sunt de posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ, quod scædis cupiditatibus possessi fuerint, & quod iis immerferint doctrinalia fidei, inde
illis

illis persuasiones falsi, quæ exstinguebant omne verum & bonum, & simul intercludebant viam pro Reliquiis, ne operari possent, inde non potuit aliter, quam quod semet perderent; cum interclusa est via pro Reliquiis, tunc homo non amplius est homo, quia non amplius tutari potest ab angelis, sed totus quantus possidetur a malis spiritibus, qui non aliud student & cupiunt, quam ut hominem exstinguant; inde mors antediluvianorum, quæ describitur per diluvium, seu inundationem totalem: influxus phantasiarum & cupiditatum a malis spiritibus etiam non est dissimilis cuidam diluvio, quare etiam in Verbo passim vocatur diluvium seu inundatio, quod, ex Divina Domini Misericordia, videbitur in præmittendis ad Caput sequens.

661. Ad perdendum omnem carnem, in qua spiritus vitarum, sub cœlis, quod significet, quod se perderet omnis posteritas Ecclesiæ Antiquissimæ, constat inde, tum ex eorum descriptione prius, quod successive hæreditario traxerint a parentibus talem genium, ut tam diris persuasionibus, præ aliis, imbuerentur; imprimis ex causa, quod doctrinalia fidei, quæ apud se habebant, cupiditatibus suis infuderint, tunc tales facti; aliter se res habuit cum iis, qui nulla doctrinalia fidei habent, sed in ignorantia prorsus vivunt, ii non possunt ita facere, ita non prophanare sancta, & sic intercludere viam pro reliquiis, consequenter non angelos Domini a se expellere: Reliquiæ, ut dictum, sunt omnia innocentia, omnia charitatis, omnia misericordiæ, & omnia veritatis fidei, quæ homo ab infantia a Domino habuit, & didicit; omnia & singula illa reconducuntur; quæ si homo non haberet, nusquam aliquid innocentia, charitatis & misericordiæ potuisset inesse ejus cogitationi & actionibus, proinde nihil boni & veri, inde pejor foret immanibus feris; similiter si haberet reliquias talium, at per foedas cupiditates, & diras persuasiones falsi, viam obturaret, ne operari possent; tales fuerunt antediluviani, qui semet perdiderunt, qui intelliguntur per omnem carnem, in qua spiritus vitarum, sub cœlis. Caro significat, ut prius ostensum, omnem hominem in genere, & corporeum in specie; spiritus vitarum omnem vitam in genere, sed proprie illorum vitam, qui regenerati fuerunt, ita hic posteritatem ultimam Ecclesiæ Antiquissimæ, in qua tametsi nulla vita fidei residua, usque quia a parentibus traxerunt aliquid seminis inde quod suffocarunt, hic vocatur spiritus vitarum, seu in cujus naribus flatus spiritus vitarum, ut Cap: seq: vii: vers: 22. Caro sub cœlis, significat mere corporeum, cœli sunt intellectualia veri & voluntaria boni, quæ cum a corporeo separata sunt, homo non amplius potest vivere; quod sustinet hominem, est conjunctio ejus cum cœlo, hoc est, per cœlum cum Domino.

662. Omne, quod in terra exspirabit, quod significet eos, qui ab Ecclesia illa, & tales facti sunt: quod Terra non significet universum terrarum orbem, sed modo illos, qui ab Ecclesia fuerunt, prius ostensum est; ita nusquam intelligitur hic aliquod diluvium, minus diluvium universale, sed exspiratio seu suffocatio eorum, qui ibi, cum separati a reliquiis, ita ab intellectualibus veri, & voluntariis boni, proinde a cœlis. Quod Terra significet tractum ubi Ecclesia, proinde eos, qui ibi, præter loca prius ex Verbo al-

lata, etiam hæc confirmationi sint: apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, "desolata erit tota *Terra*, & consumationem non faciam, propter hoc lugebit *Terra*, & atrati erunt coeli desuper," iv: 27, 28. ibi terra pro habitatoribus ubi Ecclesia, quæ vastata. Apud Esaiam, "Commovēbo Cœlum, & concutietur *Terra* e loco suo," xiii: 13. terra pro homine vastando ubi Ecclesia. Apud Jeremiam, "Erunt confossi Jehovah, in die illo a fine *Terræ* usque ad finem *Terræ*," xxv: 33. ubi finis terræ non significat universum orbem terrarum, sed modo tractum, ubi Ecclesia, proinde homines qui fuerunt Ecclesiæ. Apud Eundem, "Gladium Ego vocans super omnes habitatores *Terræ*; venit tumultus usque ad finem *Terræ*, quia lis Jehovah contra gentes," xxv: 29, 31. ubi nec intelligitur universus orbis, sed modo tractus ubi Ecclesia, proinde habitator, seu homo Ecclesiæ; gentes ibi pro falsis. Apud Esaiam, "Ecce Jehovah exiens e loco suo ad visitandum iniquitatem habitatoris *Terræ*," xxvi, 21. similiter. Apud Eundem, "Annon auditis, annon indicatum est ab initio vobis, annon intelligitis fundamenta *Terræ*," xl: 21. Apud Eundem, "Jehovah creans cœlos, Ille Deus formans *Terram*, & faciens eam, idem stabiliens eam," xlv: 18. terra pro homine Ecclesiæ. Apud Sachariam, "Dictum Jehovah extendentis cœlos, & fundantis *Terram*, & formantis spiritum hominis in medio ejus," xii: 1. terra manifeste pro homine Ecclesiæ. Terra distinguitur ab Humo, ut Homo Ecclesiæ & ipsa Ecclesia, aut sicut Amor & fides.

663. Vers: 18. *Et erigam fœdus meum tecum; & intrabis in arcam tu, & filii tui, & uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum.* Erigere fœdus significat quod regeneraretur: quod is intraret in arcam, & filii ejus, & uxores filiorum ejus, significat quod salvaretur; filii sunt vera, uxores sunt bona.

664. In priori versu actum est de iis qui se perderent; hic vero de regenerandis, & sic salvarentur, qui vocati Noach.

665. Quod erigere fœdus significet quod regeneraretur, manifeste constare potest ex eo, quod non aliud fœdus intercedere possit inter Dominum & hominem, quam conjunctio per amorem & fidem, ita fœdus significat conjunctionem; est enim Conjugium cœleste, quod est ipsissimum fœdus; Conjugium cœleste seu conjunctio non existit, nisi apud illos qui regenerantur; ita ipsa regeneratio in latissimo sensu significatur per fœdus; Dominus fœdus cum homine init, cum eum regenerat; quare fœdus cum antiquis nihil aliud repræsentavit: ex sensu literæ non aliud capitur, quam quod fœdus cum Abrahamo, Isaco & Jacobo, & toties cum posteris eorum pactum, spectet eos, sed ii tales fuerunt, ut non regenerari potuerint, nam solum in externis cultum ponebant, & externa sancta putabant, absque quod interna adjuncta forent, quare fœdera cum iis pacta non erant nisi quam repræsentationes regenerationis; sicut omnes ritus; & sicut ipse Abrahamus, Isacus & Jacobus, qui repræsentabant illa quæ sunt amoris & fidei; similiter ac pontifices & sacerdotes, qualescunque essent, etiam qui scelesti, repræsentare potuerunt Sacerdotium cœleste & sanctissimum; in repræsentationibus nihil reflectitur

reflectitur super personam, sed super rem quæ repræsentatur; ita omnes reges Israelis & Jehudæ, etiam pessimi, repræsentabant Regium Domini; imo quoque Pharaon, qui Josephum super terram Ægypti exaltavit: inde & ex pluribus aliis, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, constare potest, quod fœdera toties cum filiis Jacobi pacta, nihil fuerint, nisi ritualia, quæ repræsentabant.

666. Quod fœdus nihil aliud significet quam Regenerationem, & quæ regenerationis sunt, constare potest ex Verbo passim, ubi Ipse Dominus appellatur Fœdus, quia Ipse unicus est Qui regenerat, & Qui ab homine regenerato spectatur, & est omne in omnibus amoris & fidei: quod Dominus sit Ipsum fœdus constat apud Esaïam. "Ego Jehovah vocavi Te in justitia, & apprehendens manum tuam, & custodiens Te, & dabo Te in *Fœdus* populi, in *Lucem gentium*," XLII: 6. ubi fœdus pro Domino, lux gentium est fides: similiter, Cap: XLIX: 6, 8. Apud Malachiam, "Ecce Ego mittens Angelum meum, & subito veniet ad Templum suum Dominus, Quem vos quærentes, & *Angelus fœderis*, quem vos desideratis; ecce venit, quis sustinet diem adventus Ipsius," III: 1, 2, ubi Dominus appellatur Angelus fœderis. Sabbathum appellatur *Fœdus æternum*, Exod: xxxi: 16. quia significat Ipsum Dominum; & hominem ab ipso regeneratum cœlestem. Quia Dominus est Ipsum fœdus, constat, quod fœderis sit omne quod conjungit hominem Domino, ita Amor & fides, & quæ sunt Amoris & fidei; illa enim sunt Domini, & in illis Dominus, ita ipsum fœdus in illis, ubi recipiuntur; hæc non dantur, nisi quam apud Regeneratum, apud quem quicquid est Regeneratoris seu Domini, hoc est fœderis seu fœdus, ut apud Esaïam, "Misericordia Mea a tecum non recedet, & *Fœdus pacis* meæ non dimovebitur," LIV: 10. ubi misericordia & fœdus pacis est Dominus, & quæ sunt Domini. Apud Eundem, Inclinate aurem vestram, & ite ad Me, audite & vivat anima vestra, & pangam vobis *fœdus æternitatis*, misericordias Davidis firmas; en testem populis dedi Ipsum, ducem & legislatorem gentibus," LV: 3, 4. ubi David pro Domino; fœdus æternitatis in illis, & per illa, quæ sunt Domini, quæ intelliguntur per ire ad Ipsum, & audire ut vivat anima. Apud Jeremiam, "Dabo illis cor unum, & viam unam, ad timendum Me omnibus diebus in bonum illis & filiis illorum post illos, feriamque illis *Fœdus sæculi*, quod non avertat a post eos, ad benefaciendum Me illis, & timorem meum dabo in cor illorum," xxxii: 39, 40. pro illis qui regenerandi, tum pro iis quæ sunt apud regeneratum, quæ sunt cor unum, & via una, hoc est, charitas & fides, quæ sunt Domini, ita fœderis. Apud Eundem, "Ecce dies venientes dictum Jehovah, & pangam cum domo Israelis, & cum domo Jehudæ *fœdus novum*, non sicut *fœdus*, quod pepigi cum patribus eorum, quia ii irritum reddiderunt *fœdus* meum: sed hoc *fœdus*, quod pangam cum domo Israelis post dies hos, dabo legem meam in medio eorum, & super cor eorum scribam illam, eroque iis in Deum, & ii erunt mihi in populum," xxxi: 31, 32, 33. manifeste hic explicatur quid fœdus, quod sit amor & fides in Dominum, quæ apud regenerandum. Apud Eundem, "appellatur

“ Amor *Fœdus diei*, & fides *Fœdus noctis*,” xxxiii: 20. apud Ezech'elem,
 “ Ego Jehovah ero illis in Deum, & servus meus David princeps in medio
 illorum, & pangam illis *Fœdus pacis*, & cessare faciam feram malam e terra,
 & habitabunt in deserto confidenter, & dormient in sylvis,” xxxiv: 24, 25.
 ibi manifeste de regeneratione; David pro Domino. Apud Eundem, “ Da-
 vid princeps iis in æternum, pangam iis *Fœdus pacis*, *Fœdus æternitatis*
 “ erit cum illis, ponam Sanctuarium meum in medio eorum in æternum,”
 xxxvii: 25, 26. ubi similiter de regeneratione; David & Sanctuarium pro
 Domino. Apud Eundem, “ Inii *Fœdus* tecum, & fuisti mihi; & lavi te
 “ aquis, & abluì sanguines tuos desuper te, & unxi te oleo,” xvi: 8, 9,
 11. ubi manifeste pro regeneratione. Apud Hoseam, “ Pangam illis *Fœdus*
 “ in die illo, cum fera agri, & cum ave cœlorum, & reptili terræ,” ii: 18.
 pro regeneratione; fera agri, pro illis quæ sunt voluntatis, avis cœlorum,
 quæ sunt intellectus. Apud Davidem. “ Redemptionem misit populo suo,
 “ præcepit in æternum *Fœdus* suum,” Psalm cxi. 9. pro regeneratione: fœ-
 dus dicitur, quia datur & recipitur: qui vero non regenerati sunt, seu quod
 idem est, qui in externis ponunt cultum, & semet, & quæ cupiunt & cogi-
 tant, sicut pro diis æstimant & colunt, ii quia separant se a Domino, prædi-
 catur de iis quod irritum reddant fœdus; ut apud Jeremiam, “ Deseruerunt
 “ *Fœdus* Jehovah Dei sui, & incurvarunt se diis aliis, & serviverunt iis,” xxi:
 9. apud Moysen, “ Qui transgrederetur *Fœdus* serviendo diis aliis, soli, lunæ,
 exercitui cœlorum, lapidaretur,” Deut: xvii: 2 seq: sol pro amore sui, luna
 pro principiis falsi, exercitus cœlorum pro ipsis falsis. Exinde nunc constat,
 quid Arca fœderis, in qua Testimonium seu Fœdus, quod Ipse Dominus: quid
 Liber fœderis, quod Ipse Dominus, Exod: xxiv: 4, 5, 6, 7, 27. Deut: iv:
 13, 23. quid Sanguis fœderis, quod Ipse Dominus, Exod: xxiv: 6, 8. Qui
 Solus Regenerator; inde fœdus ipsa regeneratio.

667. Quod is intraret in arcam, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filio-
 rum ejus, significant, quod salvaretur, constat ab illis quæ prius dicta sunt, &
 quæ sequuntur, quod salvatus, quia regeneratus.

668. Quod filii sint vera, & uxores sint bona, etiam prius ostensum est ad
 Cap: v: 4. ubi filii & filiæ, hic autem filii & uxores, quia uxores sunt illa
 bona, quæ adjuncta sunt veris: nusquam enim aliquid verum produci potest,
 nisi sit bonum seu jucundum ex quo; in bono & jucundo est vita, non autem
 in vero nisi quam habet a bono & jucundo, Verum inde formatur & germi-
 natur; similiter fides quæ est veri ab Amore qui est boni; habet se Verum
 sicut lux, nisi ex sole seu flamma, nulla lux, est lux inde formata: Verum
 est modo forma boni, & fides est modo forma amoris; Verum inde formatur
 secundum qualitatem boni; & fides secundum qualitatem amoris seu charita-
 tis: hæc nunc causa est, quod uxor & uxores nominentur, quæ significant bo-
 na adjuncta veris; inde in sequenti versu, quod bina ab omnibus intrarent in
 arcam, masculus & fœmina; nam absque bonis adjunctis nulla regene-
 ratio.

669. Verſ: 19. *Et ab omni vivente, ab omni carne, paria ab omni, intrare facies in arcam ad vivificandum tecum; masculus & ſæmina erunt.* Per animam viventem ſignificantur quæ ſunt intellectus; per omnem carnem, quæ ſunt voluntatis: paria ab omni intrare facies in arcam, ſignificant regenerationem eorum: masculus eſt verum, ſæmina eſt bonum.

670. Quod per animam viventem ſignificentur quæ ſunt intellectus, & per omnem carnem quæ ſunt voluntatis, conſtare poteſt ab illis, quæ prius dicta ſunt, tum ab illis quæ ſequuntur: per animam viventem ſignificatur in Verbo omne animal in genere, quodcunque, ut Cap: 1: verſ: 20, 21, 24. Cap: 11: verſ: 19. hic autem, quia ei adiungitur immediate omnis caro, ſignificantur illa, quæ ſunt intellectus, ex cauſa de qua prius, quod homo huius Eccleſiæ regenerandus eſſet primum quoad intellectualia, quare etiam in ſequente verſu primum nominatur Avis, quæ ſignificat intellectualia ſeu rationalia, & ſequitur de beſtiis, quæ ſunt voluntatis: Caro ſignificat in ſpecie corporeum, quod eſt voluntatis.

671. Quod paria ex omni intrare facies in arcam ad vivificandum, ſignificent regenerationem eorum, conſtare poteſt ab illis, quæ in verſu præcedente dicta, quod vera non regenerari queant niſi per bona & jucunda, ita quæ ſunt fidei non niſi quam per illa quæ ſunt charitatis; quare hic dicitur, quod paria ex omni intrarent, tam ſcilicet ex veris quæ ſunt intellectus, quam ex bonis, quæ ſunt voluntatis: apud hominem non regeneratum non datur intellectus veri aut voluntas boni, ſed modo apparent ſicut forent, etiam ita in communi ſermone vocantur; ſed apud illum dari poſſunt vera rationalia & ſcientifica, ſed non ſunt viva; dari quoque poſſunt quaſi voluntaria bona, ſed non ſunt viva, ſimilia ſicut apud gentes; imo apud bruta; ſed ſunt modo analogæ: apud hominem talia nuſquam ſunt viva, priuſquam regeneratus eſt, & ſic vivificata a Domino: in altera vita maniſeſtiſſime percipitur quid non vivum, & quid vivum; Verum quod non vivum percipitur illico ſicut materiale quoddam, filamentofum, clauſum: Bonum non vivum ſicut quoddam ligneum, offeum, lapideum; at Verum & Bonum a Domino vivificatum, eſt apertum, vitale, plenum ſpiritali & cœleſti, patens uſque a Domino, & hoc in unaquavis idea & actione, etiam in minimo utriuſque; ideo nunc dicitur, quod paria intrarent in arcam ad vivificandum.

672. Quod masculus ſit verum, & ſæmina ſit bonum, prius dictum & oſenſum eſt: in unoquoque minimo hominis eſt inſtar cujuſdam conjugii; quicquid eſt intellectus ita copulatum eſt alicui ejus voluntatis; abſque copula ſeu conjugio tali ne hilum producit.

673. Verſ: 20. *Ab ave ſecundum ſpeciem ejus, & a beſtia ſecundum ſpeciem ejus, ab omni reptili humi ſecundum ſpeciem ejus, paria ab omnibus intrabunt ad te, ad vivificandum.* Avis ſignificat intellectualia; beſtia voluntaria; reptile humi utrumque ſed inſimum: bina ab omnibus intrabunt ad vivificandum, ſignificant, ut prius, regenerationem eorum.

674. Quod Avis ſignificet intellectualia ſeu rationalia prius oſenſum eſt,

n: 40. tum quod Bestia significet voluntaria seu affectiones, n: 45, 46, 143, 144, 246. Quod Reptile humi significet utrumque sed infimum, cuius patere potest ex eo, quod repens humi sit infimum. Quod paria ab omnibus intrabunt ad vivificandum significet regenerationem eorum, versu præcedente dictum.

675. Quod dicatur avis secundum speciem suam, bestia secundum speciem suam, & reptile secundum speciem suam, sciendum, quod apud unumquemvis hominem, intellectualium & voluntariorum dentur innumera genera, & innumerabiliores adhuc species, quæ inter se distinctissima sunt, tametsi homo hoc nescit; sed in regeneratione hominis depromit Dominus omnia & singula suo ordine, ea separat & disponit, ut ad vera & bona possint flecti, & cum illis conjungi; & hoc cum varietate secundum status, qui quoque innumerabiles sunt: omnia illa usque nusquam in æternum perfici possunt, quippe unumquodvis genus, unaquævis species, & unusquisque status, indefinita comprehendit, in simplici, & magis in composito; homo ne quidem scit, quod hoc sit, minus scire potest, quomodo regeneratur; hoc est quod Dominus dicit ad Nicodemum de regeneratione hominis, "Spiritus, ubi vult spirat, & vocem ejus audis, atqui non scis unde venit, aut quo abit, sic est omnis qui generatus est a spiritu," Joh: 111: 8.

676. Vers: 21. *Et tu sume tibi ab omni cibo, qui comeditur; & collige ad te, & erit tibi & illis in cibum.* Quod sumeret sibi ab omni cibo, qui comeditur, significat bona & jucunda: quod colligeret ad se, significat vera: quod esset ei & illis in cibum, significat utrumque.

677. Quod cibum hominis regenerandi concernit, ita se res habet; antequam regenerari potest homo, instructus debet esse omnibus illis, quæ pro mediis inservire possunt, bonis & jucundis affectionum pro voluntariis; veris ex Verbo Domini, & confirmantibus quoque aliunde pro intellectualibus; antequam homo talibus instructus est, non regenerari potest; sunt illa cibi; quæ causa est, quod homo, non nisi quam cum ad adultam ætatem venit, regeneretur: sed unicuique homini peculiares, & quasi proprii cibi sunt, qui a Domino providentur ei, antequam regeneratur.

678. Quod sumeret sibi ab omni cibo, qui comeditur, significet bona & jucunda, constare potest ab illis, quæ dicta sunt, quod vitam hominis constituent bona & jucunda, non ita vera, nam vera vitam suam accipiunt a bonis & jucundis: omne scientificum & rationale hominis ab infantia usque ad senectam, nusquam insinuat ei nisi per bonum & jucundum; quæ, quia ex illis anima ejus vixit & sustentatur, vocantur cibi, & sunt cibi, nam absque illis anima hominis nusquam vivere potest; quod quisque scire potest, si modo velit attendere.

679. Quod colligeret ad se, significant vera, constat inde, nam de illis prædicatur colligere, quæ in memoria hominis, ubi collecta sunt: & præterea involvit, quod illa & hæc, seu bona & vera, colligerentur apud hominem, antequam regeneratur; absque enim bonis & veris collectis, per quæ

quæ ut per media, operetur Dominus, nusquam potest homo regenerari, ut dictum; inde nunc sequitur, quod esset ei & illis in cibum, significet utrumque.

680. Quod bona & vera, sint genuini cibi hominis, constare unicuique potest, qui enim destituitur illis, non vitam habet, sed est mortuus; cibi quibus anima ejus pascitur, cum mortuus, sunt jucunda ex malis, & amœna ex falsis, quæ sunt cibi mortis, tum ex rebus corporeis, mundanis & naturalibus, quæ nihil vitæ in se habent; & præterea talis homo nec scit, quid cibus spiritualis & cœlestis, in tantum, ut quoties nominatur cibus aut panis in Verbo, putet significari cibum corporeum, sicut in Oratione Domini, "Da nobis panem quotidianum," putat solum esse victum corporis, & qui ulterius extendunt ideas, ajunt quoque esse cætera corporis necessaria, ut vestes, opes, & similia; imo disputant acriter quod non alius cibus intelligatur; cum tamen manifeste vident, quod præcedentia & sequentia solum cœlestia & spiritualia involvant, & de Regno Domini agatur; tum scire possunt, quod Verbum Domini cœleste & spirituale sit; inde & ex similibus aliis constare satis potest, quantum homo hodie corporeus est, & quod nihil non, sicut Judæi, quod in Verbo dicitur, in sensu materiali & crassissimo velit capere: Ipse Dominus clare docet, quid in Ipsius Verbo significatur per Cibus & Panem; de Cibo ita apud Johannem, "Jesús dixit, operamini *Cibus*, non qui perit, sed *Cibus* qui manet in vitam æternam, quem Filius hominis vobis dat," vi: 27. de Pane, apud Eundem, "Patres vestri comederunt Man in deserto, & mortui sunt; hic est *Panis*, qui e cœlo descendit, ut quis ex illo comedat, & non moriatur: Ego sum *Panis* vivens, Qui e cœlo descendit, si quis comederit ex hoc *Pane*, vivet in æternum," vi: 49, 50, 51, 58. sed sunt hodie, sicut qui audiverunt hoc, dicentes, "Durus est hic sermo, quis potest audire: & qui abiiverunt retro, & non amplius ambulabant cum Ipso," ib: vers: 60, 66. quibus Dominus dixit, "Verba, quæ Ego loquor vobis, spiritus sunt, & vita sunt," ib: vers: 63. Similiter se habet de Aqua, quod significet spiritualia fidei, de qua ita Dominus apud Johannem, "Jesús dixit, omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum; qui vero biberit ex aqua, quam Ego dabo ei, non sitiet in æternum; sed aqua, quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam," iv: 13, 14, sed sunt hodie, sicut mulier, cum qua Dominus apud fontem loquutus, quæ respondit, "Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc ad hauriendum," ib: vers: 15. Quod Cibus in Verbo nihil aliud significet, quam cibum spirituales & cœlestes, qui est fides in Dominum, & Amor, constat a multis in Verbo locis, ut apud Jeremiam, "Manum suam extendit hostis super omnia desiderabilia Hierosolymæ, quia vidit gentes, venerunt in Sanctuarium ejus, de quo præcepisti; non venient in congregationem tibi; omnis populus gementes, quærentes *Panem*, dederunt desiderabilia sua pro *Cibo* ad recreandum animam," Thren: i: 10, 11. ubi non alius panis & cibus intelligitur, quam spiritualis, nam de sanctuario:

sanctuario agitur. Apud Eundem, "Clamavi ad amasios meos, ii deceperunt me; sacerdotes mei & seniores mei in urbe exspirarunt, qui quæsi-
"runt *Cibum* sibi, & reducerent animam suam," Thren: 1: 19, similiter: Apud Davidem, "Omnia illa Te expectant, ad dandum *Cibum* eorum in
"tempore suo, das illis, *colligunt*, aperis manum tuam, *saturantur bono*," Psalm: civ: 27, 28. similiter pro cibo spirituali & cœlesti. Apud Esaïam, "Omnis sitiens, ite ad *aquas*, & cui non argentum, ite, emite, & *comedite*;
" & ite, emite sine argento, & sine pretio, *vinum & lac*," LV: 1. ubi vinum & lac pro potu spirituali & cœlesti. Apud Eundem, "Virgo concipiens,
" & pariens filium, & vocabis nomen ejus Immanuel, *butyrum & mel co-*
"*medet*, ad sciendum reprobare malum, & eligere *bonum*: erit, præ multi-
"tudine faciendi *lac comedent butyrum*, nam butyrum & mel comedet omnis
" *residuus* in medio terræ," VII: 14, 15, 22. ibi comedere mel & butyrum est cœleste spirituale; residui pro reliquiis; de quibus quoque Malachias,
"Adducite omnes decimas ad domum thesauri, ut sit *Cibus* in domo mea,"
III: 10. decimæ pro reliquiis: de cibi significatione videantur plura, n: 56 ad 58, n: 276.

681. Quid Cibus cœlestis & spiritualis, sciri quam optime potest in altera vita; vita angelorum & spirituum non sustentatur aliquo cibo, quali in mundo, sed ex unoquoque Verbo, quod exit ex ore Domini, sicut Ipse Dominus docet, Matth: 1v: 4, hoc ita se habet, Dominus Solus est vita omnium, ex Ipso veniunt omnia & singula, quæ Angeli & spiritus cogitant, loquuntur & faciunt, non solum quæ Angeli, & Spiritus boni, sed etiam quæ Spiritus mali; quod mala loquantur & faciant, est causa, quia omnia bona & vera, quæ sunt Domini, ita recipiant & pervertant; qualis forma recipientis, talis receptio & affectio; comparari hoc potest objectis variis, quæ solis lucem recipiunt, & secundum formam, & partium dispositionem & determinationem vertunt receptam lucem in colores injucundos & tetros, cum alia objecta in colores jucundos & pulchros: ita universum Cœlum, & universum mundus spirituum vivit ex omni, quod egreditur ex ore Domini; & quisque suam vitam inde habet; imo non solum Cœlum & Mundus spirituum, sed etiam universum genus humanum; scio quod non credituri sint, sed usque ex annorum continua experientia asseverare possum, quod verissimum: spiritus mali in mundo spirituum, nec credere volunt, quod ita sit, quare iis pluries ad vivum demonstratum est, usque adeo, ut cum indignatione fassi sint, quod ita se res habeat: si Angeli, spiritus, & homines, hoc cibo privarentur, momento exspirarent.

682. Vers: 22. *Et fecit Noach secundum omne, quod præcepit ei Deus, ita fecit.* Quod fecit Noach secundum omne quod præcepit ei Deus, significat quod ita factum; quod bis dicatur fecit, involvit utrumque.

683. Quod bis dicatur, fecit, involvat utrumque; sciendum, quod in Verbo, cum primis apud Prophetas, una res dupliciter describatur, sicut apud Esaïam, "Transivit pace, viam pedibus suis non ivit: quis operatus est & "fecit," XLI: 3, 4. ubi tamen unum spectat bonum, alterum autem verum, seu

seu unum quæ voluntatis, alterum quæ intellectus; ita transire pace involvit quæ voluntatis, viam pedibus non ire, quæ intellectus; similiter operari & facere: ita conjunguntur in Verbo illa quæ sunt voluntatis & intellectus, seu quæ sunt amoris & fidei, seu, quod idem, cœlestia & spiritualia, ut in singulis sit instar conjugii, seque referant ad Conjugium cœleste: hic similiter, quod vox una repetatur.



De Societatibus, quæ Cælum constituunt.

684. **S**UNT tres Cæli, Primum ubi Spiritus boni; Secundum ubi Spiritus Angelici, Tertium ubi Angeli; & unum interius & purius altero; ita inter se distinctissimi: tam Primum Cælum, quam Secundum, & Tertium, distinctum est in innumerabiles Societates, & unaquævis Societas ex pluribus consistit, qui ex harmonia & unanimitate constituunt sicut unam personam; & omnes Societates simul sicut unum Hominem. Societates inter se distinctæ sunt secundum differentias amoris mutui & fidei in Dominum; quæ differentiæ tam innumerabiles sunt, ut ne quidem genera universalissima recenseri queant: nec datur minimum differentiæ, quod non ordinatissime dispositum sit, ut unanissime conspiret ad commune unum, & commune unum ad singulorum unanimum, & inde ad omnium ex singulis, & singulorum ab omnibus felicitatem: inde unusquisque Angelus, & unaquævis Societas est universi Cæli imago, & sicut exiguum cælum.

685. Consociationes mirabiles sunt in altera vita, se habent comparative sicut affinitates in terris, nempe quod agnoscantur sicut parentes, sicut liberi, sicut fratres, sicut consanguinei, sicut affines; secundum tales differentias est Amor; differentiæ sunt indefinitæ, perceptiones communicativæ ita exquisitæ, ut non describi possint; nullo prorsus respectu habito ad parentes, liberos, consanguineos & affines in terra, nec ad aliquam personam, qualiscunque fuit, ita non ad dignitates, non ad divitias, & similia, sed solum ad Amoris mutui & Fidei differentias, quarum recipiendarum facultatem acceperunt a Domino cum vixerunt in mundo.

686. Est Domini Misericordia, hoc est, Amor erga universum Cælum, ac universum Genus humanum, ita Solus Dominus, Qui determinat omnia & singula in societates; quæ Misericordia est, quæ producit Amorem

conjugialem, & inde Amorem parentum erga liberos, qui fundamentales & principales sunt; inde sunt omnes, & reliqui amores, cum indefinita varietate, qui in societates distinctissime ordinati sunt.

687. Quia tale est Cælum, nusquam aliquis Angelus aut Spiritus, aliquam vitam habere potest, nisi sit in aliqua societate, & sic in harmonia plurium, societas non est nisi harmonia plurium; nam nusquam datur vita alicujus dissociata a vita aliorum: imo nusquam angelus, aut Spiritus, aut societas, vitam aliquam habere potest, hoc est, affici bono, velle, affici vero, cogitare, nisi conjunctio ejus per plures suæ societatis sit cum Cælo, & cum Mundo spirituum: similiter Genus humanum, homo quicumque & qualiscunque, nusquam vivere potest, hoc est, affici bono, velle, affici vero, cogitare, nisi similiter conjunctus sit cum Cælo per Angelos apud eum, & cum Mundo spirituum, imo cum inferno per spiritus apud eum, nam quisque cum vivit in corpore in quadam societate spirituum & angelorum est, tametsi is id prorsus nescit; & nisi per societatem, in qua est, conjunctus sit cum Cælo & cum Mundo spirituum, ne minutum temporis vivere potest: se habet hoc sicut in corpore humano, quæ pars ejus non conjuncta est reliquis per fibras & vasa, & sic per officiorum rationes, non est pars corporis, sed illico dissociatur, & ut nullius vitæ rejicitur. Ipsæ Societates, in quibus & cum quibus homines fuerunt in vita corporis, iis ostensæ sunt, cum venerunt in alteram vitam; cum in illam societatem post vitam corporis, veniunt, in ipsissimam suam vitam, quam habuerunt in corpore, veniunt, & ab illa vita novam exordiuntur, & sic secundum vitam suam, quam egerunt in corpore, vel descendunt ad infernum, vel elevantur ad cælum.

688. Quia talis conjunctio est omnium cum singulis, & singulorum cum omnibus, etiam singularissimorum affectionis, & singularissimorum cogitationis, similis est.

689. Inde Æquilibrium est omnium & singulorum quoad cælestia, spiritualia & naturalia, ut nullus cogitare, sentire, & agere possit nisi a pluribus, & usque unusquisque autumat, quod liberrime a se: similiter nihil usquam datur quod non æquilibratur a suo opposito, & oppositi intermediis, sic ut unusquisque per se, & plures simul, vivant in perfectissimo æquilibrio: quare nec alicui malum accidere potest, quin illico æquilibretur; & quando suprapondium est mali, tunc castigatur malum seu malus ex lege æquilibrii, ut a semet, sed nusquam nisi ob finem, ut inde bonum. In tali forma, & inde æquilibrium, consistit ordo cælestis, qui a Solo Domino formatur, disponitur, & conservatur in æternum.

690. Præterea sciendum, quod nusquam sit una societas prorsus & absolute similis alteri, nec in societate unus alteri, sed est varietas omnium consentiens & harmonica, quæ varietates a Domino ita ordinatæ sunt; ut ad unum finem tendant, quod sit per amorem & fidem in Ipsum, inde Unio. Inde nusquam datur uni prorsus & absolute simile Cælum & gaudium cæleste, ac alteri, sed sicut se habent varietates amoris & fidei, ita quoque in illis cælum & gaudium.

691. Hæc in genere de societatibus, ex multiplici & diutina experientia, de quibus in specie, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.



GENESES,

CAPUT SEPTIMUM.

De Inferno.

692. **H**omo, sicut de Cælo, ita de Inferno, non habet ideam nisi communissimam, quæ ita obscura est, ut sit pæne nulla; sicut qui non extra suas casas sylvæ fuerunt, ideam habere de tellure possint, & non sciunt imperia, nec regna, minus regiminis formas, & adhuc minus societates, & societatum vitas, antequam hæc sciunt, non possunt quam in communissima idea de tellure esse, quæ talis est, ut fere nulla; ita de Cælo & de Inferno; cum tamen utrobivis innumerabilia sunt, & indefinite plura, quam in aliquo terrarum orbe: quam innumerabilia sunt, exinde solum constare potest, quod sicut nusquam aliquis simile Cælum habet, ita nec usquam aliquis simile Infernum: & quod omnes animæ; quæcunque in mundo fuerunt a prima creatione, illuc veniant & congregentur.
693. Sicut Amor in Dominum, & erga proximum, ac gaudium & felicitas inde, constituit Cælum; ita Odium contra Dominum, & contra proximum, ac pæna & cruciatus inde, constituit Infernum: Odiorum sunt innumerabilia genera, & innumerabiliores species, totidem sunt inferna.
694. Sicut Cælum a Domino, per amorem mutuum, unum quasi Hominem, & unam Animam constituit, ac ita unum finem spectat, qui est, ad conservandum & salvandum omnes in æternum; ita contra, Infernum a Proprio, per amorem sui & mundi, hoc est, per odium, unum diabolum, & unum animum, constituit, ac ita unum finem spectat, qui est ad perdendum & damnandum omnes in æternum; conatus eorum, quod talis, millies & millies perceptus; quare nisi Dominus, singulis momentis, etiam omnium minimis, conservaret omnes, perirent.
695. Sed Infernis talis forma, & talis ordo, a Domino inducitur, ut omnes teneantur vincti & alligati suis cupiditatibus & phantasiis, in quibus ipsamet eorum vita consistit; quæ vita, quia est mortis, in diros cruciatus vertitur; qui cruciatus tanti sunt, ut describi nequeant;
- nam

nam jucundissimum eorum vitæ consistit in eo, ut punire, torquere, & cruciari unus alterum possit; imo per artes in mundo ignotissimas, quibus sciunt inducere sensus exquisitos, prorsus sicut forent in corpore, tum phantasias diras & horrendas, præter terrores & horrores, & plura similia; diabolica turba tantum voluptatis in eo percipiunt, ut si in infinitum possent dolores & cruciatus augere & intendere, ne tunc quidem acquiescerent, quin flagrarent adhuc in infinitum; sed Dominus aufert eorum conatus, & lenit cruciatus.

696. Tale est æquilibrium omnium & singulorum in altera vita, ut ipsum malum se puniat, sic ut in malo sit pæna mali; similiter in falso, quod redit ad illum, qui in falso est; inde pænam & cruciatum sibi unusquisque inducit, & incurrit tunc in turbam diabolicam, quæ tale patrat. Dominus nusquam aliquem in Infernum mittit, sed omnes ab Inferno educere vult; minus in cruciatum inducit; sed quia spiritus malus ipse irrui, vertit Dominus omnem pænam & cruciatum in bonum, & in aliquem usum; nulla usquam pæna dari potest, nisi sit apud Dominum finis usus, nam Regnum Domini est Regnum finium & usuum; sed usum, quem præstare possunt infernales, sunt vilissimi, in quibus cum sunt, non ita sunt in cruciatu, sed cessante usu, in infernum remittuntur.

697. Apud unumquemvis hominem sunt ad minimum duo Spiritus mali, & duo Angeli; homo per Spiritus malos communicationem habet cum Inferno, & per Angelos cum Cælo; absque communicatione utrinque homo nequaquam minutum temporis vivere potest; ita unusquisque homo in aliqua societate infernalium est, quod prorsus nescit, sed cruciatus eorum ei non communicantur, quia in præparatione ad vitam æternam est; societas illa, in qua fuit, ei in altera vita quandoque ostenditur, nam ad illam redit, & sic in vitam, quam habuit in mundo, & inde vel ad infernum tendit, vel ad cælum elevatur: ita homo, qui non in bono charitatis vivit, & se non duci a Domino patitur, unus infernalium est, & post mortem fit quoque diabolus.

698. Præter Inferna, sunt etiam Vastationes, de quibus multum in Verbo; homo enim trahit secum in alteram vitam, ex actualibus peccatis, innumera mala & falsa, coacervat illa, & copulat: qui probe vixerunt, similiter; hi antequam in cælum possunt elevari, eorum mala & falsa dissipanda sunt, hæc dissipatio vocatur Vastatio; vastationum genera sunt plura, & vastationis tempora majora & minora; quidam intra

intra breviusculum tempus auferuntur in cælum, quidam statim post mortem.

699. Ut viderem cruciatum eorum, qui in Inferno, tum Vastationem eorum qui in Terra inferiore, aliquoties illuc demissus (demitti in infernum non est transferri e loco in locum, sed est immissio in aliquam infernalem societatem; manente homine in eodem loco), sed hanc solum experientiam hic licet referre: percipiebam manifeste, quod quasi columna quædam me circumdaret; columna illa sensibiliter augebatur; & insinuabatur quod hæc esset murus abencus, de quo in Verbo, ex spiritibus angelicis formatus, ut tutus demitti possem ad infelices; cum ibi eram, audiebam lamentationes miserabiles, & quidem has, ab Deus, ab Deus, misereatur nostri, misereatur nostri, & hoc diu; concedebatur etiam cum miseris illis loqui, & satis multum; imprimis conquesti sunt de malis spiritibus, quod non aliud cuperent & flagrarent, quam eos cruciare, in desperatione erant, dicentes quod crederent æternum fore cruciatum, sed eos consolari datum.

700. Quia totidem Inferna sunt, ut dictum, ut de iis ordine dicatur, in sequentibus dicendum. I. De Infernis eorum, qui vitam in odiis, vindictis, & crudelitate, transegerunt. II. De Infernis eorum, qui in adulteriis & lasciviis; tum de Infernis dolosorum, & præstigiatrix. III. De Infernis avarorum; & ibi de spurca Hierosolyma, & latronibus in deserto: tum de Infernis excrementitiis eorum, qui in meris voluptatibus vixerunt. IV. Postea de Infernis aliis, quæ ab illis distincta sunt. V. Demum de illis qui in vastatione sunt. Hæc videantur in præmissis & finibus Capitum sequentium.



C A P U T . VII.

1. **E**T dixit JEHOVAH Noacho, intra tu & omnis domus tua in arcam, quia te vidi justum coram Me in generatione hac.
2. De omni bestia munda accipias tibi septena septena, virum & uxorem ejus, & de bestia quæ non munda illa, bina, virum & uxorem ejus.

3. Etiam

3. Etiam de ave cœlorum septena septena, masculum & fœminam; ad vivificandum semen super faciebus totius terræ.

4. Quia ad dies adhuc septem, Ego pluere faciens super terram, quadraginta dies & quadraginta noctes, & delebo omnem substantiam, quam feci, a super faciebus humi.

5. Et fecit Noach secundum omne, quod præcepit ei JEHOVAH.

* * * * *

6. Et Noach filius sexcentorum annorum, & diluvium factum aquarum super terra.

7. Et intravit Noach, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus, cum illo, in arcam, a coram aquis diluvii.

8. De bestia munda, & de bestia quæ non ea munda, & de avi, & omni quod repit super humo.

9. Bina bina intrarunt ad Noachum in arcam, masculus & fœmina, quemadmodum præceperat DEUS Noacho.

10. Et erat ad septem dies, & aquæ diluvii erant super terra.

* *

11. In anno sexcentesimo anni vitæ Noachi, in mense secundo, in septimo decimo die mensis, in die hoc disrupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, & cataractæ cœli apertæ.

12. Et fuit imber super terra, quadraginta diebus & quadraginta noctibus.

* * * * *

13. In ipso die hoc intravit Noach, & Schem, & Cham & Japheth, filii Noachi, & uxor Noachi, & tres uxores filiorum ejus, cum illis, in arcam.

14. Illi, & omnis fera secundum speciem suam; & omnis bestia secundum speciem suam; & omne reptile repens super terra secundum speciem suam; & omnis avis secundum speciem suam, omnis volucris, omne alatum.

15. Et intrarunt ad Noachum in arcam, bina bina de omni carne, in qua spiritus vitarum.

16. Et

16. Et intrantes, masculus & femina, de omni carne, intrarunt, quemadmodum præceperat illi DEUS: & clausit JЕHОВАН post illum.

17. Et fuit diluvium quadraginta dies super terra, & creverunt aquæ, & sustulerunt arcam, & elevata est desuper terra.

18. Et corroboratæ aquæ, & auctæ valde super terra, & ivit arca super faciebus aquarum.

* * * * *

19. Et aquæ corroboratæ valde valde super terra, & operti sunt omnes montes alti, qui sub toto cælo.

20. Quindecim cubitis sursum superarunt aquæ, & operuerunt montes.

21. Et exspiravit omnis caro, repens super terra, quoad avem, & quoad bestiam, & quoad feram, & quoad omne reptile reptans super terra; & omnis homo.

22. Omne, cui flatus spiritus vitarum in naribus ejus, ab omni, quod in arida, mortua sunt.

23. Et delevit omnem substantiam, quæ super faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem cælorum, & deleta sunt e terra; & relictus tantum Noach; & quod cum illo, in arca.

24. Et corroboratæ sunt aquæ super terra, quinquaginta & centum dies.

CONTENTA.

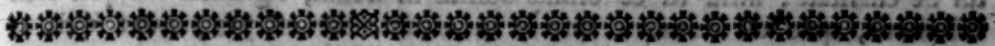
701. **H**IC in genere agitur de præparatione Novæ Ecclesiæ; sicut prius quoad ejus intellectualia, ita hic quoad ejus voluntaria, a vers: 1 ad 5.

702. Dein agitur de ejus tentationibus, quæ describuntur quoad ejus intellectualia a vers: 6 ad 10; & quoad voluntaria, vers: 11, 12.

703. Postea

703. Postea de protectione istius Ecclesiæ, & conservatione, a vers: 13 ad 15. sed qualis ejus status fuerit, quod fluctuans, describitur, vers: 16, 17, 18.

704. Demum agitur de ultima posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ, qualis fuit, quod possessa a persuasionibus falsi, & cupiditatibus amoris sui, adeo, ut perierit, a vers: 19 ad 24.



SENSUS INTERNUS.

705. **H**IC agitur in specie de Diluvio, per quod significantur non solum Tentationes, quas homo Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur, sustinere debuit, antequam regenerari potuit; sed etiam per Diluvium significatur desolatio eorum, qui non potuerunt regenerari: tam Tentationes, quam Desolationes, in Verbo comparantur diluviis seu inundationibus aquarum, ac ita vocantur: pro *Tentationibus*, apud Esaiam, "In momento parvo reliqui te, & in miserationibus magnis recolligam te, in *inundatione* iræ abscondi facies meas momento a te, sed in misericordia æternitatis miserebor tui, dixit Redemptor tuus Jehovah, nam *Aquæ Noachi* hoc Mihi, cui juravi non transitaras *Aquas Noachi* amplius super terram; sic juravi non succensurum tibi, & increpaturum te; afflicta & procellis jactata, nec consolationem nacta," L V: 7, 8, 9, 11. hic de regeneranda Ecclesia, & de Tentationibus, quæ vocantur aquæ Noachi. Ipse Dominus etiam tentationes appellat Inundationem, apud Lucam, "Jesús dixit, omnis qui venit ad Me, & audit sermones meos, facitque eos, similis est homini ædificanti domum, qui fodit, & in profundum penetrat, posuitque fundamentum super petra, unde *Inundatione* facta, illisum flumen domui isti, sed non valuit dimovere eam, quoniam fundata erat super petra," VI: 47, 48. quod hic per Inundationem intelligantur Tentationes, unicuique constare potest. Pro *Desolationibus*, apud Esaiam, "Dominus ascendere faciens super eos *Aquas fluminis*, validas & multas, Regem Aschuris, & omnem gloriam ejus, & ascendit super omnes rivos ejus, & ibit super omnes ripas ejus, & ibit per Jehudam, *Inundabit* & transibit, usque ad collum pertinget," VIII: 7, 8. ubi Rex Aschuris pro phantasiis, principiis falsi, & ratiociniis inde, quæ desolant hominem, & desolant Antediluvianos. Apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, ecce *Aquæ* ascendentes a septentrione, & erunt in *Flumen Inundans*, & *Inundabunt* terram, & plenitudinem ejus, urbem & habitantes in ea," XLVII: 2, 3. ubi de Philistæis, per quos representantur illi, qui principia falsa capiunt, & inde ratiocinantur de spiritualibus, quæ inundant hominem, sicut antediluvianos. Quod tam Tentationes, quam Desolationes in Verbo

comparentur diluviis seu inundationibus aquarum, & ita vocentur, causa est, quia similiter se habent; sunt mali spiritus, qui influunt cum suis persuasionibus & principiis falsi, in quibus sunt, & excitant similia apud hominem; sed apud hominem qui regeneratur, sunt Tentationes, apud hominem qui non regeneratur, sunt Desolationes.

706. Vers: 1. *Et dixit Jehovah Noacho, intra tu & omnis domus tua in Arcam, quia te vidi justum coram Me in generatione hac.* Quod dixit Jehovah ad Noachum, significat quod ita factum; Jehovah dicitur, quia nunc agitur de charitate: intra tu & omnis domus in arcam, significat illa quæ sunt voluntatis, quæ est domus; intrare in arcam, hic est præparari: quia te vidi justum in generatione hac, significat bonum habere, per quod regenerari posset.

707. Hic usque ad versum quintum, fere eadem sunt, quæ in Capite priori dicta, aliquantum modo mutata; similiter in sequentibus; qui non novit sensum internum Verbi, nusquam aliter opinari potest, quam quod modo repetitio sit ejusdem rei; similia occurrunt alibi in Verbo, cum primis apud Prophetas, ubi eadem res aliis & aliis vocibus exprimitur; & quandoque etiam reassumitur, & iterum describitur: sed causa est, ut prius dictum, quod binæ facultates apud hominem sint, inter se distinctissimæ, intellectus & voluntas, & quod distincte in Verbo de utroque agatur; hæc causa repetitio: quod hic similiter, constabit ab illis, quæ sequuntur.

708. Quod dixit Jehovah ad Noachum, significet quod ita factum, constat ex eo, quod apud Jehovah non sit nisi quam Esse, quod dicit fit, & est factum; similiter ac Capite præc: vers: 13, & alibi, ubi dicere Jehovah est fieri & factum.

709. Jehovah dicitur, quia nunc agitur de Charitate: in præcedente Capite a vers: 9 ad fin: non dicitur *Jehovah*, sed *Deus*, ex causa, quod ibi agatur de præparatione Noachi, seu hominis Ecclesiæ quæ Noachus vocatur, quoad ejus Intellectualia quæ sunt fidei, hic autem de præparatione ejus quoad Voluntaria, quæ sunt amoris; cum de Intellectualibus seu veris fidei, dicitur Deus, cum de Voluntariis seu bonis amoris dicitur Jehovah; Intellectualia enim, seu quæ sunt fidei, non constituunt Ecclesiam, sed voluntaria quæ sunt Amoris; Jehovah in amore & charitate est, non autem in fide, nisi sit fides amoris seu charitatis; quare etiam in Verbo fides comparatur nocti, sed amor diei, sicut in Primo Capite Geneseos, ubi de Luminaribus magnis actum, quod Luminare Magnum seu sol, qui significat amorem, dominetur die, & Luminare minus seu luna, quæ significat fidem, quod dominetur nocte, Gen: 1: 14, 16. similiter apud Prophetas; Jerem: xxxi: 35. Cap: xxxiii: 20. Psalm: cxxxvi: 9. tum Apoc: viii: 12.

710. Intra tu & omnis domus in arcam, quod significet illa, quæ sunt voluntatis, constat inde; in Cap: præc: ubi de Intellectualibus, aliter, nempe, "Intrabis in arcam, tu & filii tui & uxor tua, & uxores filiorum tuorum, tecum," vers: 18. quod Domus significet Voluntatem, & quæ voluntatis, constat passim ex Verbo, ut apud Jeremiam, "Transferentur Domus eorum
ad

“ad alios, agri & uxores simul,” vi: 12. ubi tam domus, quam agri & uxores
 “se referunt ad illa, quæ sunt voluntatis. Apud Eundem, “*Ædificate Do-*
mos, & inhabitate; & plantate hortos & comedite fructus eorum,” xxix:
 5. 28. ubi domos ædificare & inhabitare sunt voluntatis, hortos plantare sunt
 intellectus: similiter alibi: & multoties Domus Jehovæ, pro Ecclesia, ubi amor
 est principale: Domus Jehudæ pro Ecclesia Cœlesti; Domus Israelis pro Ec-
 clesia Spirituali, quia Domus est Ecclesia, inde Mens hominis Ecclesiæ, in qua
 voluntaria & intellectualia sunt, seu quæ charitatis & fidei, est Domus.

711. Quod intrare in arcam, sit præparari, prius Cap: præc: ad vers: 18,
 dictum; sed ibi significatum, quod præparatus quoad intellectualia, quæ sunt
 vera fidei, hic quoad voluntaria, quæ sunt bona charitatis, ut salvaretur.
 Homo, nisi præparatus, hoc est instructus veris & bonis, nusquam potest re-
 generari, minus subire tentationes; nam mali spiritus, qui tunc apud eum,
 excitant ejus falsa & mala, nisi adsint vera & bona, ad quæ flectantur a Do-
 mino, & per quæ discutiantur, succumbit: vera & bona sunt Reliquiæ, quæ
 ad tales usus a Domino reservantur.

712. Quia te vidi justum in generatione hac, quod significet bonum habere,
 per quod regenerari posset, Cap: præc: ad vers: 9 dictum & ostensum est,
 ibi justus significat bonum charitatis, & integer verum charitatis: ibi gene-
 rationes, quia de Intellectualibus; hic generatio, quia de Voluntariis; voluntas
 enim comprehendit in se intellectualia, non intellectus voluntaria.

713. Vers: 2. *De omni bestia munda accipias tibi septena, septena, virum*
& uxorem ejus, & de bestia, quæ non munda illa, bina, virum & uxorem ejus.
 Per omnem bestiam mundam significantur affectiones boni: per septena, quod
 sancta sint: per virum & uxorem significatur, quod vera conjuncta bonis:
 per bestiam non mundam significantur affectiones malæ: per bina, quod re-
 spectively prophana: per virum & uxorem, falsa conjuncta malis.

714. Quod per omnem bestiam mundam significantur affectiones boni,
 constat ab illis, quæ prius de bestiis dicta & ostensa sunt, n: 45, 46, 142,
 143, 246. Causa quod affectiones ita significatæ sint, est, quia homo in se, &
 in suo proprio spectatus non est nisi bestia, similimi ei sensus, similimi appe-
 titus, similimæ cupiditates, tum similimæ affectiones quæcunque; ejus amores
 boni & optimi etiam similimi sunt, ut amare socios suæ speciei, amare liberos,
 & amare conjugem; sic ut nihil prorsus differant: sed quod homo sit, &
 præ bestiis, est quod vitam interiorem habeat, quæ nusquam datur seu dabi-
 lis est apud bestias; quæ vita est vita fidei & amoris a Domino, quæ vita
 nisi inesset singulis, quæ communia habet cum bestiis, nusquam aliud esset:
 sit modo in exemplum, amor erga socios, si amaret illos solum sui causa, nec
 cælestius quid aut divinius amor inesset, non potest inde dici homo, quia
 simile est apud bestias; ita in omnibus reliquis: quare nisi voluntati ejus in-
 esset vita amoris a Domino, & intellectui ejus vita fidei a Domino, nusquam
 foret homo; per vitam, quam habet a Domino, vivit post mortem, quia ad-
 jungit sibi eum Dominus; & sic potest in cœlo Ipsius cum Angelis esse, &
 vivere in æternum: & tametsi homo vivit sicut fera, nec quicquam aliud a-

mat quam semet, & quæ semet spectant, usque Misericordia Domini tanta est, quia Divina & Infinita, ut non eum relinquat, sed continue vitam suam per Angelos ei inspirat, quam licet non recipit aliter, usque efficit ut possit cogitare, reflectere, intelligere, num bonum aut malum, morale, civile, mundanum, & corporeum, & inde num verum aut falsum.

715. Quia Antiquissimi noverunt, & cum in humiliatione sui essent, agnoverunt, quod non essent nisi quam bestia & fera, at quod homines essent, hoc solum haberent a Domino; ideo quicquid apud eos erat, non solum assimilabant bestiis & avibus, sed etiam ita vocabant; quæ voluntatis erant, comparabant bestiis, & vocabant bestias; & quæ intellectus comparabant avibus, & vocabant aves; sed distinguebant inter affectiones bonas & affectiones malas; affectiones bonas comparabant agnis, ovibus, hædis, capris, hircis caprarum, arietibus, juvencis, bovis, ob causam, quia bonæ & mites, tum quia utiles vitæ, ut quod comedi possent, & quod pellibus & lanis eorum vestiri; hæ sunt principaliter bestia mundæ: at quæ malæ & immites, ut & inutiles vitæ, sunt bestia immundæ.

716. Quod per septena significantur sancta, constat ab illis, quæ prius de septimo die seu sabbatho dictum, n: 84 ad 87, quod nempe Dominus sit Septimus Dies, & ex Ipso omnis cœlestis Ecclesia, seu homo, imo ipsum cœleste, quod quia est Solius Domini, est sanctissimum; inde Septem in Verbo significant Sanctum, & quidem in sensu interno, prorsus nihil quod ex numero, ut hic, nam qui in sensu interno sunt, ut Angeli & spiritus angelici, ne quidem sciunt quid numerus, proinde quid septem; ideo nusquam hic significatur, quod acciperentur de omni bestia munda septem paria, seu quod tantum boni respective ad malum, ut septem ad bina, haberet, sed quod voluntaria, quibus instructus hic homo Ecclesiæ fuit, essent bona, quæ sancta, per quæ, ut prius dictum, potuisset regenerari. Quod Septem significant sanctum seu sancta, constare potest a ritualibus in Ecclesia repræsentativa, ubi septenarium toties occurrit, sicut quod de sanguine & oleo spargeretur septem vicibus; ut in Levitico, "Sumisit Moyses Oleum unctionis unxitque Habitaculum & omnia, quæ in illo, *sanctificavitque illa & sparsit de illo super Altare Septem vicibus*, & unxit Altare & omnia vasa ejus ad *sanctificandum illa*," VIII: 10, 11. ubi septem vices nihil prorsus significavissent, nisi ita repræsentaretur sanctum; oleum ibi significat sanctum amoris. Et alibi, "cum intraret Aharon in Sanctum, accipiet de Sanguine juvenci, & sparget digito suo super facies Propitiatorii orientem versus, & ad facies Propitiatorii sparget *Septem vicibus* de Sanguine digito suo. Similiter ad Altare, sparget super illud de Sanguine digito suo *Septem vicibus*, & *mundabit illud, & sanctificabit illud*," Lev: xvi: 14, 19; ubi omnia & singula significant Ipsum Dominum, proinde Sanctum Amoris, tam scilicet Sanguis, quam Propitiatorium, ut & Altare, tum Oriens, versus quem spargeretur sanguis, proinde etiam Septem. In sacrificiis similiter, de quibus in Numeris, "Si anima peccaverit per errorem; & si sacerdos unctus peccaverit ad reatum populi, mactabit juvencum coram Jehovah, & intinget Sacerdos digitum suum

“ suum in sanguine, & sparget de Sanguine *Septem vicibus* coram Jehovah
 “ versus velum Sancti,” *iv*: 1, 3, 5, 6. ubi similiter septem significant
 sanctum, quia de expiatione, quæ solus est Domini, ita de Domino, agitur.
 Similia quoque instituta sunt circa mundationem lepræ, de qua in Levitico,
 “ Ex volucris sanguine, ligno cedri, & coccineo, & hyssopo, sparget sacer-
 “ dos super mundandum a lepra *Septem vicibus*, & mundabit eum; similiter de
 “ oleo, quod super vola ejus sinistra, *Septem vicibus* coram Jehovah. Similiter
 “ in domum ubi lepra, ex ligno cedri, & hyssopo, & coccineo, & sanguine
 “ volucris sparget *Septem vicibus*,” *xiv*: 6, 7, 27, 51. ubi quisque videre
 potest, quod nihil prorsus sit in ligno cedri, coccineo, hyssopo, oleo, sanguine
 volucris, ita nec in septem, nisi inde, quod per illa representarentur sancta;
 si sancta inde abstrahis, manet mortuum quid, aut prophanum idololatricum;
 sed cum significantur sancta, tunc cultus inibi est Divinus, qui est internus,
 & modo repræsentatur per externa: non quidem potuerunt scire Judæi, quid
 significarent, sic nec quisquam hodie, quid lignum cedri, quid hyssopus,
 quid coccineum, quid avis, usque si modo voluissent cogitare quod sancta in-
 volverent, quæ nescirent, & sic coluissent Dominum, seu Messiam ventu-
 rum, Qui sanaret eos ab eorum lepra, hoc est, a prophanatione sancti, sal-
 vari potuissent; nam qui ita cogitant & credunt, in altera vita instruuntur
 illico, si desiderant, quid omnia & singula repræsentaverint. Similiter de
 Vacca rufa, “ Quod acciperet Sacerdos de sanguine digito suo, & sparge-
 “ ret versus facies Tentorii conventus de sanguine ejus *Septem vicibus*,”
Num: *xix*: 4. Quia Septimus Dies seu Sabbathum significabat Dominum,
 & ab Ipso cælestem hominem, & ipsum cæleste, Septimus Dies in Ecclesia
 Judaica, præ omnibus ritibus sanctissimus erat, inde sabbathum sabbathi *An-
 no Septimo*, *Lev*. *xxv*: 4. tum Jubilæum, quod proclamaretur post *Septem
 Sabbatha* annorum, seu post *Septem annos Septem vicibus*, *Lev*: *xxv*: 8, 9.
 Quod Septenum in supremo sensu significet Dominum, & inde Sanctum
 amoris, constare potest etiam a Candelabro aureo, & *Septem* ejus *lucernæ*, de
 quibus, *Exod*: *xxv*: 31, 32, 33, 37. *Cap*: *xxxv*: 11: 17, 18, 19, 23. *Num*.
viii: 2, 3. *Sachar*: *iv*: 2. de quibus ita apud Johannem, *Septem* Candelabra
 “ aurea; in medio *Septem* Candelabrorum similis Filio hominis,” *Apoc*: 1: 12,
 13. ubi clarissime constat, quod Candelabrum cum septem lucernis significet
 Dominum, & quod Lucernæ sint sancta amoris, seu cælestia, quare etiam
 septem fuerunt; & apud Eundem, “ E Throno exhibant *Septem* lampades ig-
 “ nis ardentes coram Throno, quæ sunt *Septem* spiritus Dei,” *Apoc*: 1v: 5.
 hic septem lampades quæ exiverunt e Throno Domini, sunt septem Lucernæ.
 Similiter se habet ubi septenarius numerus occurrit apud Prophetas, ut apud
 Esaiam, “ Erit lux Lunæ sicut lux Solis, & lux Solis erit *Septupla*, sicut lux
 “ *Septem dierum*, in die quo obligabit Jehovah fracturam populi sui,” *xxx*:
 26. ubi lux septupla, sicut lux septem dierum, nusquam significat septuplum,
 sed sanctum amoris significati per solem. Videantur etiam, quod de septena-
 rio numero prius dictum & ostensum, *Cap*: *iv*: vers: 15. Ex his quoque
 manifeste

manifeste constat quod Numeri in Verbo, quicunque sunt, nusquam significant numeros, ut prius quoque, Cap: vi: ad vers: 3. ostensum.

717. Ex his quoque constat, quod de voluntariis hominis, seu de ejus bonis & sanctis, quæ prædicantur de voluntate, agatur; hic enim dicitur, quod acciperet de bestia munda septena, & in vers: seq: similiter de ave; at in Cap: præced: vers: 19, 20. non dicitur, quod acciperet septena, sed bina seu paria, quia ibi de Intellectualibus, quæ non sancta in se, sed ab amore, qui voluntatis, sancta sunt, agitur.

718. Quod per virum & uxorem significantur quod vera conjuncta bonis, constat a significatione Viri, quod sit verum, quod est intellectus, & a significatione uxoris quod sit bonum, quod voluntatis, de quibus prius; & exinde, quod nusquam apud hominem detur vel minimum cogitationis, nec minimum affectionis, & actionis, in quo non sit quoddam conjugium intellectus & voluntatis; absque quodam conjugio nusquam aliquid existit aut producitur; in ipsis organicis hominis compositis & simplicibus, imo simplicissimis est passivum & activum, quæ si non copulata forent quasi conjugio instar viri & uxoris, nequicquam possent ibi esse, minus aliquid producere; in universa natura similiter: perpetua hæc conjugia ducunt principium & ortum suum a conjugio coelesti, per quod etiam unicuique rei in universa natura, tam animatæ quam inanimatæ impressa est idea Regni Domini.

719. Quod per bestiam non mundam significantur affectiones malæ, constat ab illis, quæ de bestiis mundis prius dicta & ostensa sunt: mundæ dictæ quia mites, bonæ & utiles; non mundæ sunt quæ contrariæ, immites, malæ, & inutiles, quarum genera & species sunt; in Verbo etiam exprimuntur per lupos, urfos, vulpes, fues, & plures, & significantur per eas diversæ cupiditates & malitiæ. Quod hic dicatur, quod in Arcam quoque introducerentur immundæ bestiae, seu malæ affectiones, ita res se habet, quod hic describatur homo hujus Ecclesiæ, qualis erat, & quidem per arcam, & sic per illa quæ in arca, seu quæ introducta sunt in arcam, hoc est, quæ fuerunt apud hominem antequam regeneraretur; apud illum fuerunt vera & bona, quibus, antequam regeneratus, a Domino instructus & donatus est, nam absque veris & bonis nusquam aliquis regenerari potest; hic memorantur mala, quæ apud eum, & significantur per bestias immundas: cum regeneratur homo, sunt mala quæ discutienda, hoc est, quæ resolvenda & temperanda per bona; nusquam enim aliquod malum actuale & hæreditarium apud hominem ita discuti potest ut aboleatur, sed manet insitum, sed modo resolvitur & temperatur per bona a Domino, ut non noceat & appareat, quod est arcanum adhuc incognitum: mala actualia sunt quæ resolvuntur & temperantur, non ita mala hæreditaria, quod etiam est res incognita.

720. Quod per bina significantur respective prophana, ex significatione numeri istius constare potest: Binum vel duo significant non solum Conjugium, & quando conjugium coeleste, est numerus sanctus; sed etiam significant idem ac sex, nempe sicut sex dies laboris se habent ad septimum quietis seu sanctum, ita duo ad tres, quare Tertius dies in Verbo accipitur pro Septimo,

timo, & fere simile involvit, ex causa Resurrectionis Domini die tertio, inde quoque adventus Domini in mundum & in gloriam, tum omnis adventus Domini, sicut per diem septimum, etiam per diem tertium, describitur; inde dies bini, qui antecedunt, non sunt sancti, sed respective prophani, ut apud Hoseam, "Ite & revertemur ad Jehovam, quia Ille sciavit, & sanabit nos; percussit & obligabit nos; vivificabit nos post Bidduum, in die Tertio eriget nos, & vivemus coram Ipso," vi: 1, 2. & apud Sachariam, "Erit, in omni terra, dictum Jehovæ, Dux partes in ea excidentur, exspirabunt, & tertia relinquetur in ea, & ducam tertiam partem per ignem, & conflabo eos juxta conflare argentum," xiii: 8, 9. & quod argentum purissimum esset, cum purificatum septies, Psalm: xii: 7. Ex quibus patet, quod, sicut per septena non significata sunt septena sed sancta, ita per bina non significata sint bina, sed respective prophana; ita nusquam quod immundæ bestię seu malæ ejus affectiones tam paucae fuerint respective ad mundas bestias seu bona, ut duo ad septem; cum apud hominem mala innumera sunt præ bonis.

721. Quod per virum & uxorem significantur falsa conjuncta malis, constat ex illis, quæ mox prius dicta sunt; hic enim prædicatur vir & uxor de immundis bestiis, mox prius de mundis, quare ibi significarunt vera conjuncta bonis, hic falsa conjuncta malis; quale subjectum talis est prædicatio.

722. Vers: 3. *Etiam de ave celorum septena, septena, masculum & feminam, ad vivificandum semen super faciebus totius terræ.* Per avem celorum significantur intellectualia: per septena, quæ sancta: per masculum & feminam, vera & bona: ad vivificandum semen super faciebus totius terræ, significant vera fidei.

723. Quod per avem celorum significantur intellectualia, prius offensum est, quare illis non immorandum.

724. Similiter, quod septena significant sancta; sed hic sancta vera, quæ sancta sunt ex eo, quod veniant ex bonis; nusquam aliquod verum sanctum est, nisi veniat ex bono; homo potest multa vera ex Verbo, & sic ex memoria, loqui, sed nisi amor sit, seu charitas, quæ producit, nusquam de illis prædicari sanctum potest; si vero amor & charitas, tunc agnoscit & credit, ita ex corde; similiter ac fides, de qua tam multi loquuntur, quod sola salvet, nisi Amor sit seu charitas, ex qua fides, nusquam est fides; amor & charitas est quæ sanctificat fidem; Dominus est in Amore & Charitate, non autem in fide separata, sed in fide separata est ipse homo, in quo nihil nisi spurcum; nam cum fides separata est ab amore, est vel suæ laudis vel sui lucri causa, quæ in corde, ex qua loquitur: hoc unusquisque ex propria experientia scire potest, qui alicui dicit, quod amet eum, quod præferat alii, quod agnoscat pro optimate præ aliis, & similia, & tamen aliter corde cogitat, is non nisi quam ore hoc facit, & corde negat, quandoque etiam subannat: ita quoque se habet cum fide: quod notissimum mihi per plures experientias factum est, qui in vita corporis Dominum & fidem prædicarunt cum
ali

tali eloquio, & simul ficta devotione, ut obstupuerint auditores, & non ex corde, ex iis in altera vita sunt, qui maxime Dominum odio habent, & fideles persequuntur.

725. Quod per masculum & feminam significantur vera & bona, constare ab illis potest, quæ prius dicta & ostensa sunt, quod vir & masculus significet verum, uxor & femina bonum; sed masculus & femina prædicatur de intellectualibus, at vir & uxor de voluntariis, ex causa, quod per virum & uxorem repræsentetur conjugium, non ita per masculum & feminam; Verum enim nusquam potest ex se conjugium inire cum bono, sed bonum cum vero; quia nusquam datur aliquod verum quod non producit a bono, & sic bono copulatur; si abstrahis bonum a vero, remanet nihil quicquam præter voces.

726. Ad vivificandum semen super faciebus totius terræ, quod significant vera fidei, constat ex eo, quod per hanc Ecclesiam vivificatum sit semen, per semen intelligitur fides; posteritas cætera Ecclesiæ Antiquissimæ semen coeleste & spirituale per fœdas cupiditates, & per diras persuasiones apud se perdidit; ne autem semen coeleste periret, regenerati sunt, qui Noachus vocantur, & quidem per semen spirituale; hæc sunt, quæ significantur. Vivificari dicuntur, qui vitam Domini accipiunt, quia in illis, quæ sunt Domini, solum est vita; ut cuique constare potest ex eo, quod nusquam aliqua vita sit in iis, quæ non sunt vitæ æternæ, seu quæ non spectant vitam æternam, vita quæ non æterna, non est vita, sed intra pauculum temporis perit; nec prædicari Esse potest de iis, quæ desinunt esse, sed de illis quæ nusquam desinunt esse, ita solum vivere & Esse insunt illis, quæ sunt Domini seu Jehovæ, quia omne Esse & vivere in æternum est Ipsius: per vitam æternam intelligitur felicitas æterna: de quibus videantur quæ dicta & ostensa, n: 290.

727. Vers: 4. *Quia ad dies adhuc septem Ego pluire faciens super terram, quadraginta dies & quadraginta noctes, & delebo omnem substantiam, quam feci, a super faciebus humi.* Per ad dies septem, significatur principium tentationis: per pluire, tentatio: per quadraginta dies & noctes, duratio tentationis: per delere omnem substantiam quam feci, a super faciebus humi, significatur hominis proprium quod quasi deletur, cum regeneratur. Per eadem significatur etiam deletio eorum, qui ab Antiquissima Ecclesia semet perdidit.

728. Quod ad dies septem significetur hic principium tentationis, constat ex sensu interno omnium, quæ in hoc versu, quod agatur de Tentatione hominis, qui Noachus vocatur; in genere agitur tam de Tentatione illius, quam de totali Vastatione eorum, qui fuerunt ab Antiquissima Ecclesia, & tales facti; quare *ad dies septem* non modo significat principium tentationis, sed etiam finem vastationis: quod ad dies septem illa significant, causa est, quia septem est numerus sanctus, ut prius dictum & ostensum, vers: 2. hujus capituli, & Cap: IV: 15, 24. & n: 84 ad 87, significat adventum Domini

mini in mundum, tum adventum Ipsius in gloriam; in particulari omnem Ipsius adventum: omnis Ipsius adventus secum habet, quod sit principium iis qui regenerantur, & finis eorum qui vastantur; ita homini hujus Ecclesiae adventus Ipsius fuit principium tentationis; nam cum tentatur homo, tunc incipit novus fieri & regenerari; & simul fuit finis eorum, qui ab Antiquissima Ecclesia tales facti, ut non potuissent aliter quam perire; sicut cum Dominus in mundum venit, tunc Ecclesia in ultima sua vastatione fuit, & tunc nova facta: quod ad dies septem illa significant, constat apud Danielelem, "*Septimanæ septuaginta* decisæ sunt super populum tuum, & super civitatem sanctitatis tuam, ad consumandum prævaricationem, & ad obsignandum peccata, & ad expiandum iniquitatem, & ad adducendum justitiam sæculorum, & ad obsignandum visionem & prophetam, & ad ungendum Sanctum Sanctorum: & scies & percipies ab exitu Verbi ad restituendum & ad ædificandum Hierosolymam, usque ad Messiam Principem SEPTIMANÆ SEPTEM," IX: 24, 25. ibi septimanæ septuaginta, & septimanæ septem, significant simile ac dies septem, nempe adventum Domini, sed quia ibi manifesta prophetia, designantur tempora adhuc sanctius & certius per septenarios numeros; inde constat, quod septem ita adplicata temporibus significant non solum adventum Domini, sed etiam tunc principium novæ Ecclesiae, per verba, quod ungeretur Sanctus sanctorum, & quod restitueretur & ædificaretur Hierosolyma: tum simul ultimam vastationem, per verba, quod septimanæ decisæ sint super civitatem sanctitatis ad consumandum prævaricationem, & ad obsignandum peccatum: Similiter alibi in Verbo, ut apud Ezechielem ubi de se, "Veni ad captivitatem Thelabib, sedentes ad fluvium Kebar, & sedi ibi *Septem dies*, obstupefcens inter illos, & fuit a *fine septem dierum*, & fuit verbum Jehovah ad me," III: 15, 16. ubi dies septem quoque pro principio visitationis, nam post dies septem, cum sedet apud eos qui in captivitate, factum est verbum Jehovah ad illum. Apud Eundem, "Sepelient Gogum, propterea ut mudent terram *Septem mensibus*, a fine *septem mensum* perscrutabuntur," XXXIX: 12, 14. ubi similiter pro termino ultimo vastationis, & primo visitationis. Apud Danielelem, "Cor Nebuchadnezzaris ab homine mutabunt, & cor bestiae dabitur ei, & *Septem tempora* transibunt super eum," IV: 13, 22, 29, pariter pro fine vastationis, & principio novi hominis. Septuaginta anni captivitatis Babylonicæ idem repræsentarunt; sive septuaginta, sive septem, idem involvunt, ut si septem dies, vel septem anni, vel septem sæcula, quæ faciunt septuaginta annos; vastatio repræsentata erat per annos captivitatis; principium novæ Ecclesiae repræsentatum per liberationem & reædificationem Templi. Per servitium Jacobi apud Labanem similia quoque repræsentata sunt, ubi hæc, "Serviam tibi *Septem annis* pro Rachele, & servivit *Septem annis*: dixit Laban, imple *Septimanam* hanc, & dabimus etiam tibi illam pro servitio, quod servias mecum adhuc *Septem annis* aliis; & fecit Jacobus ita, & implevit *Septimanam* hanc," Genes: XXIX: 18, 20, 27, 28. ubi septem annorum servitium simile involvit, tum post dies septem annorum septem quod conjugium

& libertas; tempus horum septem annorum vocabatur Septimana, sicut etiam apud Danielelem. Simile quoque repræsentabat, quod mandatum, ut circumirent urbem Jericho septem vicibus, & caderet murus, & dicitur, quod *die septimo* surrexerint sub auroram, & circumiverint urbem, secundum morem, *Septem vicibus*, & factum *vice septima* clangerunt *Septem* sacerdotes *Septem* buccinis, & cecidit murus, Jos: v: 10 ad 20. quæ nisi talia etiam significavissent, nusquam mandatum fuisset, quod septies circumirent, & septem sacerdotes, & septem buccinæ essent. Ex his & pluribus aliis locis, ut apud Job: 11: 13. Apoc: xv: 1, 6, 7. Cap: xxi: 9. constare potest quod ad dies septem significant principium novæ Ecclesiæ, & finem veteris; hic quia tam de homine Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur, & de ejus tentatione agitur, quam de posteritate ultima Ecclesiæ Antiquissimæ, quæ se perdidit, per a diebus adhuc septem non aliud significari potest, quam principium tentationis Noachi, & finis antiquissimæ Ecclesiæ, seu devastatio ultima & exspiratio.

729. Quod per pluvie significetur Tentatio, constat ab illis, quæ in præmissis ad hoc caput dicta & ostensa sunt, quod nempe diluvium & inundatio aquarum, quæ est hic pluvie, significant non solum tentationem, sed etiam vastationem: tum quoque patebit ex illis, quæ in sequentibus, de diluvio, dicenda.

730. Quod per Quadraginta dies & noctes significetur duratio tentationis, constat manifeste ex Verbo Domini: quod Quadraginta significant durationem tentationis, inde venit, quod Dominus se passus sit tentari per Quadraginta dies, ut constat apud Matth: 1v: 1, 2. Luc: 1v: 2. Marc: 1: 13. & quia omnia & singula, quæ instituta, in Ecclesia Judaica, & cæteris Ecclesiis repræsentativis, ante Adventum Domini, fuerunt typi Ipsi, ita quoque Quadraginta dies & noctes, quod repræsentarent & significarent in genere omnem Tentationem, in specie durationem quamcunque tentationis: & quia cum homo in tentatione est, est in vastatione omnium quæ sunt proprii & quæ sunt corporea, nam propria & corporea moritura sunt, & quidem per pugnas & tentationes, antequam renascitur novus seu fit spiritualis & cœlestis, ideo etiam Quadraginta dies & noctes significant quoque durationem vastationis; hic similiter, ubi tam de tentatione hominis novæ Ecclesiæ, Noachus, dictæ, quam de devastatione antediluvianorum, agitur: quod quadraginta significant tam tentationis quam vastationis durationem, tam majorem, quam minorem, constat apud Ezechielem, "Jacebis super latere tuo dextro, & portabis iniquitatem domus Jehudæ *Quadraginta dies*, singulos dies pro singulis annis dedi illud tibi," 1v: 6. ibi pro duratione vastationis Ecclesiæ Judaicæ, tum quoque pro repræsentatione tentationis Domini, nam dicitur quod portaret iniquitatem domus Jehudæ. Apud Eundem, "Dabo terram Ægypti vastitates, vastitatem desolationis, non transibit per eam pes hominis, & pes bestię non transibit per eam, & non habitabitur *Quadraginta annis*. Et dabo terram Ægypti desolationem in medio terrarum desolataram, & urbes ejus in medio urbium devastatarum erunt solitudo *Quadraginta annis*," xxix: 11, 12. ibi quoque pro duratione vastationis & desolationis; ubi in sensu interno nusquam significantur

significantur quadraginta anni, sed tantum desolatio fidei in genere, five intra minus five majus tempus. Apud Johannem, "Atrium, quod intra Templum, ejice foras, ut illud non metiaris, quia datum est gentibus, quæ Civitatem sanctam conculcabunt *mensibus Quadraginta duobus*," Apoc: xi: 3. & apud Eundem, "Datum est bestiæ os loquens magna, & blasphemias, dataque ei potestas faciendi *Menses Quadraginta duos*," Apoc. xiii: 5. ubi pro duratione vastationis; nusquam enim tempus quadraginta duorum mensium intelligitur, ut quisque scire potest: sed hic dicitur, quadraginta duo, quod idem est cum quadraginta; quod inde trahit originem, quia dies septem significant finem vastationis & principium novum, sex autem significant laborem ex sex diebus laboris aut pugnae, quare multiplicati sunt septem per sex, inde numerus exsurgit quadraginta duo, significans durationem vastationis & & durationem tentationis seu laborem & pugnam hominis regenerandi, in qua sanctum; sed numerus rotundus quadraginta, pro non rotundo quadraginta duo, assumptus, est, ut constet ex illis locis Apocalypseos. Quod populus Israeliticus per quadraginta annos circumductus fuisset in deserto, antequam introducti in terram Canaanem, repræsentabat & significabat similiter durationem tentationis, tum quoque durationem vastationis; durationem tentationis per id, quod postea introducti in terram sanctam; durationem vastationis per id, quod omnes qui supra viginti annos exiverunt Ægypto, in deserto mortui sunt, præter Josuam & Chaleb; sunt tentationes, quæ intelliguntur per illa, contra quæ toties murmurarunt; & sunt vastationes, quod toties illis plagæ & interitus: quod significant tentationes & vastationes, ibi, ex Divina Domini Misericordia, ostendetur; de quibus ita apud Moysen, "Recorderis omnis viæ, quam duxit te Jehovah Deus tuus his *Quadraginta annis* in deserto propter ad affligendum te, ad *tentandum te*, ad sciendum quid in corde tuo, an serves præcepta Ipsius, annon," Deut: viii: 2, 3, 16. Quod Moyses fuerit quadraginta dies, & quadraginta noctes super monte Sinai, similiter significat durationem tentationis, seu tentationem Domini, ut constet apud illum, "In monte Sinai fuit *Quadraginta dies*, & *Quadraginta noctes*, non edens panem, non bibens aquam, supplicans pro populo ne perderetur," Deut: ix: 9, 11, 18, 25, ad f. Cap: x: 11. Num: xiv: 33, 34, 35. Cap: xxxii: 8, ad 14. Quod per Quadraginta dies significetur duratio tentationis, causa est, ut dictum, quod Dominus se passus tentari a diabolo quadraginta diebus; quare cum omnia erant repræsentativa Domini, cum idea tentationis fuit apud angelos, idea illa in mundo spirituum repræsentata fuit per talia quæ in mundo, sicut fit cum omnibus ideis angelicis dum labuntur in mundum spirituum, quod sistantur repræsentative; ita per quadraginta, quia Dominus tentaretur quadraginta diebus; idem est apud Dominum, & inde in Cælo angelico, quod venturum, aut quod præsens; quod venturum est præsens, seu quod fiet hoc factum; inde repræsentatio tentationum, ut & vastationum per quadraginta in Ecclesia repræsentativa: sed hæc nondum satis comprehendi possunt, quia nescitur influxus Cæli Angelici in mundum spirituum, & quod talis.

731. Quod per delere omnem substantiam, quam feci, a super faciebus humi, significetur hominis proprium, quod quasi deletur, cum vivificatur, constat ex illis, quæ prius de proprio dictum est; hominis proprium est omne malum & falsum, quamdiu hoc manet, tamdiu homo est mortuus, sed cum tentationes subit, tunc discutitur, hoc est, resolvitur & temperatur per vera & bona a Domino, & sic vivificatur, & apparet sicut non adesset; quod non appareat, nec amplius noceat, significatur per deleri, tametsi nusquam deletur, sed manet; se habet fere sicut nigrum & album, quæ dum temperantur varie per lucis radios, vertuntur in colores pulchros, ut in cæruleos, flavos, purpureos, per quos, secundum dispositionem, ut in floribus, pulchra & jucunda sistuntur, manentibus usque radicitus & fundamentaliter nigro & albo. Sed quia hic simul agitur de ultima vastatione eorum, qui fuerunt ab Ecclesia Antiquissima, etiam per delere omnem substantiam, quam feci, a super faciebus humi, significantur ii qui perierunt, sicut quoque seq: vers: 23. substantia, quam feci, est omne id, seu omnis homo, in quo fuit semen cœlestē, seu qui fuit ab Ecclesia, quare etiam in hoc versu, & in sequente 23, humus dicitur, quæ hominem Ecclesiæ significat, cui infeminatum bonum & verum, quod successive apud eos, qui Noachus, vocantur, discussis, sicut dictum, malis & falsis, succrevit, sed apud antediluvianos, qui perierunt, per zizanias, extinctum est.

732. Vers: 5. *Et fecit Noach secundum omne, quod præcepit ei Jehovah,* significat ut prius quod ita factum.

Videatur Cap: præced: vers: 22, ubi bis dicitur, quod Noachus fecerit, hic modo semel; & ibi Deus, hic autem Jehovah; causa est, quia ibi agitur de intellectualibus, hic de voluntariis; intellectualia spectant voluntaria sicut alia & distincta a se, sed voluntaria spectant intellectualia sicut unita sibi, aut sicut unum, nam a voluntate intellectus, quæ causa est, quod ibi bis, *facere*, dicatur, hic modo semel; tum quod ibi Deus, hic autem Jehovah.

733. Vers: 6. *Et Noach filius sexcentorum annorum, & diluvium factum aquarum super terra:* per Noachum, quod filius sexcentorum annorum, significatur status primus tentationis ejus: per diluvium aquarum super terra, significatur tentationis inchoamentum.

734. In præcedentibus actum est de intellectualibus veris, quibus homo Ecclesiæ Noachus dictæ, a Domino instructus fuit, antequam regeneraretur, Cap: præc: vers: 13 ad f. & dein de voluntariis bonis, quibus etiam a Domino donatus, in hoc Cap: a vers: 1 ad 5; ubi, quia de utrisque agitur, apparet sicut repetitio. Nunc autem agitur de tentatione ejus, & quidem hic de primo statu, & sic de inchoamento tentationis a vers: 6 ad 11; & quod quisque videre potest, iterum occurrit repetitio, nam in hoc versu dicitur, quod Noach fuit filius sexcentorum annorum, cum factum diluvium super terra; sed in vers: 11. quod in anno sexcentesimo vitæ ejus, mense secundo, & decimo septimo die: pariter vers: seq: 7. quod intraverit Noachus in arcam cum filiis & uxoribus, similiter, vers: seq: 13. tum quod bestię intrarunt in arcam ad Noachum, vers: 8, 9. similiter etiam, vers: 14, 15, 16.

ex

ex quibus constat, quod hic similiter sit repetitio priorum: qui in solo sensu literæ manet, non potest aliter scire, quam quod sit quoddam historicum ita repetitum; sed hic sicut alibi, nusquam aliqua vocula est, quæ superflua & inanis, quia est Verbum Domini; proinde non aliqua repetitio, nisi significet alia; & quidem hic, sicut prius, quod sit tentatio prima, quæ est quoad ejus intellectualia, & dein ejus tentatio quoad voluntaria: quæ tentationes apud regenerandum succedunt; nam aliud prorsus est tentari quoad intellectualia, & aliud tentari quoad voluntaria; tentatio quoad intellectualia levis est, at tentatio quoad voluntaria est gravis.

735. Quod Tentatio quoad intellectualia, seu quoad falsa, quæ apud hominem, levis sit, causa est, quia homo in fallaciis sensuum est, & fallaciæ sensuum tales sunt, ut non possint non intrare; quare etiam facile discutuntur; sicut omnes qui in sensu literæ Verbi manent, ubi loquutum est secundum captum hominis, proinde secundum fallacias ejus sensuum, quibus si simpliciter fidem habent, quia est Verbum Domini, tametsi in fallaciis sunt, usque facile se instrui patiuntur; ut pro exemplo, qui credit quod Dominus irascatur, punit, malum impiis faciat, is quia ex sensu literæ hoc habet, facile potest informari, quomodo se res habet: pariter si simpliciter credit, quod bonum facere possit ex se, & quod mercedem in altera vita accipiat si bonus sit ex se, is etiam facile, instrui potest, quod bonum quod facit, sit a Domino, & Dominus mercedem det gratis ex Misericordia: quare dum tales in tentationem quoad intellectualia seu tales fallacias veniunt, non possunt nisi leniter tentari, estque hæc prima tentatio, & vix apparet ut tentatio, de qua nunc agitur. Aliter vero se habet cum illis, qui non ex simplici corde credunt Verbo, sed in fallaciis & falsitatibus se confirmant, ex causa, quod faciant eorum cupiditatibus, & ex hac causa impulsiva ratiocinia ex se & suis scientificiis plura congerunt, & dein eadem per Verbum confirmant, & sic imprimunt sibi, persuadentque quod falsum sit verum.

736. Quod Noachum, seu hominem novæ hujus Ecclesiæ, concernit, is fuit talis, quod simpliciter crediderit illis, quæ habuit ex Antiquissima Ecclesia, quæ fuerunt doctrinalia collecta, & redacta in quandam doctrinæ formam ab illis, quæ Chanothus dicti sunt: & prorsus diversæ indolis fuit ab antediluvianis, qui perierunt, & nephilim dicti, qui doctrinalia fidei immerferunt fœdis suis cupiditatibus, & sic captarunt diras persuasiones, a quibus recedere non vellent, utcunque ab aliis instruerentur, & iis demonstraretur quod falsa: homines duplicis hujus generis seu indolis hodie quoque dantur; sed illi facile possunt regenerari, hi autem difficile.

737. Quod per Noachum, quod filius sexcentorum annorum significetur status primus tentationis ejus, constat ex eo, quod hic usque ad Heberum, Cap: xi, per numeros, & per ætates annorum, & per nomina, nihil aliud significantur, quam res, sicut etiam per ætates & nomina omnium in Cap: v. Hic quod sexcenti anni significant statum primum tentationis, constare potest a numeris, qui ibi dominantur, qui sunt *Decem* & *Sex*, qui bis in se multiplicati; numerus major & minor eorundem nihil mutat: quod *Decem* attinet,

prius

prius Cap: v ad vers: 3. ostensum est, quod significant Reliquias; & quod *Sex* hic significant laborem & pugnam, ex Verbo passim constat; nam ita se res habet, in præcedentibus actum est de præparatione ejus ad tentationem, quod nempe instructus fuerit a Domino Intellectualibus veris, & Voluntariis bonis, hæc vera & bona sunt Reliquiæ, quæ non producuntur ita ut agnoscantur, priusquam homo regeneratur; apud eos qui per tentationes regenerantur, reliquiæ apud hominem sunt pro angelis apud eum, qui ex iis depromunt illa, quibus hominem defendunt contra malos spiritus, qui falsa apud eum excitant, & sic oppugnant: quia reliquiæ significantur per decem, & pugna per sex, inde est, quod sexcenti anni dicantur, in quibus dominantur decem & sex, & significant statum tentationis: quod in specie sex attinet, quod significant pugnam, constat ex Capite Primo Geneseos, ubi sex dies sunt, quibus regeneratus homo, antequam factus coelestis, intra quos dies continua pugna fuit, sed septimo die quies; inde est, quod sex dies laboris sint, & septimus sabbatum, quod significat quietem: inde quoque est, quod servus Hebræus, serviret *Sex annis*, & septimo esset liber, Exod: xxi: 2. Deut: xv: 12. Jer: xxxiv: 14. quodque *Sex annis* conferrent terram, & colligerent proventum ejus, septimo autem intermitterent eam, Exod: xxiii: 10, 11, 12. similiter vineam: & quod septimo anno sabbatum sabbathi terræ, sabbatum Jehovæ, Lev: xxv: 3, 4. *Sex* quia significant laborem & pugnam, etiam significant dispersionem falsi, apud Ezechielem, "Ecce *Sex* viri venientes a via portæ superioris, quæ respiciens versus septentrionem, & cuique instrumentum *dispersionis* suæ in manu sua," ix: 2; & apud Eundem contra Gogum, "Et reverti faciam te, & *Sextabo* te, & ascendere faciam te a lateribus septentrionis," xxxix: 2. ubi *sex* & *sex*tare pro dispersione, septentrio pro falsis, Gogus pro iis, qui doctrinalia capiunt ab externis quibus destruunt cultum internum: a Jobo, "In *Sex* angustiis liberabit te, & in septima non tanget te malum," v: 19. ubi pro pugna tentationum. Alioquin *Sex* in Verbo occurrunt, ubi non significant laborem, pugnam aut dispersionem falsi, sed sanctum fidei, quia se referunt ad Duodecim, quæ significant fidem & fidei omnia in uno complexu; & ad tria, quæ significant sanctum, inde etiam derivatio genuina numeri sex, sicut apud Ezechielem, Cap: xl: 5, ubi Calamus viri, quo mensus est urbem Israelis sanctam, quod esset sex ulnarum; & alibi; quod derivatio inde, causa est, quia in pugna tentationis est sanctum fidei, tum quod sex dies laboris & pugna spectent septimum sanctum.

738. Filius sexcentorum annorum hic vocatur, quia filius significat intellectuale verum, ut prius ostensum; non autem filius appellatur, vers: seq: 11, quia ibi de tentatione ejus quoad voluntaria, agitur.

739. Quod per diluvium aquarum significetur tentationis inchoamentum, inde constat, quod hic de tentatione quoad intellectualia agatur, quæ tentatio præcedit, & levis est, ut dictum; quare appellatur diluvium aquarum, non simpliciter diluvium, ut seq: vers: 17. aquæ enim imprimis significant spiritualia hominis, intellectualia fidei, tum illis opposita, seu falsa, ut per multis

multis a Verbo confirmari potest. Quod diluvium aquarum, seu Inundatio significet Tentationem, constat ab illis, quæ in præmissis hujus Capitis ostensa sunt, tum quoque apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih, faciam perumpere spiritum procellarum in excandescencia mea; & Imber inundans in ira mea fiet, & lapides grandinis in fervore, ad consumationem, ut destruam parietem, quem incrustatis inepto," xlii: 11, 13, 14. ubi spiritus procellarum, & imber inundans pro desolatione falsi; paries incrustatus inepto, pro ficto apparente sicut verum. Apud Esaiam, "Jehovah Deus protectio ab Inundatione, umbraculum ab æstu, nam spiritus violentorum sicut Inundatio parietis," xxv: 4. ibi inundatio pro tentatione quoad intellectualia, & distinguitur a tentatione quoad voluntaria, quæ vocatur æstus. Apud Eundem, "Ecce validus & robustus Domino, sicut Inundatio grandinis, pro cella excisionis, sicut Inundatio aquarum validarum *superinundantium*," xxviii: 2. ibi gradus tentationis descripti: apud Eundem, "Cum transieris per Aquas, tecum Ego, & per flumina, non inundabunt te; cum iveris per ignem, non adureris, & flamma non comburet te," xliii: 2. ubi aquæ & flumina pro falsis & phantasiis, ignis & flamma, pro malis & cupiditatibus. Apud Davidem, "Super hoc precabitur omnis sanctus ad Te tempore inveniendi, unde in Inundatione aquarum multarum ad illum non pertingent; tu latibulum mihi, ab angustia servabis me," Psalm: xxxii: 6, 7. ubi inundatio aquarum pro tentatione; quæ etiam appellatur diluvium: apud Eundem, "Jehovah ad Diluvium sedet; & sedet Jehovah Rex in æternum," Psalm: cxi: 10. Ex his & a præmissis ante hoc Caput, patet, quod Diluvium seu Inundatio aquarum nihil aliud significet quam Tentationes & Vastationes, tametsi historice, secundum morem Antiquissimorum, descriptum.

740. Vers: 7. *Et intravit Noach, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum illo in arcam, a coram aquis diluvii*: Quod intravit Noach in arcam a coram aquis diluvii, significat quod in tentatione tutatus: per filios significantur ut prius vera; per uxorem bona; per uxores filiorum vera conjuncta bonis.

741. Quod intravit Noachus in arcam a coram aquis diluvii, significet quod tutatus, unicuique constare potest. Tentationes non aliud sunt, quam pugnae malorum spirituum cum angelis, qui apud hominem; mali spiritus omnia prava hominis facta excitant, etiam cogitata, quæ habuit ab infantia, ita tam mala quam falsa, & condemnant, quo illis nihil jucundius est, ipsa vitæ eorum jucunditas in eo consistit; at Dominus per Angelos, hominem tutatur, & prohibet, ne mali spiritus & genii extra limites & ulterius quam sustinere possit homo, vagentur & inundent.

742. Quod per filios significantur vera, per uxorem bona, per uxores filiorum vera conjuncta bonis, prius Cap: præc: ad vers: 18 dictum. ubi eadem verba: per vera & bona, tametsi hic vocantur filii & uxores, significantur illa, quæ apud hominem, Noachus, dictum, fuerunt, per quæ tutatus; talis

talis est stylus Verbi antiquissimus, involvens arcana cœlestia, qui historice connexus.

743. Vers: 8, 9. *De bestia munda, & de bestia, quæ non ea munda, & de avi, & omni quod repit super humo. Bina bina intrarunt ad Noachum in arcam, masculus & femina, quemadmodum præceperat Deus Noacho.* Per bestiam mundam significantur ut prius affectiones boni: per bestiam non mundam, cupiditates; per avem in genere cogitata; per omne quod repit super humo, sensuale & quodcunque volupe: bina bina significant correspondentia: quod intrarint in arcam, quod tutata: masculus & femina, ut prius, verum & bonum: quemadmodum præceperat Deus Noacho, quod ita factum.

744. Quod per bestiam mundam significantur affectiones boni, prius ad vers: 2. hujus Capitis, dictum & ostensum est, quare non illis immorandum; similiter quod per bestiam non mundam significantur cupiditates seu affectiones malæ, ibi.

745. Quod per Avem in genere significantur cogitata, constat ex illis, quæ prius passim dicta de Avibus, quod significant intellectualia, aut rationalia, sed ibi aves cœlorum, at hic solum avis, quare in genere significantur cogitata; sunt enim plura avium genera, tam munda quam immunda, quæ in seq: vers: 14. distinguuntur in avem, volucrem & alatum, munda sunt cogitationes veri, immunda sunt cogitationes falsæ, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

746. Per omne quod repit super humo quod significetur sensuale, & quodcunque volupe, prius quoque dictum & ostensum est: Antiquissimi sensuality hominis & voluptaria ejus compararunt & assimilarunt reptilibus & repentibus, & ita quoque illa vocarunt, quia extrema sunt, & quasi repunt in superficie hominis, & quod iis non altius se elevare permittendum.

747. Quod bina bina significant correspondentia, constare cuivis potest ex eo, quod sint paria; paria non possunt esse nisi sibi correspondeant, sicut sibi vera & bona, mala & falsa; omnium enim est conjugii instar, seu copulatio, ut verorum cum bonis, & malorum cum falsis, quia est conjugium intellectus cum voluntate, seu intellectualium cum voluntariis, & quidem unicuique rei suum est conjugium seu sua copulatio, absque qua nusquam subsistit.

748. Quod intrarunt in arcam significant quod tutata sint, prius est dictum, vers: præc: 7, ubi de Noacho, & filiis ejus, & uxoribus.

749. Quod masculus & femina significant verum & bonum, constat ab illis, quæ prius Cap: vers: vi: 19; ubi masculus & femina prædicatur de avibus, sed vir & uxor de bestiis; causa quoque ibi dicta est, quod nempe voluntariorum cum intellectualibus sit conjugium, non ita intellectualium in se spectatorum cum voluntariis, illa se habent ut vir & uxor, hæc vero ut masculus & femina: & quia hic primum agitur de tentatione istius hominis quoad intellectualia, ut dictum, dicitur masculus & femina; & intelligitur pugna, seu tentatio quoad intellectualia.

740. Quemadmodum præceperat Deus, quod significet ita factum esse, prius Cap: præc: vers: 22, tum hujus Capitis ver: 5, ostensum.

751. Hic quia agitur de Tentatione hominis Ecclesiæ novæ Noachus dictæ, & paucis, si ulli, notum est, quomodo se Tentationes habent, quia pauci hodie tales tentationes subeunt, & qui subeunt, non sciunt aliter, quam quod aliquid in ipsis sit inhærenter, quod sic patitur, breviter licet rem exponere; sunt mali spiritus, qui tunc, ut dictum, excitant falsa & mala hominis, & quidem ex ejus memoria, quæcunque ab infantia cogitavit & patravit, hoc mali spiritus tam solerter & malitiose facere possunt, ut non describi possit; sed Angeli, qui apud eum, depromunt ejus bona & vera, & sic defendunt hominem; hæc pugna est quæ sentitur & percipitur apud hominem, & causatur conscientiæ morsum & cruciatum. Sunt Tentationes duplicis generis, unum quoad intellectualia, alterum quoad voluntaria; cum tentatur homo quoad intellectualia, tunc spiritus mali solum facta ejus mala, quæ patravit, quæ hic significantur per bestias immundas, excitant, & accusant & damnant; tum quidem facta ejus bona, quæ hic quoque significantur per bestias mundas, sed illa mille modis pervertunt, simul etiam excitant cogitata ejus, quæ hic quoque significantur per Avem, porro etiam illa, quæ hic significantur per repentia super humo, sed hæc tentatio levis est, & percipitur solum per revocationem talium in memoriam, & quandam inde anxietatem: cum autem tentatur homo quoad voluntaria, tunc non excitantur ita facta & cogitata, sed sunt genii mali, ita vocari possunt hujus generis spiritus mali, qui incendunt eum suis cupiditatibus, & foedis amoribus, quibus imbutus, & sic per ipsas hominis cupiditates, pugnant; quod tam malitiose & clandestine faciunt, ut nusquam credi possit, quod ab illis, momento enim se infundunt in vitam ejus cupiditatum, ut & vertunt & flectunt fere in instanti affectionem boni & veri in affectionem malam & falsi, ut nusquam aliter scire possit homo, quam quod ex semet fiat, & sponte sic fluat; hæc tentatio est gravissima, & percipitur ut dolor internus & ignis crucians, de hac in sequentibus agitur. Quod ita se res habeat, ex multiplici experientia nosse & scire mihi datum, tum quando, undenam, quinam, & quomodo mali spiritus aut genii influxerunt & inundarunt; de quibus experientiis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus singillatim dicitur.

752. Vers: 10. *Et erat ad septem dies, & aquæ diluvii erant super terra:* per hæc significatur, ut prius, principium tentationis.

753. Quod per dies septem significetur principium tentationis, supra ad vers: 4 ostensum est; seque refert ad præcedentia, quod nempe hæc tentatio, quæ fuit intellectualium ejus, esset principium tentationis, seu prima tentatio, estque clausula ita expressa; & quia tentatio hæc prima quoad intellectualia fuit, exprimitur per aquas diluvii, sicut supra, vers: 7. & vers: 6, per diluvium aquarum, quod proprie significat tentationem talem, ut ibi ostensum.

754. Vers: 11. *In anno sexcentesimo anni vitæ Noachi, in mense secundo, in septimo decimo die mensis, in die hoc disrupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, &*

cataraſtæ cœli apertæ. Per annum ſexcentefimum, menſem ſecundum, & diem decimum ſeptimum, ſignificatur alter ſtatus tentationis: quod diſrupti ſint omnes fontes abyſſi magnæ, ſignificant extremum tentationis quoad voluntaria: quod cataraſtæ cœli apertæ, ſignificant extremum tentationis quoad intellectualia.

755. Quod per annum ſexcentefimum, menſem ſecundum, & diem decimum ſeptimum, ſignificetur alter ſtatus tentationis, ſequitur ex illis, quæ hætenus dicta ſunt, nam a verſ: 6 ad hunc 11. actum eſt de primo ſtatu tentationis, qui fuit quoad ejus intellectualia, nunc autem agitur de altero ſtatu, nempe quoad voluntaria, quæ cauſa eſt, quod iterum dicatur ætas ejus, prius quod fuerit filius ſexcentorum Annorum, hic quod factum diluvium anno ſexcentefimo ejus vitæ, menſe ſecundo, & die decimo ſeptimo: nuſquam aliquis autumare poteſt, quod per annos ætatis Noachi, ubi & anni, & menſes, & dies, designantur, intelligatur ſtatus tentationis quoad voluntaria, ſed, ut dictum, talis fuit modus loquendi & ſcribendi Antiquiſſimorum, & imprimis delectati ſunt in eo, quod designare tempora & nomina poſſent, & inde hiftoriam vero ſimilem concinnare; in eo ſapientia eorum conſtabat. Quod autem ſexcenti anni non ſignificent aliud quam ſtatum tentationis primum, oſtenſum eſt ſupra ad verſ: 6; hic ſimiliter anni ſexcenti, ſed ut alter ſtatus tentationis ſignificaretur, additi ſunt menſes & dies, & quidem menſes duo, ſeu in menſe ſecundo, qui ſignificant ipſam pugnam, ut conſtare poteſt a ſignificatione numeri *Duo* prius ad verſ: 2. hujus Capituli, nempe quod ſignificent idem ac *Sex*, hoc eſt, laborem & pugnam, tum diſperſionem, ut ibi oſtenſum videatur: Numerus autem *Septendecim* ſignificat tam principium tentationis, quam finem tentationis, ex cauſa quia compoſitus eſt ex Numero ſeptenario, & decem; qui numerus cum ſignificat principium tentationis tunc involvit *ad dies ſeptem*, ſeu ſeptimanam ſeptem dierum, quæ quod ſignificet principium tentationis, prius ad verſ: 4 hujus Capituli oſtenſum eſt; at cum ſignificat finem tentationis, ut Cap: ſeq: VIII: verſ: 4, tunc ſeptem eſt numerus ſanctus, cui decem adjectus, qui ſignificat reliquias, nam abſque reliquiis non poteſt regenerari homo: quod numerus ſeptendecim ſignificet principium tentationis, conſtat apud Jeremiam, quod mandatum ei, ut emeret agrum a Chanamele, filio patrui ſui, qui in Anatoth; & appendit ei Argentum *ſeptem ſiclorum & decem argenti*, xxxii: 9. qui numerus quod ſignificet etiam captivitatem eorum Babyloniam, per quam repræſentatur tentatio fidelium, & devaſtatio infidelium, & quidem principium tentationis & ſimul finis tentationis ſeu liberatio, conſtare poteſt a ſequentibus in Capite illo apud Prophetam; quod captivitas ad verſ: 36 ibi, quod liberatio a verſ: 37 ſeq: ibi; talis numerus nuſquam apud Prophetam exſtaret, niſi arcana, ſicut omnia reliqua, involveret. Quod ſeptendecim ſignificent principium tentationis, etiam conſtare poteſt ab ætate Joſephi, qui ſeptendecim annorum filius erat, cum miſſus ad fratres, & venditus in Ægyptum, Genef: xxxvii: 2. quod venditus in Ægyptum, ſimilia repræſentat, ut ibi loci, ex Divina Domini Miſericordia, oſtendetur; ibi hiftorica

rica repræsentativa sunt, quæ ita se habent sicut describuntur, hic autem historica facta significativa, quæ se non ita habent sicut describuntur in sensu literæ; sed usque illa involvunt arcana cœli, & quidem unaquavis vox, sicut hæc: quod ita se habeant, non potest non peregrinum apparere, quia ubi aliquod historicum verum, aut historicum factum, occurrit, animus detinetur in litera, e qua se abstrahere nequit, inde credit, quod nihil aliud significet & repræsentet; sed quod internus aliquis sensus sit, in quo vita Verbi, non autem in litera, quæ absque sensu interno mortua est, unicuique intelligenti constare potest; absque sensu interno quid historicum aliud est quam historicum apud aliquem prophanum scriptorem; ita quid utilitatis foret scire annum Noachi, & mensem & diem, cum diluvium factum, nisi arcanum cœleste involvat; & quis non potest videre, quod omnes fontes abyssi magnæ disrupti, & cataractæ cœli apertæ, sit loquutio prophetica; præter alia similia.

756. Quod disrupti sint omnes fontes abyssi magnæ significant extremum tentationis quoad voluntaria, constare potest ex illis quæ dicta sunt mox prius de tentationibus, quod duplicis generis sint, unum quoad intellectualia, alterum quoad voluntaria, & quod hoc grave sit respective ad illud; tum ex eo, quod huc usque de tentatione quoad intellectualia actum sit; similiter constat ex significatione Abyssi, quod sint cupiditates & falsitates inde, ut prius, n: 18, tum etiam ex his in Verbo; apud Ezechielem, "Sic dicit Dominus Jehovih, cum dederò te urbem desolatam, sicut urbes, quæ non habitantur, cum ascendere fecero supra te *Abyssum*, & obtexerint te *Aquæ multæ*," xxvi: 19. ubi abyssus & aquæ multæ pro tentationis extremo. Apud Jonam, "Circumcinxerunt me *Aquæ*, usque ad animam, *Abyssus* circumdedit me:" ii: 6. ubi aquæ & abyssus similiter pro extremo tentationis. Apud Davidem, "*Abyssus* ad *Abyssum* clamans, ad vocem *aquæ canalium* tuorum, omnes confractiones tuæ, & omnes *fluctus* tui supra me," Psalm: xlii: 8. ubi manifeste pro extremo tentationis. Apud Eundem, "Increpavit mare Suph, & exsiccatum est, & ire fecit eos per *Abyssos*, sicut in deserto, & servavit eos e manu osoris, & redemit eos e manu inimici, & obtexerunt *Aquæ hostes eorum*," Psalm cvi: 9, 10, 11. ubi abyssus pro tentationibus in deserto. Per Abyssum antiquitus significatum est Infernum, & phantasiæ & persuasiones falsi assimilatae sunt aquis & fluminibus, tum fumo, inde; ita quoque apparent quorundam Inferna, nempe sicut abyssi, & sicut maria, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Spiritus mali, qui devastant hominem, tum etiam qui tentant, inde sunt; & phantasiæ eorum quas infundunt, & cupiditates quibus incendunt hominem, sunt sicut inundationes & exhalationes inde; nam ut dictum, homo per malos spiritus conjunctus est inferno, & per Angelos cœlo; quare cum disrupti dicuntur omnes fontes abyssi, significantur talia: quod Infernum vocetur Abyssus, & fœda quæ inde, vocentur flumina, constat apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih, in die descendere eum in *Infernum*, lugere feci, obtexi super eum *Abyssum*, & inhibui *Flumina ejus*, & occlusæ sunt *Aquæ magnæ*," xxxi: 15. Infernum vocatur quoque

que abyssus apud Johannem, Apoc: ix: 1, 2, 11. Cap: xi: 7. Cap: xvii. 8. Cap: xx: 1, 3.

757. Quod Cataractæ cœli apertæ significant extremum tentationis quoad intellectualia, inde quoque constat; tentatio quoad voluntaria seu cupiditates nusquam potest separari a tentatione quoad intellectualia; si separaretur, non foret aliqua tentatio, sed inundatio qualis apud eos, qui in cupiditatum incendiis vivunt, in quibus, sicut infernales spiritus, jucunda vitæ suæ percipiunt: cataractæ cœli dicuntur ex inundatione falsorum seu ratiociniorum, de quibus etiam apud Esaïam, "Fugiens præ voce pavoris cadet in foveam, & ascendet dens e medio foveæ capietur in laqueo, nam *Cataractæ ab alto apertæ* sunt, & commota fundamenta terræ," xxiv: 18.

758. Vers: 12. *Et fuit imber super terra quadraginta diebus & quadraginta noctibus*, significat quod hæc tentatio duraverit; imber est tentatio, quadraginta dies & noctes est duratio.

759. Quod imber hic sit tentatio, constare potest ab illis, quæ de diluvio & inundatione prius dicta & ostensa sunt; tum quod fontes abyssi disrupti, & cataractæ cœli apertæ sint tentationes.

760. Quod quadraginta dies & quadraginta noctes significant durationem, supra ad vers: 4 ostensum est: per quadraginta, ut dictum, significatur omnis duratio tentationis; sive major sive minor sit, & quidem tentatio gravis, quæ est voluntariorum: homo enim vitam sibi per continuas voluptates, & per amores mundi & sui, proinde per cupiditates, quæ sunt continua amorum istorum, comparavit, sic ut vita ejus nihil aliud sit quam talium; quæ vita nusquam concordare potest cum vita cœlesti; nam amare mundana nemo potest & simul cœlestia, amare mundana est spectare deorsum, amare cœlestia est spectare sursum; minus potest quisquam amare se, & simul proximum, & adhuc minus Dominum; qui se amat, omnes, qui ipsi non serviunt, odit; ita, qui se amat, remotissime abest ab amore & charitate cœlesti, quæ est ut amet proximum plus quam se, & Dominum supra omnia; ex his constat, quantum vita hominis distat a vita cœlesti, quare per tentationes a Domino regeneratur, & flectitur ut usque concordet: hæc causa est, quod hæc tentatio sit gravis, ipsam enim vitam hominis tangit, aggreditur, destruit & mutat, quare etiam describitur illa per quod fontes abyssi sint disrupti, & quod cataractæ cœli sint apertæ.

761. Quod Tentatio spiritualis apud hominem, sit pugna spirituum malorum cum angelis, qui apud hominem, & quod illa pugna communiter in ejus conscientia sentiat, prius dictum est: de qua pugna porro hoc sciendum est, quod angeli continuo defendant hominem, & avertant mala, quæ mali spiritus ei intendunt; etiam quæ falsa sunt & mala apud hominem defendunt, nam norunt optime unde homini falsa & mala, nempe quod a malis spiritibus & geniis; homo nusquam producit a se aliquid falsum & malum, sed sunt mali spiritus, qui apud eum, qui producunt & simul faciunt homini credere, quod ex ipso met, talis est malignitas eorum, & adhuc magis, momento cum infundunt & faciunt credere, etiam accusant & damnant; quod multis

multis experiētiis confirmare possum: homo qui non fidem habet in Domino, non potest illustrari, quin credat, quod malum sit ab ipso, quare etiam appropriat sibi malum, & fit similis spiritibus istis malis, qui apud eum; ita se res habet cum homine: hoc quia Angeli norunt, etiam in tentationibus regenerationis falsa & mala hominis defendunt, alioquin succumberet, quia apud hominem nihil nisi quam malum est & inde falsum, sic ut sit malorum & inde falsorum mera congeries & compositio.

762. Sed tentationes spirituales parum hodie notæ sunt, nec permittuntur ita ut olim, quia homo non in veritate fidei est, sic etenim succumberet; locor illarum sunt alia, ut infortunia, tristitiæ & anxietates, quæ a causis naturalibus & coporeis existunt, sicut etiam ægritudines corporis & morbi, quæ usque vitam ejus voluptatum & cupiditatum aliquantum domant & frangunt, & cogitationes ad interiora & pia determinant & elevant; sed non sunt tentationes spirituales, quæ non dantur nisi apud eos, qui conscientiam veri & boni a Domino acceperunt; ipsa conscientia est planum illarum, in quod operantur.

763. De Tentationibus huc usque actum est, sequitur nunc finis tentationis, qui fuit ut nova Ecclesia existeret.

764. Vers: 13. *In ipso die hoc intravit Noach, & Schem, & Cham, & Japheth, filii Noachi, & tres uxores filiorum ejus cum illis in arcam.* Per quod intrarent in arcam, significatur hic ut prius, quod salvati: per Noachum, quod fuit Ecclesiæ: per Schem, Cham & Japheth, quod fuit Ecclesiarum inde: per filios Noachi, doctrinalia: per tres uxores filiorum ejus cum illis, ipsæ Ecclesiæ inde:

765. Huc usque actum de tentatione hominis Ecclesiæ, Noachus dicti, & quidem primum de tentatione ejus quoad intellectualia, quæ sunt vera fidei, a vers: 6, ad 10. & dein de tentatione ejus quoad voluntaria, quæ spectant bona charitatis; vers: 11, 12. finis tentationum fuit, ut inde renasceret homo Ecclesiæ, seu Ecclesia nova, pereunte Antiquissima: hæc Ecclesia, ut prius dictum, diversæ indolis fuit ab Antiquissima, nempe spiritualis, quæ talis est, ut homo per doctrinalia fidei renascatur, quæ cum implantata sunt, tunc insinuatur ei conscientia, ne contra verum & bonum fidei agat, & sic donatur charitate, quæ conscientiam ejus regit, ex qua sic agere incipit; ex quibus constare potest, quid Spiritualis homo, non qui putat fidem absque charitate salvare, sed qui essentielle fidei facit charitatem, & inde agit: ut talis homo, seu talis Ecclesia existeret, fuit finis, quare nunc de ipsa hac Ecclesia agitur: quod nunc de Ecclesia agatur, constare etiam potest a repetitione quasi ejusdem rei, dicitur enim hic, "In ipso hoc die intravit Noach, & Schem, & Cham, & Japheth, filii Noachi, & uxor Noachi, & tres uxores filiorum ejus cum illis in arcam," supra vers: 7 similiter, sed his verbis, " & intravit Noach, & filii ejus & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum illo in arcam," sed quia nunc de Ecclesia agitur, nominantur filii Schem, Cham & Japheth, qui cum nominantur, significant hominem Ecclesiæ; at cum vocantur filii, absque nominibus, significant vera fidei; præterea repetuntur iterum, quæ prius dicta sunt, vers: 8, 9, de bestiis & avibus, quod intrarint

intrarint in arcam, vers: 14, 15, 16. sed cum varietate conveniente & applicabili hic ad Ecclesiam.

767. Quod intrarint in arcam, significet salvatos esse, nempe hominem Ecclesiæ, qui Noachus, & ab illo descendentes & derivatas Ecclesias cæteras, de quibus hic sermo, constare potest ex iis, quæ prius de intrare in arcam, dicta sunt.

768. Quod per Noachum, significetur quod fuit Ecclesiæ, & per Schem, Cham & Japheth, quod fuit Ecclesiarum inde, constat ex eo, quod hic non filii ejus, ut prius vers: 7, sed ipsi quoad nomina, dicantur; cum nominantur ita, significant hominem Ecclesiæ; homo Ecclesiæ non solum est ipsa Ecclesia, sed omne Ecclesiæ; est vox communis comprehendens quicquid est Ecclesiæ, sicut prius dictum de Antiquissima Ecclesia, quæ dicta fuit Homo, similiter de cæteris, qui nominati sunt; ita per Noachum, & per Schem, Cham & Japheth, significatur quicquid est Ecclesiæ, & Ecclesiarum inde, in uno complexu, talis est stylus & modus loquendi in Verbo; sicut ubi nominatur Judas, significatur, apud Prophetas plurimum Ecclesia Cœlestis seu quicquid est Ecclesiæ; ubi nominatur Israel significatur plurimum Ecclesia Spiritualis, seu quicquid est Ecclesiæ illius; ubi Jacob, significatur Ecclesia externa; nam apud unumquemvis hominem Ecclesiæ datur internum Ecclesiæ & externum, internum est ubi vera Ecclesia, externum est quod inde, id est Jacob: aliter cum non nominantur: causa, quod ita sit, est, quod se referant tunc ad Regnum Domini repræsentative, Dominus est Solus Homo & est omne Regni sui, & quia Ecclesia est Regnum Domini in terris, est Dominus Solus omne Ecclesiæ: omne Ecclesiæ est Amor seu charitas, quare Homo, seu quod idem, nomine nominatus, significat amorem seu charitatem, hoc est, omne Ecclesiæ, & tunc uxor simpliciter Ecclesiam quæ inde; ut quoque hic. Sed quales Ecclesiæ significantur per Schem, Cham, & Japheth, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicetur.

769. Quod per filios Noachi significantur doctrinalia, constat a significatione filiorum, de qua prius; Ecclesia enim non dari potest absque doctrinalibus, quare etiam non solum nominantur, sed etiam additur, quod filii ejus.

770. Quod per uxorem Noachi significetur ipsa Ecclesia, & per tres uxores filiorum ejus cum illis, ipsæ Ecclesiæ inde, constat ex illis quæ dicta sunt, nempe cum homo Ecclesiæ nominatur quod sit omne Ecclesiæ, seu, ut appellatur, caput Ecclesiæ; & tunc Uxor est Ecclesia, sicut prius ostensum, n: 252, 253. aliter cum in Verbo, Vir & Uxor, aut Masculus & Fæmina, tunc per virum & masculum significantur Intellectualia seu vera fidei, & per uxorem & fæminam Voluntaria, seu bona fidei.

771. Quia unaquævis vox in Verbo a Domino est, & ita Divinum unicuique inest, constat quod nusquam aliqua vox, ne quidem jotha sit, quæ non aliquid significat & involvit, ita quoque quod hic dicatur, *Tres uxores,*
tum

tum uxores *filiorum ejus*, ut & *cum illis*; sed quid singula involvunt, prolixum foret exponere, satis est modo ideam communem communissimorum dare.

772. Vers: 14, 15. *Illi, & omnis fera secundum speciem suam; & omnis bestia secundum speciem suam: & omne reptile repens super terra secundum speciem suam; & omnis avis secundum speciem suam, omnis volucris, omne alatum. Et intrarunt ad Noachum in arcam; bina bina de omni carne, in qua spiritus vitarum.* Per *illi*, significatur in genere homo Ecclesiæ: per omnem feram secundum speciem suam, significatur omne bonum spirituale: per bestiam secundum speciem suam, bonum naturale: per omne reptile repens super terra secundum speciem suam, omne bonum sensuale & corporeum: per avem secundum speciem suam, omne spirituale verum: per volucrem, naturale verum: per alatum, sensuale verum: quod intrarunt ad Noachum in arcam, significant, ut prius, quod salvata; bina & bina, significant, ut prius, paria: de omni carne, in qua spiritus vitarum, significant novam creaturam, seu quod vitam novam acceperunt a Domino.

773. Quod per *Illi* significetur in genere homo Ecclesiæ, seu omne quod fuit hujus Ecclesiæ, constat ex eo, quod se referant ad illos, qui mox nominati sunt, ad Noachum, Schemum, Chamum & Japhetum; qui tametsi quatuor sunt, usque simul constituunt unum: in Noacho, per quem in genere intelligitur Antiqua Ecclesia, continentur sicut in parente aut semine, Ecclesiæ inde; quare per *Illi* significatur Ecclesia Antiqua; omnes illæ Ecclesiæ, quæ Schem, Cham & Japheth dictæ sunt, constituunt simul Ecclesiam, quæ Ecclesia Antiqua vocatur.

774. Quod per feram secundum speciem suam significetur omne bonum spirituale; & per bestiam secundum speciem suam omne bonum naturale; & per reptile repens super terra, omne bonum sensuale & corporeum, prius dictum & ostensum est n: 45, 46, 142, 143, 246. at quod fera significet bonum spirituale, primo intuitu quidem apparere potest, sicut quod ita non esset; sed constare potest a serie rerum, quod primum dicantur *Illi*, hoc est, homo Ecclesiæ, dein Fera, tum Bestia, demum Reptile, quare Fera quid dignius & excellentius involvit quam bestia, ex causa quia vox illa in Lingua Hebræa etiam significat Animal in quo anima vivens; ita quoque hic non significat feram, sed animal in quo anima vivens, nam eadem vox est. Quod per animalia, bestias & reptilia repentia super terra significantur voluntaria, prius dictum & ostensum est, & porro in his sequentibus, ubi de avibus, ostenditur.

775. Quia omnium dantur genera & species, tam scilicet bonorum spiritualium, quam bonorum naturalium, tum etiam sensualium & corporeorum inde, hic dicitur de unoquoque, secundum speciem suam: tot Genera bonorum spiritualium dantur, similiter tot Genera verorum spiritualium, ut nusquam possint recenseri; minus adhuc Species, quæ generum sunt: in Cœlo sunt omnia Bona & Vera Cœlestia & Spiritualia ita in sua genera, & hæc in

in suas species distincta, ut ne hilum sit, quod non distinctissimum; & tam innumerabilia sunt, ut differentiae specificae possint dici indefinitae; ex quibus quam egena, & fere nulla sapientia humana sit, constare potest, quae nescit fere, quod bonum & verum spirituale sit, minus quid sit. Ex Bonis Coelestibus & Spiritualibus, & veris inde, existunt & descendunt bona & vera naturalia, nam nusquam datur aliquod bonum & verum naturale, quod non existit a bono spirituali, & hoc a coelesti, & ab iisdem subsistit; si recederet spirituale a naturali, naturale nullum foret: origo rerum omnium se ita habet, omnia & singula sunt a Domino, ab Ipso est Coeleste, per Coeleste ab Ipso existit spirituale, per Spirituale naturale, per Naturale corporeum & sensuale, & sicut existit a Domino ita, etiam subsistit ita, nam, ut notum est, subsistentia est perpetua existentia: qui aliter rerum existentias & ortus capiunt, ut ii, qui naturam colunt, & ex ea ducunt rerum origines, in tam funestis principiis sunt, ut ferarum sylvae phantasiae possint multo saniores vocari; tales sunt per plures, qui aliis praeminere sapientia sibi videntur.

776. Quod per avem secundum speciem suam significetur omne spirituale verum; per volucrem, naturale verum; per alatum, sensuale verum, constat ab illis quae prius de avibus dicta & ostensa sunt, ut n: 40. Antiquissimi assimilarunt cogitata hominis avibus, quia ita se habent respective ad voluntaria: quia hic nominantur avis, & volucris, & alatum, & haec succedunt, sicut in homine Intellectualia, Rationalia & Sensualia, ne cui dubium sit, quin illa significant, licet adhuc quaedam loca ex Verbo confirmantia, adducere, ex quibus etiam patet, quod Bestiae talia, quae dicta sunt, significant; apud Davidem, "Dominari fecisti Illum super opera manuum tuarum, omnia posuisti sub pedibus Illius, *Gregem & Armenta* omnia, & etiam *Bestias* agrorum, *Volucrem* coelorum, & pisces maris:" Psalm: VIII: 7, 8. ubi de Domino, Cujus dominium super hominem, & super quae sunt hominis, ita describuntur; aliter, quid foret dominium super bestias & aves. Apud Eundem, "Arbor fructus, & omnes cedri, *Fera*, & omnis *Bestia*, *Reptile*, & *Volucris alae*, glorificabunt nomen Jehovah," Psalm: CXLVIII: 9, 10, 13. Arbor fructus est Coelestis homo, cedrus est spiritalis homo, fera & bestia & reptile, illorum bona, sicut hic, volucris alae illorum vera, ex quibus glorificare possunt nomen Jehovah, nequaquam potest fera, bestia, reptile, volucris; in scriptis prophanis talia hyperbolice dici possunt, sed in Verbo Domini nusquam hyperbolica sunt, sed significativa & repraesentativa. Apud Ezechielem, "Contremiscunt coram Me pisces maris, & *Avis* coelorum, & *Fera* agri, & omne *Reptile repens* super humo, & omnis homo, qui super faciebus humi," xxxviii: 20. quod hic bestiae & aves talia significant, constat manifeste, nam quid gloriae Jehovah si contremiscerent pisces, aves, bestiae; an quisque putare potest, quod tales loquutiones forent sanctae, si non sancta involverent. Apud Jeremiam, "Vidi & ecce non *Homo*, omnis *Avis* coelorum aufugit," iv: 25. pro quod omne bonum & verum, hic quoque

quoque homo pro bono amoris. Apud Eundem, "Vastata sunt, ut non sit vir transiens, & non audiunt vocem *Pecoris*, ab *Ave* cœlorum & usque ad *Bestiam*, evagati sunt, abiverunt," ix: 9. similiter, pro quod omne verum & bonum abivit. Apud Eundem, "Quousque lugebit terra, & herba omnis agri exarescet, propter malitiam habitantium in ea, perit *Bestia* & *Avis*, quia dixerunt, non videbit novissimum nostrum," xii: 4. ubi bestia pro bonis, & avis pro veris, quæ perierunt. Apud Zephaniam, "Consumam *Hominem* & *Bestiam*, consumam *Avem* cœlorum, & pisces maris, & offendicula cum impiis, & excindam *Hominem* a faciebus humi," i: 3, ubi homo & bestia pro illis quæ sunt amoris & inde boni; avis cœlorum & pisces maris pro illis quæ sunt intellectus, ita quæ sunt veri, quæ vocantur offendicula, quia impiis bona & vera sunt offendicula, non bestia & aves; quod sint illa quæ hominis, manifeste etiam dicitur. Apud Davidem, "Saturantur arbores *Jehovæ*, & cedri *Libani*, quas plantavit, ubi *Volucres* nidificant," Psalm: civ: 16, 17. arbores *Jehovæ*, & cedri *Libani* pro spirituali homine; volucres pro ejus veris rationalibus aut naturalibus, quæ sunt quasi nidi. Alioquin communis formula loquendi fuit, quod nidificarent aves in ramis, qua significabantur vera; ut apud Ezechielem, "In monte altitudinis *Israelis* plantabo illum, & attollet ramum, & faciet fructum, & erit in cedrum magnificam, & habitabunt sub illa omnis *Volucris* *omnis* *alæ*, in umbra ramorum ejus habitabunt," xvii: 23. pro Ecclesia gentium, quæ spiritualis, quæ est cedrus magnifica, avis omnis *alæ* pro veris omnis generis. Apud Eundem, "In ramis ejus nidificarunt omnis *Avis* cœlorum, & sub ramis ejus genuerunt omnis *Fera* agri, ac in umbra ejus habitaverunt omnes gentes magnæ," xxxi: 6, de *Aschure*, qui est Ecclesia spiritualis, & vocatur cedrus, avis cœlorum pro veris ejus, bestia pro bonis. Apud Danielelem, "Ramus ejus pulcher, & fructus ejus multus, & esca omnibus in ea, sub illa umbram habebat *Bestia* agri, & in ramis ejus habebant *Volucres* *Coeli*," iv: 9, 18. ubi bestia pro bonis, volucris cœlorum pro veris; quod unicuique constare potest, nam quid foret, quod ibi habitaret avis & bestia. Similiter quæ Dominus loquutus, "Regnum Dei simile est grano sinapis, quod accipiens homo projecit in hortum suum, crevitque, & factum est in arborem magnam, ut *Aves* *Coeli* habitarent in ramis ejus," Luc: xiii: 19. Matth: xiii: 32. Marc: iv: 32.

777. Quod avis significet verum spirituale, volucris verum naturale, alatum verum sensuale, constat inde, ita quoque distincta sunt Vera: alata dicuntur vera sensuality, quæ sunt visus & auditus, quia extrema, qualis quoque est significatio *alæ* applicatæ ad alia.

778. Quia nunc Aves cœlorum significant intellectualia vera, ita Cogitationes, etiam significant contraria, ut phantasias seu falsa, quæ quia sunt cogitationis hominis, quoque aves vocantur, sicut quod impii darentur in cibum avibus cœli, & feris, pro phantasiis & cupiditatibus, Es: xviii: 6. Jer: vii: 33. Cap: xvi: 4. Cap: xix: 7. Cap: xxxiv: 20. Ezech: xxix: 5. Cap: xxxix: 4. Ipse Dominus quoque phantasias & persuasiones falsi com-

parat avibus, ubi dicit, "Semen quod cecidit super viam duram, conculcatum est, & *Aves* cœli comederunt illud," Matth: XIII: 4. Luc: VIII: 5. Marc: IV: 4, 15. ubi aves cœli non aliud sunt quam falsa.

779. Quod intrarunt ad Noachum in arcam, significet quod salvata sint, prius dictum est. Quod bina & bina significant paria, quæ quid sint, videatur, Cap: præc: VI ad vers: 19.

780. Quod de omni carne, in qua spiritus vitarum, significet novam creaturam, seu quod novam vitam acceperint a Domino, constare potest a significatione carnis, quod sit omnis homo in genere, & corporeus in specie, ut prius dictum & ostensum est; inde caro, in qua spiritus vitarum, significat regeneratum; nam in proprio ejus, est Vita Domini, quæ est vita charitatis & fidei: omnis homo non est nisi caro, sed cum vita charitatis & fidei ei a Domino inspiratur, tunc vivificatur caro, & fit spiritualis & cœlestis, & vocatur nova creatura, Marc: XVI: 15. ex eo quod e novo creatus.

781. Vers: 16. *Et intrantes, masculus & femina, de omni carne intrarunt, quemadmodum præceperat illi Deus; & clausit Jehovah apud illum.* Intrantes significant quæ apud hominem Ecclesiæ; masculus & femina de omni carne intrarunt, significant quod vera & bona omnis generis apud eum essent: sicut præceperat Deus, significat, ad quæ recipienda præparatus esset: & clausit Jehovah post illum, significat quod amplius non communicationem haberet homo cum cœlo, qualem cœlestis Ecclesiæ homo.

782. Actum est huc usque ad vers: 11, de Ecclesia quod conservata sit in his, qui Noachus dicti; sequitur nunc de statu Ecclesiæ, qui describitur, & quidem primum hic sicut explicatum; dein qualis Ecclesiæ hujus, status fuerit; singuli versus, imo singula verba involvunt peculiarem statum ejus; & quia nunc de statu Ecclesiæ agitur, repetitur quod mox prius, & quidem bis, nempe, "*& intrantes, masculus & femina, de omni carne, intrarunt,*" cum in mox præcedente versu, ita, "*& intrarunt ad Noachum in arcam, bina & bina, de omni carne,*" quæ repetitio in Verbo significat, quod de alio statu agatur, alioquin, ut quisque comprehendere potest, repetitio foret prorsus inanis.

783. Quod intrantes, significant quæ apud hominem Ecclesiæ, constat inde: tum quod masculus & femina de omni carne intrarunt, significant, quod vera & bona omnis generis apud eum essent, quod quoque sequitur; nam quod masculus & femina significant vera & bona, prius aliquoties dictum & ostensum est. Sicut præceperat Deus, quod significet, ad quæ recipienda præparatus esset, de quibus, quod talia, etiam prius dictum est; præcipere apud Dominum est præparare & facere.

784. Quod clausit Jehovah post illum, significant, quod amplius non communicationem haberet homo cum Cœlo, qualem Cœlestis Ecclesiæ homo; ita se res habet; Antiquissimæ Ecclesiæ status fuit, quod communicationem internam habuerint cum Cœlo, ita per cœlum cum Domino; in amore in Dominum fuerunt; qui in amore in Dominum, illi sunt sicut Angelis, modo eum differentia, quod corpore induti; interiora illorum aperta fuerunt,

fuerunt, & patuerunt usque a Domino: at Ecclesia hæc nova aliter, non in amore in Dominum fuit, sed in fide, & per fidem in charitate erga proximum; ii non internam, sicut antiquissimi, communicationem habere possunt, sed externam; sed qualis communicatio hæc & illa sit, prolixum foret dicere: unusquisque homo communicationem habet, etiam impii per Angelos apud eos, sed cum differentia quoad gradus, quod propius vel remotius, alioquin homo non posset esse; gradus communicationis sunt indefiniti: spiritalis homo nusquam talem communicationem habere potest, qualem celestis homo, ex causa quia Dominus in amore est, non ita in fide; hoc nunc est quod significat, quod Jehovah clausit post illum: Post illa tempora nec usquam apertum fuit Cœlum, sicut Antiquissimæ Ecclesiæ homini; postea quidem plures loquuti sunt cum spiritibus & angelis, sicut Moses, Aharon, & alii, sed prorsus alio modo, de quo, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Causa, quod clausum sit cœlum, arcanissima est, tum quod hodie clausum sit ita, ut homo ne quidem sciat, quod spiritus sint, minus quod Angeli apud eum, & quod putet se prorsus solum esse, cum absque fociis in mundo, & cum apud se cogitat, cum tamen in consortio spirituum est continue, qui tam probe animadvertunt & percipiunt, quid homo cogitat, & quid intendit, & machinatur, tam probe & aperte, sicut existeret coram omnibus in mundo; hoc nescit prorsus homo, ita clausum est ei cœlum; cum tamen verissimum est: causa est, nisi clausum fuisset ita apud eum cœlum, cum in nulla fide est, minus in veritate fidei, & adhuc minus in charitate, quod ei periculosissimum foret: hoc significatum etiam est, per quod Jehovah Deus eiecit hominem, & habitare fecerit ab oriente ad hortum Edenis Cherubos, & flammam gladii vertentis se, ad custodiendum viam arboris vitarum, prius, Cap: III: vers: 24. videantur etiam quæ n: 301, 302, 303.

785. Vers: 17, 18. *Et fuit diluvium quadraginta dies super terra, & creverunt aquæ, & sustulerunt arcam, & elevata est desuper terra. Et corroboratæ aquæ, & auctæ valde super terra; & ivit arca super faciebus aquarum.* Per quadraginta dies significatur duratio Ecclesiæ, Noachus, vocatæ: per diluvium, falsa quæ adhuc illam inundarunt; quod creverunt aquæ, & sustulerunt arcam, & elevata sit desuper terra, significant, quod ita ejus fluctuatio fuit: Corroboratæ aquæ, & auctæ valde super terra, & ivit arca super faciebus aquarum, significant, quod fluctuationes ejus ita increbuerint.

786. Quod per quadraginta dies significetur duratio Ecclesiæ, Noachus, vocatæ, supra ad vers: 4, ostensum est; hic quadraginta dies, ibi quadraginta dies & noctes, quia ibi significabatur duratio tentationis, in qua noctes sunt anxietates.

787. Quod per diluvium significantur falsa, quæ adhuc illam inundarunt, sequitur etiam inde; nam diluvium seu inundatio non est nisi falsorum: prius vers: 6. diluvium aquarum significabat tentationem, ut ibi ostensum, quæ inundatio etiam est falsorum, quæ mali spiritus tunc apud hominem

excitant ; hic similiter sed absque tentatione ; quare hic simpliciter diluvium, non diluvium aquarum, dicitur.

788. Quod creverunt aquæ, & sustulerunt arcam, & elevata sit desuper terra, significant, quod ita ejus fluctuatio fuit : & quod corroboratæ aquæ, & auctæ valde super terra & ivit arca super faciebus aquarum, significant, quod fluctuationes ejus ita increbuerint, non constare potest, nisi prius dicatur, qualis fuit status hujus Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur : Noachus non fuit ipsa Antiqua Ecclesia, sed sicut parens aut semen istius Ecclesiæ, ut prius dictum, sed Noachus cum Schemo, Chamo, & Japheto, constituiebant Ecclesiam Antiquam, quæ immediate successit Ecclesiæ Antiquissimæ ; omnis homo Ecclesiæ, Noachus, dictus, fuit ex posteris Ecclesiæ Antiquissimæ, proinde in simili fere statu quoad malum hæreditarium, sicut cætera posteritas, quæ periit ; & qui in simili statu, non potuerunt regenerari & fieri spirituales, sicut ii qui non ex hæreditario tale trahunt ; quale hæreditarium habuerunt, dictum prius est, n : 310 : ut hoc clarius sciatur, quomodo se habet ; qui ex semine Jacobi sunt, ut Judæi, non ita regenerari possunt, ac gentes ; inhæret non solum contrarium fidei ex principiis captis ab infantia, & dein confirmatis, sed etiam ex hæreditario ; quod inhæreat etiam ex hæreditario, aliquantum constare potest ex eo, quod diverso genio sint, imo diversis moribus, ut & diversa facie a reliquis, a quibus dignosci possunt, quæ sunt ex hæreditario ; ita quoque quoad interiora, nam mores & facies sunt interiorum typi ; quare etiam Judæi conversi, præ aliis fluctuant inter verum & falsum : similiter primi homines hujus Ecclesiæ, qui Noachus vocantur, quia ex prosapia & semine Antiquissimorum fuerunt : hæ fluctuationes sunt, quæ hic describuntur ; & dein in sequentibus, quod Noachus fuerit vir humi, & quod plantaverit vineam, & biberit ex vino, & inebriatus sit, ita ut nudatus jaceret in medio tentorii, Cap: 1x : 20, 21. Quod pauci fuerint, constare mihi potuit ex eo, quod homo Ecclesiæ istius in mundo spirituum repræsentetur sicut vir longus & gracilis, indutus candido, in arcto conclavi : sed usque hi fuerunt, qui doctrinalia fidei conservarunt, & apud se habuerunt.

789. Fluctuationes hominis hujus Ecclesiæ describuntur hic per quod primum creverint aquæ, hoc est, falsa ; tum quod sustulerint arcam ; adhuc, quod elevata sit desuper terra ; dein quod corroboratæ aquæ & auctæ valde super terra ; demum quod iverit arca super faciebus aquarum ; sed singulos fluctuationis gradus describere, & prolixum nimis & supervacaneum foret ; satis est, quod sciatur, hic describi illos ; solum quid significet, quod arca elevata sit desuper terra, & iverit super faciebus aquarum, quod constare nemini potest, nisi sit instructus, quomodo homo a malis & falsis detinetur, hoc quia arcanum est, paucis describendum : omnis homo in genere, tum quoque regeneratus, talis est, ut nisi Dominus detineat eum a malis & falsis, quod se præcipitem conjiciat in infernum, & quo momento non detinetur, præceps ruat, quod per experientias mihi notum factum, & repræsentatum quoque per equum, de quo videatur, n : 187, 188. : hæc detentio a malis & falsis non aliter se habet ac elevatio, sic ut mala & falsa percipiantur infra, & is supra ; de qua

qua elevatione, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: hæc elevatio est, quæ significatur per arcam, quod elevata sit desuper terra, & quod iverit arca super faciebus aquarum.

790. Quod Aquæ hic & in sequentibus significant falsa, constare potest ab illis locis ex Verbo, quæ in præmissis hujus Capitis, & quæ ad vers: 6: hujus Capitis, allata sunt, ubi de diluvio seu inundatione aquarum; ibi ostensum est, quod inundationes aquarum significaverint Desolationes & Tentationes, quæ idem involvunt ac falsa, nam desolationes & tentationes non sunt nisi quam inundationes falsorum excitatorum a malis spiritibus; quod tales aquæ falsa significant, inde est, quia in genere Aquæ in Verbo significant spirituale, hoc est, intellectuale, rationale & scientificum, & quia hæc, etiam significant contraria, omne enim falsum est scientificum quoddam, & apparet sicut rationale & intellectuale, quia est cogitationis: quod Aquæ spiritualia significant, ex plurimis locis in Verbo constat; at quod etiam falsa, præter illa, quæ prius adducta sunt, sint sequentia hæc confirmationi: apud Esaiam, "Reprobavit populus hic *Aquas* Schiloach euntes leniter; ideo ecce Dominus ascendere faciens super eos *Aquas fluminis validas & multas*; & ascendet super omnes rivos ejus, & ibit super omnes ripas ejus," VIII: 6, 7. ubi aquæ leniter euntes pro spiritualibus, aquæ validæ & multæ pro falsis. Apud Eundem, "Væ terræ inumbranti alis, quæ trans flumina Kuschi, mittens in mare legatos, & in vasis junci super *faciebus Aquarum*: ite legati celeres ad gentem delineatam & conculcatam, cujus terram deprædata sunt *Flumina*," XVIII: 2. pro falsis, quæ sunt terræ incumbantis alis. Apud Eundem, Cum transibis per *Aquas*, tecum Ego, & per *Flumina*, non submergent te," XLIII: 2. aquæ & flumina pro difficultatibus, tum pro falsis. Apud Jeremiam, "Quid tibi cum via Ægypti, ad bibendum *Aquas* Schichoris; & quid tibi cum via Aschuris, ad bibendum *Aquas* fluminis," II: 18. aquæ pro falsis ex ratiociniis. Apud Eundem, "Quis hic sicut *Flumen* ascendit, sicut *Flumina* commoventur *Aquæ* ejus; Ægyptus sicut *Flumen* ascendit, & sicut *Flumina* commoventur *Aquæ*, & dixit, ascendam, operiam terram, perdam urbem, & habitantes in ea," XLVI: 7, 8. aquæ pro falsis ex ratiociniis. Apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih, cum dederò te urbem vastatam, sicut urbes, quæ non habitantur, cum ascendere fecero supra te *abyssum*, & operuerint te *Aquæ multæ*, & descendere te fecero cum descenditibus in foveam," XXVI: 19. Aquæ pro malis & falsis inde. Apud Habakuk, "Calcasti *mare* equis tuis, lutum *Aquarum* multarum," III: 15. aquæ pro falsis. Apud Johannem, "Ejecit draco post mulierem ex ore suo *Aquam* sicut *fluvium*, ut eam a *flumine* absorptam faceret," Apoc: XII: 15, 16. ubi aquæ pro falsis & mendaciis. Apud Davidem, "Mitte manus tuas de alto, eripe me, & libera me ex *Aquis multis*, e manu filiorum alienigenarum, quorum os loquitur *mendacium*, & dextra eorum dextra *falsitatis*," Psalm: CXLIV: 7, 8. ubi aquæ multæ manifeste pro falsis; filii alienigenæ quoque significant falsa.

791. Hic nunc actum est de Noacho, seu de regeneratis, qui Noachus vocati, qui in Arca fuerant, & elevati supra aquas; sequitur nunc de posteris Antiquissimæ Ecclesiæ, qui sub aquis, seu aquis submersi sunt.

792. Vers: 19, 20. *Et aquæ corroboratæ valde valde super terra, & operiti sunt omnes montes alti, qui sub toto cælo. Quindecim cubitis de sursum superarunt aquæ, & operuerunt montes.* Aquæ corroboratæ valde valde, super terra, significant persuasiones falsi, quod ita accreverint: & operiti sunt omnes montes alti, qui sub toto cælo, significant quod omnia bona charitatis extincta sunt: quod quindecim cubitis de sursum superarunt aquæ, & operuerunt montes, significant quod nihil residui esset de charitate; quindecim significant ita paucum, ut vix quicquam.

793. Hic nunc usque ad finem hujus Capituli agitur de Antediluvianis, qui perierunt, quod constare potest a singulis descriptionis; qui in sensu interno sunt, illico & quidem ex unica voce scire possunt, de qua re agitur, magis ex connexu plurium; cum de alia re agitur, illico sunt aliæ voces, aut eadem voces aliter connexæ; causa est, quia voces peculiare sunt pro rebus spiritualibus, & peculiare pro cœlestibus, seu, quod idem, pro intellectualibus & pro voluntariis; sicut pro exemplo, desolatio est vox spiritualium, vastatio est cœlestium; urbs est spiritualium, mons est cœlestium, & sic porro; similiter in connexionibus; & quod quisque non potest non mirari, in Lingua Hebræa distinguuntur sæpe sono, quæ ad classem spiritualium pertinent, in iis dominari solent vocales tres primæ; in quibus cœlestia, vocales binæ ultimæ: quod hic nunc de alia re agatur, etiam inde cognoscitur, tum a repetitione, de qua prius, quod nempe hic iterum dicatur, "Et aquæ corroboratæ sunt valde valde super terra," quod in vers: præc: etiam dictum; tum ab omnibus, quæ sequuntur.

794. Et aquæ corroboratæ valde valde super terra, quod significant persuasiones falsi, quod ita accreverint, constat ex illis quæ mox prius de aquis dicta & ostensa sunt, quod nempe aquæ diluvii seu inundantes significant falsa, hic quia adhuc magis falsa seu persuasiones falsi, dicitur quod corroboratæ sint aquæ valde valde, quod est superlativum Linguae originalis. Falsa sunt principia falsi, & persuasiones falsi, quæ quod apud Antediluvianos accreverint immensum, ab illis, quæ prius dicta sunt de iis, constat: Persuasiones immensum crescunt, cum vera infundunt cupiditatibus, seu faciunt ut amoribus sui & mundi faveant, tunc enim pervertunt illa, & cogunt mille modis in consensum; quis enim est, qui principium falsi hausit, aut sibi finxit, qui non confirmat id ex multo scientifico apud eum, imo etiam ex Verbo; an ulla hæresis est, quæ non confirmantia sic capit, & quæ non consentiunt, usque cogit, ac diversimode explicat & detorquet, ut non dissentiant; sicut qui capit principium, quod sola fides salvet absque bonis charitatis, annon integrum systema doctrinæ ex Verbo contexere queat, & tamen ne hilum curat, ne quidem attendit, imo nec videt, quod Dominus dixit, quod Arbor cognoscatur ex fructu, & quæ arbor non bonum fructum fert, excindetur & projicietur

jicietur in ignem, Matth: vii: 16, 17, 18, 19, 20. Cap: xii: 33. quid magis placet, quam vivere secundum carnem, & usque salvari, modo sciat quid verum, tametsi ne hilum boni agat: omnis cupiditas, cui homo favet, vitam ejus voluntatis facit, & omne principium, seu omnis persuasio falsi, vitam ejus intellectus facit, hæ vitæ unam faciunt, cum vera seu doctrinalia fidei immergunt cupiditatibus; quisque homo ita quasi animam sibi format, cujus vita fit talis post mortem; quare nihil plus interest homini, quam scire quid verum; cum scit quid verum, & quidem ita, ut non perverti possit, tunc non ita infundi potest cupiditatibus, & mortiferum facere; quid plus homini cordi esse debet, quam vita ejus in æternum, si animam suam in vita corporis destruit, anne eam in æternum.

795. Quod operi sunt omnes montes alti, qui sub toto cœlo, significant quod omnia bona charitatis extincta sint, constat a significatione *Montium* apud Antiquissimos: Montes apud eos significabant Dominum, quia cultum Ipsius super montibus habuerunt, ex causa, quia Montes erant editissima terræ, inde Montes significabant cœlestia, quæ etiam Altissima appellabant, proinde amorem & charitatem, ita bona amoris & charitatis, quæ Cœlestia sunt. In contrario sensu etiam Montes vocantur in Verbo qui elati animo sunt, ita ipse Amor sui. Antiquissima Ecclesia etiam significatur in Verbo per Montes, ex eo quod montes elevati sunt super terra, & propiores quasi cœlo, rerum principiis. Quod Montes significant Dominum, & omnia Cœlestia inde, seu bona amoris & charitatis, constat a sequentibus in Verbo locis, ex quibus patet, quid in specie significant, nam se habent omnia & singula ad rem, de qua, applicate; apud Davidem, "Ferent *Montes* pacem, & *Colles* " in justitia," Psalm: lxxii: 3. montes pro amore in Dominum, colles pro amore erga proximum, quali apud Antiquissimam Ecclesiam, quæ quoque per montes & colles ideo, quia talis, in Verbo, significatur. Apud Ezechielem, "In *Monte sanctitatis* meæ, in *Monte Altitudinis* Israelis, dictum " Domini Jehovih, ubi servient Mihi omnis domus Israelis tota illa in terra," xx: 40. ubi mons sanctitatis pro amore in Dominum, mons altitudinis Israelis pro charitate erga proximum. Apud Esaiam, "Erit in posteritate dierum, " stabilis erit *Mons domus Jehovæ*, in caput *Montium*, & elatus præ *Collibus*," ii: 2. pro Domino, inde pro omni Cœlesti. Apud Eundem, "Faciet Jehovah Zebaoth omnibus populis in *Monte* hoc convivium pinguedinum; " & absorbebit in *Monte* hoc facies obvolutionis," xxv: 6, 7. mons pro Domino, inde pro omni cœlesti. Apud Eundem, "Erit, super omni *Monte* " alto, & super omni *Colle elato*, rivi, ductus aquarum," xxx: 25. montes pro bonis amoris, colles pro bonis charitatis, ex quibus vera fidei, quæ sunt rivi & ductus aquarum. Apud Eundem, "Cantus erit vobis, sicut nocte " sanctificari festum, & gaudium cordis sicut euntis cum tibia, ad veniendum " in *Montem Jehovæ*, ad *Petram Israelis*," xxx: 29. Mons Jehovæ pro Domino prædicare ad bona amoris; petra Israelis pro Domino prædicare ad bona charitatis. Apud Eundem, "Descendet Jehovah Zebaoth ad militandum super *Monte* Zionis, & super *Colle* illius," xxxi: 4. mons Zionis hic &

& multoties alibi pro Domino, & inde pro omni cœlesti quod est amor, & colles pro cœlesti inferiori quod est charitas. Apud Eundem, "Super *Montem altum* ascende tibi evangelizatrix Zion, extolle in robore vocem tuam evangelizatrix Hierosolyma," XL: 9. ascendere in montem altum & evangelizare, est colere Dominum ex amore & charitate, quæ sunt intima, quare etiam vocantur altissima, quod intimum hoc altissimum appellatur. Apud Eundem, "Content habitatores *Rupis*, e *Capite Montium* clament," XLII: 11. habitatores rupis pro iis qui in charitate; e capite montium clamare pro colere Dominum ex amore. Apud Eundem, "Quam jucundi sunt super *Montibus* pedes evangelizantis, audire facientis pacem, evangelizantis *Bonum*, audire facientis salutem," LII: 7. evangelizare super montibus similiter pro prædicare Dominum ex doctrina amoris & charitatis, & ex illis colere. Apud Eundem, "*Montes & Colles* personabunt coram vobis cantu, & omnes *arbores agri* complaudent vola," LV: 12. pro colere Dominum ex amore & charitate, quæ sunt montes & colles, & ex fide inde, quæ sunt arbores agri. Apud Eundem, "Ponam omnes *Montes* meos in viam, & semitæ *meæ exaltabuntur*," XLIX: 11. montes pro amore & charitate, via & semitæ pro veris fidei inde, quæ exaltari dicuntur, cum ex amore & charitate sunt, quæ intima. Apud Eundem, "Confidens in Me, possidebit in hæreditatem terram, & hæreditabit *Montem sanctitatis* meæ," LVII: 13. pro Regno Domini, ubi nihil nisi amor & charitas. Apud Eundem, "Producam ex *Jacobo semen*, & ex *Jehuda hæredem Montium* meorum, & possidebunt *illam electi mei*," LXV: 9. montes pro Regno Domini, & bonis cœlestibus, *Jehuda* pro Ecclesia cœlesti. Apud Eundem, "Sic dixit *Altus & Excelsus* habitans in æternum, & Sanctus Nomen Ipsius, *Altus & Sanctus* habito," LVII: 15. ibi altum pro sancto, inde montes ex altitudine super terram significabant Dominum, & Ipsius sancta cœlestia; quapropter etiam Dominus ex Monte Sinai promulgavit Legem. A Domino etiam intelligitur amor & charitas per Montes, ubi loquitur de consumatione sæculi, quod qui in Judæa tunc fugerent in *Montes*, Matth: XXIV: 16. Luc: XXI: 21. Marc: XIII: 14. ubi Judæa pro Ecclesia vastata.

796. Quia Antiquissima Ecclesia cultum sanctum habuerunt super Montibus, ideo quoque Antiquæ Ecclesiæ, & inde omnibus illius temporis Ecclesiis representativis, imo etiam inde gentibus, ritus sacrificandi super Montibus, & extruendi Excelsa: de Abramo constat Gen: XII: 8. Cap. XXII: 2. de Judæis antequam ædificatum Templum, Deut: XXVII: 4, 5, 6, 7. Jos: VIII: 30. I Sam: IX: 12, 13, 14, 19. Cap: X: 5. I Reg: III: 2, 3, 4. de Gentibus, Deut: XII: 2. II Reg: XVII: 9, 10, 11. de Judæis idololatriis, Es: LVII: 7. I Reg: XI: 7. Cap: XIV: 23. Cap: XXII: 44. II Reg: XII: 4. Cap: XIV: 4. Cap: XV: 3, 4, 34, 35. Cap: XVI: 4. Cap: XVII: 9, 10, 11. Cap: XXI: 5. Cap: XXIII: 5, 8, 9, 13, 15.

797. Ex omnibus his nunc constat, quid per aquas quibus operti sunt montes, significetur, nempe quod persuasiones falsi exstinxerint omne bonum charitatis.

798. Quod quindecim cubitis de sursum superarunt aquæ, & operuerunt montes, significant quod nihil residui esset de charitate; & quod quindecim significant ita paucum, ut vix quicquam, constare potest ex significatione numeri *Quinque*, de qua Cap: præc: vi: vers: 15; ubi ostensum, quod *Quinque* in stylo Verbi, seu in sensu interno, significant paucum: & quia numerus *Quindecim* compositus est ex *Quinque*, quæ significant paucum, & ex *Decem*, quæ significant Reliquias, ut ostensum Cap: præc: vi: vers: 3, spectat hic numerus Reliquias, quæ apud eos vix erant aliquid: nam persuasiones falsi tantæ erant, ut extinxerint omne bonum. Cum Reliquiis apud hominem, se res habet, ut prius dictum, quod principia falsi, & adhuc magis persuasiones falsi, quales fuerunt apud hos antediluvianos, incluserint & secluserint ita prorsus Reliquias, ut non produci possent, & si productæ fuissent, quod illico falsificatæ fuissent; vita enim persuasionum talis est, ut non solum rejiciat omne verum, & inorbeat omne falsum, sed etiam verum, quod alluit, pervertat.

799. Vers: 21, 22. *Et exspiravit omnis caro repens super terra, quoad avem, & quoad bestiam, & quoad feram, & quoad omne reptile reptans super terra; & omnis homo. Omne, cui status spiritus vitarum in naribus ejus; ab omni, quod in arida, mortua sunt.* Exspiravit omnis caro repens super terra, significat quod extincti qui ab ultima posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ: quoad avem, & quoad bestiam, & quoad feram, & quoad omne reptile reptans super terra, significant persuasiones eorum, in quibus avis affectiones falsi, bestia cupiditates, fera voluptates, reptile corporea & terrestria; quæ in uno complexu, vocantur omnis homo: omne cui status spiritus vitarum in naribus ejus, significant illos qui ab Antiquissima Ecclesia fuerunt, quibus status spiritus vitarum in naribus, hoc est, vita amoris & fidei inde, fuerat: ab omni, quod in arida, significant eos, in quibus nihil talis vitæ amplius: quod mortua sint, significat exspiravisse.

800. Quod exspiravit omnis caro repens super terra, significet quod extincti qui ab ultima posteritate Antiquissimæ Ecclesiæ, constat a sequentibus, ubi describuntur quoad persuasiones, & quoad cupiditates: hic primum vocantur Caro repens super terra, ex causa quia prorsus sensuales & corporei facti sunt; sensuality & corporea ab Antiquissimis assimilata sunt reptilibus, ut prius dictum, quare cum dicitur caro repens super terra, significatur talis homo, qui mere sensualis, & corporeus factus: quod Caro significet omnem hominem in genere, & corporeum in specie, prius dictum & ostensum est.

801. Ex descriptione antediluvianorum horum, constare potest, qualis stylus antiquissimorum fuit, & inde qualis stylus propheticus; describuntur hic usque ad finem hujus Capituli, in hoc versu quoad persuasiones, in vers: seq: 23 quoad cupiditates; hoc est, quoad statum eorum intellectualium, dein quoad statum illorum voluntariorum; & tametsi nulla apud eos intellectualia nec voluntaria, usque ita nominanda sunt, quæ contraria, sicut persuasiones falsi, quæ nihil minus quam intellectus sunt, quia sunt cogitationis & ratiocinationis, pariter cupiditates, quæ nihil minus quam voluntatis sunt; descri-

buntur, inquam, primum quoad persuasiones falsi, dein quoad cupiditates, quæ causa est repetitionum in hoc vers: 21; & in sequente 23, sed alio ordine: talis quoque est stylus propheticus; causa est, quia binæ vitæ apud hominem sunt, una intellectualium, altera voluntariorum, quæ distinctissimæ inter se sunt; homo ex utraque consistit, & tamen separatae sunt hodie apud hominem, usque tamen influit una in alteram, & se ut plurimum uniunt; quod se uniant, & quomodo se uniunt, a multis constare & illustrari posset: cum itaque homo ex binis his partibus, intellectu & voluntate, consistit, & unum influit in alterum, cum describitur homo in Verbo, distincte describitur quoad unam partem, & quoad alteram, quæ causa est repetitionum, aliter mancum foret; similiter se habet cum omni re, res enim se habent prorsus sicut subiecta, nam sunt subiectorum, quia prodeunt a subiectis, res separatae a subiecto suo, seu a substantia sua, sunt nullæ res, quæ causa est, quod similiter quoad utramque partem describantur res in Verbo; ita est descriptio cuiuscunque rei plena.

802. Quod de persuasionibus hic agatur, & in vers: 23 de cupiditatibus, cognoscitur inde, quod in hoc Versu primum nominetur avis, dein bestia; avis enim significat illa quæ sunt intellectualium aut rationalium, bestia autem quæ sunt voluntariorum: cum autem describuntur, quæ sunt cupiditatum, ut in vers: seq: 23, tunc primum nominatur bestia, & dein avis; & hoc ex causa, ut dictum, quia reciprocè influit ita unum in alterum, & sic plena est eorum descriptio.

803. Quoad avem, & quoad bestiam, & quoad feram, & quoad omne reptile reptans super terra, quod significant persuasiones eorum, in quibus aves affectiones falsi, bestia cupiditates, fera voluptates, reptile reptans corporea & terrestria, constare potest ex illis, quæ prius de significatione avium & bestiarum ostensa sunt; de Avibus, n: 40, & supra ad vers: 14, 15, hujus Capitis; de Bestiis etiam ibi, tum, n: 45, 46, 142, 143, 246. Aves quia intellectualia, rationalia & scientifica significant, etiam significant contraria, ut perversa rationalia, falsa, & affectiones falsi: Persuasiones Antediluvianorum hic plene describuntur, nempe quod in illis affectiones falsi, cupiditates, voluptates, corporea & terrestria; omnia hæc insunt persuasionibus, quod homo nescit, putans principium falsi seu persuasionem falsi esse modo simplex quoddam, aut unum commune quoddam, sed multum fallitur, prorsus aliter se res habet; unaquævis affectio hominis trahit suam existentiam & naturam ex ejus intellectualibus, & simul ex ejus voluntariis ita, ut totus homo quoad omnia sua intellectualia, & omnia sua voluntaria, sit in unaquavis ejus affectione, imo in affectionis ejus singularissimis seu minimis, quod constare mihi potuit manifeste a pluribus experienciis, ut memorem solum id, quod spiritus in altera vita ex modo unica idea cogitationis ejus cognosci possit qualis est, imo angeli a Domino habent, ut cum modo inspiciunt in aliquem, norunt illico qualis est, nec fallit quicquam; inde constat, quod unaquævis hominis idea, & quod unaquævis affectio, imo unumquodvis minimum ejus affectionis sit imago ejus, & effigies ejus, hoc est, quod eis insit

fit aliquid proxime & remote ab omni ejus intellectuali, & ab omni ejus voluntario. Ita nunc descriptæ sunt antediluvianorum diræ Persuasiones, quod in iis fuerint affectiones falsi, tum affectiones mali seu cupiditates, ut & voluptates, demum corporea & terrestria; omnia hæc insunt talibus persuasionibus, & non solum persuasionibus in communi, sed etiam persuasionum singularissimis seu minimis, in quibus corporea & terrestria dominantur: si sciret homo, quantum uni principio falsi, ac uni persuasioni falsi, inest, horresceret, est quædam imago inferni: sed si ex innocentia aut ex ignorantia, falsa ibi facile discutiuntur.

804. Additur, omnis homo, quo significatur quod illa fuerint in homine isto; est clausula communis, quæ comprehendit præcedentia; tales clausulæ passim adjiciuntur.

805. Omne, cui status spiritus vitarum in naribus ejus, quod significant illos qui ab Antiquissima Ecclesia, quibus status vitarum in naribus, hoc est, vita amoris & fidei inde, fuerat, constat ab illis quæ prius, n: 96, 97, dicta sunt. Vita ab Antiquissimis significata fuit per flatum in naribus, seu per respirationem, quæ est vita corporis correspondens spiritualibus; sicut motus cordis est vita corporis correspondens cœlestibus: hic quia agitur de Antediluvianis, in quibus fuit a parentibus hæreditario semen ex cœlesti, sed extinctum seu suffocatum, hic dicitur, omne cui status spiritus vitarum in naribus ejus: in his verbis quoque altius quid reconditum latet, de quo prius, n: 97, quod nempe Antiquissimæ Ecclesiæ homo respirationem internam habuerit, ita concordem & similem cum respiratione angelorum, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; quæ respiratio variata fuit secundum omnes status interni hominis; sed successu temporis in posteris mutata usque ad ultimam hanc posteritatem, in qua omne angelicum periit, tunc nec amplius cum Cœlo angelico respirare potuerunt; quæ causa genuina extinctionis eorum fuit, inde nunc dicitur, quod exspiraverint, & quod mortui sint, quibus status spiritus vitarum in naribus. Post hæc tempora cessavit respiratio interna, & cum illa communicatio cum cœlo, ita perceptio cœlestis, & successit externa; & quia sic communicatio cum cœlo cessavit, homines Antiquæ seu novæ Ecclesiæ non amplius potuerunt cœlestes homines esse, sicut Antiquissimi, sed spirituales; sed de his, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

806. Ab omni quod in arida, quod significet illos, in quibus nihil talis vitæ amplius; & quod mortua sunt, significet exspiravisse, inde nunc sequitur: & quia omnis vita amoris & fidei extincta fuit, hic dicitur arida: Arida est, ubi non aqua, hoc est, ubi nihil spirituale amplius, minus cœleste; persuasio falsi omne spirituale & cœleste extinguit & quasi suffocat; sicut unusquisque scire potest a multa experientia, si attendat; qui semel opiniones captarunt, tametsi falsissimas, inhærent iis tam obstinate, ut ne quidem audire velint aliquid quod contrariatur; ita nusquam patiuntur se instrui, si vel ante oculos eorum ponatur verum; adhuc magis, dum opinionem falsi ex sanctitate quadam colunt; tales sunt, qui omne verum respuunt, & quod admittunt, per-

vertunt, & sic infundunt phantasiis: hi sunt qui per aridam hic significantur, super qua nec aqua, nec gramen, ut apud Ezechielem, "Ponam fluvios *Aridam*, & vendam terram in manum malorum, & desolabo terram & ple-
 "nitudinem ejus," xxx: 12. ponere fluvios aridam, pro quod non amplius quid spirituale. Et apud Jeremiam, "Facta est terra vestra in *Aridam*," xlv: 22. Arida pro terra desolata & vastata, ut amplius nihil veri & boni.

807. Vers: 23. *Et deleuit omnem substantiam, quæ super faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem cœlorum; & deleta sunt e terra, & relictus tantum Noach, & quod cum illo in arca.* Delevit omnem substantiam significat cupiditates, quæ amoris sui: quæ super faciebus humi, significant posteritatem Ecclesiæ Antiquissimæ: ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem cœlorum, significant naturam mali eorum; homo ipsam naturam, bestia cupiditates, reptile voluptates, avis cœlorum falsitates inde: & deleta sunt e terra, est conclusio, quod Antiquissima Ecclesia expiravit: relictus tantum Noach, & quod cum illo in arca, significat quod conservati qui novam Ecclesiam constituerunt; quod cum illo in arca, significant omnia quæ novæ Ecclesiæ.

808. Delevit omnem substantiam, quod significet cupiditates, quæ amoris sui, constat a sequentibus, ubi describuntur per repræsentativa; substantia prædicatur de voluntariis, quia a voluntate omnia exsurgunt, seu existunt & subsistunt apud hominem, voluntas est ipsa substantia hominis, seu ipse homo. Cupiditates antediluvianorum fuerunt amoris sui; sunt bina cupiditatum genera universalissima, unum est amoris sui, alterum est amoris mundi; homo nihil aliud cupit, quam quod amat, quare cupiditates sunt amoris; apud hos regnabat amor sui, proinde ejus cupiditates; ita enim semet amarunt, ut putavissent se deos esse, non agnoscentes aliquem deum supra se, de eo sibi persuaserunt.

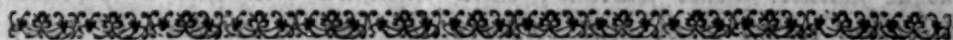
809. Quæ super faciebus humi, quod significet posteritatem Ecclesiæ Antiquissimæ, constat ex significatione humi, de qua prius, quod sit Ecclesia, & inde quod est Ecclesiæ; hic quia substantia dicitur deleta quæ super faciebus humi, est quod deleri qui ab Antiquissima Ecclesia & tales fuerunt; humus hic dicitur, in vers: præc: 21. terra, ex causa, quia Ecclesia nusquam prædicatur ex intellectualibus, sed ex voluntariis; scientificum & rationale fidei nusquam constituit Ecclesiam aut hominem Ecclesiæ, sed charitas quæ est voluntatis; omne essentiale a voluntate venit; proinde nec doctrinale facit Ecclesiam, si non doctrinale in genere & in specie spectet charitatem, tunc charitas fit finis, ex fine constat quale doctrinale, num sit Ecclesiæ vel non: Ecclesia Domini, sicut Regnum Domini in Cœlis, non est nisi amoris & charitatis.

810. Ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem cœlorum, quod significant naturam mali eorum; homo ipsam naturam, bestia cupiditates, reptile voluptates, avis cœlorum falsitates inde, constat a significatione omnium illorum, de qua prius; quare iis non immorandum.

811. Quod deleta sunt e terra, sit conclusio, quod Antiquissima Ecclesia exspiravit, & quod relictus tantum Noach, & quod cum illo in arca, significant quod conservati, qui novam Ecclesiam constituerunt; & quod cum illo in arca, significant omnia quæ novæ Ecclesiæ, nec opus habent explicatione ulteriori, quia ex se patent.

812. Vers: 24. *Et corroboratae sunt aquæ super terra, quinquaginta & centum dies*, significant terminum ultimum Antiquissimæ Ecclesiæ; quinquaginta & centum est terminus ultimus & primus.

813. Quod hæc significant terminum ultimum Antiquissimæ Ecclesiæ, & quinquaginta & centum terminum ultimum & primum, non quidem ex Verbo ita confirmari potest, sicut numeri simpliciores qui frequenter occurrunt; sed usque constat a numero Quindecim, de quo supra ad vers: 21, qui significat ita paucum ut vix quicquam, ita adhuc magis numerus quinquaginta & centum, qui est compositus inde per multiplicationem in decem, quæ significant Reliquias; multiplicatio pauci, sicut multiplicatio dimidiæ, quartæ aut decimæ partis, facit ut adhuc minus sit, sic tandem ut pœne nihil, proinde quod sit finis seu terminus ultimus; occurrit idem numerus in Cap: seq; VIII: vers: 3, quod recesserint aquæ, a fine quinquaginta & centum dierum, ubi simile significat. Numeri in Verbo prorsus abstracte a sensu literæ intelligendi sunt, inserti modo ad concinnandam seriem historicam, quæ in sensu literæ, ut prius dictum & ostensum: sicut ubi Septem occurrunt, significant sanctum, prorsus abstracte a temporibus & mensuris, quibus adjungi solent; Angeli enim, qui sensum internum Verbi percipiunt, non sciunt quicquam temporis & mensuræ, minus quid numerus designatus, & usque plene intelligunt Verbum, cum legitur ab homine, quare cum numerus alicubi occurrit, nusquam possunt habere ideam alicujus numeri, sed rei per numerum significatæ, ita hic per hunc numerum, quod terminus ultimus sit Antiquissimæ Ecclesiæ, & in Cap: seq: vers: 3. quod terminus primus Ecclesiæ Antiquæ, seu novæ.



Continuatio de Infernis.

Hic de Infernis eorum, qui in odijs, vindictis, & crudelitate, vitam transegerunt.

814. **T**ALES, qui Odium internecinum habent, & inde vindictam spirant, nec spirant nisi necem alterius, prius non acquiescendo, tenentur in Inferno profundissimo cadaveroso, ubi fætor graveolentus sicut a cadaveribus; & mirum, quod tales ibi fætores isto in tantum delectentur, ut præferant jucundissimis odoribus; talis est eorum dira natura, & inde phantasia; ex quo inferno talis fætor actualiter exhalat: cum aperitur

aperitur hoc Infernum, quod raro fit, & modo parumper, inde tantus fætor exundat, ut spiritus in vicinia nequeant morari: quidam Genii, seu potius furia, inde emissi, ut scirem quales sunt, tali venenoso & pestifero halitu infectabant sphaeram, ut spiritus, qui circum me, non manere possent, & simul habebat effectum in ventriculum, ut evomerem. Se manifestabant per infantem non impulchræ faciei, cum latente pugione, quem ad me mittebant, ferentem vas in manu, inde dabatur scire, quod animus iis necandi vel pugione, vel veneno, sub specie innocentia; at ipsi erant corpore nudo nigerrimo: sed mox rejecti sunt in Infernum suum cadaverosum; tunc observare datum, quomodo delapsi; pergebant ad sinistrum in plano sinistri temporis, & quidem ad multam distantiam absque descensu, & postea delapsi, primum in ignem qui apparuit, tum in fumum igneum sicut fornacis, mox sub ista fornace versus anteriora, ubi plures cavernæ tenebrosissimæ, deorsum tendentes; in via continue volvebant & intendebant mala, & quidem præcipue contra innocentes absque causa; cum per ignem lapsi, multum lamentati sunt. Ut dignoscantur, unde & quales, cum emissi, habent circulum quendam, cui affixi aculei quasi ænei, quos premunt manibus, & contorquent, quod indicium, quod tales sint, & ligati.

815. Qui ita delectantur odiis & inde vindictis, ut non solum non contenti sint perdere corpus, sed etiam cupiunt animam, quam tamen Dominus redemit; demittuntur deorsum per tenebrosissimum foramen versus infima terræ, profunde secundum gradum odii & inde vindictæ, & iis tunc terror & horror incutitur gravis, & simul tenentur in vindictæ cupidine, quæ sicut augetur, profundius demittuntur: postea mittuntur in locum sub Gebenna, ubi serpentes diri, magni, ventribus ampli, apparent, & quidem ita ad vivum, sicut prorsus forent, a quibus cruciantur moribus, quos quoque similiter acute sentiunt; talia sentiuntur exquisite a spiritibus, respondent eorum vitæ, sicut corporea illis qui in corpore: & interea vivunt in diris phantasiis, & ibi per sæcula, usque dum non amplius sciant, quod homines fuerint; aliter eorum vita, quam ex odiis & vindictis talibus traxerant, non exstingui potest.

816. Quia odiorum & vindictarum genera innumera sunt, & species innumerabiliores, & unum genus non simile infernum, ac alterum habet, & sic impossibile est in ordine singula recensere, quare licet referre, quæ visa sunt: Unus ad me venit, visus sicut nobilis: (apparuerunt mihi sicut in clara die, & adhuc clarius, sed coram visu interno, quia, ex Divina Domini Misericordia, datum interesse spiritibus) is ad primum adventum simulate per nutus insinuabat, quod multa haberet, quæ vellet mecum communicare, interrogans num Christianus essem, cui respondebam

quod

quod essem, se similiter esse aiebat, rogans ut solus mecum esset, se aliquid narraturum, quod alii non audirent, sed respondebam, quod in altera vita soli esse nequeant, sicut homines se putant esse in terra, & quod plures spiritus adessent; sed proprius accessit, & subiit ad occipitium ad tergum; percipiebam tunc, quod ficarius esset, cumque ibi esset, sentiebam tanquam ictum per cor, & mox in cerebro, ex quali ictu facile moriturus homo, sed quia tutus a Domino, nihil metuebam; qua arte usus non scio; is putans quod ego mortuus, dixit ad alios, quod venerit nunc ab homine, quem occiderit ita, & quidem per exitiale quoddam a tergo, dicens quod calleret artem, quod homo nesciret priusquam succumbat mortuus, & quod is non aliter crederetur, quam quod infons; inde scire datum, quod is nuper e vita decesserit, ubi tale facinus patravit. Talium punitio est horrenda, postquam infernales cruciatus per sæcula subierint, tandem sunt facie detestabili & monstruosissima, sic ut non facies, sed quoddam quasi stuppeum luridum; ita exuunt omne humanum, tunc unusquisque eos horrescit, qui videt, quare sicut feræ in locis opacis vagantur.

817. Quidam e Camera infernali, quæ ad latus sinistrum, ad me venit, & mecum loquutus; percipere dabatur, quod inter facinorosos: quod patravit in mundo, ita detegebatur; in inferiorem terram, antequam paulo ad sinistrum, satis profunde demissus esset, & ibi scrobem cæpit ejicere, tanquam ii qui pro mortuis qui sepeliendi, inde suborta suspicio, quod aliquid lethale in vita corporis patraverit; tunc apparuit feralis lætica, nigris pannis circumtectæ, mox unus ex lætica surgens ad me venit, narravit pie, quod mortuus sit, arbitratus quod veneno ab eo necatus, & quod id circa mortis horam cogitaverit, nesciens tamen an suspicio esset: cum nefandus spiritus id audivit, confessus est, quod tale commisit; post confessionem punitio sequebatur; bis involvebatur atræ scrobi, quam effodit, & factus niger sicut Ægyptiorum mumi, tam facie quam corpore, & sic erectus in altum, circumlatus coram spiritibus & angelis, & clamatum, qualis diabolus; frigidus quoque factus, sic inter infernales frigidos, & missus in infernum.

818. Sub natibus est Infernum horrendum, ubi, qui ibi, se cultris percutere videntur, cultros dirigentes in pectora aliorum, sicut furia, sed culter iis jugiter in ictu percussione adimitur: sunt ii, qui tanto odio habuerunt alios, ut eos crudeliter occidere flagraverint, & inde naturam tam diram traxerant: apertum mihi hoc infernum erat, sed modo leviter ob diras eorum crudelitates, ut viderem qualia sunt odia internecina.

819. Est Stagnum quoddam ad finistrum in plano cum inferioribus corporis, quod capax est, longitudine majore quam latitudine; circa anteriorem ejus ripam, apparent iis, qui ibi, monstra serpentum, qualium in stagnis, cum pestifero balitu: ad ripam sinistram inde remotius, apparent ii qui comedunt carnes humanas, seque invicem, dentibus hærentes in aliorum humeris: ad finistrum longius inde apparent magni pisces, balænae monstroscæ, quæ deglutiant hominem & evomunt: remotissime seu in ripa opposita, apparent facies deformissimæ, cumprimis anuum, tam monstroscæ ut describi nequeant, discurrentes sicut insanix: ad ripam dextram sunt qui crudelibus instrumentis se mutuo interficere tentant, instrumenta sunt varia secundum diritates cordis: in medio stagni est ubi vis nigrum, sicut stagnatum. Aliquoties ad stagnum hoc adductos vidi, & miratus, sed instructus ab aliquibus qui inde venerunt, qui dicebant, quod essent illi, qui intestina odia contra proximum foverunt, & quod odia, quoties data esset occasio, eruperint, in quo jucundissimum suum perceperunt; nec eos magis oblectavisse, quam provocare proximum ad judicia, & facere ut irrogarentur ei pænæ, & si legis supplicia non inhibuissent, interficere. In talia vertuntur Odia, & crudelitates hominum post vitam corporis; phantasiæ eorum inde ortæ iis prorsus sicut vivæ sunt.

820. Qui latrocinia in vita corporis exercuerunt, & qui piratica, amant præ omnibus aliis liquidis urinam fætidam & graveolentam, in similibus quoque sibi habitare videntur, tum in stagnis fætide olentibus: quidam latro ad me accedens frendebat dentibus; sonus frendoris dentium ita manifeste auditus sicut hominis, quod mirum, tametsi iis non dentes; fassus quod multo potius cupiat in fædis urinosis vivere, quam in aquis limpidissimis; & quod fætor urinæ sit quo delectatur; in tonnis urinosis dicebat se morari velle præ aliis, & ibi domicilium habere.

821. Dantur qui extrinsecus ferunt faciem & vitam honestam, sic ut nemo aliud suspicari possit, quam quod sint honesti, studentes omni modo ita apparere, ob causam emergendi in honores, & absque jactura famæ lucrandi; quare nec aperte faciunt; sed per alios, artificiiis dolois, spoliant alios suis bonis, nihil curantes, si familiæ, quas spoliant, fame perirent; quod si non pateret coram mundo ipsi actu facerent absque conscientia; ii usque sunt tales ac si actu fecissent; sunt latrones occulti, & genus eorum odii est cum fastu, aviditate lucri, immisericordia, & dolo, conjunctum. Tales in altera vita volunt insontes esse, dicentes se nihil mali fecisse, quia non detectum; utque inculpato se præbeant, exiunt vestes, sistunt se nudos, testantes sic innocentiam: dum examinantur, ex singulis vocibus, & ex singulis ideis cogitationis, percipiuntur prorsus quales sunt, quod

quod ignorant. Tales in altera vita socios, quoscunque offendunt, absque conscientia necare cupiunt; & apud se habent securim, & malleum in manu, & videntur habere alium spiritum apud se quem supinatum percutiunt, sed non ad sanguinis effusionem, quia timidi sunt mortis; nec possunt instrumenta ista e manu projicere, quod tamen summa opera conantur ne videantur tales, ut animi eorum ferocia coram spiritibus & angelis appareat: sunt in mediâ distantia sub pedibus versus anteriora.

822. Est genus odii contra proximum, quod delectentur injurias facere, & laceffere unumquemque, & quo plus damni ei possint inferre, eo plus semet oblectant; sunt tales ex infima plebe permulti, sunt quoque qui non ex plebe qui illis similes animo, sed extus moratiores, ex civili vita in quam educati, & propter legis pœnas; ii post mortem apparent quoad partem superiorem corporis nudi, circumsparsis comis; ruunt unus in alterum, volas tenentes in alterius scapulis, sic laceffunt, subsultant super caput alterius, redeunt post breves reversus, & pugnis laceffunt graviter: qui moratiores fuerunt, de quibus dictum, faciunt similiter, sed salutant se prius, circumeunt ad tergum, & ita laceffunt pugno, sed cum vident eos facie, salutant, & iterum circumeunt ad tergum, & pugno percutiunt; ita apparentiam servant: apparent sinistrorsum in media altitudine, ad aliqualem distantiam.

823. Quicquid homo fecit in vita corporis, hoc reedit in altera vita successive, imo quicquid cogitavit: cum redeunt inimicitiae, odia, doli, etiam personæ, contra quos odia habuit, & clandestine machinatus est, sistuntur præsentes, & quidem momento: ita se res habet in altera vita, de qua præsentia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; & cogitationes, quas habuit contra illos, patent manifeste, nam omnium cogitationum datur perceptio; inde lamentabiles status, odia recondita ibi aperte erumpunt; qui mali sunt, omnia eorum malefacta & cogitata ita redeunt ad vivum; at qui boni sunt, non ita, eorum omnes status boni, amicitiae & amoris, cum summa jucunditate & felicitate.

G E N E S E O S,

C A P U T O C T A V U M.

Continuatio de Infernis:

Hic de infernis eorum, qui in adulteriis & lasciviis vitam transegerunt: tum de infernis dolosorum & præstigitricium.

824. *S*UB calcaneo pedis dextri est Infernum, ubi ii, qui delectati sunt Crudelitate & simul Adulteriis, & in iis jucundissimum suæ vitæ perceperunt: mirum, quod qui in corporis vita crudeles fuerunt, etiam præ aliis adulteri fuerunt; qui tales, in illo Inferno sunt: ibi crudelitates excercunt infandis modis; Vasa sibi per phantasias faciunt, quasi trituratoria, sicut quæ sunt olerum, & instrumenta trituratoria, quibus sic triturant & cruciant, quos possunt; tum etiam quasi secures latas sicut carnificum, ut & terebras, quibus crudeliter unus alterum tractat, præter alia dira: ibi sunt aliqui ex Judæis, qui ita olim crudeliter tractarunt gentes; & hodie Infernum hoc crescit, cum primis ab illis qui sunt ex Orbe ita vocato Christiano, & in adulteriis omnem vitæ suæ jucunditatem habuerunt, qui ut plurimum quoque crudeles sunt. Quandoque jucunditas eorum vertitur in fetorem stercoreis humani, qui, cum infernum hoc aperitur, effatim exhalat; sentitus in mundo spirituum, & tunc fere in deliquium inde lapsus sum; graveolentia ista stercorea per vices occupat Infernum, & per vices cessat; est jucundum eorum ex adulteriis, quod in talem graveolentiam vertitur. Successu temporis, quando ætatem in talibus transegerunt, relinquuntur solitarii, & sedent in cruciatu, & fiunt sicut sceleta deformia, sed usque vivunt.

825. In plano plantarum pedis antrorsum ad satis multam distantiam, est Infernum, quod vocatur Gebenna, ubi impudicæ mulieres, quæ omne suum jucundum in adulteriis posuerunt, & adulteria non solum pro licitis, sed etiam pro honestis reputarunt, ac insontes & innocentes sub varia specie honesti ad talia pellexerunt: apparet ibi sicut igneum

igneum quoddam, quale elucere solet in aere ab incendio magno; etiam æstus est, quod sentire datum per calorem inde effusum in faciem meam; estque fætor ut ex ustis quasi ossibus & crinibus, qui inde exhalat. Infernum hoc quandoque mutatur in diros serpentes, qui mordent eos; tunc mortem appetunt, sed non possunt mori. Quædam inde solutæ ad me venientes dicebant, quod ibi æstus sit, & cum iis permittitur approximare ad societatem quandam spirituum bonorum, quod æstus ille vertatur in frigus intensum, & tunc apud eas undulare igneum & frigidum ab uno extremo ad alterum, quo miserabiliter quoque torquentur. Sed usque sua interstitia habent, intra quæ in igneæ sucæ libidinis æstro sunt; sed mutantur eorum status, ut dictum.

826. Quidam ex utroque sexu fuerunt, ex orbe ita vocato Christiano, qui putarunt in vita corporis eorum Adulteria non solum licita, sed etiam sancta, & sic communia, ut impie vocarunt, conjugia, sub specie sanctitatis, habuerunt: videbam, quod ii missi sint in gebennam, sed cum ibi veniebant, facta est mutatio; igneum Gebennæ, quod rubentius est, ex eorum adventu, factum est candentius; & perceptum, quod non concordare possent; quare cohors ista nefanda inde separata est, & delata in plagam a tergo, dictum, quod in alium mundum, ubi immergerentur stagnis, & inde in novam Gebennam, quæ pro iis. Auditum in Gebenna sibilosum quid, quod non describi potest, sed sibilus seu susurrus Gebennæ crassior fuit, quam horum, qui sanctitatem fædarunt adulteriis.

827. Qui insidiantur per amorem conjugialem, & per amorem erga infantes, sic se gerendo, ut maritus nullam suspicionem habeat, quin hospites sint casti, infantes, & amici, & sub tali specie, & alia multiplici, tutius adulterantur; ii sunt in Inferno sub natibus in excrementis fædissimis, & devastantur, usque dum fiunt sicut ossa, quia inter dolosos: tales ne quidem sciunt, quid conscientia; loquutus cum iis, & mirati quod aliquis habeat conscientiam, & quod dicant adulteria esse contra conscientiam; quibus dictum, quod adulteris talibus absque conscientia tam impossibile sit in cælum venire, sicut est pisci in aerem, aut volucris in ætherem, quia dum modo approximant, sentiunt quasi suffocationem, & vertitur jucundum tale in fætores graveolentum; tum quod non possint aliter quam detrudi in infernum, & fieri demum sicut ossei, cum pauca vita, quia vitam sibi talem acquisiverunt, quam cum amittunt, tantillum vitæ vere humane remanet.

828. Qui nihil plus cupiunt, quam deflorare virgines, seu quibus virginitates & virginitatum furta maximæ jucunditati sunt, absque omni fine conjugii & prolis, & cum virginitatis florem furati, eas postea relinquunt, nausæ habent, prostituunt: ii, qui talem vitam egerunt, quia contra ordinem naturalem, spirituales & cælestes, & quia non solum contra amorem conjugialem, qui sanctissimus habetur in cælo, sed etiam contra innocentiam, quam lædunt & occidunt, inducendo innocentes, quæ amore conjugiali imbui possent, in vitam meretriciam; notum est, quod primus flos amoris est, qui inducit virgines in amorem conjugialem castum, & conjungit animos conjugum; & quia sanctitas cæli fundatur in amore conjugiali & in innocentia, & ii homicidæ tales interiores sunt, pœnam subeunt in altera vita, gravissimam; videntur sibi equo furioso insidere, qui eos projicit sursum, sic ut ex equo dejiciantur cum discriminibus quasi vitæ, terror talis incutitur; postea apparent sibi sub ventre equi furiosi, & mox subire sibi videntur per partem posteriorem equi in ventrem ejus, & tunc apparet iis subito, quasi sint in sæminæ spurcæ meretricis ventre, quæ meretrix mutatur in magnum draconem, & ibi manent obvelati in cruciatu; hæc pœna multoties redit, intra centenos & millenos annos, usque dum talium cupiditatum horrore imbuuntur. De eorum prole, mihi dictum, quod pejores sint infantibus aliis, quia aliquid hæreditarium tale a patre trahunt, quare etiam raro infantes ex talium congressu nascuntur, & qui nascuntur, non diu remanent in vita.

829. Quæ in vita corporis lascive cogitant, & quicquid alii loquuntur, in lasciviam convertunt, etiam sancta; & quidem dum adulti & senes, cum nihil lasciviæ naturalis sufflat; ii nec desistunt aliter cogitare & loqui in altera vita, & quia ibi cogitationes eorum communicantur, & quandoque apud alios spiritus in representationes obscenas evadunt, inde scandala; pœna eorum est, quod coram spiritibus, quos læserant, sternantur horizontaliter, & circumrotentur sicut volumen a sinistro ad dextrum festine, dein transversim alio situ, & sic in alio, nudi coram omnibus, aut seminudi, secundum lasciviæ qualitatem, & simul pudor eis incutitur; tum circumvolvuntur a capite & pedibus in modum axeos transversaliter; renisus inditur, & simul dolor, nam binæ vires agunt, una circum, & altera retro; ita fit cum distractione dolorifica; quibus peractis, datur ei copia se subducendi a conspectu spirituum, & insinuatur ei pudor, sed usque sunt, qui tentant eum, num adhuc insistat talibus; sed

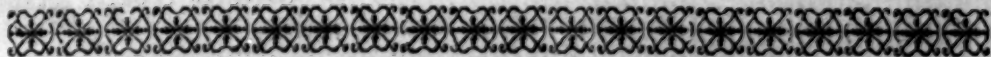
sed quamdiu est in statu pudoris & doloris, cavet; ita sibi latet, tametsi norunt, ubinam: hæc pæna apparuit antrorsum ad aliquam distantiam.

Sunt quoque pueri, adolescentes & juvenes, qui ex vesania ætatis & pruritu conceperunt principia nefanda, quod uxores cumprimis juveniles & venustæ, non debeant esse marito, sed sibi, & similibus, marito solum manente patrefamilias & prolis educatore; dignoscuntur in altera vita quoque ex sono loquelæ puerili; sunt a tergo ad aliquam ibi altitudinem: qui ex iis confirmarunt se in principiis, & actuali conformi vita, miserabiliter in altera vita mulctantur, per colluxationes & relaxationes, seu contorsiones & retorsiones, a spiritibus, qui inducere arte possunt iis phantasiâ corporis & simul sensum doloris corporeum, ex quibus reverberationibus, cum inductis simul renisibus, ita laniantur, ut quasi frustratim & minutim discissi, cum immani dolore, sibi videantur; & hoc toties, usque dum talium principiorum vitæ horrore perculsi, ita cogitare desistant.

830. *Qui acuto dolo decipiunt homines, faciem & loquelam suavem præferendo, at intus venenatos dolos recondendo, & sic captando homines sine perdendi; illorum Infernum est atrocius quam aliorum, & quidem atrocius inferno homicidarum; inter serpentes videntur sibi vivere; & quo perniciores eorum doli fuerunt, eo serpentes apparent diriores & venenatiores & eo plures, qui eos circumdant & cruciant; non aliter sciunt, quam quod serpentes sint, similes dolores, & similes cruciatus sentiunt, quod forte pauci credituri, sed usque est verum: sunt ii, qui ex præmeditato dolos exercent, & in eo jucunditatem vitæ sentiunt. Dolorum pænæ sunt diversæ, cujuscvis secundum doli naturam; in genere in societatibus non tolerantur, sed expelluntur; quicquid enim cogitat spiritus, vicini illico sciunt & percipiunt, ita si quid doli, & qualis dolus; quare tandem e societatibus expulsi sedent solitarii, & apparent tunc lata facie, cujus latitudo æquat 4 vel 5 facies aliorum, cum lato pileo carneo, albescente, sedentes ut mortis simulachra in cruciatu. Sunt alii, qui natura dolosi sunt, ita non ex præmeditato, & non clandestine sub alio vultu, ii statim cognoscuntur, & eorum cogitatio percipitur manifeste; & quoque jactant se de eo, sicut quod velint videri callidi, hi non tale infernum habent: sed plura, de dolosis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.*

831. *Sunt quæ vixerunt genio, & solum studuerunt sibi & mundo, & in externo decoro posuerunt omnem vitam, & vitæ jucunditatem, quare in societate civili præ aliis æstimate; inde ex actualitate & habitu traxerunt*

traxerunt id, quod per modos decori se insinuare potuerint aliorum cupiditatibus & voluptatibus, simulatione honesti, sed sine dominandi; inde vita eorum facta simulativa & dolosa: similiter ac alii frequentarunt Ecclesias, sed ob nullum alium finem, quam ut honestæ & piæ apparerent; & præterea fuerunt absque conscientia, ad flagitia & adulteria pronissimæ, quantum occultari potuissent. Tales in altera vita similiter cogitant, quid conscientia non sciunt, irrident eos, qui nominant conscientiam; in aliorum quasunque affectiones intrant, simulando honestum, pium, misericors, innocens, quæ iis sunt media decipiendi; & quoties vincula externa iis auferuntur, ruunt in scelestissima & obscænissima. Hæ sunt, quæ in altera vita fiunt Magæ seu Præstigiatrices, quarum quædam sunt quæ vocantur Sirenes; & arripiunt ibi artes in mundo ignotas; sunt sicut spongiæ, quæ imbibunt artificia nefanda, & tali genio, ut prompte excerceant; artificia in mundo ignota, quæ ibi addiscunt, sunt quod loqui possint sicut alibi, ut vox audiat sicut a spiritibus bonis, alio loco: quod possint simul quasi apud plures esse, persuadendo sic aliis se esse quasi præsentem ubivis: quod loquantur ut plures simul, & in pluribus locis simul: quod avertere possint quæ influunt a spiritibus bonis, etiam quæ a spiritibus angelicis, & pervertere illico in sui favorem diversimode: quod inducere similitudinem alius per ideas quas captant & effigiant: cuius inspirare affectionem pro se, insinuando se ipsi statui affectionis alterius; se surripere subito e conspectu, & evadere inconspiciæ; repræsentare coram spiritibus candidam flammam circum caput, & hoc coram pluribus, quod signum est angelicum; innocentiam simulare diversis modis, etiam repræsentando infantes quos osculantur: inspirant quoque aliis, contra quos odium habent, ut se necent, quia sciunt se mori non posse, postea accusant eos pro homicidiis, & divulgant: excitaverunt e memoria quicquid mali cogitavi & patravi, & hoc solertissime; cum in somno essem, loquutæ sunt prorsus sicut a me cum aliis, sic ut persuaderentur spiritus, & quidem falsa & obscæna: præter alia plura: natura earum tam persuasiva est, ut ei nihil dubitativi inesse percipiatur, inde non communicantur ideæ earum, sicut aliorum spirituum; suntque iis oculi quasi serpentini, ut dicitur, undequaque visum & ideam præsentem habentes. Hæ Præstigiatrices seu Sirenes puniuntur graviter; quædam in Gebenna; quædam in Curia quadam inter angues; quædam per distractiones & varias collisiones, cum maximo dolore & cruciatu; successu temporis dissociantur, & fiunt sicut sceleta a capite ad calcem. Continuatio sequitur in fine Capitis.



CAPUT VIII.

1. **E**T recordatus est DEUS Noachi, & omnis feræ, & omnis bestię, quæ cum illo in arca; & transire fecit DEUS ventum super terram, & defederunt aquæ.

2. Et obturati sunt fontes abyssi, & cataractæ cœli, & inhibitus est imber e cœlo.

3. Et recesserunt aquæ desuper terra, eundo & redeundo, & defecerunt aquæ a fine quinquaginta & centum dierum.

4. Et quievit arca in mense septimo; in septimo decimo die mensis, super montibus Ararath.

5. Et aquæ erant eundo & deficiendo usque ad mensem decimum, in decimo, in primo mensis, apparuerunt capita montium.

* *

6. Et factum a fine quadraginta dierum, & aperuit Noach fenestram arcæ, quam fecit.

7. Et emisit corvum, & exivit exeundo & redeundo, usque ad exsiccationem aquarum de super terra.

8. Et emisit columbam a secum, ad videndum num diminutæ sint aquæ desuper faciebus humi.

9. Et non invenit columba quietem volæ pedis sui, & reversa est ad illum, ad arcam, quia aquæ super faciebus totius terræ, & emisit manum suam, & accepit illam, & induxit illam ad se in arcam.

10. Et exspectavit adhuc septem dies alios, & perrexit emitte columbam de arca.

11. Et reversa est ad illum columba, ad tempus vespere, & ecce folium olivæ decerptum in ore illius; & cognovit Noach, quod diminutæ aquæ desuper terra.

12. Et exspectavit adhuc septem dies alios, & emisit columbam, & non addidit redire ad illum amplius.

13. Et factum in primo & sexcentissimo anno, in principio, in primo mensis, aruerunt aquæ desuper terra, & removit Noach tectum arcæ, & vidit, & ecce arefactæ sunt facies humi.

14. In mense secundo, in septimo & vigesimo die mensis, exsiccata est terra.

* * *

15. Et loquutus est DEUS ad Noachum, dicendo.

16. Exi de arca tu & uxor tua, & filii tui, & uxores filiorum tuorum, tecum.

17. Omnis fera, quæ tecum, de omni carne, quoad avem, & quoad bestiam, & quoad omne reptile repens super terra, educ tecum, & diffundant se in terram, & fructificent se, & multiplicentur super terra.

18. Et exivit Noach, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus, cum illo.

19. Omnis fera, omne reptile, & omnis avis, omne repens super terra; secundum familias suas exiverunt de arca.

* * *

20. Et ædificavit Noach altare JEHOVÆ, & accepit de omni bestia munda, & de omni ave munda, & obtulit holocausta super altari.

21. Et odoratus JEHOVAH odorem quietis, & dixit JEHOVAH in corde suo, non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quia figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus, & non addam amplius percutere omne vivum, sicut feci.

22. Adhuc omnibus diebus terræ, sementis & messis, & frigus & æstus, & æstas & hyems, & dies & nox, non cessabunt.

C O N T E N T A.

832. Sequitur nunc secundum seriem, de novæ Ecclesiæ homine, qui Noachus vocatur; & quidem de statu ejus post tentationem, usque ad ejus regenerationem, & porro.

833. De Primo statu post tentationem; de ejus fluctuatione inter verum & falsum, usque dum apparere incipiunt vera, vers: 1 ad 5.

834. De Secundo statu, qui tripartitus: primum cum nondum vera fidei; dein cum vera fidei cum charitate; postea cum bona charitatis, elucent, vers: 6 ad 14.

835. De Tertio statu; cum ex charitate incipit agere & cogitare; qui est status primus regenerati, vers: 15 ad 19.

836. De Quarto statu, cum ex charitate agit & cogitat; qui est status secundus regenerati, vers: 20, 21.

837. Tandem de Ecclesia hac nova, loco prioris, exfuscitata, quæ describitur, vers: 21, 22.



SENSUS INTERNUS.

838. **I**N binis Capitibus, quæ præcedunt, actum est de Nova Ecclesia; Noachus, dicta, seu de homine istius Ecclesiæ; & quidem primum de illius præparatione ad recipiendum fidem, & per fidem charitatem; deinde de ejus tentatione, postea de protectione, pereunte Ecclesia Antiquissima; hic nunc sequitur de statu ejus post tentationem, & quidem ordine, quo se habuit: & simul ordine quo se habet apud regenerandos quoscunque; nam Verbum Domini tale est, ut de omnibus & singulis, ubi de uno, agatur, cum differentia secundum cujusvis indolem; qui sensus est Verbi universalis.

839. Vers: 1. *Et recordatus est Deus Noachi, & omnis fera, & omnis bestia, quæ cum illo in arca; & transire fecit Deus ventum super terram, & defecerunt aquæ.* Recordatus est Deus, significat finem tentationis & principium renovationis; per Noachum significatur, ut prius, homo Antiquæ Ecclesiæ: per omnem feram, & omnem bestiam, quæ cum illo in arca, significantur omnia quæ apud illum: & transire fecit Deus ventum super terram, & defecerunt aquæ, significant dispositionem omnium in suum ordinem.

840. Et recordatus Deus, quod significet finem tentationis & principium renovationis, constat ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ sequuntur: quod recordetur Deus, in specie significat, quod misereatur, recordatio Ipsius est Misericordia, quæ prædicatur imprimis post tentationem, quia tunc nova lux effulget; quamdiu perstat tentatio, putat homo, Dominum abesse, quia a malis geniis agitur, & quidem ita, ut quandoque in desperatione sit tali, ut vix credat aliquem Deum dari; sed Dominus præsentior tunc est, quam usquam is credere potest; at cum Tentatio definit, tunc solatium accipit, & tunc primum credit adesse Dominum, quare hic, quia ita apparet, Recordari Deus, significat finem tentationis, & principium renovationis. Deus recordari dicitur, non autem Jehovah, quia adhuc in statu ante regenerationem; cum autem regeneratus est, tunc nominatur Jehovah, ut in fine hujus Capituli,

tis, Verſ: 20, 21: cauſa eſt, quia nondum fides conjuncta eſt charitati; tunc primum dicitur homo regeneratus, cum ex charitate agit, in charitate eſt Jehovah, non ita in fide antequam charitati juncta; charitas eſt ipſum eſſe & vivere hominis in altera vita, ipſum Eſſe & Vivere eſt Jehovah, quare antequam eſt & vivit homo, non dicitur apud eum eſſe Jehovah ſed Deus.

841. Quod per Noachum ſignificetur, ut prius, homo Antiquæ Eccleſiæ, & per omnem feram, & omnem beſtiam quæ cum illo in arca, ſignificentur omnia quæ apud illum, conſtare poteſt ab illis, quæ prius de Noacho, & de ſignificatione feræ & beſtiæ, dicta ſunt: Fera in duplici ſenſu in Verbo accipitur, pro iis apud hominem, quæ viva ſunt, & pro iis quæ mortua; quod pro iis quæ viva ſunt, cauſa eſt, quia vox illa in Lingua Hebræa ſignificat Vivum; ſed quia Antiquiſſimi in humiliatione ſua agnoverunt ſe pro feris, inde quoque per eandem vocem ſignificata ſunt quæ apud hominem mortua; hic per feram ſignificatur tant quod vivum, quam quod mortuum in uno complexu, quale ſolet eſſe apud hominem poſt tentationem, in quo viva & mortua, ſeu quæ Domini ſunt, & quæ hominis propria, ita confuſa apparent, ut vix tunc ſciat homo, quid verum & bonum; ſed Dominus tunc omnia in ordinem redigit & diſponit, ut conſtare poteſt ab illis quæ ſequuntur: quod Fera ſignificet quæ apud hominem viva ſunt, videatur in Cap: præc: vii ad verſ: 14, tum quoque in hoc Cap: ad verſ: 17 & 19: quod ſignificet quæ apud hominem ſunt, etiam mortua, conſtat ab illis quæ prius de feris & beſtiis aliquoties oſtenſa ſunt, ut n: 45, 46, 142, 143, 246.

842. Et tranſire fecit Deus ventum ſuper terram, & deſederunt aquæ, quod ſignificent diſpoſitionem omnium in ſuum ordinem, conſtat ex ſignificatione Venti in Verbo; omnes Spiritus, tam boni quam mali, comparantur & aſſimilantur vento, etiam vocantur venti; per eandem vocem in Lingua originali exprimuntur ſpiritus, per quam venti: in tentationibus, quæ hic ſunt aquæ quæ deſederunt, ut prius oſtenſum, ſunt ſpiritus mali qui inundant, qui acervatim inſtuunt cum ſuis phantaſiis, & excitant ſimiles quæ apud hominem; hi ſpiritus, ſeu hæ phantaſiæ, cum diſperguntur, dicitur in Verbo fieri per ventum, & quidem per ventum orientalem; ſe habet res apud hominem qui in tentatione, cum turbæ ſeu aquæ tentationis ceſſant, ſicut in communi, quod a pluri experientia ſcire datum, quod nempe mali ſpiritus in mundo ſpirituum ſe quandoque in cohortes conſociant, & ſic turbas excitent, ſed diſpelluntur per alias cohortes ſpirituum, a dextra utplurimum, ſic a plaga orientali, alluentes, qui illis tantum metum & terrorem incutiunt, ut nihil cogitent quam de fuga, tunc qui ſe conſociarunt, diſperguntur in omnes plagas, & ſic diſſolvuntur ſocietates ſpirituum male conſarctæ: cohortes ſpirituum, qui eos ita diſpergunt, vocantur Ventus orientalis; præter quod innumeris aliis modis diſſipentur, qui etiam Venti orientales ſunt, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus; cum ita diſperſi ſunt mali ſpiritus, tunc poſt turbam ſeu turbulentum ſtatum, oritur quaſi ſerenum, ſeu ſilentium: ſimiliter ſe habet cum homine, qui in tentatione; is dum in tentatione eſt, inter turbam

turbam talium spirituum est, quibus abactis seu dispersis fit quasi serenum, quod principium est dispositionis omnium in ordinem. Antequam aliquid in ordinem redigitur, communissimum est, quod primum in confusum quoddam, quasi chaos, redigantur, ita quæ male cohærent, diffociantur, quæ cum diffociata sunt, tunc disponit Dominus illa in ordinem; comparari hoc potest cum illis quæ existunt in natura, ubi quoque omnia & singula in confusum quoddam prius rediguntur, antequam disponuntur; nisi procellæ forent in atmosphæra, quæ dissiparent heterogenea, nusquam serenaretur ær, sed coacervarentur pestifera in perniciem: similiter in corpore humano, nisi omnia sanguinis, tam heterogenea, quam homogenea, continue & per vices confluerent prius in unum Cor, & ibi confunderentur, liquida conglutinaurentur in perniciem, & nusquam singula disponderentur distincte ad suos usus: ita quoque se habet apud hominem regenerandum. Quod ventus, in specie Ventus orientalis, nihil aliud significet, quam dispersionem falsorum & malorum, seu quod idem est, malorum spirituum & geniorum, & dein dispositionem in ordinem, constare potest in verbo: ut apud Esaïam, "Disperges eos, & *Ventus* auferet eos, & *Præcella* dissipabit eos; & tu exultabis in Jehovah, in Sancto Israelis gloriaberis," xli: 16. ubi dispersio comparatur vento, & dissipatio procellæ, quæ est malorum; tunc qui regenerati exultabunt in Jehovah. Apud Davidem, "Ecce reges se congregarunt, transiverunt una, ii viderunt, sic obstupesciti sunt, confusi sunt, festinarunt, terror apprehendit eos ibi, color sicut parturientis, per *Ventum Orientalem* confringes," xlviii: 5, 6, 7, 8. hic describitur terror & confusio, in quo sunt ex Vento orientali; descriptio hæc ab illis, quæ fiunt in mundo spirituum, desumpta est, nam sensus internus Verbi illa involvit. Apud Jeremiam, "Ponet terram eorum in stuporem, sicut *Ventus orientalis* dispergam eos coram hoste; cervice & non faciebus respiciam eos in die exitii eorum," xviii: 16, 17. hic similiter ventus orientalis pro dispersione falsorum. Similia repræsentantur per Ventum Orientalem, quo exsiccatum mare Suph, ut filii Israelis transirent, de quo in Exodo ita, "Abduxit Jehovah mare Suph, per *Ventum Orientalem* vehementem tota nocte, & posuit mare in siccum, & scissæ sunt Aquæ," xiv: 21. quod similia repræsentata sint per aquas maris Suph, ac hic significata per aquas Diluvii, constat inde, quod Ægyptii, per quos mali repræsentati, submersi sint, & filii Israelis per quos regenerati, ut hic Noachus, transgressi; perque mare Suph, sicut per diluvium, damnatio ut & tentatio, ita per Ventum orientalem dissipatio aquarum seu malorum damnationis, aut tentationis; ut quoque ex Cantico Moïsi postquam transgressi sunt, constat, Exod: xv: 1 ad 19, & apud Esaïam, "Devovebit Jehovah linguam maris Ægypti, & agitabit manum suam super flumen in vehementia *Venti* sui, percutietque illud in septem flumina, & viam faciet in calceis; tum erit semita *Reliquiis* populi Ipsius, qui residuus erit ab Aschure, quemadmodum fuit Israeli, cum ascenderet e terra Ægypti," xi: 15, 16. ubi semita reliquiis populi residui ab Aschure, pro dispositione in ordinem.

843. Vers: 2. *Et obturati sunt fontes abyssi, & cataractæ cœli, & inhibitus est imber e cœlo*, significant, quod tentatio cessavit; fontes abyssi, mala quæ voluntatis; cataractæ cœli, falsa quæ intellectus; imber ipsam tentationem in genere.

844. Ab hoc versu ad sextum, agitur de primo statu hominis hujus Ecclesiæ, post tentationem; & quæ in hoc versu, significant cessationem tentationis, actum est prius de tentatione ejus quoad voluntaria, tum de tentatione ejus quoad intellectualia; quod cessaverit tentatio quoad voluntaria, significatur per quod obturati sint fontes abyssi; & quod quoad intellectualia, per quod cataractæ cœli; quæ quod talia significant, prius dictum & ostensum est Cap: præc: vii: ad vers: 11; & quod imber ipsam tentationem, etiam ibi vers: 12, quare iis confirmandis non amplius immorandum.

845. Quod per fontes abyssi significetur tentatio quoad voluntaria, & per cataractas cœli tentatio quoad intellectualia, causa est, quia voluntarium hominis est quod agitur ab inferno; non ita intellectuale nisi immersum sit cupiditatibus, quæ sunt voluntatis; mala, quæ voluntatis, sunt quæ damnant hominem & detrudunt eum ad infernum, non ita falsa, nisi copulata sint malis, tunc unum sequitur alterum; ut constare potest a permultis, qui in falsis sunt, & usque salvantur, sicut plurimi ex gentibus, qui in charitate naturali vixerunt & in misericordia, tum Christiani qui ex simplicitate cordis crediderunt; ipsa ignorantia & simplicitas excusat, quia in illis potest esse innocentia; aliter se habet cum illis, qui confirmarunt se in falsis, & inde vitam falsi talem traxerunt, ut renuant & respuant omne verum, quæ vita prius vastatur, antequam aliquid veri & sic boni infeminari potest; pejus autem se habet cum illis, qui se in falsis confirmarunt ex cupiditatibus, sic ut falsitates & cupiditates unam vitam constituerint, ii sunt qui se demergunt inferno; hæc causa est, quod tentatio quoad voluntaria, significetur per fontes abyssi, qui sunt inferna, & tentatio quoad intellectualia per cataractas cœli, quæ sunt nubes, ex quibus imber.

846. Vers: 3. *Et recesserunt aquæ desuper terra, eundo & redeundo, & defecerunt aquæ a fine quinquaginta & centum dierum*: quod recesserint aquæ desuper terra, eundo & redeundo, significant fluctuationes inter verum & falsum; quod defecerint aquæ a fine quinquaginta & centum dierum, significant quod tentationes cessaverint: quinquaginta & centum dies significant hic, ut prius, terminum.

847. Quod recesserint aquæ desuper terra, eundo & redeundo, significant fluctuationes inter verum & falsum, constat ab illis quæ dicta sunt, quod nempe aquæ diluvii seu inundationes, quoad Noachum, significaverint tentationes, & quia hic agitur de primo statu post tentationem, aquæ recedentes eundo & redeundo non aliud significare possunt, quam fluctuationem inter vera & falsa; sed quomodo hæc fluctuatio se habet, non sciri potest, nisi sciatur quid Tentatio; nam qualis tentatio talis fluctuatio post tentationem; cum Tentatio cœlestis tunc fluctuatio est inter bonum & malum; cum Tentatio

tatio spiritualis, est fluctuatio inter verum & falsum; cum Tentatio naturalis, tunc fluctuatio est inter illa quæ sunt cupiditatum & iis contraria; nam Tentationes dantur plures, in genere sunt Cœlestes, Spirituales, & Naturales, quæ minime confundendæ sunt: Cœlestes tentationes non possunt esse nisi apud eos, qui in amore in Dominum sunt; Spirituales apud eos, qui in charitate erga proximum; Naturales sunt prorsus distinctæ ab illis, nec sunt tentationes, sed solum anxietates ex eo quod impugnentur naturales eorum amores, excitatæ ab infortuniis, morbis, & mala sanguinis & fluidorum corporis temperie; ex his paucis aliquatenus sciri potest quid Tentatio, nempe, angustia & anxietas ex illis quæ repugnant amoribus; apud quos amor in Dominum est, quicquid impugnat amorem in Dominum, cruciatum intimum producit, hoc est tentatio cœlestis: apud quos est amor erga proximum, seu charitas, quicquid impugnat hunc amorem, cruciatum conscientiæ sistit, hoc est tentatio spiritualis: at vero naturales, quas per plurimi vocant tentationes, & dolores vocant morsus conscientiæ, non sunt tentationes, sed modo anxietates ex eo, quod amores eorum impugnentur, ut cum prævident & sentiunt se privari honore, bonis mundi, fama, voluptatibus, vita corporis, & similibus, sed usque aliquid boni solent producere: præterea etiam Tentationes dantur apud eos, qui in charitate naturali sunt, ita apud hæreticos quoscunque, gentiles, idololatrias, ex iis, quæ impugnant eorum fidei vitam, quam charam habent; sed hæ sunt angustiae æmulæ tentationum spiritualium.

848. Peractis Tentationibus est quasi Fluctuatio, & si Tentationes spirituales sunt, est Fluctuatio inter verum & falsum, quod etiam inde satis manifeste constare potest, quod Tentatio sit principium Regenerationis; omnis Regeneratio ideo est, ut homo novam vitam accipiat, seu potius, ut vitam, & fiat homo ex nullo homine, seu vivus homo ex mortuo, quare cum vita ejus prior, quæ solum est animalis, per tentationes destruitur, tunc non potest aliter quam post tentationem fluctuare inter verum & falsum; verum est novæ vitæ, falsum est veteris: nisi destruat prior vita, & tale sit, nequam semen spirituale potest infeminari, nam nulla est humus. Cum autem prior vita destructa est, & talis fluctuatio, tunc pœne nihil scit quid verum & bonum, usque adeo ut vix sciat dari aliquid verum, sicut pro exemplo, cum cogitat de bonis charitatis, seu ut illa vocant, de bonis operibus, annon ex proprio illa possit facere, & in proprio sit meritum, tunc ita in obscuro & tenebroso est, ut cum dicitur ei, quod ex semet, seu ex proprio, nemo facere bonum possit, minus aliquid mereri, sed quod omne bonum ex Domino, & omne meritum sit Domini, nihil aliud possit, quam obstupescere; similiter in omnibus reliquis quæ sunt fidei, sed usque obscurum illud seu tenebrosus, in quo est, sensim & per gradus, illustratur. Regeneratio se prorsus habet, sicut cum homo nascitur infans, tunc in obscurissima vita est, fere nihil novit, quare tunc communia rerum primum influunt, quæ per gradus distinctiora fiunt, sicut communibus particularia insinuantur, porro particularibus singularia; ita communia a singularibus illustrantur, ut sciat non modo quod sint, sed etiam qualia sunt; ita se habet cum omni, qui emergit ex tentatione

tione spirituali: similis status quoque est eorum in altera vita, qui in falsis fuerunt, & vastantur. Hic status vocatur fluctuatio, & describitur hic per aquas recedentes eundo & redeundo.

849. Quod defecerint aquæ a fine quinquaginta & centum dierum, significant quod tentationes cessaverint, exinde nunc manifeste sequitur: quod quinquaginta & centum dies significant terminum, constat ab illis quæ in Cap: præc: ad vers: 24, de eodem numero dicta sunt; ita hic terminum fluctuationis & novæ vitæ.

850. Vers: 4. *Et quievit Arca in mense septimo, in septimo decimo die mensis super montibus Ararath.* Quod quieverit Arca significat regenerationem: mensis septimus sanctum: septimus decimus dies mensis significat novum: montes Ararath, lumen.

851. Quod quieverit arca significet regenerationem, constare potest ex eo, quod arca significet hominem hujus Ecclesiæ, & omnia quæ in illa, quæ apud illum hominem, ut prius multis ostensum est; cum itaque arca quiescere dicitur, est quod hic homo regeneretur: ex serie sensus literæ quidem involvi videtur, quod per quiescere arcam significetur quod fluctuationes post tentationem, de quibus in vers: præc: cessaverint, sed fluctuationes, quæ sunt dubia & obscuritates de veris & bonis, non cessant ita, sed diu perstant, ut quoque ex sequentibus constabit; inde constat, quod continua alia in sensu interno sint; quæ quia arcana, hic licet aperire, nempe, quod homo spiritualis, postquam sustinuit tentationes, similiter fiat quies Domini, sicut homo cœlestis, tum quoque, quod similiter fiat septimus, non dies septimus ut homo cœlestis, sed mensis septimus; de homine cœlesti, quod sit quies Domini seu sabbatum, & quod sit septimus dies, videatur n: 84 ad 88, sed quia differentia est inter hominem cœlestem, & hominem spiritualementem, illius quies exprimitur in lingua originali per vocem quæ significat sabbatum, hujus autem quies per vocem aliam, ex qua nominatus Noach, qui proprie est quies.

852. Quod mensis septimus significet sanctum, constat abunde ab illis, quæ prius ostensa sunt n: 84 ad 87. 395. 716. sanctum hic correspondet illis quæ Cap: 11: vers: 3, de cœlesti homine dicta, quod septimus dies sanctificatus, quia quievit in illo Deus.

853. Quod septimus decimus dies significet novum, constat ab illis quæ de eodem numero dicta & ostensa sunt Cap: præc: vii: ad vers: 11. n: 755. ubi significat principium, omne principium est novum.

854. Quod montes Ararath significant lumen, constare potest a significatione Montis, quod sit bonum amoris & charitatis n: 795, & a significatione Ararath, quod est lumen, & quidem lumen regenerati: Lumen novum seu primum regenerati nusquam existit a cognitionibus veritatum fidei, sed ex Charitate; se enim habent veritates fidei sicut radii lucis, amor seu charitas sicut flamma; lumen in regenerando non est ex veritatibus fidei, sed ex charitate, ipsæ veritates fidei sunt radii luminis inde; ita constat, quod montes

Ararath

Ararath significant tale lumen: hoc lumen est primum lumen post tentationem; quod quia primum, est obscurum, & vocatur lumen, non lux.

855. Ex his nunc constare potest, quid hæc, quæ in hoc versu, in sensu interno significant, nempe, *quod homo spiritualis sit quies sancta, ex novo lumine intellectuali quod Charitatis*; hæc cum mirabili varietate, & in jucundo ordine, ita percipiuntur ab angelis, ut si homo potuisset solum in una tali idea esse, millia & millia in multiplici serie forent, quæ intrarent & afficerent, & quidem talia, quæ nusquam potuissent describi; tale est Verbum Domini ubi vis in sensu interno, tametsi appareat in sensu literæ ut rude historicum, sicut hæc, quæ illa significant, quod *quievit arca in mense septimo, & septimo decimo die mensis super montibus Ararath.*

856. Vers: 5. *Et aquæ erant eundo & deficiendo usque ad mensem decimum; in decimo, in primo mensis, apparuerunt capita montium.* Quod aquæ essent eundo & deficiendo, significat, quod falsa inciperent disparari: mensis decimus significat vera quæ reliquiarum: quod in primo mensis apparuerint capita montium, significant vera fidei, quæ tunc videri cæperunt.

857. Quod aquæ essent eundo & deficiendo, significet quod falsa inciperent disparari, constat ex ipsis verbis, & ex illis quæ mox prius vers: 3 dicta, ubi dicitur quod aquæ recesserint eundo & redeundo, hic autem quod aquæ essent eundo & deficiendo; per hæc sicut per illa significantur fluctuationes inter verum & falsum, sed hic, quod fluctuationes istæ diminuerentur; se habent fluctuationes post tentationem, ut dictum, quod non sciat homo quid verum, sed ut per gradus cessant, ita lux veritatis apparet; causa inde est, quod quamdiu homo est in tali statu, non operari possit Internus homo, hoc est, Dominus per internum, in externum; in Interno sunt Reliquiæ, quæ sunt affectiones boni & inde veri, de quibus prius; in Externo sunt cupiditates & inde falsitates; quamdiu externa hæc non domata & extincta sunt, non patet via bonis & veris ab Interno, hoc est, per internum a Domino: Tentationes ideo quoque sunt, ut externa hominis domentur, & sic obsequiosa reddantur internis; quod cuius constare potest ex eo, ut primum impugnantur & franguntur hominis amores, ut in infortuniis, morbis, ægitudinibus animi, tunc cessare incipiunt ejus cupiditates, quibus cessantibus incipit pia loqui; ut primum autem redit ad pristinum statum, dominatur externus homo, & vix cogitat de illis; similiter in ultima mortis hora, cum corporea exstingui incipiunt: ex quibus quisque videre potest, quid Internus homo, & quid Externus; tum quid Reliquiæ; ut & quomodo cupiditates & voluptates, quæ sunt Externi hominis, impediunt, quin Dominus per internum hominem operari possit: inde quoque cuius patet, quid etiam Tentationes, seu dolores interni, qui vocantur morsus conscientiæ, efficiunt, ut nempe externus homo obsequia præstet interno; obsequium hominis externi nihil aliud est, quam quod affectiones boni & veri, non impediantur, resistantur, & suffocentur a cupiditatibus & inde falsitatibus; cessationes cupiditatum & falsitatum hic describuntur per aquas, quæ sunt eundo & deficiendo.

858. Quod mensis decimus significet vera, quæ sunt Reliquiarum, constat a significatione *Decem*, quod sint Reliquiæ, n: 576. tum ex illis, quæ mox supra de reliquiis apud internum hominem dicta sunt.

859. Quod in primo mensis apparuerint capita montium significant vera fidei, quæ tunc videri incipiunt, constat a significatione montium, n: 795, quod sint bona amoris & charitatis, hæc capita tunc videri incipiunt, cum homo regeneratur, & donatur conscientia, & per illam charitate: qui putat se videre capita montium, seu vera fidei aliunde, quam ex bonis amoris & charitatis, prorsus fallitur, absque illis Judæi & prophani gentiles possunt similiter videre. Capita montium sunt prima lucis, quæ apparent.

860. Ex his constare quoque potest, quod omnis Regeneratio procedat a vespera ad mane, ut Capite Primo Geneseos sexies dicitur, ubi de Regeneratione hominis agitur; Vespera hic describitur vers: 2, 3, Mane vers: 4, 5. hic quod primum lucis seu mane hujus status per quod apparerent capita montium.

861. Vers: 6. *Et factum a fine quadraginta dierum, Et aperuit Noach fenestram arcæ, quam fecit.* Factum a fine quadraginta dierum significat durationem prioris status, & principium sequentis: aperuit Noach fenestram Arcæ quam fecit, significat statum alterum, cum vera fidei ei apparerent.

862. Quod factum a fine quadraginta dierum significet durationem prioris status, & principium sequentis, constat a significatione *Quadraginta*, n: 730, ubi, quia agitur de tentatione, dicitur quadraginta dies & quadraginta noctes, & significavit durationem tentationis; hic quia de statu post tentationem agitur, dicitur quadraginta dies, non autem noctes; causa est, quia nunc charitas incipit apparere, quæ in Verbo comparatur diei, & vocatur dies; at fides quæ præcedit nondum ita juncta charitati comparatur nocti, & vocatur nox, sicut in Cap: 1, vers: 16: & alibi in Verbo: Fides quoque Nox in Verbo inde appellatur, quia lucem suam accipit a charitate, sicut Luna a Sole, quare etiam fides comparatur Lunæ, & vocatur Luna; & amor seu charitas comparatur Soli & vocatur Sol. Quadraginta dies, seu duratio, quam significant, se refert tum ad illa quæ præcedunt, tum ad illa quæ sequuntur, quare dicitur a fine quadraginta dierum; ita significant durationem prioris status, & principium hujus, de quo nunc agitur: hic nunc inchoat descriptio secundi status hominis hujus Ecclesiæ post tentationem.

863. Quod aperuit Noach fenestram arcæ, quam fecit, significet statum alterum, cum vera fidei ei apparerent, constare potest ab ultimis verbis Versus præcedentis, quod apparuerint capita montium, & de illorum significatione; tum a significatione fenestræ, de qua prius, n: 655, quod sit intellectuale, proinde verum fidei, quod idem est; & ex eo, quod hoc sit primum lucis. De intellectualem seu vero fidei, per fenestram significato, idem hic observandum, quod prius, nempe quod nusquam aliquod verum fidei dari queat nisi a bono amoris aut charitatis, sicut nusquam aliquod vere intellectualem, nisi a voluntario, si

si removes voluntarium, nullum intellectuale est, ut prius aliquoties ostensum, ita si removes charitatem, nulla est fides: sed quia hominis voluntas est mera cupiditas, ne intellectuale seu verum fidei cupiditati ejus immergeretur, Dominus miraculose providit, & distinxit intellectuale ab hominis voluntario per medium quoddam, quod est Conscientia, cui Charitas a Domino inditur; absque miraculosa hac Providentia nusquam aliquis salvari potuisset.

864. Vers: 7. *Et emisit corvum, & exivit exeundo & redeundo, usque ad exsiccationem aquarum super terra.* Quod emisit corvum, & exivit exeundo & redeundo, significant, quod falsitates adhuc inturbarent; per corvum significantur falsitates; per exire & redire, significatur status eorum, qui talis: usque ad exsiccationem aquarum super terra, significant dissipationem apparentem falsitatum.

865. Quod emisit corvum, & exivit exeundo & redeundo significant, quod falsitates adhuc inturbarent, constat a significatione Corvi, & a significatione exire & redire, de quibus in sequentibus: describitur hic secundus status hominis regenerandi post tentationem, quando vera fidei, ut prima lucis, incipiunt apparere; qui status talis est, quod falsitates jugiter inturbent, sic ut sit status qualis crepusculi matutini, dum adhuc obscurum ex nocte manet, quare hic significatur per corvum: falsitates apud spiritualem hominem, imprimis antequam regeneratus est, se habent sicut densæ maculæ nubis; causa est quia nihil veri fidei potest scire nisi ex revelatis in Verbo, ubi omnia communiter dicta sunt; communia non sunt nisi quam maculæ nubis, nam unumquodvis commune in se comprehendit mille & mille particularia, & unumquodvis particulare mille & mille singularia; particularium singularia sunt quæ illustrant communia; hæc nusquam ita revelata sunt homini, tam quod non describi possint, quam quod non capi, ita non agnosci & credi, sunt enim contraria fallacis sensuum, in quibus homo, quas destrui non facile admittit: aliter prorsus se habet cum homine cœlesti, qui habet perceptionem a Domino, ei possunt particularia, & particularium singularia insinuari; ut exempli causa, quod verum conjugium sit unius viri & unius uxoris, & quod tale conjugium sit repræsentativum Conjugii cœlestis, proinde quod in tali conjugio possit esse felicitas cœlestis, nusquam in conjugio viri cum pluribus uxoribus; homo spiritualis, qui ex Verbo Domini hoc scit, acquiescit, & inde accipit conscientiam, quod conjugium cum pluribus uxoribus sit peccatum, plus non novit; at homo cœlestis percipit millia, quæ confirmant, sic ut abhorreat matrimonium cum pluribus. Cum homo spiritualis modo communia scit, & ex communibus formatur ejus conscientia, & communia Verbi accommodata sint fallacis sensuum, constat, quod innumera falsitates se adjungant, ut & se insinuent, quæ non discuti possunt; hæc falsitates hic significantur per corvum, qui exivit eundo & redeundo.

866. Quod per Corvum significantur falsitates, constare potest in genere ex illis, quæ prius de Avibus dicta & ostensa sunt, quod significant intellectualia, rationalia & scientifica; & quod similiter opposita, quæ sunt ratiocinia & falsa; illa & hæc describuntur in Verbo per varias species avium; intel-

lectualia vera per aves mites, pulchras & mundas, falsa autem per aves immites, impulchras, & immundas, & quidem secundum speciem veri & falsi; falsitates crassæ & densæ per noctuas & corvos, per noctuas quia in tenebris noctis vivunt, per corvos quia colore sunt nigro; ut apud Esaiam, "*Noctua*" atque *Corvus* habitabunt in ea," xxxiv: 11. ubi agitur de Ecclesia Judaica, quod ibi nihil nisi falsitates, quæ etiam describuntur per noctuam & corvum.

867. Quod per exire & redire significetur status earum, qui talis, constat ex falsitatibus, quæ apud hominem, cum in statu primo & secundo post tentationem, quod nempe ita falsa volitent, ut exeant & redeant, ex causa, de qua prius, quod solum in communissimorum cognitione sit, & esse possit, in quæ influunt phantasiæ ex corporeis, sensualibus, & mundanis, quæ non concordant cum veritatibus fidei.

868. Usque ad exsiccationem aquarum super terra, quod significant dissipationem apparentem falsitatum, constat ex statu hominis cum regeneratur; hodie nullus non credit, quod mala & falsa apud hominem prorsus discutiantur & aboleantur, cum regeneratur, sic ut cum regeneratus est, nihil mali & falsi remaneat, ita ut mundus sit & justus, sicut abstersus & ablutus aquis, sed hoc est falsissimum, nusquam unicum malum, aut unicum falsum, discutitur ita ut aboleatur, sed omne, quodcunque ab infantia hæreditario imbuit, & actualitate acquisivit, remanet, sic ut homo, tametsi regeneratus est, non sit nisi malum & falsum, quod animabus post mortem ad vivum ostenditur; quod etiam inde satis manifeste constare potest, quod nihil boni, & nihil veri sit homini nisi a Domino, & quod omne malum & falsum homini a proprio, & quod homo, ut & spiritus, imo Angelus, si vel minime relinquitur sibi, ruat ex se ad infernum, quare etiam in Verbo dicitur, quod Cælum non sit purum; hoc Angeli agnoscunt, & qui non agnoscit, is inter Angelos non esse potest; est Sola Domini Misericordia, quæ liberat eos, imo quæ extrahit eos & detinet ab inferno, ne illuc ex semet ruant; quod detineantur a Domino, ne ruant in infernum, manifeste percipiunt Angeli, quodammodo etiam spiritus boni; spiritus autem mali, sicut homines, hoc non credunt, sed iis multoties ostensum est; de quibus ab experientia, ex Divina Domini Misericordia, dicetur in sequentibus. Cum itaque status hominis talis est, quod nusquam aliquod malum & falsum ita discuti possit, ut aboleatur, quia in malo & falso consistit ejus vita propria, Dominus, ex Divina Misericordia, dum regenerat hominem, per Tentationes, mala ejus & falsa ita domat, ut quasi mortua appareant, tametsi non mortua sunt, solum domata ne repugnare possint ita bonis & veris, quæ a Domino; tum quoque Dominus, per tentationes, novam facultatem dat, recipiendi bona & vera, donando hominem ideis & affectionibus boni & veri, ad quæ mala & falsa possint flecti; & insinuando communibus ejus, de quibus prius, particularia, & his singularia, quæ apud hominem recondita sunt, & quæ homo prorsus nescit, nam intra ejus captus & perceptionis sphaeram sunt; quæ talia sunt, ut pro receptaculis seu vasis inservire possint, ut iis a Domino insinuari queat charitas, & huic innocentia; per quorum mirabilem temperaturam, apud hominem, spiritum
&

& angelum, iridis species repræsentari potest, quare Iris signum fœderis facta est, Cap: ix: 12, 13, 14, 15, 16, de qua, ex Divina Domini Misericordia, ibi; cum ita formatus est homo, tunc dicitur regeneratus, remanentibus usque omnibus ejus malis & falsis, tum etiam conservatis omnibus ejus bonis & veris; qui malus est, ejus omnia mala & falsa, prorsus sicut fuit in illis in vita corporis, in altera vita redeunt, & vertuntur in phantasias & poenas infernales; qui autem bonus, omnes ejus status boni & veri, ut amicitiae, charitatis, & innocentiae, cum illorum jucundis & felicibus; immensum auctis & multiplicatis, in altera vita revocantur: Hæc nunc sunt, quæ significantur per exlicationem aquarum, quæ est dissipatio apparens falsitatum.

869. Verf: 8. *Et emisit columbam a secum ad videndum, num diminutæ sunt aquæ desuper faciebus bumi.* Per columbam significantur vera & bona fidei apud regenerandum: quod emisit columbam a secum ad videndum, significant statum recipiendi vera & bona fidei: num diminutæ sunt aquæ, significant falsitates, quæ impediunt: facies humi sunt illa, quæ apud hominem Ecclesiæ; humus dicitur, quia primus status, cum homo fit Ecclesiæ.

870. Quod per columbam significantur vera & bona fidei apud regenerandum, constat a significatione Columbæ in Verbo; imprimis a Columba, quæ venit super Jesum cum baptizaretur, de qua apud Matthæum, "Baptizatus" "Jesús ascendit statim ex aqua, & ecce aperti sunt coeli, viditque spiritum Dei" "descendentem, sicut Columbam, & venientem super Ipsum," III: 16, 17. & apud Joh: 1: 32. Luc: III: 21, 22. Marc: 1: 10, 11. ubi Columba non aliud significavit, quam sanctum fidei, ipse Baptismus regenerationem: inde apud Ecclesiam novam, quæ exurgeret, verum & bonum fidei, quod accipiunt per regenerationem a Domino. Similia repræsentabant & involvebant pulli columbarum aut turtures, quos in sacrificium, & in holocaustum offerebant in Ecclesia Judaica, de quibus Levit: 1: 14, ad f. Cap: v: 7 ad 10. Cap: xii: 6. Cap: xiv: 21, 22. Cap: xv: 15, 29, 30. Num: vi: 10, 11, Luc: 11: 22, 23, 34. quod constare potest a singulis illis locis; quod talia significaverint, unusquisque comprehendere potest solummodo ex eo, quod non potuissent, quin aliquid repræsentarent, si nihil, foret inane quid, & nusquam aliquid Divinum; externum Ecclesiæ est quoddam inanimatum, sed vivit ab interno, & internum a Domino. Quod Columba in genere intellectualia fidei significet, etiam constat apud Prophetas ut apud Hoscheam, "Erit Ephraim sicut Columba stolidus, non cor, Ægyptum vocarunt, Assyriam abiverunt," VII: 11. apud Eundem, "Ephraim, pavebunt, sicut volucris ex Ægypto, & Columba e terra Assyriæ," XI: 11. ubi Ephraim pro intelligente, Ægyptus pro sciente, Assyria pro rationali, columba pro illis quæ sunt intellectualium fidei, ubi etiam de regeneratione Ecclesiæ spiritualis agitur. Apud Davidem, "Jehovah, ne des feræ, animam Turturis," Psalm: LXXV: 19. fera pro illis qui sunt nullius charitatis, anima turturis pro vita fidei. Videantur quæ prius n: 40, 776, de Avibus dicta & ostensa sunt, quod nempe significant intellectualia, & quidem quod Aves mites, pulchræ, mundæ,

mundæ, & utiles, intellectualia vera & bona; at immites, deformes, immundæ & inutiles, opposita, nempe falsa, ut corvus, qui hic opponitur columbæ.

871. Quod emisit columbam a secum ad videndum, quod significant statum recipiendi vera & bona fidei, constare a serie rerum, tum a sequentibus, potest, ubi de tribus statibus regenerationis hujus hominis post tentationes, agitur, significatis per quod ter emisit columbam: hic proxime involvunt verba explorationem ejus, nam dicitur, quod emisit columbam a secum ad videndum, nempe, ut sequitur, num diminutæ sint aquæ, hoc est, num falsitates adhuc tantæ essent, ut bona & vera fidei recipi possent; sed exploratio nulla est apud Dominum, quia omnia & singula novit; quare in sensu interno non significant explorationem, sed statum, & hic primum statum, quando adhuc falsitates impedirent, quæ significantur per verba, num diminutæ sunt aquæ.

872. Quod facies humi sint illa, quæ apud hominem Ecclesiæ, & quod humus dicatur, quia est primus status cum homo fit Ecclesia, constat a significatione humi de qua prius, quod sit homo Ecclesiæ, qui tunc humus appellatur, cum ei inseminari possunt bona & vera fidei, prius vocatur terra; sicut in Primo Capite Geneleos, ubi antequam homo factus cœlestis, de illo prædicatur terra, at cum factus cœlestis, Capite secundo, de illo prædicatur humus & ager; similiter in hoc Capite. Solum ex voce Terra & voce Humus, conspici potest, quid significatur in sensu interno, non solum hic, sed etiam ubivis in Verbo: per Humum in sensu universali significatur Ecclesia, & quia Ecclesia, etiam significatur homo Ecclesiæ, nam, ut prius dictum, unusquisque homo ecclesiæ est Ecclesia.

873. Vers: 9. *Et non invenit Columba quietem volæ pedis sui, & reversa est ad illum ad arcam, quia aquæ super faciebus totius terræ, & emisit manum suam, & accepit illam, & induxit illam ad se in arcam.* Quod non invenerit columba quietem volæ pedis sui, significat, quod nihil boni & veri fidei adhuc potuisset radicem figere: quod reversa ad illum ad arcam, significat bonum & verum apparens quasi fidei apud eum: quia aquæ super faciebus terræ, significat falsitates, quod adhuc superfluerent: emisit manum suam, significat potentiam ejus propriam: & accepit illam & adduxit illam ad se in arcam, significat quod ex semet bonum faceret, & verum cogitaret.

874. Hic describitur primus status regenerationis hominis hujus Ecclesiæ post tentationem, qui communis est omnibus, qui regenerantur, nempe, quod putent ex semet bonum facere, & verum cogitare, & quia adhuc in obscurissimo sunt, etiam Dominus relinquit iis ita opinari: sed usque omne bonum quod faciunt, & omne verum quod cogitant, cum in tali opinione sunt, quæ falsa, non est bonum & verum fidei; nam quicquid homo ex semet producit, non potest esse bonum, quia a semet, qui est fons impurus & immundissimus, a fonte impuro & immundissimo nusquam potest bonum exire, cogitat enim semper de merito & justitia sui, quidam adhuc plus, contemnunt præ se alios, sicut Dominus docet Luc: XVIII: 9 ad 14, alii aliter; propriæ cupiditates se admiscunt, ita ut appareat extus sicut bonum, & usque intus est spurcum; quare bonum, quod in hoc statu facit homo, non est bonum

num fidei; similiter se habet cum vero quod cogitat, tametsi verissimum foret quod cogitat, usque quamdiu ex proprio, est in se quidem verum fidei, sed ei bonum fidei non inest; omne verum, ut sit verum fidei, ei bonum fidei a Domino inesse debet, tunc primum fit bonum & verum.

875. Quod non invenit Columba quietem volæ pedis sui, significet, quod nihil boni & veri fidei adhuc potuisset radicem figere, constat a significatione columbæ, quod sit verum fidei, tum a significatione quietis volæ pedis, quod sit radicem figere; quod radicem non possit figere, causa in sequentibus dicitur, nempe quod falsitates adhuc superfluerent: sed quomodo hoc se habet, non intelligi potest, nisi sciatur quomodo fit Regeneratio Hominis spiritualis; apud hunc hominem cognitiones fidei ex Verbo Domini, seu ex doctrinalibus inde, quæ Antiqua Ecclesia habuit ex revelatis Antiquissimæ Ecclesiæ, implantandæ memoriæ ejus, & inde mens ejus intellectualis instruenda, sed quamdiu ibi falsitates superfluunt, non possunt vera fidei, utcunque infeminata, radicari, hærent solum superficie tenus seu in memoria, nec fit humus apta, antequam falsitates discussæ sunt, ut non appareant, ut prius dictum est; ipsa humus apud hunc hominem præparatur in mente ejus intellectuali, quæ dum præparata est, tunc a Domino insinuat bonum charitatis, inde Conscientia, ex qua dein agit, hoc est, per quam Dominus operatur bonum & verum fidei: ita distinguit Dominus intellectualia hujus hominis ab ejus voluntariis, sic ut nusquam uniantur, quæ si unirentur, non potuisset non in æternum perire; apud hominem Antiquissimæ Ecclesiæ unita fuerunt voluntaria intellectualibus, ut quoque sunt apud Angelos cœlestes; sed apud hominem hujus Ecclesiæ non unita sunt, nec apud hominem spirituales uniuntur, apparet usque sicut bonum charitatis, quod facit, quasi sit ex ejus voluntate, sed est solum apparentia & fallacia; omne bonum charitatis quod facit, est Solius Domini non per voluntatem, sed per Conscientiam; si Dominus vel tantillum remitteret, ut homo ex voluntate propria ageret, pro bono, faceret malum ex odio, vindicta & crudelitate; similiter se habet cum Vero, quod homo spiritualis cogitat & loquitur, nisi ex Conscientia, & sic ex bono Domini, cogitaret & loqueretur, nusquam aliter posset cogitare & loqui verum, quam diabolica turba, cum se lucis angelos fingunt: hæc clarissime patent in altera vita. Ex his constat, quomodo fit Regeneratio, & quid sit Regeneratio spiritualis hominis, scilicet quod sit separatio partis ejus intellectualis a voluntaria, per Conscientiam, quæ a Domino in intellectuali ejus parte formatur, ex qua quod fit, apparet sicut quod ab ejus voluntate, sed est a Domino.

876. Quod reversa ad illum ad arcam, significet bonum & verum apparens quasi fidei, ex illis quæ dicta sunt, constat, tum ex illis quæ sequuntur: reverti ad arcam in sensu interno non significat liberationem, sed emitti ab arca & non redire, ut constat ab illis quæ sequuntur, ut vers: 12, quod emisit columbam, & non addiderit redire ad illum amplius; tum a vers: 15 & 16, quod jussus exire ab arca, & a vers: 18, quod exiverit; Arca significat statum ejus ante regenerationem, in qua cum fuit, in captivitate aut in carcere

cere fuit, obfessus undique a malis & falsis, seu ab aquis diluvii; quare quod reverſa ad illum ad arcam, ſignificat, quod bonum & verum per columbam intellectum rursus ad illum rediret; quicquid boni homo ex ſemet facere putat, hoc ad illum redit, nam ſpectat ipſum, vel facit illud ut coram mundo appareat, vel ut coram angelis, vel ut mereatur cœlum; vel ut maximus ſit in cœlo, talia proprio, & unicuique ejus ideæ, inſunt, tametiſi appareat in externa forma ſicut bonum & verum fidei; bonum & verum fidei eſt intus bonum & verum, ab intimis, hoc eſt, per intima hominis a Domino inſluit omne bonum & verum fidei; at cum a proprio, ſeu ex merito, tunc interiora ſunt ſpurca, & exteriora apparent munda, prorsus ſicut putida meretrix quæ facie apparet venuſta; aut ſicut Æthiops vel potius Ægyptiorum mumia candida veſte circum induta.

877. Quod aquæ ſuper faciebus terræ, ſignificent falſitates quod adhuc ſuperfluerent, conſtat a ſignificatione aquarum diluvii, quod ſint falſitates, ut prius ſatis oſtenſum eſt, ita ex ipſis verbis.

878. Quod emiſerit manum ſuam ſignificet potentiam ejus propriam; & quod acceperit illam, & induxerit illam ad ſe in arcam, ſignificet quod ex ſemet bonum faceret, & verum cogitaret, conſtat a ſignificatione Manus, quod ſit potentia, ita hic quod ſit potentia propria ex qua; emittere enim manum, & accipere columbam, & inducere ad ſe, eſt ſibi applicare & tribuere verum per columbam intellectum. Quod per Manum ſignificetur Potentia, tum poteſtas, & inde confidentia, conſtat a multis in Verbo, ut apud Eſaiam, "Viſitabo ſuper fructum magnitudinis cordis regis Aſchuris, quia dixit, in *potentia Manus mea* feci, & in ſapientia mea, quia intelligens ſum," x: 13. ubi manifeſte manus pro potentia propria, cui tribuerit, quare viſitatio ſuper eum. Apud Eundem, "Moabus expandet *Manus* in medio ſui, quemadmodum expandit natans ad natandum, & humiliabit ſuperbiam ejus, cum cataractis *Manuum* ejus," xxv: 11. manus pro potentia propria, ex præeminentia ſui præ aliis, ita ex ſuperbia. Apud Eundem, "Habitatores eorum *breves Manus*, conſternati ſunt, & pudore affecti," xxxvii: 27. breves manu pro quod nullius potentia. Apud Eundem, "Num dicet lutum figulo ſuo, quid facis; & opus tuum, non *Manus* ei," xlv: 9, non manus ei, pro quod ei nulla potentia. Apud Ezechielem, "Rex lugebit, & princeps induetur ſtupore, & *Manus* populi terræ per-turbabuntur," vii: 27, manus pro potentiis. Apud Micham, "Væ cogitantibus iniquitatem, & operantibus malum ſuper cubilibus ſuis, quod in luce mane faciunt id, & quoniam eſt pro deo *Manus* eorum," ii: 1. manus pro potentia propria, cui ſicut ſuo deo confident. Apud Sachariam, "Væ paſtori nihili, deferenti gregem, gladius ſuper *brachium* ejus, & ſuper oculum *dextræ* ejus; *brachium* ejus aſcendendo aſcendet, & oculus *dextræ* ejus caligando caligabit," xi: 17. Quia manus ſignificant potentias, ideo mala & falſa hominis in Verbo paſſim vocantur *Opera Manuum* eorum; mala ſunt ex proprio ejus voluntatis, falſa ex proprio ejus intellectus; quod mala & falſa inde, conſtare ſatis poteſt ex natura Proprii hominis, quod non ſit

fit nisi malum & falsum, de natura Proprii quod talis, videantur quæ prius, n: 39, 41, 141, 150, 154, 210, 215. Quia Manus significant in genere potentiam, ideo Jehovah seu Domino, in Verbo, multoties tribuuntur Manus, & ibi per Manus in sensu interno intelligitur Omnipotentia, ut apud Esaiam, "Jehovah, exaltata est *Manus Tua*," xxvi: 11, pro Potentia Divina. Apud Eundem, "Jehovah extendit *Manum suam*, omnes consumuntur," xxxi: 3. pro Potentia Divina. Apud Eundem, "Super opus *Manuum Mearum* præcipite Mihi; *Manus Meæ* expanderunt Cælos, & omni exercitui eorum præcepi," xlv: 11, 12. pro Potentia Divina: regenerati vocantur sæpe in Verbo opus manuum Jehovah; apud Eundem, "*Manus Mea* fundavit terram, & *Dextra Mea* palmo mensa est cælos," xlviii: 13. manus & dextra pro Omnipotentia. Apud Eundem, "Num abbreviata est *Manus Mea*, ut non sit redemptio, & num non in Me *Potentia* ad eripiendum," l: 2. pro Potentia Divina. Apud Jeremiam, "Eduxisti populum tuum Israel e terra Ægypti per signa & portenta, & per *Manum fortem*, & per *Brachium extensum*," xxxii: 17, 21. pro Potentia Divina, ubi in vers: 17. Potentia, in vers: 21 Manus: quod per Manum fortem, & per Brachium extensum educti sint ex Ægypto, sæpius dicitur. Apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovah, in die quo elegi Israel, & *sustuli Manum Meam* semini domus Jacobi, & notus factus sum iis in terra Ægypti: *Sustuli Manum Meam* illis, ad educendum eos e terra Ægypti," xx: 5, 6, 23. apud Moysen, "Vidit Israel *Manum magnam*, quam fecit Jehovah in Ægyptos," Exod: xiv: 31. Quod per Manum significetur Potentia, ex his nunc manifeste patet; imo in tantum Manus significavit Potentiam, ut quoque repræsentativum factum, ut constet a miraculis, quæ facta sunt in Ægypto, quod Mosi mandatum ut extenderet baculum aut manum, & sic fierent; ut, Moyses "extendit *Manum*, & facta est grando super Ægyptum," Exod: ix: 22. "Moyses extendit *Manum* & factæ tenebræ," Exod: x: 21, 22. Moyses "extendit *Manum* & baculum super mare Suph, & exsiccabatur; & extendit *Manum*, & reducebatur," Exod: xiv: 21, 27. nemo, cui aliqua mens vere cogitandi, potest credere, quod aliquid potentiae fuerit in manu aut in baculo Moysi, sed quia sublatio & extensio manus significavit Potentiam Divinam, etiam Repræsentativum factum est in Ecclesia Judaica; similiter cum Josua extenderet lanceam, de qua ita, "Jehovah dixit, *extende lanceam, quæ in Manu tua* ad Hajam, quia in *manum* tuam dabo illam; cum extendit Josua *lanceam, quæ in Manu*, venerunt in urbem, ceperunt eam, & Josua non re-
duxit *Manum*, qua extendit lanceam, usque dum devoverit omnes habitatores Ajæ," Jos: viii: 18, 26. exinde quoque constat, quomodo se habent Repræsentativa, quæ fuerunt externa Ecclesiae Judaicæ; inde quoque, quale est Verbum, ut illa, quæ in externo ejus sensu sunt, non appareant, sicut forent repræsentativa Domini, & Regni Ipsius, ut hic quod extenderent manum, & similiter omnia reliqua, quæ nusquam patent quod talia sint, dum mens tenetur solum in historicis literæ: patet inde quoque quantum Judæi a vero intellectu Verbi, & rituum Ecclesiae, recesserint, dum modo in externis omnem

omnem cultum posueriat, imo eoque ut tribuerint baculo Moſis, & lanceæ Joſuæ potentiam, cum tamen in illis non plus potentiæ fuit, quam in ligno, ſed quia ſignificabant Omnipotentiam Domini, & hæc in Cœlo tunc intellecta, cum extenderent ex mandato manum aut baculum, inde ſigna & miracula; ſimiliter, quod, cum Moſes ſuper vertice collis, elevaret *Manus*, quod Joſua victor eſſet, & cum remitteret, quod victus, & quod ideo ſuſtarent *Manus* ejus, Ex: xvii: 9 ad 13. Similiter quod imponerentur *Manus* cum conſecrabantur, ut a populo Levitis, Num: viii: 9, 10, 12; Joſuæ a Moſe, cum loco ejus ſuſtitueretur, Num: xxvii: 18, 23. ut ſic daretur potentia; inde ritus hodie quoque inaugurandi & benedicendi, per impoſitionem manuum. In quantum *Manus* ſignificabat & repræſentabat potentiam, conſtare poteſt ex Uſa & Jeroboamo, de quibus hæc in Verbo, de Uſa, quod *emiſerit* in Arcam Dei (manum) & prehenderit illam, quare mortuus, 11 Sam: vi: 6, 7. Arca repræſentabat Dominum, ita omne ſanctum & cœleſte; quod Uſa *emiſerit*, in Arcam, repræſentabat potentiam propriam, ſeu proprium hominis, quod quia prophanum, non legitur manus, ſed uſque intelligitur, ex cauſa, ne perciperetur ab Angelis tale prophanum quod tetigiſſet ſanctum, & quia emiſit, mortuus eſt: de Jeroboamo, “Factum, cum audivit verbum Viri Dei, quod clamavit contra altare, & *emiſit* Jeroboam *Manum ſuam* deſuper altari, dicendo prendite illum, & arefacta eſt *Manus* ejus, quam *emiſit* contra illum, & non potuit reducere eam ad ſe, dixit ad Virum Dei, precare quæſo facies Jehovæ Dei tui, ut revertatur *Manus* mea ad me; & precatus eſt Vir Dei, facies Jehovæ, & reverſa eſt *Manus* ejus ad eum, & facta ſicut prius,” 1 Reg: xiii: 4, 5, 6, hic ſimiliter per *emittere manum*, ſignificatur potentia propria, ſeu proprium, quod prophanum, quod violare vellet ſanctum per emiſſionem manus ad virum Dei, quare manus arefacta; ſed quia idololatra erat, nec prophanare potuit, ut prius dictum, reverſa eſt manus ejus. Quod *Manus* ſignificet & repræſentet potentiam, conſtare poteſt a repræſentativis in Mundo ſpirituum, ibi Brachium quoddam nudum quandoque in conſpectum venit, in quo tantum robur, ut confringere poſſit oſſa, & intimas medullas quaſi in nihilum contundere, & inde tantus terror, ut corde liqueſcant; imo actualiter ei eſt tale robur.

879. Verſ: 10, 11. *Et exſpectavit adhuc ſeptem dies alios, & perrexit emitte-
tere Columbam de Arca. Et reverſa eſt ad illum Columba ad tempus vespere; &
ecce folium olivæ decerptum in ore illius; & cognovit Noach quod diminutæ a-
quæ deſuper terra.* Quod exſpectavit adhuc ſeptem dies, ſignificat principium ſecundi ſtatus regenerationis; ſeptem dies ſignificant ſanctum, quia nunc de charitate: & perrexit emitte-
tere columbam de arca, ſignificat ſtatum recipiendi bona & vera fidei: & reverſa eſt ad illum columba ad tempus vespere, ſignificat quod pauxillum apparere inciperent; tempus vespere eſt ſicut in dilu-
culo ante mane; & ecce folium olivæ decerptum in ore ejus, ſignificant ali-
quantulum veri fidei; folium eſt verum; oliva eſt bonum charitatis; decerptum, eſt quod verum fidei inde; in ore ejus, eſt, quod oſtenſum: & cognovit Noach, quod diminutæ aquæ deſuper terra, ſignificant, quod hæc
ita, quia falſitates non tantæ, ut prius, quæ impedirent.

880. Quod expectavit adhuc septem dies, significet principium secundi status regenerationis, constare exinde potest, quod per hoc, tempus quod intercedit inter primum statum, de quo in vers: mox præc: 8 & 9, & hunc secundum, de quo hic in vers: 10 & 11, describatur; tempus illud, quod intercedit, ut historice connexa sint, exprimitur per quod expectavit. Quomodo Secundus status regenerationis se habet, constare aliquantum potest ab illis, quæ dicta & ostensa sunt de Primo statu, qui fuit, quod nondum potuerint vera fidei radicem figere, ex eo quod falsitates impedirent; tunc primum vera fidei radican- tur, quando homo incipit agnoscere & credere, prius nondum radicata sunt; quæ homo audit ex Verbo, & memoria tenet, non est nisi infematio: sed radicatio nusquam incipit, nisi cum homo bonum Charitatis accipit & recipit; omne verum fidei radicitur a bono fidei, hoc est, a bono charitatis; se habet hoc sicut semen, quod injicitur terræ, tempore quando adhuc hyems est, seu quando terra friget, tunc ibi quidem jacet, sed non radicem agit, ut primum vero calor solis, quod fit tempore primi veris, terram calefacit, tunc incipit semen radicem in se primum agere, & dein emittere in terram; similiter se habet cum semine spiritali, quod implantatur, hoc nusquam radicitur, antequam bonum charitatis quasi calefacit illud; tunc primum in se radicem agit, quam dein producit. Sunt tria apud hominem, quæ concurrunt, & se uniunt, nempe naturale, spirituale, & cœleste; naturale ejus nusquam aliquam vitam accipit, nisi a spiritali, & spirituale nusquam nisi a cœlesti, & cœleste a Solo Domino, qui est ipsa Vita: sed ut adhuc plenior ejus idea capiatur, est Naturale, receptaculum quod recipit, seu vas cui infunditur Spirituale; & Spirituale est receptaculum quod recipit, seu vas cui infunditur Cœleste; ita per cœlestia vita a Domino; talis est influxus; Cœleste est omne bonum fidei, apud hominem spiritualement bonum charitatis; Spirituale est verum, quod nusquam fit verum fidei, nisi in illo sit bonum fidei, seu bonum charitatis, in quo est ipsa vita ex Domino: ut adhuc manifestius sciatur quomodo se habet, Naturale hominis est, quod faciat *Opus charitatis*, hoc vel manu, vel ore, sic per organa corporis, sed hoc in se est mortuum, non vivit nisi a Spiritali quod in opere, & non vivit Spirituale nisi a Cœlesti, quod a Domino, inde dicitur opus bonum, nam nihil bonum nisi a Domino; quia ita se res habet, unicuique constare potest, quod in omni opere charitatis, ipsum opus sit nihil nisi materiale quoddam, sed quod sit animatum, hoc habeat a vero fidei quod in opere; & porro quod verum fidei nec sit aliquid nisi inanimatum quoddam, sed quod sit vivum, hoc habeat a bono fidei; & quod bonum fidei non sit vivum nisi a Solo Domino, Qui est Ipsum Bonum & Ipsa Vita: inde patet, cur cœlestes Angeli non audire velint de fide, minus de opere, videatur n: 202, quia tam fidem, quam opus derivant ex amore, & faciunt fidem ex amore, ipsumque opus fidei ex amore, sic ut iis evanescat tam opus quam fides, & remaneat solum amor & bonum inde, quorum in amore est Dominus: Angeli illi quia tam cœlestes ideas habent, distincti sunt ab Angelis, qui

qui Spirituales vocantur; ipsaque eorum cogitatio & loquela inde est multo incomprehensibilior cogitatione & loquela Angelorum spiritualium.

881. Quod septem significant sanctum, quia nunc de charitate, constat a significatione septem, de qua prius n: 395 & 716: septem hic quoque insertum est, ut historice omnia cohereant, nam septem, & septem dies, in sensu interno, nihil nisi quam sanctitatem quandam adjiciunt, quam secundus hic status habet a coelesti, hoc est, a charitate.

882. Et perrexit emittere columbam de arca, quod significet statum recipiendi bona & vera fidei, constat ab illis, quæ dicta sunt ad vers: 8, ubi similia fere verba sunt, sed cum differentia, quod ibi dicatur, quod emisit columbam a secum, ex causa, de qua etiam ibi, quod tunc operatus sit verum & bonum a semet, seu quod crediderit ex propria potentia, quod est, *a secum*.

883. Quod reversa est ad illum columba ad tempus vespere, significet quod pauxillum apparere inciperent, & quod tempus vespere sit sicut in diluculo ante mane, constare similiter potest ab illis quæ dicta sunt prius ad vers: 8, tum ab eo, quod hic dicatur tempus vespere; de vespera videantur quæ dicta sunt in Cap: 1: Genes: ubi sexies dicitur, quod fuit vespera & fuit mane; est vespera vox regenerationis, & quidem illius ejus status, cum adhuc in umbra est, seu cum adhuc modo pauxillum ex luce apud eum appareat; ipsum mane describitur in vers: seq: 13 per quod removit tectum arcæ, & vidit: Quia Vespera significabat diluculum ante mane, in Ecclesia Judaica toties mentio vespere fit; tum ideo inchoarunt sabbatha & festa sua a Vespera; ut & mandatum Aharoni, ut accenderet lucernam sanctam vespere, Exod: xxvii: 21.

884. Et ecce folium olivæ decerptum in ore ejus, quod significant aliquantulum veri fidei; quod Folium sit verum, Oliva sit bonum charitatis; decerptum quod verum fidei inde; in ore ejus, quod ostensum; constat a significatione olivæ, & ex ipsis verbis elucet; & quod pauxillum, ex eo, quod solum esset folium.

885. Quod Folium significet verum, constat passim a Verbo, ubi homo comparatur arbori, seu appellatur arbor, ibi fructus significant bonum charitatis, & folium verum inde; similiter etiam se habent: ut apud Ezechielem, "Juxta fluvium ascendit super ripa ejus hinc & illinc omnis arbor cibi, cujus non decidit *Folium*, nec consumitur *fructus*, in menses suos renascitur; quia aquæ ejus e Sanctuario ipsæ exeuntes; & erit *fructus* ejus in cibum, & *Folium* ejus in medicinam," XLVII: 12. Apoc: xxii: 2. ibi arbor pro homine Ecclesiæ in quo Regnum Domini, fructus pro bono amoris & charitatis, folium pro veris inde, quæ ad instructionem generis humani & ejus regenerationem inserviunt, quare folium dicitur esse in medicinam. Apud Eundem, "Nonne radices ejus evellet, & *fructum* ejus succidet, & exarescet, omnia *Decerpta* (folia) germinis ejus, arescet, xv: 9. ibi de vite, seu de Ecclesia, vastata, cujus bonum quod est fructus, & decerptum germinis, quod est verum, ita arescit. Apud Jeremiam, "Benedictus vir, qui confidit in Jehovah; erit sicut Arbor plantata juxta aquas; erit *Folium* ejus viride, in anno caritatis non erit sollicitus; & non recedet a faciendo *fructum*," xvii: 7, 8. folium viride pro vero fidei, ita pro ipsa fide quæ ex charitate; similiter apud Davidem, Psalm: 1: 3.

apud

apud Eundem Prophetam, "Non uvæ in vite, nec ficus in ficu, & *Folium* "decidit," VIII: 13, uvæ in vite pro bono spirituali, ficus in ficu pro bono naturali; folium pro vero, quod ita decidit; pariter Esai: xxxiv: 4. Similia intellecta sunt per Ficum, quam Jesus vidit, & ubi nihil invenit præter *Folia*, quare arefacta, Matth: xxi: 20. Mar: xi: 13, 14, erat Ecclesia Judaica in specie per ficum hic intellecta, apud quam nihil boni naturalis amplius; sed doctrinale fidei seu verum quod apud eam conservatum, est folium; Ecclesia vastata talis est, quod sciat verum, sed non vult intelligere; similes sunt, qui dicunt se scire verum seu quæ fidei sunt, & nihil boni charitatis habent, sunt modo folia ficus, & arescunt.

886. Quod Oliva significet Bonum charitatis, constat non solum a significatione olivæ, sed etiam a significatione olei in Verbo: Oleum olivæ erat, præter Aromata, quo ungebantur Sacerdotes & Reges; & Oleum olivæ erat pro lucernis, de illo videatur, Exod: xxx: 24. de hoc Exod: xxvii: 20. causa quod Oleum olivæ adhiberetur ad unctiones & lucernas, erat, quod representabat omne Cœleste, proinde omne bonum amoris & charitatis; oleum enim est ipsum essentiale arboris, & quasi anima ejus, sicut cœleste aut bonum amoris & charitatis est ipsum essentiale seu ipsa anima fidei; inde representatio; quod oleum significet cœleste aut bonum amoris & charitatis, multis ex Verbo confirmari potest, sed quia hic nominatur Oliva, solum aliqua loca confirmantia de Oliva, licet afferre: apud Jeremiam, "*Olivam* virentem, pulchram fructu forma, vocavit Jehovah nomen tuum," xi: 16; ubi ita appellatur Ecclesia Antiquissima seu Cœlestis, quæ fundamentalis erat Ecclesiæ Judaicæ; quare omnia representativa istius Ecclesiæ spectabant cœlestia, & per cœlestia Dominum. Apud Hoscheam, "Ibunt rami ejus & erit sicut *Oliva* honor ejus, & odor illi sicut Libani," xiv: 7. ubi de Ecclesia plantanda, cujus honor est oliva, seu bonum amoris & charitatis, & odor sicut Libani est affectio veri fidei inde; Libanus pro cedris, quæ significabant spiritualia seu vera fidei. Apud Sachariam, "Duæ *Olivæ* juxta Candelabrum, una a dextra lechyti; & una juxta sinistram illius: hi duo filii *Olei puri*, stantes juxta Dominum totius terræ," iv: 3, 11, 14. ubi duæ Olivæ pro Cœlesti & Spirituali, ita pro Amore, qui est Ecclesiæ cœlestis, & pro charitate quæ est Ecclesiæ spiritualis; hæ sunt ad dextram & sinistram Domini; candelabrum significat hic, sicut representabat in Ecclesia Judaica, Dominum; lucernæ cœlestia, ex quibus spiritualia, sicut a flamma radii lucis seu lux. Apud Davidem, "Uxor tua, sicut vitis fructifera in lateribus Domus tuæ; filii tui sicut plantæ *Olivarum*," Psalm: cxxviii: 3. ubi uxor sicut vitis pro Ecclesia spirituali; filii pro veris fidei, quæ vocantur plantæ olivarum, quia a bonis charitatis. Apud Esaiam, "Relinquentur in eo racemationes sicut decussio *Olivæ*, duæ tresve baccae in capite rami," xvii: 6. ubi de reliquiis apud hominem; olivæ pro reliquiis cœlestibus. Apud Micham, "Calcabis *Olivam*, & non unges te *Oleo*; & mustum, & non bibes vinum," vi: 15. & apud Mosen, "Vineas plantabis & coles, & vinum non bibes; *Olivæ* erunt tibi in omni termino tuo, & *oleo* non unges te," Deut: xxviii:

39, 40. ubi de abundantia doctrinalium de bonis & veris fidei, quæ quia tales, rejiciebant. Ex his locis constare potest, quod Folium significet verum fidei, & Oliva bonum charitatis; & quod similia significantur per folium olivæ, quod columba ferebat in ore, hoc est, quod nunc appareret apud hominem Antiquæ Ecclesiæ aliquantulum veri fidei ex bono charitatis.

887. Quod diminutæ aquæ desuper terra, significant quod hæc ita, quia falsitates non tantæ, quæ impedirent, constat a significatione eorundem ve rborum prius vers: 8. Quod falsitates non tantæ, ut prius, quæ impedirent, in secundo statu, de quo hic agitur, ita se habet, quod omnes falsitates, quas sibi acquisivit homo, remaneant, sic ut non una aboleatur, ut prius dictum; sed cum regeneratur homo, sunt vera quæ infeminantur, ad quæ falsa flectuntur a Domino, & sic apparent quasi discussæ; & quidem per bona, quibus donatur.

888. Vers: 12: *Et expectavit adhuc septem dies alios, & emisit columbam, & non addidit ad illum redire amplius.* Expectavit adhuc septem dies, significant principium tertii status; septem dies significant sanctum: & emisit columbam, significat statum recipiendi bona & vera fidei: quod columba non rediret ad illum amplius, significat statum liberum.

889. Quod expectavit adhuc septem dies significet principium tertii status; & quod septem significant sanctum, constat ex illis quæ de secundo statu mox prius dicta sunt, ubi similia verba.

890. Et emisit columbam, quod significet statum recipiendi bona & vera fidei, similiter constat ab illis quæ dicta sunt ad vers: 10, nam eadem verba sunt, & idem sensus, solum quod ibi de secundo statu, hic de tertio agatur. Tertius status describitur per quod columba non redierit, tum quod Noach removerit testum arcæ; demum quod exiverit ex arca, quia arefactæ facies humi, & exsiccata terra.

891. Quod columba non rediret ad illum amplius, significet statum liberum, inde nunc sequitur, & quidem ex eo, quod columba, seu verum fidei, sicut cæteræ aves, ut & bestię, ita Noachus, non amplius in arca teneretur pro aquis diluvii; quamdiu in arca erat, status servitutis, seu status captivitatis aut carceris erat, agitantibus eum aquis diluvii seu falsis, qui status, cum statu tentationis, describitur in Cap: præc: vers: 17, quod aquæ creverint & sustulerint arcam, & quod elevata arca desuper terra; tum vers: 18 quod corroboratæ aquæ, & iverit arca de super faciebus aquarum; status ejus libertatis describitur, quod non solum exiverit ex arca Noachus, sed etiam omnia quæ cum cum illo fuerunt, in hoc Capite, vers: seq: 15, 16, 17, 18; ita omnium primum columba, hoc est, verum fidei ex bono, nam omne liberum est ex bono fidei, hoc est, ex amore boni.

892. Quando homo regeneratus est, tunc primum in statum libertatis venit, antea in statu servitutis fuit; servitus est, cum imperant cupiditates & falsitates, libertas cum affectiones boni & veri; quod quomodo se habet, nusquam homo percipit quamdiu in statu servitutis est, sed tunc primum quando in statum libertatis venit: cum in statu servitutis est, hoc est, cum cupiditates

piditates & falsitates imperant, putat homo, qui ab illis subjugatus est, quod in statu libertatis sit, sed crassa est falsitas, aufertur enim tunc a jucundo cupiditatum & voluptatum inde, seu a jucundo amorum suorum, & quia a jucundo, apparet ei sicut liberum; quisque dum a quodam amore ducitur, quocunque aufertur, dum sequitur, liberum putat, sed sunt diabolici spiritus, in quorum consortio & quasi torrente est, qui auferunt eum, hoc putat homo liberrimum esse, & quidem in tantum, ut credat, si privaretur hoc statu, quod in vitam miserrimam veniret, imo quod non in aliquam; & hoc non solum ex eo, quod nesciat dari aliam vitam, sed etiam ex eo, quod impressiones captaverit, quod nemo in coelum venire possit, nisi per miseras, paupertatem, & voluptatum privationes; sed quod hoc falsum sit, a pluri experientia mihi scire datum est, de qua experientia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Homo nusquam in statum libertatis venit, antequam regeneratus est, & per amorem boni & veri ducitur a Domino, in quo statu cum est, tunc primum scire & percipere potest, quid liberum, quia tunc quid vita, & quid vera vitae jucunditas, & quid felicitas, prius ne quidem scit quid bonum, id quandoque summum bonum vocat quod summum malum: qui in statu libertatis a Domino sunt, cum vident, magis cum sentiunt vitam cupiditatum & falsitatum, ita eam abhorrent, sicut qui infernum ante oculos apertum vident: sed quia ignotissimum plerisque est, quid vita libertatis, licet his paucis dicere, quid sit, nempe quod vita libertatis, seu libertas, solummodo sit duci a Domino. Sed quia plura sunt, quae obveniunt, quin homo credere possit, quod illa vita sit vita libertatis, tam quia tentationes subeunt, quae fiunt ab eadem, ut liberentur a dominio spirituum diabolicorum; quam quia non aliud jucundum & bonum norunt quam cupiditatum ex amore sui & mundi; tum etiam quia falsam opinionem conceperunt de omnibus quae sunt vitae coelestis, quare non possunt per descriptiones ita erudiri, quam per vivas experientias, ideo, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus illas licet adducere.

893. Vers: 13. *Et factum in primo & sexcentesimo anno, in principio in primo mensis, aruerunt aquae desuper terra, & removit Noach tectum Arcae, & vidit, & ecce arefactae sunt facies humi.* Quod factum in primo & sexcentesimo anno, significant terminum ultimum: in principio in primo mensis, significant terminum primum: aruerunt aquae desuper terra, significant quod falsitates tunc non apparerent: & removit Noach tectum arcae & vidit, significant remotis falsis lucem veritatum fidei, quas agnovit, & quibus fidem habuit: & ecce arefactae sunt facies humi, significant regenerationem.

Quod factum in primo & sexcentesimo anno significent terminum ultimum, constat ex significatione numeri sexcenteni, de quo in Cap: praec: vers: 6, n: 737, quod sit principium, & quidem ibi, principium tentationis, finis ejus designatur per eundem numerum, transacto integro anno, sic ut factum in fine anni, quare etiam adjicitur, quod in principio in primo mensis, quo significatur terminus primus. Tota aliqua periodus in Verbo designatur vel per diem, vel per septimanam, vel per mensem, vel per annum, imo si vel foret centum aut mille annorum, sicut dies in Primo Capite Genesios

neseos, per quem significatæ sunt periodi regenerationis hominis Antiquissimæ Ecclesiæ, nam Dies & Annus nihil aliud in sensu interno significant, quam tempus, & quia tempus, significant statum, quare Annus pro tempore & statu passim sumitur in Verbo, ut apud Esaïam, "Ad proclamandum *Annus* beneplaciti Jehovæ, & *Diem* ultionis Deo nostro, ad consolandum omnes lugentes," LXI: 2. ubi de Adventu Domini. Apud Eundem, "*Dies* ultionis in corde meo, & *Annus* redemptorum meorum venerat," LXIII: 4. ubi quoque dies & annus pro tempore & statu. Apud Habakuk, "Jehovah opus tuum in medio *Annorum* vivifica illud; in medio *Annorum* novum facias," III: 2, ubi anni pro tempore & statu: apud Davidem, "Deus Tu Ipse, & *Anni* Tui non consumuntur," Psalm: CII. 28. anni pro temporibus, & quod Deo non tempus: similiter hic annus, qui fuit diluvii, nusquam significat aliquem annum, sed tempus non per certos annos determinatum, & simul statum; videantur quæ prius de annis n: 482, 487, 488, 493.

894. In principio in primo mensis, quod significant terminum primum, inde nunc constat. Quæ præterea hæc involvunt, sunt arcaniora quam ut ita describi possint, solum quod non determinatum sit tempus, quo homo regeneratus est, sic ut dicere queat quod nunc perfectus sim; sunt enim indefiniti status mali & falsi apud unumquemvis hominem, non solum status simplices sed etiam multifariam compositi, qui discutiendi sunt ita ut non appareant, ut dictum; in aliquibus statibus potest homo perfectior dici, sed in indefinitis aliis non ita; qui in vita corporis regenerati sunt, & qui in fide in Dominum, inque charitate erga proximum, vixerunt, in altera vita jugiter perficiuntur.

895. Quod aruerunt aquæ desuper terra, significant quod falsitates tunc non apparerent, constat ab illis quæ dicta sunt; in specie significant, quod falsitates separatæ sint a voluntariis hujus hominis Ecclesiæ, terra significat hic hominis voluntatem, quæ non est nisi cupiditas, quare dicitur, quod aquæ aruerint desuper terra; humus ejus est, ut prius dictum, in parte hominis intellectuali, cui inseminantur vera; nusquam in parte ejus voluntaria, quæ ab intellectuali in homine spirituali separata est, quare in sequentibus hujus Versus dicitur, quod arefactæ sint facies humi: apud Antiquissimæ Ecclesiæ hominem fuit humus in parte ejus voluntaria, cui inseminavit Dominus bona, inde ex bonis nosse & percipere potuit verum, seu ex amore habere fidem; si nunc idem fieret, non potuisset non homo in æternum perire, nam voluntas ejus prorsus corrupta est: quomodo inseminatio in partem voluntariam & in partem intellectualem hominis se habeat, inde constare potest, quod Antiquissimæ Ecclesiæ homini quidem fuissent revelationes, per quas in perceptionem bonorum & verorum ab infantia initiaretur, sed quia in voluntaria ejus parte inseminabantur, percipiebat absque nova instructione innumera, sic ut ex uno Communi, a Domino nosset particularia & singularia, quæ nunc discere & sic scire debent, & vix tamen millesimam eorum partem scire possunt; nam homo Ecclesiæ spiritualis nihil novit nisi quod discit, & quod sic scit, retinet, & credit verum esse; imo si discit falsum, & hoc

hoc imprimitur ei sicut foret verum, etiam credit, quia non habet aliam perceptionem, quam quod ita sit, quia ita persuasus; qui conscientiam habent, ex conscientia aliquod dictamen habent, sed non aliud, quam quod verum sit, quia sic audiverunt & didicerunt, hoc conscientiam eorum format, quod constare potest ab iis, qui conscientiam falsi habent.

896. Quod removet Noach tectum arcæ, & vidit, significant remotis falsis lucem veritatum fidei, quas agnovit, & quibus fidem habuit constare potest a significatione remove tectum, quod sit auferre illa quæ impediunt lucem; quia per arcam significatur homo Antiquæ Ecclesiæ qui regenerandus, per tectum non aliud significari potest, quam id quod impedit, ne videat cælum, seu lucem; quod impedit, fuit falsum, quare dicitur, quod vidit; videre in Verbo significat intelligere, & fidem habere; hic quod veritates agnoverit, & illis fidem habuerit: prorsus aliud est veritates scire, & veritates agnoscere, & veritatibus fidem habere; scire est primum regenerationis, agnoscere est secundum, fidem habere est tertium; quæ differentia sit inter scire, agnoscere, & fidem habere, inde constare potest, quod pessimi queant scire, & usque non agnoscere, sicut Judæi & ii qui ratiociniis speciosis destruere conantur doctrinalia; quod infideles possint quoque agnoscere, & cum in certis statibus sunt ex zelo prædicare, confirmare & persuadere; sed fidem habere non possunt nisi fideles; qui fidem habent, ii sciunt, agnoscunt & credunt, ii charitatem habent, ii conscientiam, quare nusquam prædicari potest fides, seu de aliquo quod fidem habeat, nisi talis sit; hoc nunc est, regeneratum esse: solum scire quid fidei, est memoriæ non consentiente ejus rationali; agnoscere quod fidei est rationale quoddam consentiens inductum a certis causis & propter certos fines; sed fidem habere est conscientia, hoc est, Domini operantis per conscientiam: hoc constare quam optime potest ab iis in altera vita; qui modo sciunt, sunt plures in inferno; qui agnoscunt, sunt etiam, quia agnoverunt in vita corporis, sicut dictum, in certis statibus; sed cum percipiunt in altera vita quod verum sit quod prædicaverunt, informarunt & persuaserunt, multum mirantur, agnoscunt solum, quando iis revocatur in memoriam, quod ita predicaverint: sed qui fidem habuerunt, illi omnes sunt in cælo.

897. Hic quia agitur de Homine Antiquæ Ecclesiæ regenerato, significatur per videre, agnoscere & fidem habere; quod videre hæc significant, constare potest ex Verbo, ut apud Esaiam "Non *spectastis* ad Factorem illius, & Formatorem illius e longinquo non *vidistis*," xxii: 11. de civitate Zionis; Formatorem e longinquo non videre, est non agnoscere, minus fidem habere. Apud Eundem, "Impingua cor populi hujus, & aures ejus aggrava, ac oculos ejus obline, ne forte *videat oculis suis*, & auribus suis audiat, & cor ejus intelligat, & convertatur, & sanetur ei" vi: 10: oculis videre pro agnoscere & fidem habere: apud Eundem "Populus ambulantes in tenebris *viderunt lucem* magnam," ix: 2. de gentibus quæ fidem acceperunt; similiter ac hic, removet tectum, & vidit. Apud Eundem, "Audient in die illo surdi verba Libri, & e caligine, & e tenebris

"bris oculi cæcorum videbunt," xxix: 18, de conversione gentium ad fidem; videre pro fidem accipere. Apud Eundem, "Surdi audite, & cæci *spectate* " *videndo*," xlii: 18, similiter. Apud Ezechielem, "Quibus oculi ad *videndum*, & non vident, quibus aures ad audiendum & non audiunt, quia "domus rebellionis illi," xii: 2. pro, qui intelligere, agnoscere, & fidem habere possunt, & non volunt. Quod Videre significet fidem habere constat manifeste ex representatione Domini per serpentem æneum in deserto, quod sanarentur omnes qui viderent illum, de quo apud Moysen, "Pone serpentem "super signum, & fiet, omnis morsus, & *videris* illum, & vivet; factum est, si momordit serpens virum, & *vi lit* ad serpentem æris, & vixit," Num: xxi: 8, 9. ex quo quisque videre potest, quod Videre significet fidem, nam quid ibi videre, nisi representativum fidei in Dominum. Inde quoque constat, quod Primogenitus Jacobi, Ruben, a Videndo ita vocatus, significet in sensu interno Fidem; videantur quæ prius dicta de Primogenitis Ecclesiæ, n: 352 & 367.

898. Et ecce arefactæ sunt facies humi, quod significant regenerationem, constat a significatione Humi, de qua passim prius, quod sit homo Ecclesiæ; arefactæ dicuntur facies humi, quando falsitates non amplius apparent.

899. Vers: 14. *Et in mense secundo, in septimo & vigesimo die mensis, exsiccata est terra.* Mensis secundus significat omnem statum ante regenerationem: septimus & vigesimus dies, sanctum: exsiccata terra, quod regeneratus. Sunt hæc clausula præcedentium, & principium sequentium.

900. Quod mensis secundus significet omnem statum ante regenerationem, constat a significatione Duo in Verbo; duo significant idem ac sex, hoc est, pugnam & laborem, qui præcedit regenerationem, ita hic omnem statum, qui præcedit, antequam regeneratus est. Tempora maxima & minima communiter in Verbo distinguuntur in tria aut in septem, & vocantur vel Dies, vel Septimanæ, vel Menses, vel Anni, vel Sæcula; tria & septem sunt sancta, duo aut sex, quæ præcedunt, non sancta, sed respective prophana, ut ostensum prius, n: 720. tria & septem quoque sunt sacrosancta, utrumque ex causa, quia prædicantur de ultimo iudicio, quod venturum Tertio vel Septimo die; Ultimum Iudicium unicuique est, cum Dominus venit, tam in communi, quam in particulari; nempe ultimum iudicium fuit cum Dominus venit in mundum; ultimum iudicium cum venturus in gloriam; ultimum iudicium cum ad hominem quemcunque in particulari; ultimum iudicium quoque est unicuique cum moritur; ultimum hoc iudicium est dies tertius & dies septimus, qui sanctus est iis qui bene vixerunt, at non sanctus iis qui male vixerunt; quare tam de iis qui iudicantur ad mortem prædicatur dies tertius & septimus, quam de iis qui iudicantur ad vitam, inde numeri illi significant non sanctum iis qui iudicantur ad mortem, at sanctum iis qui iudicantur ad vitam: Duo aut Sex, quæ præcedunt, se habent respective, & significant in genere omnem illum statum qui præcedit; hæc significatio est numerorum Duo & Sex, & se habent applicate ad quodcumque subjectum, & ad quamcunque rem quæ est subjectum, de qua prædicantur:

dicantur : quod manifestius constare potest ab his quæ nunc sequuntur de numero viginti septem.

901. Quod septimus & vigesimus dies significet sanctum, inde constat, quia compositus est ex tribus in se bis multiplicatis, tria in se multiplicata sunt novem, & hæc novem iterum per tria multiplicata sunt viginti septem, quare in hoc numero regnant tria ; ita Antiquissimi supputabant suos numeros, & per illos nihil nisi quam res intelligebant : quod tria idem significant ac septem, constare potest ab illis, quæ mox prius dicta sunt : causa arcana est, quod Dominus resurrexerit *Die Tertio* ; ipsa Domini Resurrectio involvit omne sanctum, & omnium resurrectionem, quare in Ecclesia Judaica numerus hic repræsentativus factus est, inque Verbo est sanctus ; similiter ac in Cœlo, ubi numeri nulli, sed loco Tria & Septem idea communis sancta Resurrectionis & Adventus Domini : quod Tria & Septem sancta significant, constat a sequentibus locis in Verbo ; apud Moysen, “ Tangens mortuum immundus *Septem diebus*, hic expiabit se illo in *Die Tertio*, & *Die Septimo* mundus “ erit : & si non expiaverit se in *Die Tertio*, & in *Die Septimo* non mundus “ erit. Qui tangit confossum gladio, aut mortuum, aut os hominis, aut sepulchrum, immundus erit *Septem Dies* ; sparget mundus super immundum in *Die Tertio*, & in *Die Septimo*, & expiabit eum in *Die Septimo* ; & “ lavabit vestes suas, & abluet se in aquis, & mundus erit in vespera,” Num : xix. 11 : 12, 16, 19. quod hæc repræsentativa sint, seu quod externa significant interna, manifeste constat, ut quod immundus esset qui tetigerit mortuum, confossum, os hominis, sepulchrum, quæ omnia in sensu interno significant hominis propria, quæ mortua & prophana : tum quoque quod lavaret se, in aquis, & quod in vespera mundus ; ita quoque dies tertius, & dies septimus repræsentativi sunt, significantes sanctum, quia in illis expiaretur, & sic mundus esset. Similiter, qui redierunt a prælio contra Midianitas, de quibus, “ Vos castrametamini foris extra castra *Septem Dies*, omnis “ qui occidit animam, & omnis qui tetigit confossum ; expiabit vos in “ *Die Tertio*, & in *Die Septimo*,” Num : xxxi : 19. Si hoc solum rituale foret, & dies tertius & septimus non repræsentativus & significativus sancti seu expiationis, foret mortuum quid, sicut quod absque causa, & causa absque fine, seu sicut separatum a causa & hæc a suo fine, ita nequaquam Divinum. Quod Dies Tertius repræsentativus fuerit, & ita significativus sancti, constat manifeste ab Adventu Domini super montem Sinai, de quo ita præceptum, “ Dixit Jehovah ad Moysen, abi ad populum, & sanctifica eos, hodie & cras, “ ut lavent vestes suas, & sint parati ad *Diem Tertium*, quia in *Die Tertio* descendet Jehovah in oculis omnis populi super montem Sinai,” Exod : xix : 10, 11, 15, 16. Similiter quod Josua transiret Jordanem die tertio, de quo ita, “ Præcepit Josua, transite per medium castrorum, & præcipite populo, “ dicendo, parate vobis viaticum, quia a *Tribus Diebus* vos transeuntes Jordanem hunc, ad veniendum hæreditare terram,” Jos : i : 11. Cap : ii : 2. transitus Jordanis repræsentabat introductionem filiorum Israelis, hoc est, regeneratorum, in Regnum Domini ; Josua, qui introduxit, Ipsum Dominum, & hoc

die tertio. Quia dies tertius fuit sanctus, sicut septimus, institutum, quod annus Decimarum esset annus *Tertius*, & tunc se sancte praeberent per opera charitatis, Deut: xxvi: 12. seq: decimae repraesentabant Reliquias, quae quia Solius Domini, sanctae sunt. Quod Jonas fuerit in visceribus piscis *Tres dies & Tres noctes*, Jon: 11: 1. manifeste repraesentabat sepulturam, & Resurrectionem Domini Tertio die, Matth: xii: 40. quod Tria significant illud sanctum, constat etiam apud Prophetas, ut apud Hoscheam, "Jehovah vivificabit nos a duobus diebus, in *Die Tertio* suscitabit nos, ut vivamus coram Ipso," vi: 2. ubi dies tertius quoque manifeste pro Adventu Domini, & Resurrectione: apud Sachariam, "Fiet in omni terra, duae partes in ea exscindentur, exspirabunt, & *Tertia* relinquetur in ea: & ducam *Tertiam partem* per ignem, & conflabo eos juxta conflare argentum, & probabo eos juxta probare aurum," xiii: 8. ubi tertia pars, seu tria pro sancto: simile involvit tertia pars ac tria, tum tertia pars tertiae partis, sicut hic, nam tria sunt tertia pars tertiae partis viginti septem.

902. Quod exsiccata terra significet quod regeneratus, constat ex illis quae prius dicta de exsiccatione aquarum, & de arefactione terrae & facierum humi, ad vers: praec: 7 & 13.

903. Vers: 15, 16. *Et loquutus est Deus ad Noachum, dicendo. Exi de arca tu & uxor tua, & filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum.* Quod loquutus est Deus ad Noachum, significat Domini praesentiam apud hominem hujus Ecclesiae: exire de arca significat libertatem: tu & uxor tua, Ecclesiam: filii & uxores filiorum tuorum tecum, vera & bona conjuncta veris apud illum.

904. Quod loquutus est Deus ad Noachum significet Domini praesentiam apud hunc hominem Ecclesiae, constare potest ab interno sensu Verbi: Dominus cum unoquoque homine loquitur, nam quicquid est bonum & verum quod vult & cogitat homo, est a Domino: sunt apud unumquemvis hominem ad minimum bini spiritus mali, & bini Angeli, illi excitant mala ejus, hi autem inspirant bona & vera; omne bonum & verum, quod Angeli inspirant, est Domini, ita Dominus continus loquitur cum homine, sed prorsus aliter apud unum hominem quam apud alterum; cum illis qui se a spiritibus malis abduci patiuntur, loquitur Dominus sicut absens seu e longinquo, vix ut dici queat quod loquatur; at cum illis, qui a Domino ducuntur, loquitur Dominus praesentius; quod satis constare potest inde, quod nusquam aliquis cogitare possit aliquid bonum & verum, nisi a Domino; praesentia Domini praedicatur secundum statum amoris erga proximum, & fidei, in quo est homo, in amore erga proximum est Dominus praesens, quia in omni bono, non ita in fide, ut eam vocant, absque amore; fides absque amore & charitate, est separatum quid, aut disjunctum; ubicunque conjunctio, erit medium jungens, quod solum est amor & charitas; cuius hoc constare potest ex eo, quod Dominus misereatur cujusvis, & unumquemvis amet, & unumquemvis felicem facere in aeternum vult; qui ergo non est in tali amore ut aliorum misereatur, alios amet, & illos felices facere velit, is non potest

potest esse conjunctus Domino, quia dissimilitudo, & nihil minus quam imago; intueri Dominum per fidem, ut ajunt, & odi proximum, est non solum e longinquo stare, sed etiam inter se & Dominum habere profundum infernale, in quod caderet si propius accedere vellet, nam est odium contra proximum, profundum illud infernale, quod est intermedium: præsencia Domini apud hominem tunc primum datur, cum amat proximum, in amore est Dominus; & quantum homo in amore, tantum est Dominus præsens; & quantum Dominus est præsens, tantum loquitur cum homine; homo nescit aliter, quam quod cogitet ex se, sed homo non unicam ideam cogitationis, & ne quidem minimum ideæ habet a se, sed quod malum & falsum est habet per malos spiritus ab inferno, & quod bonum & verum est habet per Angelos a Domino; talis est influxus, inde vita ejus, & inde commercium ejus animæ cum corpore. Ex his constare potest, quid sit, quod Deus loquutus ad Noachum; aliud significat dicere ad aliquem, ut Gen: 1: 29. Cap: 11: 13, 14, 17. Cap: 14: 6, 9, 15. Cap: 16: 13. Cap: 17: 1. & aliud loqui ad aliquem; hic loqui ad Noachum, est præsens esse, quia nunc de regenerato homine agitur, qui donatus charitate.

905. Quod exire de arca significet libertatem, constat ab illis quæ prius dicta sunt, & ex ipsa serie contextus rerum: quamdiu Noachus fuit in arca, & circumfusus aquis diluvii, significatum, quod in captivitate fuit, hoc est, agitatus a malis & falsis, seu quod idem est, a malis spiritibus, a quibus pugna Tentationis; inde sequitur quod exire de arca significet libertatem: præsencia Domini libertatem involvit, unum sequitur alterum, quantum præsentior est Dominus, tantum liberior est homo, hoc est, quantum in amore boni & veri, tantum libere agit; influxus Domini per Angelos talis est; at contra, influxus inferni per malos spiritus est cum vi & impetu dominandi, nihil aliud spirant quam subjugare hominem, in tantum ut nihil sit, & illi omne, cum omne sunt, tunc homo est unus eorum, & vix unus, sed est sicut nullus in oculis eorum; quare cum Dominus liberat hominem a dominio & jugo eorum, oritur pugna; & cum liberatus est, hoc est, regeneratus, tunc tam leniter ducitur per angelos a Domino, ut nihil minus sit quam jugum & dominium, per jucunda & felicia ducitur, & amatur, & æstimatur; quod Dominus docet apud Matthæum, "Jugum Meum blandum est, & onus meum leve est," xi: 30. quod prorsus contrarium est apud malos spiritus, apud quos, ut dictum, pro nihilo reputatur homo, & si potuissent, cruciarent illum omni momento; quod a multa experientia scire datum, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

906. Quod tu & uxor tua significet Ecclesiam, similiter a serie rerum constare potest; tum quod filii & uxores filiorum tecum significant vera & bona conjuncta veris apud illum: quod Tu significet hominem Ecclesiæ, patet; & quod uxor significet Ecclesiam, & quod filii vera, & uxores filiorum bona conjuncta veris, prius passim ostensum est, quare non illis immorandum.

907. Verſ: 17. *Omnis fera quæ tecum, de omni carne, quoad avem, & quoad beſtiam, & quoad omne reptile repens ſuper terra, educ tecum, & diffundant ſe in terram, & fructificent ſe, & multiplicentur ſuper terra.* Omnis fera quæ tecum de omni carne, ſignificat omne vivificatum apud hominem hujus Eccleſiæ: avis ſignificat hic, ut prius, ejus intellectualia; beſtia ejus voluntaria, quæ ambo ſunt interni hominis: omne reptile repens ſuper terra ſignificat ſimilia correfpondentia apud externum hominem: educ tecum ſignificat ſtatum eorum libertatis: & diffundant ſe in terra, ſignificat operationem interni hominis in externum: fructificent ſe, ſignificat incrementa boni; & multiplicentur, incrementa veri; ſuper terra, ſignificat apud externum hominem.

908. Quod omnis fera quæ tecum de omni carne ſignificet omne vivificatum apud hominem hujus Eccleſiæ, conſtat inde, quod fera prædicetur de Noacho ſeu de homine hujus Eccleſiæ nunc regenerato, & ſpectat manifeſte ſequentia, ut avem, beſtiam & reptile repens, nam dicitur, omnis fera quæ tecum de omni carne quoad avem & quoad beſtiam & quoad omne reptile repens ſuper terra: ipſa vox *Fera* in Lingua originali ſignificat proprie vitam ſeu vivum, ſed in Verbo non ſolum vivum, ſed etiam quaſi non vivum ſeu feram; quare niſi quis internum ſenſum Verbi novit, quandoque non ſcire poteſt, quid ſignificatur; cauſa quod utrumque ſignificet, eſt quod homo Antiquiſſimæ Eccleſiæ in humiliatione ſui coram Domino agnovit ſe pro non vivo, ne quidem pro beſtia, ſed pro fera, noverunt enim quod talis eſt homo in ſe aut in ſuo proprio ſpectatus; inde eadem vox ſignificat vivum, & ſignificat feram: quod *Vivum*, conſtat apud Davidem, "*Fera tua habitabunt in ea (hæreditate Dei); confirmabis bono tuo miſerum Deus,*" Pſalm LXXIII: 11: ubi per feram, quia habitabit in hæreditate Dei, non aliud quam homo regeneratus, ita ſicut hic, vivum apud illum, intelligitur: apud Eundem, "*Mihi omnis Fera ſylvæ, beſtiæ in montibus millium; novi omnem avem montium, & Fera agri mei Mecum,*" Pſalm: L: 10, 11. ubi fera agri Mecum ſeu cum Deo, etiam pro regenerato, ita pro vivis apud eum: apud Ezechielem, "*In ramis ejus nidificarunt omnis avis cœlorum, & ſub ramis ejus genuerunt omnis Fera agri,*" xxxi: 6. ubi de Eccleſia ſpirituali plantata, ita pro vivis apud hominem Eccleſiæ: apud Hoſcheam, "*Feriam feceris in die illo cum Fera agri, & cum ave cœlorum,*" ii: 18. ibi de regenerandis, cum quibus foedus pangendum: imo in tantum fera ſignificat vivum, ut Cherubi ſeu Angeli viſi Ezechieli appellentur *quatuor Fera*, Ezech: i: 5, 13, 14, 15, 19. Cap: x: 15. Quod Fera in contrario ſenſu pro non vivo ſeu pro immani fera in Verbo accipiat, ex multis locis conſtat; ſolum hæc pro confirmatione ſint; apud Davidem, "*Ne des Fera animam turturis tui,*" Pſalm: LXXIV: 19. apud Zephaniam, "*Urbs facta eſt in deſolationem, in cubile Fera,*" ii: 15. apud Ezechielem, "*Non erunt amplius præda gentibus, & Fera terræ non comedet eos,*" xxxiv: 28. apud Eundem, "*Super ruina ejus habitabunt omnis avis cœlorum, & ad ramos ejus* erunt

“erunt omnis *Fera agri*,” xxxi: 13. apud Hofcheam, “Consumam eos ibi, sicut leo, *Fera agri* diffindet eos, xiii: 8. apud Ezechielem, “*Fera* terræ, & avi cœlorum dari in cibum,” xxix: 5, quod sæpius occurrit: & quia Judæi in sensu literæ solum manebant, & per feram intelligebant feram, & per avem, avem, nec interiora Verbi scire, minus agnoscere volebant, & sic instrui, etiam tam crudeles, & tales feræ erant, ut jucundum suum perceperint in eo, quod hostes prælio occisos non sepelirent, sed exponerent avibus & feris devorandos; ex quibus etiam constare potest, qualis fera homo est.

909. Quod avis significet ejus intellectualia, & bestia ejus voluntaria, quæ sunt interni hominis; & omne reptile repens super terra significet similia correspondentia apud externum ejus hominem, constare potest a significatione *Avis* de qua prius, n: 40 & 776; & *Bestiæ*, de qua n: 45. 46. 142. 143. 246. quod reptile repens super terra significet correspondentia apud externum hominem, constat inde, reptile repens enim hic se tam ad avem seu intellectualia, quam ad bestiam seu voluntaria, refert: antiquissimi sensualia & voluptates corporis vocabant reptilia repentia, quia non aliter se habent, ac reptilia repentia super terra; assimilabant etiam corpus hominis terræ aut humo, imo illud vocabant terram aut humum, ut hic, ubi per terram nihil aliud significatur quam externus homo.

911. Quod reptile repens significet similia correspondentia apud externum ejus hominem, ita se habet; apud regeneratum hominem correspondent externa internis, hoc est, obsequia præstant; externa ad obsequium rediguntur, cum homo regeneratur, & tunc fit imago cœli; sed antequam regeneratus est, externa dominantur super interna, & tunc est imago inferni: ordo est, ut cœlestia regant spiritualia, & per hæc naturalia, & demum per hæc corporea; at cum corporea & naturalia dominantur super spiritualia & cœlestia, est ordo destructus, cum ordo destructus est, est imago inferni, quare a Domino per regenerationem ordo restituitur, & cum restitutus est, fit imago cœli; ita homo a Domino extrahitur ab inferno; & ita attollitur ad cœlum; ut sciatur quomodo tunc correspondentia externi hominis ad internum se habeat, paucis licet exponere; unusquisque homo regeneratus est exiguum quoddam cœlum, seu effigies aut imago universi cœli, quare etiam in Verbo internus ejus homo vocatur cœlum; in Cœlo talis ordo est, quod Dominus per Cœlestia regat spiritualia, & per hæc naturalia, & sic universum Cœlum sicut unum hominem, quare etiam Cœlum Maximus Homo vocatur; talis ordo quoque est apud unumquemvis, qui in cœlo est; cum talis etiam homo, tunc similiter est exiguum cœlum, seu quod idem est, est regnum Domini, quia in eo est Regnum Domini; tunc apud eum correspondent similiter ac in cœlo externa internis, hoc est, obediunt; nam in Cœlis, qui tres sunt, & unum hominem simul referunt, spiritus constituunt externum hominem, spiritus angelici interiorem, angeli internum, n: 459. Contrarium est apud eos, qui solam vitam in corporeis, hoc est, in cupiditatibus, voluptatibus, appetitibus & sensualibus, ponunt, hoc est, qui nihil jucundum percipiunt quam quod est amoris sui & mundi, quod idem est ac quod est odiorum contra omnes

nes qui sibi non favent & serviunt, apud hos quia corporea & naturalia dominantur super spiritualia & cœlestia, non solum nulla correspondentia aut obedientia externorum est, sed prorsus contrarium, & ita plane destructus ordo, & quia ita destructus ordo, non possunt aliter esse quam imagines inferni.

912. Quod educ tecum significant statum eorum libertatis, constat ab iis quæ in vers: præc: 15. dicta sunt de exire ex arca, quod significet libertatem.

913. Quod diffundant se in terra, significant operationem interni hominis in externum; & quod fructificent, significant incrementa boni, & multiplicentur incrementa veri; & quod super terra, significet apud externum hominem, constat a serie rerum, tum ab iis quæ prius dicta & ostensa sunt de significatione fructificare quod in Verbo prædicetur de bonis, & de significatione multiplicari quod prædicetur de veris: quod terra significet externum hominem, similiter prius ostensum est; quare non illis confirmandis immorandum. Hic agitur de interni hominis operatione in externum, postquam homo regeneratus est, quod nempe tunc primum fructificetur bonum, & multiplicetur verum, cum externus homo redactus est in correspondentiam aut obedientiam; prius nusquam potest, quia repugnant bonis corporea, & veris sensuality, illa amorem boni, hæc amorem veri extinguunt: fructificatio boni, & multiplicatio veri fit in externo homine; fructificatio boni in ejus affectionibus, multiplicatio veri in ejus memoria: Externus homo hic vocatur terra, in quem se diffundunt, & super qua se fructificant & multiplicant.

914. Vers: 18, 19. *Et exivit Noach & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum illo. Omnis fera, omne reptile; & omnis avis, omne repens super terra; secundum familias suas exiverunt de arca.* Exivit significat quod factus: per Noachum & filios ejus, significatur homo Antiquæ Ecclesiæ: per uxorem ejus & uxores filiorum ejus cum illo, significatur ipsa Ecclesia: omnis fera & omne reptile, significant bona ejus; fera, bona interni hominis; reptile bona externi: & omnis avis, omne repens super terra, significant vera; avis vera interni hominis; repens super terra, vera externi: secundum familias suas significant paria: exiverunt de arca, significant, ut prius, ita facta; & simul statum libertatis.

915. Quod exivit significet quod ita factus; quod per Noachum & filios ejus significetur homo Antiquæ Ecclesiæ; & per uxorem ejus, & uxores filiorum ejus, significetur ipsa Ecclesia, ex rerum serie constat, quæ talis, quod sic facta sit Ecclesia Antiqua, nam hæc sunt ultima seu clausula præcedentium: cum describitur Ecclesia in Verbo, vel per Virum & Uxorem, vel per Hominem & Uxorem, describitur; cum per Virum & Uxorem, significatur per Virum intellectuale seu verum, & per uxorem voluntarium seu bonum; cum per Hominem & Uxorem, significatur per hominem bonum amoris seu amor, & per uxorem verum fidei, seu fides; ita per hominem essentielle Ecclesiæ, per uxorem ipsa Ecclesia; ita passim in Verbo: hic quia huc usque actum est de formatione Novæ Ecclesiæ, pereunte Antiquissima, per Noachum & filios ejus, significatur Homo Antiquæ Ecclesiæ, & per uxorem ejus & uxores filiorum ejus cum illo, ipsa Ecclesia; quare hic alio ordine dicuntur, quam in

Vers:

Verf: præc: 16. ibi, *Exi tu & uxor tua, & filii tui & uxores filiorum tuorum, tecum*, ubi tu & uxor conjungitur, ac filii & uxores filiorum tuorum, & sic per tu ac filios significatur verum, & per uxorem & uxores filiorum, bonum; hic autem non tali ordine, ex causa, ut dictum, quia per *tu & filios* significatur homo Ecclesiæ, ac per *uxorem ejus & uxores filiorum ejus*, ipsa Ecclesia; est enim clausula præcedentium. Antiquam Ecclesiam non constituit Noachus, sed filii ejus Schem, Cham & Japheth, sicut prius dictum; nam tres quasi Ecclesiæ fuerunt, quæ hanc Ecclesiam Antiquam formarunt, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; quæ Ecclesiæ prodierunt sicut natæ ex una, quæ Noachus vocatur; inde hic dicitur, tu & filii tui, tum uxor & uxores filiorum.

916. Quod omnis fera, & omne reptile significant bona ejus; fera, bona interni hominis, reptile bona externi; tum quod omnis avis & omne repens super terra significant vera, avis vera interni hominis, repens super terra vera externi, constare potest ab illis, quæ in verf: præc: de fera, de avi, & de reptili repente, dicta & ostensa sunt: ibi reptile repens, quia utrumque tam bonum quam verum externi hominis significabat: quia hæc clausula sunt præcedentium, adjunguntur hæc quæ sunt Ecclesiæ, nempe bona & vera ejus; per quæ quoque indicatur, qualis Ecclesia, nempe quod spiritualis, & quod facta talis, nempe quod Charitas seu bonum esset principale, quare hic primum nominatur fera & reptile, & deinde avis & repens. Ecclesia Spiritualis vocatur, cum ex charitate, seu ex bono charitatis agit, nusquam cum se dicit habere fidem absque charitate, tunc ne quidem est Ecclesia; nam quid doctrina fidei, nisi doctrina Charitatis; & cur doctrina fidei, nisi ut fiat sicut docet; scire & cogitare sicut docet, non potest esse, sed fieri sicut docet, hoc solum est; quare Ecclesia spiritualis tunc primum est Ecclesia, quando ex charitate, quæ est ipsa fidei doctrina, agit; seu quod idem est, homo Ecclesiæ tunc primum est Ecclesia; sicut quid est præceptum, non ut sciat, sed ut secundum præceptum vivat; tunc enim in se habet Regnum Domini, nam Regnum Domini solum in amore mutuo, & felicitate inde, consistit; qui separant fidem a charitate, & in fide absque bonis charitatis ponunt salutem, sunt Cainitæ, qui occidunt fratrem Habelem, hoc est, Charitatem; & sunt sicut aves quæ volitant circum cadaver, nam talis fides est avis, & cadaver est homo absque charitate; sic etiam comparant sibi spuriam conscientiam, quod vivere possint sicut diaboli, odio habere & persequi proximum, in adulteriis agere totam vitam, & usque salvari, sicut notissimum est in orbe Christiano; quid dulcius potest esse homini, quam audire & persuaderi, quod hoc salvari possit, si vel vivat ut immanis fera; ipsi Gentiles percipiunt quod hoc falsum sit, quorum multi quia vitam Christianorum vident, doctrinam abhorrent; constat quoque inde, quod nusquam alicubi detestabilior vita detur, quam in orbe Christiano.

917. Quod secundum familias suas significant paria, constat ex illis quæ prius dicta sunt, nempe quod septena & septena ex mundis, & bina & bina ex immundis intraverint, Cap: præc: vii: verf: 2, 3, 15. hic autem quod

quod secundum familias exiverint : quod non septena & septena, bina & bina dicantur, sed familiae, causa est quia omnia nunc in ordinem a Domino ita redacta sunt, ut repræsentent familias ; apud hominem regeneratum se ita habent bona & vera, seu illa quæ sunt charitatis & inde fidei, quod se mutuo spectent sicut consanguinitates & affinitates, ita sicut familiae ex una stirpe seu parente, similiter ac se habent in cœlo, n: 685. qui est ordo, qui bonis & veris inducitur a Domino : in specie hic significatur, quod omnia & singula bona spectent sua vera, sicut conjugio conjuncta ; & sicut in communi charitas fidem, ita in omni particulari bonum verum ; nam commune nisi existat a particulari, non est commune ; a particularibus habet commune suam existentiam, & ex illis vocatur commune ; in unoquoque homine ita se res habet, qualis homo in communi est, talis est in singularissimis suæ affectionis & suæ ideæ, ex his componitur, aut ex his fit talis in communi : quare qui regenerati sunt, tales sunt in singularissimis, quales sunt in communi.

918. Quod exire ex arca etiam statum libertatis involvat, constat ex illis quæ mox supra ad vers: 16. de exire ex arca dictum. Qualis libertas hominis spiritualis sit, constare potest inde, quod is per conscientiam regatur a Domino ; qui per conscientiam regitur, seu qui secundum conscientiam agit, libere agit ; nihil magis repugnat, quam agere contra conscientiam ; agere contra conscientiam, ei est infernum, at agere secundum conscientiam ei est cœlum ; ex quo quisque videre potest, quod hoc liberum sit. Dominus hominem spirituales regit per conscientiam boni & veri, quæ, ut dictum, formata est in parte ejus intellectuali, & sic separata a voluntariis hominis ; & quia prorsus separata est a voluntariis hominis, constare potest manifeste quod nusquam homo ex se faciat aliquod bonum, & quia omne verum fidei ex bono fidei est, constat, quod nusquam homo a se cogitet aliquod verum, sed quod a Domino Solo sit ; quod videantur a se fieri, est solum apparentia ; & quia ita se res habet, homo vere spiritualis etiam hoc agnoscit & credit. Inde patet, quod Conscientia homini spirituali a Domino donata, sit quasi nova voluntas, & sic quod homo, qui e novo creatus est, præditus sit nova voluntate, & inde novo intellectu.

919. Vers: 20. *Et ædificavit Noach altare Jehovæ, & accepit de omni bestia munda, & de omni ave munda, & obtulit holocausta super altari.* Ædificavit Noach altare Jehovæ, significat repræsentativum Domini : accepit de omni bestia munda, & de omni ave munda, significat bona charitatis & fidei : & obtulit holocausta super altari, significat omnem cultum inde.

920. In hoc versu describitur cultus Antiquæ Ecclesiæ in genere, & quidem per altare & holocaustum, quæ fuerunt principalia omnis cultus repræsentativi : sed hic primum dicendum, qualis fuit cultus Antiquissimæ Ecclesiæ, & inde quomodo ortus est cultus Domini per repræsentativa. Antiquissimæ Ecclesiæ homini non fuit alius cultus quam internus, qualis est in cœlo, nam communicabat apud eos cœlum cum homine, ut unum facerent ; communicatio illa erat Perceptio, de qua prius sæpe dictum ; ita quia Angelici, interni homines erant, externa, quæ erant corporis & mundi, quidem sentiebant,

sentiebant, sed non curabant; in objectis singulis sensuum aliquid Divinum & cœleste percipiebant; ut pro exemplo, cum altum quendam montem viderent, non montis ideam percipiebant, sed altitudinis, & ex altitudine cœlum, & Dominum, inde factum quod Dominus dictus habitare in altissimis, & Ipse Altissimus & Excelsissimus appellatus, & postea cultus Domini super montibus habitus; similiter in cæteris; ut cum perciperent Mane, tunc non ipsum mane diei percipiebant, sed cœleste, quod est instar mane & auroræ in mentibus, inde Dominus appellatus Mane, Oriens & Aurora; similiter cum arborem, & ejus fructum & folia, hæc nihil curabant, sed in illis videbant quasi repræsentatum hominem, in fructu amorem & charitatem, in foliis fidem; inde quoque non solum comparatus est homo Ecclesiæ Arbori, ut & Paradiso, & quæ apud eum fructui & foliis, sed etiam ita appellatus: tales sunt, qui in cœlesti & angelica idea sunt: notum cuique esse potest, quod idea communis regat omnia particularia, ita omnia objecta sensuum, tam illa quæ vident, quam quæ audiunt, & quidem ita, ut objecta nihil curent, nisi quatenus ea influunt in ejus ideam communem; ut qui animo lætus est, omnia quæ audit & videt, apparent ei sicut læta & ridentia; qui autem animo tristis est, ei apparent omnia quæ videt & audit, sicut tristia & dolorifica; ita in omnibus cæteris; nam affectio communis est in singulis, & facit, ut videat & audiat singula in affectione communi; cætera ne quidem apparent, sed sunt tanquam forent absentia aut nihili: ita se habuit cum Antiquissimæ Ecclesiæ homine quicquid oculis vidit, hoc ei cœleste fuit; ac ita apud illum omnia & singula quasi vivebant: exinde constare potest, qualis ejus Cultus Divinus fuit, quod fuerit internus, & nullatenus externus. Cum vero declinabat Ecclesia, ut in posteris, & perceptio illa, seu communicatio cum Cœlo perire inciperet, aliter se res habere cæpit; in objectis sensuum non amplius percipiebant Cœleste, ut prius, sed mundanum, & tantum magis, quantum minus perceptionis residuum haberent; & tandem in posteritate ultima, quæ erat proxime ante diluvium, in objectis nihil aliud quam mundanum, corporeum, & terrestre, capiebant: ita separabatur Cœlum ab homine, nec communicabat nisi admodum remote; communicatio tunc homini facta cum inferno, & inde idea communis, e qua ideæ omnium particularium, ut dictum; tunc cum aliqua idea cœlestis obveniebat, ea nihili apud eos erat, usque tandem, ut ne quidem agnoscere vellent, quod daretur aliquid spirituale & cœleste; ita status hominis mutatus & inversus factus est. Quia a Domino prævisum, quod talis fieret status hominis, etiam provisum fuit, quod doctrinalia fidei haberent conservata, ut inde scirent, quid cœleste & quid spirituale; Doctrinalia illa ex Antiquissimæ Ecclesiæ homine collegerunt illi qui Cain dicti, & qui Chanocho, de quibus actum; quare de Caino dicitur, quod signum ei impositum, ne quis eum occideret; & de Chanocho, quod sumtus a Deo, de quibus videantur, Cap: iv: ad vers: 15, n: 393, 394. & Cap: v: ad vers: 24. Doctrinalia hæc constabant solum in significativis, & sic quasi in ænigmaticis, quid nempe significarent illa quæ super terra, ut quid montes, quod cœlestia & Dominum; quid mane & oriens, quod quoque

coelestia & Dominum; quid diversi generis arbores & earum fructus, quod hominem & ejus coelestia; & sic quid cætera: in talibus constabant doctrinalia eorum, quæ collecta fuerunt a significativis Antiquissimæ Ecclesiæ; exinde eorum scripta quoque talia fuerunt: & quia in talibus Divinum & coeleste, quia etiam antiquum, admirabantur, & conspiciere sibi videbantur, cultus eorum ex similibus inceptus & permissus est, inde eorum cultus super montibus, inque lucis, in medio arborum, inde eorum statuæ subdiales; & tandem altaria & holocausta, quæ principalia omnis cultus postea facta sunt. Hic cultus inceptus est ab Antiqua Ecclesia, & inde emanabat ad posteros, adque omnes gentes circumcirca, præter alia plura, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

911. Quod ædificavit Noach altare Jehovah significet repræsentativum Domini, constat ex illis quæ modo nunc dicta sunt: Ritus omnes Ecclesiæ Antiquæ repræsentativi Domini erant, sicut etiam ritus Ecclesiæ Judaicæ; sed principale repræsentativum fuit postea Altare, tum holocaustum, quod quia fiebat ex bestiis mundis & avibus mundis, repræsentabat sicut significabat, bestiae mundæ bona charitatis, & aves mundæ vera fidei; quæ cum offerebantur, significabant apud Antiquam Ecclesiam, quod offerrent Domino inde munera; Domino nihil aliud, quod gratum ei sit, offerri potest: sed posteri, ut gentes, tum etiam Judæi, hæc pervertebant, ne quidem scientes quod talia significarentur, cultum solum in externis ponentes. Quod Altare fuerit principale repræsentativum Domini, constare quoque inde potest, quod antequam cæteri ritus instituti, & antequam arca exstructa, & antequam templum ædificatum, altaria fuerint, etiam inter gentes; de Abramo constat, quod cum venerit in Montem ab oriente Bethelis exstruxerit *Altare*, & invocaverit Nomen Jehovah, Gen: xii: 8. quod ei jussum offerre Isaacum in holocaustum super *Altari*, Gen: xxii: 2, 9. quod Jacobus ædificaverit *Altare* ad Lus seu Bethel, Gen: xxxv: 6, 7. quod Moses ædificaverit *Altare* sub Monte Sinai, & sacrificaverit, Ex: xxiv: 4, 5, 6. quod fuit antequam sacrificia instituta sunt, & antequam arca exstructa, ubi cultus dein peragebatur in deserto. Similiter quod altaria fuerint apud gentes, constat ex Bileamo, qui ad Bala-kum dixit, quod ædificaret septem *Altaria*, & pararet septem boves, & septem arietes, Num: xxiii: 1 ad 7, 15 ad 18, 29, 30. tum quod mandatum, quod gentium *Altaria* destruerentur, ut Deut: vii: 5. Jud: ii: 2: quare Cultus Divinus per altaria & sacrificia, non fuit novum quoddam institutum apud Judæos. Imo altaria prius ædificata sunt, quam noverunt super iis mactare boves & pecudes, & quidem in memoriale. Quod Altaria significant repræsentativum Domini, & Holocausta cultum Ipsius inde, constat manifeste apud Prophetas, ut apud Mosen de Levi, cui sacerdotium, "Docebunt judicia tua Jacobum, & legem tuam Israellem; ponent suffitum in naribus Tuis, & Totum (holocaustum) super *Altari* Tuo," Deut: xxxiii: 10. ubi pro omni cultu; quod docerent judicia Jacobum, & legem Israellem, pro cultu interno; quod ponerent suffitum in naribus, & totum super altari, pro cultu externo correspondente; ita pro omni cultu. Apud Esaiam, "In
die

“die illo aspiciet homo ad Factorem suum, & oculi ejus ad Sanctum Israelis
 “spectabunt; & non aspiciet ad *Altaria*, opus manuum ejus,” xvii: 7, 8.
 ubi aspicere ad altaria, manifeste significat cultum repræsentativum in genere,
 qui aboleretur. Apud Eundem, “In die illo erit *Altare Jehovæ* in medio
 “terræ Ægypti, & statua juxta terminum ejus, Jehovæ,” xix: 19. ibi etiam
 “altare pro cultu externo. Apud Jeremiam, “Deferuit Dominus *Altare*
 “suum, detestatus est sanctuarium suum,” Thren: ii: 6. altare pro cultu
 “repræsentativo, qui factus idololatricus:” apud Hoscheam, “Multiplicavit
 “Ephraim *Altaria* ad peccandum; fuerunt ei *Altaria* ad peccandum,” viii:
 11. altaria ibi pro omni repræsentativo separato ab interno, sic pro idolola-
 trico. Apud Eundem, “Perduntur excelsa Aven, peccatum Israelis, spina
 “& carduus ascendet super *Altaria* eorum,” x: 8. ibi etiam altaria pro cultu
 idololatriæ. Apud Amos, “In die visitare Me prævaricationes Israelis super
 “eum, & visitabo super *Altaria* Bethelis, & succidentur *cornua Altaris*,” iii:
 14. ubi altaria quoque pro repræsentativo facto idololatriæ. Apud Davidem,
 “Deducunt me ad montem sanctitatis tuæ, & ad habitacula Tua, & ingre-
 “diar ad *Altare Dei*, ad Deum, lætitiâ exultationis meæ,” Psalm: xlii:
 3, 4. ubi altare manifeste pro Domino; ita altaris constructio in Ecclesia An-
 tiqua & Judaica, pro repræsentativo Domini: quia cultus Domini perageba-
 tur principaliter per holocausta & sacrificia, & sic illa principaliter significa-
 bant cultum repræsentativum, constat, quod ipsum Altare significet ipsum
 repræsentativum.

922. Accepit de omni bestia munda, & de omni ave munda, quod signifi-
 cet bona charitatis & vera fidei, prius ostensum est; quod Bestia significet bona
 charitatis, n: 45, 46, 142, 143, 246; quod Avis vera fidei, n: 40, 776. Ho-
 locausta fiebant ex bobus, ex agnis & capris, & ex turturibus aut pullis colum-
 barum, Lev: i: 3 ad 18. Num: xv: 2 ad 15. Cap: xxviii: 1 ad 5. bestię er-
 rant munda, & quælibet earum aliquod speciale cœleste significabat; & quia
 hæc significabant in Ecclesia Antiqua, & in sequentibus repræsentabant, con-
 stat quod nihil aliud essent holocausta & sacrificia, quam repræsentativa cultus
 interni; & quod, cum separata essent a cultu interno, idololatriæ fuissent; hoc
 quisque, si modo sanæ rationis sit, videre potest; nam quid altare, nisi lapideum
 quid, & quid holocaustum & sacrificium quam mactatio bestię; si Divinus cul-
 tus, repræsentabit cœleste quod scient, & agnoscent, & ex quo colunt Illum,
 Quem repræsentant; quod repræsentativa Domini fuerint, nemo ignorare potest,
 nisi qui prorsus nihil de Domino intelligere vult; sunt interna, nempe charitas
 & fides inde, per quæ spectandus, & agnoscendus, & credendus, Qui repræ-
 sentatur, quod clare constat apud Prophetas, ut apud Jeremiam, “Dixit
 “Jehovah Zebaoth, Deus Israelis, holocausta vestra addite super sacrificia
 “vestra, & comedite carnem; non loquutus sum cum patribus vestris, &
 “non præcepi eis in die, quo eduxi eos e terra Ægypti, super verbis holocau-
 “sti & sacrificii; sed verbum hoc præcepi iis, dicendo obedite voci meæ, &
 “ero vobis in Deum,” vii: 21, 22, 23. audire seu obedire voci, est obedire
 legi, quæ omnis se refert ad unicum præceptum, ut ament Deum super om-

nia, & proximum ut seipsum; nam in his lex & prophetæ, Matth: xxii: 35 ad 38. Cap: vii: 12. apud Davidem, "Jehovah, *sacrificium & Munus non voluisti, holocaustum & sacrificium peccati non petisti*; facere voluntatem tuam, Deus mi, desideravi; & *lex tua* in medio viscerum meorum," Psalm: xl: 7, 9. apud Samuelem, qui dixit ad Saulem, "Num *complacentia Jehovæ in holocaustis & sacrificiis, ac in obedire voci Jehovæ*; ecce *obedire præ sacrificio bonum*, auscultare præ adipe arietum," 1 Sam: xv: 22. quid obedire voci, apud Micham, "Num præveniam Jehovah *holocaustis*, vitulis filiis anni, num complacebit Jehovæ in *millibus arietum*, in myriadibus fluviorum olei; indicavit tibi, homo, quid bonum, & quid Jehovah requirens a te, nisi *facere iudicium, & amorem misericordiae*, & humiliare se ambulando cum Deo suo," vi: 6, 7, 8. hæc sunt quæ significant holocausta & sacrificia ex bestiis & avibus mundis; apud Amos, "Si obtuleritis *Mihi holocausta & munera vestra, non acceptabo*, & pacificum pinguium vestrorum non aspiciam, fluat, sicut aquæ, *iudicium, & justitia* sicut flumen forte," v: 22, 24. iudicium est verum, & justitia est bonum, utrumque ex charitate, quæ sunt holocausta & sacrificia interni hominis: apud Hoseam, "*Misericordiam volo & non sacrificium*; & cognitionem Dei *præ holocaustis*," vi: 6. Ex his constat, qualia sunt sacrificia & holocausta, ubi non charitas & fides: ex iisdem quoque constat, quod bestię mundæ, & aves mundæ repræsentaverint, quia significarunt, bona charitatis & fidei.

923. Et obtulit holocausta super altari quod significet omnem cultum inde, ex illis, quæ hætenus dicta sunt, patet: holocausta erant principalia cultus Ecclesiæ repræsentativæ, ita dein sacrificia, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Quod Holocausta in uno complexu significant cultum repræsentativum, constat quoque apud Prophetas ut apud Davidem, "Jehovah mittet auxilium tuum e Sanctuario, & ex Zione fulciet te; recordabitur omnium munerum tuorum, & *Holocaustum* tuum pingue faciet," Psalm: xx: 3, 4. & apud Esaiam, "Quisquis custodit sabbatum, a prophanando illud, introducam eos ad montem sanctitatis Meæ, *Holocausta* eorum, & sacrificia eorum, ad beneplacitum super *Altari* Meo," lvi: 6, 7. ubi holocausta & sacrificia pro omni cultu; holocausta pro cultu ex amore, sacrificia pro cultu ex fide inde: interna hic describuntur, ut communiter apud Prophetas, per externa.

924. Vers: 21. *Et odoratus Jehovah odorem quietis, & dixit Jehovah, in corde suo, non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quia figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus; & non addam amplius percutere omne vivum sicut feci.* Odoratus Jehovah odorem quietis, significat quod gratus fuerit Domino cultus inde: Et dixit Jehovah in corde suo, significat quod ita non amplius fieret: non addam maledicere amplius humo, significat quod homo non amplius ita se avertet: propter hominem, significat sicut homo e posteritate Antiquissimæ Ecclesiæ: quia figmentum cordis hominis malum

a pueritia ejus, significat quod voluntarium hominis sit prorsus malum: non addam amplius percutere omne vivum sicut feci, significat quod homo non amplius ita se perdere poterit.

925. Quod odoratus Jehovah odorem quietis, significet quod gratus fuerit Domino cultus inde, nempe cultus ex charitate & fide charitatis, qui per holocaustum significatus, dictum est in vers: proxime præcedente. Passim in Verbo dicitur, quod Jehovah odoratus est odorem quietis, & quidem præcipue ex holocaustis, & ubivis significat gratum seu acceptum, sicut ex holocaustis quod odoratus odorem quietis, Exod: xxix: 18, 25, 41. Lev: 1: 9, 13, 17. Cap: xxiii: 12, 13, 18. Num: xxviii: 6, 8, 13. Cap: xxix: 2, 6, 8, 13, 36. tum ex aliis sacrificiis, Lev: 11: 2, 9. Cap: vi: 8, 14. Cap: viii: 21, 28. Num: xv: 3, 7, 13. & vocantur Ignitum in odorem quietis Jehovah, quo significatur quod ex amore & charitate; ignis in Verbo, & ignitum, cum prædicatur de Domino, & de cultu Ipsius, significat amorem: similiter etiam Panis, quare etiam cultus repræsentativus per holocausta & sacrificia appellatur Panis igniti Jehovah in odorem quietis, Levit: 11: 11, 16. Quod odor significet gratum & acceptum, & sic quod odor quoque in Ecclesia Judaica fuerit repræsentativum grati, & tribuatur Jehovah seu Domino, est causa, quod bonum charitatis & verum fidei ex charitate correspondeat odoribus jucundis & suavis; ipsa correspondentia quod sit, & qualis sit, constare potest a sphaëris in cælo spirituum & Angelorum; sunt ibi sphaëræ amoris & fidei, quæ manifeste percipiuntur; sphaëræ tales sunt, ut cum spiritus bonus aut angelus, seu societas spirituum bonorum aut angelorum adventat, tunc percipitur illico, quoties Domino beneplacet, qualis est spiritus, angelus, seu societas, quoad amorem & fidem, & quidem e longinquo, & magis cum præsentior sit; quod incredibile, sed usque est verissimum; talis est communicatio in altera vita, & talis perceptio; quare, cum Domino beneplacet, non opus est multis explorare, qualis anima seu spiritus est, nam ad primum adventum potest cognosci: his sphaëris correspondent sphaëræ odorum in mundo; quod correlative, inde constare potest, quod sphaëræ amoris & fidei, quando Domino beneplacet, manifeste in sphaëras odorum jucundorum & suavis vertantur in mundo spirituum, & manifeste percipiuntur. Ex his nunc constat, unde & quare odor quietis significet gratum, & quare odor repræsentativum factum in Ecclesia Judaica, & odor quietis Jehovah seu Domino tribuatur. Odor quietis est pacis, seu gratum pacis; Pax in uno complexu comprehendit omnia & singula quæ sunt Regni Domini, nam status Regni Domini est status Pacis, in statu pacis existunt omnes status felices ex amore & fide in Dominum. Ex his, quæ nunc dicta sunt, patet non solum, quomodo repræsentativa se habent; sed etiam quare in Ecclesia Judaica suffimenta, pro quibus Altare ante velum & propitiatorium; quare thuris oblationes in sacrificiis; tum quare tot aromata, in suffimento, in thure, ut & in oleo unctionis adhibebantur; ita quid odor quietis, quid suffitus, & quid aromata significant in Verbo, nempe quod cœlestia amoris, & inde spiri-

spiritualia fidei, in genere quicquid gratum inde; ut apud Ezechielem, "In monte sanctitatis meae, in monte altitudinis Israelis, ibi servient Mihi omnis domus Israelis tota in terra, ibi *acceptos habebo* illos; & ibi quæram sublationes vestras, & primitias munerum vestrorum in omnibus sanctificationibus vestris, per *odorem quietis acceptos habebo* vos," xx: 40, 41. ubi odor quietis prædicatur de holocaustis & muneribus, hoc est, de cultu ex charitate & ejus fide, qui per holocausta & munera significatur, & inde acceptus est, quod est odor: apud Amos, "Odi, reprobavi festa vestra, & non *odorabor* cessationes vestras, quia si obtuleritis Mihi holocausta & munera vestra, non *accepta erunt*," v: 21, 22. ibi manifeste quod significet, gratum aut acceptum. De Isaco benedicente Jacobo pro Esau, legitur, "Cum accederet Jacob, & Isaac osculatus eum, & *odoraretur odorem* vestium ejus, & benedixit ei, & dixit, vide, *Odor* filii mei, sicut *odor* agri, cui benedixit Jehovah," Gen: xxvii: 26, 27. odor vestium significat naturale bonum & verum, quod gratum ex concordantia cum cœlesti & spiritali bono & vero, cujus gratitudo describitur per odorem agri.

926. Quod dixit Jehovah in corde suo, significet quod ita non amplius fieret, ex sequentibus constat: quando de Jehovah prædicatur, quod dicat, non aliud est, quam quod ita vel non ita sit aut fiat, nam de Jehovah nihil aliud dici potest quam Est: quæ in Verbo passim prædicantur de Jehovah, pro iis sunt, qui nihil capere possunt nisi ex talibus quæ apud hominem, quare sensus literæ talis est; simplices corde ex apparentiis apud hominem instrui possunt, nam ultra cognitiones ex sensualibus vix vadunt, quare secundum captum eorum loquutum est in Verbo; ita hic quod Jehovah dixit in corde suo.

927. Non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quod significet, quod homo non amplius ita se avertet, sicut homo e posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ, constat ab illis, quæ prius de Antiquissimæ Ecclesiæ posteritate dicta sunt; quod maledicere significet in sensu interno se avertere, videatur prius, n: 223, 245. Quomodo hæc & sequentia se habent, quod nempe homo se amplius non ita avertet sicut homo Antiquissimæ Ecclesiæ, & quod non amplius se perdere poterit, constare etiam potest ab illis, quæ de Antiquissimæ Ecclesiæ posteris, qui perierunt, & de nova Ecclesia, quæ Noachus vocatur, prius dicta sunt; nempe quod Antiquissimæ Ecclesiæ homo talis fuerit, quod voluntas & intellectus apud eum unam mentem constituerit, seu quod apud eum amor implantatus fuerit in parte ejus voluntaria, & sic simul fides, quæ implebat alteram mentis ejus partem seu intellectualem; posteri eorum ex hæreditario inde traxerunt, quod voluntas eorum & intellectus unum facerent; quare cum amor sui, & inde vesanæ cupiditates occupare ceperunt partem eorum voluntariam, ubi prius amor in Dominum & charitas ergo proximum, tunc non solum pars voluntaria seu voluntas prorsus perversa facta est, sed etiam simul pars intellectualis seu intellectus, eoque magis cum ultima posteritas immerfit cupiditatibus falsitates, & inde Nephilim

philim facti; inde tales facti ut non restitui possent, quia utraque pars mentis eorum, seu tota mens destructa fuit. Sed quia a Domino prævium, etiam provium est, quod homo exstrueretur, & quidem per id, quod homo reformari posset, & regenerari quoad alteram ejus mentis partem seu intellectualem, ac ei implantari nova voluntas, quæ est conscientia, per quam Dominus bonum amoris seu charitatis, & verum fidei, operaretur: ita homo, ex Divina Domini Misericordia, restitutus est: Hæc sunt, quæ significantur in hoc versu, per quod non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quia figmentum cordis hominis malum a pueritia, & quod non addam percutere omne vivum, sicut feci.

928. Quod figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus, significet quod voluntarium hominis sit prorsus malum, ex illis quæ nunc dicta sunt, constat; figmentum cordis non aliud significat. Homo putat se habere voluntatem boni, sed prorsus fallitur; cum bonum facit, non est ex ejus voluntate, sed est ex nova voluntate, quæ est Domini, ita ex Domino; proinde cum verum cogitat & loquitur est ex novo intellectu, qui est inde, & sic quoque ex Domino; nam regeneratus est prorsus novus homo formatus a Domino, inde quoque dicitur e novo creatus.

929. Quod non addam percutere omne vivum sicut feci, significet quod homo non amplius ita se perdere poterit, inde nunc constat: ita enim se res habet, cum homo regeneratus est, tunc detinetur a malo & falso quod apud eum, & tunc non percipit aliter quam quod bonum & verum a se faciat & cogitet, sed est apparentia seu fallacia, est detentio a malo & falso, & quidem valida; & quia detinetur a malo & falso, non potest se perdere; si vel minimum remitteretur, aut relinqueretur sibi, in omne malum & falsum rueret.

930. Vers: 22. *Adhuc omnibus diebus terræ, sementis & messis, & frigus & æstus, & æstas & hyems; & dies & nox, non cessabunt.* Adhuc omnibus diebus terræ significant omne tempus: sementis & messis significant hominem regenerandum, & inde Ecclesiam: frigus & æstus significant statum hominis, qui regeneratur, qui talis quoad recipiendum fidem & charitatem; frigus significat nullam fidem & charitatem; æstus autem fidem & charitatem: æstas & hyems significant statum hominis regenerati quoad nova ejus voluntaria, quorum vices se habent sicut æstas & hyems: dies & nox significant statum ejusdem, seu regenerati, quoad intellectualia, quorum vices se habent sicut dies & nox: non cessabunt, est quod hoc omni tempore.

931. Quod adhuc omnibus diebus terræ significant omne tempus, constat ex significatione Diei, quod sit tempus, videatur n: 23. 487. 488. 493. quare hic dies terræ est omne tempus quamdiu terra seu incolæ super tellure; incolæ super tellure tunc primum cessat esse, cum amplius nulla Ecclesia; nam cum nulla Ecclesia, non amplius datur communicatio hominis cum cælo, quia communicatione cessante, omnis incolæ perit; Ecclesia se habet, ut prius dictum, sicut cor & pulmo in homine, quamdiu cor integrum est & pulmo, tamdiu vivit homo, ita quoque quamdiu Ecclesia

sia respective ad Maximum hominem, qui est universum Coelum; quare hic dicitur omnibus diebus terræ sementis & messis, & frigus & æstus, & æstas & hyems; & dies & nox, non cessabunt; inde constare quoque potest, quod tellus in æternum non duratura, sed quod quoque suum finem habitura, nam dicitur omnibus diebus terræ, hoc est, quamdiu terra. Quod autem credant, finem terræ idem fore ac ultimum judicium, de quo in Verbo, ubi de consumatione sæculi, de die visitationis, & de ultimo judicio agitur, in eo falluntur; nam ultimum judicium est cujusvis Ecclesiæ cum vastata est, seu cum in ea amplius nulla fides; ultimum judicium Antiquissimæ Ecclesiæ fuit, cum periit, ut in posteritate ejus ultima proxime ante diluvium: ultimum judicium fuit Ecclesiæ Judaicæ, cum Dominus venit in mundum: Ultimum judicium quoque futurum, cum Dominus venturus in gloriam; non quod tunc peritura sit terra & periturus mundus, sed quod pereat Ecclesia; at tunc semper nova Ecclesia a Domino resuscitatur; sicut tempore diluvii Ecclesia Antiqua; & tempore adventus Domini, Ecclesia primitiva gentium; ita quoque cum Dominus venturus in gloriam; quod quoque per Novum Coelum, & Novam Terram, etiam intelligitur; similiter ac apud unumquemvis regeneratum, qui fit homo Ecclesiæ, seu Ecclesia, qui dum e novo creatus est, internus ejus homo vocatur novum cœlum, & externus nova terra: præterea etiam ultimum judicium est cuiusvis homini, cum moritur, nam tunc secundum illa, quæ egit in corpore, judicatur vel ad mortem, vel ad vitam. Quod per consumationem sæculi, finem dierum, aut ultimum judicium, non intelligatur aliud, proinde non mundi interitus, constat clare a Domini verbis apud Lucam, "In illa Nocte, erunt duo in lecto uno, unus assumetur, alter *relinquetur*: duæ erunt molentes simul, una assumetur, & altera *relinquetur*: duo erunt in agro, unus assumetur & alter *relinquetur*," XVII: 34, 35, 36. ubi ultimum tempus vocatur Nox, quia nulla fides, hoc est, charitas; & quod relinquentur, quo clare indicatur, quod non periturus tunc mundus.

932. Quod sementis & messis significant hominem regenerandum, & inde Ecclesiam, non opus est confirmare ex Verbo, quia toties occurrit, tam quod homo comparetur & assimiletur agro, ita sementi, quam quod Verbum Domini semini, & ipse effectus proventui aut messi; quod quisque ex familiari inde facto sermone etiam comprehendit. In genere hic agitur de omni homine, quod nusquam deiturum, quin ei infeminaretur semen a Domino, sive sit intra Ecclesiam, sive extra Ecclesiam, hoc est, sive noverit Verbum Domini, sive non noverit; absque infeminato semine a Domino, homo ne hilum boni potest facere; omne bonum charitatis, etiam apud gentes, est semen a Domino, apud quas tamen non est bonum fidei, sicut potest esse intra Ecclesiam, usque bonum fidei potest fieri; gentes enim, qui in charitate vixerunt, sicut solent in mundo, etiam in altera vita, cum ab angelis instruuntur, facilius multo quam Christiani, veræ fidei doctrinam, & fidem charitatis amplectuntur & accipiunt, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. In specie autem hic agitur de homine regenerando, quod nempe non desitutum, quin Ecclesia alicubi in terra existat, quod hic significatur per quod omnibus

nibus diebus terræ sementis & messis. Quod semper sementis & messis, seu Ecclesia, exstitura sit, spectat illa quæ in versu præc: nempe quod homo non amplius se ita perdere poterit, sicut posteritas ultima Antiquissimæ Ecclesiæ.

933. Quod frigus & æstus significant statum hominis, qui regeneratur, qui talis quoad recipiendum fidem & charitatem; quod frigus significet nullam fidem & charitatem, æstus autem charitatem, constat a significatione frigoris & æstus in Verbo, ubi prædicantur de regenerando vel regenerato, vel de Ecclesia; tum quoque constat a serie, nempe ab illis quæ præcedunt & quæ sequuntur, nam de Ecclesia agitur; in versu præcedente, quod homo non amplius ita se perdere poterit, in hoc versu, quod semper aliqua Ecclesia exstitura, quæ describitur primum quomodo se habet cum sit, seu cum regeneratur homo ut fiat Ecclesia, & mox de regenerato, qualis; ita de omni statu hominis Ecclesiæ. Quod talis ejus status sit, cum regeneratur, nempe frigus & æstus, seu nulla fides & charitas, tum fides & charitas, non ita constare alicui potest nisi ab experientia, & quidem per reflectionem ad experientiam; & quia pauci sunt qui regenerantur, & inter eos qui regenerantur, pauci si ulli qui reflectunt, aut quibus reflectere datur super statum suæ regenerationis, his paucis licet dicere: homo, cum regeneratur, vitam accipit a Domino, nam prius non vixisse dici potest, vita mundi & corporis non est vita, sed vita cœlestis & spiritualis unice est vita; homo per regenerationem a Domino ipsam vitam accipit, & quia prius nullam vitam habuit, alternat nulla vita, & ipsa vita, hoc est, nulla fides & charitas & aliqua fides & charitas; nulla fides & charitas hic significatur per frigus, aliqua fides & charitas per æstum; quod ita se habet; quoties homo est in corporeis suis & mundanis tunc est nulla fides & charitas, hoc est, frigus, nam tunc operantur corporea & mundana, proinde quæ sunt ejus propria, quamdiu homo est in iis tunc est absens aut remotus a fide & charitate, sic ut ne quidem cogitet de cœlestibus & spiritualibus; causa est, quia nusquam simul esse possunt apud hominem cœlestia & corporea, nam voluntas hominis prorsus, deperdita est; at cum corporea hominis, & ejus voluntaria non operantur, sed quiescunt, tunc Dominus per internum ejus hominem operatur, & tunc est in fide & charitate, quod hic vocatur æstus; cum iterum redit in corpus iterum est in frigore; & cum corpus seu quod corporis est, quiescit, & quasi nullum est, tunc est in æstu; & sic per vices; nam talis est conditio hominis, quod apud eum cœlestia & spiritualia non possint simul esse cum ejus corporeis & mundanis, sed vices sunt: hæc sunt, quæ unicuique regerando fiunt, & quidem tamdiu, quamdiu est in statu regenerationis, nam aliter homo non potest regenerari, hoc est, a mortuo fieri vivus, ex causa, ut dictum, quia voluntas ejus prorsus deperdita est, quæ ideo prorsus separatur a nova voluntate, quam accipit a Domino, quæ est Domini, non hominis: exinde nunc constare potest, quid per frigus & æstum hic significatur. Quod ita se res habeat, quisque regeneratus potest ab experientia scire, nempe, quod,

cum in corporeis & mundanis est, tunc absens & remotus sit ab internis, ut non solum de illis nihil cogitet, sed apud se sentiat tunc quasi frigus; sed cum quiescunt corporea & mundana, quod tunc in fide & charitate sit: tum quoque ab experientia scire potest, quod hæc alternent; quare etiam cum corporea & mundana superfluere incipiunt & volunt dominari, tunc in angustias & tentationes venit, usque dum in talem statum redactus sit, ut externus homo obsequia præstet interno, qui obsequia nusquam præstare potest, nisi dum quiescit & quasi nullus est. Ultima posteritas Antiquissimæ Ecclesiæ non potuit regenerari, quia ut dictum, intellectualia & voluntaria apud eos unam mentem constituerunt, quare intellectualia non potuerunt separari ab eorum voluntariis, & sic per vices esse in cœlestibus & spiritualibus, & per vices in corporeis & mundanis; sed iis erat continuum frigus in cœlestibus, & continuus æstus in cupiditatibus, sic ut apud eos nulla alternatio dari potuerit.

934. Quod frigus significet nullum amorem seu nullam charitatem & fidem, & quod æstus seu ignis amorem aut charitatem & fidem, constare potest ab his locis in Verbo; apud Johannem ad Ecclesiam Laodicensem, "Non vi opera tua, quod neque *Frigidus* neque *Fervidus*; utinam *Frigidus* esses aut *Fervidus*, sed quia tepidus, & neque *Frigidus*, neque *Fervidus*, expuitur te ex ore meo," Apoc: III: 15, 16. ubi frigidus pro nulla charitate, & fervidus pro multa. Apud Esaiam, "Sic dixit Jehovah, quiescam & spectabo in loco meo, sicut *Æstus* serenus super luce, sicut nubes roris in *Æstu messis*," xviii: 4. ubi de nova Ecclesia plantanda, æstus super luce, & æstus messis, pro amore & charitate. Apud Eundem, "Jehovæ *Ignis* in Zione, & furnus in Hierosolyma," xxxi: 9. Ignis pro amore. De cherubis visis Ezechieli, "Similitudo Animalium, aspectus illorum sicut *pruna ignis ardentis* juxta aspectum lampadum, is incedens inter animalia, & splendor *Ignis*, & de *Igne* exiens fulgur," Ezech: i: 13. & apud Eundem de Domino, "Super expansum, quod super capite Cheruborum, quasi aspectus lapidis sapphiri, similitudo throni; & super similitudine throni, similitudo quasi aspectus hominis super illo superius; & vidi quasi speciem *pruna ignita*, juxta speciem *Ignis*, ibi Illum circumcirca ab aspectu lumborum Ipsius & sursum, & ab aspectu lumborum Ipsius & deorsum, vidi quasi aspectum *Ignis*, cui splendor circumcirca," i: 26, 27. Cap: viii: 2. ibi Ignis pro amore. Apud Danielelem, "Antiquus dierum sedit, thronus Ipsius *Flammæ Ignis*, rotæ illius *Ignis ardens*, fluvius *Ignis* emanans & exiens a coram Ipso; mille millia ministrabant Ipsi, & myrias myriadum coram Ipso stabant," vii: 9, 10. ignis pro amore Domini. Apud Sachariam, "Ero ei, dictum Jehovah, murus *Ignis* circumcirca," ii: 5, ubi de nova Hierosolyma. Apud Davidem, "Jehovah facit Angelos suos spiritus, ministros suos *Ignem flammantem*," Psalm: civ: 4. ignis flammans pro cœlesti spirituali. Quia Ignis significabat amorem, ignis quoque representativum Domini factus, quod constat ex *Igne* super altari holocausti, qui nusquam extingueretur, Lev: vi: 2, 5, 6. representans Misericordiam Domini: ideo ante-

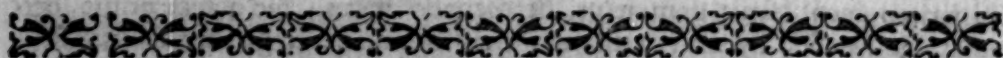
antequam Aharon intraret ad Propitiatorium, suffire debebat, *Ignem* sumto ex altari holocausti, Levit: xvi: 12, 13, 14. ideo quoque, ut significaretur, quod cultus esset acceptus Domino, Ignis de cœlo demittebatur, & consumfit holocausta, ut Levit: ix: 24, & alibi. Per ignem quoque in Verbo significatur Amor proprius & ejus cupiditas, cum quo Amor cœlestis concordare nequit, quare etiam bini filii Aharonis consumti sunt igne, quod adolerent *Ignem alieno*, Lev: x: 1, 2. ignis alienus est omnis amor sui & mundi, & omnis amorum istorum cupiditas. Præterea etiam Amor cœlestis impiis non aliter apparet ac Ignis ardens & consumens, ac ideo in Verbo prædicatur de Domino ignis consumens, sicut Ignis super Monte Sinai, qui repræsentabat Amorem seu Misericordiam Domini, coram populo perceptus sicut ignis consumens, quare dixerunt ad Moysen, ne faceret eos audire vocem Jehovæ Dei, & videre *Ignem magnum*, ne morentur, Deut: xviii: 16. Amor seu Misericordia Domini talis apparet iis qui in igne amorum sui & mundi sunt.

935. Et æstas & hyems quod significant statum hominis regenerati quoad nova ejus voluntaria, quorum vices se habent sicut æstas & hyems, constare potest ab illis quæ de frigore & æstu dicta sunt; vices regenerandorum assimulantur frigori & æstui, sed vices regenerantium æstati & hyemi: quod de regenerando ibi actum, hic autem de regenerato, constat inde, quod ibi primo loco frigus nominetur, & secundo æstus; hic autem primo loco æstas, & secundo hyems; causa est, quia homo, qui regeneratur, incipit a frigore, hoc est, a nulla fide & charitate, at cum regeneratus est, tunc incipit a charitate. Quod vices Regenerato sint, nempe quod apud eum nunc nulla charitas, & nunc aliqua charitas, constare manifeste potest, ex causa, quod apud unumquemvis etiam regeneratum, non sit nisi malum, & quod omne bonum sit solius Domini: quia apud eum nihil nisi malum, non potest aliter quam vices subire, & nunc esse quasi in æstate, hoc est, in charitate, nunc autem in hyeme, hoc est, in nulla charitate: vices tales sunt, ut homo magis & magis perficiatur, & sic ut magis & magis felix reddatur. Vices tales non solum sunt apud hominem regeneratum dum vivit in corpore, sed etiam cum in alteram vitam venit, nam absque vicibus quasi æstatis & hyemis quoad voluntaria, & quasi diei & noctis quoad intellectualia, nusquam perficitur, & felicior redditur; sed vices eorum in altera vita se habent sicut vices æstatis & hyemis in zonis temperatis, & sicut vices diei & noctis temporibus vernis. Status hi etiam apud Prophetas describuntur per æstatem & hyemem, & per diem & noctem, ut apud Sachariam, "Et erit, in die illo exhibunt aquæ vivæ de Hierosolyma, pars illarum ad mare orientale, & pars illarum ad mare posterius, in *Æstate* & in *Hyeme* erit," xiv: 8. ubi de Nova Hierosolyma, seu de Regno Domini in cœlo & in terra, seu de statu utrobique, qui etiam vocatur æstas & hyems: apud Davidem, "Deus, Tibi *Dies*, etiam Tibi *Nox*; Tu præparasti lucem & solem; Tu statuisti omnes terminos terræ; *Æstatem* & *Hyemem* Tu formasti," Psalm: lxxiv: 16, 17. quæ similia involvunt; similiter apud Jeremiam, "Quod non irritum

“ reddetur *ſadus Diei*, & *ſadus Noctis*, ut ſit *Dies & Nox* in tempore ſuo,”
xxxiii : 20.

936. Quod dies & nox ſignificent ſtatum ejuſdem ſeu regenerati quoad intellectualia, quorum vices ſe habent ſicut dies & nox, ex illis quæ nunc dicta ſunt, conſtat: æſtas & hyems prædicatur de voluntariis, ex calore & frigore, nam voluntaria ſe ita habent; dies autem & nox de intellectualibus ex luce & tenebris, nam intellectualia ſe ita habent: hæc quia ex ſe manifeſta ſunt, non opus eſt ſimilibus ex Verbo confirmare.

937. Ex his quoque conſtare poteſt, quale eſt Verbum Domini in ſenſu interno; in ſenſu literæ tam rude apparet, ut non aliud ſciatur, quam quod ſolum dicatur de ſementi & meſſe, de frigore & æſtu, de æſtate & hyeme, deque die & nocte, cum tamen involvant arcana Eccleſiæ Antiquæ ſeu ſpiritualis; ipſa verba in ſenſu literæ ſunt talia, ita comuniſſima quaſi vaſa, in quorum ſingulis tot & tanta arcana cœleſtia continentur, ut nuſquam quoad partem unius myriadis exhauriri queant; nam Angeli, ex Domino, in verbis iſtis tam comuniſſimis, deſumptis ex terreſtribus, videre poſſunt, cum indefinita varietate, totum proceſſum regenerationis, & ſtatum regenerandi ac regenerati, cum homo vix quicquam.



Continuatio de Infernis:

Hic de infernis avarorum; & de ſpurca Hieroſolyma, & latronibus in deſerto: tum de infernis excrementiis eorum, qui in meris voluptatibus vixerunt.

938. *A*vari omnium ſordidiſſimi ſunt, & omnium minime de vita poſt mortem, de anima, & de interno homine, cogitant; ne quidem ſciunt quid Cælum; quia omnium minime elevat ſuas cogitationes, ſed eas prorsus infundunt & immergunt corporeis & terreſtribus; quare cum in alteram vitam veniunt, diu non ſciunt, quod ſpiritus ſint, ſed putant ſe prorsus eſſe adhuc in corpore: ideæ eorum cogitationis, quæ ab avaritia factæ quaſi corporeæ & terreſtres, vertuntur in diras phantaſias; & quod incredibile, uſque verum, ſordide avari in altera vita videntur ſibi in cellis verſari, ubi eorum pecuniæ, & ibi infeſtari a muribus, ſed utcunque infeſtantur, non inde recedunt, uſque dum deſatigantur, ſic tandem ſe evolvunt iis ſepulchris.

939. Ideæ cogitationis eorum, qui ſordide avari fuerunt, in phantaſias

sias quam sordidas vertantur, constat ab eorum Inferno, quod sub pedibus profunde; vapor inde exhalat, sicut vapor ex suibus excoriatis in canali, ibi sunt avarorum domicilia; qui illuc veniunt, primum atri apparent, & ibi per pilorum derasionem, sicut solent sues, candidi sibi fieri videntur; ita quoque sibi tunc apparent; sed usque manet inde nota, quod tales sint, ubicunque veniunt. Quidam spiritus niger, qui nondum in infernum suum delatus, quia adhuc moraturus in mundo spirituum, illuc demissus, qui non ita avarus fuerat, sed usque dum vixit, malitiose aliorum opibus inbiaverat, quo alluente avari ibi aufugiebant, dicentes quod latro, quia niger, & sic eos necaret; avari enim fugiunt tales, quia maxime timent vitæ; tandem comperti, quod non talis latro, dicebant ei, si candidus vellet fieri, modo ei pili, sicut suibus, qui in conspectu visi, detraberentur, sic candesceret; sed hoc non voluit, inter spiritus sublatus est.

940. In hoc Inferno sunt quoad multam partem Judæi, qui sordide avari fuerunt, quorum præsentia quoque, cum ad alios spiritus veniunt, ex fæore murium sentitur. Quia de Judæis; quam miserabilis eorum status post mortem sit, nempe eorum, qui sordide avari fuerunt, & contemserunt alios præ se ex innata arrogantia, quod putaverint se solos esse, qui electi, de urbibus eorum, & latronibus in deserto, licet referre: Ex phantasia, quam in vita corporis conceperunt & apud se confirmarunt, quod venturi in Hierosolymam, & ibi in terram sanctam, quam possessuri, non volentes scire, quod per Novam Hierosolymam intelligatur Regnum Domini in cælis & in terris, quando in alteram vitam veniunt, apparet iis urbs a sinistro Gebennæ, paulo antrorsum, in quam confertim aliuunt, sed urbs illa est cænosa & putida, quare spurca Hierosolyma vocatur, ibi discurrunt per plateas, in luto & cæno supra talos, quærentes & ejulantes. Urbes vident oculis, etiam plateas, est iis repræsentatio talium, ut in clara die: vidi etiam aliquoties urbes. Apparuit mihi quidam obscurus, veniens e spurca hac Hierosolyma, aperiebatur tanquam porta, circum eum errantes stellæ erant a sinistra ejus imprimis, stellæ errantes circum spiritum significant in mundo spirituum falsitates, aliter dum stellæ non errantes sunt, accessit ad me, & adplicuit se sinistrae meæ auri superne, quam tangebatur quasi ore ut mecum loqueretur, sed non loquutus est voce sonora ut alii, verum intus in se, usque tamen ut audirem & intelligerem, dicebat quod Rabbinus Judæus esset, & quod a longo tempore fuerit in urbe ista cænosa, dicens, quod plateæ ibi nihil nisi lutum & cænum essent, ubi eundum; & quod non alio cibo vesceretur quam cæno; quære-

ham;

bam cur ita, quia spiritus, quod cuperet edere; dixit quod edat, & cum cupit edere, nihil aliud ei offerri quam cœnum, quare valde lamentatus: quærebat ergo quid faciendum, dicens se non invenire Abrahamum, Isaacum & Jacobum, de quibus aliqua ei referebam, & quod frustra quærentur, & dum inveniuntur, prorsus nihil opis ferre possint, præter alia quæ arcaniora sunt; dicebam, quod nullus alius quærendus quam Solus Dominus, Qui est Messias, Quem in vita contemserunt, & quod Ipse regat universum Cœlum & universam terram, & quod a nullo alio auxilium: quæsit sollicitè & aliquoties ubi est, dixi quod inveniatur ubivis, & quod audiat & norit omnes: sed tunc alii spiritus Judæi eum retrabebant.

941. Est quoque alia urbs a dextro Gehennæ, seu inter Gehennam & Stagnum, ubi meliores ex Judæis, sibi videntur habitare, sed hæc urbs iis mutatur secundum phantasias, nunc vertitur in pagos, nunc in stagnum, nunc iterum in urbem; timor illis ibi est pro latronibus; & quamdiu in urbe ista sunt, tuti sunt. Inter binas urbes est quasi triangulare spatium, tenebrosum, ibi latrones, qui sunt Judæi, sed eorum pessimi, qui quoscunque offendunt, miserabiliter cruciant; hos latrones & timore Judæi vocant Dominum, & desertum, ubi sunt, vocant Terram: ut tuti pro latronibus in urbem hanc a dextro veniant, est in termino angulari spiritus bonus, qui excipit venientes, ad quem cum veniunt, incurvant se versus terram, & sub pedes ejus admittuntur, qui ritus est admissionis in hanc urbem. Quidam spiritus ad me subito venit, quærebam unde venit, dixit quod fugerēt & timeret latrones, qui occidunt, mactant, cremant, coquunt homines, quærens ubi tutus esse posset; interrogabam undenam esset, & ex qua terra, nihil aliud ausus est respondere ex timore quam quod terra sit Domini, desertum enim vocant terram, & latrones dominum. Venerunt dein latrones, qui nigerrimi, loquuti sono basso, sicut gigantes, & mirum, cum adventant, terrorem & horrorem sensibilem incutiunt, quæsiui quinam essent, dicebant, quod quærant spolia, dixi, ubi congerere vellent sua spolia, anne sciant, quod spiritus sint, & quod nec spolia auferre nec congerere possint, & quod talia sint phantasiæ malorum; respondebant se esse in deserto, quærentes rapinas, & quod crucient quos offendunt: agnoverunt tandem, cum penes me, quod spiritus essent, sed usque non adduci potuerunt aliter credere, quam quod viverent in corpore: sunt Judæi qui ita vagantur, ore ferentes occidere, mactare, cremare, coquere, & hoc contra quoscunque, si vel Judæi, vel amici sint; inde quoque innotuit, quali animo sunt, tametsi in mundo non tale evulgare audent.

942. Non procul a spurca Hierosolyma, est quoque alia urbs, quæ vocatur Judicium Gebennæ; ibi sunt, qui ex propria justitia vindicant sibi cælum; & qui condemnant alios, qui non secundum phantasias eorum vivunt: inter hanc urbem & Gebennam apparet sicut pons, satis pulcher, coloris pallidi seu grisei; ubi niger spiritus, quem metuumt, inbibens ne transeant; nam ab altera parte pontis apparet gebenna.

943. Qui in vita corporis pro fine habuerunt meras voluptates, & solum amarunt indulgere genio, & vivere in lautitiis & opiparris, sibi solis & mundo studentes, Divina pro nihilo reputantes, absque fide & charitate; post mortem in vitam similem ei, quam habuerunt in mundo, primum introducuntur; est locus antrorsum ad sinistrum, aliquantum profunde, ubi nihil nisi quam voluptates, ludi, saltationes, commestationes, confabulationes; illuc feruntur tales, & tunc non aliter sciunt, quam quod in mundo sint: sed scena mutatur, post aliquam moram temporis deferuntur in Infernum sub natibus, quod est mere excrementitium; nam talis voluptas, quæ mere corporea est, in excrementitium in altera vita vertitur; vidi ibi portantes stercora, & lamentantes.

944. Fæminæ, quæ ex sordida & vili conditione divites factæ, & ex fastu inde, se prorsus dederunt voluptatibus ac vitæ delicatæ & otiosæ, accumbendo, sicut reginæ, stratis, sedendo ad tabulas & mensas, nihil aliud curantes; in altera vita, cum conveniunt, miserabiliter inter se collidunt, contundunt, lacerant, capillis trabunt, & fiunt sicut furinæ.

945. Aliter vero, quæ in voluptates aut jucunditates vitæ natæ sunt, & quæ ab infantia in familia educatæ, sicut reginæ, ex nobili prosapia aliæ, ut & divites; quæ tametsi in voluptatibus & lautitiis, inque splendidis, dummodo in fide in Dominum, & in charitate erga proximum, simul vixerunt, in altera vita inter felices sunt: nam se abdicare jucundis vitæ, potentia, & divitiis, & sic per miseras mereri cælum, hoc falsum est; sed tam voluptates, quam potentiam, & divitias, pro nihilo æstimare respectively ad Dominum, & vitam mundi pro nihilo respectively ad vitam cælestem, est quod in Verbo intelligitur.

946. Loquutus cum spiritibus de eo, quod forte pauci credituri sint, tot & talia dari in altera vita, ex causa, quod homo non alium conceptum habeat de vita sua post mortem, quam communissimum quendam obscurum, qui est nullus, in quo se confirmarunt ex eo, quod animam aut spiritum

non

non oculis videant; & quod docti, tametsi ajunt quod anima aut spiritus sit, usque quia inbærent vocibus fictis & terminis, qui intellectum rerum magis obscurant, imo exstinguunt, & quia student sibi & mundo, raro communi; & cælo, adhuc minus quam sensuales homines credant: spiritus, cum quibus loquutus, mirati sunt, quod homo talis sit, cum tamen sciat, quod in ipsa natura, & in unoquoque ejus regno dentur tot mirabilia & varia, quæ ignorat, ut pro exemplo solum in Aure interna humana, de qua integer liber stupendis & inauditis impleri posset, quibus unusquisque fidem habet, at si de mundo spirituali, ex quo omnia & singula quæ sunt in naturæ regnis existunt, aliquid dicitur, vix aliquis credit, ex causa, ut dictum, præconceptæ & confirmatæ opinionis, quod nihil sit, quia non videt.



G E N E S E O S,

C A P U T N O N U M.

Continuatio de Infernis.

Hic de aliis Infernis, quæ a prioribus distincta sunt.

947. **Q**UI dolosi sunt, & omnia per dolosas machinationes se obtinere posse putant, & se confirmarunt in vita corporis ex eo, quod talia successerint iis, ii habitare sibi videntur in Tonna quadam ad sinistrum, quæ vocatur Tonna infernalis, super quam tegumentum, & extra orbiculus super basin pyramidalem, quem putant esse universum, quod spectent & gubernent; ita prorsus iis apparet: qui eorum, innocentes dolose persecuti sunt, ibi sunt per sæcula; mihi dictum quod quidam ibi jam per 20 sæcula manserint: cum emittuntur, talem phantasiam habent, quod putent Universum esse orbem quendam, quem circum ambulant, & pedibus calcant, se deos universi credentes: aliquoties mihi visi, & cum iis de phantasia eorum loquutus, sed quia tales fuerunt in mundo, non potuerunt abduci. Percepi etiam aliquoties, quam subtili dolo pervertere possent cogitationes, & flectere momento aliorum, & substituere alia, sic ut vix potuisset cognosci quod ab iis; & hoc tali natura ut incredibile sit; qui, quia tales, nusquam admittuntur ad homines, nam venena ita clandestine & latenter infundunt, ut non appercepti possint.

948. Est quoque ad sinistrum alia Tonna, sic iis apparet, in qua sunt quidam, qui in vita corporis putarunt, cum malum fecerunt, fecisse bonum, & vicissim, ita quod in malo posuerint bonum, ii ibi morantur ad tempus, ac tunc rationalitate orbantur, qua cum orbat, sunt quasi in somno, & quicquid tunc faciunt, iis non imputatur; sed usque videntur sibi vigiles: reddita iis rationalitate ad se redeunt, & sunt sicut alii spiritus.

949. Ad sinistrum antrorsum est quædam Camera, ubi nihil lucis, sed meræ tenebræ, quare vocatur Camera obscura; ibi sunt qui aliorum bonis inbiarunt, in quibus continue eorum animus fuit, & quoque absque conscientia abstulerunt, quoties titulo aliquo specioso potuerint;

sunt ibi qui in multa satis dignitate fuerunt, cum vixerunt in mundo, quique in insidiosis posuerunt honorem prudentiæ; in Camera illa consultant inter se, sicut dum vixerunt in corpore, quomodo fraudulentè alios decipiant; tenebras ibi vocant delitias: ostensa mihi effigies eorum, quam vidi sicut clara die, quales tandem fiunt, qui ibi, & fraudulentè egerunt, nempe quod facies eorum pejor mortuo, coloris lividi, qualis cadaverum, cum lacunis horrendis; sic degendo in cruciatu anxietatis.

950. Erat pbalanæ spirituum exsurgens a latere Gebennæ in altum antrum, ex quorum sphaera perceptum, (spiritus ad primum adventum possunt ex sola sphaera percipi quales sunt) quod vilem haberent Dominum, & contemnerent omnem cultum Divinum; loquebantur undulatorie; unus ex iis scandalose contra Dominum loquutus, qui illico dejectus versus unum latus Gebennæ: ferebantur ab anteriori supra caput, animo ut offenderent, cum quibus se conjungerent, ut subjugarent alios, sed retardabantur in via, & iis dictum, quod desisterent, quia hoc verteretur iis in malum, ita subsistebant; tunc visi sunt, facie erant nigri, & circum caput habebant fasciam albam, quo significatur, quod spectent cultum Divinum sicut nigrum, ita quoque Verbum Domini, modo utile ut teneat vulgus in vinculo conscientiae: Domicilium eorum est prope Gebennam, ubi dracones volantes non venenati, unde vocatur hoc Domicilium draconum; sed quia non dolosi, Infernum eorum non ita grave est. Tales quoque sibi suæque prudentiæ adscribunt omnia, & se nullum timere jactant, sed ostensum iis quod modo sibilus eos in terrorem & fugam ageret, audito sibilo ex terrore putabant totum infernum ascendere, ut eos auferret, & ex heroibus facti subito sicut mulieres.

951. Qui se sanctos putarunt in vita corporis, sunt in terra inferiore ante pedem sinistrum, ibi apparent sibi quandoque facie lucentes, quod profluit ex ideis sanctitatis eorum; sed exitus eorum est, quod teneantur ibi in maxima cupidine ascendendi in cælum, quod putant esse in alto; cupido eorum augetur, & vertitur magis & magis in anxietatem, quæ crescit in immensum, usque dum agnoscunt, quod non sancti sint: cum inde eximuntur, sentire iis datur fætorem sui, qui est graveolentus.

952. Quidam in mundo sancte se vixisse putavit, ex causa ut sanctus aestimaretur ab hominibus, & sic cælum mereretur; dicebat se piam vitam egisse, precibus vacavisse, putans satis esse, ut quisque sibi studeat & consulat; dicebat etiam quod peccator esset, & quod voluerit pati, usque ut ab aliis calcaretur sub pedibus, quod vocabat patientiam

patientiam Christianam, & quod minimus esse vellet, ut fieret maximus in cælo; hic examinatus num alicui præstiterit, aut voluerit præstare aliquid boni, seu opera charitatis, dicebat se nescire quid essent, modo quod sancte vixerit; hic quia pro fine habuit præeminentiam sui præ aliis, quos ita se viliores reputabat, primum quia putavit se sanctum, vi-
sus est in forma humana candida usque ad lumbos, sed conversus est primum in obscurum cæruleum, & dein in nigrum, & quia domi-
nari voluit super alios & eos præ se contemneret, factus est aliis
nigrior: de iis qui maximi volunt esse in cælo, videatur prius n:
450, 452.

953. Perductus sum per quasdam mansiones Cæli primi, inde spectare mihi datum procul mare quoddam grande tumultuans cum magnis fluctibus ad quendam limitem non visum, & dicebatur, quod ii tales phan-
tasias habeant, & tale mare videant, cum timore ut immergantur, qui
magni in orbe voluerint esse, nihil curantes num per fas aut nefas,
modo sibi gloriam comparare possint.

954. Phantasia, quæ fuerunt in vita corporis, in altera vita vertuntur in alias, quæ tamen illis correspondent; sicut qui in terra violenti fue-
runt & immisericordes, eorum violentia & immisericordia vertitur in crudelitatem incredibilem, & videntur sibi socios, quoscunque
offendunt, occidere, & diversis modis cruciare, quibus tantopere de-
lectantur, ut sint talia eorum summæ iucunditates. Qui sanguinolenti
fuerunt, ii delectantur cruciare spiritus, nam putant spiritus esse
homines, non aliter sciunt, usque ad sanguinem, quo viso, nam talis
est phantasia eorum ut quasi sanguinem videant, maximopere delectan-
tur. Ex avaritia erumpunt phantasia, quod videantur infestari a
muribus, & similibus secundum speciem avaritiæ. Qui delectati
sunt meris voluptatibus, quas pro ultimo fine, summo bono, & quasi
suo cælo, habuerunt, delectantur maxime morari in latrinis, ibi
iucundissimum percipientes; quidam in urinosis & graveolentibus
stagnis, quidam in luteis, & sic porro.

955. Sunt præterea Pænæ diversæ, quibus in altera vita puniuntur
gravissime mali, in quas incurrunt, cum in fædas suas cupiditates
redeunt, ex quibus contrahunt pudores, terrores, & horrores pro
talibus, usque ut tandem desistant: Pænæ sunt diversæ, in genere sunt
pænæ lacerationis, pænæ discerptionis, pænæ sub velis, & plures.

956. Qui vindictæ tenaces sunt, & qui omnibus aliis se majores pu-
tant, cæteros reputantes pro nibilo respective ad se, iis pænâ lace-
rationis est, quæ talis; fædantur corpore & facie, ut vix appa-
reat

reat aliquid humanum residuum, facies fit sicut placenta rotunda, lata, brachia apparent sicut panni, quibus extensis rotatur in alto, jugiter versus cælum, & clamatur coram omnibus quod talis sit, usque ut pudor perstringat intima; ita supplex adigitur ad deprecandum, & dictatur ei; postea fertur in stagnum luteum, quod est prope Hierosolymam spurcam, & ibi voluitur & immergitur, ut fiat instar cæni; & hoc fit aliquoties, usque dum talis cupiditas auferatur. In Stagno hoc luteo, sunt fæminæ malignæ e provincia Vesicæ urinatoriæ.

957. Qui in vita corporis naturam sibi contraxerunt aliud loquendi & aliud cogitandi, cum primis qui sub amicitia specie aliorum opibus inbiarunt, ii vagantur circum, & ubicunque veniunt, interrogant, num cum iis esse possint, dicendo se pauperes, & cum recipiuntur, ex innata cupidine inbiant omnibus; cum detecti quod tales, expelluntur cum mulcta, & quandoque miserabiliter discerpuntur, diversimode secundum dolosæ simulationis naturam quam contraxerunt, quidam quoad totum corpus, quidam quoad pedes, quidam quoad lumbos, quidam quoad pectus, quidam quoad caput, & quidam solum quoad regionem oris; adiguntur in reciprocas reverberationes, quæ quales sunt, non describi potest; sunt collisiones partium violentæ, & sic distractiones, ut se credant in minutas partes discriptos, inducitur etiam renisus, ut augeatur dolor; tales discriptionis pænæ sunt cum multa varietate, & post intervallo toties repetuntur, usque dum terror & horror incutiat per falsiloquia fallendi; quævis punitio aliquid demit. Discerptores dicebant, quod ita delectentur punire, ut non desistere vellent, si vel foret in æternum.

958. Sunt cohortes spirituum, qui circumvagantur, quos spiritus maximopere timent, applicant se parti tergali inferius, torquent per reciprocationes citas, quas nemo potest inhibere, & cum sono, dirigentes motum constrictorium & restrictorium versus superiora in modum conii sursum acuminati, quicunque intra conum hunc mittitur, imprimis qui versus apicem ejus, miserabiliter discerpitur quoad singulas artuum particulas: sunt simulatores dolosi, qui immittuntur & sic puniuntur.

959. Expergesactus sum nocte e somno, & audiivi spiritus circum me, qui in somno vellent mihi insidiari, at mox insopitus somnium triste habui; sed expergesactus, subito aderant spiritus punitores, quod miratus, & miserabiliter puniebant spiritus qui mihi in somno insidiati sunt, inducendo iis quasi corpora, quæ visa, & corporeos sensus,

sensus, & sic eos per violentas collisiones partium cis & retro, cum inductis per renisus doloribus, torquebant; animus erat punitoribus eos, si potuissent, necandi, inde violentia maxima. Erant plurima parte Sirenes, de quibus, n. 831. punitio perstabat diu, & pergebat circum me ad cohortes plures; & quod miratus, inveniebantur omnes, quæ insidiatæ, tametsi se occultare vellent: quia sirenes erant, multis artibus eludere tentabant pœnam, sed non potuerunt, nunc se surripere volebant in naturam interiorem, nunc inducere quod alii essent, nunc derivare pœnam in alios per translationes idearum, nunc mentitæ infantes quos cruciarent, nunc spiritus bonos, nunc angelos, præter plura alia, sed usque incassum. Quod tam graviter punirentur, miratus sum, sed perceptum, quod tale sit inorme, ex necessitate, quod homo tuto dormire debeat, quod nisi fieret, humanum genus periret, inde ex necessitate tanta pœna: perceptum, quod etiam simile fiat circa alios homines, quos in somno insidiosè invadere conantur, tametsi homo hoc nescit; cui enim cum spiritibus loqui non datum est, & sensu interno cum illis esse, nihil tale audire, minus videre potest, cum tamen usque similia circa alios existunt: Dominus quam maxime custodit hominem cum dormit.

960. Sunt spiritus quidam dolosi, qui dum vixerunt in corpore dolos occulte egerunt, & quidam eorum, qui artibus perniciosis simularunt quasi angelos, decipiendi causa, in altera vita addiscunt se subducere in subtiliorem naturam, seque eripere oculis aliorum, ita se ab omni pœna tutos putantes; sed ii, sicut alii, non solum discerptionis pœnas subeunt, secundum doli eorum naturam & malitiam, sed etiam conglutinantur, quod cum fit, quo plus se dissolvere cupiunt, seu ab invicem discindere, eo arctius ligantur; pœna est cum intensiori cruciatu, quia respondet eorum dolis absconditiis.

961. Quidam ex usu, quidam ex contemptu, in familiari sermone pro formulis nugarum aut irrisionis, utuntur illis, quæ sunt Sanctæ Scripturæ, sic putantes quod nugentur aut irrideant eleganter, sed talia cogitata & dicta se adjungunt ideis eorum corporeis & spurcis, & in altera vita iis multum damni inferunt, nam redeunt una cum prophanis; tales quoque discerptionis pœnas subeunt, usque dum desvescant talibus.

962. Est etiam pœna discerptionis quoad cogitationes, sic ut interiores cogitationes pugnent cum exterioribus, quod fit cum interiori cruciatu.

963. Inter punitiones frequens est superinjectio Veli, hoc tale est, quod
per

per phantasias sibi impressas videantur sibi sub velo in multam distantiam extenso, esse; est quasi nubes cobærens, quæ densatur secundum phantasiam; sub illo discurrunt huc illuc, accensa cupidine inde erumpendi, velocitate diversa, usque dum defatigati sunt; hoc perstare solet per horæ spatium, magis aut minus, & sit cum cruciatu diverso, secundum gradum cupiditatis se extricandi. Velum est pro illis, qui tamen vident veritatem, usque tamen non volunt agnoscere, ex amore sui, & indignantur continue quod ita sit. Quidam sub velo habent talem anxietatem & terrorem, ut desperent num usquam liberari possint, quod mihi dicebat quidam, qui liberatus inde.

964. Est aliud quoque genus veli, quod involvantur quasi panno, sic ut ligati sibi videantur manibus, pedibus, corpore, & inditur iis ardor se evolvendi; quia involutus est per unam vicem, putat se facile evolutum iri, sed cum se evolvere incipit, pergit in longum, perstante evolutione continue, usque ut desperet.

965. Hæc de Infernis & pœnis; infernales cruciatus non sunt, ut quidam putant, conscientiæ morsus, nam qui in inferno sunt, non habuerunt conscientiam, quare quoad conscientiam cruciari nequeunt: qui conscientiam habuerunt, inter felices sunt.

966. Quod observandum, nullus in altera vita subit aliquam pœnam & cruciatum propter hæreditarium suum malum, sed propter actualia mala, quæ ipse patravit.

967. Cum puniuntur mali, semper adsunt angeli, qui moderantur pœnam, & dolores miserabilium leniunt, sed non auferre possunt; quia tale æquilibrium est omnium in altera vita, ut ipsum malum se puniat, quod nisi per punitiones auferretur, tales non possent non in inferno aliquo detineri in æternum, nam alioquin infestarent societates bonorum, & ordini a Domino instituto, in quo salus universi, violentiam inferrent.

968. Quidam e mundo secum traxerunt illam ideam, quod cum diabolo non loquendum, sed quod fugiendus; sed instructi sunt, quod ne hilum noceat eis, quos Dominus tutatur, si vel circumfunderentur toto inferno tam extus quam intus, quod a multa & prodigiosa experientia mihi datum nosse, sic ut demum nihil timerem, ne quidem pessimos e turba infernali, quin cum illis loquerer; quod etiam concessum, ut scirem quales essent: Illis, qui mirati sunt, quod loquerer cum iis, porro dicere datum, quod non solum hoc mihi nihil noceat, sed etiam quod ii diaboli sint in altera vita qui homines fuerunt, & qui cum vixerunt in mundo,

mundo, in odiis, vindictis & adulteriis vitam transegerunt, & quidam tunc præ aliis æstimati; imo quod quidam inter eos sint, quos cognovi in vita corporis; quodque diabolus nihil aliud significet quam talem inferni turbam: & præterea, quod homines, dum vivunt in corpore; apud se habeant ad minimum binos spiritus ab inferno, præter quod etiam binos angelos e cælo, qui spiritus infernales apud malos regnant, sed apud bonos subjugati sunt & servire coguntur: ita quod falsum sit, quod putent, aliquem diabolum ab initio creationis fuisse, alium, quam qui homines fuerunt tales. Cum hæc audiverunt, stupefacti sunt, & fassi, quod prorsus aliam opinionem de diabolo & turba diabolica habuerint.

969. In tanto Regno, ubi omnes hominum animæ a prima creatione, confluunt, & ex hac Tellure pæne millies mille quavis septimana, & omnes suam genium & suam naturam ab aliorum diversam habent, & omnium cujusvis idearum communicatio datur, & usque omnia & singula in ordinem redigenda, & hoc continue, non aliter fieri potest, quam quod indefinita ibi existant, quæ nusquam in hominis ideam venerunt; & quia de Inferno, sicut de Cælo, vix aliquis ullam, nisi unicam obscuram ideam concepit, non potest aliter, quam quod hæc peregrina & mira obventura sint, imprimis ex eo, quod putent spiritus non habere ullum sensum, cum tamen exquisitiorem habent, quam homines; etiam a malis spiritibus, artificibus in mundo ignotis, superinducitur iis sensus pæne sicut corporeus, qui multo crassior est.

970. In fine hujus Capitis sequitur de Vastationibus.

CAPUT IX.

1. **E**T benedixit DEUS Noacho, & filiis ejus, & dixit illis, fructificamini & multiplicamini, & implete terram.
2. Et timor vestri, & terror vestri, sit super omnem bestiam terræ, & super omnem avem cæli; ad omne, quod prorepere facit humus, & ad omnes pisces maris, in manus vestras data sunt.
3. Omne reptile, quod est vivum, vobis erit in cibum; sicut olus herbæ dedi vobis id omne.

4. Solummodo carnem in anima ejus, sanguinem ejus, non comedetis.

5. Et profecto sanguinem vestrum animabus vestris quæram, e manu omnis feræ quæram eum, & e manu hominis, e manu viri fratris ejus, quæram animam hominis.

6. Effundens sanguinem hominis in homine, sanguis ejus effundetur, quia in imaginem DEI fecit hominem.

7. Et vos fructificamini & multiplicamini; effundimini in terram, & multiplicamini in ea.

* * * *

8. Et dixit DEUS ad Noachum, & ad filios ejus cum illo, dicendo.

9. Et Ego, ecce Ego, erigo fœdus meum cum vobis, & cum femine vestro post vos.

10. Et cum omni anima viva, quæ cum vobis, ad avem, ad bestiam, & ad omnem feram terræ vobiscum, ab omnibus egredientibus arca, quoad omnem feram terræ.

11. Et erigo fœdus meum vobiscum, & non excidetur omnis caro amplius ab aquis diluvii; & non erit amplius diluvium ad perdendum terram.

12. Et dixit DEUS, hoc signum fœderis, quod Ego do inter Me, & inter vos, & inter omnem animam vivam, quæ vobiscum, in generationes sæculi.

13. Arcum meum dedi in nube, & erit in signum fœderis inter Me & inter terram.

14. Et erit, in obnubilando Me nube super terram, & videtur arcus in nube,

15. Et recordabor fœderis mei, quod inter Me & inter vos, & inter omnem animam vivam in omni carne; & non erit amplius aquæ in diluvium ad perdendum omnem carnem.

16. Et erit arcus in nube, & video eum, ad recordandum fœderis æterni inter DEUM, & inter omnem animam vivam in omni carne, quæ super terra.

17. Et dixit DEUS ad Noachum, hoc signum fœderis, quod erigo inter Me, & inter omnem carnem, quæ super terra.

18. Et fuerunt filii Noachi, egressi ex arca, Schem & Cham & Japheth; & Cham is pater Canaanis.

19. Tres hi filii Noachi; & ab illis dispersa est tota terra.

20. Et cepit Noach vir humi, & plantavit vineam.

21. Et bibit de vino, & inebriatus est, & discoopertus est in medio tentorii sui.

22. Et vidit Cham pater Canaanis nuditatem patris sui, & indicavit duobus fratribus suis foris.

23. Et accepit Schem & Japheth vestem, & posuerunt super humero ambo illi, & iverunt retrorsum, & texerunt nuditatem patris sui; & facies eorum retrorsum, & nuditatem patris sui non viderunt.

24. Et expergefactus Noach e vino suo, & rescivit quod fecit ei filius ejus minor.

25. Et dixit, maledictus Canaan, servus servorum erit fratribus suis.

26. Et dixit, benedictus JEHOVAH DEUS Schemi, & erit Canaan servus illi.

27. Dilatet DEUS Japhetum, & habitabit in tentoriis Schemi & erit Canaan servus illi.

28. Et vixit Noach post diluvium, trecentis annis & quinquaginta annis.

29. Et fuerunt omnes dies Noachi, nongenti anni, & quinquaginta anni; & mortuus est.

C O N T E N T A.

971. **S**equitur nunc de statu hominis regenerati; primum de dominio interni hominis, & de obsequio externi.

972. Quod nempe omnia quæ sunt externi hominis, interno subjecta sint, & ei inservitura, vers: 1 ad 3. sed quod cum primis cavere debeat, ne bona & vera fidei immergat cupiditatibus, seu per bona & vera, quæ sunt interni hominis, confirmet mala & falsa, quod non potest non eum ad mortem condemnare, & punire, vers: 4, 5. Et sic destruere hominem spiritualem, seu imaginem Dei, apud eum,

eum, vers: 6. Si hæc non fiunt, quod omnia bene succedant, vers: 7.

973. Dein agitur de statu hominis post diluvium; quem Dominus ita formavit, ut per charitatem apud illum præsens esse posset, qui sic non amplius periret, sicut ultima posteritas Ecclesiæ Antiquissimæ, vers: 8, 9, 10, 11.

974. Postea status hominis post diluvium, qui recipere charitatem potest, describitur per arcum in nube, cui similis est, vers: 12, 13, 14, 15, 16, 17. qui arcus spectat hominem Ecclesiæ seu regeneratum, vers: 12, 13, spectat omnem hominem in genere, vers: 14, 15, hominem, qui regenerari potest in specie, vers: 16, ita non solum hominem intra Ecclesiam, sed etiam hominem extra Ecclesiam, vers: 17.

975. Demum agitur de Antiqua Ecclesia in genere, & ibi per Schemum intelligitur cultus internus, per Japhetum cultus externus correspondens, per Cham fides separata a charitate, per Canaan cultus externus separatus ab interno, a vers: 19 ad fin: Quod Ecclesia illa, ex eo quod investigare vellet vera fidei ex se, & per ratiocinia, in errores & perversa primum lapsa sit, vers: 19, 20, 21. Quod ii, qui in cultu externo separato ab interno sunt, ex talibus ipsam doctrinam fidei irrideant, vers: 22. at quod illi, qui in cultu interno & qui in externo inde, talia interpretentur in bonum, & excusent, vers: 23. Qui in cultu separato externo sunt, quod vilissimi, vers: 24, 25. & quod usque vilia servitia præstare queant in Ecclesia, vers: 26, 27.

976. Ultimo describitur Primæ Ecclesiæ Antiquæ duratio & status per annos ætatis Noachi, vers: 28, 29.



SENSUS INTERNUS.

977. **H**IC quia agitur de homine regenerato, paucis dicendum, qualis est respective ad hominem non regeneratum; inde nosci potest, qualis unus & qualis alter. Apud hominem regeneratum est Conscientia boni & veri, ex conscientia facit bonum, & ex conscientia cogitat verum, bonum quod facit est bonum charitatis, & verum quod cogitat est verum fidei; apud hominem non regeneratum, non est conscientia, si aliqua, non est conscientia faciendi bonum ex charitate, & cogitandi verum ex fide, sed ex aliquo amore propter se aut propter mundum, quare est conscientia spuria vel falsa. Apud hominem

hominem regeneratum est gaudium cum facit secundum conscientiam, & est anxietas cum cogitur quid facere aut cogitare contra conscientiam; sed apud hominem non regeneratum, non ita, plerique non sciunt quid conscientia, minus facere aliquid secundum conscientiam, aut contra conscientiam, sed secundum ea, quæ favent eorum amoribus, unde iis gaudium; dum contra ea, iis est anxietas. Apud hominem regeneratum est nova voluntas, & novus intellectus, nova illa voluntas & novus intellectus est ejus conscientia, hoc est in ejus conscientia, per quam Dominus operatur bonum charitatis & verum fidei; apud hominem non regeneratum, non est voluntas, sed loco voluntatis est cupiditas, & inde pronitas in omne malum, & non est intellectus, sed ratiocinium & inde lapsus ad omne falsum. Apud hominem regeneratum est vita cœlestis & spiritualis; sed apud hominem non regeneratum est solum vita corporea & mundana; quod cogitare possit & intelligere quid bonum & verum, est ex vita Domini per reliquias, de quibus prius, unde facultas ei reflectendi. Apud hominem regeneratum dominatur Internus homo, & obsequitur Externus; at apud hominem non regeneratum, dominatur Externus homo, & quiescit Internus sicut nullus foret. Homo regeneratus novit, seu nosse potest, si reflectit, quid internus homo, & quid externus; sed homo non regeneratus prorsus nescit, nec scire potest etiam si reflecteret, nam non scit quid bonum & verum fidei ex charitate. Ex his constat, qualis regeneratus, & qualis non regeneratus; & quod differentia sit sicut inter æstatem & hyemem, & inter lucem & caliginem; quare regeneratus est homo vivus, sed non regeneratus est homo mortuus.

978. Quid Internus homo & quid Externus, pauci, si ulli, hodie norunt, putant esse unum & eundem, & quidem imprimis ex causa, quia ex proprio se agere bonum & cogitare verum credunt; proprium hoc secum habet: sed Internus homo ita distinctus est ab Externo, sicut est cœlum a terra: tam eruditi, quam non eruditi, cum reflectunt, non alium conceptum habent de Interno homine quam quod sit cogitatio, quia intus est; & de Externo homine, quod sit corpus & ejus sensuale & voluptuosum, quia extus; sed Cogitatio, quam putant esse interni hominis, non est interni; apud internum hominem non sunt nisi bona & vera, quæ sunt Domini, & in interiori homine implantata est conscientia a Domino, & usque mali, imo pessimi habent cogitationem, & qui absque conscientia sunt, etiam habent cogitationem; inde constat quod cogitatio hominis non sit interni hominis sed externi: quod corpus & ejus sensuale & voluptuosum, non sit Externus homo constat ex eo, quod similiter apud Spiritus, qui nullum corpus habent, quale dum vixerunt in mundo, æque sit externus homo. Sed quid Internus homo, & quid Externus, nusquam aliquis scire potest, nisi sciat, quod apud unumquemvis hominem sit Cœleste & Spirituale, quod correspondet Cœlo Angelico; & quod sit Rationale, quod correspondet Cœlo spirituum angelitorum; & quod sit interius sensuale, quod correspondet Cœlo spirituum: tres enim cœli sunt, totidem apud hominem; qui cœli distinctissimi inter se sunt; inde est, quod homo post mortem, cui conscientia, primum sit in Cœlo spirituum, postea a Domino elevetur in Cœlum spirituum Angelicorum, demum in Cœlum angelicum, quod nusquam fieri posset, nisi apud eum

totidem coeli forent, quibus & quorum statui correspondere possit; inde mihi constare potuit, quid constituit internum, & quid externum hominem; Internum hominem formant coelestia & spiritualia; interiorem seu medium rationalia; externum sensualia non corporis sed a corporeis; & ita non solum apud hominem, sed etiam apud spiritum. Ut cum Eruditis loquar, hæc tria se habent sicut Finis, Causa & Effectus; notum est, quod nusquam dari queat aliquis Effectus, nisi sit Causa, & nusquam aliqua causa nisi sit Finis; effectus, causa & finis, inter se ita distincta sunt, sicut exterius, interius, & intimum: proprie homo sensualis, hoc est, qui ex sensualibus cogitat, est Externus homo; & proprie homo spiritualis & coelestis est Internus homo; at homo rationalis, est medius inter utrumque, per hunc seu per rationale fit communicatio Interni hominis cum Externo. Scio, quod hæc pauci capiant, ex causa, quia in externis vivunt, & ab externis cogitant; inde est, quod quidam se brutis similes faciant, & credant quod moriente corpore prorsus morituri sint: sed cum moriuntur, tunc primum incipiunt vivere; tunc qui boni sunt, in altera vita primum vivunt vitam sensualem in mundo seu coelo spirituum, dein vitam interiorem sensualem in coelo spirituum angelicorum, demum vitam intime sensualem in coelo angelico, hæc vita seu angelica est vita Interni hominis, de qua vita nihil fere dici potest, quod capi queat ab homine; regenerati modo scire possunt, quod sit, si reflectunt, ex bono & vero, & ex pugna; est enim vita Domini apud hominem, nam Dominus per internum hominem operatur bonum charitatis & verum fidei in ejus externo homine; quod inde ad perceptionem venit in ejus cogitatione & affectione est commune quoddam, in quo innumerabilia, quæ ab interno homine veniunt, quæ homo nusquam percipit, prius quam in coelum angelicum venit; de hoc communi, quale sit, videatur quod ab experientia n: 545. Sed hæc quæ dicta sunt de interno homine, quia supra captum plurium, non necessaria sunt ad salutem; modo sciant, quod internus homo & externus sit; & agnoscant & credant, quod omne bonum & verum sit a Domino.

979. Hæc de statu hominis regenerati, & de influxu interni hominis in externum, præmissa sunt, quia in hoc Capite agitur de homine regenerato, & de interni hominis dominio super externum, deque hujus obsequio.

980. Vers: 1. *Et benedixit Deus Noacho, & filiis ejus, & dixit illis, fructificamini & multiplicamini, & implete terram:* benedixit Deus, significat præsentiam & gratiam Domini: per Noachum & filios ejus, significatur Ecclesia Antiqua: per fructificari, significantur bona charitatis; per multiplicari, vera fidei, quæ nunc incrementa caperent: per implere terram, significatur apud externum hominem.

981. Quod benedixit Deus, significet præsentiam & gratiam Domini, constat a significatione benedicere: benedicere in Verbo, in sensu externo, significat locupletari omni bono terrestri & corporeo, sicut etiam explicant Verbum omnes qui in sensu externo manent, ut Judæi olim & hodie, & quoque Christiani imprimis hoc tempore, quare Benedictionem Divinam posuerunt & ponunt in divitiis, abundantia omnium, & in gloria sui: sed bene-

dicere

dicere in sensu interno significat locupletari omni bono spiritali & cœlesti, quæ Benedictio quia nusquam datur aut dabilis est, nisi a Domino, quare benedicere significat præsentiam & gratiam Domini; præsentia & gratia Domini hoc secum habet; præsentia dicitur, quia Dominus in charitate solum præsens est, & hic nunc agitur de homine regenerato spiritali, qui ex charitate agit; apud unumquemvis hominem est Dominus præsens, sed quantum distat homo a charitate, tantum præsentia Domini, est, ut ita dicam, absentior, seu Dominus remotior: quod gratia dicatur, non misericordia, causa est, quæ ut autem, hætenus ignota, quod homines cœlestes non dicant gratiam, sed misericordiam, at homines spirituales non misericordiam sed gratiam; quod inde venit, quia cœlestes agnoscunt quod genus humanum non sit nisi spurcum, & in se excrementitium, ac infernale, quare implorant Misericordiam Domini, nam Misericordia prædicatur, cum tales sunt; at spirituales tale licet sciunt, non tamen agnoscunt, quia in proprio manent, & id amant, quare ægre possunt nominare Misericordiam, sed facile gratiam; ex humiliatione utriusque id prodit: quanto plus aliquis se amat, & putat se bonum facere posse ex se, & sic mereri salutem, eo minus potest implorare Misericordiam Domini; quidam quod gratiam, est quia solennis formula facta, & tunc non nisi quam pauca Domini in gratia, & plura sui, insunt; hoc quisque potest apud se explorare, dum gratiam Domini nominat.

982. Quod per Noachum & filios ejus, significetur Ecclesia Antiqua, prius dictum & ostensum est, & a sequentibus constat.

983. Quod per fructificari significantur bona charitatis, per multiplicari vera fidei, quæ nunc incrementa caperent, constat a significatione utriusque vocis in Verbo, ubi fructificare, seu fructus facere, ubique prædicatur de charitate, & multiplicare de fide, videantur quæ de significatione eorum prius dicta sunt, n: 43 & 55; quæ ut adhuc magis confirmantur, ex Verbo licet sequentia loca afferre; apud Jeremiam, "Revertimini filii aversi; dabo vobis pastores juxta cor meum, & pascunt vos *cognitione & intelligentia*; & erit, quod *Multiplicabimini, & Fructificabimini in terra*, III: 14, 15, 16. ubi manifeste multiplicari pro crescere cognitione & intelligentia, hoc est, fide, & fructificari pro bonis charitatis; ibi enim de Ecclesia plantanda agitur, apud quam præcedit fides seu multiplicatio. Apud Eundem, "Ego congregabo reliquias gregis mei, ex omnibus terris, quo disperi eos, & reducam eos ad caulas suas, & *Fructificabuntur & Multiplicabuntur*," XXVI: 3, ubi de Ecclesia plantata, ita fructificari quoad bona charitatis, & multiplicari quoad vera fidei. Apud Moysen, "Insper aspiciam ad vos, & *Fructificari* faciam vos, & *Multiplicari* faciam vos; & erigam fœdus Meum vobiscum," Lev: XXVI: 9. in sensu interno ibi de Ecclesia cœlesti, quare fructificari de bonis amoris & charitatis, multiplicari de bonis & veris fidei, prædicatur. Apud Sachariam, Redimam eos, & *Multiplicabuntur*, sicut *multiplicati fuerunt*, x: 8. quod ibi multiplicari prædicetur de veris fidelibus, patet inde quod redimendi. Apud Jeremiam, "Ædificabitur civitas super cumulo suo, & erit ex illis confessio, & vox iudicium, & *Multiplicari* faciam eos,

“eos, & non diminuentur; & erunt filii ejus sicut olim,” xxx: 18, 19, 20. ubi de affectionibus veri, & de veris fidei, affectiones veri per confessionem & vocem ludentium, incrementa veritatum fidei per multiplicari, exprimuntur; filii ibi etiam pro veris.

984. Quod per implere terram significetur apud externum hominem, constat a significatione terræ, quod sit externus homo, de qua aliquoties prius. Bona charitatis & vera fidei apud regeneratum se ita habent, quod implantata sint in ejus conscientia; & quia implantata sunt per fidem, seu per auditionem Verbi, primum insunt ejus memoriæ, quæ est externi hominis; cum regeneratus est, & internus homo agit, tunc fructificatio & multiplicatio se similiter habet; bona charitatis se exerunt in affectionibus, quæ sunt externi hominis, & vera fidei in memoria, & ibi & hic crescunt & multiplicantur: qualis sit multiplicatio, quisque regeneratus scire potest, semper enim confirmantia accedunt, tam ex Verbo, quam ex rationali homine, ut & ex scientificis, ac ita magis & magis se confirmat; quod est charitatis effectus, operante Solo Domino per charitatem.

985. Vers: 2. *Et timor vestri & terror vestri sit super omnem bestiam terræ, & super omnem avem calis; ad omne quod prorepere facit humus, & ad omnes pisces maris, in manus vestras data sunt.* Timor vestri & terror vestri, significat dominium interni hominis; timor spectat mala, & terror falsa: super omnem bestiam terræ, significat super cupiditates, quæ animi: super omnem avem cœli, significat super falsitates, quæ ratiocinii: ad omne quod prorepere facit humus, significat affectiones boni: ad omnes pisces maris, significat scientifica: in manus vestras data sunt, significant interni hominis possessionem apud externum.

986. Quod timor vestri & terror vestri significet dominium interni hominis, & quod timor spectet mala, & terror falsa, constare potest a statu hominis regenerati; status hominis, antequam regeneratus est, quod cupiditates & falsitates, quæ sunt externi hominis, continuo prædominantur, inde pugna; & cum regeneratus est, tunc internus homo dominatur super externum, hoc est, super ejus cupiditates & falsitates; cum dominatur internus homo, tunc est homini timor pro malis, & terror pro falsis, nam tam mala quam falsa sunt contra conscientiam, & agere contra conscientiam ei est horror. Sed Internus homo non timet mala, & terretur pro falsis, sed externus, quare hic dicitur, quod timor vestri, & terror vestri super omnem bestiam terræ, & omnem avem cœli, hoc est, super omnes cupiditates, quæ per bestiam significantur, & super falsitates, quæ per avem cœli: hic timor & hic terror apparet sicut hominis; sed ita se res habet, sunt apud unumquemvis hominem, ut prius dictum, ad minimum duo angeli, per quos ei datur communicatio cum cœlo, & duo spiritus mali, per quos ei est communicatio cum inferno; cum Angeli dominantur, ut sit apud hominem regeneratum, tunc spiritus mali, qui adsunt, nihil quicquam hincunt agere contra bonum & verum, quia tunc in vinculis sunt; cumque aliquid mali tentant agere, aut falsum loqui, hoc est, excitare, tunc illico in quodam timore & terrore infernali

malis sunt; hic timor & hic terror est qui percipitur apud hominem pro iis quæ sunt contra conscientiam; quare etiam ut primum aliquid contra conscientiam agit & loquitur, in tentationem, & in morsum conscientiæ venit, hoc est, in cruciatum quendam quasi infernalem. Quod timor prædicetur de malis, & terror de falsis, ita se habet; spiritus apud hominem non ita timent mala agere, ac timent falsa loqui; homo enim per vera fidei renascitur, & conscientiam accipit, quare non spiritibus licet falsa excitare: apud unumquemvis enim eorum non est nisi malum, ita ut in malo sint, ipsa natura eorum & inde omnis conatus eorum, est malum; & quia in malo sunt, & eorum vita propria consistit in malo, ignoscitur iis cum malum faciunt, quando in aliquo usu sunt; sed falsum loqui non permittitur, causa est, ut discant quid verum, & sic, quantum possint, emendentur, ut inserviant alicui vili ufui; sed de his, ex Divina Domini Misericordia, plura in sequentibus. Apud hominem regeneratum similiter; nam formatur ejus conscientia ex veris fidei, inde conscientia ejus est conscientia recti, ipsum malum vitæ ei est falsum, quia contra verum fidei: aliter apud hominem Antiquissimæ Ecclesiæ, qui perceptionem habuit, is malum vitæ percepit ut malum, & falsum fidei ut falsum.

987. Quod super omnem bestiam terræ significet super cupiditates quæ sunt animi, constat a significatione bestiarum in Verbo, ubi per illas significantur vel affectiones, vel cupiditates; affectiones boni per bestias mites, utiles, mundas; affectiones mali seu cupiditates per bestias immites, inutiles, immundas, de quibus videatur, n: 45, 46, 142, 143, 246, 776: hic quia significant cupiditates, vocantur bestiarum terræ, non bestiarum agri. Quod dominium hominis regenerati super cupiditates, attinet, sciendum, quod in maximo errore sint, & nusquam regenerati, qui credunt, quod possint ex se dominari super mala; homo enim non est nisi malum, est congeries malorum, omnis ejus voluntas est mere malum; quod est quod dictum, Cap: præc: "VIII: 21. "figmentum cordis hominis est malum a pueritia ejus": ostensum mihi est per vivam experientiam, quod homo & spiritus, imo angelus, in se spectatus, hoc est, omne ejus proprium, sit vilissimum excrementum; & quod sibi relictus non speret nisi odia, vindictas, crudelitates, & adulteria foedissima; hæc sunt ejus Propria, & hæc sunt ejus Voluntas: quod etiam unicuique si reflectit, constare potest, solum ex eo, quod homo, dum nascitur, est vilissimum vivum inter omnes feras & bestias; & cum adolescit ac sui juris fit, nisi vincula externa, quæ sunt legis, & vincula quæ sibi facit, ut maximus sit & ditissimus, impedirent, rueret in omne nefas, nec quiesceret priusquam omnes in universo subjugaverit, & omnium in universo opes corraserit, nec parceret ulli, nisi qui se ut servos viles submitteret; talis est unusquisque homo, tametsi ii non percipiunt, qui in impossibilitate & impotentia sunt, & qui in vinculis illis, de quibus dictum, sed data possibilitate & potentia, & relaxatis vinculis, tantum ruerent, quantum possent: feræ nusquam sunt tales, hæc nascuntur in quendam naturæ ordinem; quæ immites & rapaces sunt, inferunt aliis malum, sed modo se tutandi causa; & quod devorent alias, est ut sedent

fedent famem, qua sedata, nulli nocent: sed aliter prorsus homo: inde constat, quid proprium hominis, & quid ejus voluntas. Cum homo tale & tantum malum & excrementum est, constat, quod nusquam ex se dominari possit super malum; contradictorium prorsus est, quod malum dominari possit super malum, nec solum super malum sed & super infernum, nam unusquisque homo per malos spiritus communicat cum inferno, inde malum, quod apud eum, excitatur: ex his unusquisque scire, & qui sanæ mentis est, concludere potest, quod Solus Dominus sit, Qui dominatur super malum apud hominem, & super infernum quod apud hominem. Ut subjugari queat malum apud hominem, hoc est, infernum, quod unoquoque momento irruere in hominem conatur, & eum in æternum perdere, homo a Domino regeneratur, & nova voluntate, quæ est conscientia, donatur, per quam Dominus Solus operatur omne bonum. Hæc sunt fidei, nempe quod homo non sit nisi malum; & quod omne bonum a Domino; quare homo illa non solum sciet, sed etiam agnoscet & credet; si non in vita corporis agnoscit & credit, in altera vita ei ad vivum ostenditur.

988. Super omnem avem coeli, quod significet super falsitates quæ sunt ratiocinii, constat a significatione Avis: Aves in Verbo significant intellectualia; mites, utiles & pulchræ significant intellectualia vera; at immites, inutiles & deformes intellectualia falsa, seu falsitates quæ sunt ratiocinii: quod significant intellectualia, videatur, n: 40, 776, 870; inde quoque patet, quod aves significant ratiocinia, & eorum falsa; quod ne alicui dubium sit, præter quæ de corvo dicta sunt, n: 867. confirmationi inservient sequentia hæc loca: apud Jeremiam, "Visitabo super eos quatuor generibus; gladio ad occidendum; & canibus ad trahendum; & *Avi cali*, & *Bestia terræ*, ad devorandum & perdendum," xv: 3. apud Ezechielem. "Super ruina ejus habitabunt omnis *Avis cali*; & ad ramos ejus erunt omnis fera agri," xxxi: 13. apud Danielelem, "Tandem super *Avem* abominationum, desolatio," ix: 27. apud Johannem, "Babylon custodia omnis *Avis* immundæ & exosæ," Apoc: xviii: 2. pluries apud Prophetas, quod daretur cadaver in cibum *Avi cali*, & *Bestia terræ*, Jer: vii: 33. Cap: xix: 7. Cap: xxxiv: 20. Ezech: xxix: 5. Cap: xxxix: 4. Psalm: lxxix: 2. Esai: xviii: 9, per quæ significabatur, quod perderentur a falsis, quæ sunt aves coeli, & a malis seu cupiditatibus, quæ sunt bestia terræ.

989. Quod dominium super falsa attinet, similiter se habet ac dominium super mala, quod nempe homo ne minimum ex se dominari queat super falsum: hic quia agitur de dominio hominis regenerati super cupiditates, seu bestiam terræ, & super falsitates seu avem coeli, sciendum, quod nusquam aliquis dicere possit, quod regeneratus sit, nisi agnoscatur & credatur, quod charitas sit primum ejus fidei; & nisi afficiatur amore erga proximum, & misereatur ejus; ex charitate formatur ejus nova voluntas; per charitatem operatur Dominus bonum & inde verum, non autem per fidem absque charitate. Sunt

Sunt qui ex sola obedientia excercant charitatis opera, hoc est, quia ita mandatum est a Domino, & usque non regenerati sunt; hi, si non in operibus ponunt iustitiam, in altera vita regenerantur.

990. Ad omne, quod prorepere facit humus, quod significet affectiones boni, constat tam ab illis quæ præcedunt, quam a significatione humi e qua producuntur seu prorepunt; ab illis quæ præcedunt, quod ibi de malis & falsis actum, super quæ dominaretur homo regeneratus, hic ideo de affectionibus boni, quæ ei in manus dantur; a significatione humi, e qua producuntur seu prorepunt, humus est in genere homo Ecclesiæ & quicquid est Ecclesiæ, proinde hic quicquid a Domino per internum hominem producit in externo; ipsa humus est in externo homine, in ejus affectionibus & in ejus memoria: quia apparet sicut homo produceret bona, ideo dicitur, omne quod humus prorepere facit; sed est apparentia, est per internum hominum a Domino, nam, ut dictum, nihil boni & veri, nisi a Domino.

991. Ad omnes pisces maris quod significet scientifica, constat a significatione Piscis: Pisces in Verbo significant scientifica, quæ oriuntur ex sensualibus; sunt enim triplicis generis scientifica, intellectualia, rationalia, & sensualia, omnia infeminantur memoriæ, seu potius, memoriis, & in regenerato inde a Domino per internum hominem evocantur; hæc scientifica quæ a sensualibus, ad sensationem seu perceptionem hominis, cum vivit in corpore, veniunt, nam ab illis cogitat; cætera, quæ interiora sunt, non ita, priusquam exutus corpore in alteram vitam venit. Quod Pisces seu reptilia quæ aquæ producunt, significant scientifica, videatur prius, n: 40: & quod cetus seu balæna communia scientificorum, n: 42: & præterea constare potest ab his in Verbo locis: apud Zephaniam, "Deficere faciam hominem & bestiam; "deficere faciam *Avem calorum, & Pisces maris,*" 1: 3. ubi avis cælorum pro rationalibus, pisces maris pro rationalibus inferioribus, seu pro cogitatione hominis ex scientificis sensualibus: apud Habakuk, "Facies hominem sicut *Pisces maris,* sicut *reptile,* cui non dominans," 1: 14. facere hominem sicut pisces maris, pro prorsus sensualem: apud Hoseam, "Iugebit terra, & languebit omnis habitans in ea, quoad feram agri, & quoad *avem calorum, & etiam Pisces maris* colligentur," 14: 3. hic pisces maris pro scientificis ex sensualibus: apud Davidem, "Omnia posuisti sub pedes *Ipsius, bestias agrorum, Volucrem calorum, & Pisces maris,* transeuntem *tramites Marium,*" Psalm: VIII: 7, 8, 9. ubi de dominio Domini apud hominem; pisces maris pro scientificis; quod maria significant congregationem scientificorum seu cognitionum, videatur prius, n: 28. apud Elaiam, "Mærebunt *Piscatores,* & lugebunt omnes projicientes in flumen hamum, " & expandentes rete super facies aquarum languefcent," XIX: 8, 9. piscatores pro iis, qui sensualibus solum fidunt, & ex iis falsa excludunt; agitur ibi de Ægypto seu scientifico.

992. In manus vestras data sunt, quod significant interni hominis possessionem apud externum, constat ex illis quæ dicta sunt; & ex significatione

manus, de qua prius, n: 878: in manus vestras data sunt, dicitur, quia talis est apparentia.

993. Vers: 3. *Omne reptile, quod est vivum, vobis erit in cibum, sicut olus herbæ dedi vobis id omne.* Omne reptile, quod est vivum, significat omnes voluptates, in quibus bonum, quod est vivum: vobis erit in cibum, significat jucundum earum, quo fruerentur: olus herbæ significat vilia jucunditatum: dari vobis id omne, significat fruitionem ob usum.

994. Omne reptile quod est vivum, quod significet omnes voluptates, in quibus bonum, quod est vivum, constat a significatione reptilis, de qua prius: quod Reptilia hic significant omnes bestias & aves mundas, constat unicuique, nam dicitur, quod data sint in cibum; reptilia in proprio sensu sunt quæ omnium vilissima fuerunt, quæ nominantur, Levit: xi: 23, 29, 30. & fuerunt immunda; at in lato sensu, ut hic, sunt animalia quæ in cibum data sunt; sed hic vocantur reptilia, quia significant voluptates; affectiones hominis significantur in Verbo per bestias mundas, ut dictum, sed quia non percipiuntur quam in ejus voluptatibus, adeo ut homo nomet eas voluptates, ideo reptilia hic vocantur. Duplicis generis voluptates sunt, nempe voluntariorum, & intellectualium; in genere sunt Voluptates possessionum terræ, & opum; voluptates honorum, & officiorum in Republica; voluptates amoris conjugialis, & amoris erga infantes & liberos; voluptates amicitiae, & conversationis cum sociis; voluptates legendi, scribendi, sciendi, sapiendi, & plures aliæ; sunt etiam voluptates sensuum; ut auditus, in genere voluptas suavitatis cantus & musicæ; visus, in genere est voluptas pulchritudinum diversarum, quæ multiplices sunt; olfactus, est suavitatum odoris; gustus, est dulcedinum, & utilitatum ex cibis & potulentis; tactus, sunt amoenitatum plurium: hæc genera voluptatum, quia sentiuntur in corpore, vocantur corporis; sed nusquam aliqua voluptas in corpore existit, nisi existat & subsistat ex quadam affectione interiore; & nusquam aliqua affectio interior, nisi ab affectione adhuc interiore, in qua est usus, & finis; hæc quæ ordine interiora sunt usque ab intimis, homo dum in corpore vivit, non sentit, & plerique vix norunt quod sint, minus quod voluptates sint inde; cum tamen in externis nusquam aliquid existere potest nisi ab interioribus ordine, sunt voluptates modo effectus ultimi; interiora non patent, quamdiu vivunt in corpore, nisi eis qui reflectunt; in altera vita se primum manifestant, & quidem ordine, quo versus cælum a Domino, elevantur; affectiones interiores cum suis jucundis se manifestant in mundo spirituum; adhuc interiores cum suis amænis in cælo spirituum angelicorum; & adhuc interiores cum suis felicibus in cælo angelorum; nam tres coeli sunt, unum interius, perfectius & felicius altero, videatur, n: 459, & 684: hæc ita se ordine evolvunt & se sistunt percipienda in altera vita, sed quamdiu homo in corpore vivit, quia continue in idea & cogitatione corporeorum est, interiora illa quasi sopita sunt, quia immerfa corporeis; sed usque reflectenti constare potest, quod voluptates omnes tales sint, quales affectiones ordine interiores, & quod ab iis omnem suam essentiam & qualitatem

tatem accipiant. Quia affectiones ordine interiores sentiuntur in extremis seu in corpore, ut Voluptates, ideo vocantur reptilia, sed sunt modo corporea, quæ afficiuntur ab internis, sicut unicuique constare potest solum ex Visu, & ejus voluptatibus, nisi interior visus sit, nusquam potest oculus videre; visus oculi existit a visu interiori, quare etiam homo post vitam corporis, æque videt, & melius multo quam cum vixit in corpore, verum non mundana & corporea, sed illa quæ in altera vita; qui cæci fuerunt in vita corporis, æque ac qui lyncei fuerunt, in altera vita vident; quare etiam cum dormit homo, in somniis suis æque videt, sicut dum vigil; visu interno datum est mihi videre illa quæ in altera vita, clarius quam video ea quæ in mundo: ex quibus constat, quod visus externus existat a visu interiori, & hic a visu adhuc interiori, & sic porro: similiter se habet cum omni alio sensu, & cum omni voluptate. Voluptates similiter alibi in Verbo vocantur Reptilia, & ibi distinguitur quoque inter Reptilia munda & immunda, hoc est, inter voluptates, quarum jucunda sunt viva seu coelestia, & inter voluptates quarum jucunda sunt mortua seu infernalialia; ut apud Hoseam, "Pangam illis foedus in die illo, cum fera agri, & cum avi coelorum, & *Reptili* humi," II: 18. ubi, quod fera agri, avis coelorum, & reptilia significant talia, quæ dicta, apud hominem, constare potest, quia de Ecclesia nova agitur: apud Davidem, "Laudent Jehovah coeli & terra, maria, & omne *Repens* in iis," Psalm: LXIX: 35. maria & repentia in iis non laudare possunt Jehovah, sed quæ per illa significantur apud hominem, quæ viva sunt, ita ex vivis quæ in illis: apud Eundem, "Laudate Jehovah fera & omnis bestia, *Reptile* & avis alæ," Psalm: CXLVIII: 10. similiter: quod per reptilia hic non alia intelligantur, quam bonæ affectiones a quibus voluptates, constat quoque inde, quia reptilia apud eos erant immunda, ut a sequentibus patebit: apud Eundem, "Jehovah plena est terra possessionibus tuis; hoc mare magnum, & latum spatium; ibi *Reptile* & non numerus; omnia Te spectant, ut *des cibum* eorum in tempore suo; das illis, colligunt; aperis manum tuam, saturantur bono," Psalm: CIV: 24, 25, 27, 28. ubi in sensu interno per maria significantur spiritualia; per reptilia, omnia quæ inde vivunt; fruitio describitur per dare iis cibum in tempore suo, & saturari bono: apud Ezechielem, "Et erit, omnis anima *viva*, quæ *Reptat*, ad omne quo venit, flu-
"vii, *vivet*, & erit piscis multus valde, quia veniunt eo aquæ hæ, & sanan-
"tur, & *vivet* omne, quo venit fluvius," XLVII: 9. ubi de aquis ex nova Hierosolyma; aquæ pro spiritualibus ex origine coelesti; anima viva quæ reptat, pro affectionibus boni & voluptatibus inde, tam corporis quam sensualium; quæ quod vivunt ex aquis, seu spiritualibus ab origine coelesti, manifeste constat. Quod etiam voluptates spurcæ, quæ originem trahunt a proprio, ita a foedis ejus cupiditatibus, quoque Reptilia dicantur, constat apud Ezechielem, "Et ingressus, & vidi, & ecce omnis forma *Reptilis* & bestiae, abominatio; & omnia idola domus Israelis, depictum super pariete circum
"circa," VIII: 10. ubi forma reptilis significat spurcas voluptates, quarum interiora sunt cupiditates, & harum, odia, vindictæ, crudelitates & adulte-
ria,

ria, talia sunt reptilia, seu jucunda voluptatum, ex amore sui & mundi, seu proprio, quæ sunt idola eorum, quia ea jucunda putant, amant, pro diis habent, & sic adorant: quæ reptilia, quia significabant talia foeda, in Ecclesia repræsentativa, etiam ita immunda fuerunt, ut ne quidem ea tangere liceret, & qui solum tetigit, erat immundus, ut constat, Levit: v: 2. Cap: xi: 31, 32, 33. Cap: xxii: 5, 6.

995. Vobis erit cibum, quod significet jucundum ejus quo fuerentur, constare potest ex eo, quod unaquavis voluptas, non solum afficiat hominem, sed etiam sustentet, sicut cibum. Voluptas absque jucundo non est voluptas, sed est inanimatum quoddam, ex jucundo trahit, quod sit & audiat voluptas; at quale jucundum, talis voluptas; corporea & sensualia sunt in se non nisi quam materialia, inanimata & mortua, sed a jucundis, quæ veniunt ab interioribus ordine, vivunt; exinde constat quod qualis vita interiorum, talis jucunditas voluptatum, nam in jucundo est vita; jucundum, in quo bonum a Domino, hoc solum est vivum, nam tunc ab ipsa vita boni; quare hic dicitur, omne reptile, quod est *vivum*, vobis erit in cibum, hoc est, in fruitionem. Quidam opinantur, quod nusquam aliquis vivere debeat in voluptatibus corporis & sensualium, qui in altera vita velit felix esse, sed quod se omnibus iis abdicare debeat, dicentes quod illa corporea & mundana sint, quæ abstrahunt & detinent hominem a spiritali & cœlesti vita; sed qui ita putant, & ideo se in miseras, cum vivunt in mundo, sponte detrudunt, non informati sunt, quomodo se res habet; nusquam alicui prohibitum est frui voluptatibus corporis & sensualium, nempe voluptatibus possessionum terræ & opum; voluptatibus honorum & officiorum in republica; voluptatibus amoris conjugialis, & amoris erga infantes & liberos; voluptatibus amicitiae, & conversationis cum sociis; voluptatibus auditus, seu suavitatum cantus & musicæ; voluptatibus visus, seu pulchritudinum, quæ multiplices sunt, ut decori amictus, ornata habitacula cum utensilibus, pulchri horti, & similia quæ ex harmoniis jucunda sunt; voluptatibus olfactus seu suavitatum odoris; voluptatibus gustus, seu dulcedinum, & utilitatum ex cibis & potulentis; voluptatibus tactus; sunt enim affectiones extremæ seu corporeæ oriundæ ex affectionibus interioribus, ut dictum; interiores affectiones, quæ vivæ sunt, omnes trahunt suum jucundum ex bono & vero, ac bonum & verum suum jucundum a charitate & fide, tunc a Domino, ita ab ipsa vita, quare affectiones & voluptates, quæ inde, sunt vivæ; & quia voluptates genuinæ inde trahunt originem, nusquam alicui negatæ sunt; imo cum inde originem trahunt, tunc jucundum earum indefinite excedit jucundum quod non inde, hoc respective est spurcum; si ut pro exemplo voluptas amoris conjugialis, cum a vero amore conjugiali trahit originem, excedit indefinite voluptatem quæ non inde, imo in tantum, ut qui in vero amore conjugiali sunt, in jucunditate & felicitate quadam cœlesti sint, nam a Cœlo descendit; quod etiam, qui ab Antiquissima Ecclesia fuerunt, facti sunt; jucundum ex adulteriis, quod adulteri sentiunt, fuit illis tam abominabile, ut cum modo cogitaverint de eo, horruerint; inde constare potest, quale jucundum est, quod non

non a vero fonte vitæ seu a Domino descendit. Quod voluptates supra memoratæ nusquam homini negatæ sint, imo in tantum non negatæ, ut tunc primum voluptates sint, quando a vera sua origine, etiam inde constare potest, quod per plures, qui in potentia, dignitate & opulentia vixerunt in mundo, & quibus omnes voluptates in abundantia, tam corporis quam sensualium, inter beatos & felices in cœlo sint, & apud eos nunc interiora jucunda & felicia vivant, quia hæc originem duxerunt a bonis charitatis & veris fidei in Dominum; & quia a charitate & fide in Dominum, spectarunt omnes suas voluptates ab usu, qui finis eorum fuit; ipse usus iis jucundissimus fuit, inde voluptatum eorum jucundum: videatur quod ab experientia, n: 945.

996. Quod olus significet vilia jucunditatum, constare potest ab illis quæ dicta sunt: olus herbæ vocantur, quia sunt modo mundana & corporea, seu externa; nam, ut dictum, voluptates, quæ in corporeis seu extremis sunt, originem trahunt a jucundis ordine interioribus; jucunda, quæ percipiuntur in extremis seu corporeis, respectively vilia sunt; omne enim jucundum tale est, ut vilius sit, quo magis ad externa vadit, & felicius quo magis ad interna; quare, ut dictum, sicut ordine evolvuntur seu exfasciantur externa, eo amæniora & feliciora fiunt jucunda, quod satis constare potest inde, quod jucundum voluptatum hominis, dum in corpore vivit, vile sit respectively ad jucundum ejus post vitam corporis cum venit in mundum spirituum, imo tam vile, ut spiritus boni prorsus spernant jucunditates corporis, nec redire velint in eas. si vel darentur iis omnes quæ in universo mundo: jucundum horum spirituum similiter vile fit cum eleventur a Domino in cœlum spirituum angelicorum, tunc enim exuunt interiores eas jucunditates, & induunt adhuc interiores: similiter spiritibus angelicis vile fit jucundum, quod habuerunt in suo cœlo, cum a Domino in cœlum angelicum, seu tertium, attolluntur; in quo cœlo quia interna vivunt, & non nisi quam amor mutuus, felicitas ibi est ineffabilis: de interiori jucundo seu felici videatur quod ab experientia, n: 545. Ex his constare potest, quid significat, quod sicut olus herbæ dedi vobis id omne. Quia Reptilia significant tam voluptates corporis, quam voluptates sensualium, de quibus prædicatur olus herbæ, in lingua originali est vox, quæ significat tam olus quam viride, olus respectively ad voluptates voluntariorum seu affectionum cœlestium, viride respectively ad voluptates intellectualium seu affectionum spiritualium. Quod olus herbæ, ac viride herbæ significet vilia, constat in Verbo, ut apud Esaiam, "Aquæ Nimrim desolationes erunt, quia exaruit gramen, consumpta est herba, *Viride* non est," xv: 6. Apud Eundem, "Habitatores earum breves manu, consternati sunt, & pudore affecti; facti sunt herba agri, & *Olus* graminis, fœnum tectorum," xxxvii: 27. olus graminis pro vilissimo. Apud Moysen, "Terra in quam tu venis, ad possidendum eam, non sicut terra Ægypti ea, e qua exivisti, qua seras semen tuum, & irriges pede tuo, sicut *hortum Oleris*," Deut. xi: 10. ubi hortus oleris pro vili. Apud Davidem, "Mali sicut gramen, subito exscinduntur, & sicut *Olus herbæ* consumuntur," Psalm: xxxvii: 2. ubi gramen & olus herbæ pro vilissimo.

997. Quod dari vobis id omne, significet fruitionem ob usum, quod est in cibum, nam quicquid in cibum datur, est in usum; quod usum attinet ita se habet, quod illi qui in charitate, hoc est, in amore erga proximum sunt, a quo amore jucundum voluptatum quod vivum est, non spectent fruitionem voluptatum, quam propter usum; nam charitas nulla est, nisi sint opera charitatis, in exercitio seu usu consistit charitas; qui amat proximum ut se, nusquam jucundum charitatis percipit, nisi in exercitio seu in usu, quare vita charitatis est vita usuum; talis vita est totius cœli, nam Regnum Domini, quia est Regnum amoris mutui, est Regnum usuum; ideo omnis voluptas, quæ ex charitate, ex usu habet suum jucundum; quo insignior usus, eo majus jucundum; inde est, quod secundum essentiam & qualitatem usus, angeli habeant felicitatem a Domino. Ita se habet cum omni voluptate, quo insignior usus ejus est, eo jucundum ejus est majus; ut solum pro exemplo jucundum amoris conjugialis, quia inde seminarium societatis humanæ, & ex hoc Regnum Domini in cœlis, qui usus omnium maximus est, ideo tantum jucunditatis ei inest, ut dictum, quod sit felicitas cœlestis: cum cæteris voluptatibus se similiter habet, sed cum differentia secundum præstantiam usuum; qui usus tam multiplices sunt, ut vix in genera & species possint dispesci; quorum unus proximius & directius, alter remotius & obliquius spectat Regnum Domini, seu Dominum. Ex his quoque constat, quod omnes voluptates homini concessæ sint, sed propter usum, quæ sic ex usu, in quo sunt, cum differentia, ex felicitate cœlesti, participant & vivunt.

998. Vers. 4. *Solummodo carnem in anima ejus, sanguinem ejus, non comedetis.* Caro significat voluntarium hominis: anima significat vitam novam: sanguis charitatem: non comedere, significat non commiscere: quare carnem in anima ejus, sanguinem, non comedere, est non prophana sanctis commiscere.

999. Quod caro significet voluntarium hominis, constat a significatione carnis in proprio sensu respective ad hominem corruptum: caro in genere significat omnem hominem, in specie corporeum, quod prius ostensum videatur, n: 574; & quia significat omnem hominem, & in specie corporeum, significat quod proprium est hominis, proinde voluntarium ejus: voluntarium ejus seu voluntas non est nisi quam malum, quare caro prædicte ad hominem, quia talis, significat omnem cupiditatem, aut omnem concupiscentiam, nam voluntas ejus non est nisi cupiditas, ut prius aliquoties ostensum; & quia caro id significabat, etiam tale repræsentatum fuit per carnem, quam populus concupivit in deserto, de qua hæc apud Moysen, "Promiscua turba, quæ in medio ejus, concupiverunt *concupiscentiam*"; inde iterarunt & fleverunt, & dixerunt, quis cibabit nos *Carne*," Num: 21: 4. ubi manifeste caro vocatur concupiscentia, nam dicitur concupiverunt concupiscentiam, quis cibabit nos carne: constat similiter ab iis quæ sequuntur, "Caro adhuc ea inter dentes eorum, antequam concisa esset, & ira Jehovah exarsit in populum, & percussit Jehovah in populo plagam magnam valde, & vocavit nomen loci istius "sepulchra *Concupiscentiæ*, quia ibi sepeliverunt populum *concupiscentes*," ibid: vers:

vers: 33, 34. Cuivis constare potest, quod nusquam talis plaga in populo facta fuisset, propterea quod concupiscerent carnem, ita non propter concupiscentiam carnis, nam hoc naturale est, cum ab esu ejus per multum temporis homo detinetur, ut tunc populus in deserto; sed causa altius latuit, quæ est spiritualis, quod nempe populus talis esset, ut prorsus fastidiret quod significatum & repræsentatum erat per Mannam, ut constat ibi quoque vers: 6: & quod cuperent solum talia, quæ significata & repræsentata sunt per Carnem, nempe propria voluntaria, quæ sunt cupiditatum, in se excrementitia & prophana; Ecclesia illa quia repræsentativa fuit, ex repræsentatione talium, populus tam magna plaga affectus est; nam quæ facta in populo, repræsentabantur spiritualiter in cælo, Manna repræsentabat in Cælo cœleste, & caro quam concupiverunt, fœdum voluntarium; inde, quia tales erant, punitio. Ex his & aliis locis in Verbo, constare potest, quod per carnem significetur voluntarium, & hic voluntarium hominis, quod quam spurcum sit, videatur ad vers: 2 hujus Capitis, ubi de bestia terræ agitur.

1000. Quod anima significet vitam, ex significatione animæ in Verbo, multis locis constare potest; Anima in Verbo in genere significat omnem vitam, tam internam seu interni hominis, quam externam seu externi hominis; & quia omnem vitam, significat talem vitam, qualis est hominis de quo prædicatur; hic prædicatur de Vita hominis regenerati, quæ separata est a voluntario hominis; nam, ut prius dictum, vita nova, quam accipit homo regeneratus spiritualis a Domino, prorsus separata est a voluntario seu proprio hominis, seu a propria hominis vita, quæ non vita est, tamen ita vocatur, sed est mors, quia vita infernalis; quare hic caro in anima ejus, quam non comederent, significat carnem una cum anima ejus, hoc est, quod non commiscerent vitam hanc novam, quæ est Domini, cum vita mala seu excrementitia, quæ est hominis, hoc est, cum voluntario seu proprio ejus.

1001. Quod sanguis significet charitatem, a multis constare potest; ita novum voluntarium, quod homo regeneratus spiritualis accipit a Domino, hoc novum voluntarium idem est ac charitas, nam ex charitate formatur nova voluntas; charitas enim seu amor est ipsum essentiale seu vita voluntatis, nam nusquam aliquis dicere potest, quod velit, nisi ex eo quod diligat aut amet illud; quod dicant se cogitare illud, non est velle, nisi velle cogitationi inest: hæc nova voluntas, quæ est charitatis, est hic sanguis; quæ voluntas non est hominis, sed Domini apud hominem; quæ quia Domini, nusquam commiscenda est, cum illis, quæ sunt voluntatis hominis quæ tam fœda, ut dictum; ideo in Ecclesia repræsentativa mandatum, ut non comederent carnem in anima ejus, seu sanguinem, hoc est, quod non commiscerent. Sanguis, quia significabat charitatem, significabat sanctum; & caro quia significabat voluntarium hominis, significabat prophanum, quæ quia separata sunt, nam contraria, vetitum ne sanguinem comederent; nam per esum carnis cum sanguine, repræsentabatur tunc in Cælo prophanatio, seu commixtio sancti & prophani, quæ repræsentatio in cælo, non potuit aliter tunc quam horrorem angelis incutere; nam tunc temporis omnia quæ existerant apud hominem Ecclesiæ, vertebantur

vertebantur secundum significationem rerum in sensu interno, in repræsentationes spirituales correspondentes apud angelos. Quia omnia se habent respectively ad hominem, de quo prædicantur, ita quoque significatio sanguinis; Sanguis respectively ad hominem regeneratum spiritualement significat charitatem, seu amorem erga proximum; respectively ad hominem regeneratum cœlestem significat amorem in Dominum; at respectively ad Dominum, significat omnem Humanam Ipsius Essentiam, proinde Ipsum Amorem, hoc est, Ipsius Misericordiam erga genus humanum; inde Sanguis, in genere, quia Amorem & quæ amoris, significat cœlestia, quæ Solius Domini sunt, ita respectively ad hominem cœlestia, quæ homo accipit a Domino; cœlestia, quæ homo regeneratus spiritualis accipit a Domino, sunt cœlestia spiritualia, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, alibi. Quod Sanguis significet cœlestia, & in supremo sensu significaverit Humanam Domini Essentiam, ita Ipsum Amorem, seu Ipsius Misericordiam erga genus humanum, constare potest a sanctitate, qua mandatum ut haberetur sanguis in Ecclesia repræsentativa Judaica; ideo Sanguis appellatus sanguis fœderis; & sparsus super populum; tum super Aharonem & filios ejus una cum oleo unctionis; & omnis holocausti & sacrificii super altare & circum altare, de quibus, Exod: xii: 7, 13, 22, 23. Cap: xxiv: 6, 8. Levit: i: 5, 11, 15. Cap: iv: 6, 7, 17, 18, 25, 30, 34. Cap: v: 9. Cap: xvii: 12, 13, 14, 15, 18, 19. Num: xviii: 18. Deut: xii: 27. Et quia Sanguis tam sanctus habitus, & voluntarium hominis tam prophanum est, ideo ob repræsentationem prophanationis sancti, tam severe prohibitum fuit, ne sanguis comederetur, ut apud Moysen, "Statutum æternitatis in generationes vestras, in omnibus habitationibus vestris, ullum *adipem*, & ullum *Sanguinem non comedetis*," Lev: xii: 16. Adeps pro vita cœlesti, & sanguis ibi pro cœlesti spirituali: cœleste spirituale est spirituale quod a cœlesti; sicut apud Antiquissimam Ecclesiam, Amor in Dominum cœleste eorum fuit quia voluntati eorum implantatum, cœleste spirituale eorum erat fides inde, de qua n: 30, ad 38, 337, 393, 398. at apud hominem spiritualement non datur cœleste, quia charitas implantata est in parte ejus intellectuali, sed cœleste spirituale: apud Eundem, "Quisquis e domo Israelis, aut e peregrino peregrinante in medio eorum, qui *comederit ullum Sanguinem*, & dabo facies meas contra animam *comedentem Sanguinem*, & excindam eam e medio populi ejus, quia *anima carnis in Sanguine* illa; & Ego dedi illum vobis super altare, ad expiandum super animas vestras, quia *Sanguis* ipse pro anima expiabit. Anima omnis *carnis Sanguis* ejus ipse, omnis *comedens* illum, excindetur," Lev: xvii: 10, 11, 14. ibi manifeste, quod anima carnis in sanguine, & quod anima carnis sanguis, seu cœleste, hoc est, sanctum, quod Domini: apud Eundem, "Confirma te, ut non *comedas Sanguinem*, quia *Sanguis* ipse anima, & non *comedes* animam cum carne," Deut: xii: 23, 24, 25. ex his similiter constat, quod sanguis dicatur anima, hoc est, vita cœlestis, seu cœleste, quod per holocausta & sacrificia ipsius Ecclesiæ repræsentabatur; ne quoque cœleste, quod

quod Domini Proprium, quod solum cœleste & sanctum est, commisceretur cum proprio hominis, quod prophanum, repræsentatum quoque fuit per id, quod non super fermentato sacrificarent seu mactarent *Sanguinem* sacrificii, Exod: xxiii: 18. Cap: xxxiv: 25. fermentatum significabat corruptum & spurcum. Quod sanguis dicatur anima & significet sanctum charitatis, & quod sanctum amoris repræsentatum in Ecclesia Judaica per sanguinem, inde est, quia vita corporis consistit in sanguine; & quia vita corporis consistit in sanguine, est ejus ultima anima, ita ut sanguis dici queat anima corporea, seu in quo vita corporea hominis; & quia in Ecclesiis repræsentativis interna per externa repræsentata fuerunt, ideo anima seu vita cœlestis per sanguinem.

1002. Non comedere, quod significet non commiscere, inde nunc sequitur: comedere carnes animalium in se spectatum, est prophanum quid, nam antiquissimo tempore nusquam comederunt alicujus bestię aut avis carnem, sed solum femina, cum primis panes ex tritico, tum fructus arborum, olera, lactes, & quæ ex lactibus, ut butyra; mactare animalia, & comedere carnes eorum, iis nefas fuit, & simile ferarum, solum ex iis servitia & usus captarunt, ut quoque constat ex Genes: 1: 29, 30. sed successu temporis, cum homo incepit similiter ferox esse ac fera, imo ferocior, tunc primum cæperunt mactare animalia & carnes eorum comedere; & quia homo talis, etiam permissum erat, & hodie quoque permittitur; & quantum id facit ex conscientia, tantum est licitum, nam conscientia ejus formatur ex omnibus illis quæ vera putat, ita quæ licita; quare etiam hodie nusquam aliquis condemnatur ex eo, quod carnem comedat.

1003. Quod carnem in anima ejus, sanguinem, non comedere, sit non prophana sanctis commiscere, inde nunc constat; prophana sanctis nusquam commiscetur per id, quod quis sanguinem cum carne comedat; ut quoque clare docet Dominus: apud Matthæum, "Non quod intrat in os, immundum reddit hominem, sed quod egreditur ex ore, hoc immundum reddit hominem; quæ enim egrediuntur ex ore, ex corde egrediuntur," xv: 11, 17, 18, 19, 20. sed in Ecclesia Judaica fuit vetitum, quia, ut dictum, per esum sanguinis cum carne tunc repræsentata fuit prophanatio in cœlo; omnia, quæ fiebant in Ecclesia ista, vertebantur in cœlo in repræsentativa correspondentia, & quidem Sanguis in Sanctum cœleste; & caro, extra sacrificia, quia significabat cupiditates, ut ostensum, in prophanum; ipseque esus utriusque in commixtionem sancti & prophani; ideo tunc tam severe interdictum fuit: sed post adventum Domini, cum externi ritus aboliti sunt, & sic repræsentativa cessarunt, tunc non talia in cœlo amplius vertebantur in repræsentativa correspondentia; nam cum homo internus sit, & de internis instructus, tunc ei externa nihili sunt, novit tunc quid sanctum, nempe quod charitas & fides inde, ex his tunc externa ejus spectantur, nempe quantum charitatis & fidei in Dominum in externis est; quare post adventum Domini, non consideratur homo in cœlo ab externis sed ab internis; qui ab externis, est inde, quod ei simplicitas, & in simplicitate innocentia & charitas, quæ in externis, seu in externo ejus cultu, homine nesciente, a Domino insunt.

1004. Verſ: 5. *Et proſecto ſanguinem veſtrum animabus veſtris quaeram, e manu omnis feræ quaeram eum, & e manu hominis, e manu viri fratris ejus, quaeram animam hominis.* Sanguinem veſtrum animabus veſtris quaerere, ſignificat quod violentia illata charitati ſe punitura; ſanguis veſter hic eſt violentia; animæ ſunt, qui violentiam inferunt: e manu omnis feræ ſignificat ab omni quod apud hominem violentum: e manu hominis eſt ab omni ejus voluntario: e manu viri fratris, eſt ab omni ejus intellectuali: quaerere animam hominis, eſt vindicare prophanationem.

1005. Quod ſanguinem veſtrum animabus veſtris quaerere, ſignificet, quod violentia illata charitati ſe punitura; & quod ſanguis ſit violentia, & animæ ſint, quæ violentiam inferunt, conſtat a præcedentibus & a ſequentibus, tum a ſignificatione ſanguinis in ſenſu contrario; & a ſignificatione animæ etiam in ſenſu contrario: ab iis quæ præcedunt, agitur in verſu præcedente de eſu ſanguinis, quo ſignificata prophanatio, ut oſtenſum: a ſequentibus, agitur in verſu mox ſequenti de effuſione ſanguinis; quare hic de ſtatu & punitione ejus qui commiſcet ſancta prophanis: a ſignificatione ſanguinis in ſenſu contrario, ſanguis in genuino ſenſu ſignificat cœleſte, & reſpective ad hominem regeneratum ſpiritualem ſignificat charitatem, quæ ejus cœleſte eſt, at in contrario ſenſu ſignificat ſanguis violentiam illatam charitati, proinde quod contrarium charitati eſt, ita omne odium, omnem vindictam, omnem crudelitatem, imprimis prophanationem, ut conſtare poteſt ab illis in Verbo locis, quæ allata ſunt n: 374, & 376: a ſignificatione animæ in ſenſu contrario, anima in Verbo ſignificat in genere vitam, ita omnem hominem, qui vivit, ſed qualis homo talis vita, ita quoque eum hominem qui violentiam infert, quod multis confirmari a Verbo poteſt, ſolum nunc per hoc quod apud Moſen, “ Qui comederit ſanguinem, dabo facies meas contra *Animam* comedentem ſanguinem, & excindam eam e medio populi ejus, quia *Anima* carnis in ſanguine illa, & Ego dedi illum ſuper altare, ad expiandum ſu-” per *Animas* veſtras, quia ſanguis ipſe pro *Anima* expiabit,” Levit: xvii: 10, 11, 14. ubi anima pro vita in triplici ſenſu, præter multoties alibi. Quod violentia illata charitati ſemet punitura, conſtabit ab iis quæ ſequuntur.

1006. E manu omnis feræ, quod ſignificet ab omni, quod apud hominem violentum, conſtat a ſignificatione Feræ; *fera* in Verbo ſignificat vivum, ut oſtenſum n: 908. at in contrario ſenſu *fera* ſignificat quod inſtar feræ eſt, ita quicquid ferinum apud hominem, quod etiam prius oſtenſum eſt, quare ſignificat hominem talis vitæ, nempe violentum, ſeu qui violentiam infert charitati; nam is inſtar feræ eſt: homo eſt homo ab amore & charitate, at eſt *fera* ab odio, vindicta, & crudelitate.

1007. E manu hominis, quod ſit ab omni ejus voluntario, & e manu viri fratris, quod ſit ab omni ejus intellectuali, conſtat a ſignificatione hominis, nam eſſentiale & vita hominis eſt ejus voluntas, ſed qualis voluntas talis homo; & a ſignificatione viri fratris, intellectuale apud hominem vocatur vir frater, quod oſtenſum prius n: 367. ſive intellectuale verum ſit, ſive intellectuale ſpurium, ſive intellectuale falſum, uſque vocatur vir frater, intellectus

tellektus enim vocatur vir, n: 158, 265. & frater voluntatis, n: 367. Homo & vir frater hic dicitur, ac ita vocatur spurcum voluntarium, & spurcum intellectuale, ex causa quia hic de prophanatione agitur, cujus mentio & inde representatio non toleratur in coelo, sed illico respuitur, ideo hic tam mites voces, tum quoque verborum hujus versus ambiguus quasi sensus, ut ne vel sciatur in coelo, quod talia hic contineantur.

1008. Quærere animam hominis, quod sit vindicare prophanationem, constat ab illis quæ in versu præcedente, & ab iis quæ in hoc versu dicta sunt; agitur enim de esu sanguinis, quo significata est prophanatio. Quid Prophanatio, pauci norunt, & minus quæ ejus poena sit in altera vita: prophanatio est multiplex; qui prorsus negat veritates fidei, non prophanat, sicut gentes quæ extra Ecclesiam, & extra cognitiones, vivunt; sed is prophanat, qui vera fidei novit, & adhuc magis qui agnoscit, ore fert, prædicat, & persuadet aliis, & tamen in odiis, vindictis, crudelitate, rapinis, & adulteriis, vivit, & apud se confirmat talia pluribus, quæ ex Verbo corradit, pervertendo illa, & sic immergendo fœdis istis; is est qui prophanat; hæc sunt, quæ imprimis mortem homini inferunt; quod mortem inferant, constare potest inde, quod in altera vita, prophana & sancta prorsus separata sint, prophana in inferno, & sancta in coelo; cum talis in alteram vitam venit, in unaquavis ejus cogitationis idea, similiter ac in corporis vita, prophanis sancta adhærent, ubi tunc nec unam ideam sancti producere potest, quin prophanum adhærens, prorsus sicut in clara die, conspiciatur; nam talis perceptio idearum alterius in altera vita datur; ita in singulis, quæ cogitat, existat prophanatio, & quia coelum horret prophanationem, non potest aliter, quam ut is in infernum detrudatur. Quomodo se ideæ habent, vix aliquis novit, putant esse simplex quid; sed in unaquavis idea cogitationis innumerabilia sunt diversimode conjuncta, ut sit quædam forma, & inde picta imago hominis, quæ tota percipitur, ut & conspicitur in altera vita; ut solum pro exemplis, cum idea loci obvenit, sive regio sit, sive urbs, sive domus, tunc idea & imago omnium, quæ usquam ibi patravit, simul prodit, quæ omnia spiritus & angeli vident: aut si idea personæ, contra quem odium habuit, tunc idea omnium, quæ contra eum cogitavit, loquutus est, & egit, simul prodit; similiter se habet cum ideis omnium rerum, quæ cum prodeunt, omnia & singula, quæ de aliqua re, concepit, & sibi impressit, patent; ut quando idea conjugii, tunc, si adulter fuit, omnia spurca & obscæna adulterii, etiam cogitationis, prodeunt; similiter omnia, quibus adulteria confirmavit sive ex sensualibus, sive ex rationalibus, sive ex Verbo, & quomodo vera Verbi adulteravit & pervertit; & præterea, idea unius rei influit in ideam alterius, & eam inficit, quasi dum pusillum nigri in aquam mittitur, unde aquæ volumen obscuratur: quare cognoscitur spiritus a suis ideis, & quod mirum, in unaquavis idea ejus, est imago seu effigies ejus, quæ dum sistitur spectanda, tam deformis est, ut horror sit intueri: inde constare potest, qualis status eorum, qui prophanant sancta, & qualis imago eorum in altera vita. Sed de illis nusquam dici potest, quod prophanent sancta, qui simpliciter crediderunt quæ in Verbo,

etiam si crediderunt quæ non vera sunt, nam in Verbo loquutum est secundum apparentias, de quibus videatur, n: 589.

1009. Verf: 6. *Effundens sanguinem in homine, sanguis ejus effundetur; quia in imaginem Dei fecit hominem.* Effundere sanguinem hominis in homine, significat extinguere charitatem; in homine est apud hominem: sanguis ejus effundetur, significat condemnationem ejus: quia in imaginem Dei fecit hominem, significat charitatem, quæ est imago Dei.

1010. Effundere sanguinem hominis in homine, quod significet extinguere charitatem, & in homine sit apud hominem, constat ex significatione sanguinis, de qua prius, quod sit sanctum charitatis, & ex eo quod dicatur sanguis hominis in homine, hoc est, interna ejus vita, quæ non est in eo, sed apud eum, nam vita domini est charitas, quæ non est in homine, quia homo est spurcus & prophanus, sed apud hominem: quod effundere sanguinem, sit violentiam Charitati inferre, constat a locis Verbi, & illis quæ prius n: 374 & 376. allata sunt, ubi ostensum, quod violentia illata charitati dicatur sanguis. Effundere sanguinem in sensu literæ est occidere, sed in sensu interno est odium habere contra proximum, ut Dominus docet, apud Matthæum, "Audivistis quod veteribus dictum sit, non *Occides*, quisquis occiderit, obnoxius erit judicio: Ego vero dico vobis, quod quisquis *irascitur* fratri suo temere, obnoxius erit judicio," v: 21, 22. irasci hic significat recedere a charitate, de quo videatur prius n: 357, proinde est odium; qui in odio est, non solum nullam charitatem habet, sed etiam violentiam infert charitati, hoc est, effundit sanguinem; in odio est ipsa occisio hominis, quod ex eo manifeste constat, quod, qui in odio est, nihil plus optet, quam ut alter occidatur; & nisi vincula externa impedirent, occideret; quare occisio fratris & effusio sanguinis ejus est odium, & cum odium, est tale in unaquavis idea ejus, contra eum. Similiter se res habet cum prophanatione, qui prophanat verbum, ut dictum, is veritatem non solum odio habet, sed etiam extinguit seu necat; quod manifeste constat ab iis, qui prophanarunt, in altera vita, utcunque externa forma apparuerunt honesti, sapientes, devoti, cum vixerunt in corpore, in altera vita internecino odio habent Dominum, & omnia bona amoris & vera fidei, ex causa, quia contraria sunt eorum intestinis odiis, rapinis & adulteriis, quæ obvelarunt specie sancti, & in sui favorem adulteraverunt: quod prophanatio sit sanguis, præter ab illis locis, quæ prius n 374 adducta sunt, etiam ab hoc apud Moysen constat, "Quisquis e domo Israelis, qui mactaverit bovem, aut agnum, aut capram, in castris, aut qui mactaverit extra castra & ad ostium Tentorii conventus non adduxerit illud ad offerendum munus Jehovah coram Habitaculo Jehovah, *Sanguis* reputabitur viro isti, *Sanguinem effudit*, & excindetur vir iste e medio populi sui," Lev: xvii: 3, 4. sanctificare alibi quam super altari, quod juxta tentorium, repræsentabat prophanationem; nam sacrificare erat sanctum, at in castris & extra castra prophanum.

1011. Sanguis ejus effundetur, quod significet condemnationem ejus, constat ex iis quæ dicta sunt: ex sensu literæ est, quod effusor sanguinis seu occisor morte puniendus; in sensu autem interno, qui odium habet contra proximum

proximum, quod eum condemnet ad mortem, hoc est, ad infernum; quod etiam Dominus docet, apud Matthæum, "Quicumque dixerit fratri suo, fatue, obnoxius erit gehennæ ignis," v: 22. extincta enim charitate, homo sibi suoque proprio relinquitur, & non amplius per vincula interna, quæ sunt conscientiæ, sed per vincula externa, quæ sunt legis, & quæ ipse sibi facit ut potens & dives sit, regitur a Domino; quibus vinculis relaxatis, ut sit quoque in altera vita, ruit in crudelissima & obscænissima, ita in condemnationem sui. Quod sanguis ejus effundetur, qui effuderit sanguinem, est jus talionis antiquis notissimum, secundum quod judicarunt malitias & scelera; ut constet a pluribus locis Verbi; hoc jus trahit originem suam ex lege universali, quod proximo non aliud faciendum, quam quod velit, ut alii faciant sibi; Matth: vii: 12. tum ex eo, quod ordo omnium in altera vita sit, ut ipsum malum se puniat, similiter falsum, sic ut in ipso malo & falso sit poena ejus; & quia talis ordo est, quod malum se puniat, seu quod idem, malus incurrat in poenam malo respondentem, ex illo duxerunt etiam antiqui talionis eorum jus; quod hic quoque significatur per id, quod qui effudit sanguinem, ejus sanguis effundetur, hoc est, quod in condemnationem irruet.

1012. Sensus literalis verborum, "qui effudit sanguinem hominis in homine, ejus sanguis effundetur" est, quod qui alterius sanguinem, sed in sensu interno non est alterius, sed est charitatem apud se, quare etiam dicitur, "sanguinem hominis in homine:" quandoque cum in sensu literalis agitur de duobus, in sensu interno intelligitur de uno; internus homo est homo in homine, quare quisquis exstinguit charitatem, quæ est interni hominis, seu ipse internus homo, ejus sanguis effundetur, hoc est, se condemnat.

1013. Quia in imaginem Dei fecit hominem, quod significet charitatem, quæ est imago Dei, est consequens; in mox præcedente actum est de charitate, quæ significata est per sanguinem, & quod non exstingueretur, significatum est per quod non effunderent sanguinem, hic nunc sequitur, quod in imaginem Dei fecit hominem, ex quibus constat, quod charitas sit imago Dei. Quid Imago Dei, hodie vix aliquis novit, dicunt imaginem Dei deperditam esse in primo homine, quem vocant Adamum, & dicunt in illo fuisse imaginem Dei, quam ajunt fuisse integritatem quandam, quam ignorant; integritas quoque fuit, nam per Adamum seu Hominem intelligitur Antiquissima Ecclesia, quæ fuit cœlestis homo, & perceptionem habuit, qualem nulla Ecclesia post illam, quare etiam fuit similitudo Domini; similitudo Domini significat amorem in Ipsum: postquam hæc Ecclesia temporis successu periit, tunc Dominus creavit novam, quæ non Ecclesia cœlestis fuit, sed Ecclesia spiritualis; hæc fuit non similitudo, sed imago Domini, imago significat amorem spirituale, hoc est, amorem erga proximum seu charitatem, quod quoque prius ostensum est, n: 50, 51. quod hæc Ecclesia ex amore spirituali seu ex charitate fuerit imago Domini constat ex hoc versu; & quod ipsa charitas sit imago Domini, ex eo quod dicatur, "quia in imaginem Dei fecit hominem," nempe quod ipsa charitas fecit. Quod Charitas sit imago Dei, clarissime constat ex ipsa essentia amoris

ris seu charitatis; similitudinem alicujus facere, & imaginem alicujus, nihil potest nisi amor & charitas; essentia amoris & charitatis est, ut ex duobus quasi unum faciat; quando unus amat alterum sicut se, & plus quam se, tunc videt unus alterum in se, & se in altero, quod cuiusvis potest notum esse, si modo attendat ad amorem, aut ad eos, qui mutuo se amant, unius voluntas est alterius, interius quasi conjuncti sunt, solum corpore ab invicem distincti. Amor in Dominum facit hominem unum cum Domino, hoc est, similitudinem; charitas quoque seu amor erga proximum, sed imaginem; imago non est similitudo, sed est ad similitudinem: Hoc Unum ex amore oriundum describit Ipse Dominus, apud Johannem, "Oro ut omnes *Unum* sint, sicut Tu Pater in Me, & Ego in Te, ut etiam *illi in Nobis Unum* sint. Ego gloriam, quam dediisti Mihi, dedi illis, ut sint *Unum*, sicut Nos *Unum* sumus, *Ego in illis & Tu in Me*," xvii: 21, 22, 23. hoc unum est unio illa mystica, de qua aliqui cogitant, quæ unio est per solum amorem. Apud Eundem, "Ego vivo & vos vivetis, in illa die cognoscetis, quod Ego in Patre Meo, & *vos in Me*, & *Ego in vobis*: qui habet præcepta Mea, & facit illa, ille est qui amat Me. Si quis *amaverit Me*, verbum Meum servabit, & Pater Meus amabit illum, & ad illum veniemus, & *mansionem apud illum faciemus*," xiv: 19, 20, 21. ex quibus constat, quod amor sit, qui conjungit, & quod Dominus apud illum mansionem habeat, qui amat Ipsum, tum qui amat proximum, nam hoc Domini amor est. Hæc unio, quæ facit similitudinem & imaginem, non ita in genere humano potest conspici, sed in Cælo, ubi omnes Angeli ex amore mutuo, quasi Unum sunt; unaquævis societas, quæ a pluribus consistit, unum quasi hominem constituit; & omnes societates simul, seu universum cælum, unum hominem, qui quoque Maximus Homo appellatur, videatur n: 457 & 549; universum Cælum est similitudo Domini, nam Dominus est omne in omnibus eorum; unaquavis societas est quoque similitudo; ita unusquisque Angelus; Angeli cœlestes sunt similitudines, angeli spirituales sunt imagines; ex tot similitudinibus Domini, quot sunt angeli, consistit cælum, & hoc solum per amorem mutuum, quod unus alterum plus quam semet amet, videatur n: 548 & 553. nam ita se res habet, ut commune, seu universum cælum, sit similitudo, debent partes seu singuli angeli esse similitudines, seu imagines quæ ad similitudines, nisi commune ex similibus sui quasi partibus consistit, non est commune quod unum facit. Et his, ut ab idea, conspici potest, quid similitudinem & imaginem Dei facit, nempe quod amor in Dominum, & amor erga proximum; consequenter, quod omnis homo regeneratus spiritualis, ex amore seu charitate, quæ a Domino Solo, imago Ipsius sit; & qui in charitate a Domino, in integritate est, de qua integritate, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1014. Vers: 7. *Et vos fructificamini & multiplicamini; effundimini in terram, & multiplicamini in ea.* Fructificamini & multiplicamini, significant hic, ut prius, incrementa boni & veri, in interiori homine; fructificari prædicatur de bonis, & multiplicari de veris: effundimini in terram, & multiplicamini in

in ea, significant incrementa boni & veri in externo homine, qui est terra; effundi prædicatur de bonis, multiplicari de veris.

1015. Quod fructificamini & multiplicamini significant incrementa boni & veri, in interiori homine, & quod fructificari prædicetur de bonis, & multiplicari de veris, constat ab illis quæ ostensa sunt prius ad vers: 1. hujus Capitis, ubi eadem verba: quod hæc apud interiorem hominem, constare potest ab illis quæ sequuntur, ubi iterum dicitur, *multiplicamini*, quæ repetitio supervacanea foret quia superflua, si non aliquid peculiare distinctum a priore significaretur; ex quibus, & ab illis, quæ hætenus dicta sunt, constat, quod hic fructificatio & multiplicatio prædicetur de bonis & veris apud interiorem hominem: Interior homo dicitur, quia, ut supra ostensum, homo quoad cœlestia & spiritualia, quæ solius Domini sunt, est Internus homo; at quoad rationalia est Interior seu medius inter internum & externum; & quoad affectiones boni, & quoad scientifica memoriæ, est Externus; quod talis homo sit, ostensum est in præmissis hujus Capitis, n: 978, sed quod hoc nesciat, cum in corpore vivit, est quia in corporeis est, inde ne quidem novit, quod interiora sint, minus quod ita ordine distincta sint; at si velit reflectere, fatis ei constare potest, cum in cogitatione abstracta est a corpore, & quasi in spiritu suo cogitat. Quod fructificatio & multiplicatio prædicetur de interiori homine seu de rationali, causa est, quia operatio Interni hominis non sentitur nisi communissime, in interiori; nam indefinita singularia sunt, quæ sistunt unum quoddam commune, & quidem communissimum in ejus interiori homine; quæ singularia quam indefinita sunt, & quomodo se habent, & sistunt communissimum quoddam obscurum, constare potest ab illis quæ ostensa prius, n: 545.

1016. Effundimini in terram & multiplicamini in ea, quod significant incrementa boni & veri in externo homine, qui est terra, & quod effundi prædicetur de bonis, & multiplicari de veris, ex illis, quæ mox dicta sunt, constat, tum ex significatione terræ, quod sit externus homo, de quibus videantur quæ dicta & ostensa sunt ad vers: 1. hujus Capitis, n: 983. Quod effundi in terram, & sic multiplicari in ea dicatur, ita se res habet, apud regeneratum hominem nihil multiplicatur in externo ejus homine, hoc est, nihil boni & veri incrementa capit, nisi per charitatis effectum; charitas est quasi calor tempore veris seu æstatis, qui facit ut gramina, herbæ & arbores crescant; absque charitate seu calore spirituali nihil crescit, quare hic primum dicitur, effundimini in terram, quod prædicatur de bonis, quæ sunt charitatis, per quæ multiplicatio boni & veri; quisque capere potest, quomodo hoc se habet, nihil apud hominem crescit & multiplicatur nisi sit aliqua affectio, affectionis jucundum facit, ut non solum radicem agat, sed etiam crescat; secundum affectionis aspirationem omnia fiunt; quod amat homo, hoc libenter arripit, retinet & custodit; ita omnia quæ favent alicui affectioni; quæ non favent, ea homo nihil curat, respicit sicut nihil, imo rejicit; sed qualis affectio, talis multiplicatio; apud regeneratum est affectio boni & veri ex charitate a Domino donata, quare quicquid favet affectioni charitatis, hoc arripit, retinet & custodit,
& ita

& ita confirmat se in bonis & veris; quæ significantur per, effundimini in terram, & multiplicamini.

1017. Quod talis multiplicatio sit, qualis affectio, inserviat pro exemplo, qui capit principium, quod sola fides salvet si vel nullum opus charitatis facit, hoc est, si vel nullam charitatem habeat, & sic fidem separat a charitate, ex causa non solum principii capti ab infantia, sed etiam quia putat, si quis diceret opera charitatis seu charitatem esse essentiale fidei, & sic viveret pius, quod non possit aliter quam meritum ponere in operibus, quod tamen est falsum, ita rejicit charitatem, & nihili facit charitatis opera, & solum manet in idea fidei, quæ est nulla absque suo essentiali, quod est charitas; is dum confirmat apud se principium hoc, nusquam facit ex affectione boni, sed ex affectione jucundi, quod vivere in licentia cupiditatum possit; & qui inter eos confirmat id multis, is non facit ex affectione veri, sed ex gloria sui, ut inde aliis major, doctior & sublimior videatur, & sic inter honoratos & divites elevetur, ita ex jucundo affectionis; quod jucundum facit ut multiplicentur confirmantia, nam ut dictum, qualis affectio, talis multiplicatio. In genere cum principium est falsum, ex eo nusquam nisi falsa consequi possunt, omnia enim conformant se principio; imo, quod scio ab experientia, de qua, ex Divina Domini Misericordia, alibi, ii qui se confirmant in talibus principis de fide sola, & in nulla charitate sunt, nihil curant, & quasi non vident, omnia illa, quæ Dominus de amore & charitate, toties loquutus est; ut Matth: III: 8, 9. Cap: V: 7, 43 ad 48. Cap: VI: 12, 15. VII: 1 ad 20. Cap: IX: 13. Cap: XII: 33. Cap: XIII: 8, 23. Cap: XVII: 21, 22, 23 ad f. Cap: XIX: 19. Cap: XXII: 34 ad 39. Cap: XXIV: 12, 13. Cap: XXI: 34, 40, 41, 43. Marc: IV: 18, 19, 20. Cap: XI: 13, 14, 20. Cap: XII: 28 ad 35. Luc: III: 8, 9. IV: 43 ad 49. Cap: VI: 27 ad 39. 43 ad f. Cap: VII: 47. Cap: VIII: 8, 14, 15. Cap: X: 25 ad 28. Cap: XII: 58, 59. Cap: XIII: 6 ad 10. Joh: III: 19, 21. Cap: V: 42. Cap: XIII: 34, 35. Cap: XIV: 14, 15, 20, 21, 23. Cap: XV: 1 ad 8, 9 ad 19. Cap: XXI: 15, 16, 17.

1018. Quod hic iterum dicatur fructificamini & multiplicamini, similiter in Versu primo hujus Capitis, causa est, quia hic est clausula; & quod omnia bene successura, ac se fructificatura & multiplicatura si non faciant ea, quæ significantur per esum sanguinis, & per effusionem sanguinis, nempe si non charitatem exstinguant per odia & per prophanationes.

1019. Vers: 8. *Et dixit Deus ad Noachum, & ad filios ejus cum illo, dicendo.* Quod dixerit Deus ad Noachum & filios ejus cum illo, dicendo, significant veritatem illarum rerum quæ sequuntur de Ecclesia spirituali, quæ intelligitur per Noachum & filios ejus cum illo.

1020. Quod hæc significantur, constare potest ex eo, quod omnia, quæ a Primo Capite Geneseos usque ad Eberum Cap: XI: historice concinnata sunt, significant alia, quam qualia in litera exstant, & quod historica ibi non sint nisi facta historica, secundum morem Antiquissimorum; qui cum veritatem rei testatam facerent, dicebant, quod Jehovah dixit, hic autem quod Deus,

Deus, quia de Ecclesia spiritali agitur: similiter cum aliquid verum fieret, aut verum factum sit.

1021. Quod per Noachum & filios ejus cum eo, significetur Ecclesia Antiqua, prius ostensum est, & in sequentibus hujus Capitis constabit, quare illis confirmandis immorari non opus est.

1022. Vers: 9, 10. *Et Ego, ecce Ego, erigo foedus meum cum vobis, & cum semine vestro post vos. Et cum omni anima viva, quæ cum vobis, ad avem, ad bestiam, & ad omnem feram terræ vobiscum; ab omnibus egredientibus arca, quoad omnem feram terræ.* Et Ego, ecce Ego erigo foedus meum, significat Domini præsentiam in charitate: cum vobis, significat hominem regeneratum spiritualem: & cum semine vestro post vos, significat illos qui e novo creantur: cum omni anima viva quæ cum vobis, significat in genere omnia quæ apud hominem regenerata sunt: ad avem, significat in specie ejus intellectualia: ad bestiam, in specie ejus nova voluntaria: ad omnem feram terræ, ejus inferiora intellectualia & voluntaria quæ inde: vobiscum, significat, hic ut prius, quæ apud hominem regeneratum spiritualem: ab omnibus egredientibus ex arca, significat homines Ecclesiæ: quoad omnem feram terræ, significat homines extra Ecclesiam.

1023. Et Ego, ecce Ego erigo foedus meum, quod significet Domini præsentiam in charitate, constare potest a significatione fœderis, de qua n: 666. ubi ostensum, quod fœdus significet regenerationem, & quidem conjunctionem Domini cum homine regenerato per amorem; & quod Conjugium cœleste sit ipsissimum fœdus; proinde conjugium cœleste apud unumquemvis hominem regeneratum: quomodo hoc conjugium seu fœdus se habet, prius quoque ostensum est; Conjugium cœleste apud hominem Antiquissimæ Ecclesiæ fuit in ejus proprio voluntario; at Conjugium cœleste apud hominem Antiquæ Ecclesiæ factum est in ejus proprio intellectuali; quando enim voluntarium hominis prorsus corruptum factum est, tunc Dominus miraculose separavit proprium ejus intellectuale a proprio isto corrupto voluntario, & in proprio ejus intellectuali formavit novam voluntatem, quæ est conscientia, & conscientia insinuavit charitatem, & charitati innocentiam, ac ita conjunxit se, seu quod idem est, iniit fœdus, cum homine. Quantum proprium voluntarium hominis separari potest a proprio hoc intellectuali, tantum Dominus præsens apud eum esse, seu se conjungere aut fœdus inire cum eo, potest: tentationes, & similia media regenerationis efficiunt, ut proprium voluntarium hominis quiescat, sicut nullum fiat, & quasi moriatur, quantum hoc, tantum Dominus per conscientiam proprio intellectuali hominis implantatam in charitate operari potest; hoc nunc est quod hic vocatur fœdus.

1024. Quod cum vobis, significet hominem regeneratum spiritualem, constat ex illis, quæ prius passim dicta sunt, quod nempe Noachus & filii ejus significant Ecclesiam spirituales, quæ successit Antiquissimæ Cœlesti, & quia Ecclesiam, significat unumquemvis hominem Ecclesiæ, ita hominem regeneratum spiritualem.

1025. Cum semine vestro post vos, quod significet illos, qui e nova creantur, constat a significatione seminis, tum a sequentibus; a significatione seminis, semen in sensu literali significat posteritatem, sed in sensu interno fidem; & quia, ut sæpius dictum, nulla fides est, nisi ubi charitas, ita est ipsa charitas, quæ per semen in sensu interno intelligitur: a sequentibus, constat, quod non solum agatur de homine qui intra Ecclesiam, sed etiam de homine qui extra Ecclesiam, ita de universo genere humano; ubicunque est charitas, etiam apud gentes remotissimas ab Ecclesia, ibi est semen, nam semen cœleste est charitas; nemo enim hominum aliquid boni potest facere a se, sed omne bonum a Domino, bonum quod faciunt gentes, etiam est a Domino, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; quod semen Dei sit fides, ostensum est prius, n: 255; per fidem intelligitur ibi & alibi charitas ex qua fides, nam non alia fides, quæ fides, datur, quam fides charitatis; similiter etiam alibi in Verbo, ubi semen nominatur, ut ubi semen Abrahami, vel Isaci, vel Jacobi, significatur amor seu charitas; Abrahamus enim representavit Amorem Cœlestem, Isacus amorem spirituales, quæ sunt interni hominis, Jacobus eadem, sed quæ Externi hominis; ita, non solum in prophetis, sed etiam in historicis; historica Verbi in Cœlo non percipiuntur, sed quæ per historica significantur; Verbum non solum scriptum est pro homine, sed etiam pro angelis; homo cum legit Verbum, & sensum inde non alium quam literalem capit, tunc angeli non sensum literalem sed internum; ideæ materiales, mundanæ & corporeæ, quas homo habet cum legit Verbum, apud angelos fiunt ideæ spirituales & cœlestes; sicut dum homo legit de Abrahamo, Isaco & Jacobo, tunc angeli nusquam cogitant de Abrahamo, Isaco & Jacobo, sed de illis rebus quæ per eos representantur, & sic significantur: similiter cum de Noacho, Schemo, Chamo & Japheto, has personas ignorant angeli, nec aliud percipiunt quam Ecclesiam Antiquam, & angeli interiores ne quidem Ecclesiam, sed istius Ecclesiæ fidem, & secundum seriem, statum rerum de quibus agitur: ita quoque cum in Verbo dicitur semen, ut hic de Noacho, quod sædus erigeretur cum illis, & cum semine illorum post illos, non posteritatem eorum percipiunt, nam Noachus nullus fuit, ita enim appellata Ecclesia Antiqua, sed per semen intelligunt charitatem, quæ essentialis fidei fuit istius Ecclesiæ; similiter ubi in historicis de Abrahamo, Isaco & Jacobo, dicitur semen eorum, tunc nusquam intelligunt angeli posteritatem eorum propriam, sed omnes in universo, tam qui intra Ecclesiam, quam qui extra, apud quos semen cœleste seu charitas est, imo angeli interiores percipiunt ipsum amorem qui semen cœleste est, abstracte: quod per semen significetur amor, tum omnis cui est amor, constat ab his locis: ubi de Abramo, "Jehovah dixit, *Semini* tuo dabo terram hanc," Gen: xii: 7. tum, "Omnem terram, quam tu vides, tibi dabo illam, & *Semini* tuo usque in æternum, & ponam *Semen* tuum, sicut pulverem terræ, Gen: xiii: 15, 16. qui in sensu literæ sunt, non aliud capiunt, quam quod per semen intelligatur posteritas Abrami, & quod per terram,

terram, terra Canaan, eoque magis, quia posteritati ejus data est ea terra; sed qui in sensu interno sunt, ut totum coelum, per semen Abrami non aliud percipiunt quam amorem, per terram Canaan nihil aliud quam Regnum Domini in coelis & in terris; & quod data iis terra, nihil aliud quam repræsentativum; de quo, ex Divina Domini Misericordia, alibi. Similiter alibi ubi de Abramo, "Jehovah eduxit eum foras, & dixit, suspice nunc versus Coelum, & numera stellas, si potes numerare illas, & dixit ei, sic erit *Semen* tuum," Gen: xv: 5. hic similiter, Abramus quia repræsentabat amorem seu fidem salvificam, per semen ejus non alia posteritas in sensu interno intelligitur, quam omnes in universo, qui in amore sunt. Similiter, "*Erigam fœdus meum inter Me & inter te, & inter Semen tuum post te, & dabo tibi & Semini tuo post te terram peregrinationum tuarum, omnem terram Canaan, in possessionem æternam, eroque illis in Deum: hoc fœdus Meum, quod custodies inter me & inter vos, & inter Semen tuum post te, circumcidi vobis omnem masculum,* Gen. xvii: 7, 8, 10. ubi fœdus erigere similiter significat conjunctionem Domini, cum hominibus in universo, per amorem, qui amor repræsentatus fuit per Abrahamum; inde constat quid per semen ejus significatur, nempe omnes in universo qui in amore sunt: fœdus erat circumcisio de qua hic agitur, per quam nusquam Coelum intelligit circumcisionem carnis, sed circumcisionem cordis, quæ est eorum qui in amore sunt; circumcisio erat repræsentativum regenerationis per amorem, quod apud Moysen clare explicatur, "*Circumcidet Jehovah Deus, cor tuum, & cor seminis tui, ad amandum Jehovah Deum tuum, toto corde tuo, & tota anima tua, propterea ut vivas,*" Deut: xxx: 6. ex quibus constat, quid circumcisio in sensu interno; quare ubicunque dicitur circumcisio, non aliud intelligitur, quam amor & charitas, & inde vita. Quod per semen Abrahami omnes in universo significantur, quibus amor, constat quoque a Domini verbis ad Abrahamum & ad Isacum, ad Abrahamum, postquam, sicut mandatum, sacrificare voluit Isacum, "Benedicendo benedicam tibi, & multiplicando multiplicabo *Semen* tuum, sicut stellas coelorum, & sicut arenam quæ super litore maris, & hæreditabit *Semen* tuum portam hostium tuorum, & benedicentur in Semine tuo omnes *Gentes* terræ," Gen. xxii: 17, 18. ibi quod per semen intelligantur omnes in universo, quibus amor, constat manifeste. Sicut Abrahamus, ut dictum, repræsentavit amorem celestem, ita Isacus amorem spirituales, quare per semen Isaci non aliud significatur quam omnis homo, apud quem amor spiritualis seu charitas; de quo hæc, "Peregrinare in terra hac, & ero tecum, & benedicam tibi, quia tibi & *Semini* tuo dabo omnes terras has, & confirmabo juramentum, quod juravi Abrahamo patri tuo, & multiplicari faciam *Semen* tuum sicut stellas coelorum; & dabo *Semini* tuo omnes terras has, & benedicentur in semine tuo omnes *Gentes* terræ," Gen: xxvi: 3, 4, 24. ubi manifeste, quod omnes gentes intelligantur qui in charitate: Amor celestis per Abrahamum repræsentatus est sicut pater amoris spiritualis per Isacum repræsentati, nam a celesti nascitur spirituale, ut prius ostensum: Jacobus, quia repræsentabat Ecclesiæ Externæ, quæ ab Internis existunt, ita omnia quæ in externo homine ab

amore & charitate oriunda, quare per semen ejus significantur omnes in universo, quibus cultus externus in quo internus, & quibus opera charitatis in quibus charitas a Domino; de quo semine ad Jacobum, postquam in somnio viderat scalam, "Ego Jehovah, Deus Abrahami patris tui, & Deus "Isaci, terram super qua tu cubas, tibi dabo eam & *Semini* tuo, & erit *Semen* tuum sicut pulvis terræ; & benedicentur in te *omnes familie bumi*, " & in *Semine* tuo," Gen: xxviii: 13, 14. Cap: xxxiii: 13. Cap: xlviii: 4. Quod semen non aliud significet, præter a locis Verbi prius n: 255 adductis, etiam ab his constare potest; apud Esaïam, "Tu Israel servus meus, Jacobus quem elegi, *Semen* Abrahami amici mei," xli: 8. ibi agitur de regeneratione hominis; ubi Israel & Jacobus, ut multoties, distinguuntur, & per Israellem significatur Ecclesia spiritualis interna, per Jacobum ejusdem externa, utraque vocatur semen Abrahami, hoc est, Ecclesiæ cœlestis, quia cœleste, spirituale & naturale sibi succedunt. Apud Jeremiam "Ego plantaveram te "vitem præstantem totam, *Semen veritatis*, quomodo conversa es Mihi in "degeneres vitis alienæ," ii: 21. ubi de Ecclesia spirituali, quæ vitis præstans, cujus charitas seu fides charitatis appellatur semen veritatis. Apud Eundem, "Sicut non numeratur exercitus cœlorum, & non mensuratur arena "maris, ita multiplicabo *Semen Davidis* servi mei, & Levitas ministrantes Mihi," xxxiii: 22. ubi manifeste semen pro semine cœlesti, nam per Davidem significatur Dominus; quod semen Davidis non fuit sicut exercitus cœlorum qui non numeratur, nec sicut arena maris quæ non mensuratur, unicuique notum est. Apud Eundem, "Ecce dies venientes, dictum Jehovah, & "suscitabo Davidi germen justum, & regnabit rex, intelligenter aget, & faciet "judicium & justitiam in terra: in diebus Ipsius salvabitur Jehuda, & "Israel habitabit confidenter; & hoc nomen illius quod vocabunt illum, Jehovah justitia nostra: quare ecce dies venientes, dictum Jehovah, & non "dicent amplius, vivens Jehovah, Qui ascendere fecit filios Israelis e terra "Ægypti; sed vivens Jehovah, Qui ascendere fecit, & Qui deduxit *Semen domus Israelis* e terra septentrionis," xxi: 6, 7, 8. ibi prorsus alia significantur, quam quæ apparent in litera, non per Davidem David, non per Jehudam Judas, nec per Israellem Israel, sed per Davidem Dominus, per Jehudam cœleste, per Israellem spirituale; quare per semen Israelis illi quibus est charitas, seu fides charitatis. Apud Davidem, "Timentes Jehovah, laudate Ipsum, omne *Semen Jacobi* glorificate Ipsum, metuite ab ipso omne *Semen Israelis*," Psalm: xxii: 24, 25. ibi per semen Israelis nec aliud semen intelligitur, quam Ecclesia spiritualis. Apud Esaïam, "Stirps ejus erit *Semen sanctitatis*," vi: 13, pro reliquiis, quæ sancta, quia Domini: apud Eundem, "Educam de Jacobo *Semen*, & "ex Jehuda possessorem montium meorum, & possidebunt illam electi mei, & "servi mei habitabunt ibi," lxxv: 9. ubi de Ecclesia cœlesti externa & interna. Apud Eundem, "Non generabunt in perturbationem, *Semen benedictorum* Jehovah illi, & nati illorum cum illis," lxxv: 23. ubi de novis cœlis, & nova terra, seu de Regno Domini, qui ibi, ex amore generati seu regenerati, appellantur semen benedictorum Jehovah.

1026. Cum omni anima viva quæ cum vobis, quod significant in genere omnia quæ apud hominem regenerata sunt, constare potest ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ sequuntur, tum a significatione *Vivi*; vivum dicitur omne quod vitam accepit a Domino; anima viva, omne quod apud hominem regeneratum inde vivit; nam secundum vitam, quam accipit regeneratus, singula apud eum vivunt, tam ejus rationalia, quam ejus affectiones; quæ vita in singulis ejus cogitationis & loquelæ apparet coram angelis, non ita coram homine.

1027. Ad avem, quod significet in specie ejus intellectualia, constat ab illis quæ aliquoties prius de avibus dicta & ostensa sunt, ut quæ n: 40. 776.

1028. Ad bestiam, quod significet in specie ejus nova voluntaria, constat etiam ab illis, quæ prius de bestiis, & earum significatione, dicta & ostensa sunt, ut quæ n: 45, 46, 142, 143, 246, 776.

1029. Ad omnem feram terræ, quod significet ejus inferiora intellectualia & voluntaria quæ inde, constat quoque ab illis quæ prius de significatione feræ ostensa sunt: sunt enim apud unumquemvis hominem interiora & exteriora; interiora sunt rationalia, quæ hic significata sunt per avem, & sunt affectiones, quæ significatæ per bestiam; exteriora sunt scientifica & voluptates, quæ hic per feras terræ significantur. Quod per avem, bestiam & feram non significetur aliqua avis, bestia aut fera, sed quod vivum est apud hominem regeneratum, unusquisque potest scire & concludere ex eo, quod scædus iniri a Deo nequeat cum brutis animalibus, nam dicitur, erigo scædus cum omni anima viva quæ cum vobis ad avem, ad bestiam, & ad feram terræ vobiscum, sed cum homine, qui quoad ejus interiora & exteriora ita per eas describitur.

1030. Ab omnibus egredientibus ex arca, quod significet homines Ecclesiæ, & quoad omnem feram terræ, quod significet hominem extra Ecclesiam, constare potest a serie rerum in sensu interno, nam prius nominata sunt omnia quæ egressa sunt ex arca, ut omnis anima viva quoad avem, bestiam, & feram terræ, hic iterum dicitur, ab omnibus egredientibus ex arca quoad feram terræ, ita fera terræ altera vice nominatur, quæ repetitio non foret, nisi aliud quid hic intelligebatur; tum etiam sequitur, *Et erigo scædus meum vobiscum*, quod prius etiam dictum; inde constat, quod per egredientes ex arca significantur regenerati, seu homines Ecclesiæ, & per feram terræ omnes in universo qui extra Ecclesiam: fera terræ in Verbo significat, quando per illam viva non intelliguntur, illa quæ viliora sunt & plus aut minus ex ferina natura trahunt, & hoc prædicat ad ea, de quibus agitur; cum de iis quæ in homine, tunc fera terræ significat inferiora, quæ externi hominis & quæ corporis sunt, ut mox prius in hoc versu, ita viliora; cum de integra societate, quæ homo compositus seu persona composita vocatur, tunc fera terræ significat eos qui non Ecclesiæ sunt, quia viliores; & sic porro prædicat ad id quod est subiectum: ut apud Hoseam, "Feriam illis scædus in die illo cum Fera agri, & cum avē cœlorum, & reptili terræ," 11: 18. apud Esaiam, "Honorabit
" Me

“ Me *Fera* agri, quia dedi in deserto aquas,” XLIII : 20. apud Ezechielem,
 “ In ramis illius nidificarunt omnis avis cœlorum, & sub ramis illius genuerunt omnis *Fera* agri, ac in umbra illius habitaverunt omnes gentes magnæ,” XXXI : 6.

1031. Vers : II. *Et erigo fœdus meum vobiscum ; & non excidetur omnis caro amplius ab aquis diluvii ; & non erit amplius diluvium ad perdendum terram.* Et erigo fœdus meum vobiscum, significat præsentiā Domini apud quoscunque, quibus charitas, seque refert ad egredientes ex arca, & ad omnem feram terræ, hoc est, ad homines intra Ecclesiam, & ad homines extra Ecclesiam : & non excidetur omnis caro amplius ab aquis diluvii, significat quod non perituri sicut ultima posteritas Antiquissimæ Ecclesiæ : & non erit amplius diluvium ad perdendum terram, significat quod talis persuasio lethifera & suffocativa non existet.

1032. Et erigo fœdus meum vobiscum, quod significet præsentiā Domini apud quoscunque, quibus charitas, seque referat ad egredientes ex arca, & ad omnem feram terræ, hoc est, ad homines intra Ecclesiam, & ad homines extra Ecclesiam, constat ex illis quæ mox prius dicta sunt. Quod etiam Dominus fœdus ineat, seu per charitatem se conjungat cum illis qui extra Ecclesiam sunt, & vocantur gentes, ita se res habet ; homo Ecclesiæ putat, quod omnes qui extra Ecclesiam, qui gentes vocantur, non salvari possint, ex causa quod nullas cognitiones fidei habeant, & ideo ignorent prorsus Dominum, dicentes quod absque fide, & absque cognitione Domini, nulla salus ; ita omnes qui sunt extra Ecclesiam, damnant ; imo multi tales sunt, qui in aliqua doctrina sunt, etiam qui in hæresi, quod omnes qui extra sunt, seu omnes qui non sentiunt sicut ii, putent non salvari ; cum tamen prorsus aliter se res habet : Dominus Misericordiam habet erga omne genus humanum, & omnes qui in universo sunt salvare vult & ad se trahere ; Misericordia Domini est infinita, nec se finiri patitur intra paucos illos qui intra Ecclesiam sunt, sed extendit se ad omnes in universo terrarum orbe ; quod extra Ecclesiam nati sint, & sic in ignorantia fidei, non eorum culpa est, & propterea quod non habent fidem in Dominum, quia ignorant Ipsum, nusquam aliquis damnatur : quis usquam dicturus sit, qui bene cogitat, quod maxima pars generis humani æterna morte peritura, quia non nati intra Europam, ubi respective pauci sunt ; & quis dicturus qui bene cogitat, quod Dominus pateretur tantam multitudinem hominum nasci, ut periret morte æterna, hoc foret contra Divinum, & contra Misericordiam ; & præterea illi qui extra Ecclesiam sunt, qui gentes vocantur, multo moratiorem vitam vivunt, quam qui intra Ecclesiam, & facilius multo amplectuntur veræ fidei doctrinam ; quod adhuc manifestius constare potest ab Animabus in altera vita ; ex orbe ita vocato Christiano veniunt omnium pessimi, internecino odio habentes proximum, & internecino Dominum ; præ omnibus in universo terrarum orbe adulteri ; non autem ita ex cæteris orbis partibus ; nam permulti ex his qui idola coluerunt, tali animo sunt, ut odia & adulteria horreant, & timeant Christianos, quia tales, & quod unumquemquevis cruciare velint : imò

Gentes

Gentes tales sunt, ut cum informantur ab Angelis, de veris fidei, & quod Dominus regat universum, facile audiant, & facile imbuantur fide, & sic idola sua rejiciant; quare Gentes, qui moratam vitam vixerunt, & in charitate mutua, inque innocentia, ii in altera vita regenerantur: cum vivunt in mundo, apud eos Dominus præsens est in charitate & innocentia, nam nihil charitatis & innocentiae est nisi a Domino: Dominus quoque iis conscientiam recti & boni secundum religiosum eorum donat, & conscientiae illi insinuat innocentiam & charitatem, cumque innocentia & charitas in conscientia, tunc facile se patiuntur imbui vero fidei ex bono: Ipse Dominus hoc ita dixit, apud Lucam, "Dixit ad Jesum aliquis, Domine, num pauci sunt, qui salvantur; Ipse dixit ad eos, videbitis Abrahamum, Isaacum & Jacobum, & omnes prophetas in Regno Dei, vos vero ejectos foras: contra venient ab ortibus & occasibus, & a septentrione, & a meridie, accumbentes in Regno Dei; & ecce sunt extremi qui erunt primi, & sunt primi, qui erunt ultimi," xiii: 23, 28, 29, 30. per Abrahamum, Isaacum & Jacobum, intelliguntur hic omnes qui in amore sunt, ut prius ostensum est.

1033. Dictum quod gentes quoque Conscientia recti & boni secundum religiosum eorum donentur, quod ita se habet: Conscientia in genere, est Vera, Spuria, & Falsa; *Conscientia vera* est, quæ formatur a Domino ex veris fidei, quia cum donatus est homo, timet agere contra vera fidei, quia sic contra conscientiam; hanc conscientiam nemo accipere potest, qui non in veris fidei est, quare etiam non ita multi in orbe Christiano, quisque enim verum fidei statuit suum dogma; sed usque, qui regenerantur, accipiunt conscientiam cum charitatem, nam fundamentale conscientiae est charitas. *Conscientia spuria* est, quæ formatur apud gentes ex cultu eorum religioso, in quem nati & educati sunt, contra quem agere iis est contra conscientiam; quorum conscientia cum fundata est in charitate, & misericordia, & in obedientia, tunc tales sunt, ut veram conscientiam in altera vita recipere possint, quam etiam accipiunt; nihil enim prius & potius amant, quam verum fidei. *Conscientia falsa* est, quæ formatur non ab internis sed ab externis, hoc est, non a charitate, sed ab amore sui & mundi; sunt enim qui sibi videntur contra conscientiam agere, cum contra proximum, & quoque tunc videntur sibi intrinsecus angere, sed est ex causa, quia sic cogitatione percipiunt suam vitam, suum honorem, suam famam, suas opes, aut suum lucrum, periclitari, & sic ipsum se lædi; aliqui ex hæreditario trahunt quandam talem molliem cordis, quidam sibi acquirunt, sed est conscientia falsa.

1034. Quod non excidetur omnis caro amplius ab aquis diluvii, significet quod non perituri sint, sicut ultima posteritas Antiquissimæ Ecclesiæ, constat ab illis, quæ prius de antediluvianis, qui perierunt, dicta sunt, qui sunt qui excisi ab aquis diluvii; ostensum prius est n: 310. quomodo se res habuit, nempe quod Antiquissimæ Ecclesiæ posteritas ultima talis fuerit, ut, cum voluntarium eorum etiam simul intellectuale eorum fuisset corruptum, sic ut apud eos non potuisset intellectuale separari ab eorum voluntario, & in

& in intellectu formari nova voluntas, nam ita utraque mentis eorum pars cohererebat: quod quia praevisum, etiam provisum a Domino fuit, ut apud hominem separari posset intellectuale ejus a voluntario, & sic renovari: & sic, quia provisum, quod talis homo postea non existeret, qualis gens ista antediluviana, ideo hic dicitur, quod non excindetur amplius ulla caro ab aquis diluvii.

1035. Et non erit amplius diluvium ad perdendum terram, quod significet, quod talis persuasio lethifera & suffocativa non amplius existet, constare potest ex significatione diluvii respective ad antediluvianos qui perierunt, de qua prius; tum ex persuasionibus eorum diris, de quibus n: 310, 563, 570, 581, 586. ut & ex illis, quæ de succedente Ecclesia, Noachus appellata; & porro ex sequentibus de arcu iridis.

1036. Vers: 12, 13. *Et dixit Deus, hoc signum fœderis, quod Ego do inter Me & inter vos, & inter omnem animam vivam, quæ vobiscum, in generationes sæculi. Arcum meum dedi in nube, & erit in signum fœderis inter Me & inter terram.* Et dixit Jehovah, significat quod ita esset: hoc signum fœderis, significat indicium præsentiæ Domini in charitate: Quod Ego do inter Me & inter vos, significat conjunctionem Domini cum homine per charitatem: & inter omnem animam vivam quæ vobiscum, significat, ut prius, omnia quæ apud hominem regenerata sunt: in generationes sæculi, significat perpetuo omnes qui e novo creantur: arcum dedi in nube, significat statum hominis regenerati spiritualis, qui instar arcus iridis est: nubes significat obscuram lucem, in qua est spiritualis homo respective ad coelestem: & erit in signum fœderis inter Me & inter terram, significat, ut prius, indicium præsentiæ Domini in charitate; terra hic est proprium hominis. Hæc omnia spectant hominem regeneratum spiritualem, seu Ecclesiam spiritualem.

1037. Et dixit Deus, quod significet, ita esse, prius dictum & ostensum est, nam dicere, aut dictum Dei seu Jehovah, significat ita esse: Antiquissimi, quia historice concinnabant res Ecclesiæ, cum affirmare vellent, quod ita esset, dicebant, dixit Deus, vel dixit Jehovah, & erat illis formula asseverationis & confirmationis.

1038. Hoc signum fœderis, quod significet indicium præsentiæ Domini in charitate, constat a significatione fœderis & signi fœderis; quod fœdus significet præsentiā Domini in charitate, ostensum est prius Cap: vi. vers: 18. & supra in hoc Capite ad vers: 9. Quod fœdus sit præsentiā Domini in amore & charitate, constat a natura fœderis; omne fœdus est conjunctionis causa, ut nempe mutuo vivant in amicitia, aut in amore; conjugium inde quoque appellatur fœdus: conjunctio Domini cum homine non datur nisi in amore & charitate, nam Dominus est Ipse amor, & Misericordia, unumquemvis salvare vult, & vi forti ad cœlum, hoc est, ad se attrahere; inde quisque scire & concludere potest, quod nusquam aliquis conjungi possit cum Domino, nisi per illud quod Ipse est, hoc est, nisi simile faciat, aut unum faciat cum Ipso, hoc est, ut reamet Dominum, & amet proximum sicut se; per hæc solum fit conjunctio; hæc est ipsissima essentia fœderis; quando con-

junctio

junctio inde; tunc sequitur manifeste, quod Dominus præsens sit: ipsa præsencia Domini est quidem apud omnem hominem, sed est propior & remotior, prorsus secundum gradus ad amorem, & distantiam ab amore. Quia foedus est conjunctio Domini cum homine per amorem, seu quod idem est, est præsencia Domini apud hominem in amore & charitate, ipsum foedus appellatur in Verbo foedus pacis, nam Pax significat Regnum Domini, & Regnum Domini consistit in amore mutuo, in quo solo est Pax: ut apud Esaïam, "Montes recedent & colles dimovebuntur, & *Misericordia mea* a tecum non recedet, & *Fœdus pacis* meæ non dimovebitur, dixit *Miserat* tor tuus Jehovah," Es: LIV: 10. ubi *Misericordia*, quæ est amoris, dicitur foedus pacis: apud Ezechielem, "Suscitabo super illos Pastorem unum, & pascet illos, servum Meum Davidem; Hic pascet eos, & Hic erit illis in pastorem, & excidam illis *Fœdus pacis*," xxxiv: 23, 25. ubi per Davidem manifeste intelligitur Dominus; Ipsius præsencia apud hominem regeneratum describitur per, quod pascet eos: apud Eundem, "Servus meus David, Rex super illos, & Pastor unus erit omnibus illis; & *pangam illis Fœdus pacis*, *Fœdus æternitatis* erit cum illis, & dabo illos, & multiplicari faciam illos, & ponam Sanctuarium meum in medio illorum in æternum; & ero illis in Deum, & illi erunt Mihi in populum," xxxvii: 24, 26, 27. ubi similiter Dominus per Davidem intelligitur; amor per sanctuarium in medio illorum, præsencia & conjunctio Domini in amore, per quod erit illis in Deum, & illi erunt Ipsi in populum, quæ appellatur foedus pacis, & foedus æternitatis: apud Malachiam, "Cognoscetis quod miserim ad vos præceptum hoc, ut sit *Fœdus meum* cum Levi, dixit Jehovah Zebaoth, *Fœdus meum* fuit cum illo, *vitæ & pacis*, & dedi illa illi timore, & timebit Me," ii: 4, 5. Levi in supremo sensu est Dominus, & inde homo cui amor & charitas, quare foedus vitæ & pacis cum Levi est in amore & charitate. Apud Moysen, ubi de Pinchaso, "Ecce Ego dans illi *Fœdus Meum Pacis*, & erit illi & semini illius post illum *Fœdus sacerdotii æterni*," Num: xxv: 12, 13. ubi per Pinchasum non intelligitur Pinchafus, sed sacerdotium quod per eum repræsentabatur, quod significat amorem & quæ amoris sunt, sicut omne sacerdotium istius Ecclesiæ; quisque novit quod Pinchaso non fuit sacerdotium æternum: apud Eundem, "Jehovah Deus tuus, Ipse Deus, Deus fidelis, custodiens *Fœdus & Misericordiam amantibus Ipsum*, & custodientibus præcepta Ipsius, millesimæ generationi," Deut: vii: 9, 12. ubi manifeste, quod præsencia Domini apud hominem in amore sit foedus, nam dicitur quod sit amantibus Ipsum, & custodientibus præcepta. Quia Fœdus est conjunctio Domini cum homine per amorem, sequitur quod quoque sit per omnia quæ sunt amoris, quæ sunt vera fidei, & appellantur Præcepta; omnia enim præcepta, imo Lex & Prophetæ, fundantur in unica Lege, ut ament Dominum supra omnia, & proximum sicut semet, ut constet a Domini verbis, Matth: xxii: 34 ad 39. Marc: xii: 28 ad 35. quare etiam Tabulæ, super quibus decem Præcepta scripta sunt, appellantur Tabulæ fœderis: quia foedus aut con-

junctio est per amoris leges seu praecepta, etiam fuit per leges societatis in Ecclesia Judaica latas a Domino, quae vocantur Testimonia; tum quoque per Ritus Ecclesiae a Domino mandatos, qui vocantur Statuta; omnia haec vocantur foederis, quia spectant amorem & charitatem: sicut legitur de Joschia Rege, “ Stetit Rex super columna, & pepigit *Fœdus* coram Jehovah, ad eundem post Jehovah, & ad custodiendum *Præcepta* Ipsius, & *Testimonia* Ipsius, & *Statuta* Ipsius ex toto corde, & ex tota anima, ad stabiliendum *verba foederis*,” II Reg: xxiii: 3. Ex his nunc constat quid est foedus, & quod foedus sit internum, nam conjunctio Domini cum homine fit per interna, nusquam per externa separata ab internis; externa sunt modo typi & repræsentativa interiorum, sicut actio hominis est typus repræsentativus ejus cogitationis & voluntatis, & sicut opus charitatis est typus repræsentativus charitatis quæ intus in animo & mente; ita omnes ritus Ecclesiae Judaicae erant typi repræsentativi Domini, proinde amoris & charitatis, & omnium quæ inde; quare per interna hominis fit foedus & conjunctio, externa sunt modo *Signa foederis*, sicut etiam appellantur; quod per interna fiat foedus aut conjunctio, constat manifeste; ut apud Jeremiam, “ Ecce dies venientes, dictum “ Jehovah, & pangam cum domo Israelis, & cum domo Jehudæ, *Fœdus novum*, non sicut *Fœdus* quod pepigi cum patribus eorum, quia ii irritum reddiderunt *Fœdus meum*; sed hoc *Fœdus* quod pangam cum domo Israelis post dies hos, dabo *Legem meam in medio eorum, & super cor eorum scribam illam*,” xxxi: 31, 32, 33. ubi de nova Ecclesia; clare dicitur, quod ipsissimum foedus sit per interna, & quidem in conscientia, cui inscribitur Lex, quæ omnis est amoris, ut dictum. Quod Externa non sint foedus, nisi iis interna adjuncta sint, & sic unam eandemque causam per unionem agant, sed quod sint Signa foederis, ut per illa, sicut per typos repræsentativos recordarentur Domini, constat ex eo, quod Sabbathum & Circumcisio vocentur signa foederis; quod Sabbathum, apud Moysen, “ Custodient filii Israelis *Sabbathum*, ad faciendum *Sabbathum*, in generationes suas, *Fœdus æternum*; inter Me & inter filios Israelis *Signum* hoc in æternum,” Exod: xxxi: 16, 17. & quod Circumcisio, apud Eundem, “ Hoc *Fœdus Meum*, quod custodietis inter Me & inter vos, & inter semen tuum post te; *Circumcidi* vobis omnem masculum: & *Circumcidetis* carnem præputii vestri, & erit in *Signum foederis* inter Me & inter vos,” Gen: xvii: 10, 11. Sanguis inde quoque appellatur sanguis foederis, Exod: xxiv: 7, 8. Externi Ritus cumprimis inde dicti sunt signa foederis, ut ex illis recordarentur interiorum, hoc est, illarum rerum quas significabant; omnes ritus Ecclesiae Judaicae non aliud erant; quare etiam illa appellabantur Signa, quæ suppeditarent illis recordationem interiorum, sicut quod primum Præceptum alligarent super manu, & ad frontalia, ut apud Moysen, “ Amabis Jehovah Deum tuum, ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus visceribus tuis: & alligabis hæc verba in *Signum* super manu tua, & erunt in *frontalia* inter oculos tuos,” Deut: vi: 5, 8. Cap: xi: 13, 18. ubi manus

manus significat voluntatem quia potentiam, nam potentia est voluntatis, frontalium inter oculos significat intellectum, ita Signum recordationem primarii præcepti, seu Legis in summa, ut continue sit in voluntate & continue in cogitatione, hoc est, ut sit præsentia Domini, & amoris in omni voluntate, & in omni cogitatione; talis est præsentia Domini, & ab Ipso amoris mutui apud angelos, de qua continua præsentia, qualis sit, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus dicitur. Similiter hic, quod dicitur, *hoc signum faderis, quod ego do inter Me & inter vos, arcum meum dedi in nube, & erit in signum faderis inter Me & inter terram*, significat Signum non aliud quam indicium præsentiae Domini in charitate, ita recordationem apud hominem: sed quomodo inde, seu ex arcu in nube, indicium & recordatio, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicitur.

1039. Quod Ego do inter Me & inter vos, quod significet conjunctionem Domini cum homine per charitatem, constat ab illis quæ nunc de foedere & signo foederis dicta sunt: foedus enim est præsentia Domini in charitate, inter Me & inter vos est conjunctio inde, dare est facere ut sit.

1040. Et inter omnem animam vivam quæ vobiscum, quod significet omnia quæ apud hominem regenerata sunt, constat ex significatione animæ vivæ, de qua supra ad vers: 10: Anima enim in Verbo significat, ut dictum, omnem vitam, tam hominis internam quam externam, etiam animalium ex eo quod significant illa quæ in homine; sed proprie anima viva est, quod vitam accipit a Domino, hoc est, quod regeneratum est, quia hoc solum vivit; & quia anima significat vitam tam internam quam externam apud hominem, anima viva significat in uno complexu omnia quæ apud hominem regenerata sunt: apud hominem sunt voluntaria & sunt intellectualia, inter se distinctissima, omnia & singula quæ inde, apud hominem vivum, viva sunt: ita enim se res habet, qualis est homo, talia sunt omnia & singula apud eum, ipsa vita communis est in singulis, nam a singulis, ut a suis particularibus, est commune, aliter nusquam aliquod commune existit, nam commune dicitur quia a particularibus existit; quare qualis est hominis vita in communi, talis est ejus vita in singularibus imo in singularissimis ejus conatus & intentionis seu voluntatis, & in singularissimis ejus cogitationis, sic ut non dari queat minimum ideæ in quo non similis vita est; ut qui fastuosus est, in ejus singulis conaminibus voluntatis, & in ejus singulis ideis cogitationis, est fastuosum; qui avarus est, est avarum similiter; qui odio habet proximum similiter; sicut qui stupidus, in singulis ejus voluntatis & in singulis ejus cogitationis, est stupidum; & qui infans, est infans; quia talis est homo, ideo in altera vita ex solum unica idea cogitationis ejus noscitur qualis est; cum homo regeneratus est, tunc omnia & singula apud hominem regenerata sunt, hoc est vitam habent, & quidem tantum vitæ, quantum separari potuit ejus proprium voluntarium, quod spurcum & mortuum est, a novo voluntario & intellectuali quod accepit a Domino; quare hic quia de regenerato agitur, anima viva significat omnia quæ apud hominem regenerata sunt; quæ in communi sunt ejus intellectualia & voluntaria, tam interiora quam exteriora, quæ supra vers: 10. expressa sunt per avem, & be-

ftiam, & per feram terræ, nam dicitur, “erigo fœdus meum cum omni *Anima viva*, ad avem, ad bestiam, & ad feram terræ.”

1041. In generationes sæculi, quod significet perpetuo omnes qui e novo creantur, constat a significatione generationum sæculi; generationes sunt posteritates, quæ a prioribus, ut a suis parentibus, sunt; sæculum est perpetuum; hic agitur de illis quæ regenerata sunt, quare per regenerationes sæculi intelliguntur illi, qui inde perpetuo regenerantur, hoc est, qui e novo creantur; omnia in sensu interno se habent prædicatæ ad illa, de quibus agitur.

1042. Arcum dedi in nube, quod significet statum hominis regenerati spiritualis, qui instar arcus iridis est: quisque mirari potest, quod arcus in nube seu iris, in Verbo accipiat pro signo fœderis, cum Iris non aliud sit, quam quoddam exurgens ex modificatione radiorum lucis a sole tunc in guttis aquæ pluviae, nec aliud quam naturale quoddam, nec sicut alia signa fœderis in Ecclesia, de quibus mox prius: sed quod arcus in nube repræsentet regenerationem, & significet statum hominis regenerati spiritualis, non alicui notum esse potest, nisi cui datum videre, & inde scire, quomodo se res habet: Angeli spirituales, qui omnes fuerunt homines Ecclesiæ spiritualis regenerati, in altera vita, cum sistuntur conspiciendi ita, apparet circum caput, sicut arcus iridis; sed irides, quæ apparent, se habent prorsus secundum statum eorum, inde etiam cognoscuntur in cœlo & in mundo spirituum, quales sunt: quod instar iridis appareat, causa est, quod naturalia eorum correspondentia spiritualibus talem speciem sistant, est modificatio lucis spiritualis a Domino, in eorum naturalibus; hi Angeli sunt, qui dicuntur regenerati aqua & spiritu, Angeli vero cœlestes regenerati igne. In naturalibus ita se habet; ut color existat, debet esse quoddam obscurum & niveum, seu nigrum & album, in quæ cum radii lucis ex Sole incidunt, secundum variam temperaturam obscuri & nivei, seu nigri & albi, ex modificatione radiorum lucis influentium, existunt colores, quorum quidam magis aut minus trahunt ex obscuro & nigro, quidam magis aut minus ex niveo seu albo, inde diversitas eorum; comparative se habet res in spiritualibus, ibi Obscurum est proprium intellectuale seu falsum, & Nigrum est proprium voluntarium hominis seu malum, quod absorbet & exstinguit radios lucis; at Niveum & Album est verum & bonum quod homo putat facere ex semet, quod reflectit & rejicit a se radios lucis; radii lucis, qui in illa incidunt, & illa quasi modificant, sunt a Domino, ut a Sole sapientiæ & intelligentiæ, nam radii lucis spiritualis non alii sunt, nec aliunde: quia naturalia correspondent spiritualibus, inde est, cum circa hominem regeneratum spiritualem, in altera vita, sistatur ita videndum, quod appareat simile arcui in nube, qui arcus est repræsentatio spiritualium in ejus naturalibus: apud hominem regeneratum spiritualem est proprium intellectuale, cui Dominus insinuat innocentiam, charitatem & misericordiam; secundum receptionem horum donorum ab homine, apparet ejus iris, cum sistitur videnda, eo pulchrior, quo magis proprium voluntarium hominis remotum, subactum, & in obsequium redactum est.

est. Prophetis, cum in visione Dei, fuerunt, apparuit quoque arcus sicut qui in nube, ut Ezechieli, "Supra expansum, quod super capite Cheruborum, " quasi aspectus lapidis Sapphiri, similitudo throni, similitudo tanquam aspectus Hominis super illo superius: & vidi sicut speciem prunæ coruscantis secundum aspectum ignis, intra illam circumcirca ab aspectu lumborum Ipsius & supra; & ab aspectu lumborum Ipsius & infra, vidi tanquam aspectum ignis cui splendor circumcirca, sicut aspectus *Arcus cum sit in nube in die pluviae*, sic aspectus splendoris circumcirca; hic aspectus " similitudinis Gloriæ Jehovæ," 1: 26, 27, 28. Cuivis constare potest quod Dominus ita visus, & tunc per Ipsum repræsentatum Cælum, nam Ipse est Cælum, hoc est, omne in omnibus Cœli; Ipse est Homo de quo ibi, Thronus est Cælum, pruna coruscans secundum aspectum ignis a lumbis supra est Cœleste amoris, ignis splendor circumcirca a lumbis infra sicut arcus in nube est cœleste spirituale; ita Cælum cœleste seu cœlestium Angelorum repræsentatum a lumbis supra, & Cælum spirituale seu spiritualium Angelorum a lumbis infra; quæ enim infra sunt a lumbis usque per pedes ad plantas, in Maximo homine significant naturalia: inde quoque constat, quod naturalia hominis ita illustrata per lucem spiritualem a Domino, instar arcus in nube appareant. Apparuit etiam Johanni, de quibus in Apoc: 1v: 2, 3. Cap: x: 1.

1043. Quod nubes significet obscuram lucem, in qua est spiritualis homo respective ad cœlestem, constare potest ex illis quæ de arcu nunc dicta sunt; arcus enim seu color arcus nusquam existit nisi in nube, ipsum obscurum, ut dictum, per quod fulgurat radii solis, est quod vertitur in colores, ita quale obscurum, quod a fulgure radiorum perstringitur, talis color: similiter se habet apud hominem spirituales, obscurum apud eum, quod hic vocatur nubes, est falsum, quod idem est, ac proprium ejus intellectuale, cui proprio cum insinuat innocentia, charitas & misericordia a Domino, tunc non amplius apparet hæc nubes ut falsum, sed ut apparens veri, una cum vero ex Domino, inde instar arcus colorati; est modificatio quædam spiritualis quæ nusquam describi potest, quæ nisi percipiatur ab homine per colores, & eorum nativitates, non scio an queat ad captum exponi. Qualis hæc nubes est apud hominem regeneratum, constare potest a statu ejus ante regenerationem; homo regeneratur per illa quæ putat esse vera fidei, quisque putat suum dogma esse verum, inde conscientiam accipit, quare postquam accepit conscientiam, contra illa agere, quæ ei impressa sunt quod sint vera fidei, ei est contra conscientiam; talis est unusquisque regeneratus, nam regenerantur a Domino multi quocunque dogmate, & cum regenerati sunt, non tunc aliquam revelationem immediatam accipiunt, nisi quæ illis insinuantur per Verbum & prædicationem Verbi; sed quia charitatem accipiunt, Dominus per charitatem operatur in eorum nubem, inde exsurgit lux, sicut dum sol perstringit nubem, quæ inde lucidior fit, & variegatur coloribus; ita quoque in nube existit similitudo arcus; quo itaque nubes tenuior est, hoc est, quo a pluribus veris fidei intermixtis consistit, eo pul-

pulchrior est arcus; at quo nubes hæc densior est, hoc est, a paucioribus veris fidei consistit, eo impulchrior arcus; innocentia multum pulchritudinis adjicit, est quasi inde splendor vivus in coloribus. Omnes apparentiæ veri sunt nubes, in quibus homo est, cum in sensu literæ Verbi, nam in Verbo secundum apparentias loquutum est, at cum simpliciter credit Verbo, tamen in apparentiis manet, & charitatem habet, hæc nubes respective tenuis est; in hac nube formatur a Domino Conscientia apud hominem intra Ecclesiam. Omnes ignorantia veri etiam sunt nubes, in quibus homo est, cum non scit quid verum fidei, in genere cum non scit quid Verbum, & adhuc magis cum non audivit de Domino, in hac nube formatur a Domino conscientia apud hominem extra Ecclesiam; nam in ipsa ignorantia potest esse innocentia, & sic charitas. Omnes falsitates etiam sunt nubes, sed hæ nubes sunt tenebræ, quæ apud eos, qui vel habent conscientiam falsam, de qua prius, vel apud eos qui habent nullam. Hæ sunt in genere qualitates nubium; quod quantitatem attinet, tantæ nubes apud hominem sunt, & tam densæ, ut si nosset, miraretur, quod usquam possent per eam transparenere radii lucis a Domino, & quod posset homo regenerari; qui minimum nubis se habere putat, quandoque per plurimam habet, & qui per plurimum nubis credit se habere, is minus habet. Tales nubes sunt apud hominem spiritualement, sed apud hominem cœlestem non tantæ sunt, quia ei amor in Dominum est, qui ejus parti voluntariæ implantatus, & ideo quoque non conscientiam sicut homo spiritualis, sed perceptionem boni & inde veri a Domino accipit; cum voluntarium hominis tale est, ut recipere possit radios flammæ cœlestis, tunc inde intellectualem ejus illustratur, & ex amore novit & percipit omnia quæ sunt vera fidei; voluntarium ejus tunc est instar exigui solis, e quo radii in partem ejus intellectualem; talis fuit homo Antiquissimæ Ecclesiæ. At cum voluntarium hominis prorsus corruptum est & infernale, & ideo nova voluntas, quæ est conscientia, formatur in parte ejus intellectuali, ut factum apud hominem Antiquæ Ecclesiæ, & fit apud omnem hominem regeneratum Ecclesiæ spiritualis, tunc densa nubes est, nam discere debet quid verum & bonum est, nec percipere potest num sit; & tunc quoque continue influit falsum, quod est obscurum nubis, a parte ejus nigra voluntaria, seu per eam ab inferno; quæ causa est, quod pars intellectualis nusquam illustrari possit apud hominem spiritualement, sicut apud hominem cœlestem; inde est, quod nubes hic significet obscuram lucem in qua est spiritualis homo respective ad cœlestem.

1044. Et erit in signum fœderis inter Me & inter terram, quod significet, indicium præsentia Domini in charitate, & quod terra hic sit proprium hominis, constat ab illis quæ prius dicta sunt; & quod terra significet proprium hominis, constat ex sensu interno, ipsaque serie rerum; prius enim dictum, "hoc signum fœderis inter Me & inter vos, & inter omnem animam vivam, quæ vobiscum," quibus significatum quicquid regeneratum est; hic autem aliter, "Erit in signum fœderis inter Me & inter terram," inde, ut & ex repetitione signi fœderis, patet quod hic significetur aliud, & quidem quod terra id quod non regeneratum est, & quod non regenerari potest,

test, quod est proprium voluntarium hominis. Homo enim regeneratus quoad partem intellectualem est Domini, sed quoad partem voluntariam suam est sui, quæ binæ partes in homine spirituali sunt oppositæ; sed pars voluntaria hominis tametsi opposita est, usque tamen non potest non adesse; omne enim obscurum in parte ejus intellectuali, seu omnis densitas ejus nubis, est inde, continue inde influit, & quantum influit, tantum densatur nubes in parte intellectuali, at quantum removetur, tantum attenuatur nubes, inde est quod per terram hic significetur proprium hominis; quod per terram significetur corporeum hominis præter multa alia, prius ostensum est: se habet hoc, sicut bini, qui prius amicitiae foedere conjuncti sunt, ut fuit voluntas & intellectus apud hominem Antiquissimæ Ecclesiæ, cum amicitia rupta, & inimicitia orta, ut factum cum homo corrumpit prorsus voluntarium suum, cum iterum foedus initur, tunc sistitur pars inimica coram, sicut cum ea foedus, sed non est foedus cum ea, quia prorsus opposita & contraria, sed cum illo quod inde influit, ut dictum, hoc est, cum proprio intellectuali; signum seu indicium foederis hoc est, ut quantum præsentiae Domini in proprio intellectuali, tantum removebitur proprium voluntarium; se habent hæc prorsus sicut cælum & infernum; hominis regenerati pars intellectualis, ex charitate, in qua Dominus est præsens, est cælum, ejus pars voluntaria est infernum, quantum Dominus est præsens in cælo, tantum removetur infernum; ex se enim homo est in inferno, ex Domino est in cælo, & continue homo elevatur ab inferno in cælum, & quantum elevatur, tantum removetur ejus infernum: signum ergo, seu indicium, quod Dominus sit præsens, est quod voluntarium hominis removeatur, quod ut removeri possit, sit per tentationes, & per plura alia media regenerationis.

1045. Hæc quæ nunc allata sunt, spectant hominem regeneratum spiritualem seu Ecclesiam spiritualement; quæ nunc sequuntur, spectant omnem hominem in genere; dein hominem, qui regenerari potest in specie.

1046. Vers: 14, 15. *Et erit in obnubilando me nube super terram, & videtur arcus in nube. Et recordabor foederis mei, quod inter Me & inter vos, & inter omnem animam vivam in omni carne, & non erit amplius aquæ in diluvium ad perdendum omnem carnem.* Et erit in obnubilando Me nube super terram, significat quando propter proprium voluntarium hominis non apparet fides charitatis: & videtur arcus in nube, significat quando usque homo talis est, ut regenerari queat: & recordabor foederis mei quod inter Me & inter vos, significat Misericordiam Domini in specie erga regeneratos, & qui regenerari possunt: & inter omnem animam vivam in omni carne, significat universum genus humanum: & non erit amplius aquæ in diluvium ad perdendum omnem carnem, significat quod intellectuale ejus non amplius talem persuasionem imbuere poterit, ut pereat sicut posteritas Ecclesiæ Antiquissimæ. Hæc spectant omnem hominem in genere.

1047. Et erit in obnubilando Me nube super terram, quod significet, quando propter proprium voluntarium hominis non apparet fides charitatis, constat

constat ex illis quæ mox supra dicta sunt de terra seu proprio voluntario hominis, quod nempe tale sit, ut continue infundat in partem intellectualem hominis obscurum seu falsum, quod est obnubilatio, omnis falsitas est inde; quod satis manifeste constare potest ex eo, quod amores sui & mundi, qui sunt voluntatis hominis, non sint nisi odia, nam quantum quis semet amat, tantum odit proximum; qui amores quia ita contrarii sunt amoris cœlesti, non potest quin continuo inde influant talia quæ contraria sunt amoris mutuo, quæ omnia in parte intellectuali sunt falsitates, inde ejus omne obscurum & tenebrosum; falsum obnubilat verum, prorsus sicut obscura nubes lucem solis; & quia falsum & verum non possunt simul esse, sicut non tenebræ & lux; inde manifeste sequitur, quod unum discedat, veniente altero; & quia hoc per vices fit, ideo hic dicitur, in obnubilando nube terram, hoc est, quando per proprium voluntarium non apparet fides charitatis, seu verum & inde bonum, minus bonum & inde verum.

1048. Et videtur arcus in nube, quod significet, quando usque homo talis est, ut regenerari queat, constat a significatione arcus in nube, qui est signum seu indicium regenerationis, ut prius est dictum: cum arcu in nube ita porro se habet, homo, seu anima post mortem corporis, qualis est, illico nescitur, a Domino ab æterno, & qualis futura in æternum; ab angelis percipitur illico ad primum adventum qualis est, est sphaera quædam, quæ quasi exhalat ab indole ejus seu a singulis quæ apud eum, quæ sphaera, quod mirabile, talis est, ut inde percipiatur qua fide sit, qua charitate; hæc sphaera est, quæ, cum Domino ita beneplacet, fit visualis per arcum; de qua sphaera, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: inde constare potest, quid significatur hic per arcum cum videtur in nube, quod nempe, cum homo talis est, ut regenerari queat.

1049. Et recordabor fœderis mei quod inter Me & inter vos, quod significet Misericordiam Domini, in specie erga regeneratos & qui regenerari possunt, etiam inde sequitur, nam recordari apud Dominum est misereri; recordari non prædicari potest de Domino, quia ab æterno omnia & singula novit, sed misereri, quia novit quod homo talis sit, nempe, ut dictum, quod proprium ejus sit infernale, & quod sit ipsum ejus infernum, nam per proprium suum voluntarium communicat cum inferno, quod inde & ex se tale est, ut nihil plus & potius cupiat, quam in infernum se præcipitare, nec contentus est eo, sed cupit omnes in universo; homo quia ex se talis diabolus est, & Dominus hoc novit, sequitur, quod recordari fœderis non aliud sit quam misereri, & per Divina media regenerare, & ad coelum vi forti, quantum talis est homo, ut possit, attrahere.

1050. Et inter omnem animam vivam in omni carne, quod significet universum genus humanum, constat a significatione animæ vivæ in omni carne: omnis homo anima viva dicitur ex vivo quod apud eum; nusquam aliquis homo vivere potest, minus ut homo, si non vivum quid apud se habeat, hoc est, nisi habeat aliquid innocentiae, charitatis & misericordiae, aut inde aliquid simile

simile vel æmulum; hoc innocentiae, charitatis & misericordiae accipit homo a Domino, cum infans est, & cum in ætate puerili, ut constare potest a statu infantum, tum quoque a statu pueritiae; quod homo tunc accipit, conservatur apud hominem; quæ conservantur, vocantur in Verbo Reliquiae, quæ Solius Domini sunt apud hominem; hæc quæ conservantur, sunt quæ faciunt, ut homo, dum ad adultam ætatem venit, possit esse homo; de quibus Reliquiis videantur, quæ n: 468, 530, 560, 561, 562, 563, 576. Quod status innocentiae, charitatis & misericordiae, quos homo habuit in infantia, & in annis pueritiae, faciant, quod homo possit esse homo, constat manifeste ex eo, quod homo in nullum exercitium vitæ, sicut bruta animalia, nascatur, sed quod omnia & singula addiscat, & quæ addiscit, quod ea ex exercitio tunc trahant habitum, & sicut naturam, ne quidem ambulare potest homo nisi addiscat, nec loqui, ita in reliquis omnibus, hæc per usum fiunt ei quasi naturalia; ita se habet cum statu innocentiae, charitatis & misericordiae, quibus similiter imbuatur ab infantia, qui status nisi adsint apud hominem, foret multo valius bruto; sed hi status sunt, quos homo non addiscit, sed dono accipit a Domino, & quos apud eum Dominus conservat; suntque illi, & una cum veris fidei, qui appellantur reliquiae, & sunt Solius Domini; quantum homo in adulta ætate hos status exstinguit, tantum mortuus fit: cum regeneratur homo, sunt hi status principia regenerationis, & in hos inducitur, nam Dominus per Reliquias, ut prius dictum, operatur. Hæ Reliquiae apud unumquemvis hominem sunt quæ vocantur hic Anima viva in omni carne: quod omnis caro significet unumquemvis hominem, ac ita universum genus humanum, constare potest a significatione carnis passim in Verbo, videantur quæ ostensa n: 574. ut apud Matthæum, "Nisi abbreviarentur dies isti, non conservaretur ulla Caro," xxiv: 22. Marc: xiii: 20. apud Johannem, "Jesus dixit, Pater glorifica Filium Tuum, sicut dedisti Ipsi potestatem *omnis Carnis*," xvii: 2. apud Esaiam, "Revelabitur gloria Jehovæ, & videbunt *omnis Caro*," xl: 5. apud Eundem, "Cognoscent *omnis Caro*, quod Ego Jehovah Salvator tuus," xlix: 26.

1051. Quod non erit amplius aquæ in diluvium ad perdendum omnem carnem, significet, quod intellectuale ejus non amplius talem persuasionem imbuere poterit, ut pereat sicut posteritas ultima Ecclesiæ Antiquissimæ, constare potest ab illis quæ sæpius prius de aquis diluvii dicta & ostensa sunt, tum quæ de antediluvianis qui perierunt, quod nempe apud eos non solum voluntarium fuerit deperditum & infernale factum, sed etiam intellectuale, sic ut non potuerint regenerari, hoc est, nova aliqua voluntas in parte eorum intellectualem formari.

1052. Vers: 16. *Erit arcus in nube, & video eum, ad recordandum fœderis æterni inter omnem animam vivam in omni carne, quæ super terra.* Et erit arcus in nube, significat statum ejus: & video eum, significat quod talis sit, ut regenerari possit: ad recordandum fœderis æterni, significat ut Dominus præsens possit apud eum esse in charitate: inter Deum, & inter omnem animam

vivam in omni carne, quæ super terra, significat unumquemvis hominem, apud quem hoc dari potest. Hæc spectant hominem qui regenerari potest in specie.

1053. Et erit arcus in nube, quod significet statum ejus, constat ex illis quæ prius de arcu in nube dicta & ostensa sunt, quod nempe homo aut anima in altera vita cognoscatur ex sphaera ejus apud Angelos, & quod sphaera, quoties Domino beneplacet, repræsentetur per colores, quales sunt arcus, diversimode secundum cujusvis statum, respective ad fidem in Dominum, ita respective ad bona & vera fidei: in altera vita sistuntur videndi colores, qui ex nitore & splendore immensum superant pulchritudinem colorum qui oculis in terra videntur; unusquisque color aliquid cœleste & spirituale repræsentat; colores illi sunt ex luce quæ in Cœlo, & variegatione lucis spiritualis, ut dictum supra; vivunt enim angeli in tanta luce, ut lux Mundi respective nihili sit; lux cœli, in qua vivunt Angeli, ad lucem mundi, se habet respective sicut lumen solis meridiani ad lumen candelæ, quod exstinguitur & nullum fit, oriente sole: est in cœlo Lux cœlestis & est Lux spiritualis, Lux Cœlestis, ut comparative loquar, est sicut lux solis, at Lux spiritualis est sicut lux lunæ, sed cum omni differentia secundum statum Angeli recipientis lucem; similiter se habent colores, quia ex luce inde. Ipse Dominus est cœlo angelorum cœlestium, Sol, & cœlo angelorum spiritualium, Luna: hæc incredibilia sunt iis qui nullum conceptum de vita, quam Animæ vivunt post mortem, habent, sed usque verissima.

1054. Quod video eum, significet quod talis sit ut regenerari possit, constat ex eo, quod videre aliquem, cum prædicatur de Domino, fit nosse qualis est; Dominus enim omnes ab æterno novit, nec opus habet videre qualis est; cum talis ut regenerari possit, tunc prædicatur de Domino, quod videat aliquem, sicut etiam quod faciem attollat super aliquem: cum autem non regenerari potest, tunc non prædicatur quod Dominus videat, sicut quod nec attollat faciem, sed prædicatur, quod avertat oculos seu faciem, tametsi Dominus non est Qui avertit, sed homo: inde est, ubi prius actum est de universo genere humano, in quo plures sunt qui non regenerari possunt, quod non dictum sit, cum video arcum in nube, sed cum videtur arcus in nube, vers: 14. videre se similiter habet ac recordari, apud Dominum, quod significat in sensu interno misereri, de quo supra n: 840. 1049. videantur quæ prius n: 626.

1055. Ad recordandum fœderis æterni, quod significet ut Dominus præsens possit apud eum esse in charitate, constat ex illis quæ de significatione fœderis supra dicta & ostensa sunt, quod nempe nullum aliud fœdus æternum sit, quam amor in Dominum, & amor erga proximum, hoc æternum est, quia ab æterno in æternum; universum cœlum fundatum est in amore, imo universa natura, nam in natura nihil quicquam datur, ubi aliqua unio & conjunctio, quod non originem trahat ab amore, five animatum sit, five non animatum, omne enim naturale existit a spiritali, & spirituale a cœlesti, ut supra dictum, inde omnibus & singulis amor implantatus est, aut instar amoris, solum

solum apud hominem non est amor, sed contrarium, quia homo ordinem naturæ in se destruxit; at cum regenerari potest, seu iterum restitui ordini, & accipere amorem mutuum, tunc est fœdus seu conjunctio per charitatem, de qua hic agitur.

1056. Inter Deum & inter omnem animam vivam in omni carne, quæ super terra, quod significet apud unumquemvis hominem, apud quem hoc dari potest, constat ex illis quæ dicta sunt, quod nempe de illis agatur qui regenerari possunt, quare anima viva in omni carne non alios significat.

1057. Verſ: 17. *Et dixit Deus ad Noach; hoc signum fœderis quod erigo inter Me & inter omnem carnem, quæ super terra.* Dixit Deus ad Noachum significat, quod hoc sciret Ecclesia: hoc signum fœderis quod erigo inter Me & inter omnem carnem, quæ super terra, significat quod indicium præsentiae Domini in charitate non solum esset apud hominem Ecclesiæ, sed etiam apud hominem extra Ecclesiam.

1058. Quod dixit Deus ad Noachum, significet quod hoc sciret Ecclesia, constat ex serie rerum, quæ non patet nisi a sensu interno; in quo hæc ita coheret; primum actum est de homine regenerato spirituali intra Ecclesiam; secundo, de omni homine in universo; tertio de omni homine qui regenerari potest; hic est clausula, quod nempe hoc sciret Ecclesia; quod Noachus sit Ecclesia, prius ostensum est, & quidem hic, quod sit Ecclesia spiritualis in genere, quia solus Noachus nominatur; quid sciret nunc sequitur.

1059. Quod hoc signum fœderis, quod Ego erigo inter Me & inter omnem carnem, quæ super terra, significet quod indicium præsentiae Domini in charitate, non solum esset apud hominem Ecclesiæ, sed etiam apud hominem extra Ecclesiam, constat a significatione omnis carnis, quod sit omnis homo, proinde universum genus humanum; quod sit universum genus humanum, tam quod intra Ecclesiam, quam quod extra Ecclesiam, constat non solum ex eo quod dicatur omnis caro, sed etiam quod non dicatur, ut prius, anima viva in omni carne; manifestius etiam redditur per illud, quod adjiciatur, quæ super terra. Quod Dominus apud illos qui extra Ecclesiam, & Gentes vocantur, æque in charitate præsens sit, ac apud illos qui intra Ecclesiam, supra dictum videas n: 932. 1032, imo præsentior; causa est, quod tanta nubes in parte eorum intellectuali non sit, quanta in communi apud ita vocatos Christianos; gentes enim ignorant Verbum, nec sciunt quid Dominus, proinde non sciunt quid verum fidei, quare non possunt esse contra Dominum, & contra verum fidei, inde nubes eorum non est contra Dominum & contra verum fidei, talis nubes facile potest discuti cum illustrantur: at Christianorum nubes datur contra Dominum, & contra vera fidei, quæ nubes ita obscura est, ut sint tenebræ; & cum odium est loco charitatis, tunc est caliginosum; adhuc magis apud eos qui prophanant vera fidei, quod gentes facere non possunt, quia in ignorantia veri fidei vivunt; nemo prophanare potest quod ignorat quale est, & quod sit: hæc causa est, quod plures ex Gentibus salventur, quam ex Christianis; quod etiam Dominus dixit apud Lu-

cam: xiii: 23, 28, 29, 30. præter quod infantes eorum omnes sint Regni Domini, Matth. xviii: 10, 14. Cap: xix: 14. Luc: xviii: 16.

1060. Vers: 18. *Et fuerunt filii Noachi, egressi ex arca, Schem, & Cham, & Japheth; & Cham is pater Canaanis.* Fuerunt filii Noachi egressi ex arca, significant illos qui constituerunt Ecclesiam Antiquam; egressi ex arca, significant qui regenerati: Schem significat Ecclesiam internam: Cham significat Ecclesiam corruptam: Japheth significat Ecclesiam externam: Cham is pater Canaanis, significat quod ex Ecclesia corrupta ortus sit cultus in externis absque internis, qui significatur per Canaan.

1061. Et fuerunt filii Noachi egressi ex arca, quod significant illos, qui constituerunt Ecclesiam Antiquam; & quod egressi ex arca sint qui regenerati, constat ex omnibus illis quæ sequuntur; ex quibus patebit, quomodo se res habet.

1062. Quod Schem significet Ecclesiam internam, Cham Ecclesiam corruptam, Japheth Ecclesiam externam, etiam a sequentibus constat, nam describuntur quales sunt. Sicut in omni Ecclesia, ita fuit in Antiqua, nempe quod fuerint, qui interni homines; qui corrupti interni; & qui externi: qui Interni, sunt qui principale fidei faciunt charitatem; qui corrupti interni, sunt qui principale fidei faciunt fidem absque charitate; & qui Externi, sunt qui de interno homine parum cogitant, sed usque opera charitatis præstant, & ritus Ecclesiæ sancte observant: præter hæc tria genera hominum non dantur alii, qui dicendi homines Ecclesiæ spiritualis; & quia homines Ecclesiæ fuerunt omnes, dicuntur egressi arca. Qui Interni homines fuerunt in Ecclesia Antiqua, hoc est, qui principale fidei fecerunt charitatem, dicti fuerunt Schem; at qui corrupti interni fuerunt, qui nempe principale fidei fecerunt fidem absque charitate, in Ecclesia Antiqua, vocati sunt Cham; at qui Externi fuerunt, & de interno homine parum cogitarunt, sed usque opera charitatis præstiterunt, & ritus Ecclesiæ sancte observarunt, in Ecclesia Antiqua, appellati sunt Japheth: de singulis, quales fuerunt, agitur in sequentibus.

1063. Quod Cham is pater Canaanis, significet quod ex Ecclesia corrupta ortus sit cultus in externis absque internis, qui significatur per Canaan, similiter a sequentibus constat, nam quæ in hoc versu continentur sunt præmissa sequentium. Quod Cham significet Ecclesiam corruptam, hoc est, eos, qui principale religionis faciunt fidem separatam a charitate, constat apud Davidem, "Percussit omnem *Primogenitum* in Ægypto, *principium roborum*, in tentoriis *Chami*," Psalm: lxxviii: 51: per Primogenitum Ægypti representata fuit fides absque charitate; quod fides vocetur primogenitus Ecclesiæ videatur prius n: 352, 367. & quod fides inde appelletur principium roboris, ut hic apud Davidem, videatur Genes: xlix: 3. ubi de Rubene, qui quia primogenitus Jacobi, repræsentabat fidem, & appellatur principium roboris; tentoria Chami sunt cultus inde; quod tentoria significant cultum, videantur quæ prius n: 414. Ægyptus inde vocatur terra Chami Psalm: cv: 23, 27. Psalm: cvi: 22. Tales, qui in Ecclesia Antiqua Cham vocati, quia vitam omnium cupiditatum vixerunt, solum garrientes quod salvari possent, utcunque

que viverent, per fidem, antiquis visi sunt nigri ex æstu cupiditatum, unde vocati Cham. Quod Cham pater Canaanis dicatur, inde est, quia tales nihil curant, quomodo homo vivit, modo frequentet sacra, nam aliquem cultum usque volunt, cultus externus iis unicus est, internum, qui solius est charitatis, rejiciunt, inde dicitur Cham pater Canaanis.

1064. Vers: 19. *Tres hi filii Noachi; & ab illis dispersa est tota terra.* Tres hi filii Noachi significant tria hæc doctrinarum genera, quæ sunt Ecclesiarum in genere: & ab illis dispersa est tota terra, significat quod inde derivatæ sint omnes doctrinæ, tam veræ quam falsæ.

1065. Quod tres hi filii Noachi significant tria hæc doctrinarum genera, quæ sunt Ecclesiarum in genere, mox supra dictum: sunt quidem innumera genera minus universalia doctrinarum, sed non dantur plura genera universalia; qui non agnoscunt charitatem & non fidem, & non externum cultum, ii non sunt alicujus Ecclesiæ; quare de iis, quia hic de Ecclesia, non agitur.

1066. Quod ab illis dispersa est tota terra, significet quod inde derivatæ sint omnes doctrinæ, tam veræ quam falsæ, constat a significatione Terræ: Terra in Verbo accipitur varie, in sensu universali pro loco seu tractu ubi est Ecclesia, vel ubi fuit Ecclesia, sicut Terra Canaan, Terra Jehudæ, Terra Israelis, ita universaliter pro omni Ecclesiæ, nam Terra prædicatur ex homine qui ibi, ut notum quoque est in communi sermone; quare antiquitus, cum dicebant totam terram, non intellexerunt totum terrarum orbem, sed modo terram ubi Ecclesia, & sic ipsam Ecclesiam; sicut constare potest a sequentibus in Verbo locis; apud Esaïam, "Jehovah evacuans Terram: evacuando evacuabitur Terra; lugebit, confundetur Terra: & Terra contaminabitur sub habitatoribus suis; propterea maledictio comedet Terram: ideo exurentur habitatores Terræ, & relictus erit homo pusillum. Cataractæ ab alto apertæ sunt, & commota sunt fundamenta Terræ; confringendo confracta est Terra; dirumpendo disrupta est Terra; nutando emota est Terra; titubando titubatur Terra sicut ebrius; & hinc inde vacillat sicut tugurium; & gravis erit super eam prævaricatio ejus, & cadet, & non addet surgere", xxiv: 1, 3, 4, 5, 6, 18, 19, 20, 21. terra pro populo qui ibi, & quidem pro populo Ecclesiæ, ita pro Ecclesia, & pro vastatis illis quæ Ecclesiæ, de quibus, cum vastantur, prædicatur evacuari, commoveri, titubare sicut ebrius, vacillare, cadere non surgere. Quod per Terram significetur homo, consequenter Ecclesia, quæ hominis, apud Malachiam, "Prædicabunt vos beatos omnes gentes, quia eritis vos Terra beneplaciti", iii: 12. Quod terra pro Ecclesia, apud Esaïam, "Annon intelligitis fundamenta Terræ," xl: 21. ubi fundamenta terræ pro fundamentis Ecclesiæ: apud Eundem, "Ecce Ego creans Cœlos novos, & Terram novam", lxxv: 17. Cap. lxxvi: 22. Apoc: xxi: 1. cœli novi & terra nova pro Regno Domini & Ecclesia: apud Sachariam, "Jehovah extendens cœlos & fundans Terram, & formans spiritum hominis in medio ejus", xii: 1. pro Ecclesia; sicut etiam prius, "In principio creavit Deus cœlum & Terram", Gen: 1: 1. absoluti sunt cœli & Terra, Gen: 11: 1. "Hæ nativitates cœli & Terræ, ib: vers: 4. ubivis

“ ubivis pro Ecclesia, quæ creata, formata, facta ; apud Joelem, “ Coram Ipso
 “ commota est *Terra*, contremuerunt *Coeli* ; sol & luna atrati sunt”, *II* : 10.
 pro Ecclesia, & pro illis quæ sunt Ecclesiæ ; quæ cum vastantur, dicitur cœ-
 lum & terra commoveri, sol & luna nigrescere, hoc est, amor & fides. Apud
 Jeremiam, “ Vidi *Terram*, cum ecce vacuum & inane, & ad cœlos, & non
 lux illorum,” *IV* : 23. manifeste hic terra pro homine, in quo non aliquid
 Ecclesiæ. Apud Eundem, “ Desolata erit *tota Terra*, & consumationem non
 “ faciam, propter hoc lugebit *Terra*, & atrati erunt cœli,” *IV* : 27, 28, si-
 militer pro Ecclesia, cujus exteriora sunt terra, & interiora cœli, de quibus
 prædicatur, quod atrati sint, & illis nulla lux, cum non amplius sapientia
 boni & intelligentia veri ; tunc quoque terra est vacua & inanis ; similiter ho-
 mo Ecclesiæ qui foret Ecclesia : quod per *totam terram* etiam alibi intelliga-
 tur solum Ecclesia, apud Danielelem, “ Bestia quarta, regnum quartum erit in
 “ *Terra*, quod diversum erit ab omnibus regnis, & comedet *totam Terram*,
 “ & conculcabit illam, & conteret illam”, *VII* : 23. tota terra pro Ecclesia,
 & pro illis quæ sunt Ecclesiæ ; nam in Verbo non agitur de Potestatibus mo-
 narchicis, quod prophanorum scriptorum est, sed de sanctis & de statibus Ec-
 clesiæ, qui per Regna terræ significantur. Apud Jeremiam, “ Procella magna
 “ suscitabitur a lateribus *Terræ*, & erunt confossi Jehovæ in die illo, a fine
 “ *Terræ usque ad finem Terræ*”, *XXV* : 32, 33. ibi a fine terræ ad finem terræ
 pro Ecclesia, & pro omni quod Ecclesiæ. Apud Esaïam, “ Quiescit & quieta est
 “ *tota Terra*, insonuerunt jubilo”, *XIV*. 7. ibi tota terra pro Ecclesia. Apud Eze-
 chielem, Sicut lætatur *tota Terra*”, *XXXV* : 14. ubi etiam tota terra pro Eccle-
 sia. Apud Esaïam, “ Juravi non transitarum aquas Noachi amplius super *Terram*”,
LIV. 9. ubi terra pro Ecclesia, nam ibi agitur de Ecclesia. Terra, quia in
 Verbo significat Ecclesiam, etiam significat non Ecclesiam, nam cuique tali
 voci sunt sensus contrarii seu oppositi, sicut terræ diversæ gentium, in genere
 omnes terræ extra terram Canaanem : ideo quoque terra accipitur pro populo,
 & pro homine extra Ecclesiam, inde pro homine externo, pro ejus voluntate,
 pro ejus proprio, & sic porro ; raro in Verbo pro universo terrarum orbe, nisi
 significetur tunc universum genus humanum quoad statum eorum Ecclesiæ vel
 non Ecclesiæ. Et quia terra est continens humi, quæ etiam est Ecclesia, &
 humus continens agri, ideo est vox significans, quia involvit, plura, sed quid
 significat, patet a re, ut a suo subjecto, de qua agitur, & prædicatur. Ex-
 inde nunc constare potest, quod hic per totam terram, quæ a filiis Noachi di-
 spersa, non significetur universus terrarum orbis, seu universum genus huma-
 num, sed omnes doctrinæ tam veræ quam falsæ, quæ Ecclesiarum fuerunt.

1067. Vers : 20. *Et cepit Noach vir humi, & plantavit vineam*. Cepit Noach
 vir humi, significat in genere hominem ex doctrinalibus fidei instructum : &
 plantavit vineam, significat inde Ecclesiam ; vinea est Ecclesia spiritualis.

1068. Cepit Noach vir humi, quod significet in genere hominem ex doctri-
 nalis fidei instructum, constat ex significatione humi, de qua prius n : 268.
 566, quod nempe sit homo Ecclesiæ, seu quod idem est, Ecclesia, ut enim
 sit Ecclesia, homo debet esse Ecclesia : Humus dicitur Ecclesia ex eo, quod
 re-

recipiat semina, quæ sunt fidei, seu vera & bona fidei: humus distinguitur a terra, quæ, ut ostensum, etiam significat Ecclesiam, ut fides a charitate; sicut charitas est continens fidei, ita terra est continens humi; inde cum in genere agitur de Ecclesia, appellatur illa Terra, cum in specie, appellatur humus, ut hic, nam genus est complexus eorum quæ inde. Doctrinalia, quæ habuit homo Antiquæ Ecclesiæ, fuerunt, ut prius dictum, ex Antiquissimæ Ecclesiæ revelationibus & perceptionibus, conservatis, quibus fidem habuerunt, sicut nos hodie Verbo; illa doctrinalia fuerunt illorum Verbum; quare, quod Noachus cæperit vir humi, significat hominem doctrinalibus fidei instructum.

1069. Quod plantavit vineam, significet inde Ecclesiam, quodque vinea sit Ecclesia spiritualis, constat ex significatione Vineæ: in Verbo Ecclesiæ passim describuntur per hortos, tum etiam per arbores horti, & quoque nominantur ita, & hoc ex fructibus, qui significant illa quæ sunt amoris seu charitatis, quare dicitur quod homo cognoscatur ex fructu: comparationes Ecclesiarum cum hortis, arboribus & fructibus, ex repræsentationibus in cælo oriuntur, ubi quoque horti pulchritudine inexpressibili quandoque sistuntur, secundum sphaeras fidei; inde quoque Ecclesia cœlestis descripta fuit per Hortum Paradisiacum, in quo omnis generis arbores; & per arbores horti significatæ sunt perceptiones illius Ecclesiæ; perque fructus omnis generis bona, quæ amoris: Ecclesia vero Antiqua, quæ quia spiritualis, describitur per Vineam, ex fructibus qui sunt Uvæ, quæ opera charitatis repræsentant & significant; quod manifeste ex pluribus locis Verbi constat: ut apud Esaiam, "Cantabo Dilecto meo canticum dilecti mei, *Vineæ* illius: *Vinea* fuit dilecto meo in cornu filii olei; & circumsepit illam, & lapidibus circumdedit illam, & *plantavit* illam *Vite nobili*, & ædificavit turrin in medio illius, & etiam torcular excidit in illa, & exspectavit ut faceret *Uvas*, & fecit labruscas: & jam habitator Hierosolymæ, & vir Jehudæ, judicate quæso inter Me & inter *Vineam* meam: *Vinea* Jehovæ Zebaoth est domus Israelis," v: 1, 2, 3, 7. ibi Vineam significat Antiquam Ecclesiam, ita spiritualem, & manifeste dicitur quod sit domus Israelis, nam per Israel in Verbo significatur Ecclesia Spiritualis, per Jehudam autem Ecclesia Cœlestis. Apud Jeremiam, "Adhuc ædificabo te, & ædificaberis, Virgo Israel, adhuc adornabis tympana tua, & exibis in chorum ludentium; adhuc *plantabis Vineas* in montibus Samariæ," xxxi: 4, 5. ubi vinea pro Ecclesia spirituali; & agitur de Israele, per quem significatur, ut dictum, Ecclesia spiritualis. Apud Ezechielem, "Cum congregavero domum Israelis ex populis, habitabunt super terra in confidentia, & ædificabunt domos, & *plantabunt Vineas*:" xxviii: 25, 26. ibi Vineam pro Ecclesia spirituali seu Israele; plantare vineas pro instrui in veris & bonis fidei. Apud Amos, "Percussi vos uredine & rubigine, plurimos hortos vestros, & *Vineas* vestras, & ficus vestras, & oliveta vestra, comedet eruca; sic faciam tibi Israel," iv: 9, 12. horti pro illis quæ sunt Ecclesiæ; Vineæ pro spiritualibus Ecclesiæ, ficus pro naturalibus, oliveta pro cœlestibus, ita pro illis quæ sunt Ecclesiæ spiritualis seu Israelis. Apud Eundem, "Re-

“ ducam captivitatem populi mei Israelis, & ædificabunt urbes desolatas, & inhabitabunt, & plantabunt Vineas, & bibent vinum illarum, & facient hortos, & comedent fructum illorum,” ix. 14. plantare vineas pro plantatione Ecclesiæ spiritualis, ita vinea pro Ecclesia spirituali seu Israele. Sicut Vinea significat Ecclesiam spiritualem, ita etiam Vitis, nam vitis est vineæ, quod se habet sicut Ecclesia & homo Ecclesiæ, quare idem est; apud Jeremiam, “ Num servus Israel, num natus domi ille, quare factus est in prædam: Ego plantaveram te Vitem nobilem totam, semen veritatis, & quomodo conversa es Mihi in palmites averfos Vitis alienæ,” ii. 14, 21. vitis pro Ecclesia spirituali seu Israele. Apud Ezèchielem, “ Tolle lamentum super principibus Israelis; mater tua sicut Vitis in similitudine tui, juxta aquas plantata, frugifera, & frondescens ab aquis multis,” xix. 1. 10. vitis pro Ecclesia spirituali Antiqua, quæ mater, ita pro Israele, quare etiam dicitur in similitudine tui. Apud Hoseam, “ Vitis vacua Israel, fructum facit similem sibi,” x. 1. vitis pro Ecclesia spirituali seu Israele, hic pro desolata. Apud Eundem, “ Revertere Israel ad Jehovah Deum tuum, ero sicut ros Israeli, revertentur habitantes in umbra illius, vivificabunt frumentum, et efflorebunt sicut Vitis, memoria illius sicut vinum Libani,” xiv. 2, 6, 8. ibi vitis pro Ecclesia spirituali seu Israele: apud Moysen, “ Usque dum veniat Schiloh, ligans ad Vitem pullum suum, et ad Vitem nobilem filium asinæ suæ,” xlix. 10. 11. ibi de Domino prophetia; vitis & vitis nobilis pro Ecclesiis spiritualibus: Parabolæ Domini de operariis in Vineis similiter Ecclesias spirituales significabant, Matth: xx. 1 ad 17. Marc: xii. 1 ad 13. Luc: xx. 9 ad 17. Matth: xxi. 33 ad 44. Quia Vitis significat Ecclesiam spiritualem, & Ecclesiæ spiritualis primarium est Charitas, in qua Dominus præsens est, & per quam se conjungit homini, & per quam Ipse Solus operatur omne bonum, quare Dominus se comparat Viti, & hominem Ecclesiæ seu Ecclesiam spiritualem describit his verbis, apud Johannem. “ Ego sum Vitis vera, & Pater Meus Vinitor, omnem palmitem in Me non ferentem fructum, tollit eum; omnem autem fructum ferentem putabit illum, ut plus fructus ferat. Manete in Me, etiam Ego in vobis; quemadmodum palmes non potest fructum ferre a seipso, nisi manserit in Vite, ita neque vos, nisi in Me manseritis. Ego sum Vitis, vos palmites, qui manet in Me, & Ego in illo, hic fert fructum multum, quia sine Me non potestis facere quicquam. Hoc Mandatum Meum, ut ametis vos mutuo, sicut amavi vos,” xv. 1, 2, 3, 4, 5, 12, inde constat, quid Ecclesia spiritualis.

1070. Verſ: 21. Et bibit de vino, & inebriatus est, & discoopertus fuit in medio tentorii sui. Et bibit vinum, significat quod illa quæ sunt fidei vellet investigare: & inebriatus est, significat quod inde in errores lapsus: & discoopertus fuit in medio tentorii sui, significat perversa inde; medium tentorii est quod principale fidei.

1071. Quod bibit vinum, significet quod illa quæ sunt fidei vellet investigare, constat ex significatione Vini; Vineam aut Vitis, ut ostensum, est Ecclesia spiritualis, seu Homo Ecclesiæ spiritualis; uva, racemi, botri sunt fructus ejus, & significant charitatem & quæ sunt charitatis; Vinum autem significat fidem inde,

inde, & omnia quæ sunt fidei; ita Uva est Ecclesiæ istius cœlestis, vinum est Ecclesiæ istius spirituale; illud seu cœlestis, ut sæpe prius dictum, est voluntatis, hoc seu spirituale est intellectus: quod biberit de vino, significet, quod investigare voluerit illa quæ sunt fidei, & quidem per ratiocinia, constat inde, quia inebriatus est, hoc est, in errores lapsus: homo enim hujus Ecclesiæ nullam perceptionem habuit, sicut homo Ecclesiæ Antiquissimæ, sed, quid bonum & verum esset, addiscere debuit ex doctrinalibus fidei a perceptione Antiquissimæ Ecclesiæ collectis, & conservatis, quæ doctrinalia erant illius Ecclesiæ Verbum; doctrinalia fidei, sicut Verbum, absque perceptione, in multis talia fuerunt, ut non credi possent, spiritualia enim & cœlestia infinite transcendunt captum humanum, inde ratiocinatio; sed qui non credere vult prius quam illa capiat, nusquam credere potest, ut prius sæpe ostensum, videantur quæ n: 128, 129, 130, 195, 196, 215, 232, 233. Quod Uvæ in Verbo significant charitatem & quæ charitatis sunt, & quod Vinum significet fidem inde & quæ fidei sunt, ex sequentibus his locis constare potest; apud Esaiam, "*Vinea* fuit dilecto meo, in cornu filii olei, expectavit ut faceret *Uvas*, & fecit labruscas," v: 1, 2, 4, ubi uvæ pro charitate & ejus fructibus: apud Jeremiam, "Colligendo colligam eos, dictum Jehovah, non *Uvae* in *Vite*, & non ficus in ficu," viii. 13, vitis pro Ecclesia spirituali, uvæ pro charitate. Apud Hoseam, "Sicut *Uvas* in deserto inveni Israel, sicut primitivum in ficu, in initio ejus, vidi patres vestros," ix. 10. Israel pro Antiqua Ecclesia, uva pro quod charitate præditi; in opposito sensu eum Israel pro filiis Jacobi. Apud Micham, "Non *Botrus* ad comedendum, primitivam desideravit anima mea; perit sanctus e terra, & rectus inter hominem non," vii. 1. botrus pro charitate seu sancto, primitivum pro fide seu recto. Apud Esaiam, "Sic dixit Jehovah, quemadmodum invenitur *Mustum* in *Botro*, & dicit, ne corrumpe illud, quia benedictio in illo," lxi. 8. botrus pro charitate, mustum pro charitatis bonis & inde veris. Apud Moysen, "Lavit in *Vino* indumentum, & in sanguine *Uvarum* velamen suum," Gen: xlix. 11. de Domino Prophetia; vinum pro spirituali ex cœlesti, sanguis uvarum pro cœlesti respective ad Ecclesias spirituales; ita uvæ pro ipsa charitate, vinum pro ipsa fide. Apud Johannem, "Angelus dixit, mitte falcem acutam, & vindemia *Botros* terræ, quia maturuerunt *Uvae* ejus," Apoc: xiv. 18. ibi de ultimis temporibus quando nulla fides, hoc est, quando nulla charitas; nam fides non alia est quam charitatis, estque essentialiter ipsa charitas, quare cum dicitur quod amplius nulla fides, ut ultimis temporibus, intelligitur quod nulla charitas. Sicut Uvæ significant charitatem, ita vinum significat fidem inde, nam vinum est ex uvis; quod præter a locis nunc & prius, ubi de vinea & vite, etiam a sequentibus constare potest: apud Esaiam, "Ablata est lætitia & exultatio de Carmel, & in vineis non cantatur, non jubilatur, *Vinum* in *torcularibus* non calcatur calcans, hedad cessare feci," xvi. 10. pro quod vastata est Ecclesia spiritualis, quæ est Carmel, vinum in torcularibus non calcans, pro quod non amplius sint qui in fide. Apud Eundem, "Exurentur habitatores terræ, & relictus erit homo pusillum; lugebit *Mustum*, languescet *Vitis*, in cantu non bibent *Vinum*; amara erit *ficera* bibentibus illam,

“ clamor super *Vino* in plateis,” xxiv. 6, 7, 9, 11. de vastata Ecclesia spirituali, ibi vinum pro veris fidei, quæ nauci. Apud Jeremiam, “ Matribus suis dicent, ubi frumentum & *Vinum*, cum deficiunt sicut confossus in plateis urbis,” Thren: 11. 12. ubi frumentum & vinum, significat ubi amor & fides; plateæ urbis significant hic ut alibi in Verbo, veritates; ibi confossi quod non sciant quid vera fidei. Apud Amos, “ Reducam captivitatem populi mei Israelis, & ædificabunt urbes desolatas, & inhabitabunt, & plantabunt *Vineas*, & bibent *Vinum* earum,” ix. 14. de Ecclesia spirituali seu Israele, de qua prædicatur plantare vineas & bibere vinum, cum talis sit, ut ex charitate habeat fidem. Apud Zephaniam, “ Ædificabunt domos, sed non inhabitabunt, & plantabunt *Vineas*, sed non bibent *Vinum* earum,” i. 13. Amos v: 11. pro contrario, cum Ecclesia spiritualis vastata. Apud Sachariam, “ Erunt sicut potens Ephraim, & lætabitur cor eorum, sicut a *Vino*, & filii eorum videbunt & læt buntur,” x. 7. ibi de domo Jehudæ, quod ita ex fidei bonis & veris. Apud Johannem, “ Quod oleo & *Vino* non damnum inferent,” Apoc: vi. 6. pro quod non cœlesti & spirituali, seu illis quæ sunt amoris & fidei. Quia Vinum significabat fidem in Dominum, etiam fides in Ecclesia Judaica representabatur in sacrificiis per *Libamen Vini*, de quo Num. xv. 2 ad 15. Cap: xxviii: 11 ad 15. 18 ad f. Cap: xxix: 7 ad f. Lev: xxiii: 12, 13. Exod: xxix: 40. quare ita apud Hoseam, “ Area & torcular non pascet eos, & *Mustum* mentietur in ea, non habitabunt in terra Jehovæ, & revertetur Ephraim *Ægyptum*, & in Assyria immundum comedent, non libabunt Jehovæ *Vinum*, non grata erunt Ipsi,” ix: 2, 3, 4. ubi de Israele seu Ecclesia spirituali, deque illis ibi, qui pervertunt & contaminant sancta & vera fidei per id quod investigare velint illa per scientias & ratiocinia; *Ægyptus* est scientia, *Assyria* est ratiocinatio, Ephraim qui ratiocinatur.

1072. Quod inebriatus est, significet quod inde in errores lapsus, constat a significatione Ebrii in Verbo; Ebrii vocantur, qui nihil credunt, nisi quod capiunt, & ideo inquirunt in mysteria fidei, quod quia fit per sensualia, aut scientifica, aut philosophica, qualis homo est, non potest aliter, quam ut inde in errores labatur; cogitatio hominis non est nisi terrestris, corporea & materialis, quia est ex terrestribus, corporeis & materialibus, quæ jugiter adhærent, & in quibus ideæ cogitationis ejus fundantur & terminantur, quare ex illis de Divinis cogitare & ratiocinari, est se in errores & perversa ferre, & tam impossibile est inde fidem sibi comparare, sicut est Camelo transire per foramen acus: error & infania, quæ inde, in Verbo appellatur Ebrietas: imo etiam Animæ seu spiritus, in altera vita, qui ratiocinantur de veris fidei, & contra illa, fiunt sicut ebrii, seque similiter gerunt, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; dignoscuntur manifeste Spiritus, num in fide charitatis sunt, vel non; qui in fide charitatis sunt, illi de veris fidei non ratiocinantur, sed dicunt ita esse, & quoque confirmant per sensualia, scientifica, & analytica rationis, quantum possunt, sed ut primum obscurum quid intervenit, quod non percipiunt, hoc rejiciunt, nec usquam admittunt, ut tale eos in dubitationem ferat, dicentes paucissima esse quæ capere possint, & ideo cogitare non verum esse,

esse, quia non capiunt, vesanum esse; hi sunt qui in charitate sunt: contra autem illi, qui non in fide charitatis sunt, ii non nisi quam ratiocinari volunt num ita sit, & scire quomodo se habet, dicentes, nisi scire possint quomodo se habet, quod non credere possint, quod ita sit; illico ex hoc solum noscuntur, quod in nulla fide sint, & indicium est, quod non solum dubitent de omnibus, sed & quod corde suo negent; dumque instruuntur quomodo se habet, usque inhaerent, & movent contra illa omnes scrupulos, & nusquam quiescunt, si vel foret in æternum; & qui ita inhaerent, cumulant errores super errores; hi sunt, seu tales, qui vocantur ebrii a vino aut sicera, in Verbo; ut apud Esaiam, "Hi per vinum errant, & per sicera aberrant; sacerdos & propheta errant per sicera; absorbiti sunt a vino, errant a sicera, errant in visione, omnes mensæ sunt plenæ vomitu egestionis; quemnam docebit scientiam, & quem intelligere faciet auditionem, ablactatos a lacte, evulsos ab uberibus," xxviii: 7, 8, 9. hic quod tales intelligantur, constat. Apud Eundem, "Quomodo dicitis ad Pharaonem, filius sapientum ego, filius regum antiquitatis, ubi nunc sapientes tui, & indicent quæso, Jehovah miscuit in medio ejus spiritum perversitatum, & errare fecerunt Ægyptum in omni opera ejus, quemadmodum errat Ebrius in vomitu suo," xix: 11, 12, 14. ebrius pro illis qui ex scientificis volunt investigare spiritualia & coelestia; Ægyptus significat scientifica, quare etiam se vocat filium sapientum. Apud Jeremiam, "Bibite & inebriamini, & vomite, & cadite, & non resurgatis," xxv: 27. pro falsis. Apud Davidem, "Circumaguntur & motitantur, sicut Ebrius, & omnis sapientia eorum absorbetur," Psalm: cvii: 27. Apud Esaiam, "Venite, sumam Vinum, & inebriabimur sicera, & erit sicut hoc die cras, magna abundantia," lvi: 12. prædicatur de iis, quæ sunt contra vera fidei. Apud Jeremiam, "Omnis uter implebitur Vino; omnes habitatores Hierosolymæ Ebrietate," xlii: 12, 13. vinum pro fide, ebrietas pro erroribus. Apud Joelem, "Expergiscimini Ebrii & flete, & ejulate omnes bibentes vinum, super mustum, quia excisum est ex ore vestro; quia gens ascendit super terram meam, ponit Vitem meam in desolationem," i: 5, 6, 7. de vastata Ecclesia quoad vera fidei. Apud Johannem, "Babylon ex Vino iræ scortationis potavit omnes gentes; Inebriati sunt vino scortationis inhabitantes terram," Apoc: xiv: 8, 10. Cap: xvi: 19. Cap: xvii: 2. Cap: xviii: 3. Cap: xix: 15. vinum scortationis pro adulteratis veris fidei, de quibus ebrietas prædicatur; similiter apud Jeremiam, "Calix auri Babel in manu Jehovah, Inebrians omnem terram, de vino ejus biberunt gentes, ideo insaniunt gentes," li: 7. quia Ebrietas significabat insanias circa vera fidei, etiam repræsentativa facta, & prohibitum Aharoni ita, "Aharon & filii ejus non Vinum & potum inebriantem bibent, cum intrarent tentorium, ne morerentur, ad discernendum inter sanctum & prophanum, immundum & mundum," Lev: x: 8, 9. Qui nihil credunt, nisi quæ capiunt per sensualia & scientifica, vocati quoque sunt heroes ad bibendum, apud Esaiam, "Væ sapientibus in oculis suis, & coram faciebus suis intelligentibus; væ heroibus ad bibendum vinum, & viris roboris ad ascendendum sicera," v: 21, 22. vocantur sapientes in oculis suis, et coram faciebus

ciebus suis intelligentes, quia qui contra vera fidei ratiocinantur, ii plus aliis sapere se putant. Qui autem nihil curant Verbum, & vera fidei, & sic nihil scire volunt de fide, negantes sic principia, vocantur ebrii sine vino, apud Esaiam, "*Inebriati sunt & non vino, titubant & non sicera*, nam effodit super vos Jehovah spiritum soporis, & obstruxit oculos vestros," xxix: 9, 10. quod tales sint, constat a præcedentibus & sequentibus apud Prophetam; tales ebrii putant se plus vigiles esse aliis, sed sunt in alto sopore. Quod Ecclesia Antiqua in principio fuerit, qualis describitur in hoc versu, imprimis ii, qui ab Antiquissimæ Ecclesiæ prosapia fuerunt, constare potest ab illis, quæ prius n: 788 dicta sunt.

1073. Discoopertus fuit in medio tentorii sui, quod significet perversa inde, constat ex significatione discooperti seu nudi; is enim discoopertus & nudus ab ebrietate ex vino vocatur, apud quem non vera fidei, & magis apud quem perversa; ipsa vera fidei comparantur vestibus, quæ tegunt bona charitatis seu charitatem, nam charitas est ipsum corpus, vera ideo sunt vestes; vel quod perinde est, charitas est ipsa anima, vera fidei sunt sicut corpus, quod est amictus animæ; etiam vera fidei in verbo appellantur vestes, & integumentum, quare in vers: seq: 23. dicitur, quod Schem & Japheth acceperint *vestem*, & texerint nuditatem patris sui; spiritualia se habent respective ad coelestia sicut corpus quod amicit animam, aut sicut vestes quæ corpus, in coelo quoque representantur per vestes; hic, quia discoopertus jacuisse dicitur, significatur, quod se deprivaverit veris fidei, per id quod investigare voluerit illa per sensualia, & inde ratiocinia: similia in Verbo significantur per jacere nudatus ex ebrietate vini, ut apud Jeremiam, "*Gaude & lætare filia Edomi,*" habitans in terra Uz, etiam super te transibit calix, "*Inebriaberis & Nudaberis*," Thren: iv: 21. & apud Habakuk, "*Væ facienti bibere socium suum, & etiam Inebriando, propterea ad aspiciendum super nuditates eorum*," ii: 14, 15.

1074. Quod medium tentorii sit principale fidei, constat ex significatione Medii, & ex significatione Tentorii; Medium in Verbo significat intimum, & Tentorium charitatem seu cultum ex charitate; charitas est intimum, hoc est, principale fidei & cultus, & sic medium tentorii: quod medium significet intimum, ostensum est prius, & quod tentorium sit sanctum amoris, seu charitas, videatur prius; n: 414.

1075. Vers: 22: *Et vidit Cham, pater Canaanis, nuditatem patris sui, & indicavit duobus fratribus suis foris.* Cham & Canaan significat hic ut prius; Cham Ecclesiam corruptam; Canaan cultum in externis absque interno: vidit nuditatem patris sui, significat quod observaverit errores, & perversa illa, de quibus prius: & indicavit duobus fratribus suis foris, significat quod irriserit; fratres ejus dicuntur, quia fidem professus.

1076. Cham quod significet Ecclesiam corruptam, constat ex illis quæ prius de Cham dicta sunt; Ecclesia corrupta dicitur, quæ Verbum agnoscit, & cultum quandam veræ Ecclesiæ similem habet, sed usque separat fidem a charitate, ita a suo essentiali, & a sua vita, inde fides fit quædam res mortua, inde non

non potest aliter esse, quam Ecclesia corrupta : quales sunt, inde constare potest, quod nusquam aliquam conscientiam habere possint ; conscientia enim, quæ conscientia, nusquam datur nisi ex charitate, charitas est quæ facit conscientiam, hoc est, Dominus per charitatem ; quid conscientia ? quam non alicui malum facere quocunque modo, seu omnibus bene facere quocunque modo, ita conscientia est charitatis, nusquam fidei separata a charitate ; si aliqua iis conscientia, est conscientia falsa, de qua videatur prius ; & quia absque conscientia, in omne nefas ruunt, quantum vincula externa iis remittuntur : imo nec sciunt quid charitas, solum quod sit vox significans aliquid ; & quia absque charitate sunt, nec sciunt quid fides ; cum interrogantur, non possunt aliter respondere, quam quod sit cogitatio quædam, quidam quod sit confidentia, alii quod sint cognitiones fidei, pauci quod sit vita secundum cognitiones, & vix ulli quod sit vita charitatis seu amoris mutui ; sique hoc iis dicitur, & datur iis copia reflectendi, non aliter respondent, quam quod omnis amor incipiat a se, & quod pejor ethnico sit qui sibi & suis non consulit, quare nihil nisi quam sibi student ac mundo ; inde fit, quod in proprio vivant ; quod quale est, prius aliquoties descriptum est ; hi sunt qui vocantur Cham.

1077. Quia illi, qui Cham & Canaan hic vocantur, hoc est, qui fidem separant a charitate, & inde in externis solum ponunt cultum, non scire possunt, quid & unde conscientia, paucis dicendum : Conscientia formatur per veram fidei, nam quod homo audivit, agnovit & credidit, hoc conscientiam apud eum facit, dein agere contra illa, ei est agere contra conscientiam, quod satis manifeste constare unicuique potest ; inde est, nisi vera fidei sint, quæ audiat, agnoscat & credat, quod nusquam ei possit esse conscientia vera ; nam per veram fidei, operante Domino in charitate, regeneratur homo, ita per illa accipit conscientiam, estque conscientia ipse novus homo : inde constat, quod vera fidei sint media, ut fiat, hoc est, ut vivat homo secundum illa quæ fides docet, cuius principale est amare Dominum supra omnia, & proximum ut semet, si non vivat secundum illa, quid fides, nisi inane quid, & vox sonans, aut separatum quid a vita cœlesti, in quo separato nusquam aliqua salus ; nam credere utcumque homo vivit, quod usque salvari possit, modo habeat fidem, est dicere, si vel nullam charitatem habeat, & si vel nullam conscientiam, quod salvetur, hoc est, si vel in odiis, in vindictis, in rapinis, in adulteriis, verbo in omnibus contrariis charitati & conscientiæ, degat, modo fidem habeat, etiamsi foret in ultima mortis hora, quod salvari possit ; expendant nunc, cum in principio tam falso sunt, quodnam verum fidei sit, quod formare eorum conscientiam possit, annon, quod falsum ; si quid conscientiæ se habere putant, sunt modo vincula externa, nempe timor legis, honoris, lucri, famæ ob illa, quæ faciunt apud eos id quod vocant conscientiam, ne scilicet lædant proximum, utque ei bene faciant ; sed quoniam non est conscientia, quia non charitas, ideo tales, vinculis illis remissis seu solutis, in scelestissima & obscenissima ruunt. Sed aliter prorsus se habet cum illis, qui tamen dixerunt, quod sola fides salvet, & usque vixerunt vitam charitatis ; nam in illorum fide charitas fuit a Domino.

1078. Quod pater Canaanis significet cultum in externis absque interno, prius dictum est; ex fide separata a charitate non alius cultus potest existere; internus enim homo est charitas, nusquam fides absque charitate, quare qui charitate destitutus nusquam alium cultum potest habere, quam externum absque interno; & quia ex fide separata a charitate, talis existit cultus, Cham vocatus pater Canaanis, & in sequentibus non de Chamo sed de Canaane agitur.

1079. Quod vidit nuditatem patris sui, significet, quod observaverit errores & perversa, constare potest a significatione Nuditatis, de qua mox supra, tum prius n: 213, 214. quod sit malum & perversum. Hic describuntur ii qui in fide separata a charitate sunt, per Cham, quod nuditatem patris sui observaverit, hoc est, quod errores & perversa ejus; qui tales sunt, nihil aliud apud hominem vident; at qui in fide charitatis aliter, ii observant bona, & si quæ mala & falsa vident, ea excusant, & si possunt, apud eum emendare student, sicut hic dicitur de Schemo & Japheto. Ubi nulla charitas, ibi est amor sui, proinde odium contra omnes qui non sibi favent, inde est, quod non videant apud proximum quam ejus malum, & si quid bonum, id vel percipiunt sicut nullum, vel interpretantur in malum: prorsus aliter qui in charitate sunt: dignoscuntur bina hæc hominum genera inde; imprimis quando in alteram vitam veniunt, apud eos qui in nulla charitate sunt, animus odii tunc ex singulis elucet, unumquemvis volunt examinare, imo judicare, nec quicquam plus cupiunt quam invenire malum, continue gerentes animo condemnare, punire & cruciare: at qui in charitate sunt, hi vix malum alterius vident, sed omnia ejus bona & vera observant, & quæ mala & falsa sunt, in bonum interpretantur; tales sunt omnes Angeli, quod habent a Domino, Qui omne malum in bonum flectit.

1080. Quod indicavit duobus fratribus suis significet quod irriferit, inde nunc sequitur; nam apud eos qui in nulla charitate sunt, est continuus contentus aliorum, seu continua irrisio aliorum, & quoties datur occasio est propalatio errorum; quod non aperte faciant, sunt modo vincula externa, quæ inhibent, nempe timor legis, timor vitæ, jacturæ honoris, lucri, & famæ propter ea, inde est, quod intus foveant talia, extus vero amicitias simulent; inde comparant sibi binas sphæras, quæ manifeste in altera vita percipiuntur; unam, quæ est interior, plenam odiis; alteram, quæ est exterior, simalativam boni; quæ sphæræ, quia prorsus discordant, non possunt aliter ac inter se pugnare, quare etiam quando iis aufertur sphæra exterior ut non possint simulate agere, tunc ruunt in omne nefas; cum non aufertur, tunc in unaquavis eorum voce latet odium, quod percipitur; inde eorum punitiones & cruciatus.

1081. Quod fratres ejus dicantur, quia fidem professus, constat ex illis, quæ n: 367. ostensa sunt, nempe quod charitas sit frater fidei.

1082. Vers: 23. *Et accepit Schem & Japheth vestem, & posuerunt super humero ambo illi, & iverunt retrorsum, & texerunt nuditatem patris sui, & facies eorum retrorsum, & nuditatem patris sui non viderunt.* Per Schem significatur, ut dictum, Ecclesia interna: per Japheth Ecclesia ei correspondens externa: quod

quod acceperint vestem, significat quod in bonum interpretati sint : & posuerunt super humero ambo, significat quod illud omni potentia : & iverunt retrorsum, significat quod non attenderent ad errores & perversa : & texerunt nuditatem patris sui, significat quod sic ea excusaverint : & facies eorum retrorsum, & nuditatem patris sui non viderunt, significat quod ita faciendum, & quod non attendendum ad talia, quæ errores & lapsus sunt ex ratiociniis.

1083. Quod per Schem significetur Ecclesia interna, per Japheth ei correspondens externa, prius dictum est : ubi Ecclesia, ibi necessario erit internum & externum ; homo enim, qui est Ecclesia, est internus & externus ; antequam sit Ecclesia, hoc est, antequam regeneratus est, in externis est, & cum regeneratur, ab externis imo per externa ducitur ad interna, ut dictum & ostensum est prius, & dein cum regeneratus est, tunc omnia quæ sunt interni hominis terminantur in externis, ita necessario omnis Ecclesia erit interna & externa : sicut Ecclesia Antiqua, & Ecclesia hodie Christiana ; Interna Ecclesie Antiquæ fuerunt omnia quæ sunt charitatis & fidei inde, omnis humiliatio, omnis adoratio Domini ex charitate, omnis affectio bona erga proximum, & similia alia ; Externa illius Ecclesie fuerunt sacrificia, libamina, & plura, quæ omnia per representationem se referebant ad Dominum, & spectabant ipsum ; inde interna erant in externis, & unam Ecclesiam faciebant : Interna Ecclesie Christianæ similia prorsus sunt internis Ecclesie Antiquæ, sed alia externa successerunt, nempe loco sacrificiorum & talium, Symbolica, ex quibus similiter Dominus spectatur ; ita quoque interna & externa unum faciunt ; Antiqua Ecclesia ne hilum differebat a Christiana Ecclesia quoad interna, sed solum quoad externa ; cultus Domini ex charitate nusquam differre potest, utcunque externa variantur : & quia, ut dictum, Ecclesia non dari potest, nisi sit internum & externum, internum absque externo foret interminatum quoddam, nisi terminaretur in aliquo externo ; homo enim talis est, & quidem per plurima pars, ut nesciat quid internus homo, & quid interni hominis, quare nisi externus cultus foret, nihil quicquam sciret quid sanctum ; hi dum charitatem habent & inde conscientiam, internum cultum apud se habent in externo, nam Dominus apud eos operatur in charitate, & in conscientia, & facit ut omnis eorum cultus participet ab interno : aliter qui non charitatem & inde conscientiam habent, hi cultum in externis possunt habere, sed separatim ab interno, sicut fidem separatam a charitate, talis cultus vocatur Canaan, & talis fides vocatur Cham ; & quia ex fide separata talis cultus existit, Cham vocatur pater Canaanis.

1084. Quod acceperint vestem, significet quod in bonum interpretati sint, constat ex illis quæ prius dicta sunt ; accipere vestem & tegere nuditatem alicujus, non aliud potest significare, cum discoopertus & nuditas significant errores & perversa.

1085. Quod posuerunt super humero, significet quod illud omni potentia, nempe in bonum interpretati & excusaverint, constat a significatione humeri, quod sit omnis potentia ; manus in Verbo significat potentiam, quod prius ostensum ; brachium potentiam adhuc majorem ; humerus autem omnem potentiam,

tentiam, quod etiam constare potest ab his in Verbo locis; apud Ezechielem
 " Latere & *Humero* impellitis, et cornibus vestris feritis omnes oves infirma-
 " tas, donec disperferitis illas foras," xxiv: 21. latere & humero hic pro om-
 ni anima & omni potentia, & cornibus ferire pro omnibus viribus. Apud Eun-
 dem, " Ut cognoscant omnes habitatores Ægypti, quod Ego Jehovah, prop-
 " terea quod illi fuerunt baculus arundinis domui Israelis, inprehendendo eos
 " in te in vola confringeris, & findes eis omnem *Humerum*," xxix: 6, 7. de
 illis qui ex scientificis volunt explorare veritates spirituales, baculus arundinis
 pro potentia tali, prehendere vola pro confidere, findere omnem humerum pro
 privari omni potentia, ut nihil sciant. Apud Zephaniam, " Ut invocent om-
 " nes Nomen Jehovah, ut serviat Ipsi *Humero uno*," iii: 9. pro quod una
 anima, ita una potentia. Apud Sachariam, " Renuerunt auscultare, & dede-
 " runt *Humerum* refractarium," vii: 11. pro quod omni potentia contranisi
 sint. Apud Esajam, " Conducunt conflatorem, qui facit aurum & argentum
 " in Deum, adorant, etiam se incurvant, portant illud super *Humero*, gestant
 " illud," xlv: 6, 7. pro quod omni potentia adorent idolum, quod est por-
 tare humero. Apud Eundem, " Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, &
 " erit Principatus super *Humero* Ipsius, & vocabitur Nomen Ipsius Mirabilis,
 " Consiliarius, Deus, Heros, Pater æternitatis, Princeps pacis," ix: 5. de Do-
 mino, & ibi de Ipsius Potentia & Potestate, quare dicitur super cuius humero.
 Apud Eundem, " Dabo clavem domus Davidis super *Humerum* Ipsius, &
 " aperiet & non claudens, & claudet & non aperiens," xxi: 22; ibi similiter
 de Domino, & super humerum dare clavem domus Davidis pro Potentia &
 Potestate.

1086. Quod iverunt retrorsum, significet quod non attenderent ad errores
 & perversa, constare potest ex significatione ire retrorsum, quod sit avertere
 oculos & non videre, sicut etiam ex sequentibus patet, ubi dicitur, quod nu-
 ditatem patris sui non viderint; non videre in sensu interno est non attendere.

1087. Quod texerunt nuditatem patris sui, significet quod sic ea excusave-
 rint, constat pariter ex serie, tum a significatione nuditatis, quod sint perversa.

1088. Quod facies eorum retrorsum, & nuditatem patris sui non viderunt,
 significant quod ita faciendum, & non attendendum ad talia, quæ errores & lapsus
 sunt ex ratiociniis, constat a repetitione, nam fere eadem dicuntur hic quæ
 mox prius, quare hæc simul faciunt quoque conclusum; nam talis erat Ec-
 clesia hæc parens, seu homo hujus Ecclesiæ, quod non ex malitia, sed ex sim-
 plicitate hoc fecerit, ut constare potest ex mox sequentibus, ubi dicitur, quod
 expergefactus Noach e vino suo, hoc est, quod melius instructus. Quod rem
 attinet, qui in nulla charitate sunt, nihil nisi quam male cogitant de proximo,
 nec nisi quam male loquuntur, si bonum, est sui gratia, vel illius cui adblan-
 diuntur sub amicitia specie; at qui in charitate sunt, nihil nisi quam bene cogi-
 tant de proximo, & nihil nisi quam bene loquuntur, & hoc non sui & alius
 gratia, cui adblandiuntur, sed ita Domino in charitate operante: priores illi
 sunt similes malis spiritibus, hi angelis, qui apud hominem; mali spiritus nuf-
 quam nisi mala & falsa hominis excitant, & eum condemnant; angeli vero
 nihij

nihil nisi bona & vera, & quæ mala & falsa sunt, excusant; ex quibus constat, quod apud eos, qui in nulla charitate sunt, dominantur mali spiritus, per quos communicat homo cum inferno; & quod apud eos qui in charitate, dominantur angeli, per quos communicat cum coelo.

1089. Vers: 24. *Et expergefactus Noach e vino suo, & rescivit quod fecit ei filius ejus minor.* Expergefactus Noach e vino suo, significat dum melius instructus: & rescivit quod fecit ei filius ejus minor, significat quod talis sit cultus externus separatus ab interno, ut irrideat.

1090. Quod expergefactus Noach e vino suo, significet dum melius instructus, constat a significatione expergisci post ebrietatem, cum inebriatus, vers: 21. significavit, quod in errores lapsus, quare expergisci non aliud est quam ab erroribus.

1091. Quod fecit ei filius ejus minor, significet quod talis sit cultus externus separatus ab interno ut irrideat; ex sensu literæ seu historico apparet sicut per filium minorem intelligatur Cham, sed ex sequenti versu constat quod intelligatur Canaan, nam dicitur, maledictus Canaan; etiam in versu subsequente 26 & 27, quod Canaan erit servus; & quod nihil de Chamo memoratur, causa in sequente versu videatur. Hic modo memorandum, cur ordo talis sit, quod primo loco nominetur Schem, secundo Cham, tertio Japheth, & quarto Canaan: charitas est primum Ecclesiæ seu Schem; fides est secundum seu Cham; cultus ex charitate est tertium seu Japheth; cultus in externis absque fide & charitate est quartum seu Canaan: charitas est frater fidei, inde quoque cultus ex charitate, sed cultus in externis absque charitate est servus fervorum.

1092. Vers: 25. *Et dixit, maledictus Canaan, servus servorum erit fratribus suis.* Maledictus Canaan, significat quod cultus externus separatus ab interno se avertat a Domino: servus servorum erit fratribus suis, significat vilissimum in Ecclesia.

1093. Quod maledictus Canaan, significet quod cultus externus separatus ab interno se avertat a Domino, constat a significatione Canaanis, & a significatione maledici; quod Canaan sit cultus externus separatus ab interno, constat ex illis quæ prius de Canaane dicta, tum exinde quod maledictus dicatur; & a sequentibus quod sit servus fervorum; & utrique tam Schemo quam Japhetho servus, quod non aliud potest esse quam separatum quid ab ipsa Ecclesia, quale est cultus solus in externis. A significatione maledici, quod sit se avertere, nam Dominus nusquam alicui maledicit, ne quidem irascitur, sed homo est, qui sibi maledicit per id quod se avertat a Domino, de quibus videantur quæ prius dicta & ostensa sunt, n: 223, 245, 592. tantum abest ut Dominus alicui maledicat & irascatur, quantum coelum a terra; quis credere potest, quod Dominus, Qui omniscius & omnipotens, & regit sapientia universum, & sic infinite supra omnes infirmitates, irascatur pulveri tam miserabili, hoc est, hominibus, qui vix quicquam sciunt quid faciunt, & nihil possunt ex se nisi malum, quare apud Dominum nusquam est irasci, sed misereri. Quod hic arcana contineantur, solum ex illo videri potest, quod non Cham maledicatur,

A a a

cum

cum tamen is fuerit qui nuditatem patris sui vidit, & indicavit fratribus, sed Canaan filius ejus, qui non fuit unicus ejus nec primogenitus, sed ordine quartus, ut constat a Cap: seq. x, ubi filii Chami nominantur, Kusch, Misraim, Put, & Canaan, vers: 6. tum quod ex Lege Divina fuerit, quod filius non portaret iniquitatem patris, ut constat apud Ezechielem, "Anima, quæ peccavit, illa morietur; *filius non portabit iniquitatem patris*, nec pater portabit iniquitatem filii," xviii: 20. Deut: xxiv: 16. 11 Reg: xiv: 6. ut & ex eo, quod iniquitas hæc tam levis videatur, quod nempe solum viderit nuditatem patris & indicaverit fratribus, ut nusquam ideo integra posteritas maledici potuisset; ex quibus constat quod arcana hic contineantur; quod Cham hic non nominetur, sed Canaan, causa est, quia Cham significat fidem separatam a charitate in Ecclesia spirituali, quæ non maledici potest, quoniam fidei, in illa Ecclesia, sanctitas inest, quia veritas, quæ tametsi non fides est cum non charitas, usque quia per fidei cognitiones regeneratur homo, adjungi potest charitati & sic quadam ratione est frater, aut fieri potest frater, ideo non Cham, sed Canaan maledicebatur: præterea etiam incolæ terræ Canaanis, quoad multam partem, tales fuerunt, ut omnem cultum in externis posuerint, æque Judæi ibi ac gentes; hæc arcana sunt quæ continentur, quæ nisi forent, nusquam Canaan loco Chami substitutus fuisset. Quod cultus externus separatus ab interno se avertat, & sic sibi maledicat, constat satis ex eo, quod qui in cultu externo sunt, nihil aliud spectent quam mundana, corporea & terrestria, sic deorsum, & iis animum & vitam immergant; de quibus in mox sequentibus.

1094. Servus servorum erit fratribus, quod significet vilissimum in Ecclesia, constat ex natura cultus externi separati ab interno: quod cultus externus in se spectatus nihil sit, nisi internus sit, qui eum sanctum faciat, unicuique constare potest; quid adoratio externa, absque adoratione cordis, nisi gestus; quid oratio oris, si non ei inest mens, nisi blateratio; & quid opus quoddam, si non intentio in illo, nisi quoddam nihil; quare externum omne in se est inanimatum quoddam, at unice vivit ab interno; qualis sit cultus externus separatus ab interno, constare mihi potuit a multis in altera vita; magæ & præstigiatrices ibi, dum vixerunt in mundo, æque frequentarunt Ecclesiam & sacramenta ac alii; similiter dolosi, & quidem hi præ aliis; tum quoque qui rapinis delectati fuerunt; ut & avari; & tamen infernales sunt, & maximo odio habent Dominum & proximum; Cultus eorum internus in externo fuerat, vel ut viderentur mundo; vel ut obtinerent mundana, terrestria & corporea quæ cupiverunt; vel ut sub specie sanctitatis fallerent; vel ex habitu quodam inducto: quod tales pronissimi sint ad adorandum quemcunque Deum aut quodcunque idolum, quod sibi suisque cupiditatibus favet, constat manifeste, imprimis a Judæis, qui, quia nihil nisi in externis posuerunt cultum, toties in idololatrias lapsi sunt; causa est, quia talis cultus in se non est nisi idololatricus, nam colitur ab iis externum: Gentes quoque in terra Canaan, quæ coluerunt Bales & alios deos, pæne similem cultum externum ha-

habuerunt, nam non solum templa, & altaria, sed etiam sacrificia habebant, sic ut parum differret eorum cultus externus a cultu Judæorum, solum quod illi nominarent Baalem, Astaroth, aliumve pro suo deo, & Judæi Jehovah, sicut etiam hodie, putantes quod sola nominatio Jehovah faceret eos sanctos & electos, cum tamen hoc potius eos præ aliis damnaverit, sic enim prophanare potuerunt sanctum, quod gentes non possent; talis cultus est qui vocatur Canaan, qui servus servorum dicitur: quod servus servorum sit vilissimum in Ecclesia, videatur versu sequente.

1095. Vers: 26. *Et dixit, benedictus Jehovah Deus Schemi, & erit Canaan servus illi.* Benedictus Jehovah Schemi, significat omne bonum illis, qui ab internis colunt Dominum; Schemus est Ecclesia interna: & erit Canaan servus illi, significat quod tales qui in externis solum cultum ponunt, sint inter eos, qui vilia servitia præstare possint hominibus Ecclesiæ.

1096. Quod benedictus Jehovah Schemi, significet omne bonum illis qui ab internis colunt Dominum, constare potest a significatione Benedictus: Benedictio involvit omne Bonum cœleste & spirituale, tum quoque naturale, quæ significantur per Benedictionem in sensu interno; & in sensu externo per Benedictionem significatur omne bonum mundanum, corporeum & terrestre, sed hæc, si benedictio sint, necessario erunt a Benedictione interna, nam hæc solum est Benedictio, quia est æterna & cum omni felicitate conjuncta, estque ipsum Esse benedictionum, nam quid Est nisi æternum, omne aliud esse desinit esse: antiquis solemne fuit dicere, Benedictus Jehovah, quo intelligebant, quod ab Ipso omnis Benedictio, hoc est, omne bonum, ac erat quoque formula gratiarum actionis quod Dominus benedicat & quod benedixerit, ut apud Davidem, Psalm: xxviii: 6. Psalm: xxxi: 22. Psalm: xli: 14. Psalm: lxvi: 20. Psalm: lxviii: 20, 36. Psalm: lxxii: 18, 19. Psalm: lxxxix: 53. Psalm: cxix: 12. Psalm: cxxiv: 6. Psalm: cxxv: 21. Psalm: cxliv: 1. præter apud alios. Benedictus JEHOVAH DEUS hic dicitur, quia de Schemo seu Interna Ecclesia; quæ Ecclesia dicitur interna ex charitate; in charitate est Dominus præsens, Qui hic ideo Jehovah Deus appellatur; at vero in Ecclesia Externa non ita, in qua tametsi Dominus est præsens, usque tamen non sicut in homine Ecclesiæ Internæ; nam homo Ecclesiæ Externæ usque credit, quod bona charitatis faciat ex semet, quare cum agitur de homine Ecclesiæ Externæ, tunc Dominus appellatur DEUS, ut in sequente versu de Japheto, "dilatet Deus Japhetum." Quod omne bonum illis qui ab internis colunt Dominum, constare potest etiam ab ordine rerum; hic enim ordo est, a Domino est omne cœleste, a cœlesti est omne spirituale, a spirituali est omne naturale; hic est ordo existentiae omnium, inde est ordo influxus; cœleste est amor in Dominum, & erga proximum, ubi nullus amor, ibi copula est rupta & Dominus non præsens, Qui unice influit per cœleste, hoc est, per amorem; cum non cœleste, tunc nec dari potest spirituale, quia omne spirituale est per cœleste a Domino, spirituale est fides, quare nulla fides nisi per charitatem seu amorem a Domino, similiter se habet cum naturali; secundum eundem ordinem influunt omnia bona; inde sequitur,

quitur, quod illis omne bonum, qui ab internis, hoc est, a charitate colunt Dominum; at qui non a charitate, quod iis non bonum, solum tale quod mentitur bonum, & in se est malum, sicut jucundum odiorum & adulteriorum, quod in se spectatum nusquam est nisi jucundum excrementitium, in quod etiam in altera vita vertitur.

1097. Quod erit Canaan servus illi, significet quod tales qui in externis solum cultum ponunt, sint inter eos qui vilia servitia præstare possint hominibus Ecclesiæ, constare imprimis potest a repræsentativis in Ecclesia Judaica: in Ecclesia Judaica representabatur Interna Ecclesia per Jehudam & Israelem, per Jehudam Ecclesia Cœlestis, per Israelem Ecclesia Spiritualis, per Jacobum Ecclesia Externa; qui autem in externis solum ponebant cultum, repræsentabantur per gentes, quas vocabant alienigenas, qui servi eorum, essent, & vilia servitia in Ecclesia præstarent, ut apud Esaïam, "Stabunt *Alieni* & pascent gregem vestrum, & filii *Alienigenæ* agricolæ vestri, & vinitores vestri; & vos sacerdotes Jehovæ vocabimini, ministri Dei nostri, dicetur vobis, opes *gentium* comedetis, & in gloria eorum gloriabimini," LXI: 5. ubi Cœlestes homines appellantur sacerdotes Jehovæ, Spirituales ministri Dei; qui in externis solum ponunt cultum, filii alienigenæ, qui servirent in agris & in vineis. Apud Eundem, "Ædificabunt *filii alienigenæ* muros, & reges eorum *ministrabunt* tibi," LX: 10, ubi similiter servitia eorum memorantur. De Gibeonitis apud Josuam, "Maledicti vos, & non excindetur ex vobis *Servus*, & cædentes ligna, & haurientes aquas domui Dei mei: dedit eos Josua in die hoc cæfores lignorum, & haustores aquarum congregationi, imprimis altari Jehovæ," IX: 23, 27. quos autem Gibeonitæ repræsentabant, quia cum iis foedus factum, alibi videatur; usque inter eos qui servirent in Ecclesia. De Alienigenis lex lata, si reciperent pacem & aperirent portas, quod essent in *tributum servientis*," Deut. xx: 11. 1 Reg: ix: 21, 22. Omnia & singula quæ in Verbo scripta sunt de Ecclesia Judaica, repræsentativa fuerunt Regni Domini; Regnum Domini est tale, ut omnis quicumque & qualiscunque sit, usum præstare debeat; nihil est nisi usus qui a Domino spectatur in Ipsius Regno; etiam infernales debent usum præstare, sed usus, quos præstant, sunt vilissimi; inter eos, qui viles usus præstant, sunt ii in altera vita, quibus solum externus cultus, separatus ab interno fuit. Cæterum Repræsentativa in Ecclesia Judaica fuerunt talia, ut nihil reflecteretur super personam, quæ representabat, sed super rem quæ repræsentabatur; sicut Judæi, qui nihil minus fuerunt quam Cœlestes homines, & usque repræsentabant illos; ita Israel nihil minus quam spiritualis homo, usque repræsentabat illum, similiter Jacob, & cæteri; tum reges & sacerdotes, sed usque per eos repræsentabatur Regium & Sanctum Domini; quod manifestius constare potest ex eo, quod res mortuæ quoque repræsentarent, sicut vestes Aharonis, ipsum Altare, mensæ ubi panes, & lucernæ, panis & vinum, præter boves, juvencos, hircos, oves, capras, agnos, columbas, turtures: & quia filii Jehudæ & Israelis solum repræsentabant cultum internum & externum Ecclesiæ Domini, & usque præ cæteris modo in externis ponebant om-

nem

nem cultum, ideo præ cæteris sunt ii, qui Canaan, secundum significationem ejus hic, possunt dici.

1098. Ut sciatur quid Schem, & quid Japheth, hoc est, quis homo Internæ Ecclesiæ, & quis homo Externæ, & inde quid Canaan, ex his constare potest. Homo Internæ Ecclesiæ Domino tribuit omne bonum quod facit, & verum quod cogitat; homo autem Externæ Ecclesiæ hoc ignorat, & usque facit bonum. Homo Internæ Ecclesiæ essentialem facit cultum Domini ex charitate, & quidem internum, cultum externum non ita essentialem; homo Ecclesiæ Externæ cultum externum essentialem facit, quid internus cultus ignorat, tametsi hunc habet: quare homo Internæ Ecclesiæ credit contra conscientiam agere si non ab interno colat Dominum, homo autem Externæ Ecclesiæ credit se contra conscientiam agere, si non externos ritus sancte observat. Conscientiæ hominis Internæ Ecclesiæ plura insunt, quia plura novit de sensu Verbi interno; Conscientiæ autem hominis Externæ Ecclesiæ pauciora insunt, quia pauca novit de sensu Verbi interno. Ille seu homo Internæ Ecclesiæ est qui appellatur Schem; hic autem seu homo Externæ Ecclesiæ est qui appellatur Japheth: at qui solum in externis ponit cultum, & nullam charitatem habet, proinde nullam conscientiam, is vocatur Canaan.

1099. Vers: 27. *Dilatet Deus Japhetum; & habitabit in tentoriis Schemi; & erit Canaan servus illi.* Per Japhetum significatur, ut prius, Ecclesia externa correspondens: dilatet Deus Japhetum, significat illustrationem ejus: & habitabit in tentoriis Schemi, significat ut interna cultus sint in externis: & erit Canaan servus illi, significat, hic ut prius, qui solum in externis ponunt cultum quod vilia servitia possint præstare.

1100. Quod per Japhetum significetur Ecclesia Externa correspondens, prius dictum, tum quid per Ecclesiam Externam intelligatur, nempe quod cultus externus, ita illi, qui nesciunt quid internus homo, & quæ sunt interni hominis, & usque vivunt in charitate; apud hos Dominus æque præsens est; nam Dominus per charitatem operatur, ubicunque charitas est; se habet hoc sicut cum infantibus, qui tametsi nesciunt quid charitas, & minus adhuc quid fides, usque tamen apud eos Dominus multo præsentior est, quam apud adultos, cum primis quando infantes mutuo vivunt in charitate; ita apud simplices, quibus est innocentia, charitas & misericordia; nihil facit, quod homo multo sciat si non vivat secundum illa quæ scit, nam scire non alium finem habet, quam ut inde fiat, nempe bonus; cum factus est bonus, multo plus habet, quam qui innumera scit, & adhuc non bonus est, nam quod hic per multa scire quærit, ille habet; aliter vero, qui multa vera & bona novit, & simul charitatem & conscientiam habet, & est Internæ Ecclesiæ homo seu Schem: qui parum sciunt, & conscientiam habent, ii in altera vita illustrantur, usque adeo, ut fiant angeli, quorum tunc sapientia & intelligentia est inexpressibilis; hi per Japhetum significantur.

1101. Dilatet Deus Japhetum quod significet illustrationem ejus; in sensu literalis dilatare, significat amplificare terminos, sed in sensu interno illustrari; illu-

illustratio enim est amplificatio quasi terminorum sapientiæ & intelligentiæ, ut apud Esaïam, "*Dilata locum tentorii tui, & cortinas habitaculorum tuorum extendant,*" LIV: 2. pro illustratione in spiritualibus. Dilatur homo Ecclesiæ Externæ, cum instruitur in veris & bonis fidei; & quia in charitate est, inde magis & magis confirmatur; quoque magis instruitur, eo magis discutitur nubes partis ejus intellectualis, in qua charitas & conscientia.

1102. Habitabit in tentoriis Schemi, quod significet ut interna cultus sint in externis, constare potest ab omnibus illis, quæ prius de Schemo dicta sunt, nempe quod Schemus sit Ecclesia Interna, seu cultus internus, & quod externus cultus nihil aliud sit quam inanimatum quid; aut spurcum, nisi internus sit, qui illum vivificat & sanctificat: quod Tentoria non aliud significant quam sanctum amoris, & cultum inde, constare potest a significatione tenteriorum, de qua prius, n: 414, solennis formula apud Antiquos fuit, peregrinari & habitare in tentoriis, quibus significabatur in sensu interno cultus sanctus, ex causa, quia Antiquissimi non solum peregrinati sunt cum tentoriis, sed etiam habitabant in tentoriis, & ibi cultum sanctum peragebant; inde quoque peregrinari & habitare in sensu interno significabat *vivere*: quod Tentoria significant sanctum cultum, præter loca, quæ prius n: 414. allata, etiam hæc sint confirmationi; apud Davidem, "*Deus deseruit habitaculum Schilo, Tentorium ubi habitavit in homine,*" Psalm: LXXVIII: 60. ubi tentorium simile significat ac templum, in quo Deus habitare dicitur cum præsens apud hominem in amore; inde homo, qui in cultu sancto vixit, antiquis appellatus tentorium, at postea templum. Apud Esaïam, "*Dilata locum Tentorii tui, & cortinas habitaculorum tuorum extendant,*" LIV: 2. pro illustratione in illis quæ sunt veri cultus. Apud Jeremiam, "*Devastata est tota terra; subito devastata sunt Tentoria mea, momento cortinæ meæ,*" IV: 20, ubi quod non tentoria intelligantur, manifeste patet, sed quod cultus sanctus. Apud Sachariam, "*Habitabit Hierosolyma adhuc sub se in Hierosolyma: salvabit Jehovah Tentoria Jehudæ,*" XII: 7. ubi tentoria Jehudæ pro cultu Domini ex sancto amoris. Ex his nunc constare potest, quid sit habitare in tentoriis Schemi, nempe ut internus cultus sit in externo. Sed quia homo Japhetus, seu homo Externæ Ecclesiæ non novit ita, quid interna sunt, quare paucis dicetur; quando homo apud se sentit aut percipit, quod cogitet bene de Domino, & quod cogitet bene de proximo, eique officia præstare velit, non propter lucrum aliquod, aut propter honorem sui; & quando sentit, quod miseretur ejus qui in calamitate est, & magis qui in errore est quoad doctrinam fidei, tunc scire potest, quod habitet in tentoriis Schemi, hoc est, quod interna apud se habeat, per quæ Dominus operatur.

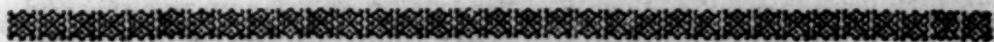
1103. Erit Canaan servus illi, quod significet, qui solum in externis ponunt cultum quod vilia officia præstare possint, constat ex illis quæ dicta sunt supra ad vers: præc: 25, 26, de Canaane, quod sit servus: tales quidem non sunt servi in Ecclesia Domini in terris, plures enim eorum sunt, qui primas tenent, & qui reliquis præfunt, qui nihil ex charitate & conscientia faciunt, & tamen admodum stricte observant externa Ecclesiæ, imo etiam damnant

cos,

eos, qui non observant; sed tales, quia nulla charitate & nulla conscientia sunt, & in externis absque internis solum cultum ponunt, sunt servi in Regno Domini, hoc est, in altera vita, nam inter infelices sunt; servitia, quæ ibi præstant sunt vilia, quæ quia plura sunt, non ita exponi possunt, sed de iis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; omnis enim, quicumque est, debet in altera vita præstare usum, nam homo nusquam propter alium finem nascitur, quam ut usum præstet, societati in qua est, & proximo, dum vivit in mundo; in altera vita usum, secundum beneplacitum Domini: se habent hæc, sicut in corpore humano, quicquid ibi est, usum præstare debet, etiam quæ in se nauci sunt, sicut humores qui in se excrementitii, ut sunt plures salivales, tum biles, & similia, quæ non solum cibus inservire debent, sed etiam separare excrementitia, & expurgare intestina; aut sicut in agris & vineis, fimi & stercola; & sic porro.

1104. Verſ: 28, 29. *Et vixit Noach post diluvium, trecentis annis & quinquaginta annis. Et fuerunt omnes dies Noachi nongenti anni, & quinquaginta anni; & mortuus est.* Significant durationem primæ Ecclesiæ Antiquæ, & simul statum ejus.

1105. Quod hæc significantur, constat satis ab illis, quæ de numeris & annis prius dicta sunt, quæ videantur n: 482, 487, 488, 493, 575, 647, 648.



De Vastationibus.

1106. **S**UNT plures, qui dum fuerunt in mundo, ex simplicitate & ignorantia, falsa quoad fidem imbuerunt, & quandam speciem conscientiæ secundum fidei eorum principia habuerunt; & non, ut alii, in odiis, vindictis & adulteriis, vixerunt; illi in altera vita, quamdiu in falso sunt, non possunt intromitti in societates cælestes, sic enim illas contuminaurent, quare in terra inferiore per aliquantum temporis tenentur, ut ibi exuant principia falsi; tempora, quibus ibi manent, sunt longiora & breviora, secundum naturam falsi, & inde contractam vitam, & secundum confirmata apud se principia; quidam ibi satis dura patiuntur, quidam non dura: hæc sunt, quæ appellantur Vastationes, quarum plurima mentio fit in Verbo: peracto tempore vastationis, auferuntur in cælum, & sicut novitii instruuntur in veris fidei, & hoc per angelos, a quibus recipiuntur.

1107. Sunt quidam, qui libenter volunt vastari, & sic exuere principia falsa, quæ secum e mundo traxerunt; (principia falsa nusquam aliquis

quis potest exuere in altera vita, nisi per moram temporis, perque media a Domino provisa), illi dum in terra inferiore manent, a Domino in spe liberationis tenentur, & in cogitatione finis, quod sic emendentur, & ad felicitatem cœlestem recipiendam præparentur.

1108. Quidam in statu medio tenentur inter vigiliam & somnum, & perparum cogitant, modo per vices quasi expergiscuntur, & reminiscuntur eorum, quæ in vita corporis cogitarunt & fecerunt; & iterum in statum medium inter vigiliam & somnum relabuntur; & sic vastantur: sunt sub pede sinistro paulo antrorsum.

1109. Qui se prorsus confirmarunt in principiis falsis, rediguntur in ignorantiam plenariam, & tunc iis est obscurum & confusum, adeo, ut cum modo cogitant de iis, in quibus se confirmarunt, intus iis dolor sit: at post exactum tempus, e novo quasi creantur, & imbuuntur veris fidei.

1110. Qui in bonis operibus justitiam & meritum posuerunt, ac ita sibi tribuerunt efficaciam salvationis, non Domino ac Ipsius Justitiæ & Merito, seque in eo confirmarunt cogitatione & vita, eorum principia falsi vertuntur in altera vita in phantasias, quod videantur sibi scindere ligna, ita prorsus iis apparet; cum iis loquutus sum: cum in labore suo sunt, & interrogantur annon defatigentur, respondent, quod nondum tantum laboris egerint, ut possint mereri cælum. Apparet, cum ligna scindunt, quasi quid Domini sub lignis, sic ut lignum sit meritum; quo plus Domini in lignis, eo diutius tales manent; at cum hoc incipit disparari, tunc tendit ad finem vastationis: tandem fiunt tales, ut quoque admitti in societates bonas possint, sed usque fluctuant diu inter verum & falsum: illorum, quia piam egerunt vitam, curam multam Dominus habet; & ad eos subinde mittit angelos. Hi sunt qui in Ecclesia Judaica repræsentati sunt per sectores lignorum, Jos: IX: 23, 27.

1111. Qui vitam civilem & moralem bonam vixerunt, sed sibi persuaferunt per opera mereri cælum, & crediderunt, quod satis sit, si agnoscant unicum Deum universi creatorem; eorum principia falsi vertuntur in altera vita in tales phantasias, quod videantur sibi secare gramen, & vocantur graminis serratores; sunt frigidi, & per serrationem istam se calefacere student; quandoque circumeunt, & quærent apud eos, quos inveniunt, num quid caloris iis dare velint, quod etiam spiritus possunt facere, sed calor, quem accipiunt, nihil apud eos efficit, quia externus est, volentes habere calorem internum, quare redeunt ad serrationes suas, & sic sibi calorem labore acquirunt; frigus eorum sensi: sperant semper quod in cælum auferendi; quandoque consultant, quomodo semet sua po-
tentia

tentia queant illuc immittere. Hi, quia bona opera præstiterunt, inter eos sunt, qui vastantur; & tandem peracto tempore intromittuntur in societates bonas, & instruuntur.

III2. Qui autem in bonis & veris fidei fuerunt, & inde conscientiam & vitam charitatis nacti sunt, statim post mortem, in cælum a Domino eleuantur.

III3. Sunt puellæ, quæ in scortationes inductæ sunt, ac ita persuasæ quod nihil mali iis insit, indole alioquin probæ; illæ, quia nondum ad eam ætatem pervenerunt, ut scire & judicare de tali vita potuerint, habent quendam instructorem apud se, admodum severum, qui eas castigat, quoties cogitatione in tales petulantias erumpunt, hunc maximopere timent; & sic vastantur. At fæminæ adultæ, quæ scorta fuerunt & pellegerunt alias; non vastationem subeunt, sed, in inferno sunt.



G E N E S E O S,

C A P U T D E C I M U M.

De Ecclesia Antiquissima; quæ appellata Homo seu Adam.

1114. *Angeli & Spiritus, seu homines post mortem, omnes, quos cognoverunt in mundo, & de quibus audiverunt, quoscumque desiderant, possunt offendere, eos ut præsentes videre, & cum iis loqui, cum Dominus id concedit; & quod mirum, momento adsunt, & præsentiissime; ita loqui licet non solum cum amicis, qui ut plurimum se inveniunt, sed etiam cum aliis, quos æstimarunt & coluerunt. Ex Divina Domini Misericordia, concessum fuit mihi, loqui non solum cum illis, quos notos habui cum in corpore vixerunt, sed etiam cum illis qui in Verbo præ aliis famigerati sunt; ita quoque cum illis, qui fuerunt ab Antiquissima Ecclesia, quæ fuit illa, quæ appellatur Homo seu Adam, etiam cum quibusdam, qui fuerunt ab Ecclesiis post illam, ex causa, ut scirem quod per Nomina in primis Capitibus Geneseos modo Ecclesiæ intellectæ sint, tum ut scirem quales homines Ecclesiarum illius temporis fuerunt: quæ itaque scire datum de Antiquissimis Ecclesiis, sunt hæc quæ sequuntur.*

1115. *Qui ab Antiquissima Ecclesia, quæ Homo seu Adam appellata fuit, & cælestes homines fuerunt, sunt supra caput altissime, & ibi simul habitant, in summa felicitate; dicebant quod raro alii ad eos veniant, nisi aliquoties quidam aliunde, dicentes, ex universo: & quod ita alte supra caput, non esset ideo, quod elato animo sint, sed ut gubernent eos qui ibi.*

1116. *Ostensa mihi fuerunt Habitacula illorum, qui a posteritate altera & tertia Antiquissimæ hujus Ecclesiæ fuerunt, quæ sunt magnifica, extensa in multam longitudinem, variegata pulchris coloribus, purpureis & cæruleis: sunt enim Habitacula Angelis magnificentissima, ut nusquam describi possint, quæ multoties vidi, coram oculis illorum tam vive apparentia, ut nihil ad vivum apparentius dari queat; sed unde tales apparentiæ ad vivum, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Vivunt in aura lucis, ut ita dicam, splendentis marg-*

margariticæ, & quandoque in adamantinæ; nam in altera vita auræ mirabiles, cum innumerabili varietate, dantur; qui putant non talia ibi dari, & indefinite plura, quam quæ usquam in alicujus ideam pervenire potuerunt aut possunt, ii multum falluntur; sunt quidem representativa, qualia quandoque Prophetis visa sunt, sed usque ita realia, ut qui in altera vita sunt, illa pro realibus habeant, at ea quæ in mundo respectively pro non realibus.

1117. *In summa luce vivunt; lux mundi respectively ad illam lucem, in qua vivunt, vix comparari potest; ostensa mihi lux illa per lucem flammeam, quæ quasi delapsa ante oculos, & dicebant illi qui ab Antiquissima Ecclesia, quod illis talis lux, & adhuc intensior.*

1118. *Ostenfum mihi per influxum quendam, quem describere non possum, qualis illorum loquela fuit cum vixerunt in mundo, quod non articulata sicut loquela vocum nostri temporis, sed quod tacita, quæ fiebat non per respirationem externam, sed per internam; appercipere etiam datum, qualis illorum respiratio interna fuit, quod processerit ab umbilico versus cor, & sic per labia, absque sonoro, & quod non intraverit in alterius aurem per viam externam, & pulsaverit in quoddam, quod vocatur tympanum auris, sed per viam quandam intra os, & quidem per quoddam ibi quod vocatur hodie tuba Eustachiana: & ostensum, quod per talem loquelam multo plenius potuerint exprimere sensa animi & ideas cogitationis, quam usquam fieri potest per sonos articulatos aut voces sonoras, quæ similiter diriguntur per respirationem sed externam, nam nihil in aliqua voce est, quod non dirigitur per applicationes respirationis; sed apud illos multo perfectius, quia per respirationem internam; quæ quia interior etiam multo perfectior est, & ipsis ideis cogitationis applicabilior & conformior. Præter etiam per labiorum motiunculas, & correspondentes faciei mutationes; nam, quoniam cælestes homines fuerunt, quicquid cogitabant, hoc a facie & oculis illorum elucebat, quæ conformiter variabantur; nusquam potuerunt alium vultum præferre, quam secundum illa quæ cogitabant; simulatio & magis adhuc dolus iis fuit facinus enorme.*

1119. *Ostenfum mihi ad vivum fuit, quomodo Antiquissimorum Respiratio interna influxit tacite in quandam externam, & sic in tacitam loquelam, perceptam ab altero in ejus interiore homine. Dicebant, quod Respiratio illa apud illos variata fuerit secundum statum eorum amoris & fidei in Dominum, causa quoque dicta, quod, quia communicationem habebant cum cælo, non potuerit aliter esse, respirabant enim cum angelis, in quorum consortia fuerunt; Angeli respirationem habent, cui corre-*

spondet respiratio interna, & similiter apud illos variatur, cum enim illis aliquid contrarium amoris & fidei in Dominum, obvenit, tunc illis angusta respiratio, cum vero in felicitate amoris & fidei sunt, tunc iis libera & ampla respiratio; cuiusvis homini etiam simile quid est, sed secundum ejus corporeos & mundanos amores, & secundum ejus principia, quibus cum aliquid contrariatur, eis angustia respirationis est, at cum faventur, eis libera & ampla respiratio, at hæc sunt respirationis externæ. Sed de respiratione Angelorum, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1120. Ostensum quoque, quod interna respiratio hominum Antiquissimæ Ecclesiæ, quæ fuerat ab umbilico versus pectoris interiorem regionem, temporis successu, seu in posteris, mutata fuerit, & recesserit magis versus regionem tergalem, & versus abdomen, ita magis extrorsum & deorsum, & quod tandem in posteritate ultima illius Ecclesiæ, quæ fuit proxime ante diluvium, vix aliquid respirationis internæ remanserit, & cum tandem nulla facta pectoris, quod a semet suffocati fuerint: sed quod in aliquibus tunc respiratio externa inceperit, & cum respiratione illa sonus articulatus, seu loquela vocum: ita respirationes apud homines ante diluvium se habuerunt, secundum statum eorum amoris & fidei; & tandem cum nullus amor & nulla fides, sed persuasio falsi, quod respiratio interna cessaverit, & cum illa communicatio immediata cum angelis, & perceptio.

1121. Instructus sum ab Antiquissimæ Ecclesiæ filiis de statu Perceptionis illorum, quod nempe Perceptionem habuerint omnium quæ sunt fidei, pæne sicut Angeli, cum quibus communicationem habuerunt, ex causa, quod interior eorum homo, seu spiritus, etiam media respiratione interna, junctus fuerit cælo, quodque amor in Dominum & amor erga proximum, id secum habeat, sic enim conjungitur homo angelis per ipsissimam eorum vitam, quæ consistit in amore tali; dicebant, quod inscriptam sibi habuerint Legem, quia in amore in Dominum, & amore erga proximum fuerunt; tunc enim cum Perceptione illorum fuit, quicquid leges dictant, & contra Perceptionem quicquid leges vetant: nec dubitabant, quin omnes Leges humanæ, sicut Divinæ, fundentur in amore in Dominum & charitate erga proximum, & spectent illud ut fundamentale suum: quare quia fundamentale in se a Domino habuerunt, non potuerunt aliter ac nosse omnia quæ inde: credentes etiam, quod omnes qui in mundo hodie vivunt qui Dominum amant & proximum, etiam habeant legem sibi inscriptam, & accepti cives sint ubivis in terra, sicut sunt iidem in altera vita.

1122. Porro instructus sum, quod Antiquissimæ Ecclesiæ homines habuerint delitiosissima somnia, & præterea visiones, & quod iis una tunc insinuatum, quid significarent, inde illorum Repræsentationes Paradisiacæ, & plura: ideo illis objecta sensuum externorum, quæ terrestria & mundana, nibilerant, nec in iis quicquam iucunditatis percipiebant, modo in illis quæ significabant & repræsentabant; quare, cum objecta terrestria videbant, nihil de illis cogitabant, solum de illis quæ significabant & repræsentabant, quæ illis iucundissima fæderunt, nam erant talia quæ in cælo sunt, ex quibus Ipsum Dominum vident.
1123. Loquutus cum Tertia generatione Antiquissimæ Ecclesiæ, qui dicebant, quod suo tempore, cum vixerunt in mundo, expectaverint Dominum, Qui salvaret universum Genus humanum, & quod apud eos in communi tunc sermone fuerit, quod Semen mulieris proculcaret caput serpentis: dicebant, quod ab illo tempore iucundissimum illorum vitæ fuerit procreare sobolem, sic ut eorum summæ delitiæ fuerint amare conjugem prolis gratia, vocabant illas delitias iucundissimas, & iucunditates delitiosissimas; addendo, quod perceptio barum iucunditatum & deliciarum fuerit ex influxu e cælo, quia nasceretur Dominus.
1124. Ex posteritate, quæ vixit ante diluvium, non ex illis qui perierunt, sed qui illis aliquantum meliores fuerunt, apud me erant, & primum insuebant satis molliter, & satis insensibiliter, sed percipere dabatur, quod interius mali essent, & quod interius contra amorem agerent, exhalabat ex iis sphaera nidoris cadaverosi, ita ut aufugerent spiritus qui circum me; putabant se ita subtiles esse, ut nemo perciperet quid cogitarent: loquutus cum iis de Domino, annon sicut patres eorum expectaverint Ipsum, dicebant, quod sibi repræsentaverint Dominum quasi hominem vetustum barbæ canæ, sanctum, & quod ex Illo sancti fierent, & similiter barbati; unde talis religio apud posteros orta de barbis; addebant, quod nunc quoque Ipsum adorare possent, sed ex semet; at tunc Angelus veniebat, cuius adventum non sustinere poterant.
1125. Loqui etiam datum cum illis qui fuerunt ab Ecclesia Enosch dicta, de qua Genes: 14: 26. influxus eorum erat mollis, loquutio modesta, dicebant quod inter se vivant in charitate; & aliis, qui ad eos veniunt, præstent officia amicitiae; sed constabat, quod charitas eorum esset charitas amicitiae: tranquille vivunt, nullum alicui incommodum afferunt, sicut boni cives.
1126. Visum mihi fuit conclavæ angustum, & aperta janua in conspectum venit vir longus, indutus albo, albedo erat intensa; miratus quinam esset; dicebant quod vir albo indutus significaret eos, qui appellati sunt Noa-

Noachus, seu qui omnium primi fuerunt ab Ecclesia Antiqua, quæ est Ecclesia post diluvium, & quod ita repræsentarentur, quia pauci fuerunt.

1127. Loqui datum cum illis, qui ab Antiqua Ecclesia, seu Ecclesia post diluvium, appellati sunt Schem; insuebant molliter per regionem capitis in regionem pectoralem versus cor, sed non usque ad cor: ex influxu sciri potest, quales sunt.

1128. Visus est quidam obvelatus quasi nube, in cuius facie plures stellæ errantes, quæ significant falsitates, dicebatur, quod talis fuerit posteritas Antiquæ Ecclesiæ cum perire inciperet, cum primis apud eos, qui cultum instituebant per sacrificia, & per imagines.

1129. De Antediluvianis qui perierunt, sequitur in fine huius Capitis.



C A P U T X.

1. **E**T hæc natiuitates filiorum Noachi, Schem, Cham, & Japheth; & nati sunt illis filii post diluvium.
2. Filii Japheti, Gomer, & Magog, & Madai, & Javan, & Thubal, & Meschech, & Thiras.
3. Et filii Gomer; Askenas, & Riphath, & Thogarmah.
4. Et filii Javan; Elischah, & Tharschisch, Kitthim, & Dodanim.
5. Ex his dispersæ sunt insulæ gentium, in terris suis, quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gentes suas.
6. Et filii Cham; Kusch, & Mizraim, & Puth, & Canaan.
7. Et filii Kusch; Seba, & Chavillah, & Sabtha, & Raamah, & Sabtheka. Et filii Raamæ; Scheba, & Dedan.
8. Et Kusch genuit Nimrodum; is cœpit esse potens in terra.
9. Is fuit potens venatione coram JEHOVAH; propterea dicebatur, sicut Nimrod potens venatione coram JEHOVAH.
10. Et fuit principium regni ejus Babel, & Erech, & Akkad, & Kalneh, in terra Shinear.
11. Et terra ista egressus est Aschur, & ædificavit Niniven, & Rechoboth urbem, & Kalach.
12. Et Resen inter Niniven & inter Kalach; hæc urbs illa magna.
13. Et Mizraim genuit Ludim, & Ananim, & Lehabim, & Naphthuchim.

14. Et Pathrusim, & Kasluchim, ex quibus egressi sunt Pelisthim, & Kaphthorim.

15. Et Canaan genuit Zidonem, primogenitum suum, & Chethum.

16. Et Jebusi, & Emori, & Girgaschi.

17. Et Chivi, & Arki, & Sini.

18. Et Arvadi, & Zemari, & Chamathi: & postea dispersæ sunt familie Canaanitarum.

19. Et fuit terminus Canaanitarum, a Zidone veniendo ad Gerar, usque ad Assam, veniendo ad Sodomam, & Amoram, & Admam, & Zeboim, usque ad Lascha.

20. Hi filii Chami, secundum familias suas, secundum linguas suas, in terris eorum, in gentibus eorum.

21. Et Schemo natum est etiam: ille pater omnium filiorum Eberi; frater Japhethi major.

22. Filii Schemi; Elam, & Aschur, & Arphakschad, & Lud, & Aram.

23. Et filii Aram; Uz, & Chul, & Gether, & Masch.

24. Et Arphakschad genuit Schelachum; & Schelach genuit Eberum.

25. Et Ebero nati sunt bini filii; nomen unius Peleg, quia in diebus ejus divisa est terra; & nomen fratris ejus Joktan.

26. Et Joktan genuit Almodad, & Scheleph, & Chazarmaveth, & Jerach.

27. Et Hadoram, & Ufal, & Diklah.

28. Et Obal, & Abimael, & Scheba.

29. Et Ophir, & Chavillah, & Jobab; omnes hi filii Joktanis.

30. Et fuit habitatio eorum a Mescha, veniendo ad Sephar, montem orientis.

31. Hi filii Schemi, secundum familias illorum, secundum linguas illorum, in terris illorum, secundum gentes illorum.

32. Hæ familie filiorum Noachi, secundum nativitates eorum, in gentibus eorum; & ab illis dispersæ sunt gentes in terra post diluvium.

C O N T E N T A.

1130. **I**N toto hoc Capite agitur de Ecclesia Antiqua, & ejus propagatione, vers: 1.

1131. Qui cultum externum correspondentem interno habuerunt, sunt

sunt filii Japhethi, vers: 2. & qui remotiorem ab interno, sunt filii Gomeri & Javanis, vers: 3, 4. qui adhuc remotiorem, sunt insulæ gentium, vers: 5.

1132. Qui cognitiones, scientifica, & ritualia coluerunt, & ab internis separarunt, sunt filii Chami, vers: 6. Qui cognitiones spiritualium, sunt filii Kusch; & qui cognitiones cœlestium, sunt filii Raamæ, vers: 7.

1133. Agitur de iis, qui cultum externum habent, in quo interiora mala & falsa; Nimrod est talis cultus, vers: 8, 9. mala in tali cultu, vers: 10. falsa in tali cultu, vers: 11, 12.

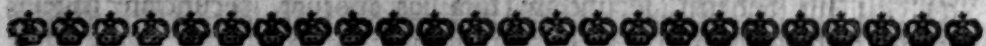
1134. De iis, qui ex scientificis per ratiocinia sibi novos cultus fingunt, vers: 13, 14. qui ex cognitionibus fidei faciunt mere scientiam, vers: 14.

1135. De cultu externo absque interno, qui est Canaan, & de cultus ejus derivationibus, vers: 15, 16, 17, 18. de ejus extensione, vers: 19, 20.

1136. De cultu interno, qui est Schemus, & ejus extensione, etiam ad Ecclesiam alteram Antiquam, vers: 21. de cultu interno & ejus derivationibus, quæ quia a charitate, sunt sapientiæ, intelligentiæ, scientiæ, & cognitionum, quæ per gentes significantur, vers: 22, 23, 24.

1137. De quadam Ecclesia, quæ existit in Syria, instituta ab Ebero, quæ Ecclesia Antiqua altera vocanda; cujus cultus internus est Peleg, externus Joktan, vers: 25. ejus ritualia, sunt Gentes quæ nominantur, vers: 26, 27, 28, 29. ejus Ecclesiæ extensio, vers: 30.

1138. Quod cultus Antiquæ Ecclesiæ fuerint diversi, & secundum cujusvis gentis genium, vers: 31, 32.



S E N S U S I N T E R N U S.

1139. **D**ictum est prius, quod quatuor differentes styli sint in Verbo; PRIMUS, qui fuit Ecclesiæ Antiquissimæ, qui talis fuit, qualis a Primo Capite Geneseos huc usque. SECUNDUS est Historicus, qualis in sequentibus apud Moysen, & in reliquis Libris historicis. TERTIUS est Propheticus. QUARTUS, qui medius inter propheticum & communem loquentium; de quibus videatur, n: 66.

1140. In

1140. In hoc Capite & in sequente, usque ad Heberum, continuatur stylus Antiquissimus, sed est medius inter stylum historicum factum, & stylum historicum verum; nam per Noachum, & ejus filios, Schemum, Chamum, Japhetum, & Canaanem, nihil aliud intellectum fuit, nec aliud intelligitur, quam abstracte Ecclesia Antiqua quoad cultus ejus; nempe per Schemum Cultus internus, per Japhetum Cultus externus correspondens, per Chamum Cultus internus corruptus, per Canaanem Cultus externus separatus ab interno; tales personæ nusquam fuerunt; sed nominati sunt ita Cultus, quia ad illos, ut fundamentales, potuerunt redigi omnes differentes alii, seu omnes differentiae in specie: quare per Noachum nec aliud intellectum fuit, quam Antiqua Ecclesia in genere, comprehendens sicut parens omnes. At vero per Nomina in hoc Capite, præter Heberum & ejus posteritatem, totidem intelliguntur gentes, & totidem gentes fuerunt, quæ Antiquam Ecclesiam constituerunt, quæ Ecclesia late dispersa fuit circum terram Canaanem.

1141. Qui hic nominantur filii Japhethi, fuerunt omnes tales, ut cultum externum correspondentem interno habuerint, hoc est, qui in simplicitate, in amicitia, & in charitate mutua, vixerunt, nec alia doctrinalia noverunt, quam ritus externos. Qui nominantur filii Chami, fuerunt, qui cultum internum corruptum habuerunt. Qui filii Canaanis vocantur, fuerunt, qui cultum externum separatum ab interno. Qui filii Schemi appellantur, fuerunt interni homines, & coluerunt Dominum, & amarunt proximum; quorum Ecclesia fuit pæne qualis Ecclesia nostra Christiana vera.

1142. Quales fuerunt in specie, in hoc Capite non memoratur, nam modo quoad nomina recensentur, sed constat a prophetarum scriptis, ubi passim harum gentium nomina occurrunt, & ubivis non aliud significant; & quidem nunc in sensu genuino, nunc in sensu opposito.

1143. Tametsi harum gentium, quæ Ecclesiam Antiquam constituerunt, hæc nomina fuerunt, usque in sensu interno intelliguntur res, nempe ipsi cultus: quid nomina, quid terræ, quid gentes, & similia, ne hilum norunt, qui in coelo; talium ibi nulla idea est, sed rerum per illa significatarum: ex sensu interno vivit Verbum Domini, est sicut anima, cujus quasi corpus est sensus externus; seque habet sicut homo, cum corpus ejus moritur tunc vivit anima, & cum vivit anima tunc non amplius novit quæ corporis sunt, ita cum inter angelos venit, nec quid Verbum in sensu literæ, sed quid in sua anima: homo Antiquissimæ Ecclesiæ talis fuit, qui si hodie viveret, & legeret Verbum, ne hilum inhæreret sensui literæ, sed foret sicut illum non videret, modo sensum internum abstracte a litera, & quidem sicut litera non foret, sic in vita aut anima Verbi. Similiter se habet ubivis in Verbo, etiam in historicis, quæ talia prorsus sunt sicut relata, sed usque ibi ne quidem una vocula datur, quæ non in sensu interno arcana involvit, quæ nusquam apparent iis, qui in contextu historico tenent animum. Ita in hoc Capite, per nomina hic significantur in sensu literæ aut historico, populi, qui Antiquam Ecclesiam constituerunt, in sensu autem interno doctrinalia illorum.

1144. Vers: 1. *Et hæc natiuitates filiorum Noachi, Schem, Cham, & Japheth; & nati sunt illis filii post diluuium.* Hæc natiuitates filiorum Noachi, significant derivationes doctrinalium & cultuum Antiquæ Ecclesiæ, quæ in genere est Noachus: Schem, Cham, & Japheth, significant, hic ut prius; Schem cultum internum verum; Cham cultum internum corruptum; Japheth cultum externum correspondentem interno: & nati sunt illis filii, significant derivata inde doctrinalia: post diluuium, significat a tempore, quo nova hæc Ecclesia existit.

1145. Hæc natiuitates filiorum Noachi, quod significant derivationes doctrinalium & cultuum Antiquæ Ecclesiæ, quæ in genere est Noachus, constat ex significatione natiuitatum, de qua prius: Natiuitates in sensu externo seu literali sunt generationes unius ab altero, ut notum est; sed in sensu interno omnia spectant coelestia & spiritualia, seu quæ charitatis sunt & fidei, ita hic natiuitates sunt quæ Ecclesiæ, proinde doctrinalium, ut a sequentibus melius patebit.

1146. Quod Schem, Cham, & Japheth, significant hic ut prius, Schem cultum internum verum; Cham cultum internum corruptum; Japheth cultum externum correspondentem interno, constat ab illis quæ prius de iis dicta sunt, ubi non solum ostensum, quod Schem, Cham & Japheth Cultus illos significant, sed etiam quid per cultum internum verum seu Schem, tum quid per cultum internum corruptum seu Cham, ut & quid per cultum externum correspondentem interno seu Japheth, intelligatur; quare illis ulterius non immorandum.

1147. Et nati sunt illis filii, quod significant derivata inde doctrinalia, constat a significatione filiorum in sensu interno, quod sint vera fidei, tum etiam falsa, proinde doctrinalia, per quæ significantur tam vera quam falsa, nam doctrinalia Ecclesiarum talia sunt: quod filii talia significant, videatur prius n: 264, 489, 491, 533.

1148. Post diluuium, quod significet a tempore, quo nova hæc Ecclesia existit, constat similiter ab illis quæ in præcedentibus Capitibus dicta sunt; finis enim Antiquissimæ Ecclesiæ describitur per Diluuium, tum quoque principium Ecclesiæ Antiquæ: Observandum, quod Ecclesia ante Diluuium appelletur Ecclesia Antiquissima; Ecclesia vero post Diluuium Ecclesia Antiqua.

1149. Vers: 2. *Filii Japhethi; Gomer, & Magog, & Madai, & Javan, & Thubal, & Meschech, & Thiras.* Filii Japhethi significant illos, qui cultum externum correspondentem interno habuerunt: Gomer, Magog, Madai, Javan, Thubal, Meschech, & Thiras, fuerunt totidem gentes, apud quas talis cultus, per quas in sensu interno significantur totidem diversa doctrinalia, quæ eadem fuerunt ac ritualia, quæ sancte observabant.

1150. Filii Japhethi quod significant illos, qui cultum externum correspondentem interno habuerunt, prius dictum est: cultus externus correspondens interno dicitur, quando essentiale inest cultui, essentiale est adoratio Domini ex corde,

corde, quæ nusquam dabilis est nisi charitas sit seu amor erga proximum, in charitate seu amore erga proximum Dominus est præsens, tunc adorari potest ex corde; sic ex Domino adoratio, nam Dominus dat omne posse & omne esse in adoratione; inde sequitur, qualis charitas apud hominem, talis adoratio, seu cultus; omnis cultus est adoratio, quia ei inesse debet adoratio Domini, ut sit cultus. Filii Japhethi, seu gentes & populi, qui filii Japhethi dicti sunt, vixerunt inter se in charitate mutua, in amicitia, in civilitate, inque simplicitate, quare etiam in illorum cultu aderat Dominus, nam cum adest Dominus in cultu externo, tunc cultus internus est in externo, seu est cultus externus correspondens interno. Per plurimæ gentes olim tales fuerunt, hodie quoque dantur, qui in externis ponunt cultum, nec sciunt quid internum, sique sciunt, non de illis cogitant; illi si agnosceant Dominum, & amant proximum, Dominus est in illorum cultu, & sunt filii Japhethi; at si negant Dominum, & se modo amant, ac proximum non curant, magis si odio habent, eorum cultus est externus separatus ab interno, & sunt filii Canaanis seu Canaanitæ.

1151. Gomer, Magog, Madai, Javan, Thubal, Mefchech & Thiras, quod fuerint totidem Gentes, apud quas talis cultus, & quod per illas in sensu interno significantur totidem doctrinalia, quæ eadem fuerunt ac ritualia, quæ sancte observabant, constat manifeste a Verbo, ubi hæ gentes passim nominantur, nam per illas significatur ubivis cultus externus, nunc cultus externus correspondens interno, nunc oppositus; quod oppositus, causa est, quia omnes Ecclesiæ, ubicunque fuerunt, temporis tractu mutatæ sunt, & quidem in oppositum. Quod gentes hic nominatæ nihil aliud significant quam cultum externum, proinde eorum doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, constare potest, ut dictum, a Verbo alibi, cum primis apud Prophetas; de Magogo, Mefchech, Thubale & Gomere, ita apud Ezechielem, "Fili hominis, pone facies tuas versus Gogum, terram Magogi, principem, caput Mefchechi & Thubalis, & propheta super illum, & dicas, sic dixit Dominus Jehovih, ecce Ego contra te, Goge, princeps, caput Mefchechi & Thubalis, & reducam te, & dabo hamos in maxillas tuas, & educam te, & omnem exercitum tuum, equos & equites, indutos perfecte omnes, congregationem magnam, scuto & clypeo, prehendentes gladios omnes eos, cum quibus Persia, Cusch & Puth, cum iis Gomer & omnes alæ ejus, Bethibogarma, latera septentrionis, & omnes alæ ejus; in posterioritate annorum venies super terram reversam agladio, congregatam e populis multis, super montes Israelis, qui facti sunt in vastitatem," xxxviii: 2, 3, 4, 5, 6, 8. agitur in toto hoc Capite de Ecclesia, quæ perversa facta, & tandem in externis seu ritualibus posuit omnem cultum, extincta charitate, quæ significatur per montes Israelis; ibi Gogus & terra Magogi, princeps & caput Mefchechi & Thubalis, est cultus in externis: quisque videre potest, quod non de Gogo & Magogo agatur; Verbum Domini non de mundanis agit, sed Divina involvit. Apud Eundem, "Propheta super Gogum, & dicas, sic dixit Dominus Jehovih, ecce Ego con-

“tra te *Goge*, princeps, caput *Mefchechi* & *Thubalis*, & reducam te, & sex,
 “tabo te, faciam te ascendere e lateribus septentrionis, & adducam te super
 “montes Israelis, super montibus Israelis cadēs, tu & omnes alæ tuæ, &
 “populi, qui tecum,” xxxix: 1, 2, 4. similiter in toto hoc Capite agitur de
 cultu externo separato ab interno, & facto idololatrico, qui per *Gogum*,
Mefchech & *Thubal* hic significatur, per quos etiam intelliguntur doctrinalia
 quæ capiunt, & dein confirmant e literalis sensu Verbi, & sic falsificant vera,
 & destruunt cultum internum; nam sicut dictum, per easdem gentes etiam
 significantur opposita. Apud Johannem, “Quando consummati fuerunt mille
 “anni, solvetur Satanas e custodia sua, & exhibit ad seducendum gentes, quæ
 “in quatuor angulis terræ, *Gogum* & *Magogum*, ut congreget eos in bellum,
 “ascenderunt super planitiem terræ, & circumdederunt castra sanctorum,
 “civitatem dilectam,” Apoc: xx: 7, 8, 9. ibi similia per *Gogum* & *Ma-*
gogum significantur: Externus Cultus separatus ab interno, hoc est, separa-
 tus ab amore in Dominum, & ab amore erga proximum, non est nisi quam
 idololatricus, qui circumdat castra sanctorum, & civitatem dilectam. De
Mefchech & *Thubal* apud Ezechielem, “Ibi *Mefchech* & *Thubal*, & omnis
 “turba ejus, circum circa eum sepulcra ejus, omnes præputiati, confossi gla-
 “dio, quia dederunt terrorem sui in terra viventium,” xxxii: 26. ubi de
 Ægypto seu scientificis, per quæ explorare volunt spiritualia; *Mefchech* & *Thu-*
bal pro doctrinalibus quæ sunt ritualia, quæ præputiata vocantur quando nullus
 amor; inde confossi gladio, & terror in terra viventium. De *Javan* apud
 Joelem, “Filios *Jehudæ* & filios *Hierosolymæ* vendidistis filiis *Javanimo-*
 “*rum*, ut longe removeatis eos desuper termino eorum,” iv: 6. filii *Je-*
hudæ pro cœlestibus fidei, filii *Hierosolymæ* pro spiritualibus fidei, ita pro
 internis, filii *Javanimorum* pro cultu in externis separato ab interno, qui cul-
 tus quia tam longe ab interno remotus est, dicitur quod removerint eos longe
 a termino suo. *Javan* & *Thubal* pro ipso vero externo cultu, apud Esaiam,
 “Veniens ad congregandum omnes gentes & linguas, & venient & videbunt
 “gloriam meam, & ponam in illis signum, & mittam ex illis evasores ad Gen-
 “tes *Tharschisch*, *Puth* & *Lud*, trahentes arcum, *Thubal* & *Javan*, insulas lon-
 “ginquas, quæ non audiverunt famam mei, & non viderunt gloriam meam,
 “& indicabunt gloriam meam in gentibus,” lxvi: 18, 19. ubi de Regno
 Domini & adventu Ipsi; *Thubal* & *Javan* pro iis qui in cultu externo
 correspondente interno, qui instruendi de internis.

1152. Vers: 3, 4. Et filii *Gomer*; *Askenas*, & *Riphat*, & *Thogarmab*.
 Et filii *Javan*; *Elischah*, & *Tharschisch*, *Kittim*, & *Dodanim*. Per filios *Go-*
mer significantur etiam illi, qui externum cultum habuerunt, sed derivatum
 ab illo, qui fuit apud gentem *Gomer*: *Askenas*, *Riphath* & *Thogarmah*,
 fuerunt totidem gentes apud quas talis cultus fuit, per quas etiam significan-
 tur totidem doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, derivata a cultu externo apud
Gomerem: per filios *Javan* significantur adhuc alii, quibus fuit externus cul-
 tus derivatus a cultu qui fuit apud gentem *Javan*: *Elischah*, *Tharschisch*,
 Kit-

Kitthim & Dodanim, fuerunt totidem gentes, apud quas talis cultus fuit, per quas etiam significantur totidem doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, derivata a cultu externo apud Javan.

1153. Quod per filios Gomer significantur etiam illi, qui externum cultum habuerunt, sed derivatum ab illo qui fuit apud gentem Gomer, sequitur ex illis quæ prius aliquoties dicta & ostensa sunt de significatione Filiorum; tum ex eo, quod Gomer sit una gens inter illas, quæ cultum externum correspondentem interno habuit: septem gentes in priori versu nominantur quæ in tali cultu fuerunt, hic iterum septem gentes quæ filii Gomeri & Javanis vocantur: quæ autem differentia specifica fuit inter unam & alteram, non dici potest, quia hic solum nominantur; apud Prophetas autem, ubi in specie de hoc & illo cultu Ecclesiæ agitur, differentiæ constare possunt: in genere omnes differentiæ cultus externi, sicut etiam interni, se habent secundum adorationem Domini in cultu, & adoratio se habet secundum amorem in Dominum, & amorem erga proximum, nam in amore est Dominus præsens, ita in cultu, cujus ideo differentiæ apud has gentes, quæ nominantur, se ita habuerunt: ut adhuc clarius dicatur, quomodo differentiæ cultus se habent, & quomodo se in Ecclesia Antiqua apud varias gentes habuerunt, sciendum, quod omnis verus cultus consistat in adoratione Domini, adoratio Domini in humiliatione, humiliatio in sui agnitione quod apud se nihil vivum, & nihil bonum, sed quod apud se omne sit mortuum, imo cadaverosum; & in agnitione quod a Domino omne vivum & omne bonum; quo plus homo hæc agnoscit, non ore sed corde, eo plus est in humiliatione, proinde eo plus in adoratione, hoc est, in vero cultu, & eo plus est in amore & charitate, & eo plus est in felicitate, in uno est alterum, ita conjuncta ut inseparabilia; inde quæ & quales differentiæ cultus sint, constare potest. Qui hic nominantur, & appellantur filii Gomeri & Javanis, sunt illi, qui etiam cultum externum correspondentem interno habuerunt, sed aliquanto remotiorem, quam illi, qui in versu præcedente nominati, ideo etiam vocantur filii; generationes successive descendentes seu derivationes hic procedunt ab interiori versus exteriora; quo magis sensualis fit homo, eo magis exterior, proinde remotior fit a vero cultu Domini, nam magis participat de mundo, corpore & terra, & minus de spiritu, inde remotior: hi, quia filii Gomeri & Javanis dicuntur, quia magis sensuales, in externis adhuc magis cultum posuerunt, quam parentes ita dicti & patruales, quare hic alteram classem constituunt.

1154. Aschkenas, Riphath & Thogarmah, quod fuerint totidem gentes, apud quas talis cultus fuit, & quod per illas significantur totidem doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, derivata a cultu externo apud Gomerem, constat apud Prophetas, ubi etiam nominantur eadem gentes, & per eas significantur ubi-vis doctrinalia aut ritualia in utroque sensu, ut solitum, nunc in genuino, nunc in opposito: Aschkenas apud Jeremiam, "Tollite signum in terra, clangite buccina in gentibus, consecrate contra eam gentes, audire facite contra eam regna Ararath, Minni, & Aschkenas," LI: 27. ibi de destructione Babelis, ubi

ubi Aschkenas pro cultu ejus idololatrico, seu pro externo separato ab interno, qui Babellem destruit; in specie pro falsis doctrinalibus; ita in sensu opposito. Thogarmah apud Ezechielem, "*Javan, Thubal & Meschech*, hi negotiatores tui, in anima hominis, & vasa æris dederunt mercatu tuo. De *Beththogarmab* equos & equites, & mulos dederunt subsidiis tuis," xxvii: 13, 14, ubi de Tyro, per quam repræsentati sunt, qui cognitiones rerum cœlestium & spiritualium possiderunt; Javal, Thubal & Meschech sunt, ut prius, ritus varii repræsentativi seu correspondentes; Beththogarmah similiter, illorum ritus externi spectant cœlestia, hujus autem seu Beththogarmæ spiritualia, ut constat a significatione rerum, cum quibus negotiati sunt: hic in sensu genuino. Apud Eundem, "*Gomer & omnes alæ ejus, Beththogarmab* latera septentrionis, & "cum omnibus alis ejus," xxxviii: 6. pro perversis doctrinalibus, quæ sunt quoque latera septentrionis: hic in sensu opposito.

1155. Quod per filios Javan significantur adhuc alii, quibus fuit externus cultus derivatus a cultu, qui fuit apud gentem Javan, pariter constare potest apud Prophetas, ubi nominantur in serie cum ipsis rebus, in qua non aliter significant ac res. Quod solum nominentur filii Gomeri, & filii Javanis, non autem cæterorum qui in vers: 2, ubi septem sunt, causa est, quia filii unius se referunt ad classem spiritualium, & filii alterius ad classem cœlestium; quod filii Gomeri ad classem spiritualium, constat a locis apud Prophetas mox supra allatis; quod autem filii Javanis ad classem cœlestium, a sequentibus patebit; classis spiritualium distinguitur a classe cœlestium per id, quod illa spectent vera fidei, & hæc bona fidei, quæ sunt charitatis; hæc distinctiones, tametsi ignotissimæ sunt in mundo, usque in cœlo sunt notissimæ, imo non solum quoad differentias in genere, sed etiam quoad differentias in specie, ubi non minimum differentia datur, quod non ordinatissime distinctum est; in mundo non scitur plus quam quod cultus sint, & quod differant, & quidem modo in externis, in cœlo autem ipsæ differentia, quæ innumerabiles sunt, ad vivum patent, & quidem quales sunt in internis.

1156. Elischah, Tharschisch, Kitthim & Dodanim, quod fuerint totidem gentes apud quas talis cultus, & quod per eas significantur totidem doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, derivata a cultu externo apud Javan, constare potest ab his apud Prophetas locis; de Elischah apud Ezechielem, "*Byssus in acupictura ex Ægypto fuit expansio tua, ut esset tibi in signum: hyacinthinum & purpura ex insulis Elischab* fuit tegumentum tuum," xxvii: 7. ubi de Tyro, per quam significantur qui possident divitias cœlestes & spirituales, seu cognitiones; acupictura ex Ægypto pro scientificis, & sic pro ritualibus repræsentativis spiritualium, hyacinthinum & purpura ex insulis Elischah pro ritualibus correspondentibus cultui interno, ita pro repræsentativis cœlestium; hic in sensu genuino: de Tharschisch apud Esaiam, "*Mittam ex illis evasores ad gentes Tharschisch, Put & Lud* trahentes arcum; *Thubal & Javan* insulas longinquas", lxvi: 19. Apud Eundem, "*Ejulate naves Tharschischi*, quia devastata est Tyrus, ut non sit domus pro intrando, e terra

“terra *Kitthim* manifestum hoc eis,” *xxiii*: 1, 14, & porro de Tharschisch. *Es*: *lx*: 9. *Jer*: *x*: 9. *Ezech*: *xxvii*: 12. *Psal*: *xlvi*: 8, ubi pro ritualibus seu doctrinalibus: de *Kitthim*, apud *Jeremiam*, “Transite in insulas *Kitthim*, & videte; & in Arabiam, & attendite probe, num factum sicut hoc,” *ii*: 10, & apud *Eundem*, “Dixit, non addas amplius exultare oppressa virgo filia *Zidonis*, ad *Kitthim* surge, transi, etiam ibi non quies tibi,” *xxiii*: 12, ubi *Kitthim* pro ritualibus. Apud *Ezechielem*, “Quercubus de *Baschane* fecerunt remos tuos, asserem tuum fecerunt ebore, filiam gressuum, ex insulis *Kitthim*,” *xxvii*: 6, ubi de *Tyro*; asser navis ex insulis *Kitthim* pro externis cultus, ita pro ritualibus, quæ se referunt ad classem cœlestium. Apud *Mosen*, “Naves e litore *Kitthim*, & affligent *Asehu* rem, & affligent *Eberum*,” *Num*: *xxiv*: 24, ubi etiam pro externo cultu seu pro ritualibus. Inde constare potest, quod per omnia hæc nomina significantur res in sensu interno, quæ res in sua serie sunt.

1157: *Verf*: 5. *Ex his dispersæ sunt insulæ gentium, in terris suis, quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gentes suas.* Ex his dispersæ sunt insulæ gentium in terris suis, significant, quod plurium gentium cultus ex illis extiterint; insulæ sunt particulares tractus, ita particulares cultus, qui adhuc remotiores fuerunt; terræ sunt illorum communia: quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gentes suas, significant quod illa secundum cujusvis genium; juxta linguam suam est juxta opinionem cujusvis; juxta familias suas est juxta probitatem; quoad gentes suas est quoad utrumque in communi.

1158. Quod ex his dispersæ sunt insulæ gentium in terris suis, significant quod plurium gentium cultus ex illis extiterint; & quod insulæ sint particulares tractus ita particulares cultus qui adhuc remotiores fuerunt, & quod terræ sint illorum communia, constat ex significatione *Insularum* in *Verbo*. Huc usque actum est de illis qui cultum externum habuerunt correspondentem interno; per septem filios *Japheti* significati sunt illi qui propius ad verum cultum internum accesserunt; per septem filios *Gomeri* & simul *Javanis*, illi, qui remotius a vero cultu interno fuerunt; per insulas gentium significantur illi, qui adhuc remotius, & proprie illi, qui inter se mutuo in charitate vixerunt, sed usque in ignorantia, non scientes quicquam de Domino, de doctrinalibus fidei *Ecclesiæ*, & de cultu interno, sed tamen quendam externum cultum habuerunt, quem religiose observarunt, tales vocantur *Insulæ* in *Verbo*, quare per *Insulas* significatur in sensu interno cultus qui remotior est: qui in sensu interno *Verbi* sunt, ut *Angeli*, ignorant quid *Insulæ*, talium enim ideam amplius non habent, sed pro iis percipiunt cultum remotiorem, qualis est gentium extra *Ecclesiam*: similiter etiam per insulas percipiunt illa intra ipsam *Ecclesiam*, quæ aliquantum remotiora sunt a charitate, sicut sunt amicitia, & civitates; amicitia non est charitas, minus adhuc civitas, sed sunt gradus infra charitatem, at quo plus trahunt a charitate, eo plus sunt sinceræ. Quod per *Insulas* talia significantur, constare potest ab his in *Verbo* locis; apud *Esaiam*

Esaïam, "Obmutescite Mihi, *Insulæ*, & populi innovent vires, accedant. VI-
 "derunt *Insulæ* & timuerunt, *fines terræ* trepidarunt, appropinquarent &
 "venerunt," xli: 1, 5. ibi *Insulæ* pro gentibus probis extra Ecclesiam, qui
 cultum suum externum religiose observarunt; ultimi termini, ubi Ecclesia, ap-
 pellantur *fines terræ*. Apud Eundem, "Non caligabit, & non confringet,
 "donec ponit in terra iudicium, & legem Ipsius *Insulæ* expectant. Cantate
 "Jehovæ canticum novum, laudem Ipsius a *sine terræ*, descendentes mare,
 "& plenitudo ejus, *Insulæ* & habitatores earum; ponent Jehovæ gloriam, &
 "laudem Ipsius in *Insulis* indicabunt," xlii: 4, 10, 12. *Insulæ* hic quo-
 que pro gentibus extra Ecclesiam, qui in ignorantia, simplicitate & probitate
 vixerunt: apud Eundem, "Attendite *Insulæ* ad Me, & auscultate populi
 "e *longinquo*," xlix: 1. similiter pro gentibus illis, quæ remotiores sunt a
 cultu Domini, & a cognitionibus fidei, quare dicitur e *longinquo*: apud Eun-
 dem, "In Me *Insulæ* sperabunt, & brachium meum expectabunt," li: 5.
 pro iisdem, quia sunt qui in probitate vivunt, dicitur, in Me sperabunt, &
 brachium meum expectabunt: apud Jeremiam, "Audite Verbum Jehovæ
 "gentes, & indicate in *Insulis e longinquo*," xxxi: 10. pro iisdem: apud
 Zephaniam, "Formidabilis Jehovah super illis, quia macie conficiet omnes
 "deos terræ, & incurvabunt se Ipsi, quisque de loco suo, omnes *Insulæ gen-
 "tium*" ii: 11. *Insulæ* gentium pro gentibus remotioribus a cognitionibus
 fidei: apud Davidem, "Jehovah regnat, exultet terra, lætentur *Insulæ* mul-
 "tæ; nubes & caligo circum circa Ipsum," Psalm: xcvi: 1. pro iisdem;
 ignorantia eorum hic repræsentative exprimitur per nubem & caliginem, sed
 quia in simplicitate & probitate, dicitur circum circa Ipsum. Quia per *Insu-
 las* significantur illa quæ remotiora sunt, etiam Tharschisch, Pul, Lud, Thu-
 bal & Javan, per quos significati sunt externi cultus, appellati sunt *Insulæ*,
 Es: lxxvi: 19. tum quoque Kitthim Jer: ii: 10. Cap: xxvii: 6. *Insulæ*
 quoque cum opponuntur terræ aut montibus, significant vera fidei, ex eo
 quod in mari sint; ita doctrinalia, quæ sunt ritualia.

1159. Quod quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gen-
 tes suas, significant quod illa secundum cujusvis genium; juxta linguam quod
 sit juxta opinionem cujusvis; juxta familias suas quod sit juxta probitatem;
 quoad gentes suas quod sit quoad utrumque in communi, constare potest a sig-
 nificatione Linguae, & Familiarum, & Gentium in Verbo, de quibus ex Di-
 vina Domini Misericordia, in sequentibus. Quod Lingua significet in sensu
 interno opinionem, ita principia & persuasiones, causa est, quia talis est Lin-
 guæ correspondentia cum intellectuali parte hominis, seu cum ejus cogitatione,
 qualis est effectus cum sua causa; talis etiam est influxus non solum cogita-
 tionum hominis in Linguae loquentis motus, sed etiam talis est influxus Cœli,
 de quo aliqua ab experientia, ex Divina Domini Misericordia, alibi. Quod
 Familiæ significant in sensu interno probitatem, tum charitatem & amorem,
 inde venit, quia omnia quæ amoris mutui sunt, se habent in cœlis sicut con-
 sanguinitates & affinitates, ita sicut familiæ, de quibus videatur n: 685;
 quare

quare in Verbo illa, quæ amoris aut charitatis sunt, exprimuntur per domos ut & per familias, quibus confirmandis hic non immorandum; quod domus significet talia, videatur n: 710. Quod Gentes significant utrumque in communi, constat ex significatione gentis seu gentium in Verbo; Gentes in bono sensu significant voluntaria & intellectualia nova, proinde bona amoris & vera fidei, at in sensu opposito significant mala & falsa, similiter etiam, domus, familiæ, linguæ, quod permultis confirmari potest a Verbo; causa est, quia Antiquissima Ecclesia distincta fuit in domos, in familias, & in gentes; domum constituerunt conjuges cum liberis & cum servis & ancillis; familiam constituerunt plures domus quæ non longe ab invicem distabant; gentes autem constituerunt plures familiæ; inde Gentes significabant in uno complexu omnes familias simul; similiter se habet in Cœlo, sed omnium respectus ibi est quoad amorem & fidem in Dominum, n: 685. Inde nunc significatio Gentium in sensu interno, quod sit commune complectens tam voluntaria quam intellectualia, seu quod idem est, tam quæ sunt amoris quam quæ sunt fidei, respective ad familias & domos, ex quibus, de his videantur etiam quæ prius n: 470, 471, 483. Ex his constat, quod gentes significant utrumque in communi; & quod quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, & quoad gentes suas, significant genium cujusvis hominis, familiæ, gentis, ad quam cultus ab Ecclesia Antiqua derivatus est.

1160. Vers: 6. *Et filii Cham; Kusch, & Mizraim, & Puth, & Canaan.* Per Cham significatur, hic ut prius, fides separata a charitate; per filios Chami, quæ fidei separatæ sunt: Kusch, Mizraim, Puth & Canaan, fuerunt totidem gentes, per quas in sensu interno significantur cognitiones, scientiæ, & cultus, quæ sunt fidei separatæ a charitate.

1161. Quod per Cham significetur fides separata a charitate, constat ab illis, quæ in Capite præc: de Chamo dicta & ostensa sunt.

1162. Quod per filios Chami significantur quæ fidei separatæ sunt, inde sequitur; ut sciri possit quid Cham, & inde quid filii Chami, sciendum est quid fides separata a charitate; fides separata a charitate est nulla fides, ubi nulla fides, nullus est cultus, neque internus, neque externus, si aliquis cultus, est cultus corruptus, quare per Chamum pariter significatur cultus internus corruptus: in falsa opinione sunt, qui fidem vocant solam scientiam cœlestium & spiritualium separatam a charitate, nam scientiam habent præ aliis quandoque omnium pessimi, ut qui in continuis odiis & vindiictis, inque adulteriis, vivunt, proinde qui infernales sunt, & post vitam corporis fiunt diaboli; inde constare potest, quod scientia non sit fides, sed fides est agnitio illorum quæ sunt fidei, & agnitio nusquam est externa sed interna, estque Solius Domini operatio per charitatem apud hominem, & agnitio nusquam est oris sed est vitæ, ex vita cujusvis sciri potest, qualis agnitio. Filii Chami dicuntur omnes, qui scientiam cognitionum fidei habent, & non charitatem; sive scientiam cognitionum interiorum Verbi, ipsorumque ejus mysteriorum; sive scientiam omnium quæ in Verbi sensu literalis sunt; sive scientiam aliarum veritatum, a quibus illas spectare possunt, quocunque nomine sint; sive cognitionem om-

nium ritualium cultus externi; si non charitatem habent, sunt filii Chami; quod tales sint, qui vocantur filii Chami, constat ex gentibus, de quibus nunc.

1163. Quod Kusch, Mizraim, Puth, & Canaan, fuerint totidem gentes, per quas in sensu interno significantur cognitiones, scientiæ, & ritualia, quæ sunt fidei separatæ a charitate, constare potest ex Verbo, ubi Gentes hæc passim nominantur, ibi enim per eas significantur talia; nempe per Kusch seu Æthiopiam cognitiones interiores Verbi, per quas confirmant principia falsa; per Mizraim seu Ægyptum, scientiæ seu varia scientifica, per quæ explorare volunt arcana fidei, & principia falsi inde confirmant; per Puth seu Lybiam, cognitiones ex sensu literali Verbi, per quas similiter principia falsa confirmant; per Canaan seu Canaanitas significantur ritualia seu externi cultus separati ab interno; omnia hæc cum separata sunt a charitate, vocantur filii Chami. Per easdem gentes significantur etiam simpliciter Cognitiones & Scientiæ, per Kusch Cognitiones interiores Verbi, per Ægyptum Scientiæ, per Puth Cognitiones ex sensu literali Verbi; quæ causa est, quod in utroque sensu accipiantur, tam in malo quam in bono, ut constare potest a sequentibus locis.

1164. Quod per Kusch seu Æthiopiam significantur Cognitiones interiores Verbi, per quas confirmant principia falsa, constat apud Jeremiam, "*Ægyptus* sicut flumen ascendit, & sicut flumina commoventur aquæ, & dixit, ascendam, obtegam terram, perdam civitatem, & habitantes in ea; ascende equi, & insanite currus, & egrediantur fortes *Kusch* & *Puth*, apprehendentes scutum," xlvi: 8. hic Ægyptus pro iis qui nihil credunt nisi ex scientificis illa capiant, inde omnia dubitativa, negativa & falsa, quod est ascendere, obtegere terram, & perdere civitatem: Kusch ibi, pro cognitionibus universalioribus & interioribus Verbi, quibus capta principia falsi confirmant; Puth pro cognitionibus ex sensu literali Verbi quæ sunt secundum sensum apparentias: apud Ezechielem, "Veniet gladius in *Ægyptum*, & erit dolor in *Kusch*, cum cadet confossus in *Ægypto*, & accipient turbam ejus, & destruentur fundamenta ejus, *Kusch* & *Puth*, & Lud, & tota Ereb & Kub, & filii terræ fœderis cum iis gladio cadent," xxx: 4, 5, 6. hæc nunquam aliquis sciret, quid esset, nisi ex sensu interno; & nisi nomina significant res, poene nullus sensus foret; sed hic per Ægyptum significantur scientiæ, per quas intrare volunt in mysteria fidei; Kusch & Puth vocantur fundamenta ejus, quia sunt cognitiones ex Verbo: apud Eundem, "In die illo exhibunt nuntii a coram Me in navibus ad terrendum *Kusch* confidentem, & erit dolor in iis juxta diem *Ægypti*," xxx: 9. Kusch pro cognitionibus ex Verbo confirmantibus falsa ex scientificis exclusa: apud Eundem, "Dabo terram *Ægypti* in vastitates, vastitatem desolationis a turri Sevene, & usque ad terminum *Kusch*," xxix: 10. ibi Ægyptus pro scientificis, Kusch pro cognitionibus interiorum Verbi, quæ sunt termini, quousque vadunt scientiæ: apud Esaïam, "Ducet rex Aschuris captivitatem *Ægypti*, & captivitatem *Kusch*, pueros & senes, nudum & discalceatum, & detectos nate, nuditatem *Ægypti*, & consternabuntur & erubescunt ob *Kuschum* spem eorum, & ob *Ægyptum* decus eorum," xx: 4, 5. ibi Kusch pro cognitionibus ex Verbo,

bo, quibus confirmantur falsa per scientifica capta; Aschur est ratiocinatio, quæ captivos ducit: apud Nahum, "*Kusch* fortitudo ejus & *Ægyptus*, & "non finis, *Puth* & *Lubim* fuerunt in auxilio tuo," III: 9. de Ecclesia vastata, ubi similiter *Ægyptus* pro scientificis, & *Kusch* pro cognitionibus. *Kusch* & *Ægyptus* simpliciter pro cognitionibus & scientiis, quæ sunt veritates, utiles illis, qui sunt in fide charitatis; ita in bono sensu; apud Esaiam, "Dixit Jehovah, labor *Ægypti*, & merces *Kuschi*, & *Sabæorum*, viri mensuræ, "ad te transibunt, & tibi erunt, post te ibunt in compedibus, transibunt, & "ad te incurvabunt se, ad te orabunt, tantummodo in te Deus, & non præ-
"terea alius Deus," XLV: 14. labor *Ægypti* pro scientia, merces *Kuschi* & *Sabæorum* pro cognitionibus spiritualium, quæ illis inserviunt, qui agnoscunt Dominum, nam eis omnis scientia & cognitio: apud Danielelem, "Rex septentrionis dominabitur in recondita auri & argenti, & in omnia desiderabilia *Ægypti*, & *Lubim* (*Puth*) & *Kuschim*, in incessibus tuis," XI: 43. *Puth* & *Kusch* ibi pro cognitionibus ex Verbo, *Ægyptus* pro scientificis: apud Zephaniam, "A transitu fluviorum *Kuschi* adoratores mei," III: 10. pro illis qui extra cognitiones, ita pro gentibus: apud Davidem, "Venient magnates ex *Ægypto*, *Kusch* accelerabit manus suas Deo," Psalm: LXVIII: 32. hic *Ægyptus* pro scientiis, & *Kusch* pro cognitionibus: apud Eundem, "Memorabo Rahabam & Babel inter cognoscentes Me, ecce Philistæa, & Tyrus, cum *Kuscho*, hic natus est ibi, (in civitate Dei)" Psalm: LXXXVII: 4. *Kusch* pro cognitionibus ex Verbo, quare dicitur natus in civitate Dei. Quia *Kusch* significat cognitiones interiores Verbi, & intelligentiam inde, ideo dicitur, quod fluvius secundus exiens ex horto Eden circumdederit totam terram *Kusch*, de quo videatur prius, n: 117.

1165. Quod per *Misraim* seu *Ægyptum* significantur in Verbo scientiæ, seu varia scientifica, per quæ explorare volunt arcana fidei, & principia falsi inde capta confirmant; tum etiam simpliciter scientiæ, ita quæ utiles; constat non solum a locis nunc allatis, sed etiam a permultis aliis, quæ omnia si adducerentur, paginas implerent; videantur Esai: XIX: 1 ad f. Cap: xxx: 1, 2, 3. Cap: xxxi: 1, 2, 3. Jerem: II: 18, 36. Cap: XLII: 14 ad f. Cap: XLVI: 1 ad f. Ezech: XVI: 26. Cap: XXIII: 5. Cap: XXIX: 1 ad f. Cap: xxx: 1 ad f. Hosch: VII: 11. Cap: IX: 3, 6. Cap: XI: 1, 5, 11. Mich: VII: 12. Sachar: X: 10, 11. Psalm: LXXX: 9. seq:

1166. Quod per *Puth* seu *Lybiam* significantur in Verbo cognitiones ex sensu literali, per quas similiter principia falsa confirmantur; tum quoque simpliciter cognitiones tales, constat a locis prius allatis ubi de *Kusch*, per quem quia similiter cognitiones sed interiores significantur, in Verbo *Puth* cum *Kusch* simul nominantur, quæ loca ibi videantur allata ex Jerem: XLVI: 8. Ezech: xxx: 4, 5, 6. Nah: III: 9. Dan: XI: 43.

1167. Quod per *Canaanem* seu *Canaanitam* significantur in Verbo ritualia, seu externi cultus separati ab interno, ex permultis locis constat, cum primis in historicis, qui quia tales erant tempore, cum filii Jacobi intromissi in terram, permixtum fuit, ut extirparentur, sed in sensu interno Verbi omnes

illi per Canaanitas intelliguntur, qui externum cultum separatum ab interno habent; & quia præ cæteris Judæi & Israelitæ tales fuerunt, in Verbo prophetico ii in specie significantur, ut solum ex his binis locis constare potest, apud Davidem, "Fuderunt sanguinem innocentem, sanguinem filiorum & filiarum suarum, quos sacrificabant idolis *Canaanis*, & prophanata est terra sanguinibus, & immundi facti operibus suis, scortatique sunt factis suis," Psalm: cvi: 38, 39, ibi fundere sanguinem filiorum & filiarum in sensu interno est quod extinxerint omnia vera fidei & bona charitatis; filios & filias sacrificare idolis Canaanis significat illa quæ sunt fidei & charitatis prophanare per cultum externum separatum ab interno, qui non nisi quam idololatrius est, ita immundi facti operibus suis & scortati factis suis. Apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih Hierosolymæ, negotiationes tuæ, & natales tui de terra *Canaane*, pater tuus Emorraeus, & mater tua Chittæa," xvi: 3. ubi aperte dicuntur a terra Canaanæa. Quod Canaan significet cultum externum separatum ab interno, videantur quæ prius n: 1078. 1094.

1168. Vers: 7. *Et filii Kusch; Seba & Chavillah, & Sabtha, & Raamah, & Sabtheke. Et filii Ramæ, Scheba & Dedan.* Per filios Kusch significantur illi, qui internum cultum non habuerunt, sed cognitiones fidei, in quibus possidendis religionem posuerunt: Sebah, Chavillah, Sabtha, Raamah, & Sabtheke, sunt totidem gentes, apud quas fuerunt; in sensu interno per easdem significantur ipsæ cognitiones: per filios Ramæ similiter significantur illi, qui internum cultum non habuerunt, sed cognitiones fidei, in quibus possidendis religionem posuerunt; Scheba & Dedan sunt gentes apud quas fuerunt; in sensu interno per easdem significantur ipsæ cognitiones; sed cum differentia, per filios Kusch significantur cognitiones spiritualium, per filios Ramæ cognitiones cœlestium.

1169. Quod per filios Kusch significantur illi, qui internum cultum non habuerunt, sed cognitiones fidei, in quibus possidendis religionem posuerunt, constat a Kusch, cujus filii sunt, per quem significantur cognitiones interiores rerum spiritualium, ut supra ostensum; ut & a Verbo, ubi illæ gentes nominantur.

1170. Quod Seba, Chavillah, Sabtha, Raamah, Sabtheke, sint totidem gentes, apud quas fuerunt, & quod in sensu interno per easdem significantur ipsæ cognitiones, constare potest ab illis locis ex Verbo, quæ infra adducenda.

1171. Quod per filios Raamæ, similiter significantur illi, qui internum cultum non habuerunt, sed cognitiones fidei, in quibus possidendis religionem posuerunt; & quod Scheba & Dedan, sint gentes, apud quas fuerunt, & quod in sensu interno per easdem significantur ipsæ cognitiones, patet a sequentibus locis apud prophetas; ab his de Seba, Scheba & Raamah; apud Davidem, "Reges Tharschisch & Insularum munus adducent, & reges *Scheba* & *Seba* honorarium adferent, & incurvabunt se Ipsi omnes reges," Psalm: lxxii: 10, 11. ubi de Domino, Ipsius Regno, & Ecclesia cœlesti; quod hic per munus & honorarium significantur cultus, quisque videre potest, sed quinam & quales cultus non sciri potest, nisi sciatur quid per Tharschisch

schisch & insulas, & per Schebam & Sebam intelligitur; quod per Tharsisch & Insulas intelligantur cultus externi correspondentes interno, prius ostensum est, & quod per Schebam & Sebam cultus interni, inde sequitur, nempe per Schebam cultus cœlestia, & per Sebam cultus spiritualia. Apud Esaïam, "Dedi expiationem tui Egyptum, *Kusch & Sebam* loco tui," XLIII: 3, ubi Kusch & Seba pro spiritualibus fidei. Apud Eundem "Labor Ægypti, & merces *Kuschi & Sebæorum*, viri mensuræ, ad te transibunt," XLV: 14. labor Ægypti pro scientia, merces Kuschi & Sebæorum pro cognitionibus spiritualium, quæ inserviunt illis qui credunt in Dominum. Apud Eundem, "Turma Camelorum obteget te, dromades Midianis & Ephæ, omnes e *Scheba* venient, aurum & thus portabunt, & laudes Jehovæ annuntiabunt, omnis grex *Arabie* congregabuntur tibi," LX: 6, 7. ubi per Schebam intelliguntur cœlestia & spiritualia inde, quæ sunt aurum & thus, & explicantur quod sint laudes Jehovæ, hoc est, cultus internus. Apud Ezechielem, "Negotiatores *Schebæ & Raamæ*, hi negotiatores tui in primario omnis aromatis, & in omni lapide pretioso, & aurum dederunt subsidiiis tuis," XXVII: 22, 23. de Tyro, ubi quid per Schebam & Raamam significatur, constat ex negotiatione, quæ dicitur aroma, lapis pretiosus, & aurum, aroma in sensu interno est charitas, lapis pretiosus est fides inde, aurum est amor in Dominum, quæ omnia sunt cœlestia per Schebam significata; talium cognitiones proprie sunt Scheba, quare hic appellantur negotiationes, quibus imbuuntur qui sunt homines Ecclesiæ, nam absque cognitionibus nemo potest fieri homo Ecclesiæ; similia repræsentata sunt per Reginam *Schebæ*, quæ venit ad Salomonem, & illi apportavit aromata, aurum, & lapidem pretiosum, I Reg: x: 1, 2, 3: tum etiam per sapientes ab oriente, qui venerunt ad Jesum, cum natus, & procidebant & adorabant Ipsum, & aperiebant thesauros suos, & offerebant Ipsi dona, aurum, thus, & myrrham, Matth: 11: 1, 11. per quæ significatum Bonum cœleste, spirituale, & naturale. Apud Jeremiam, "Quid Mihi thus e *Scheba* veniat, & calamus optimus e terra longinqua; holocausta vestra non ad complacentiam," VI: 20. hic etiam patet, quod per Schebam significantur cognitiones & adorationes, quæ sunt thus & calamus, sed hic quæ sunt absque charitate, quæ non grata.

1172. Quod per Dedanem significantur cognitiones cœlestium inferiorum, quæ sunt in ritualibus, constat a sequentibus in Verbo locis; apud Ezechielem, "Filii *Dedan* negotiatores tui, Insulæ multæ mercatores manus tuæ, cornua eboris, & ebena adduxerunt honorarium tuum," XXVII: 15. cornua eboris & ebena sunt in sensu interno bona exteriora, quæ sunt cultus seu ritualium: apud Eundem, "*Dedan* negotiatrix tua in vestibus libertatis pro curru; Arabia & omnes principes Kedar," XXVII: 20, 21. ubi vestes libertatis pro curru similiter sunt bona exteriora, seu ritualium: apud Jeremiam, "Putida facta est sapientia eorum, fugite, averterunt se, in profundum demiserunt se ad habitandum, habitatores *Dedan*," XLIX: 8. hic Dedan in proprio sensu pro ritualibus, in quibus non cultus internus seu adoratio Domini

mini ex corde, de quibus prædicatur quod avertant se, & in profundum se demittant ad habitandum. Ex his nunc constat, quod per filios Kusch significantur cognitiones spiritualium, & per filios Raamæ cognitiones cœlestium.

1173. Verſ: 8, 9. *Et Kuſch genuit Nimrodum: is cepit eſſe potens in terra. Is fuit potens venatione coram Jehová; propterea dicebatur, ſicut Nimrod potens venatione coram Jehová.* Per Kuſch ſignificantur hic, ut prius, cognitiones interiores rerum ſpiritualium & cœleſtium: per Nimrodum ſignificatur illi, qui internum cultum fecerunt externum; ita per Nimrodum ſignificatur talis externus cultus; quod Kuſch genuit Nimrodum, eſt quod qui cognitiones interiorum habuerunt, talem cultum inſtituerint: is fuit potens in terra, ſignificat, quod talis religio in Eccleſia invaluit; terra eſt Eccleſia, ut prius: is fuit potens venatione coram Jehová, ſignificat quod multis perſuaſerit: propterea dicebatur, ſicut Nimrod potens venatione coram Jehová, ſignificat, quia tam multi perſuadebantur, quod talis formula ſolennis facta, & porro ſignificat, quod talis religio facile animos hominum captet.

1174. Quod per Kuſch ſignificantur cognitiones interiores rerum ſpiritualium & cœleſtium, conſtat ab illis, quæ prius de Kuſch dicta & oſtenſa ſunt.

1175. Quod per Nimrodum ſignificantur illi qui internum cultum fecerunt externum, & quod ita per Nimrodum ſignificetur talis externus cultus, conſtare poteſt ab illis quæ ſequuntur; in antecellum hic dicendum, quid per internum cultum facere externum intelligitur; prius dictum & oſtenſum eſt, quod internus cultus, qui eſt ex amore & charitate, ſit ipſe cultus, & quod externus cultus abſque hoc interno nullus cultus ſit; at cultum internum facere externum eſt, cultum externum eſſentialem facere præ interno, quod eſt inverſum prioris, ſicut dicere, quod nullus cultus ſit internus abſque externo, cum tamen ita ſe habet, quod nullus cultus externus ſit abſque interno; religio illorum qui fidem ſeparant a charitate talis eſt, nempe quod illa quæ fidei ſunt præferant illis quæ ſunt charitatis, ſeu quæ cognitionum fidei, illis quæ ſunt vitæ, ita formalia præ eſſentialibus; omnis cultus externus eſt formale cultus interni, nam internus eſt ipſum eſſentiale, ex formali abſque ſuo eſſentiali facere cultum, eſt internum facere externum; ut pro exemplo, ſi quis viveret, ubi non Eccleſia, non prædicatio, non ſacramenta, nullum ſacerdotium, quod is non poſſet ſalvari, aut habere aliquem cultum, cum tamen is ex interno poſſit colere Dominum; ſed inde non ſequitur, quod externus abeſſe debeat; ut maniſeſtius pateat, ſit quoque pro exemplo, ponere ipſum eſſentiale cultus in eo, ut frequentent Eccleſias, obeant ſacramenta, audiant prædicationes, orent, obſervent feſta, & plura quæ externa & ceremonialia ſunt, & perſuadere ſibi quod hæc ſatis ſint, loquendo de fide, quæ omnia ſunt formalia cultus; qui vero cultum ex amore & charitate eſſentialem faciunt, ii ſimiliter faciunt, nempe frequentant Eccleſias, obeunt ſacramenta, audiunt prædicationes, orant, obſervant feſta, & plura, & hæc admodum diligenter & ſollicite, ſed in illis non ponunt eſſentiale cultus; in horum

horum externo cultu, quia in illo est internus, est sanctum & vivum, sed in illorum, de quibus supra, non sanctum & non vivum; ipsum enim essentialiter est quod sanctificat & vivificat formale seu ceremoniale; at fides separata a charitate non sanctificare & vivificare potest cultum, quia abest essentia & vita; talis cultus vocatur Nimrodus, & nascitur a cognitionibus quæ sunt Kusch, & hæc a fide separata a charitate, quæ fides est Chamus; ex Chamo seu ex fide separata, per cognitiones quæ sunt fidei separatæ, nusquam alius cultus nasci potest. Hæc sunt quæ significantur per Nimrodum.

1176. Quod Kusch genuit Nimrodum, sit quod qui cognitiones interiorum habuerunt, talem cultum instituerint, constat ex illis quæ nunc dicta sunt; cognitiones interiorum sunt illa, quæ doctrinalia vocant, & quæ etiam distinguunt a ritualibus; sicut pro exemplo præcipuum eorum doctrinale est, quod fides sola salvificet, sed nesciunt, quod amor in Dominum & amor erga proximum, sit ipsa fides, & quod cognitiones quas vocant fidem, non sint nisi ob finem, ut per illas accipiant a Domino amorem in Ipsum, & amorem erga proximum, & quod hæc fides sit, quæ salvificat: illi qui solas cognitiones vocant fidem, sunt qui talem cultum gignunt & instituunt, de quo supra.

1177. Quod is fuit potens in terra, significet quod talis religio in Ecclesia invaluit, constare potest ex illis, quæ mox sequuntur. Quod Terra sit Ecclesia, ostensum est prius n: 620, 636, 662. & alibi.

1178. Quod is fuit potens venatione coram Jehovah, significet quod multis persuaserit, constat ex fide separata a charitate, quod talis; tum a significatione Venari in Verbo: fides separata a charitate, talis est, quod facile persuadeantur, plurima pars hominum non sciunt quid sunt interna, sed quid externa; & plurima pars in sensualibus, voluptatibus & cupiditatibus degunt, & se ac mundum spectant, ideo facile captantur a tali religione. A significatione venari; in Verbo venari significat in genere persuadere, in specie captare animos ad blandiendo eorum sensualibus, voluptatibus & cupiditatibus, utendo doctrinalibus, quæ explicant secundum genium suum & alterius ex arbitrio, ex causa sui ut magni sint honore & opulentia, ita persuadendo; ut constat apud Ezechielem, "Væ consuentibus pulvillos super omnibus axillis manuum mearum, & facientibus velamina super caput omnis stature ad Venandum animas, animas Venamini populo meo, & animas vobis vivificatis: & prophanaſti Me in populo meo pro pugillis hordeorum, & pro frustis panis, ad occidendum animas, quæ non morientur, & ad vivificandum animas, quæ non vivent, mentiundo vos populo meo, audientibus mendacium. Ecce Ego, quoad pulvillos vestros, quibus vos Venantes ibi animas ad evolandum, & abrumpam eos desuper brachiis vestris, & dimittam animas, quas vos Venantes, animas ad evolandum, & disrumpam velamina vestra, & eripiam populum meum e manu vestra, & non erunt amplius in manu vestra in Venationem," XIII: 18, 19, 20, 21. hic explicatur quid venari, quod sit decipere per persuasiones, & per cognitiones, quas pervertunt, quasque in favorem sui, & secundum genium alterius, explicant: apud Micham,

"Periit

“ Periit misericors e terra, & rectus inter hominem nullus, omnes ii sanguinibus insidiantur, vir fratrem suum *Venatur* reti, quando malum faciunt volis pro benefaciendo, princeps interrogans & judicans propter retributionem, & magnus est loquens perversitatem animæ suæ is, & torquent eam,” VII: 2, 3. hic similiter explicatur quid venari, quod insidiari sui causa, seu falsum dicere verum, & loqui perversitatem & torquere, sic persuadendo: apud Davidem, “ Vir linguæ, non firmabitur in terra, vir violentiæ malum *Venatur* ei in subversiones,” Psalm: cXL: 12. ibi de impiis qui per falsa persuadent, male cogitant, blande loquuntur, fallendi causa; lingua ibi pro mendacio.

1179. Propterea dicebatur, sicut Nimrod potens venatione coram Jehovah, quod significet, quia tam multi persuadebantur, quod talis formula solennis facta; & quod porro significet, quod talis religio facile animos hominum caperet, constare potest ab illis quæ dicta sunt, tum ab ipso sensu literæ; & præterea, quia antiquitus nomina indebant rebus, hoc nomen indiderunt huic cultui, nempe quod Nimrodus, hoc est, cultus hic, potens venatione, hoc est, esset captans animos; quod coram Jehovah, est quia ii, qui in tali cultu fuerunt, fidem separatam vocarunt Jehovah, seu virum Jehovah, ut constat ab illis quæ dicta prius, n: 340, de Caino, per quem similiter fides separata a charitate significatur; at differentia inter Cainum & Chamum est, quod illud fuisset in Ecclesia coelesti quæ perceptionem habuit, at hoc in Ecclesia spirituali, quæ nullam perceptionem habuit, quare illud enormius fuit, quam hoc: tales vocati sunt antiquitus Potentes, ut apud Esaïam, “ Consumetur omnis gloria Kedaris, & residuum numeri, arcus *Potentium* filiorum Kedaris imminuentur,” XXI: 17. & apud Hoseam, “ Araftis impietatem, iniquitatem messuistis, comedistis fructum mendacii, quia confusus est viæ tuæ, multitudini *Potentium* tuorum,” x: 13. & alibi: viros & potentes se vocarunt ex fide, est enim in Lingua originali vox per quam exprimitur potens, & simul vir, quæ vox in Verbo prædicatur de fide, & quidem in utroque sensu.

1180. Vers: 10. *Et fuit principium Regni ejus Babel, & Erech, & Akkad, & Kalneb, in terra Schinear.* Fuit principium regni ejus, significat quod sic inchoavit talis cultus: Babel, Erech, Akkad, Kalneh in terra Schinear, significant quod ibi loci fuerint tales cultus; & simul per easdem significantur ipsi cultus, quorum externa apparent sancta, sed interiora sunt prophana.

1181. Quod principium regni ejus, significet quod sic inchoaverit talis cultus, constat a significatione Babelis in terra Schinear, de qua in sequentibus.

1182. Quod Babel, Erech, Akkad, Kalneh in terra Schinear significant quod ibi loci fuerint tales cultus, & quod per easdem simul significantur ipsi cultus, quorum externa apparent sancta, sed interiora sunt prophana, constat a significatione Babelis & terræ Schinear; in Verbo multum agitur de Babele, & per eam ubivis significatur cultus talis, nempe quod externa appareant sancta, sed interiora sunt prophana; sed quia de Babele agitur in Capite sequente, ibi ostendendum venit, quod per Babelem talia significantur; tum quod

quod cultus talis in principio non ita prophanus fuerit, ac postea factus est; cultus enim externus se prorsus habet secundum interiora, quo magis insonantia sunt interiora, eo magis insons est cultus externus; at quo magis fæda sunt interiora, eo magis fædus est cultus externus; & quo magis prophana sunt interiora, eo magis prophanus est cultus externus; ut res paucis dicatur, quo plus amoris mundi & sui est apud hominem qui est in cultu illo externo, eo minus vivum & sanctum inest ejus cultui; quo plus odii erga proximum in amore sui & mundi, eo magis prophanum inest cultui; quo plus malitiæ in odiis, eo adhuc magis prophanum inest cultui; & quo plus doli in malitia, eo adhuc magis prophanum inest cultui; illa & hæc sunt interiora cultus externi, qui significatur per Babel, de quo in Capite sequente.

1183. Quid per Erech, Akkad, Kalneh, in terra Schinear, in specie significatur, non ita constare potest, quia in Verbo alibi non memorantur, præter Kalneh, apud Amos, Cap: vi: 2, sed sunt differentię talis cultus. Quod autem terram Schinear attinet, in qua hi cultus, quod per eam in Verbo significetur cultus externus, in quo prophanum, constat a significatione ejus in Cap: seq: xi: vers: 2, tum etiam apud Sachariam, Cap: v: 11, imprimis apud Danielelem, ubi hæc, "Dedit Dominus in manum Nebuchadnezzaris, regis Babelis, Jehojakimum regem Jehudæ, & partem vasorum domus Dei, & deduxit eos in *terram Schinear*, in domum Dei sui, & vasa intulit in domum thesauri Dei sui," 1: 2. per quæ significatur, quod sancta prophanata; vasa domus Dei sunt sancta; domus Dei regis Babelis in terra Schinear sunt prophana, in quæ sancta illata sunt; hæc tametsi historica sunt, usque involvunt arcana illa, sicut omnia historica Verbi; & porro constat ex prophanatione eorundem vasorum, apud Danielelem, Cap: v: 3, 4, 5, per quæ nisi sancta repræsentata fuissent, nusquam talia contigissent.

1184. Vers: 11, 12. *E terra ista egressus est Aschur, & ædificavit Niniven, & Rechoboth urbem, & Kalach. Et Resen inter Niniven & inter Kalach; hæc urbs illa magna.* E terra ista egressus est Aschur, significat qui in tali cultu externo fuerunt, cæperint ratiocinari de internis cultus; Aschur est ratiocinatio: & ædificavit Niniven, & Rechoboth urbem, & Kalach, significat quod sic doctrinalia fidei sibi formaverint; per Niniven significantur doctrinalium falsa; per Rechoboth & Kalach, quoque talia ex alia origine: Resen inter Niniven & Kalach, significat quod quoque formaverint sibi doctrinalia vitæ; per Resen significantur doctrinalium falsa inde; Ninive est falsum ex ratiociniis; Kalach est falsum a cupiditatibus; inter Niniven & Kalach est falsum ex utroque: hæc urbs illa magna, significat doctrinalia, quod illa increbuerint.

1185. Quod e terra ista egressus est Aschur, significet quod illi qui in tali cultu externo fuerunt, cæperint ratiocinari de internis cultus, constare potest ex significatione Aschuris in Verbo, quod sit ratio & ratiocinatio, de qua in mox sequentibus: duplex hic sensus apparet, nempe quod Aschur ex terra ista egressus, tum quod Nimrod ex terra ista egressus, in Aschur seu Assyriam; ita dictum, quia utrumque significatur, tam scilicet quod ratiocinatio de spi-

ritualibus & cœlestibus ex tali cultu existat, hoc est, quod Aschur egressus e terra Schinear; quam quod talis cultus ratiocinetur de spiritualibus & cœlestibus, hoc est, quod Nimrod egressus e terra in Aschurem seu Assyriam.

1186. Quod Aschur sit ratiocinatio, constat a significatione Aschuris seu Assyriæ in Verbo, ubi jugiter accipitur pro illis quæ rationis sunt, in utroque sensu, nempe pro rationalibus & pro ratiocinationibus (per rationem & rationalia intelliguntur proprie illa quæ vera sunt, per ratiocinationem autem & ratiocinia ea quæ falsa); Aschur, quia significat rationem & ratiocinationem, plerumque adjungitur Ægypto, quæ significat scientifica, quia ratio & ratiocinatio est ex scientificis. Quod Aschur Ratiocinationem significet, constat apud Esaiam, "Væ *Aschur*, virga iræ meæ, ille non rectum cogitat, & cor ejus non rectum meditatur, dixit, in virtute manus meæ feci, & in sapientia mea, quia intelligens sum," x: 5, 7, 13. ubi Aschur pro ratiocinatione, de quo ideo prædicatur, quod non rectum cogitet & meditetur, & dicitur quod per sapientiam suam, quia intelligens. Apud Ezechielem, "Duæ mulieres, filia unius matris, scortatæ sunt in Ægypto, in adolescentiis suis scortatæ sunt, scortata est una, & dilexit amafios suos, *Aschurem* (Assyrios) pro pinquos, vestitos hyacinthino, duces & præfectos, juvenes desiderii omnes eos, equites equitantes equis; venerunt ad eam filii Babelis, & polluerunt eam per scortationem suam," xxiii: 2, 3, 5, 6, 17. ubi Ægyptus pro scientificis, Aschur pro ratiocinatione, filii Babelis pro falsis ex cupiditatibus. Apud Eundem, "Hierosolyma scortata es cum filiis Ægypti, scortata es cum filiis *Aschuris*; multiplicasti scortationem usque in terra Canaan ad Chaldæam," xvi: 26, 28, 29. Ægyptus similiter pro scientificis; Aschur pro ratiocinatione; ratiocinatio ex scientificis de spiritualibus & cœlestibus vocatur scortatio, & hic & alibi in Verbo; quod non scortatio sit cum Ægyptiis & cum Assyriis, quisque videre potest: apud Jeremiam, "Israel, quid tibi cum via Ægypti, ad bibendum aquas Schichoris, & quid tibi cum via *Aschuris*, ad bibendum aquas fluvii (Euphratis)" ii. 18, 36. similiter Ægyptus pro scientificis, & Aschur pro ratiocinatione. Apud Eundem, "Pecus dispersa Israel, leones dispulerunt, prior comedit eum Rex *Aschuris*, & hic posterior deossavit eum rex Babelis", i: 17, 18. Aschur pro ratiocinatione de spiritualibus. Apud Micham, "Erit hæc pax, *Aschur* cum venerit in terram nostram, & cum calcaverit palatia nostra, & constituemus super eum septem pastores, & octo principes hominum, & depascent terram *Aschuris* gladio, & terram Nimrodi in portis ejus, & liberabit ab *Aschure*, cum venerit in terram nostram, & cum calcaverit terminum nostrum," v: 4, 5, ibi de Israele seu Ecclesia spirituali, de qua dicitur, quod Aschur non intrabit, hoc est, quod non ratiocinatio; terra Nimrodi pro tali cultu qui significatus est per Nimrodum, in quo mala & falsa interiora. Quod etiam Aschur in Verbo sit Ratio quæ apud hominem Ecclesiæ, per quam perspicit verum & bonum, constat apud Hoseam, "Pavebunt sicut avis ex Ægypto, & sicut columba e terra *Aschuris*," xi: 11: ubi Ægyptus pro scientia hominis Ecclesiæ, & Aschur pro ratione ejusdem; quod avis sit scientificum intellectuale,

tellectuale, & columba rationale bonum, prius ostensum est. Apud Esaïam, "In die illo erit semita ab *Ægypto* ad *Aschur*, & veniet *Aschur* in *Ægyptum*, & *Ægyptus* in *Aschurem*, & servient *Ægyptii* *Aschuri*. In die illo erit Israel tertius *Ægypto* & *Aschuri*, benedictio in medio terræ, cui benedicet Jehovah Zebaoth, dicendo benedictus populus meus *Ægyptus*, & opus manuum mearum *Aschur*, & hæreditas mea Israel," XIX: 23, 24, 25. ubi de Ecclesia spirituali quæ est Israel, cujus ratio *Aschur*, & scientia *Ægyptus*; hæc tria constituunt hominis Ecclesiæ spiritualis intellectuala, quæ ita succedunt: Alibi quoque *Aschur*, ubi nominatur, significat rationale verum aut falsum, ut apud Esaïam: Cap: XX: 1 ad f. Cap: XXIII: 13, Cap: XXVII: 13. Cap: XXX: 31. Cap: XXXI: 8. Cap: XXVI: & XXXVII: Cap: LII: 4. Ezech: Cap: XXVII: 23, 24. Cap: XXX: 3. Cap: XXXI: 3 ad f: Mich: VII: 12. Zephan: II: 13. Sachar: X: 11: Psalm: LXXXIII: 9. *Aschur* pro Ratiocinatione, apud Hoseam: Cap: V: 13. Cap: VII: 11: Cap: X: 6. Cap: XI: 5: Cap: XII: 2. Cap: XIV: 4. & apud Sachar: Cap: X: 10, ubi prædicatur de Ephraïmo, per quem significatur intellectuale, sed ibi perversum.

1187. Quod ædificavit Niniven & Rechoboth urbem, & Kalach; significet quod sic doctrinalia fidei sibi formaverit, constat a significatione Ninives, & Rechoboth, & Kalach, de quibus in mox sequentibus, tum ex significatione *Urbis* in Verbo, quod sit doctrinale verum, aut hæreticum, quod ostensum prius, n: 402.

1188. Quod per Niniven significantur doctrinalium falsa, per Rechoboth & Kalach quoque talia, ex alia origine, constat ex significatione Ninives in Verbo, de qua mox: falsa hujus generis dantur a tribus originibus; Prima est ex fallaciis sensuum, obscuritate intellectus quod non illustratus, & ex ignorantia, inde falsitas quæ est Ninive: Altera origo est ex eadem causa, sed prædominante cupidine, ut vel innovandi, vel præeminendi, falsa inde sunt Rechoboth: Tertia origo est voluntatis, ita cupiditatum, quod non aliud agnoscere velint pro vero, quam quod cupiditatibus favet, inde falsa quæ vocantur Kalach: omnia hæc falsa existunt per *Aschur* seu ratiocinia de veris & bonis fidei. Quod Ninive significet falsa ex fallaciis sensuum, obscuritate intellectus quod non illustratus, exque ignorantia, constat apud Jonam, qui missus ad Niniven, cui urbi condonatum, quia tales; exque singulis apud Jonam de Ninive; de quibus ex Divina Domini Misericordia, alibi; ibi sunt historica, sed usque prophetica, involventia & repræsentantia talia arcana, sicut omnia reliqua historica Verbi. Similiter apud Esaïam, ubi de Rege *Aschuris*, quod manserit in *Ninive*, & cum incurvaret se in domo Nisroch dei sui, quod a filiis percussus gladio, XXXVII: 37, 38. hæc tametsi sunt historica, usque sunt prophetica, involventia & repræsentantia similia arcana, & ibi per Niniven significatur cultus externus in quo falsa, qui quia idololatricus, percussus est a filiis gladio; filii sunt falsa, ut prius ostensum, gladius est falsi poena, ut ubi in Verbo: etiam apud Zephariam, "Jehovah extendet manum suam super septentrionem, & perdet *Aschurem*, & ponet

“*Niniven* in defolationem, siccitatem sicut desertum, & cubabunt in medio
 “*ejus* greges, omnis fera *ejus* gentis, etiam platea & anataria in malogranatis
 “*ejus* pernoctabunt, vox cantabit in fenestra, vastitas in limine, quia ce-
 “drum *ejus* denudavit,” 11: 13, 14. hic describitur *Ninive*, sed stylo pro-
 “phetico, & ipsa falsitas quæ significatur per *Niniven*; falsitas ea, quia co-
 litur, vocatur septentrio, fera gentis, platea & anataria in malogranatis, &
 exprimitur per quod vox cantet in fenestra, & denudetur cedrus, quæ est in-
 tellectuale verum; omnes hæc expressiones sunt significativæ talis falsitatis.

1189. Quod per *Kalach* significantur falsa oriunda ex cupiditatibus, ex pro-
 pheticis non confirmari potest, sed usque ex historicis Verbi, quod Rex *Aschuris*
 transportaverit filios *Israelis* in *Aschur* seu *Assyriam*, & habitare eos fecerit in
Kalach, & in *Chabor*, ad fluvium *Gosan*, & in urbibus *Mediæ*, 11: Reg:
 xviii: 6. Cap: xviii: 11. ubi historica nihil aliud involvunt; omnia enim
 historica Verbi, ut dictum, sunt significativa & repræsentativa; ita *Israel* hic
 est perversa Ecclesia spiritualis, *Aschur* ratiocinatio, *Kalach* falsitas talis.

1190. Quod *Resen* inter *Niniven* & *Kalach*, significet quod quoque forma-
 verint sibi doctrinalia vitæ, & quod per *Resen* significantur doctrinalia falsa
 inde, constare ex illis quæ mox prius de *Ninive*, & *Kalach* ostensa sunt;
 tum a serie rerum, quod in versu priori actum sit de falsis doctrinæ, hic nunc
 de falsis vitæ; nam stylus Verbi talis est imprimis propheticus, quod cum de
 intellectualibus, etiam de voluntariis, agatur, in versu priori de intellectualibus
 seu falsis doctrinæ, hic autem de falsis vitæ, quæ per *Resen* significantur; cu-
 jus quia mentio non fit amplius in Verbo, non ita confirmari potest, solum
 ex eo, quod ædificata sit *Resen* inter *Niniven* & *Kalach*, hoc est, inter falsum
 ex ratiociniis, & falsum a cupiditatibus, quod producit falsum vitæ; tum ex
 eo, quod vocetur urbs magna, quia ex falsis tam intellectus, quam volun-
 tatis.

1191. Hæc urbs illa magna, quod significet doctrinalia, quod illa incre-
 buerint, constat ex significatione Urbis, quod sit doctrinale verum, aut doc-
 trinale falsum, ut ostensum, n: 402, & quod urbs magna dicatur, est quia
 omnis falsitas doctrinæ & cultus inde derivetur in falsum vitæ.

1192. Mox supra in vers: 10. actum est de malis in cultu, significatis per
Babelem, *Erech*, *Akkad* & *Kalneh*, in terra *Schinear*; in his binis versibus
 actum est de falsis in cultu significatis per *Niniven*, *Rehoboth*, *Kalach*, &
Resen; falsa sunt principiorum ex ratiociniis, mala sunt cupiditatum ex amore
 mundi & sui.

1193. Vers: 13, 14. Et *Mizraim* genuit *Ludim*, & *Ananim*, & *Leha-
 bim*, & *Naphthuchim*. Et *Putrusim*, & *Kasluchim*; ex quibus egressi sunt
Pelistsim & *Kapthorim*. *Mizraim* genuit *Ludim*, *Ananim*, *Lehabim*, &
Naphthuchim, & *Kaphthorim*, significant totidem gentes, per quas significan-
 tur totidem genera ritualium; *Mizraim* est scientia; *Ludim*, *Ananim*, *Le-
 habim*, & *Naphthuchim*, sunt totidem ritualia, quæ mere scientifica sunt:
Pathrusim & *Kasluchim* sunt gentes ita vocatæ, per quas significantur doctri-
 nalia

naliam ritualium ex simili origine, quæ modo scientifica: ex quibus egressi sunt Pelisthim, significant gentem, quæ inde, per quam significatur scientia cognitionum fidei & charitatis; quod egressi sint, significat, quod cognitiones apud hos sint scientifica.

1194. Quod Mizraim genuit Ludim, Anamim, Lehabim & Naphthuchim, Kaphthorim, significant totidem gentes, per quas significantur totidem ritualia, constare potest ex illis, quæ de Mizraim seu Ægypto supra ad vers: 6. hujus Capitis ostensa sunt, quod nempe Ægyptus significet scientiam seu scientificam; qui ex eo geniti dicuntur non possunt alii esse, seu alia quam ritualia, & quidem ritualia cultus externi: Verbum enim Domini in sinu & recessu suo, hoc est, in sensu interno, nusquam agit de aliis rebus, quam quæ sunt Regni Ipsius, ita quæ sunt Ecclesiæ, quare hic, quæ de scientificis per ratiocinationes, nata sunt, non alia quam ritualia sunt.

1195. Quod Mizraim seu Ægyptus sit scientia, ad vers: 6, hujus Capitis ostensum est: quod Ludim, Anamim, Lehabim, & Naphthuchim sint totidem ritualia, quæ mere scientifica sunt, constat ex illis quæ modo dicta: Ritualia mere scientifica prædicantur de illis, qui per ratiocinia explorant spiritualia & cœlestia, & inde fingunt sibi cultum; ritualia istius cultus, quia ex ratiociniis & scientificis, vocantur ritualia scientifica, in quibus nihil spirituale & cœlestē, quia a semet; inde idola Ægyptiaca, & inde magiæ; & quia inde eorum ritualia, Ecclesiæ Antiquæ ritus prorsus rejecerunt, imo nausearunt & odio habuerunt, ut constat ex Genes: XLIII: 32. Cap: XLVI: 34. Exod: VIII: 22. hæc quia significantur, dicuntur geniti a Mizraim seu ab Ægypto, hoc est, a scientificis: & quia scientifica eorum fuerunt diversa, ideo quoque ritualia inde diversa facta fuerunt; diversitates in genere significatæ sunt per totidem gentes: quod talia per Ludim seu Ludios intelligantur, constat apud Jeremiam, "Ægyptus sicut flumen ascendit, & sicut flumina commoventur aquæ, & dixit, ascendam, obtegā terram, perdam civitatem, & habitantes in ea; ascendite equi, insanite currus, & egrediantur fortes Kusch & Puth apprehendentes scutum, & Ludii apprehendentes, tendentes arcum" XLVI: 8, 9, ubi flumina Ægypti sunt scientifica diversa quæ falsa, ascendere & obtegere terram, est per scientifica intrare in illa quæ sunt Ecclesiæ seu fidei, perdere urbem est destruere vera; Kusch & Puth sunt cognitiones; Ludii sunt scientifica ritualia, de quibus; apprehendere & tendere arcum est ratiocinari.

1196. Quod Pathrusim & Kasluchim sint gentes ita vocatæ, & quod per eas significantur doctrinalia ritualium ex simili origine, quæ modo scientifica, patet ex illis quæ dicta sunt, & quod sequantur ita in serie; de Pathrusim videatur apud Esaiam, Cap: XI: 11, 12. Ezechielem, Cap: XXIX: 13, 14, 15. Cap: XXX: 13, 14. Jeremiam Cap: XLV: 1: 15.

1197. Ex quibus egressi sunt Pelisthim, quod significant gentem quæ inde, & quod per eam significetur scientia cognitionum fidei & charitatis, constat ex Verbo, ubi pluries nominantur; Philistæi in Antiqua Ecclesia vocati sunt omnes illi, qui multum loquuti sunt de fide, & quod in fide salus, & tamen nullam vitam fidei habuerunt, quare etiam præ cæteris vocati sunt præ-

præputiati, hoc est, absque charitate; quod dicti præputiati, videatur, 1 Sam: xiv: 6. Cap: xvii: 26, 36. Cap: xxxi: 4. II Sam: Cap: 1, 20, & alibi; iidem, quia tales, non potuerunt aliter quam cognitiones fidei facere res memoriæ: nam cognitiones rerum spiritualium & coelestium, ipsaque arcana fidei, non fiunt aliter quam res memoriæ, cum homo, qui eas callet, absque charitate est; res memoriæ sunt sicut res mortuæ, nisi homo sit talis ut vivat secundum illas ex conscientia, cum hoc tunc simul ac sunt res memoriæ etiam sunt res vitæ, & tunc primum apud eum sunt ei post vitam corporis usui & saluti; scientiæ & cognitiones nihil sunt apud hominem in altera vita, etiamsi sciverit omnia arcana, quæ usquam revelata sunt, nisi imbuerint vitam: per Philistæos in Prophetis Verbi ubivis significantur tales, etiam in Historicis Verbi, ut quod Abrahamus peregrinatus sit in terra Philistæorum, & cum Abimelechorege Philistæorum foedus pepigerit, Genes: Cap: xx: 1 ad f. Cap: xxi: 22 ad f. Cap: xxvi: 1 ad 34, ibi quia per Philistæos significatæ sunt cognitiones fidei, Abrahamus, quia repræsentabat coelestia fidei, ibi peregrinatus est, & cum illis foedus iniit; similiter Isaac, per quem repræsentata sunt spiritualia fidei; non autem Jacobus, quia per eum externa Ecclesiæ repræsentata sunt. Quod Philistæi significant in genere scientiam cognitionum fidei & in specie eos, qui fidem & salutem in solis cognitionibus ponunt, quas faciunt res memoriæ, constare quoque potest apud Esaiam, "Ne læteris *Philistæa* tota tu, quod fracta sit "virga percutiens te, nam de radice serpentis exhibit regulus & fructus ejus "prester volans," xiv: 29. ubi radix serpentis pro scientificis, regulus pro malo ex falso inde, fructus prester volans sunt opera eorum, quæ quia sunt cupiditatum vocantur prester volans. Apud Joelem, "Quid vos Mihi, Tyre " & Sidon, & omnes termini *Philistææ*, num retributionem vos repentes super Me, cito valde reducam retributionem vestram in caput "vestrum; propterea quod argentum meum, & aurum meum sumistis, & "desiderabilia mea bona intulistis in templa vestra, & filios Jehudæ & filios "Hierosolymæ vendidistis filiis Javanimorum, propterea ut elongare faceretur "eos desuper termino eorum," iv: 4, 5, 6. ibi quid per Philistæos, perque totam Philistæam, seu omnes terminos ejus, intelligitur, patet; argentum & aurum ibi sunt spiritualia & coelestia fidei, desiderabilia bona sunt cognitiones illorum, quod intulerint in templa sua est quod habuerint & prædicaverint illa; at filios Jehudæ & filios Hierosolymæ vendiderint, est quod nullum amorem & nullam fidem habuerint, Jehudas est in Verbo coeleste fidei, Hierosolyma spirituale fidei inde, quæ longe remota a terminis eorum: præter alibi apud Prophetas, ut apud Jeremiam, Cap: xxv: 20. Cap: xlvii: 1 ad f. Ezechielem, Cap: xvi: 27, 57. Cap: xxv: 15, 16. Amos: Cap: 1: 8. Obadiam 19. Zephaniam 1: 5. Psalm: lxxvii: 3, 4. de Kaphtoræis, Deut: 11: 23. Jerem: xlvii: 4. Amos ix: 7.

1198. Quod egressi sint, significet quod cognitiones apud hos sint scientifica, ex illis quæ dicta sunt, constat; non dicuntur geniti ab illis qui ab Ægypto, sed egressi, quia tales non sunt ut ex naturalibus scientiis ratiocinentur de spiritualibus & coelestibus, ac ita sibi fingant doctrinalia, sicut illi de quibus prius, sed quod cognitiones fidei discant aliunde, atque eos non alio fine

sine scient & memoria teneant, quam sicut res alias, quas præter quod scient, nihil curant, nisi ex causa ut inde evehantur in honores & sic porro; ita scientia cognitionum fidei est distincta a scientia rerum naturalium, ut vix communicent, quare non nati ab illis dicuntur, sed egressi. Philistæi, quia tales, non possunt aliter, quam etiam cognitiones fidei per ratiocinia ex illis, pervertere, & inde formare sibi doctrinalia falsa, quare etiam inter eos sunt, qui ægre possunt regenerari & recipere charitatem, tam quia præputiati corde sunt, quam quia principia falsi, & inde vita eorum intellectus, inhibent & obstant.

1199. Vers: 15. *Et Canaan genuit Zidonem, primogenitum suum, & Chetum.* Canaan significat, hic ut prius, cultum externum in quo nihil internum est: Sidon significat cognitiones exteriores spiritualium, quæ quia sunt prima cultus talis externi, dicitur Sidon Canaanis primogenitus: Cheth significat cognitiones exteriores cœlestium.

1200. Quod Canaan significet cultum externum in quo nihil internum, prius ubi de Canaan, ostensum est: cultus externus, qui Canaan vocatur, est talis, qualis ante adventum Domini, tum post adventum Ipsi, fuit Judæorum, qui cultum externum habebant, quem etiam stricte observabant, sed usque nesciebant quid internum, usque adeo, ut se solum corpore vivere putaverint; quid anima, quid fides, quid Dominus, quid vita spiritualis & cœlestis, quid vita post mortem, prorsus nesciebant; quare etiam tempore Domini plerique negabant resurrectionem, ut constat apud Matth: xxii: 22 ad 33. Marc: xii: 18 ad 28. Luc: xx: 27 ad 41. cum homo talis est, ut non credat se victurum post mortem, etiam non credit quod aliquid internum spirituale & cœleste detur: tales quoque sunt, qui in meris cupiditatibus vivunt, quia vivunt meram vitam corporis & mundi, cum primis qui sædæ avaritiæ immergi sunt; ii nihilominus cultum habent, frequentant illi synagogas, hi templa, & observant ritus, quidam eorum perquam stricte; sed quia non credunt dari vitam post mortem, cultus eorum non potest alius esse quam externus, in quo nihil internum, sicut crusta absque nucleo, & sicut arbor, in qua non fructus, & ne quidem folia: talis externus cultus est, qui per Canaan significatur: cæteri cultus interni, de quibus supra actum, fuerunt cultus in quo interna.

1201. Quod Zidon significet cognitiones exteriores spiritualium, constat ex eo, quod dicatur primogenitus Canaanis, nam primogenitum cujuscunque Ecclesiæ in sensu interno est fides, n. 352, 367; hic autem, ubi nulla fides, quia absque internis, non sunt nisi cognitiones exteriores spiritualium, quæ loco fidei, ita cognitiones quales apud Judæos, quæ non solum sunt rituum cultus externi, sed etiam plurium, quæ ad cultum illum pertinent, ut sunt doctrinalia: quod Zidon hæc significet, etiam patet ex eo, quod Tyrus & Zidon termini ultimi fuerint Philisthææ, & quidem juxta mare, & ideo per Tyrum significatæ sunt cognitiones interiores, & per Zidonem cognitiones exteriores, & quidem spiritualium; quod etiam constat a Verbo: apud Jeremiam, "Super diem venientem ad vastandum omnes Philisthæos, ad excidendum Tyro & Zidoni omnem superstitem auxiliantem, quia vastans Jehovah Philisthæos, reliquias insulæ Capthor," XLVII:

4. ubi

4. ubi Philisthæi pro scientiis cognitionum fidei & charitatis: Tyrus pro cognitionibus interioribus, & Zidon pro cognitionibus spiritualium. Apud Joëlem, "Quid vos Mihi, *Tyre & Zidon*, & omnes termini *Philisthææ*; quod "argentum meum & aurum sumfistis, & desiderabilia mea bona intulistis "in templa vestra," iv: 4, 5, ubi manifeste Tyrus & Zidon pro cognitionibus, & vocantur termini Philisthææ, argentum enim & aurum, & desiderabilia bona sunt cognitiones. Apud Ezechielem, "Principes Septentrionis omnes ii, & omnis *Sidonius*, qui descenderunt cum confossis in foveam; dum "cubare factus fuerit in medio præputiatorum cum confossis gladio, Pharaon & omnis turba ejus," xxxii: 30, 32. ubi *Sidonius* pro cognitionibus exterioribus, quæ absque internis non sunt nisi quam scientifica, quare simul nominatur cum Pharaone seu Ægypto, per quem scientifica significantur. Apud Sachariam, "Etiam Chamath terminabitur in ea, *Tyrus & Zidon*, nam sapiens fuit valde," ix: 2. ubi de Damasco; Tyrus & Zidon pro cognitionibus. Apud Ezechielem, "Habitatores *Zidonis* & Arvadi fuerunt "remiges tui, sapientes tui, *Tyre*, fuerunt in te, ii naucleri tui," xxvii: 8. ubi Tyrus pro cognitionibus interioribus, quare sapientes ejus vocantur naucleri, & Zidon pro cognitionibus exterioribus, quare vocantur remiges, nam ita se habent interiores cognitiones ad exteriores. Apud Esaïam, "Silent "habitatores insulæ, mercator *Zidonis*, transiens mare, impleverunt te, at in "aquis multis semen Schichoris, messis fluminis, proventus ejus, & fuit "mercatura gentium; erubescere *Zidon*, nam dixit, mare, munimentum maris, "dicendo, non parturivi, & non peperivi, & non educavi juvenes, adolescere "feci virgines," xxiii: 2, 3, 4, 5. Zidon hic pro cognitionibus exterioribus, in quibus quia nihil internum, vocantur semen Schichoris, messis fluminis, proventus ejus mercatura gentium, tum quoque mare, munimentum maris, & quod non parturiat & pariat; quæ nusquam comprehenderentur, quid sint in sensu literali, sed patent manifeste in sensu interno, sicut in reliquis apud Prophetas. Quia Zidon significat cognitiones exteriores, etiam vocatur circuitus Israelis, seu Ecclesiæ spiritualis, Ezech: xxviii: 24, 26. nam se habent cognitiones exteriores sicut circuitus.

1203. Quæ cognitiones, quia prima sunt cultus talis externi, in quo non cultus internus, quod Zidon dicatur Canaanis primogenitus in mox præcedente articulo explicatum est.

1202. Quod Cheth significet cognitiones exteriores cœlestium, inde constat; apud Prophetas solenne est quod spiritualia & cœlestia conjungantur, seu ubi agitur de spiritualibus, etiam de cœlestibus, ex causa, quia unum est ab altero, & non perfectio quædam est, nisi conjuncta sint, utque instar conjugii cœlestis sit in omnibus & singulis Verbi; inde quoque constat, præter a Verbo alibi, quod per Zidonem significantur cognitiones exteriores spiritualium, per Chethum vero cognitiones exteriores cœlestium, in utroque sensu, nempe tam absque internis, quam cum internis, ut & simpliciter pro cognitionibus exterioribus: spiritualia sunt, ut sæpe prius dictum, quæ sunt fidei, cœlestia quæ sunt amoris; tum, spiritualia sunt quæ intellectus, & cœlestia quæ voluntatis; quod

quod Cheth cognitiones exteriores absque internis significet, constat apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih Hierosolymæ, negotiationes tuæ, & natales tui de terra *Canaan*, pater tuus Emorreus, & mater *Chittea*. Filia matris tuæ tu, fastidientis virum suum & filios suos; & soror sororum tuarum, quæ fastidiverunt maritos suos, & filios suos, mater vestra *Chittea*, & pater vester Emorreus," xvi: 3. 45. ubi cultus externus absque interno, est Canaan; fastidire maritos & filios, est respuere bona & vera, inde mater eorum vocatur Chittæa. Præterea Cheth in Verbo quoque, pro cognitionibus exterioribus cœlestium in bono sensu, accipitur, sicut fere omnia Nomina terrarum, urbium, gentium, personarum, ex causa, de qua prius; de qua significatione Chethi ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Cognitiones spiritualium sunt quæ spectant fidem, ita doctrinam, cognitiones autem cœlestium sunt, quæ spectant amorem, ita vitam.

1204. Vers: 16, 17, 18. *Et Jebusi & Emori, & Girgaschi. Et Chivi, & Arki, & Sini. Et Arvadi, & Zemari, & Chamathi: & postea dispersæ sunt familiae Canaanitarum.* Jebusi, Emori, Girgaschi, Chivi, Arki, Sini, Arvadi, Zemari & Chamathi, fuerunt totidem gentes, per quas significantur etiam totidem diversæ idololatriæ: & postea dispersæ sunt familiae Canaanitarum, significat quod cæteri cultus idololatrici sint inde.

1205. Quod Jebusi, Emori, Girgaschi, Chivi, Arki, Sini, Arvadi, Zemari, Chamathi, fuerint totidem gentes, & quod per eas significantur etiam totidem diversæ idololatriæ; quod idololatriæ per gentes istas significantur, constat a pluribus in Verbo; fuerunt enim incolæ terræ Canaanis, qui propter idololatrias reiecti, & partim extirpati fuerunt; sed in interno sensu Verbi non significantur gentes istæ, sed ipsæ idololatriæ, in genere apud quosunque ubi sunt, in specie apud Judæos: qui enim in externis solummodo cultum ponunt, & prorsus nescire volunt interna, cumque instruuntur, rejiciunt, ii ad omnes has idololatrias pronissimi sunt, sicut luculenter constat a Judæis: in interno cultu solum est vinculum, quod detinet hominem ab idololatria, quo cessante, nihil est quod inhibet: sed sunt idololatriæ non solum externæ, verum etiam interiores; in idololatrias externas ruunt ii qui cultum externum absque interno habent; in idololatrias interiores ii qui cultum externum habent, cujus interiora sunt foeda; quæ idololatriæ pariter significantur per has gentes; idololatriæ interiores sunt totidem falsitates & cupiditates, quas amant, adorant, & sic sunt loco deorum & idolorum quæ fuerunt apud gentes; sed quænam falsitates & cupiditates sunt quæ adorantur, per gentes has, nempe Jebusi, Emori, Girgaschi, Chivi, Arki, Sini, Arvadi, Zemari & Chamathi, significantur, prolixum foret hic exponere, suis locis, ubi occurrunt, ex Divina Domini Misericordia, dicetur.

1206. Postea dispersæ sunt familiae Canaanitarum, quod significet, quod cæteri cultus idololatrici sint inde, constat absque explicatione.

1207. Vers: 19. *Et fuit terminus Canaanitarum, a Zidone veniendo ad Gerar, usque ad Assam, veniendo ad Sodomam, & Amoram, & Admam, & Zebaim, usque ad Lascha.* Per Zidonem, hic ut prius, significantur cognitiones

extiores: per Gerar significantur illa quæ sunt revelata de fide: per Assam illa quæ sunt revelata de charitate: quod terminus Canaanitarum fuerit a Zidone veniendo ad Gerar usque ad Assam, significant extensionem cognitionum ad verum & bonum apud eos, qui cultum externum absque interno habent: veniendo ad Sodomam, Amoram, Admam, Zeboim, usque ad Lascha, significant falsa & mala, in quibus terminantur.

1208. Quod per Zidonem significantur cognitiones exteriores, constat ab illis, quæ supra ad vers: 15, ostensa sunt.

1209. Quod per Gerar significantur illa quæ revelata sunt de fide, ita in genere ipsa fides, constare potest ab illis locis, ubi Gerar nominatur, ut Genes: xx: 1. Cap. xxvi: 1, 17. de qua ejus significatione, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1210. Quod per Assam significantur illa, quæ revelata sunt de charitate, constare potest tam ex eo, quod in Verbo ubi de spiritualibus etiam de celestibus conjunctim agatur, hoc est, quando de illis quæ sunt fidei, etiam de illis quæ sunt charitatis; quam quoque ex Verbo, ubi Assa nominatur: præterea, quod cognitiones se extendant ad fidem usque ad charitatem, quæ est ultimus earum terminus.

1211. Quod terminus Canaanitarum fuerit a Zidone veniendo ad Gerar, usque ad Assam, significant extensionem cognitionum apud eos, qui cultum externum absque interno habent, a significatione Geraris & Assæ constat; termini omnium cognitionum quæ spectant cultum, sive externus sit, sive internus, illuc vadunt, nam omnis cultus est ex fide & charitate, qui non inde, non est cultus, sed idololatria; quia de Canaane, hoc est, de cultu externo, ejusque derivationibus agitur, non sunt cultus sed cognitionum termini & extensiones, quæ hic intelliguntur.

1212. Veniendo ad Sodomam, Amoram, Admam, Zeboim usque ad Lascha, quod significant falsa & mala, in quibus terminantur, constare potest a significatione earundem in Verbi historicis & prophetis. Sunt in genere binæ origines falsitatum, una est ex cupiditatibus quæ sunt amoris sui & mundi, altera ex cognitionibus & scientificis, per ratiocinia; falsa quæ inde, cum dominari volunt super vera, significantur per Sodomam, Amoram, Admam & Zeboim: quod falsa & inde mala sint termini cultus externi qui est absque interno, unicuique constare potest, in cultu tali nihil est nisi mortuum, quare quocunque se vertit homo, qui in tali cultu, in falsitates labitur, nihil internum est quod ducit & detinet in via veritatis, sed modo externum, quod rapit eum quocunque cupiditas & phantasia. Quia in Verbi historicis & prophetis memorantur Sodoma, Amora, Adma & Zeboim, quid unaquæque in specie significat, ibi, ex Divina Domini Misericordia, dicetur.

1213. Vers: 20. *Hi filii Chami, secundum familias suas, secundum linguas suas, in terris eorum, in gentibus eorum.* Filii Chami significant derivationes doctrinalium & cultuum ex cultu corrupto interno, qui est Cham: secundum familias suas, secundum linguas suas, in terris eorum, in gentibus eorum, significant

nificant secundum cuiusvis genium in particulari & communi; secundum familias est secundum mores; secundum linguas est secundum opiniones; in terris est in communi respective ad opiniones; in gentibus est in communi respective ad mores.

1214. Quod filii Chami significant derivationes doctrinalium & cultuum ex cultu corrupto interno, qui est Cham, constat a significatione filiorum quod sint doctrinalia, & ex significatione Chami, quod sit cultus corruptus internus, de quibus prius.

1215. Secundum familias suas, secundum linguas suas, in terris eorum, in gentibus eorum, quod significant secundum cuiusvis genium in particulari & communi, supra ad vers: 5. explicatum est, ubi eadem verba, sed alio ordine; ibi de filiis Japhethi, "Quod ex illis dispersæ sint insulæ gentium in terris suis, quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gentes suas," per quos significati sunt cultus externi in quibus internus, quare in illis præcedunt quæ sunt doctrinæ, hic autem illa quæ sunt morum aut vitæ.

1216. Quod secundum familias sit secundum mores, secundum linguas quod sit secundum opiniones, in terris quod sit in communi respective ad opiniones, & in gentibus quod sit in communi respective ad mores, constare potest a significatione cuiusvis, nempe familiæ, linguæ, terræ, gentis, in Verbo, de quibus videantur quæ dicta supra ad vers: 5.

1217. Vers: 21. *Et Schemo natum est etiam: ille pater omnium filiorum Eberi; frater Japhethi major.* Per Schemum, significatur hic Ecclesia Antiqua in genere: quod Schemo natum, significat hic, quod ab Ecclesia Antiqua, nova Ecclesia exstiterit: per Eberum significatur nova Ecclesia, quæ Ecclesia Antiqua altera appellanda: quod pater omnium filiorum Eberi fuerit, significat, quod altera hæc Ecclesia Antiqua, & quæ Ecclesiæ hujus, ab Ecclesia Antiqua priore, ut a suo patre, exstiterit: frater Japhethi major, significat quod ejus cultus fuerit externus.

1218. Quod per Schemum significetur hic Ecclesia Antiqua in genere, constare potest ex eo, quod hic agatur de Ebero, quem nunc spectat; & quod dicatur in hoc versu frater Japhethi major.

1219. Quod Schemo natum, significet hic quod ab Ecclesia Antiqua, Nova Ecclesia exstiterit, constat ab illis quæ in hoc versu continentur, quod agatur de Ebero, per quem intelligitur Ecclesia illa nova Antiqua, de qua in sequentibus.

1220. Quod per Eberum significetur nova Ecclesia, quæ Ecclesia Antiqua Altera appellanda, constat a sequentibus, ubi de Ebero in specie agitur, hic nominatur Eberus, quia ab illo nova illa Ecclesia; quomodo se habuit cum Ebero, & cum altera hac Ecclesia, in sequentibus, ex Divina Domini Miscordia, dicitur.

1221. Quod pater omnium filiorum Eberi fuerit, significet, quod altera hæc Ecclesia Antiqua, & quæ Ecclesiæ hujus, ab Antiqua priore Ecclesia, ut a suo patre, exstiterit, similiter a sequentibus de Ebero & de Ecclesia hac, constabit;

stabit; agitur enim de Ebero a Vers: 24 ad 30 hujus Capitis, & a vers: 11 ad finem Capitis sequentis.

1222. Quod frater Japhethi major, significet quod ejus cultus fuerit externus, constat a significatione Japhethi, quod sit Ecclesia externa, de quo in Cap: præc: vers: 18 seq: & supra in hoc Capite a vers: 1 ad 5; hic Schemus frater Japhethi major significat in specie, quod Ecclesia interna & Ecclesia externa sint fratres, nam cultus internus ad cultum externum in quo internus, non aliter se habet, est enim consanguinitas, quia in utroque est charitas principale, sed interna Ecclesia est frater major, quia prior & interior: Frater Japhethi major etiam hic involvit, quod altera Ecclesia Antiqua, Eberus appellata, fuerit primæ Antiquæ Ecclesiæ, sicut frater, nam per Japhethum in sensu interno nihil aliud significatur quam cultus externus in quo internus, cujuscunque Ecclesiæ, ita quoque cultus novæ hujus Antiquæ Ecclesiæ, qui principaliter fuit externus; talis est sensus internus Verbi, ut historica sensus literalis non attendantur cum universalia spectantur, quæ abstracta sunt a sensu literali, se enim mutuo aliter conspiciunt; inde hic frater Japhethi major, significat in sensu interno cultum novæ Ecclesiæ Antiquæ, quod fuerit externus; nisi hæc significarentur non opus fuisset, ut hic diceretur, quod esset frater Japhethi major.

1223. Vers: 22. *Filii Schemi, Elam & Aschur, & Arphachsad, & Lud, & Aram.* Per Schemum significatur, hic ut prius, Ecclesia interna: per filios Schemi significantur illa quæ sunt sapientiæ: Elam, Aschur, Arphachsad, Lud & Aram, fuerunt totidem gentes, per quas significantur illa quæ sunt sapientiæ; per Elam fides ex charitate; per Aschur ratio inde; per Arphachschad scientia inde; per Lud cognitiones veri; per Aram cognitiones boni.

1224. Ex his constat quid hæc nomina in sensu interno significant, nempe quod Ecclesia Antiqua quæ interna, prædita fuit sapientia, intelligentia, scientia, & cognitionibus veri & boni; talia continentur in sensu interno, tamen modo nomina sunt, ex quibus nihil aliud apparet in sensu literali, quam quod totidem origines seu patres gentium fuerint, ac ita nihil doctrinale, minus spirituale & coeleste; similiter se habet apud prophetas, ubi quandoque nominum series, per quas in sensu interno res significatæ, pulchro ordine consequuntur.

1225. Quod per Schemum significetur Ecclesia interna, dictum & ostensum est Capite præcedente vers: 18 & seq:

1266. Quod per filios Schemi significantur illa quæ sunt sapientiæ, constat non modo ab eo quod Schem sit Ecclesia interna, cujus filii non alii sunt, quam sapientiæ; sapientia dicitur omne id quod gignitur ex charitate, quia per charitatem a Domino, a Quo omnis sapientia, quia est ipsa Sapientia; inde vera intelligentia, & inde vera scientia, & inde vera cognitio, quæ omnia sunt filii charitatis, hoc est, filii Domini per charitatem; & quia sunt filii Domini per charitatem, de singulis prædicatur sapientia, nam in singulis est sapientia, e qua suam vitam ducunt, & quidem ita, ut non intelligentia, nec scientia, neque cognitio vivat nisi ex sapientia quæ est charitatis, quæ Domini.

1227. Quod Elam, Aschur, Arphachschad, Lud & Aram, fuerint totidem gentes, constat a Verbi historicis & prophetis, ubi nominantur; & quod per illas significantur illa quæ sunt sapientiæ, constat ex illis quæ mox supra dicta, tum a sequentibus. Apud has gentes fuit Ecclesia interna; apud alias, quæ filii Japhethi appellantur, Ecclesia externa; apud eas quæ filii Chami vocantur, Ecclesia corrupta interna; & apud eas quæ filii Canaanis, Ecclesia corrupta externa: siue dicatur Cultus internus & externus, siue Ecclesia interna & externa, perinde est.

1228. Quod per Elam significetur fides ex charitate, constat ab Ecclesiæ internæ essentia; Ecclesia interna est, cui charitas est principale, ex qua cogitat & agit; prima proles charitatis non est nisi fides, nam inde, & non aliunde fides; quod Elam sit fides ex charitate, seu ipsa fides quæ constituit Ecclesiam internam, constat quoque apud Jeremiam, "Factum est verbum Jehovah ad Jeremiam, de Elamo: ecce Ego frangens arcum Elami, principium potentiae ejus, & adducam ad Elanum quatuor ventos ex quatuor finibus coelorum, & dispergam eos in omnes ventos hos; & non erit gens, quæ non veniet de expulsis Elami: & consternabo Elanum coram hostibus suis; & coram querentibus animam illius, & adducam super eos malum, excandescant iræ meæ, & mittam post eos gladium ad usque consumere Me eos; & ponam thronum meum in Elamo, & perdam inde Regem & principes, & fiet in posteritate dierum reducam captivitatem Elami," XLIX: 34 ad 39. ibi per Elanum agitur de fide, seu quod idem est, de Ecclesia interna perversa facta & corrupta, & mox de eadem restituta, sicut pluries in Verbo, de Jehuda, Israele & Jacobo, per quos significantur Ecclesiæ, per Jehudam Ecclesia coelestis, per Israelum Ecclesia spiritualis, per Jacobum Ecclesia externa, de quibus perversis factis similiter, quod nempe dispergerentur, & dein quod dispersi ab hostibus recolligerentur, & e captivitate reducerentur, per quæ novæ Ecclesiæ creatio intelligitur; ita hic de Elamo, seu Ecclesia interna, perversa & corrupta, quod dispergeretur, & dein quod reduceretur, tunc quod Jehovah poneret thronum suum in Elamo, hoc est, in Ecclesia interna seu in Ecclesiæ internis, quæ non alia sunt, quam fidei ex charitate. Apud Esaiam "Onus deserti maris, e deserto venit, & terra terribili: visio dura indicata mihi, perfidus iste perfide agens, & vastator iste vastans," ascende Elam, obside Madai, omnem gemitum ejus cessare faciam," XXI: 1, 2. ubi de vastatione Ecclesiæ per Babelum; Elam ibi Ecclesia interna, Madai Ecclesia externa, seu cultus externus in quo internus; quod Madai talis Ecclesia vel talis cultus sit, constat supra ad vers: 2 hujus Capitis, ubi Madai dicitur filius Japhethi.

1229. Quod per Aschur significetur Ratio, constat ex illis quæ supra ad vers: 11: hujus Capitis ostensa sunt.

1230. Quod per Arphachschad significetur scientia, non ita a Verbo confirmari potest, sed constat a serie rerum tam præcedentium quam sequentium.

1231. Quod per Lud significantur cognitiones veri, constat ex eo, quod cognitiones veri sint inde, nempe a Domino per charitatem, & sic per fidem, media ratione & scientia: tum quoque apud Ezechielem, "*Persia & Lud & Puth*, fuerunt in exercitu tuo, viri belli tui, scutum & galeam suspen-
" derunt in te, illi dederunt decorem tuum," xxvii: 10. ubi de Tyro; Lud & Puth pro cognitionibus, quæ dicuntur in exercitu, & viri belli, quia inserviunt defendendis veris, rationis adminiculo, quod etiam est scutum & galeam suspendere; quod per Puth significantur cognitiones exteriores Verbi, videatur supra ad vers: 6 hujus Capitis.

1232. Quod per Aram seu Syriam significantur cognitiones boni, sequitur inde; tum quoque a Verbo; apud Ezechielem, "*Aram* negotiatrix tua, " multitudine operum tuorum, in chrysopraso, purpura, & acupicto, & " bysso, & ramoth, & pyropo, dederunt in negotiationibus tuis," xxvii: 16. ubi de Tyro, seu possessione cognitionum; ibi opera, chrysoprasus, purpura, acupictum, byssus, ramoth, pyropus, non aliud significant quam cognitiones boni. Apud Hofcheam, " Fugit Jacob in agrum *Arami*, & servivit " pro uxore, & pro uxore custodivit, & per prophetam ascendere fecit Jehovah " Israellem ex *Ægypto*, & per prophetam custoditus est; provocavit ad iram Ephraim amaritudinibus," xii: 13, 14, 15. ubi Jacob pro Ecclesia externa, & Israel pro Ecclesia interna spirituali; Aram pro cognitionibus boni; *Ægyptus* pro scientia pervertente; Ephraim pro intelligentia perversa; quæ quid significant in serie, nusquam a sensu literali constare potest, sed modo a sensu interno, ubi nomina significant res Ecclesiæ, ut dictum. Apud Esaiam, " Ecce Damascus rejecta est, ut non sit urbs, & facta est acervus ruinæ; celsabit munimentum ab Ephraimo, & regnum a *Damasco*, & residuum *Arami* " sicut gloria filiorum Israelis erunt," xvii: 1, 3. ubi residuum Arami pro cognitionibus boni, quæ vocantur gloria Israelis: Aram seu Syria quoque in sensu opposito pro cognitionibus boni perversis, sicut solenne est in verbo, quod in utroque sensu, apud Esai: vii: 4, 5, 6. Cap: ix: 11: Deut: xxvi: 5.

1233. Vers: 23. *Et filii Aram; Uz & Chul, & Gether, & Masch.* Aram significat, hic ut prius, cognitiones boni: filii Arami sunt cognitiones inde, & quæ cognitionum: Uz, Chul, Gether & Masch, significant totidem genera harum cognitionum.

1234. Quod Aram significet cognitiones boni, mox supra ostensum est: quod filii Arami sint cognitiones inde, & quæ sunt cognitionum, inde sequitur; cognitiones inde, sunt veritates naturales; & quæ cognitionum sunt facta secundum illas; quod hæc significantur, non ita ex Verbo confirmari potest, nam non inter illa sunt, quæ sæpe memorantur, solum Uz apud Jeremiam, Cap: xxv: 20. & Thren: iv: 21. Exinde nunc consequitur, quod Uz, Chul, Gether & Masch significant totidem genera harum cognitionum, & factorum secundum illas.

1235. Vers: 24. *Et Arphachschad genuit Schelachum, & Schelach genuit Eberum.* Arphachschad fuit gens ita appellata, per quam significatur scientia: Schelach similiter fuit gens ita appellata, per quam significatur id quod est scientiæ

scientiæ inde: per Eberum significatur quoque gens, cujus pater fuit Eberus, ita nomine vocatus; per quem significatur Antiqua Ecclesia altera, quæ separata a priori.

1236. Quod Arphachschad fuit gens ita appellata, & quod per illam significetur scientia, constat ex illis, quæ mox supra in vers. 22 de eo dicta sunt.

1237. Quod Schelach similiter fuit gens, & quod per illam significetur quod est scientiæ inde, sequitur, quia dicitur, quod Arphachschad genuit Schelachum.

1238. Quod per Eberum significetur quoque gens, cujus pater fuit Eberus, ita nomine vocatus, ita se res habet; qui hætenus nominati sunt, fuerunt gentes, apud quas Antiqua Ecclesia fuit, quæ omnes dictæ fuerunt filii Schemi, Chami, Japhethi, Canaanis, quia per Schemum, Chamum, Japhethum, Canaanem, significati sunt diversi Cultus Ecclesiæ: Noachus, Schemus, Chamus, Japhetus, Canaan, nusquam fuerunt, sed quia Antiqua Ecclesia in specie talis fuit, & omnis Ecclesia in genere talis est, ut sit Interna vera, Interna corrupta, Externa vera, & Externa corrupta, ideo hæc nomina, ut omnes differentiæ in genere ad illos & filios illorum, ut ad sua capita, referri possent: gentes hic nominate etiam primitus habuerunt talem cultum, & ideo dictæ sunt filii unius filiorum Noachi, & ideo etiam ipsi Cultus tales per nomina harum gentium in Verbo significantur. Antiqua hæc Ecclesia prima, per Noachum & ejus filios significata, non intra paucos fuit, sed extensa per plura Regna, ut constat a gentibus nominatis, nempe per Assyriam, Mesopotamiam, Syriam, Æthiopiam, Arabiam, Lybiam, Ægyptum, Philisteam usque ad Tyrum & Zidonem, per totam terram Canaanem trans Jordanem & cis Jordanem. Sed postea in Syria incepit Cultus quidam externus, qui deinde late se circumfudit, & quidem per plures terras, imprimis per Canaanem, qui cultus diversus fuit a cultu Antiquæ Ecclesiæ; & quia sic ortum fuit quoddam Ecclesiæ, quod separatum ab Ecclesia Antiqua, inde Nova quasi Ecclesia exsurrexit, quam ideo vocare licet Alteram Ecclesiam Antiquam; Eberus fuit primus ejus institutor, quare Ecclesia hæc ab Ebero vocata est. Illo tempore fuerunt omnes distincti in domos, familias, & gentes, ut prius dictum, una gens agnoscebat unum Patrem, e quo etiam nominabatur, ut a Verbo passim constat; ita gens, quæ Eberum agnoscebat ut Patrem suum, Gens Hebræa vocata est.

1239. Quod per Eberum significetur Antiqua Ecclesia Altera, quæ separata a priore, ex illis, quæ nunc dicta sunt, constat.

1240. Vers. 25. *Et Ebero nati sunt bini filii, nomen unius Peleg, quia in diebus ejus divisa est terra, & nomen fratris ejus Joktan.* Eberus fuit primus institutor Ecclesiæ Antiquæ alterius, per quem significatur hæc Ecclesia; cui bini filii fuerunt, per quos significantur bini cultus, nempe internus & externus; bini ejus filii dicti fuerunt Peleg & Joktan, per Peleg significatur istius Ecclesiæ cultus internus, & per Joktan istius Ecclesiæ cultus externus; quia in diebus ejus divisa est terra, significat quod tunc novum Ecclesiæ
ortum

ortum; terra significat, hic ut prius, Ecclesiam: nomen fratris ejus Joktan, significat cultum externum istius Ecclesiae.

1241. Quod Eberus fuit primus institutor Ecclesiae Antiquae Alterius per quem significatur haec Ecclesia, ita se res habet; Prima Antiqua Ecclesia tam late, ut dictum, per Orbem cum primis Asiaticum diffusa, sicut solent omnes Ecclesiae ubivis, temporis successu degenerata & ab innovatoribus adulterata fuit, tam quoad cultum externum, quam quoad internum, & hoc variis in locis, cum primis ex eo, quod omnia significativa & repraesentativa, quae Ecclesia Antiqua habuit ex ore Antiquissimae Ecclesiae, quae omnia spectabant Dominum & Ipsius Regnum, verterentur in idololatrica, & apud aliquas gentes in magica; ne universa Ecclesia rueret, permissum fuit a Domino, ut significativus & repraesentativus cultus alicubi restauraretur, quod factum ab Ebero, qui cultus principaliter in externis constabat; externa cultus fuerunt Excelsa, Laici, Statuae, Unctiones, praeter Sacerdotia & quae sacerdotiorum fuerunt, & plura alia quae vocata sunt statuta: Interna cultus fuerunt doctrinalia ab Antediluviano tempore, cum primis ab illis qui, Chanoehus, appellati, qui perceptiva Antiquissimae Ecclesiae collegerunt, & inde doctrinalia fecerunt, haec fuerunt illorum Verbum; ex his & illis, Ecclesiae hujus cultus fuit, qui instauratus ab Ebero, sed auctus, & quoque mutatus; cum primis praeter alios ritualibus praeferre inceperunt Sacrificia, quae in vera Antiqua Ecclesia ignota fuerunt, solum apud quosdam Chami & Canaanis posteros, qui idololatram, ibi permissa ob causam ne filios & filias suas sacrificarent. Ex his constat, qualis haec Ecclesia altera Antiqua fuit, quae ab Ebero instituta, & in posteritate ejus, quae dicta gens Hebraea, continuata.

1242. Quod per binos filios Eberi significantur bini cultus, nempe internus & externus, qui bini filii dicti fuerunt Peleg & Joktan, & quod per Peleg significetur istius Ecclesiae cultus internus, & per Joktan istius Ecclesiae cultus externus, constat imprimis ex eo, quod per Eberum & gentem Eberi significetur in sensu interno Ecclesia haec altera Antiqua, & quia in unaquavis Ecclesia est internum & externum, nam absque interno non est nec dici potest Ecclesia, sed idololatria, ideo quia sunt illa quae sunt Ecclesiae, de quibus praedicantur filii, constat, quod per unum filiorum significetur Internum Ecclesiae, & per alterum Externum, sicut passim in Verbo alibi, ut prius per Adam & Zillam, uxores Lamechi, n: 409, per Leam & Rachelem, per Jacobum & Isaacem, de quibus in sequentibus; similiter per alios. De Joktanis posteritate agitur in hoc Capite, de Pelegi in sequente.

1243. Quia in diebus ejus divisa est terra, quod significet, quod tunc novum Ecclesiae ortum, inde nunc constat; per terram enim non aliud significatur quam Ecclesia, quod luculenter ostensum est prius, n: 1662, 1066.

1244. Quod nomen fratris ejus Joktan significet cultum externum istius Ecclesiae, mox supra ostensum est; quod externus cultus frater dicatur, videatur supra ad vers: 21 hujus Capitis, ubi de Schemo quod frater Japheti major, quare hic nomen fratris adjectum est.

1245. Vers: 26, 27, 28, 29. *Et Joktan genuit Almodad, & Scheleph, & Chazarmaveth, & Jerach. Et Hadoram, & Usat & Diklah. Et Obal, & Abimael, & Scheba. Et Ophir, & Chavillah, & Jobab; omnes hi filii Joktanis.* Hæ fuerunt totidem gentes ex familiis Eberi, per quas significantur totidem ritualia.

1246. Quod hæ fuerint totidem gentes ex familiis Eberi, constare potest ex statu, in quo fuerunt illo tempore; antiquissimo tempore vixerunt, ut prius dictum, gentes distinctæ in familias, & hæ in domos, unaquævis gens agnoscebat unum patrem, a quo nominabatur; filii unius patris, cum multiplicabantur, similiter constituebant domos, familias, & gentes, & sic porro: hi qui filii Joktanis fuerunt, similiter; sicut constare potest a filiis Jacobi, qui postea, cum multiplicati, constituebant Tribus, quarum unaquævis agnoscebat pro Patre, a quo nominabatur, unum ex filiis Jacobi, sed usque omnes simul sumpti ex Jacobo, & vocati Jacob; ita hæ gentes ex Ebero, & vocati sunt Hebræi.

1247. Quod per illas significantur totidem ritualia, constat ex eo, quod Nomina in Verbo nusquam aliud significant ac res, nam Verbum in sensu interno non spectat aliud quam Dominum, Ipsius Regnum in cœlis & in terris, proinde Ecclesiam & quæ sunt Ecclesiæ, ita hæc Nomina: & quia filius Eberi Joktan, significat cultum externum novæ hujus Ecclesiæ, ut prius dictum, ita filii ejus non aliud significare possunt quam quæ sunt cultus externi, quæ sunt ritualia, & quidem totidem eorum genera; sed quænam genera ritualium, non dici potest, quia se habent respective ad ipsum cultum, qui antequam notus, de ritualibus ejus nihil dici potest, nec illa scire alicui usui foret; in Verbo nec occurrunt præter Scheba, Ophir & Chavillah, sed non sunt ex hac prosapia, nam Scheba & Chavillah, de quibus in Verbo, fuerunt ex illis qui vocantur filii Chami, ut constat a vers: 7 hujus Capitis; ita se habet cum Ophir.

1248. Vers: 30. *Et fuit habitatio eorum a Mescha, veniendo ad Sephar, montem orientis.* Per hæc significatur extensio cultus & quidem a veris fidei ad bonum charitatis; per Mescha significatur verum; per Sephar bonum; per montem orientis, charitas.

1249. Quod per hæc significetur extensio cultus, & quidem a veris fidei ad bonum charitatis, & quod per Mescha significetur verum, per Sephar bonum, non quidem confirmari potest a Verbo, quia non mentio fit Meschæ & Sepharis apud Prophetas, sed usque constare potest inde, quod clausula præcedentium sit, ex eo imprimis, quod mons orientis sit ultimum quo antecedentia spectant, & per montem orientis significetur in Verbo charitas a Domino, ut a sequentibus constare potest; tum ex eo, quod omnia, quæ sunt Ecclesiæ, spectent charitatem ut suum ultimum & finem; inde sequitur, quod Mescha significet Verum seu terminum a quo, & Sephar bonum, & sic charitatem, quæ est mons orientis, seu terminus ad quem.

1250. Quod per montem orientis significetur charitas, & quidem charitas a Domino, constat a significatione Montis in Verbo, quod sit amor in Domi-

num, & charitas erga proximum, quod ostensum prius n: 795: & quod oriens significet Dominum, & inde cœlestia, quæ sunt amoris & charitatis, videatur etiam prius, n: 101, tum ab his sequentibus locis; apud Ezechielem, "Sustulerunt Cherubi alas suas, ascendit gloria Jehovæ desuper medio civitatis, & stetit super *Monte*, qui ab *Oriente* civitatis," x1: 22, 23. ubi per montem, qui ab oriente, nihil aliud significatur quam cœleste, quod est amoris & charitatis, quæ est Domini, nam dicitur quod gloria Jehovæ ibi steterit. Apud Eundem, "Duxit me ad portam, portam quæ spectat viam *Orientis*," & ecce gloria Dei Israelis venit a via *Orientis*," xliiii: 1, 2, ubi per orientem simile significatur. Apud Eundem, "Et reduxit me via portæ sanctuarii exterius spectantis *Orientem*, & illa clausa, & dixit ad me Jehovah, porta hæc clausa erit, non aperietur, & vir non intrabit per illam, sed Jehovah Deus Israelis intrabit per illam," xliiv: 1, 2, similiter Oriens pro cœlesti, quod est amoris, qui est solius Domini. Apud Eundem, "Cum faciet princeps spontaneum, holocaustum, & pacifica, spontaneum Jehovæ, & aperiet Illi portam spectantem versus *Orientem*, & faciet holocaustum suum & pacifica sua, sicut faciet in die sabbathi," xlv: 12. similiter pro cœlesti, quod est amoris in Dominum. Apud Eundem, "Reduxit me ad ostium domus, & ecce aquæ exeuntes de sub limine domus versus *Orientem*, quia facies domus *Oriens*," xlvii: 1, 8, ibi de nova Hierosolyma, Oriens pro Domino, ita pro cœlesti quod est amoris, aquæ sunt spiritualia. Simile significat hic mons orientis; præterea qui habitabant in Syria, dicti sunt filii orientis, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1251. Vers: 31. *Hi filii Schemi, secundum familias illorum, secundum linguas illorum, in terris illorum, secundum gentes illorum.* Hi filii Schemi significant derivationes ex cultu interno, qui est Schem: secundum familias illorum, secundum linguas illorum, in terris illorum, in gentibus illorum, significant secundum cujusvis genium in particulari & communi; secundum familias, est secundum differentias quoad charitatem; secundum linguas est secundum differentias quoad fidem; in terris illorum est in communi respective ad illa quæ sunt fidei; in gentibus, est in communi respective ad illa quæ sunt charitatis.

1252. Quod hæc significantur, non opus est ulterius confirmare, sunt enim eadem verba, quæ supra vers: 20, ubi videantur quæ dicta; se habent significationes, ut hic familiarum, linguarum, terrarum, & gentium, respective ad illa de quibus prædicantur; ibi de Chamo, seu de cultu corrupto interno, hic vero de Schemo, seu de cultu vero interno; quare familiæ & gentes ibi spectabant mores, ac linguæ & terræ opiniones, quæ sunt Ecclesiæ corruptæ internæ; hic vero familiæ & gentes spectant charitatem, ac linguæ & terræ fidem, quæ sunt Ecclesiæ veræ internæ: de significatione gentium & familiarum videatur in sequentibus hujus Capituli.

1253. Vers: 32. *Hæ familiæ filiorum Noachi, secundum nativitates eorum, in gentibus eorum.* Hæ familiæ filiorum Noachi significant cultus Ecclesiæ Antiquæ in particulari: secundum nativitates eorum, significant sicut reformari potuerint: in gentibus eorum significant cultus Ecclesiæ in communi.

1254. Hæ familiæ filiorum Noachi, quod significant cultus Ecclesiæ Antiquæ in particulari, constat a significatione familiæ, & familiæ filiorum, quod sint cultus, & quidem quod species cultuum: in præcedentibus hujus Capitis gentes nominatæ nihil aliud significarunt quam varios Ecclesiæ Antiquæ cultus, quare familiæ, ex quibus gentes constabant, nec possunt aliud significare; in sensu interno nusquam intelligi queunt aliæ familiæ, quam spiritualium & coelestium.

1255. Secundum natiuitates eorum, quod significant sicut reformari potuerint, constat a significatione natiuitatis, quod sit reformatio; cum homo renascitur seu regeneratur a Domino, tunc omnia & singula quæ e novo accipit, sunt natiuitates; ita hic, natiuitates, quia de Antiqua Ecclesia agitur, significant sicut reformari potuerint: quod reformationes gentium attinet, non omnes simili cultu fuerunt, nec simili doctrina, ex causa quia non omnes simili genio fuerant, & quia non omnes similiter educati & similiter ab infantia instructi; principia quæ homo ab infantia capit, Dominus nusquam frangit sed flectit, si quæ sunt in quibus sanctitatem posuit, & talia sunt, quæ non contra ordinem Divinum & naturalem, sed in se adiaphora, illa Dominus relinquit, & patitur ut in iis maneat; sicut plura in Antiqua Ecclesia Altera, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1256. In gentibus eorum, quod significant cultus Ecclesiæ in communi, constat ab illis quæ prius de gentibus dicta, & ab illis quæ sequuntur.

1257. *Et ab illis dispersæ sunt gentes in terra post diluvium.* Ab illis dispersæ sunt gentes in terra, significant quod inde omnes cultus Ecclesiæ quoad bona & mala, quæ significantur per gentes; terra est Ecclesia: post diluvium, significat ab initio Antiquæ Ecclesiæ.

1258. Quod ab illis dispersæ sint gentes in terra, significant quod inde omnes cultus Ecclesiæ quoad bona aut mala; quod hæc significantur per gentes, constat a significatione gentium: per gentem intellectæ sunt, ut prius dictum, plures familiæ simul; plures familiæ, quæ unum agnoscebant patrem, faciebant unam gentem in Antiquissima & Antiqua Ecclesia; sed quod in interno sensu Gentes significant cultus Ecclesiæ, & quidem quoad bona aut mala in cultu, ita se res habet; cum familiæ & gentes spectantur ab Angelis, nusquam habent ideam gentis, sed modo ideam cultus apud eam, spectant enim omnes ex ipsa qualitate, seu ex eorum quali, qualitas seu quale hominis, ex quo spectatur in coelo, est charitas & fides: hoc manifeste capi potest ab unoquoque, si attendat, cum aliquem hominem, aut aliquam familiam, aut aliquam gentem spectat, ut plurimum cogitat quales sunt, quisque ab eo, quod apud eum tunc regnat, idea qualitatis eorum illico obvenit, & exinde apud se considerat eos; magis adhuc Dominus, & ab Ipso angeli, non spectare possunt hominem, familiam, & gentem, quam a quali eorum quoad charitatem & fidem, inde in sensu interno per gentes nihil aliud significatur quam cultus Ecclesiæ, & quidem quoad ejus quale, quod est bonum charitatis & verum fidei inde; quando vox gentium in Verbo occurrit, Angeli nusquam manent in idea gentis,

secundum sensum literæ historicum, sed in idea boni & veri apud gentem, quæ nominatur.

1259. Porro quod Gentes significant bona & mala in cultu, ita se habet; Antiquissimis temporibus habitarunt distincti in gentes, familias, & domos, ut prius dictum, ex causa, ut Ecclesia in terris repræsentaret Regnum Domini, ubi omnes distincti sunt in societates, & societates in majores, & hæc iterum in majores, & quidem secundum differentias amoris & fidei, in genere & in specie, de quibus videatur n: 684, 685, ita similiter quasi in domos, familias & gentes; inde domus, familiæ & gentes in Verbo significant bona amoris & inde fidei, ubi accurate distinguitur inter gentes & populum, per Gentem significatur bonum aut malum, at per Populum verum aut falsum, & hoc ita constanter, ut nusquam aliter, sicut constare potest a sequentibus locis; ut apud Esaiam, "Erit in die illo, Radix Ischæi, quæ stans in signum *Populorum*, ad illam *Gentes* quærent, & erit quies illius gloria. In die illo addet Dominus secundo manum suam, ad acquirendum reliquias *Populi* sui, qui relictus ab Aschure, & ab Ægypto, & a Pathros, & a Kusch, & ab Elam, & a Schinear, & a Chamath, & ab insulis maris: & tollet signum *Gentibus*, & colligét expulsos Israelis, & dispersa Jehudæ congregabit," xi: 11, 12. ubi populi pro veri Ecclesiæ, & gentes pro bonis, inter quos manifeste distinguitur; agitur ibi de Regno Domini, & de Ecclesia, tum in universali de unoquoque homine regenerato; per nomina significantur illa, de quibus prius; tum per Israel Ecclesiæ spiritualia, per Jehudam ejusdem cœlestia: apud Eundem, "Populus hic ambulantes in tenebris viderunt lucem magnam, multiplicasti *Gentem*, illi magnificasti lætitiā," ix: 2, 3. ubi populus pro veris, quare de eo prædicatur ambulare in tenebris, & videre lucem; gens pro bonis: apud Eundem, "Quid respondebitur nuntiis *Gentis*, quod Jehovah fundavit Sionem, & in illa confident miseri *Populi* ipsius," xiv: 32. similiter gens pro bono, populus pro vero: apud Eundem, "Jehovah Zebaoth absorbebit in monte hoc facies obvolutionis, obvolutionis super omnibus *Populis*, & velamen obtectum super omnibus *Gentibus*," xxv: 7. ubi de Ecclesia nova seu gentium, populus pro veris ejus, gentes pro bonis: apud Eundem, "Aperite portas, ut ingrediatur *Gens* iusta custodiens fidelitates," xxvi: 2. ubi gens manifeste pro bonis: apud Eundem, "Omnes *Gentes* congregabuntur una, & colligentur *Populi*," xliiii: 9. etiam de Ecclesia gentium; gentes pro bonis ejus, & populus pro veris, quæ quia distincta sunt inter se, de utrisque agitur, aliter foret repetitio inanis: apud Eundem, "Dixit Dominus Jehovah, ecce tollam ad *Gentes* manum meam, & ad *Populos* exaltabo signum meum, & adferent filios tuos in sinu, & filias tuas super humero apportabunt," xliix: 22. ibi de Regno Domini; similiter gentes pro bonis, & populi pro veris: apud Eundem, "Ad dextram & sinistram erumpes, & semen tuum *Gentes* hæreditabit, & urbes desolatæ habitabunt," liv: 3. de Regno Domini, & Ecclesia quæ gentium appellatur; quod gentes pro bonis charitatis, seu, quod idem est, pro illis apud

pud quos bona charitatis, constat inde, quod semen seu fides hæreditabit eos, urbes pro veris: apud Eundem, "En testem *Populis* dedi Ipsum, Principem & Legislatorem *Populis*; en *Gentem*, non novisti, vocabis, & *Gens*, non noverat Te, ad Te current," LV: 4, 5. ibi de Regno Domini, populi pro veris, gentes pro bonis; in Ecclesia, bono charitatis præditi sunt gentes, qui veris fidei sunt populi, nam bona & vera prædicantur ex subjectis, apud quæ sunt: apud Eundem, "Ambulabunt *Gentes* ad lucem tuam, & reges ad splendorem ortus tui, tunc videbis & afflues, & stupebit, & dilatabit se cor tuum, quod convertetur ad Te multitudo maris, exercitus *Gentium* venient Tibi," LX: 3, 5. de Regno Domini, & Ecclesia gentium, ubi gentes pro bonis, reges, qui sunt populorum, pro veris: apud Zephaniam, "Reliquiæ *Populi* mei deprædabuntur eos, & residui *Gentis* meæ hæreditabunt eos," II: 9. apud Sachariam, "Venient *Populi* multi, & *Gentes* numeroſæ, ad quærendum Jehovam exercituum in Hierosolyma," VIII: 22. Hierosolyma pro Regno Domini, & pro Ecclesia, populi pro illis qui in veris fidei, gentes pro illis qui in bono chritatis, quare distincte nominantur: apud Davidem, "Liberabis me a contentionibus *Populi*, pones me in caput *Gentium*; *Populus* non noveram, servient mihi," Psalm: XVIII: 44. similiter populus pro illis qui in veris, gentes pro illis qui in bono, quæ quia constituunt hominem Ecclesiæ, utrumque dicitur: apud Eundem, "Confitebuntur Te *Populi*, Deus; confitebuntur Te *Populi* omnes illi, lætabuntur & ovabunt *Gentes*, quia judicabis *Populos* rectitudine, & *Gentes* in terram duces," Psalm: LXVII: 4, 5. manifeste populi pro illis qui in veris fidei, & gentes pro illis qui in bono charitatis: apud Mosén, "Memento dierum æternitatis; intelligite annos generationis & generationis, interroga patrem tuum, & indicabit tibi, seniores tuos & dicent tibi, cum hæreditatem dedit Altissimus *Gentibus*, & separavit filios hominis, constituit terminos *Populorum*, ad numerum filiorum Israelis," Deut: XXXII: 7, 8. ubi de Antiquissima Ecclesia, & de Antiquis Ecclesiis, quæ sunt dies æternitatis & anni generationis & generationis, ubi gentes dicebantur illi qui in bono charitatis quibus dabatur hæreditas, & filii hominis, & dein populi, qui in veris fidei inde. Quia per gentes significantur bona Ecclesiæ, & per populos vera, ideo de Esauo & Jacobo dictum, cum in utero adhuc essent, "Duæ *Gentes* in utero tuo, & duo *Populi* ex visceribus tuis separabuntur," Gen: XXV: 23. Ex his nunc constare potest, quid Ecclesia Gentium in genuino suo sensu: Ecclesia Antiquissima fuit vera Ecclesia Gentium, dein Ecclesia Antiqua. Quia Gentes dicuntur illi, qui in charitate, populi qui in fide, Sacerdotium Domini prædicatur de gentibus quia de cœlestibus quæ sunt bona, Regium Ipsius de populis, quia de spiritualibus quæ sunt vera: quod etiam representatum fuit in Ecclesia Judaica, ibi Gens fuerunt antequam reges habebant, sed postquam reges acceperunt, facti sunt populus.

1160. Quia Gentes in Antiquissima, & in Antiqua Ecclesia, significabant bona seu bonos, ideo quoque in sensu opposito significant mala seu malos;

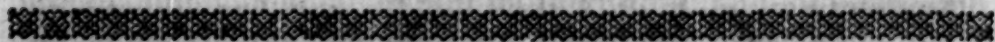
los; similiter Populi, quia significabant vera, ideo quoque in sensu opposito significant falsa; in Ecclesia enim depravata bonum vertitur in malum, & verum in falsum, inde gentium & populorum significatio in hoc sensu multoties in Verbo, ut apud Esaïam Cap: xiii: 4. Cap: xiv: 6. Cap: xviii: 2, 10. Cap: xxx: 28. Cap: xxxiv: 1, 2. Ezech: xx: 32 & pluries alibi.

1261. Sicut Gentes significarunt bona, ita etiam familiae, quia unaquævis gens ex familiis constabat; similiter domus, quia unaquævis familia erat ex pluribus domibus, de domo videatur n: 710; sed familiae significant bona cum prædicantur de gentibus, at vera cum prædicantur de populis, sicut apud Davidem, "Incurvabunt se coram Te omnes *Familiae Gentium*, quia Jehovah Regnum, & dominans in gentes," Psalm: xxii: 28. 29. & apud Eundem, "Date Jehovah, *Familiae Populorum*, date Jehovah gloriam & robur," Psalm: xcvi: 7. In hoc & præcedente Versu hujus Capitis, prædicantur familiae de bonis, quia familiae erant gentium.

1262. Exinde nunc constare potest, quod per terram hic quoque significetur Ecclesia; cum enim terra nominatur, non aliud percipitur quam gens seu populus ibi, & cum gens aut populus, non aliud quam eorum quale, inde per terram non aliud significatur quam Ecclesia, ut ostensum prius n: 662, 1066.

1263. Quod post diluvium, significet ab initio Antiquæ Ecclesiæ, constat ex eo, quod Diluvium fuit finis Antiquissimæ Ecclesiæ, & principium Antiquæ, ut ostensum prius n: 705, 739, 790.

1264. Ex his nunc constare potest, quod tametsi mera Nomina gentium & familiarum in hoc Capite occurrunt, quod usque contineat in genere non solum omnes differentias cultus quoad bona charitatis & vera fidei, quæ in Antiqua Ecclesia fuerunt, sed etiam quæ in unaquavis Ecclesia; imo plura quam usquam homo credere possit; tale est Verbum Domini.



De Antediluvianis, qui perierunt.

1265. *Supra caput ad aliquam altitudinem fuerunt plures qui insuebant in cogitationes meas, & eas quasi vinctas tenebant, ut essem admodum in obscuro; satis valide incumbabant; spiritus circum me, similiter quasi vincti ab iis tenebantur, sic ut parum cogitare possent, nisi quod ab iis insuebat, & hoc usque ad indignationem; dictum quod ii essent, qui ante diluvium vixerunt, sed non ab iis qui Nepbilim dicti & perierunt, nam illis non tam forte persuasivum.*

1266. *Antediluviani, qui perierunt, sunt in Inferno quodam sub calca-neo pedis sinistri; est quædam petra nimboſa qua operti, quæ ex diris eorum phantasiis*

phantasiis & persuasionibus erumpit, qua separantur a reliquis infernis, & distinentur a mundo spirituum: est iis continuus nixus exsurgendi, sed ultra conatum non procedere possunt; sunt enim tales, ut si venirent in mundum spirituum, diris suis phantasiis, & persuasionum halitibus & venenis, omnibus spiritibus, quos offenderent, præter bonos, adimerent facultatem cogitandi; & nisi Dominus per adventum Ipsi in carnem, liberavisset mundum spirituum, a nefanda illa turba, periisset genus humanum, nullus enim spiritus apud hominem potuisset esse, & usque homo ne momentum temporis vivere potest, nisi spiritus & angeli apud eum sint.

1267. Qui eorum obstinate tentant ab inferno isto emergere, crudeliter a sociis eorum tractantur; nam est iis odium internecinum contra omnes, etiam contra socios; summa eorum jucunditas in eo consistit, ut unus alterum sibi subiectum habeat, & quasi trucidet: quique obnixius perstant eniti, ii adhuc profundius demittuntur sub petra nimbose; nam est vesanus insitus ardor perdendi omnes, qui inducit eos; inde conatus emergendi: quos enim offendunt, panno involvunt, ut captivos abducunt, & projiciunt in quoddam, ut iis apparet, mare, aut aliter sæve tractant.

1268. Perductus sum, & custoditus, versus petram istam nimbosam (perduci ad tales, non est e loco in locum, sed fit per societates spirituum & angelorum intermedias, manente homine in eodem loco, sed usque apparet sicut demissio); cum prope petram istam eram, obviam factum est frigus, quod inferiorem tergi regionem occupabat; inde loquutus sum cum iis de persuasionibus eorum, & quid in vita corporis crediderint de Domino, respondebant, quod cogitaverint multum de Deo, sed quod sibi persuaserint, non dari aliquem deum, sed homines esse deos; sic se fuisse deos; quodque in his se confirmaverint ex somniis: de phantasiis eorum contra Dominum, dicitur infra.

1269. Ut adhuc melius scirem, quales essent, permissum fuit a Domino, ut quidam eorum ascenderent in mundum spirituum; quod antequam factum, visus est puer pulcher vestitus veste candida, dein in quadam janua aperta alius puer veste viridi, mox quoque binæ ancillæ in albo quoad caput; sed quid illa significarent, non mihi detectum.

1270. Mox quidam ex inferno isto emissi sunt, sed disposuit Dominus per spiritus & angelos intermedios, ut mihi nihil nocere possent; e profundo isto veniebant antrorsum, & moliri sibi viam videbantur versus anteriora per quasi rupis cavernas, & sic sursum; apparebant tandem ad sinistram superne, ut inde, sic e longinquo, in me influerent: dicebatur mihi, quod liceret eis influere in dextram partem capitis, non autem in sinistram, & a
dextra

dextra parte capitis in sinistrum latus thoracis, nequaquam in sinistrum capitis, nam si hoc fieret, quod deperditus essem, tunc enim cum persuasionibus suis, quæ diræ & lethales, influerent, at cum in dextrum capitis & inde in sinistrum pectoris, quod esset per cupiditates; ita se res habet cum influxu. Persuasiones eorum tales sunt, ut extinguant omne verum & bonum, sic ut non possint ii, in quos influunt, percipere quicquam, & dein nec cogitare; quare etiam spiritus removebantur: cum inciperent influere, lapsus sum in somnum, influebant tunc cum dormire per cupiditates, & quidem tam graviter, ut in vigilia iis non resistere potuissem, in somno sentiebam gravitatem, quam describere non possum, solum, quod reminiscebar dein, quod aggressi sint me necare per afflatum suffocativum, qui fuit sicut sævus incubus, sed tunc expergefactus animadvertiebam quod prope me essent, at cum apperciperent me vigilem, aufugiebant ad locum suum superius, & inde influebant. Cum ibi essent, visi mihi quasi involverentur panno, tali de quo n: 964, putabam quod ii essent, sed erant alii quos ii involvebant, quod fit per phantasias, sed usque spiritus, contra quos ita phantasia operantur, non aliter sciunt quam ut involvantur; hos, quos sic involvebant, per petrae cujusdam declivitatem devolvere visum, sed qui involuti erant, eximebantur & liberabantur, erant spiritus qui non recedere volebant, ita a Domino conservati, alioquin suffocati fuissent, tametsi revixissent, sed post cruciatum. Recesserunt tunc per declivitatem petrae; inde auditus est sonus terebrosus, sicut multæ terebræ magnæ forent, & perceptum, quod essent crudelissimæ eorum phantasie contra Dominum, ex quibus talis sonus: postea dejecti per cavernas tenebras sub nimboſa petra in infernum suum. Cum erant in mundo spirituum, mutabatur ibi constitutio sphaeræ.

1271. Erant postea spiritus quidam dolosi, qui volebant ut emergerent, eisque infundebant ut dicerent, se nihil esse, ut sic possent subire, auditum tunc tumultuosum in inferno isto, sicut turbulentum magnum volumen, quod erat emotio eorum quod cuperent eniti, quare etiam permissum erat iterum ut aliqui exsurgerent, & visi in loco eodem, ubi priores; tentabant inde infundere mihi persuasivum lethale, adjuti a genis dolosis, sed incassum, quia tutatus a Domino, percepi usque manifeste, quod persuasivum eorum esset suffocativum: putabant se omnia posse, & unicuique vitam posse adimere; sed quia putabant se omnia posse, erat modo insans qui eos detrudebat, ex cujus præsentia ita titubabant ut clamarent, quod angerebantur, & quidem ita valde, ut ad supplicationes confugerent: dolosi quoque puniti sunt, primum ab iis fere suffocati, & postea conglutinati, ut desisterent a talibus, sed dein liberati.

1272. Ostensum mihi postea, quomodo mulieres eorum amictæ fuerint; circum caput habuerunt pileum rotundum nigrum protensum, quasi turritum antrorsum, facie fuerunt parva; viri autem birsuti & pilosi. Ostensum quoque quantum gloriati sunt de multitudine infantum, quod, ubicunque vaderent, haberent secum suos liberos qui præibant in linea inflexa; sed iis dictum, quod amor infantum quoque sit apud omnia bruta, etiam pessima, & quod hoc non argumentum sit, quod aliquid bonum apud eos; at si liberos amavissent non sui amoris & gloriæ causa, sed ut societas humana ob commune bonum augeretur, & magis ut cælum inde multiplicaretur, ita propter Regnum Domini, quod tunc fuisset amor erga infantes genuinus.



G E N E S E O S,

C A P U T U N D E C I M U M.

De Situ Maximi Hominis : tum de Loco & Distantia, in altera vita.

1273. *A* Nimæ recentes e mundo, cum dimittendæ e consortio Angelorum spiritualium, ut veniant inter Spiritus, & tandem in Societatem, in qua fuerunt cum vixerunt in corpore, ab Angelis circumferuntur ad plures mansiones, quæ sunt separatæ societates, usque conjunctæ cum aliis, & passim recipiuntur, passim inde ad alias; & hoc per aliquod tempus, usque dum ad societatem veniunt, in qua fuerunt, cum vixerunt in corpore, & ibi manent; inde novum exordium vitæ eorum: si simulator, hypocrita, aut dolosus, qui induere statum fallacem, & genium quasi angelicum potest, a bonis spiritibus quandoque recipitur, sed post paucum tempus dissociatur, & tunc absque angelis circumvagatur, petitque ut recipiatur, sed rejicitur, & quandoque punitur; & tandem deferitur inter infernales. Qui e Vastatione auferuntur inter Angelos, etiam variant societates, & cum inde transiunt ad alias, cum civilitate & charitate dimittuntur, & hoc usque dum veniunt in societatem angelicam quæ concordat cum eorum charitatis, pietatis, probitatis, aut sinceræ civilitatis, genio. Perductus etiam fui similiter per mansiones, & mecum loquuti, ex causa ut scirem quomodo se habet; reflectere tunc dabatur super mutationes loci, quod solum apparentes essent, & quod non essent nisi mutationes status, corpore manente in eodem loco.

1274. Inter mirabilia in altera vita sunt; PRIMUM, quod Spirituum & Angelorum societates appareant inter se distinctæ quoad Situs, tametsi loca & distantia in altera vita nihil aliud sint quam status varietates. ALTERUM est, quod Situs & Distantia se habeant respectivè ad corpus humanum, ita, ut qui ad dextram, appareant ad dextram, quocunque circumvertitur corpus, similiter qui ad sinistram, tum qui ad alias plagas. TERTIUM est, quod omnes Spiritus & Angeli non ad majorem distantiam absint, quam ut conspici queant; sed usque tamen non plures in conspectum veniunt, quam quot Dominus concedit.

QUAR-

QUARTUM, quod spiritus, de quibus alii cogitant, ut qui iis aliquo modo noti fuerunt in vita corporis, quando Dominus id concedit, momento adsint, ac ita proxime, ut sint ad aurem, ad contactum, vel ad aliquam distantiam, non obstante, quod fuissent abinde aliquot millia miliarium, imo si fuissent circa astra, causa est, quia distantia loci in altera vita nihil facit. QUINTUM est, quod apud Angelos nulla idea temporis sit. Hæc in mundo spirituum, adhuc perfectius in cælo; quid non coram Domino, Cui omnes & singuli non possunt non præsentissimi esse, & sub Ipsius conspectu & Providentia. Hæc apparent incredibilia, sed usque sunt vera.

1275. Fui in societate, ubi tranquillitas, seu quorum status tranquillius accedens quodammodo ad statum pacis, sed non erat pacis: ibi loquutus de statu Infantum, tum etiam de Loco, quod mutatio loci & distantia sit modo apparentia, secundum cuiusvis statum & ejus mutationem: cum illuc translatus essem, apparebant spiritus circum me removeri, & videri infra me, usque datum eos audire loquentes.

1276. Quod Situm attinet, in quo sunt Spiritus in mundo spirituum, & Angeli in cælo, ita se habet, quod ad dextram Domini sint angeli, ad sinistram spiritus mali, antrorsum sunt qui mediæ sortis, a tergo sunt maligni, supra caput sunt qui elato animo & alta spirant, sub pedibus sunt inferna, quæ illis, qui in alto, correspondent; sic omnes in suo situ respective ad Dominum, ad omnes plagas & altitudines, in plano horizontali, inque verticali, & ad omnem obliquitatem; situs illorum est constans, nec in æternum variatur: Cæli ibi constituunt quasi unum hominem, qui ideo appellatur Maximus Homo, cui quoque correspondent omnia quæ sunt apud hominem, de qua correspondentia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: inde est, quod circum unumquemvis angelum, similis situs omnium sit, & apud unumquemvis hominem cui aperitur a Domino cælum; præsentia Domini hoc secum habet; quod non ita foret, nisi Dominus in cælo omnipræsens esset.

1277. Similiter se habet cum Hominibus, quoad eorum animas, quæ jugiter vinctæ sunt alicui societati spirituum & angelorum; ii quoque situm habent in Regno Domini secundum indolem eorum vitæ & secundum status; nec quicquam facit, quod in tellure dissent, etiamsi foret per plura millia miliarium, usque simul possunt esse in una societate; qui in charitate vivunt, in una societate angelica; qui in odiis & talibus, in una societate infernali: similiter nec quicquam facit, quod in uno loco simul sint plures in tellure, usque sunt omnes distincti secundum indoles vitæ eorum & status, & quisque potest in alia societate esse: Homines, qui distant

aliquot centum aut mille miliaribus, cum apparent coram sensu interno, tam prope sunt, ut quidam eorum contingant, secundum situm: ita si plures forent, quibus visus internus apertus, in tellure, potuissent simul esse, & mutuo colloqui, etiamsi unus foret in India, & alter in Europa; quod quoque ostensum; ita omnes & singuli in tellure homines sunt Domino præsentissimi, & sub Ipsius conspectu & Providentia.

1278. De situ, loco, distantia, & tempore, in altera vita, videatur ad finem hujus Capitis continuatio.



C A P U T XI.

1. **E**T fuit tota terra labium unum, & verba una.
2. Et fuit, cum proficiscerentur ii ab oriente, & invenerunt vallem in terra Schinear, & habitaverunt ibi.
3. Et dixerunt vir ad socium suum, age, laterificemus lateres, & aduramus in adustum: & fuit iis later pro lapide, & bitumen fuit iis pro luto.
4. Et dixerunt, age ædificemus nobis urbem & turrim, & caput ejus in cælo; & faciamus nobis nomen, ne forte dispergamur super facies totius terræ.
5. Et descendit JEHOVAH ad videndum urbem & turrim, quam ædificabant filii hominis.
6. Et dixit JEHOVAH, en populus unus, & labium unum omnibus illis, & hoc inceptum eorum ad faciendum; & nunc non prohiberetur ab iis omne quod cogitarunt facere.
7. Age, descendamus, & confundamus ibi labium eorum, ut non audiant vir labium focii sui.
8. Et disperfit JEHOVAH eos inde super facies totius terræ; & cessarunt ædificare urbem.
9. Propterea vocavit nomen ejus Babel, quia ibi confudit JEHOVAH labium totius terræ; & inde disperfit eos JEHOVAH super facies totius terræ.
10. Hæ nativitates Schemi; Schem filius centum annorum, & genuit Arphachschad, duobus annis post diluvium.
11. Et vixit Schem, postquam genuit illum Arphachschad quingentis annis; & genuit filios & filias.

12 Et.

12. Et Arphachschad vixit quinque & triginta annis, & genuit Schelachum.

13. Et vixit Arphachsad, postquam genuit illum Schelachum, tribus annis & quadringentis annis; & genuit filios & filias.

14. Et Schelach, vixit triginta annis, & genuit Eberum.

15. Et vixit Schelach, postquam genuit illum Eberum, tribus annis & quadringentis annis; & genuit filios & filias.

16. Et vixit Eberus quatuor & triginta annis, & genuit Pelegum.

17. Et vixit Eberus, postquam genuit illum Pelegum, triginta annis & quadringentis annis, & genuit filios & filias.

18. Et vixit Peleg triginta annis, & genuit Reu.

19. Et vixit Peleg, postquam genuit illum Reu, novem annis & ducentis annis; & genuit filios & filias.

20. Et vixit Reu duobus & triginta annis, & genuit Serugum.

21. Et vixit Reu, postquam genuit illum Serugum, septem annis & ducentis annis; & genuit filios & filias.

22. Et vixit Serug triginta annis, & genuit Nachorem.

23. Et vixit Serug, postquam genuit illum Nachorem, ducentis annis; & genuit filios & filias.

24. Et vixit Nachor, novem & viginti annis, & genuit Therachum.

25. Et vixit Nachor, postquam genuit illum Therachum, novendecim annis & centum annis; & genuit filios & filias.

26. Et vixit Therach septuaginta annis, & genuit Abramum, Nachorem & Haranem.

27. Et hæ nativitates Theraci: Therach genuit Abramum, Nachorem, & Haranem; & Haran genuit Lothum.

28. Et mortuus est Haran super facies Therachi, patris sui, in terra nativitatis suæ, in Ur Chaldæorum.

29. Et accepit Abram & Nachor sibi uxores; nomen uxoris Abrami Sarai; & nomen uxoris Nachoris Milkah, filia Haranis, patris Milkæ, & patris Iiskæ.

30. Et fuit Sarai sterilis, nulla ei proles.

31. Et accepit Therach Abramum, filium suum; & Lothum filium Haranis, filium filii sui; & Sarai nûrum suam, uxorem Abrami filii sui; & exiverunt cum illis ex Ur Chaldæorum, ad eundum in terram Canaan; & venerunt usque ad Charan, & manserunt ibi.

32. Et fuerunt dies Therachi, quinque anni, & ducenti anni; & mortuus est Therach in Charan.

C O N T E N T A.

1279. **A** GITUR de Ecclesia Antiqua Prima, quæ post diluvium, a vers: 1 ad 9.

1280. De primo ejus statu, quod omnibus una doctrina: vers: 1. de altero, quod cepit declinare, vers: 2. de tertio, quod ceperint falsa cupiditatum regnare, vers: 3. de quarto quod inciperint per cultum Divinum dominari, vers: 4. quare status Ecclesiæ mutatus, vers: 5, 6. ita ut nullis bonum fidei, vers: 7, 8, 9.

1281. Agitur de Ecclesia Antiqua altera, quæ ab Ebero nominata; ejusque derivatione & statu, quæ defuit tandem in idololatriam, vers: 10 ad 26.

1282. Agitur de origine Ecclesiæ Antiquæ tertiæ, quæ ex idololatrica facta est repræsentativa, vers: 27 ad 32.



S E N S U S I N T E R N U S.

1283. **A** GITUR nunc de Ecclesia Antiqua in genere, & quod Cultus ejus internus, successu temporis falsificatus & adulteratus sit, inde quoque cultus externus, nam se habet cultus externus secundum internum; falsificatio & adulteratio cultus interni est hic Babel. Quod huc usque, præter quæ de Ebero, historica non vera fuerint, sed facta, videri potest etiam ex his de turri Babylonica, ut quod aggressi ædificare turrim, cujus caput in cælo, quod labia confusa sint, ut non audiret unus labium alterius, quod Jehovah sic confuderit; tum etiam ex eo, quod inde Babel, cum tamen in præcedente Capite vers: 10. Babel dicitur ædificata a Nimrodo; inde quoque constat, quod Babel non significet urbem, sed quandam rem, & hic cultum, cujus interiora sunt prophana, at externa apparent sancta.

1284. Vers: 1. *Et fuit tota terra labium unum, & verba una.* Fuit tota terra labium unum, significat quod ubivis una doctrina in communi; labium est doctrina; terra est Ecclesia: & verba una, significant quod una doctrina in particulari.

1285. Quod fuit tota terra labium unum, significet quod ubivis una doctrina in communi, constat a significatione Labii in Verbo, de qua in mox sequentibus. In hoc versu, & per pauca hæc verba, describitur status Ecclesiæ Antiquæ, qualis fuerat, quod nempe una doctrina in genere; at in sequente versu

versu describitur, quomodo falsificari & adulterari captum; & dein usque ad vers: 9, quomodo prorsus perversa facta sit, ut non amplius cultus internus. Agitur mox dein de Altera Ecclesia Antiqua incepta ab Ebero; & tandem de Tertia, quæ fuit initium Ecclesiæ Judaicæ; nam post diluvium tres Ecclesiæ successive fuerunt. Quod Primam Antiquam Ecclesiam attinet, quod in illa, tametsi ita late per orbem diffusa, usque fuerit unum labium & una verba, hoc est, una doctrina in communi & in particulari, cum tamen cultus tam interni quam externi ubivis diversi, sicut ostensum in Capite præcedente, ubi per unamquamvis gentem ibi nominatam significatum est doctrinale & rituale diversum, ita se res habet; in Cælo sunt societates innumerabiles, & omnes variae, sed usque unum, nam omnes ut unum ducuntur a Domino, de quo videantur quæ prius n: 457. 551. 684. 685. 690: & se habet sicut homo, in quo tametsi tot viscera, & tot viscera intra viscera, organa & membra, quorum unum diversimode agit ac alterum, usque omnia & singula, ut unum, ab una Anima reguntur: aut sicut corpus in quo virium & motuum activitates diversæ, usque omnes ab unico cordis, & unico pulmonis motu, reguntur, & unum faciunt: quod hæc ita unum agere possint, exinde est, quod in cælo sit unus influxus, qui recipitur ab unoquoque secundum ejus genium, qui influxus est affectionum a Domino, Ipsius Misericordia & Vita; & tametsi influxus unus est, usque omnia parent & sequuntur sicut unum; & hoc per amorem mutuum, in quo sunt qui in cælo: ita se habuit cum Ecclesia Antiqua Prima, tametsi tot Cultus fuerunt interni & externi, in genere quot gentes, in specie quot gentium familiæ, & in particulari quot homines Ecclesiæ, usque unum omnibus labium & una verba, hoc est, omnibus una doctrina in communi & particulari; una doctrina est, cum omnibus amor mutuus, seu charitas; amor mutuus & charitas facit, ut unum sint, tametsi varia, nam ex variis unum facit; omnes, quotcunque sunt, si vel myriadam myriades, si in charitate seu amore mutuo sunt, unum finem habent, nempe commune bonum, Regnum Domini, & Ipsum Dominum, varietates doctrinalium & cultuum, sunt sicut varietates sensuum & viscerum in homine, ut dictum, quæ contribuunt ad perfectionem totius; Dominus enim tunc per charitatem diversimode secundum cujusvis genium influit & operatur, & sic disponit omnes & singulos in ordinem, ita in terra sicut in cælo, & fit tunc Domini voluntas, ut Dominus Ipse docet, in terris sicut in cælis.

1286. Quod Labium sit doctrina, constat ab his locis in Verbo; apud Esajam, "Seraphim clamabant, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Jehovah Zebaoth; dixit Propheta, vae mihi excisus sum, qui vir immundus *Labiis* ego, & in medio populi immundi *Labiis* ego habitans, quia Regem Jehovam Zebaoth viderunt oculi mei, & volavit ad me unus de Seraphim, tetigit os meum, & dixit, ecce tetigit hic super *Labia* tua, & recessit iniquitas tua, & peccatum tuum expiatur," vi: 3. 5. 6. 7. labia pro interioribus hominis, ita pro cultu interno, ex quo adoratio, quod hic representatum apud prophetam; quod tacta sint ejus labia, & sic recesserit iniquitas & expiatum peccatum,

peccatum, quisque videre potest, quod representatio fuerit interiorum, quæ per labia significantur, quæ sunt illa quæ charitatis & ejus doctrinæ. Apud Eundem "Jehovah percutiet terram virga *oris* sui, & spiritu *Labiorum* suorum occidet impium," xi : 4. in sensu interno est, non quod Jehovah percutiat virga oris, & spiritu labiorum occidat impium, sed quod impius sic sibi faciat; spiritus labiorum est doctrina, quæ apud impium falsa. Apud Eundem, "Creans proventum *Labiorum*, pacem, pacem longinquo & propinquo, & sano illum," lvii : 19, proventus labiorum pro doctrina. Apud Ezechielem, "Fili hominis, abi, veni ad domum Israelis, & loquaris *verba* mea ad eos, non ad populum *profundos Labio*, & graves *lingua* tu missus, ad domum Israelis; non ad populos multos *profundos Labio*, & graves *lingua*, quorum non audias *verba*, nonne si ad hos misero te, illi auscultarent tibi, & domus Israelis non volunt auscultare tibi, quia non volunt auscultare Mihi, nam tota domus Israelis obfirmati fronte, & duri corde illi," iii : 4, 5, 6, 7. profundi labio de gentibus, quæ tamen in falsitate doctrinæ, usque in charitate, de quibus ideo prædicatur auscultare, at qui non in charitate, dicuntur obfirmati fronte & duri corde. Apud Zephaniam, "Convertar ad populum *Labio* perspicuo, ut invocent omnes ii Nomen Jehovah, ad serviendum Ipsi humero uno," iii : 9. labium perspicuum manifeste pro doctrina. Apud Malachiam, "Lex veritatis fuit in ore Ipsius, & perversitas non inventa in *Labiis* Ipsius : nam *Labia*; sacerdotis custodient scientiam, & legem quærent ex ore illius, quia Angelus Jehovah Zebaoth ille," ii : 6, 7. de Levi, per quem representatur Dominus; labia pro doctrina ex charitate. Apud Davidem, "Qui dicunt, lingua nostra prævalebimus, *Labia* nostra nobiscum," Psalm : xii : 5. labia pro falsis. Apud Eundem, "Sicut adipe & pinguedine saturabitur anima mea, & *Labiis* canticorum laudabit os meum," Psalm : lxxiii : 6. Apud Esaiam, "In die illo erunt quinque urbes in terra Ægypti, loquentes *Labio* Canaanis, & jurantes Jehovah Zebaoth," xix : 18, Labium pro doctrina.

1287. Quod Terra significet Ecclesiam, ostensum est prius, n : 662, 1066.

1288. Quod verba una, significant quod una doctrina in particulari, constat ex illis quæ prius dicta sunt, labium enim significat doctrinam in communi, ut ostensum, verba autem doctrinam in particulari, seu particularia doctrinæ; nam particularia nihil faciunt, ut dictum, modo spectent unum finem, qui est, amare Dominum supra omnia, & proximum sicut semet, tunc enim particularia sunt communium. Quod Verbum significet omnem doctrinam de charitate & inde fide; & quod verba, illa, quæ sunt doctrinæ, constat apud Davidem, "Confitebor Tibi in rectitudine cordis; in discendo me iudicia justitiæ tuæ; statuta tua custodiam : in quo purum reddet puer tramitem suum, ad custodiendum juxta *Verbum* tuum : in toto corde meo quæsi vi Te, ne aberrare me facias a præceptis tuis : in corde meo abscondi *Verbum* tuum, ut non peccem Tibi : Benedictus Tu Jehovah,

"doce

“doce me statuta tua, *Labiis* meis enarravi omnia judicia oris tui: in via
 “testimoniorum tuorum gavisus sum: in mandatis tuis meditor; & intueor
 “vias tuas; in statutis tuis delector; non obliviscor *Verbi* tui,” Psalm: cxix: 6 ad 17. Verbum pro doctrina in genere; ibi quod distincta sint, praecepta, judicia, testimonia, mandata, statuta, via, labia, patet, quæ omnia sunt Verbi seu doctrinæ; etiam alibi in Verbo ubivis illa distincta significant. Apud Eundem, “Canticum amoris; voluit cor meum *Verbum* bonum; lingua
 “mea stylus scribæ expediti; pulcher es præ filiis hominis; effusa est gratia
 “*Labiis* tuis; equita super *Verbo* veritatis, & mansuetudinis justitiæ, docebit
 “te mirabilia dextra tua,” Psalm: xlv: 1, 2, 3, 5. equitare super Verbo veritatis, & mansuetudinis justitiæ est docere doctrinam veri & boni; hic sicut alibi in Verbo distincta significant, verbum, os, labium, & lingua, quod sint doctrinæ de charitate constat, quia appellatur canticum amorum, de qua doctrina prædicatur pulchritudo præ filiis hominis, gratia labiorum, dextra quæ docet mirabilia. Apud Esaïam, “Verbum misit Jehovah in Jacobum,
 “& cecidit id Israele,” ix: 8. verbum pro doctrina cultus interni & externi, Jacobus ibi pro cultu externo, Israel pro interno. Apud Matthæum, “Jesús dixit, non e pane solum vivit homo, sed ab omni *Verbo*, quod exit
 “ex ore Dei,” iv. 4. Apud Eundem, “Quando quis audit *Verbum Regni*,
 “& non attendit, venit malus, & rapit quod seminatum est in corde,”
 xiii: 19. tum de verbo ibi vers: 20, 21, 22, 23. Apud Eundem, “Cœ-
 “lum & terra transibunt, *Verba* autem mea non transibunt,” xxiv: 35. ibi verbum pro doctrina Domini, & verba pro illis quæ sunt Ipsi doctrinæ: quia verba pro omnibus doctrinæ, ideo praecepta decalogi appellantur verba, apud Moysen, “Scripsit Jehovah super tabulis *Verba* foederis, decem *Verba*,”
 Exod: xxxiv: 28. Apud Eundem, “Indicavit vobis foedus suum, quod
 “præcepit vobis ad faciendum, decem *Verba*, & scripsit illa super duabus
 “tabulis lapidum,” Deut: iv: 13. Cap: x: 4. Apud Eundem, “Cave
 “tibi, & custodi animam tuam valde, ne forte obliviscaris *Verba*, quæ vi-
 “derunt oculi tui,” Deut: iv: 9. præter alibi.

1289. Vers: 2. *Et fuit, cum proficiscerentur ii ab oriente, & invenerunt vallem in terra Schinear, & habitarunt ibi.* Cum proficiscerentur ii ab oriente, significat cum recederent a charitate; oriens est charitas a Domino: invenerunt vallem in terra Schinear, significat quod cultus magis immundus & prophanus fieret: & habitarunt ibi, significat vitam.

1290. Cum proficiscerentur ii ab oriente, quod significet cum recederent a charitate, constat a significatione proficisci, & significatione orientis in Verbo; quod proficisci hic sit recedere, constat, quia prædicatur de charitate, quæ est oriens, e qua proficiscerentur.

1291. Quod oriens sit charitas a Domino, constat ex illis quæ prius ostensa sunt, n: 101 & 1250.

1292. Quod invenerunt vallem in terra Schinear, significet quod cultus magis immundus & prophanus fieret, constat a significatione vallis, & a significatione terræ Schinear: quod vallem attinet, in Verbo montes significant amorem seu

charitatem, quia altissima, seu quod idem est, intima in cultu, ut ostensum prius n: 795; vallis inde significat quod infra montes, seu quod inferius, aut quod idem, exterius in cultu est: terra Schinear autem significat cultum externum, in quo prophanum, ut ostensum prius n: 1183; ita hic, quod invenerint vallem in terra Schinear, significat quod cultus magis immundus & prophanus fieret: in Primo versu actum est de Ecclesia, quod ei unum labium, & una verba, seu una doctrina in communi & in particulari; in hoc versu autem agitur de declinatione Ecclesiae, nempe quod proficiscerentur ab oriente, hoc est, quod recedere cæperint a charitate; nam quantum Ecclesia, seu homo Ecclesiae, recedit a charitate, tantum ejus cultus a sancto, aut tantum ejus cultus accedit ad immundum & prophanum: quod invenerint vallem in terra Schinear significet declinationem Ecclesiae seu cultus ad prophanum, est inde, quia vallis est humile quoddam inter montes, per quos significantur sancta amoris seu sancta charitatis in cultu, ut dictum; ut quoque constare potest a significatione vallis in verbo, ubi aliquibus nominibus in lingua originali exprimitur, quibus significantur, cum in illo sensu, minus & magis prophana in cultu; quod vallis talia significant, constat apud Esaiam, "Onus Vallis visionis: nam dies tumultus, & conculcationis & perplexitatis Domino Jehovih Zebaoth, in "Valle visionis," xxii: 1, 5. vallis visionis pro phantasiis & ratiociniis, per quæ cultus falsificatur & tandem prophanatur. Apud Jeremiam, "Quomodo dicis non polluta sum, post baales non ambulavi, vide viam tuam in Valle," ii: 23. vallis pro cultu immundo. Apud Eundem, "Ædificaverunt excelsa Topheth, quæ in Valle filii Hinnom; quare ecce dies venientes, & non dicetur amplius Topheth, aut Vallis filii Hinnom, sed "Vallis occisionis," vii: 31, 32. Cap: xix: 6. vallis Hinnom pro inferno, tum pro prophanatione veri & boni. Apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih montibus & collibus, alveis & Vallibus, ecce Me, Ego adducens supra vos gladium, & perdam excelsa vestra," vi: 3. Apud Eundem, "Dabo Gogo locum ibi sepulchri in Israele, Vallem transeuntium versus orientem maris, & vocabunt Vallem multitudinis Gogi," xxxix: 11: 15. ubi de cultu in externis, vallis pro tali cultu. Sed cum cultus adhuc non ita prophanus factus, exprimitur is per nomen Vallis, quo in hoc versu, ut apud Esaiam, "Aperiam super clivis fluvios, & in medio Vallium fontes ponam, desertum in stagnum aquarum, & terram siccam in exitus aquarum," xli: 18. ubi de illis qui in ignorantia seu extra cognitiones fidei & charitatis, sed usque in charitate sunt, vallis hic pro illis; similiter Vallis apud Ezech: xxxvii: 1.

1293. Et habitaverunt ibi; quod significet vitam inde, constare potest a significatione Habitare in Verbo, quod sit vivere; vox *Habitare* tam in prophetiis quam in historicis Verbi multoties occurrit, & ut plurimum in sensu interno significat vivere; causa est, quod antiquissimi habitaverint in Tentoriis, & ibi Cultum sanctissimum habuerint, quare etiam tentoria in Verbo significant sanctum cultus, ut ostensum n: 414; & quoniam tentoria significabant sanctum in cultu, etiam habitare in bono sensu significat vivere seu vitam:

vitam : similiter quia profecti sunt antiquissimi cum suis tentoriis, *Proficisci* in sensu interno Verbi significat vitæ instituta & ordinem.

1294. Vers: 3. *Et dixerunt vir ad socium, age laterificemus lateres, & aduramus in adustum; & fuit illis later pro lapide, & bitumen fuit iis pro luto:* Et dixit vir ad socium, significat quod cæptum : age laterificemus lateres, significat falsa quæ sibi fingerent : & aduramus in adustum, significat mala ex amore sui : & fuit iis later pro lapide, significat quod falsum iis esset pro vero : & bitumen fuit iis pro luto, significat quod malum cupiditatis pro bono.

1295. Quod dixit vir ad socium, significet quod cæptum, seu quod inceperint, sequitur ex serie. In hoc versu agitur de Tertio statu Ecclesiæ, cum falsa inceperint regnare, & quidem falsa ex cupiditatibus : sunt duo principia falsorum, unum ex ignorantia veri, alterum ex cupiditatibus ; falsum ex ignorantia veri, non ita damnosum est, ac falsum ex cupiditatibus ; nam falsum ignorantia est, vel ex eo quod ita instructus sit ab infantia ; vel inde, quod a variis negotiis abstractus ut non inquisiverit an verum sit ; vel quod facultate judicandi de vero & falso non polluerit ; falsa inde non multum damni inferunt, modo non confirmaverit se multis, & sic persuaserit, cupiditate quadam incitante, ut falsis istis patrocinetur, sic enim nubem ignorantia densat, & vertit in tenebras ita, ut non videre possit verum : at falsum cupiditatum est, cum origo falsi est cupiditas, seu amor sui & mundi, ut cum quis arripit quoddam doctrinale, id profitetur, ut captet animos, & ducat, & doctrinale in sui favorem explicat aut pervertit, & id tam ex scientificis per ratiocinia confirmat, quam ex sensu literalis Verbi ; cultus inde est prophanus, utcumque extrinsecus appareret sanctus, nam intus non est cultus Domini, sed est cultus sui, nec agnoscit aliquod verum, nisi quantum id explicare possit ut sibi faveat ; talis cultus est qui significatur per Babel : sed usque aliter se res habet cum illis, qui in tali cultu nati & educati sunt, & ignorant quod falsum sit, inque charitate vivunt, in illorum ignorantia est innocentia, & in illorum cultu est bonum ex charitate ; prophanum cultus non ita prædicatur ex ipso cultu, quam ex qualitate ejus qui est in cultu.

1296. Age laterificemus lateres, quod significet falsa quæ sibi fingerent, constat ex significatione lateris ; Lapis in Verbo significat Verum, inde Later quia factus ab homine significat falsum, est enim later artificialiter factus lapis ; quod later id significet constare potest etiam ex his locis ; apud Esaiam, “ Ex-
“ pandi manus meas toto die ad populum refractarium, ambulantes via non
“ bona post cogitationes suas, sacrificantes in hortis, & suffientes super *Lateri-*
“ *bus,*” LXV : 2, 3. suffire super lateribus pro colere ex fictis & falsis, quare dicuntur ambulantes post cogitationes suas. Apud Eundem, “ Propter elationem & superbiam cordis Ephraimi, & habitatoris Samariæ, dicendo
“ *Lateres* ceciderunt, & lapide cæso ædificabimus,” IX : 9, 10. Ephraim pro intelligente, qui in perversa lapsus, qui vera vocat aut facit falsa seu lateres, lapis cæsus pro ficto. Apud Nahum, “ Aquas obsidii hauri tibi, con-

“firma munimenta tua, intra in coenum, & calca lutum, repara *fornacem lateritiam*; ibi comedet te ignis, & exscindet te gladius,” III: 14, 15. ibi calcare lutum pro falsis, reparare fornacem lateritiam pro cultu inde; ignis est pœna cupiditatum, gladius est pœna falsitatum. Apud Ezechielem, “Sume tibi *Laterem*, & pone eum ante te, & sculpe super eum urbem Hierosolymam,” IV: 1. ibi mandatum ut eam obsideret, in quo prophetico involvitur, quod cultus falsificatus. Quod later significet falsum, adhuc constare potest a significatione Lapidis, quod sit verum, de quo in mox sequentibus.

1297. Et aduramus in adustum, quod significet mala ex amore sui, constat a significatione aduri, adustionis, ignis, sulphuris, bituminis, in Verbo, quæ prædicantur de cupiditatibus, cum primis de iis, quæ sunt amoris sui; ut apud Esaiam, “Domus sanctitatis nostra, & decus nostrum, ubi laudaverunt Te patres nostri, facta est in *combustionem ignis*, & omnia desiderabilia nostra facta sunt in vastitatem,” LXIV: 10. Apud Eundem, “Concipite quisquillas, parite stipulam, ventus vester, *ignis* comedet vos, ita erunt populi *combustiones* calcis; spinæ excisæ *igne succendentur*,” XXXIII: 11, 12. præter alibi multoties: comburi & ignis prædicatur de cupiditatibus, quia similiter se habent.

1298. Quod fuit iis later pro lapide, significet quod falsum iis esset pro vero, constat a significatione lateris, de qua mox supra quod sit falsum; tum ex significatione Lapidis quod sit in lato sensu verum, de quo prius, n: 643. Quod Lapides significaverint verum, causa fuit, quod termini antiquissimorum designarentur per Lapides, & quod erigerent Lapides in testes, quod ita seu quod verum, ut constat ex Lapide quem posuit Jacobus in statuam, Gen: XXVIII: 22. Cap: XXXV: 14 & ex statua lapidum inter Labanem & Jacobum, Genes: XXXI: 46, 47, 52. & ex altari quod exstruxerunt filii Rubenis, Gadis & Menassis juxta Jordanem in testem, Jos: XXII: 10, 28, 34. inde in Verbo per lapides significantur vera, usque adeo, ut non solum per lapides altaris, sed etiam per lapides pretiosos super humeris ephodi Aharonis, & super pectorali judicii, significata sint sancta vera, quæ sunt amoris: quod Altare attinet, cum cultus inceptus sacrificiorum super altaribus, tunc Altare significabat cultum repræsentativum Domini in communi, ipsi autem Lapides sancta vera illius cultus; quare mandatum ut exstrueretur Altare ex lapidibus integris, non cæsis, & prohibitum ne ferrum moveretur super illis, Deut: XXVII: 5, 6, 7. Jos: VIII: 31. ex causa, quod Lapides cæsi, & super quos ferrum motum, significarent artificialia, & sic fictitia cultus, hoc est, quæ ex proprio, seu ex figmento cogitationis & cordis hominis, quod erat prophanare cultum, ut manifeste dicitur Exod: XX: 25. ex eadem causa nec fuit ferrum motum super lapides Templi, I Reg: VI: 7. Quod Lapides pretiosi super humeris ephodi Aharonis, & in pectorali judicii, similiter significaverint sancta vera, prius n: 114 ostensum est; quod etiam constat apud Esaiam, “Ecce Ego accubare faciam in carbunculo, *Lapides* tuos, & fundabo in sapphiris, & ponam pyropum soles tuos (fenestras), & portas tuas in *Lapides* gemmæ, & omnem finem tuum in *Lapides* desiderii; & omnes filii tui docti Jehovah, & multa

“pax

“pax filiorum tuorum,” LIV: 11, 12. lapides hic nominati pro sanctis veris, quare dicitur, quod omnes filii tui docti Jehovæ: inde quoque apud Johannem dicitur, “quod fundamenta muri urbis sanctæ Hierosolymæ essent omni
 “*Lapide pretioso* exornata, quæ nominantur,” Apoc: XXI: 19, 20. sancta Hierosolyma pro Regno Domini in coelis & in terris, cujus fundamenta sunt sancta vera. Similiter per Tabulas lapidum, quibus inscripta fuerunt præcepta Legis, seu decem verba, significata sunt sancta vera, quare ex lapide fuerunt, seu fundus illorum fuit lapis, de quibus, Exod: XXIV: 12. Cap. XXXI: 18. Cap: XXXIV: 1. Deut: V: 19. Cap: X: 1. ipsa enim præcepta non sunt nisi vera fidei. Quia nunc per Lapidem antiquitus significata sunt vera, & dein cum cultus inceptus super statuis, altaribus & in templo, per statuas, altaria, & templum significata sunt sancta vera, ideo Dominus quoque dictus Lapis; apud Moysen, “Fortis Jacobi, inde Pastor, *Lapis* “*Israelis*,” Genes: XLIX: 24. Apud Esajam, “Dixit Dominus Jehovih, “Ego fundans in Zione *Lapidem*, *Lapidem* probationis, anguli, pretii, fundamenti fundati,” XXVIII: 16. Apud Davidem, “*Lapis*, quem repro-
 “barunt architecti, factus est in caput anguli,” Psalm: CXVIII: 22. similiter apud Danielelem, “per *Lapidem* e petra excisum, qui contrivit statuam “Nebuchadnezzaris,” II: 34, 35, 45. Quod Lapidem significant vera, etiam constat apud Esajam, “Per hoc expiabitur iniquitas Jacobi, & hic erit
 “omnis fructus, removere peccatum suum, cum posuerit omnes *Lapides* “*Altaris*, sicut *Lapides* calcis dispersos,” XXVII: 9. lapides altaris pro veris in cultu, quæ dissipata. Apud Eundem, “Complanate viam populi, sternerite, sternerite semitam, *elapidate lapide*,” LXII: 10. via & lapis pro veris. Apud Jeremiam, “Ego contra te, mons perdens, devolvam te de petris, & “dabo te in montem *Combustionis*, & non fument de te *Lapidem* angulo, aut “*Lapidem* fundamentis,” LI: 25, 26. ubi de Babele; mons combustionis est amor sui; quod non lapis inde, est quod non verum.

1289. Quod bitumen fuit iis pro luto significet quod malum cupiditatis pro bono, constat ex significatione bituminis, & ex significatione luti in Verbo: hic quia agitur de ædificatione Turris Babylonicæ, prædicantur talia, quæ ædificationi inserviunt, hic bitumen, quia sulphureum & igneum, quibus significantur in Verbo cupiditates imprimis quæ sunt amoris sui, hic per bitumen mala cupiditatum, ut & falsa inde, quæ etiam sunt mala, quibus turris, de qua in sequentibus, extruitur; quod talia significantur, constat apud Esajam, “Dies ultionis Jehovæ; convertentur torrentes ejus in *picem*, “& pulvis ejus in *sulphur*; & erit terra ejus in *picem ardentem*,” XXXIV: 8, 9. pix & sulphur pro falsis & malis cupiditatum: præter alibi.

1300. Quod Lutum significet bonum, ex quo formatur mens seu homo Ecclesiæ, constat quoque ex Verbo, ut apud Esaiam, “Nunc Jehovah, Pater “noster Tu, nos *Lutum*, & Tu figulus noster, & opus manus tuæ omnes “nos,” LXIV: 7, 8. lutum pro ipso homine Ecclesiæ, qui formatur, ita pro bono charitatis, per quod omnis hominis formatio, hoc est, reformatio & regeneratio. Apud Jeremiam, “Quemadmodum *Lutum* in manu figuli,
 “sic

“ sic nos in manu tua, domus Israelis,” xviii: 6. similiter: sive de ædificatione per lutum, sive de formatione, idem est.

1301. Quod nunc hæc significantur, cuivis constare potest, tam ex significatione omnium horum, quæ in hoc versu, quam ex eo, quod hic memorentur talia, sicut quales eorum lapides essent, quale eorum lutum, quæ nusquam digna forent in Verbo Domini memorare, nisi arcana hæc involverentur.

1302. Vers: 4. *Et dixerunt, age ædificemus nobis urbem & turrim, & caput ejus in cælo, & faciamus nobis nomen, ne forte dispergamur super facies totius terræ.* Et dixerunt, significat quod factum: ædificemus nobis urbem & turrim, significat quod fingerent doctrinam & cultum; urbs est doctrina; turris est cultus sui: & caput ejus in cælo, significat usque ut dominantur super ea quæ in cælo: & faciamus nobis nomen, significat ut inde fama potentia: ne forte dispergamur super facies totius terræ, significat quod alioquin non agnoscerentur.

1303. Et dixerunt, quod significet sic factum, sequitur ex serie, sicut illud quod prius, “ dixerunt vir ad socium,” quod cæptum; hic enim describitur Babel, qualis est, per turrim.

1304. Quod ædificemus nobis urbem & turrim, significet quod fingerent doctrinam & cultum, constare potest a significatione urbis, & a significatione turris, de quibus in mox sequentibus. Ecclesia talis est, ut, dum recedit charitas erga proximum, & loco ejus succedit amor sui, doctrina fidei nihil sit, nisi quantum verti queat in sui cultum; nec quicquam sanctum in cultu æstimetur, nisi sit propter se, ita nisi sit sui cultus: omnis amor sui hoc secum habet; qui enim se amat præ aliis, non solum odit omnes qui ei non serviunt, nec iis favet nisi cum servi facti sunt, sed etiam quantum ei relaxatur, ruit, imo usque ut se supra Deum extollat; quod amor sui talis sit, cum ei relaxatur, ad vivum mihi ostensum est; hæc sunt, quæ significantur per urbem & turrim: amor sui, & omnis cupiditas inde, est omnium spurcissimum & prophanissimum, estque ipsissimum infernale; inde quisque concludere potest, qualis est cultus in quo intus tale.

1305. Quod urbs significet doctrinam, seu doctrinale tam genuinum quam hæreticum, ostensum est prius, n: 402.

1306. Quod turris sit cultus sui, constat ex significatione Turris; cultus sui est, cum ipse homo se altum facit præ alio, usque ut colatur; quare amor sui, qui est fastus & superbia, vocatur altitudo, celsitudo, elatio, & describitur per omnia quæ alta sunt, ut apud Esajam, “ Oculi superbiæ hominis humiliabitur, & deprimetur altitudo virorum, & exaltabitur Jehovah Solus.” Ipse in die illo, nam dies Jehovah Zebaoth, super omnem superbum & altum, & super omnem elatum, & humiliabitur; & super omnes cedros Libani altas & elatas, & super omnes quercus Baschanis, & super omnes montes altos, & super omnes colles elatos; & super omnem *Turrim* excelsam, & super omnem murum munitum,” ii: 11 ad 18. ubi de amore sui, qui per cedros, quercus, montes, colles, turrim, quæ alta & elata sunt, describitur.

describitur. Apud Eundem, "Erunt rivi, ductus aquarum, in die cædis
 "magnæ, cum cadent *Turres*," xxx: 25. similiter pro amore sui, & elatione in cultu. Apud Eundem, "En terra Chaldæorum, hic populus non
 "fuit, Aschur fundavit eam in tziim, erigent *Speculatorias turres* suas, exci-
 "tabunt palatia sua, ponet eam in ruinam," xxiii: 3. de Tyro & ejus vastatione, speculatoriæ turres, alia voce, pro phantasiis inde: apud Ezechielem,
 "Ascendere faciam contra Tyrum gentes, multas & perdent muros Tyri, &
 "destruent *Turres* ejus, & detraham pulverem ejus ab ea, & dabo eam ariditatem petrae," xxvi: 3, 4. similiter. Quod amor sui in cultu, seu cultus sui, vocetur turris, est causa, quia urbs significat doctrinam, ut ostensum est prius n: 402, & olim urbes munebantur turribus, in quibus custodes; etiam turres erant in terminis, quare appellatæ sunt turres custodum, 11 Reg: ix: 17. Cap: xvii: 9. Cap: xviii: 8. & turres speculatoriæ Esai: xxiii: 13. præter etiam cum Ecclesia Domini comparatur vineæ, illa quæ sunt cultus, tum conservationis ejus, comparantur torculari, & turri in vinea, ut constat apud Esaiam Cap: v: 1, 2. Matth: xxi: 33. Marc: xii: 1.

1307. Et caput ejus in cœlo, quod significet usque ut dominantur super ea quæ in cœlo, inde nunc sequitur; caput enim habere in cœlo est elationem eo usque extendere, ut quoque constat ex descriptione Babelis passim in Verbo, & ex illis quæ prius dicta sunt de extollere caput, n: 257. Amor sui est, qui omnium minime concordat cum vita cœlesti, omnia enim inde mala, non solum odia, sed etiam vindictæ, crudelitates, & adulteria; & adhuc minus concordat cum intrat in cultum, & illum prophanat, quare Inferna consistunt ex talibus, ex quibus quo plus caput in cœlum attollere volunt, eo profundius se deprimunt, seque in atrociore poenas præcipitant.

1308. Et faciamus nobis nomen, quod significet ut inde fama potentia, ex significatione nomen sibi faciendi constare potest: norunt enim quod unusquisque in aliquo cultu esse velit, hoc enim commune est, etiam apud omnes gentes, quisque enim aliquod summum ens, cum spectat universum, & magis qui ordinem universi, agnoscit, & quia prosperitatem suam cupit, illud adorat; & præterea est aliquod intus quod dictat, influit enim tale a Domino per angelos, qui apud unumquemvis hominem; homo qui non talis est, is sub dominio spirituum infernalium est, nec agnoscit Deum: quia hoc norunt, qui turres Babylonicas exstruunt, per doctrinalia & sancta faciunt sibi nomen, alioquin non coli potuissent, quod in mox sequentibus significatur per id quod alioquin dispergerentur super facies totius terræ, hoc est, quod non agnoscerentur; inde etiam sequitur, quo altius tales attollere possunt caput in cœlum, eo plus nominis sibi faciunt: dominium eorum maximum est apud eos, quibus aliquid conscientia, nam eos ducunt quocunque; at vero quibus non conscientia, hos vinculis pluribus externis regunt.

1309. Ne forte dispergamur super facies totius terræ, quod significet quod alioquin non agnoscerentur, inde nunc sequitur; nam dispergi super facies totius terræ est e conspectu eorum perire, sic non recipi & agnosci.

1310. Verſ: 5. *Et descendit Jehovah ad videndum urbem & turrim, quam ædificabant filii hominis.* Descendit Jehovah, significat judicium super eos: ad videndum urbem & turrim, significat super id quod perverterint doctrinam, & prophanaverint cultum: quam ædificabant filii hominis, significat quæ sibi finxerunt.

1311. Et descendit Jehovah, quod significet judicium super eos, constat ab illis quæ præcedunt, & quæ sequuntur, tum a significatione descendere respective ad Jehovah: ab illis quæ præcedunt, ibi actum est de ædificatione urbis & turris Babylonice; ab illis quæ sequuntur, ibi agitur de confusione labiorum, & dispersione; a significatione descendere respective ad Jehovah, quod prædicetur cum judicium fit; Jehovah seu Dominus ubique præsens est, & omnia novit ab æterno, quare non dici potest de Ipso descendere ad videndum, solum in sensu literali, ubi secundum apparentias apud hominem ita dicitur, in sensu vero interno non ita, in illo sensu sistitur res, non qualis est secundum apparentias, sed qualis in se, quare hic descendere ad videndum quod sit judicium; judicium prædicatur cum malum ad summum perductum est, quod appellatur in Verbo cum consummatum vel cum consummata iniquitas; ita enim se res habet, omne malum habet suos terminos quousque vadere permittitur, cum ultra hos terminos perducitur, incurrit in poenam mali, hoc in particulari, & in communi, poena mali est quæ tunc vocatur judicium; & quia apparet primum sicut quod non Dominus videat seu animadvertat quod malum sit, nam cum homo malum facit absque poena putat is quod Dominus non curet, at cum poenam subit, tunc primum autumat dominum videre, imo quod Dominus puniat, quare secundum apparentias istas dicitur, quod Jehovah descenderit ad videndum: descendere prædicatur de Jehovah quia prædicatur altissimum, seu quod sit in altissimo, & hoc quoque secundum apparentiam, non enim est in altissimis sed in intimis, quare in Verbo altissimum & intimum idem significat; ipsum judicium seu poena mali sistitur in inferioribus & infimis, quare dicitur descendere, sicut etiam apud Davidem, "*Jehovah inclina cœlos tuos, & Descende & loquar Tecum, tange montes, & fumigabunt, emitte fulmen, & disperge eos,*" Psalm CXLIV: 5. 6. ubi etiam pro poena mali seu judicio. Apud Esaiam, "*Descendet Jehovah Zebaoth ad militandum super monte Zionis, & super colle ejus,*" xxxi: 4. apud Eundem, "*Descendes, coram Te montes diffluent,*" LXV: 2. ubi descendere similiter præ poena seu judicio super malum. Apud Micham, "*Jehovah exiens e loco suo, & Descendit, & calcavit super excelsa terræ, & liquefacti sunt montes sub Ipso,*" i: 4.

1312. Ad videndum urbem & turrim, quod significet super id quod perverterint doctrinam, & prophanaverint cultum, constat a significatione urbis & turris, de qua prius.

1313. Quam ædificabant filii hominis, quod significet quæ sibi finxerunt, constat absque explicatione: filii hominis sunt hic filii Ecclesiæ; qui enim non ab Ecclesia sunt, & non habent cognitiones fidei apud se, talia fingere non possunt; quod illi non possint prophanare sancta, ostensum est prius n: 301. 302. 303. 593.

1314. Vers: 6. *Et dixit Jehovah, en populus unus, & labium unum omnibus illis, & hoc inceptum eorum ad faciendum; & nunc non prohiberetur ab iis omne quod cogitarunt facere.* Dixit Jehovah, significat quod ita esset: en populus unus, & labium unum omnibus illis, significat quod verum fidei & doctrina una omnibus fuerit: & hoc inceptum eorum ad faciendum, significat quod nunc alii fieri incipiant: & nunc non prohiberetur ab iis omne quod cogitarunt facere, significat nisi nunc status eorum mutetur.

1315. Quod dixit Jehovah, significet quod ita esset, constat ex eo, quod hic, ut prius ostensum, non sit historicum verum sed historicum factum, quare cum dicitur, dixit Jehovah, non aliud significare potest; sicut etiam prius passim.

1316. En populus unus & labium unum omnibus illis, quod significet quod verum fidei & doctrina una omnibus fuerit, constat a significatione populi quod sit verum fidei, & a significatione labii quod sit doctrina: quod populus significet verum fidei, hoc est, illos qui in vero fidei, ostensum est prius, n: 1259, & quod labium significet doctrinam fidei, ostensum est supra ad vers: 1. populus unus & labium unum dicitur, quando omnibus pro fine est commune bonum societatis, commune bonum Ecclesiæ, & Regnum Domini, sic enim in fine est Dominus, a Quo omnes sunt unum: at cui proprium bonum pro fine, nusquam Dominus adesse potest, ipsum proprium hominis abalienat Dominum, nam sic flectit & vertit commune bonum societatis, ipsumque Ecclesiæ, imo Regnum Domini, in se, usque adeo, ut quasi sit pro se, ita detrahit Domino quod Ipsius est, & se substituit; quod cum regnat apud hominem, in singulis ejus cogitationibus, imo in minimis cogitationum, est simile; quod regnans est apud hominem, ita se habet; hoc non ita manifeste in vita corporis, quam in altera vita, patet; quod regnans apud eum est, se manifestat per sphaeram quandam, quæ percipitur ab omnibus qui circum eum, quæ sphaera, quia exhalat a singulis apud eum, talis est; sphaera ejus, qui semet spectat in singulis, sibi adpropriat, ac, ut dicitur ibi, absorbet omne quod favet ei, sic omne jucundum spirituum circum eum, & destruit omne liberum apud illos, quare non potest aliter quam ut talis diffocietur: at vero cum populus unus, & labium unum est, hoc est, cum omnium commune bonum spectatur, tunc unus nusquam adpropriat sibi alterius jucundum, & destruit alterius liberum, sed quantum potest, promovet & auget, inde societates coelestes sicut unum sunt, & hoc unice per amorem mutuum a Domino: similiter se habet in Ecclesia.

1317. Quod hoc inceptum eorum ad faciendum, significet quod nunc alii fieri inciperent, constare potest a serie; inceptum ad faciendum hic significat cogitationem seu intentionem, proinde finem, sicut etiam constat ab illis quæ mox sequuntur, “& nunc non prohiberetur ab iis omne, quod cogitarunt facere:” quod in sensu interno significetur finis, inde est, quia a Domino non spectatur apud hominem aliud quam finis; utunque ejus cogitata & facta sunt, quæ innumeris modis variantur, modo finis fit bonus, illa sunt omnia bona;

at si finis malus, omnia sunt mala, finis est qui regnat in singulis quæ cogitat & facit homo : Angeli apud hominem, quia sunt Domini, non aliud apud hominem regunt, quam fines ejus, cum illos regunt, etiam cogitata & facta regunt, nam omnia illa sunt finis : finis apud hominem est ipsa ejus vita, omnia quæ cogitat & facit, a fine vivunt, quia, ut dictum, sunt finis, quare qualis est finis, talis est vita hominis ; finis non aliud est, quam amor, nam homo nihil aliud pro fine habere potest quam quod amat ; qui aliud cogitat quam facit, pro fine usque habet quod amat, in ipsa simulatione, aut in dolo, est finis, qui est amor sui, aut amor mundi, & inde jucundum vitæ ejus : ex his quisque concludere potest, quod talis sit vita hominis, qualis est ejus amor : hæc nunc sunt, quæ significantur per inceptum ad faciendum.

1318. Et nunc non prohiberetur ab iis omne quod cogitarunt facere, quod significet nisi nunc status eorum mutetur, constare potest a sequentibus ; sensus internus Verbi est, ut continue spectet sequentia, & conclusum, tamen in sensu literali non ita apparet : qui tales sunt, ut qui supra descripti, nisi status eorum mutatur, non apud eos prohibetur quod cogitant facere ; quod etiam status eorum mutatus sit, constat a sequentibus : cogitatio faciendi non aliud est quam intentio, hoc est, finis : finis apud hominem nusquam prohiberi potest, hoc est, mutari, nisi status, nam finis est ipsa vita hominis, ut dictum ; dum mutatur status etiam mutatur finis, & cum fine cogitatio ; qualis mutatio status hominis hujus Ecclesiæ facta sit, ex Divina Domini Misericordia, dicetur in sequentibus.

1319. Vers: 7. *Age, descendamus, & confundamus ibi labium eorum, ut non audiant vir labium socii sui.* Age, descendamus, significat, quod ita judicium factum : & confundamus ibi labium eorum, significat quod nulli verum doctrinæ sit : ut non audiant vir labium socii sui, significat quod omnes discordes.

1320. Quod age descendamus, significet quod ita judicium factum, constat ex illis quæ de significatione Descendere supra ad vers: 5. dicta sunt ; quod in plurali dicatur, descendamus & confundamus labia, causa est, quia est executio judicii, quæ fit per spiritus, & quidem per malos.

1321. Quod confundamus labium eorum, significet quod nulli verum doctrinæ sit, constare potest a significatione Labii, quod sit doctrina, de qua supra ad vers: 1 ; inde sequitur, quod confundere labia sit confundere illa quæ sunt doctrinæ, hoc est, vera doctrinæ : confundere significat in sensu interno non solum obtenebrare, sed etiam obliterare & dissipare, sic ut non aliquid verum : cum cultus sui succedit loco cultus Domini, tunc non solum pervertitur omne verum, sed etiam aboletur, & tandem agnoscitur falsum pro vero, & malum pro bono ; omnis enim lux veritatis est a Domino, & omnis caligo est ab homine, cum homo succedit in cultu loco Domini, fit lux veri caligo ; & tunc spectatur ab iis lux ut caligo, & caligo ut lux ; talis quoque est vita eorum post mortem, vita falsi iis est quasi lux, sed vita veri est iis quasi caligo ; sed mutatur talis vitæ lux in meram caliginem, cum approximant versus cælum : dum in mundo sunt, quidem verum possunt loqui, imo cum eloquio & apparente zelo, & quia adest continua reflexio super se, etiam videntur

tur sibi idem cogitare, sed quia ipse finis est cultus sui, cogitationes a fine trahunt, quod non agnoscant verum, nisi quantum sui in vero sit; cum homo talis est, in cuius ore verum, constat, quod ei non verum sit; quod manifeste patet in altera vita, ibi tales non solum non agnoscunt verum, quod professi in vita corporis, sed etiam odio habent & persequuntur, & in tantum, in quantum iis factus aut sui cultus non adimitur.

1322. Ut non audiant vir labium socii sui, quod significet quod omnes discordes, seu quod unus contra alterum, constare potest ab ipsis verbis; non audire labium socii, est non agnoscere quod alter loquitur, & in sensu interno non agnoscere quod alter docet seu doctrinam ejus, nam labium est doctrina, ut ostensum supra ad vers: 1. ore quidem agnoscunt sed non corde, sed concordia oris nihil est cum discordia cordis, se habet hoc sicut cum malis spiritibus in altera vita, qui similiter ac boni in societates distincti sunt, sed conjuncti tenentur per id quod alligati similibus phantasiis & cupiditatibus, sic ut unum agant in eo ut persequantur vera & bona, ita est commune quoddam quo simul continentur, sed ut primum hoc commune dissolvitur, unus ruit in alterum, & jucundum eorum tunc consistit in eo, ut socium & socios crucient; similiter se habet cum doctrina & cultu tali in mundo, agnoscunt doctrinale & rituale satis conjunctim, sed commune, quod eos continet, est cultus sui, & quantum participare queunt de communi tali, tantum agnoscunt, at quantum non possunt participare aut spem habere participandi, tantum dissolvuntur, ex causa, de qua mox prius, quod nulli talium aliquod verum, sed unicuique falsum pro vero, & malum pro bono; hoc nunc est, quod vir non audiat labium socii sui.

1323. Vers: 8. *Et dispersit Jehovah eos inde super facies totius terræ, & cessarunt ædificare urbem.* Dispersit eos Jehovah super facies totius terræ significat hic ut prius, quod non agniti fuerint: & cessarunt ædificare urbem, significat quod talis doctrina non recepta.

1324. Quod dispersit Jehovah eos super facies totius terræ, significet quod non agniti fuerint, constat ab illis quæ prius ad vers: 4 dicta sunt, ubi eadem verba.

Quod cessarunt ædificare urbem, significet quod talis doctrina non recepta, constat ex significatione urbis, quod sit doctrina, ut ostensum prius, n: 402, tum ex illis quæ supra ad vers: 4 & 5, de ædificare urbem & turrim. Ex his patet, quod talis doctrina, seu talis cultus, in quo interius amor sui, seu cultus sui, apud Antiquam hanc Ecclesiam non permissus, & quidem ex causa, de qua in versu mox sequente.

1325. Vers: 9. *Propterea vocavit nomen ejus Babel, quia ibi confudit Jehovah labium totius terræ, & inde dispersit eos Jehovah super facies totius terræ.* Propterea vocavit nomen ejus Babel, significat talem cultum: quia confudit Jehovah labium totius terræ, significat Ecclesiæ hujus Antiquæ statum, quod internus cultus perire inciperet; terra est Ecclesia: & inde dispersit eos Jehovah super facies totius terræ, significat quod cultus internus nullus factus.

1326. Propterea vocavit nomen ejus Babel, quod significet talem cultum, nempe qualis cultus significatur per Babel, constat ab illis quæ hæcenus dicta sunt, nempe cultus, in quo interius est amor sui, proinde omne quod spurcum & prophanum; amor sui non aliud est quam proprium, quod quam spurcum & prophanum sit, constare potest ab illis quæ de proprio ostensa sunt prius, n: 210, 215. ex Philaytia, hoc est, amore sui seu proprio profluunt omnia mala, sicut odia, vindictæ, crudelitates, adulteria, doli, hypocrises, impietas; quare cum amor sui seu proprium inest cultui, talia mala ei insunt, sed secundum differentiam & gradum quanti & qualis quod ex amore isto; inde omnis prophanatio cultus: sed ita se res habet, quantum ex amore sui seu proprio se infert cultui, tantum recedit cultus internus, seu tantum fit nullus cultus internus; cultus internus consistit in affectione boni & agnitione veri, at quantum amoris sui seu quantum proprii incedit seu intrat, tantum affectio boni & agnitio veri recedit seu exit; sanctum nusquam potest esse cum prophano, sicut non coelum cum inferno, sed discedere unum ab altero debet, talis est status & ordo in Regno Domini; hæc causa est, quod apud tales, quorum cultus Babel vocatur, non detur cultus internus, sed est quoddam mortuum, & quidem cadaverosum interius quod colitur; inde qualis est cultus eorum externus, in quo tale, patet; quod talis cultus sit Babel, constat passim ex Verbo, ubi describitur Babel, ut apud Danielelem, ubi Statua, quam vidit Nebuchadnezar Rex Babelis in somnio, cujus caput aurum, pectus & brachia argentum, venter & femora æs, crura ferrum, pedes partim ferrum partim argilla, significat quod ex vero cultu demum talis cultus, qualis vocatur Babel, factus, quare etiam e petra excisus lapis contrivit ferrum, æs, argillam, argentum & aurum, Dan: 11: 31, 32, 44, 45. Statua auri, quam erexit Nebuchadnezar Rex Babelis, quam adorarent, nec aliud erat, Dan: 111: 1 ad f. Similiter quod Rex Babelis cum magnatibus, ex vasis auri, quæ erant ex Templo Hierosolymæ, biberent vinum, & laudarent deos auri, argenti, æris, ferri & lapidis, & ideo scriptura in pariete, Dan: v: 1, ad f. Tum quod Darius Medus, mandaverit, ut adoraretur pro deo, Dan: vii: ad f. ut & Bestiæ in somnio visæ Danieli, Dan: vii: 1, ad f. similiter etiam Bestiæ & Babel apud Johannem in Apocalypsi: quod talis cultus significatus & repræsentatus, constat manifeste non modo apud Danielelem & Johannem, sed etiam apud Prophetas; apud Esaiam, "Facies flammæ facies eorum; "stellæ cælorum & sidera eorum non lucent luce sua; obtenebratus est sol in "ingressu suo; & luna non splendere facit lucem suam: cubant ibi ziim, " & implentur domus eorum ochim, & habitant ibi filiæ noctuæ, & satyri "saltant ibi, & respondent iim in palatiis ejus, & dracones in ædibus volup- "tatis," xiii: 8, 10, 21, 22. ubi agitur de Babele, & describitur internum cultus talis, per facies flammæ quæ sunt cupiditates, per quod stellæ, quæ sunt veritates fidei, non luceant, per quod sol, qui est amor sanctus, obtenebretur, per quod luna, quæ est verum fidei, non splendeat, per ziim, ochim, filias noctuæ, satyros, iim, dracones, quod sint interiora cultus, nam talia

talía sunt amoris sui seu proprii: quare etiam *Babel* apud Johannem vocatur mater fornicationum & abominationum, Apoc: xvii: 5. & apud Eundem, "Habitaculum draconum, & custodia omnis spiritus immundi, & custodia "omnis avis immundæ & exosæ," Apoc: xviii: 2. ex quibus patet, cum talia intus, quod non possit esse aliquid boni & veri fidei; & quod in tantum recedant bona affectionis & vera fidei, in quantum illa intrant: vocantur ea quoque sculptilia deorum Babelis, Esai: xxi: 9. Quod sit amor sui seu proprium, quod in cultu, seu quod sit cultus sui, constat manifeste apud Esaiam, "Propheta parabolam hanc super regem Babelis: tu dixisti in corde tuo, "coelos ascendam, supra stellas Dei exaltabo thronum meum, & sededo in "monte conventus, in lateribus septentrionis; ascendam supra excelsa nubis; "similis fiam Altissimo, verumtamen ad infernum dejectus eris," xiv: 4, 13, 14, 15. ubi manifeste quod Babel sit qui pro deo vult coli, hoc est, quod sit cultus sui. Apud Eundem, "Descende, & sede super pulvere virgo filia Babelis, sede in terra, non thronus, filia chaldeorum, confusa es in "malitia tua, dixisti, nullus videns me, sapientia tua & scientia tua ea avertit te, dixisti in corde tuo, ego & non sicut ego præterea," xlvii: 1, 10. Apud Jeremiam, "Ecce ego, contra te mons corrumpens, corrumpens totam terram, & extendam manum meam supra te, & devolvam te de petris, " & dabo te in montem combustionis: si ascenderit Babel in coelos, & si muiverit excelsum roboris sui, a mecum venient vastatores ei," li: 25, 53. inde quoque patet, quod Babel sit cultus sui. Quod nulla iis lux veri, sed mera caligo, hoc est, quod non iis verum fidei, describitur apud Jeremiam, "Verbum quod loquutus est Jehovah contra Babelem; contra terram Chaldeorum; ascendet super eam gens a septentrione, hæc ponet terram ejus in "desolationem, & non erit habitans in ea, ab homine usque ad bestiam se di-movebunt, abibunt," l: 1: 3. septentrio pro caligine, seu non vero; non homo & non bestia, pro non bono: videantur plura de Babele infra ad vers: 28, ubi de Chaldæa.

1327. Quod confudit Jehovah labium totius terræ, significet Ecclesiæ hujus Antiquæ statum, quod internus cultus perire inciperet, constat ex eo, quod dicatur labium totius terræ, non ut prius vers: 7. labium eorum qui ædificare cæperunt urbem & turrim; per faciem totius terræ significatur status Ecclesiæ, nam terra est Ecclesia, ut ostensum prius n: 662, 1066. Cum Ecclesiis post diluvium ita se res habuit; fuerunt tres Ecclesiæ, quæ memorantur in specie in Verbo, nempe Ecclesia Antiqua Prima, quæ a Noacho nominata fuit; Ecclesia Antiqua altera, quæ ab Ebero; & Ecclesia Antiqua tertia, quæ a Jacobo, & postea a Jehuda & Israele: quod Primam Ecclesiam attinet, quæ nempe Noachus dicta, illa fuit sequentium sicut parens, & sicut solent Ecclesiæ in suis initiis, magis illibata & insons, ut constat quoque a primo versu hujus Capituli, quod ei fuerit unum labium, hoc est, una doctrina, nempe omnibus charitas pro essentiali; sed temporis successu cæpit, ut solent Ecclesiæ, etiam labi, & quidem imprimis ex eo, quod plures eorum cæperint

rint derivare cultum in semet, ut ita eminent præ aliis, sicut supra ex vers: 4. constat, "dixerunt enim, ædificemus nobis urbem & turrim, & "caput ejus in cœlo, & faciamus nobis nomen," tales in Ecclesia non poterunt aliter esse quam sicut fermentum quoddam, aut sicut torres ex quo incendium; cum periculum prophanationis sancti inde, de quo n: 571, 582, immineret, status hujus Ecclesiæ, ex Providentia Domini, mutatus est, nempe quod periret cultus ejus internus & remaneret externus, quod hic significatur per quod Jehovah confuderit labium totius terræ: exinde quoque constat, quod talis cultus, qui vocatur Babel, non invaluerit in Prima Antiqua Ecclesia, sed in sequentibus, cum inceperunt homines coli pro diis, imprimis post mortem, inde tot gentium dii. Cur permissum, quod cultus internus periret, & externus maneret, causa est, ne prophaneretur sanctum; prophanatio sancti secum habet damnationem æternam; prophanare sanctum nemo potest, nisi qui cognitiones fidei habet, & qui agnoscit illas, qui autem non habet, non potest agnoscere, minus prophanare; interna sunt quæ prophanari possunt, nam in internis est sanctum, non autem in externis; se habet hoc sicut homo, qui facit malum, nec cogitat malum, ei non imputari potest malum quod facit, ut non ei qui non deliberato animo facit, aut ei cui non rationale; ita qui non credit dari vitam post mortem, sed usque cultum externum habet, is non prophanare potest illa quæ sunt vitæ æternæ, quia non credit dari; aliter se habet cum illis qui norunt, & qui agnoscunt; hoc quoque causa est, quod permittatur homini in voluptatibus, inque cupiditatibus potius vivere, seque per eas remove ab internis, quam ut in cognitionem & agnitionem interiorum veniat, & illa prophanet; Judæis ideo permittitur se avaritiæ hodie immergere, ut sic elongentur eo magis ab agnitione interiorum, nam sunt tales, ut si agnoscerent, non potuissent aliter quam prophanare; nihil magis ab internis removet, quam avaritia, quia est cupiditas infima terrestris; similiter se habet cum multis intra Ecclesiam, & similiter se habet cum gentibus extra Ecclesiam, hæc, nempe gentes, omnium minime prophanare possunt: hæc nunc causa est, quod hic dicatur, quod Jehovah confuderit labium totius terræ, & quod hæc significant Ecclesiæ statum quod mutatus, nempe quod cultus ejus externus factus, in quo nullus internus: simile repræsentatum & significatum fuit per captivitatem Babylonicam, in quam abducti sunt Israelitæ, & postea Judæi, de qua ita apud Jeremiam, "Et erit gens & regnum, quæ non "serviverint regi Babelis, & qui non dederit collum suum in jugo regis Babelis, gladio, & fame, & peste visitabo super gentem hanc, donec consumam eos per manum ejus," xxvii: 8. seq: servire regi Babelis & dare collum in jugo ejus, est prorsus privari cognitione & agnitione boni & veri fidei, ita cultu interno; quod adhuc manifestius constat apud Eundem prophetam, "Sic dixit Jehovah ad omnem populum in urbe hac, fratres vestros, "qui non exiverunt vobiscum in captivitatem, sic dixit Jehovah Zebaoth, "ecce Ego mittens in eos gladium, famem & pestem, & dabo eos sicut ficus "horridas," xxix: 16, 17. remanere in urbe, & non exire ad regem Babelis, repræsentabat & significabat eos, qui in cognitionibus interiorum, seu veritatum

veritatum fidei essent, & prophanarent illa, in quos dicitur quod mitteretur gladius, fames, pestis, quæ sunt pœnæ prophanationis, & quod fierent sicut ficus horridæ. Quod per Babelem significantur illi, qui deprivant alios omni cognitione & agnitione veri, etiam repræsentatum & significatum est per hæc apud Eundem prophetam, "Omnem Jehudam dabo in manum regis *Babelis*, & transportabit eos in *Babel*, & percutiet eos gladio, & dabo omnes opes urbis hujus, & omnem laborem ejus, & omne pretiosum ejus, & omnes thesauros Regum Jehudæ, dabo in manum hostium eorum, & diripient ea & capient ea," xx: 4, 5. ubi per omnes opes, omnem laborem, omne pretiosum, omnes thesauros regum Jehudæ, in sensu interno, significantur cognitiones fidei. Apud Eundem, "Cum familiis septentrionis regem *Babelis* adducam super terram hanc, & super habitatores ejus, & super omnes gentes istas circumcirca, & devotioni dabo eos, & ponam eos in desolationem, & in sibilum, & in vastitates sæculi, & erit tota terra hæc in vastitatem," xxv: 9, 11. ubi vastatio interiorum fidei, seu interni cultus, per Babelem, describitur; cui enim cultus sui, ei nullum verum fidei, ut prius ostensum, is perdit & vastat, inque captivitatem abducit omne quod verum est, quare etiam Babel vocatur mons corrumpens, Jerem: LI: 25. porro videantur quæ de Babele dicta prius n: 1182.

1328. Et inde disperfit eos Jehovah super facies totius terræ, quod significet quod cultus internus nullus factus, constare potest a significatione dispergi, quod sit dissipari; in sensu proximo significantur, per dispergi super facies totius terræ, illi, qui urbem Babelis ædificare vellent, sed quia illi sunt qui deprivant alios omni cognitione veri, ut dictum est, simul per hæc significatur privatio cultus interni, unum enim est consequens alterius, hic est consequens, quia tertia vice dicitur: quod Prima Antiqua Ecclesia deprivata fuerit cognitionibus veri & boni, constat inde, quod gentes, quæ constituerunt Ecclesiam illam Antiquam, factæ sint ad plurimam partem idololatræ, & usque cultum quendam externum habuerint: qui idololatræ sunt extra Ecclesiam, eorum fors multo melior est sorte eorum qui idololatræ sunt intra Ecclesiam, illi sunt idololatræ externi, hi autem interni: quod fors illorum melior sit, constat ab illis quæ Dominus dicit, apud Luc: XIII: 23, 28, 29, 30. Matth: VIII: 11, 12. hæc nunc causa est, quod status Ecclesiæ hujus Antiquæ mutatus.

1329. Vers: 10. *Hæ nativitates Schemi; Schem filius centum annorum, & genuit Arphachschad, duobus annis post diluvium.* Hæ nativitates Schemi, significant derivationes alterius Ecclesiæ Antiquæ; Schem est cultus internus in genere: centum anni significant statum Ecclesiæ istius in principio: Arphachschad fuit gens ita nominata, per quam significatur scientia: duobus annis post diluvium, significat alteram Ecclesiam postdiluvianam.

1330. Hæ nativitates Schemi, quod significant derivationes alterius Ecclesiæ Antiquæ, constat a significatione Nativitatum, quod sit origo & derivatio doctrinalium & cultuum, ut dictum prius n: 1145: Nativitates hic & alibi in Verbo non aliæ sunt quam quæ sunt Ecclesiæ, ita quæ sunt doctrinalium & cultuum;

cultuum; internus sensus Verbi nihil aliud involvit; quare cum Ecclesia aliqua nascitur, dicitur quod Nativitates illius fiat, ut cum Ecclesia Antiquissima Gen: Cap: 11: 4. "Hæ Nativitates cœlorum & terræ," pariter cum cæteræ Ecclesiæ ante diluvium, quæ successerunt, Cap: v: vers: 1. "Hic liber Nativitatum;" similiter Ecclesiæ post diluvium, quæ tres fuerunt, Prima Noachus dicta; Altera ab Ebero nominata; Tertia a Jacobo, hæc postea a Jehuda & Israele; Prima Ecclesia cum describitur, similiter inchoatur Cap: præc: vers: 1. "Hæ Nativitates filiorum Noachi": hæc Altera ab Ebero nominata, similiter in hoc versu, "Hæ Nativitates Schemi": Tertia quoque versu 27 hujus Capituli, "Hæ Nativitates Therachi": quare Nativitates nihil aliud significant quam origines & derivationes doctrinalium & cultuum Ecclesiæ, quæ describitur. Quod nativitates secundæ hujus Ecclesiæ, a Schemo ducantur, seu quod initium ejus describatur a Schemo, causa est, quia Schemus significat cultum internum, hic cultum internum hujus Ecclesiæ; non quod cultus internus hujus Ecclesiæ fuerit talis cultus internus, qualis in Cap: præc: significatus est per Schemum, sed modo quod sit cultus internus hujus Ecclesiæ.

1331. Quod Schem sit cultus internus in genere, inde nunc constat; qualis cultus internus hujus Ecclesiæ fuerit, patet ab illis qui nominantur successive a Schemo, nempe quod fuerit scientificum; quod etiam confirmatur a numeris annorum, dum introspectiuntur, & evolvuntur.

1332. Quod centum anni significant statum Ecclesiæ istius in genere, constat ab illis quæ de numeris & annis in genere dicta & ostensa sunt prius n: 482, 487, 488, 493, 575, 647, 648, 755, 813, 893, quod significant tempora & status; sed qui & quales status per numerum annorum centum, tum per numeros annorum in sequentibus hujus Capituli, significantur, prolixum foret exponere; præter quod etiam sit implexum.

1334. Quod Arphachschad fuerit gens ita nominata, & quod per eam significetur scientia, Cap: præc: ad vers: 24, n: 1226, dictum est.

1335. Duobus annis post diluvium, quod significet alteram Ecclesiam post-diluvianam, inde constare potest, quod per Annum in Verbo, sicut etiam per Diem, & per Septimanam, significetur integra periodus, minor aut major, pauciorum aut plurium annorum, imo abstracte periodus, ut videri potest ab illis locis, quæ prius n: 488 & 893 allata sunt: similiter hic, duobus annis post diluvium, quibus significatur secunda periodus Ecclesiæ, quæ fuit cum Ecclesia hæc altera inchoavit.

1336. Vers: 11. *Et vixit Schem, postquam genuit illum Arphachschad, quingentis annis; & genuit filios & filias.* Vixit Schem postquam genuit Arphachschad 500 annis, significant durationem & statum; Schemus significat, hic ut prius, cultum internum in genere; Arphachschad scientiam: & genuit filios & filias significat doctrinalia.

1337. Quod hæc significantur, non opus est confirmare, constat ex significatione eorundem, de qua prius: solum quod internus cultus hujus Ecclesiæ non aliud fuerit quam quoddam scientificum, ita quoddam amoris, qui vocari

cari potest amor veri, cum enim hæc Ecclesia incepit, vix aliqua charitas residua fuit, ita nec fides, quæ solius charitatis, ut quoque a mox præcedentibus constat de urbe & turri Babelis, quod nempe Jehovah confudit labium totius terræ, vers: 9.

1338. Quod gignere filios & filias, significet doctrinalia, constat ex significatione filiorum prius, n: 264, 489, 490, 491, 533.

1339. Vers: 12. *Et Arphachschad vixit quinque & triginta annis, & genuit Schelachum.* Arphachschad vixit 35 annis, significat initium secundi status hujus Ecclesiæ, tum ipsum ejus statum alterum; per Arphachschad significatur, hic ut prius, scientia: & genuit Schelachum, significat derivationem inde; Schelach fuit gens ita nominata, per quam significatur id quod scientiæ.

1340. Quod hæc significantur, nec opus est confirmare: quod Schelach fuerit gens ita nominata, & per eam significetur id quod est scientiæ, prius Cap: præc: vers: 24 dictum est.

1341. Vers: 13. *Et vixit Arphachschad, postquam genuit illum Schelachum, tribus annis & quadringentis annis, & genuit filios & filias.* Vixit Arphachschad postquam genuit Schelachum 403 annis, significat durationem & statum; Arphachschad hic ut prius scientiam; & Schelach id quod est scientiæ: & genuit filios & filias, significat doctrinalia.

1342. Vers: 14. *Et Schelach vixit triginta annis, & genuit Eberum.* Schelach vixit 30 annis, significat initium tertii status; Schelach significat, hic ut prius, id quod est scientiæ: & genuit Eberum, significat derivationem inde; Eberus fuit gens, quæ gens Hebræa ab Ebero ut a suo patre nominata, per quam significatur Ecclesiæ Secundæ Antiquæ cultus in genere.

1343. Quod Eberus fuerit gens, quæ gens Hebræa ut a suo patre nominata, & quod per eam significetur Ecclesiæ Secundæ Antiquæ cultus in genere, constat a Verbi historicis, ubi passim nominatur; ex illa gente, quia ibi cultus novus inchoatus, omnes vocati sunt Hebræi, qui similem cultum habuerunt: cultus eorum fuit, qualis postea restauratus apud Jacobi posteros; & ejus præcipuum constabat in eo, quod Deum suum appellaverint Jehovah, & quod Sacrificia habuerint: Antiquissima Ecclesia unanimiter agnovit Dominum, & Ipsum Jehovah nominavit, ut constat quoque a primis Capitibus Geneseos, & alibi in Verbo: Antiqua Ecclesia, hoc est, illa quæ fuit post diluvium, etiam agnovit Dominum, & Ipsum appellavit Jehovah, illi imprimis, qui internum cultum habuerunt & dicti sunt filii Schemi; cæteri, qui in externo cultu fuerunt, agnoverunt quoque Jehovah, & Ipsum coluerunt; sed cum cultus internus factus est externus, & magis cum idololatricus, & cum unaquævis gens habere cæpit suum deum quem coluit, gens Hebræa retinuit nomen Jehovah, & appellavit Deum suum Jehovah, & in hoc distinguebantur a cæteris gentibus: Jacobi posteri in Ægypto, cum cultu externo, etiam perdiderunt hoc, quod Deus eorum appellaretur Jehovah, imo ipse Moses; quare instructi sunt omnium primum, quod Jehovah esset Deus Hebræorum, & Deus Abrahami, Isaci & Jacobi, ut constare potest ab his apud Mosen, "Jehovah dixit ad Mosen, intrabis tu & seniores Israelis ad re-

"gem Ægypti, & dicetis ad eum, *Jehovah Deus Hebræorum* obviam venit
 "nobis, & nunc eamus quæso iter trium dierum in desertum, & *sacrificemus Jehovah Deo nostro*," Exod: 111: 18. apud Eundem, "Dixit Pharaos,
 "quis *Jehovah*, cujus audiam vocem, ad dimittendum Israel, non novi
 "*Jehovam*, etiamque Israel non dimittam; & dixerunt, *Deus Hebræorum*
 "obviam venit nobis; eamus quæso iter trium dierum in desertum, & *sacri-*
 "*ficemus Jehovah Deo nostro*," Exod: v: 2, 3. quod Jacobi posterius perdiderint
 in Ægypto, cum cultu, etiam nomen Jehovah; constare potest ab his apud Mo-
 sen, "Dixit Moses ad Deum, ecce ego cum venero ad filios Israelis, & dixerō
 "ad illos, Deus patrum vestrorum misit me ad vos, & dixerint mihi, quod-
 "nam *nomen* illius, quid dicam ad eos; & dixit Deus ad Moſen, *Sum Qui*
 "*Sum*, & dixit ita dices filiis Israelis, *Sum* misit me ad vos; & dixit amplius
 "Deus ad Moſen, ita dices ad filios Israelis, *Jehovah Deus patrum vestrorum*,
 "Deus Abrahami, Deus Isaci, & Deus Jacobi, misit me ad vos, hoc *No-*
 "*men meum* in æternum," Exod: 111: 13, 14, 15. inde patet, quod etiam
 Moſes nesciverit; & quod distinguerentur a cæteris per nomen Jehovah Dei
 Hebræorum; inde etiam alibi Jehovah nominatur Deus Hebræorum, "Dices
 "ad Pharaonem, *Jehovah Deus Hebræorum* misit me ad te," Exod: vii: 16.
 Intra ad Pharaonem, & loquere ad eum, sic dixit *Jehovah Deus Hebræorum*,
 Exod: ix: 1, 13. "Intravit Moſes & Aharon ad Pharaonem, & dixerunt
 ad eum, ita dixit *Jehovah Deus Hebræorum*," Exod: x: 3. apud Jonam,
Hebraus ego, & *Jehovam* Deum cælorum ego timens," 1: 9. tum quoque a-
 pud Samuelem, "Audiverunt Philistæi vocem acclamationis, dixerunt, quæ
 "vox acclamationis magnæ hujus in castris *Hebræorum*, & cognoverunt
 "quod arca *Jehovæ* venisset ad castra; Philistæi dixerunt, vae nobis, quis
 "liberabit nos e manu *Deorum magnificorum* horum; hi illi *di*, qui percuſ-
 "serunt Ægyptios omni plaga in deserto, estote in viros Philistæi, ne servi-
 "atis *Hebræis*," 1 Sam: iv: 6, 8, 9. ibi quoque patet, quod gentes distin-
 guerentur per deos, quos nominarent, & quod gens Hebræa per Jehovah.
 Quod alterum essentiale cultus Gentis Hebrææ constituerint Sacrificia, patet quo-
 que a locis supra adductis Exod: 111: 18. Cap: v: 2, 3. tum ex eo, quod Ægyptii
 abominati sint gentem Hebræam propter hunc cultum, ut constat ex his apud Mo-
 sen, "Dixit Moſes, non rectum ad faciendum sic, quia *Abominationem Ægyptio-*
 "*rum sacrificaremus Jehovah Deo nostro*; ecce *sacrificaremus abominationem Ægyptio-*
 "*tiorum* in oculis eorum, nonne lapidabunt nos," Exod: vii: 22. quare etiam Æ-
 gyptii abominati sunt gentem Hebræam, usque adeo, ut nec cum iis comedere pa-
 nem vellent, Gen: xlii: 32. inde quoque patet, quod posteritas Jacobi non sola
 fuerit gens Hebræa, sed omnes qui talem cultum habuerunt, quare etiam terra
 Canaan vocatur terra Hebræorum tempore Josephi, "Josephus dixit, furto
 "ablatus sum e *terra Hebræorum*," Genes: xl: 15. quod sacrificia apud ido-
 lolatras in terra Canaan fuerint, multis constare potest, sacrificabant enim
 suis diis, Balibus & aliis; præter quod Bileamus, qui fuit e Syria, ubi Eberus,
 seu unde gens Hebræa, antequam posterius Jacobi venerunt in terram Canaan-
 nem, non modo sacrificia obtulit, sed etiam Jehovah Deum suum vocavit;

quod

CAPUT UNDECIMUM. 443

quod Bileamus e Syria, unde gens Hebræa, Num: xxiii: 7. quod sacrificia obtulit, Num: xxii: 39, 40. Cap: xxiii: 1, 2, 3, 14, 29. quod Jehovah Deum suum vocavit: Num: xxii: 18, & passim ibi. Quod de Nocho, Cap: viii: vers: 20 dicatur, quod obtulerit holocausta Jehovah, non est historicum verum, sed historicum factum, quia per holocausta significatum sanctum cultus, ut ibi videatur. Ex his nunc patet, quid per Heberum, seu per gentem Hebræam significetur.

1344. Vers: 15. *Et vixit Schelach, postquam genuit illum Eberum, tribus annis & quadringentis annis, & genuit filios & filias.* Vixit Schelach postquam genuit Eberum 403 annis, significat durationem & statum; Schelach, hic ut prius, id quod scientiæ; Eberus, hic quod prius, hujus Ecclesiæ cultum in genere: & genuit filios & filias, significat doctrinalia.

1345. Vers: 16. *Et vixit Eberus quatuor & triginta annis, & genuit Pelegum.* Vixit Pelegus 34 annis, significat initium quarti status hujus Ecclesiæ; Eberus hic, ut prius, cultum hujus Ecclesiæ in genere: & genuit Pelegum, significat derivationem inde; Peleg fuit gens ab illo ut a suo patre ita nominata, per quam significatur cultus externus.

Quod Peleg hic significet cultum externum, sequitur ex serie derivationum cultus, ita a derivatione ejus; in Cap: præc: vers: 25 aliud ex significatione nominis, quod in diebus ejus divisa sit terra, & quia ibi una cum fratre suo Joktan repræsentabat Ecclesiam illam.

1346. Vers: 17. *Et vixit Eberus, postquam genuit illum Pelegum, triginta annis & quadringentis annis, & genuit filios & filias.* Vixit Eberus postquam genuit Pelegum 430 annis, significat durationem & statum; per Eberum & Pelegum significatur hic ut prius: & genuit filios & filias, significat doctrinalia quæ sunt ritualia.

1347. Vers: 18. *Et vixit Peleg triginta annis, & genuit Reu.* Vixit Peleg 30 annis, significat initium quinti status; per Peleg significatur hic ut prius: & genuit Reu, significat derivationem inde; Reu fuit gens ab illo ut a suo patre ita nominata, per quam significatur cultus adhuc magis externus.

1348. Vers: 19. *Et vixit Peleg, postquam genuit illum Reu, novem annis & ducentis annis; & genuit filios & filias.* Vixit Peleg postquam genuit Reu 209 annis, significat durationem & statum; per Peleg & Reu significatur hic quod prius: & genuit filios & filias, significat ritualia.

1349. Vers: 20. *Et vixit Reu duobus & triginta annis, & genuit Serugum.* Vixit Reu 32 annis, significat initium sexti status; per Reu significatur hic ut prius: & genuit Serugum, significat derivationem inde; Serug fuit gens ab illo ut a suo patre ita nominata, per quam significatur cultus in externis.

1350. Vers: 21. *Et vixit Reu, postquam genuit illum Serugum, septem annis & ducentis annis; & genuit filios & filias.* Vixit Reu postquam genuit Serugum 207 annis, significat durationem & statum; per Reu & per Serug, significatur hic ut prius: & genuit filios & filias, significat ritualia talis cultus.

1351. Vers: 22. *Et vixit Serug triginta annis, & genuit Nachorem.* Vixit

Serug 30 annis, significat initium septimi status hujus Ecclesiæ; per Serug significatur hic ut prius: & genuit Nachorem, significat derivationem inde; Nachor fuit gens ab illo ut a suo patre ita nominata, per quam significatur cultus vergens ad idololatricum.

1352. Vers: 23. *Et vixit Serug, postquam genuit illum Nachorem, ducentis annis; & genuit filios & filias.* Vixit Serug postquam genuit Nachorem 200 annis, significat durationem & statum; per Serug & Nachorem significatur hic ut prius: & genuit filios & filias, significat ritualia istius cultus.

1353. Vers: 24. *Et vixit Nachor novem & viginti annis; & genuit Therachum.* Vixit Nachor 29 annis, significat initium octavi status hujus Ecclesiæ; per Nachorem significatur, hic ut prius, cultus vergens ad idololatricum: & genuit Therachum, significat derivationem inde; Therachus fuit gens ab illo ut a suo patre ita nominata, per quam significatur cultus idololatricus.

1354. Vers: 25. *Et vixit Nachor postquam genuit illum Therachum, novendecim annis & centum annis; & genuit filios & filias.* Vixit Nachor postquam genuit Therachum 119 annis, significat durationem & statum; per Nachorem significatur, hic ut prius, cultus vergens ad idololatricum; per Therachum cultus idololatricus: & genuit filios & filias, significat ritualia idololatriæ.

1355. Vers: 26. *Et vixit Therach septuaginta annis; & genuit Abramum, Nachorem & Haranem.* Vixit Therach 70 annis, significat initium noni status, qui ultimus; per Therachum significatur, hic ut prius, cultus idololatricus: & genuit Abramum, Nachorem, & Haranem, significat derivationes inde; Abram, Nachor & Haran fuerunt personæ, a quibus etiam gentes nominatæ, quæ fuerunt idololatræ.

1356. Quod per Therachum significetur cultus idololatricus, constare potest a derivationibus, de quibus a vers: 20 huc usque: Ecclesia hæc altera Antiqua, a cultu quodam interno degenerata est, & adulterata usque ut demum facta sit idololatriæ, ut solent Ecclesiæ, quod ab internis suis vadant ad externa, & demum desinant in meris externis, oblitteratis internis: quod hæc Ecclesia talis facta, usque, ut multa pars eorum non agnoverit Jehovah pro Deo, sed quod coluerit alios deos, constat apud Josuam, "Dixit Josua ad omnem populum; sic dixit Jehovah Deus Israelis; trans fluvium habitaverunt patres vestri a sæculo, Therachus pater Abrahami, & pater Nachoris, & servaverunt diis aliis," xxxiv: 2. "Nunc timete Jehovah, & servite Ipsi in integritate & veritate; & removete deos, quibus servaverunt patres vestri trans fluvium, & in Ægypto, & servite Jehovah: & si malum in oculis vestris servire Jehovah, eligit vobis hodie, cui serviatis, sive diis, quibus servaverunt patres vestri, qui trans fluvium, sive diis Emorrhæi," ibid: vers: 14, 15. ubi quod Therachus, Abram & Nachor, idololatræ fuerint; manifeste patet. Quod Nachor gens fuerit, apud quam cultus idololatricus, constat quoque a Labane Syro, qui fuit in urbe Nachoris, & coluit imagines seu theraphim, quas abstulit Rachel, Gen: xxiv: 10. Cap: xxxi: 19, 26, 32, 34. & quod alius fuerit deus Abrahami, alius deus Nachoris, & alius patris eorum seu

feu Therachi, constat ex Genes: xxxi: 53. manifeste etiam dicitur de Abramo, quod Jehovah ei non notus fuerit, apud Mosen, "Ego Jehovah apparui Abrahamo, Isaac & Jacobo in Deo Schaddai, & nomine meo Jehovah non notus fui illis," Exod: vi: 3. inde patet, quantum Ecclesia hæc apud hanc gentem describeret in cultum idololatricum, qui hic per Therachum significatur; & quia per Therachum, etiam per Abramum, Nachorem, & Haranem.

1357. Tria genera universalis idololatriæ sunt, primum est amoris sui, alterum est amoris mundi, tertium est amoris voluptatum; cultus omnis idololaticus pro fine habet unum aut alterum ex his; cultus eorum non est propter alios fines, nam vitam æternam non sciunt, nec curant, etiam negant: hæc tria genera Idololatriæ significata sunt per tres filios Therachi.

1358. Quod Abram, Nachor, & Haran, fuerint personæ, a quibus etiam gentes nominate, quæ fuerunt idololatricæ, constat ex historicis Verbi; de Nachore ostensum est; ipsa enim urbs vocata erat urbs Nachoris, Gen: xxiv: 10; urbes illo tempore non fuerunt aliæ quam familiæ, quæ simul habitabant; & familiæ plures non aliæ quam gens: quod ex Abrahamo plures gentes natæ sint, constat non solum ex posteritate Ismaelis seu Ismaelitis, sed etiam a posteritate plurium ejus filiorum ex Kethurah uxore, qui nominantur Genes: xxv: 1, 2, 3, 4.

1359. Vers: 27. *Et hæc natiuitates Therachi; Therach genuit Abramum, Nachorem, & Haranem; & Haran genuit Lothum.* Hæc natiuitates Therachi, significant origines & derivationes idololatriæ, ex qua Ecclesia repræsentativa: Therachus fuit filius Nachoris, tum gens ab illo ut a suo patre nominata; per illum significatur cultus idololaticus: Abram, Nachor & Haran fuerunt filii Therachi, tum gentes ab illis ut a suis patribus nominate; per illos hic significantur cultus idololatrici inde: ex Lotho etiam fuerunt binæ gentes quæ idololatricæ.

1360. Hæc natiuitates Therachi, quod significant origines & derivationes idololatriæ, ex qua Ecclesia repræsentativa; quod natiuitates significant origines & derivationes, supra in hoc Capite ad vers: 10 ostensum est; hic nunc agitur de Tertia Ecclesia post diluvium, quæ successit, cum Altera, de qua a versu 10 huc usque actum, in Theracho facta sit idololatrica: quod Therachus, Abramus, Nachor, & Haran fuerint idololatricæ, ostensum est, præter quod gentes ex illis, ut Ismaelitæ & Midianitæ, alique, qui fuerunt posteri Abrami; præter alios in Syria ex Nachore; tum etiam Moabitæ & Ammonitæ, qui fuerunt posteri Lothi.

1361. Quod ex idololatria, Ecclesia repræsentativa facta sit, nullus scire potest, nisi sciat quid Repræsentativum est; quæ in Ecclesia Judaica repræsentabantur, & quæ in Verbo, est Dominus, ac Ipsius Regnum, proinde cœlestia amoris, & spiritualia fidei, hæc sunt quæ repræsentantur, præter plura quæ ad illa pertinent, sicut omnia quæ sunt Ecclesiæ: repræsentantes, sunt vel personæ, vel res quæ sunt in mundo, aut super tellure, verbo omnia quæ sunt objecta sensuum, usque adeo ut vix aliquid objectum sit, quod non repræ-

præsentativum esse possit: sed generalis lex repræsentationis est, quod nihil reflectatur super personam aut super rem, quæ repræsentat, sed super illud ipsum quod repræsentatur; ut pro exemplo; omnis Rex, quicumque fuit, in Juda & Israele, imo in Ægypto, & alibi, potuit repræsentare Dominum; ipsum Regium eorum est repræsentativum; ita potuit Rex omnium pessimus, sicut Pharaon, qui erexit Josephum super terram Ægypti, Nebuchadnezar in Babel, Dan: 11: 37, 38. Saul, & cæteri Reges Jehudæ & Israelis, qualescunque fuerunt; ipsa unctio, unde appellati Uncti Jehovæ, hoc involuit: Similiter omnes Sacerdotes, quotcunque fuerunt, repræsentabant Dominum, ipsum Sacerdotale est repræsentativum; sacerdotes, qui fuerunt mali & immundi, similiter; quia in repræsentativis nihil reflectebatur super personam, qualis fuit. Nec solum homines repræsentabant, sed etiam bestię, sicut omnes quæ sacrificabantur, agni & oves repræsentabant cœlestia, columbæ & turtures spiritualia; arietes, hirci, juveni & boves similiter, sed cœlestia & spiritualia inferiora. Nec solum animata, ut dictum, repræsentabant, sed etiam inanimata, sicut Altare, imo lapides altaris, tum Arca & Tentorium cum omnibus quæ ibi, ut & Templum cum omnibus quæ ibi, quod cuivis notum esse potest, ita lucernæ, panes, vestes Aharonis: nec solum hæc repræsentativa fuerunt, sed etiam omnes ritus, qui fuerunt in Ecclesia Judaica. In Antiquis Ecclesiis, repræsentativa se extendebant ad omnia objecta sensuum, sicut ad montes, & colles, adque valles, planities, fluvios, rivos, fontes, cisternas, ad lucos, ad arbores in genere, & ad quamcunque arborem in specie, usque adeo ut unaquævis arbor aliquid certum significaret, quæ postea, cum Ecclesia significativa cessavit, facta sunt repræsentativa; ex his constare potest, quid per Repræsentativa intelligatur: & quia non solum per homines, quicumque & qualescunque essent, sed etiam per bestias, tum etiam per inanimata, repræsentari potuerunt cœlestia & spiritualia, illa nempe quæ sunt Regni Domini in coelis, & quæ sunt Regni Domini in terris, inde constat, quid Ecclesia Repræsentativa. Repræsentativa se habuerunt, quod coram spiritibus & angelis, apparerent omnia sancta, quæ fiebant secundum ritus mandatos, ut cum Summus Sacerdos lavasset se aquis, amictu pontificali indutus ministraret, coram candelis accensis staret, utcunque ille fuisset, etiam si vel immundissimus, & corde suo idololatra; ita quoque cæteri sacerdotes; nam, sicut dictum, in repræsentativis non reflectebatur super personam, sed super ipsum illud quod repræsentabatur, prorsus abstracte a persona, sicut abstracte a bovis, juvenis, agni quæ sacrificabantur, aut a sanguine qui effundebatur circum altare, ut & abstracte ab ipso altari, & sic porro. Ecclesia hæc repræsentativa instituta est, postquam omnis cultus internus periit, & cum factus non solum mere externus, sed etiam idololatricus, ob causam, ut aliqua conjunctio cœli foret cum terra, seu Domini per cœlum cum homine; & hoc postquam periit conjunctio per interna cultus: sed qualis conjunctio hæc sit per sola repræsentativa, ex Divina Domini Misericordia, dicetur in sequentibus. Repræsentativa non prius inchoantur quam in Capite sequente, ubi omnia & singula quæ ibi & in sequentibus, pure repræsentativa sunt:

hic

hic agitur de statu illorum, qui patres fuerunt, antequam quidam ex illis, & posterii eorum representativi facti, qui quod in idololatrico cultu fuerint, supra ostensum est.

1362. Quod Therachus fuerit filius Nachoris, & quoque gens ab illo ut a suo patre nominata, & quod per illum significetur cultus idololatricus, prius ostensum est: quod Therachus fuerit gens, inde constare potest, quod gentes ex filiis ejus oriundæ illum agnoverint ut suum patrem, sicut etiam filii Jacobi seu Judei, & Israelitæ, tum Ismaelitæ, Midianitæ & alii, Abramum, Moabitæ & Ammonitæ Lothum; quæ gentes tamen non ab illis, sed a filiis eorum nominatæ, usque tamen quando omnes agnoscunt communem patrem, seque vocant filios eorum, ut filios Therachi, seu filios Abrahami, seu filios Lothi, per unumquemque eorum significatur gens in communi sensu, ita hic per Therachum, Abramum, Nachorem & Lothum, sunt enim gentium stirpes seu radices: sicut posterii Jacobi, quorum omnes a duodecim filiis ejus nominati sunt, sed usque vocantur Jacob & Israel, tum quoque semen & filii Abrahami, Joh: VIII: 33, 39.

1363. Quod Abram, Nachor & Haran, fuerint filii Therachi, & quod quoque gentes ab illis ut a suis patribus nominatæ, & quod per illos hic significantur cultus idololatrici, constat ab illis quæ supra ostensa sunt, tum quoque ex eo, quod per Therachum, cujus filii fuerunt, significetur Idololatria: sed quinam cultus idololatrici per tres Therachi filios, & dein per Lothum, filium Haranis, hic significantur, constare potest, ex cultibus idololatricis, si inspiciuntur secundum genera: Sunt cultus idololatrici in genere quatuor, unus interior altero, tres interiores sunt sicut filii unius parentis, quartus est sicut filius tertii: Sunt cultus idololatrici interni & externi; interni sunt, qui condemnant hominem, externi autem non ita; quo cultus idololatricus interior est, eo magis condemnat, at quo exterior, eo minus: interni idololatæ, non agnoscunt Deum, sed adorant se & mundum, & pro idolis habent omnes cupiditates, at externi possunt agnoscere Deum, tamen ignorant quis Deus universi: interni idololatæ cognoscuntur a vita, quam sibi acquisiverunt, quæ vita quantum recedit a vita charitatis tantum interiores idololatæ sunt, externi idololatæ solum ex cultu, qui tamen idololatæ sunt, usque vitam charitatis possunt habere: interni idololatæ, possunt prophanare sancta, at externi idololatæ non possunt; quare ne prophanentur sancta, toleratur idololatria externa, sicut constare potest ab illis quæ dicta prius n: 571. 582, & supra ad vers: 9. n: 1327.

1364. Quod ex Lotho binæ gentes, quæ fuerunt idololatæ, constat a binis ejus filiis ex filiabus Gen: Cap: XIX: 37, 38, Moab & Ammi, ex quibus Moabitæ & Ammonitæ, qui quod idololatæ fuerint, a Verbo patet; hic memoratur Lothus ut pater cultuum idololatricorum per Moab & Ammi significatorum.

1365. Vers: 28. *Et mortuus Haran super facies Therachi patris sui in terra nativitatis suæ, in Ur Chaldeorum.* Mortuus est Haran super facies Therachi, patris sui, in terra nativitatis suæ, in Ur Chaldeorum, significat quod interior

terior cultus oblitteratus sit, & factus mere idololatricus: per Haran significatur cultus idololatricus interior; per Therachum patrem ejus, ut prius, cultus idololatricus in genere; per terram nativitatis, origo unde derivatus: per Ur Chaldaeorum significatur cultus externus in quo falsa.

1366. Quod mortuus est Haran super facies Therachi, patris sui, in terra nativitatis suæ, in Ur Chaldaeorum, significet quod interior cultus oblitteratus sit, & factus mere idololatricus, constat a significatione Haranis, Therachi, nativitatis, & Ur Chaldaeorum, tum quod mortuus dicatur super facies Therachi patris sui: quod cultus interior oblitteratus seu nullus factus sit, ita se res habet; quod apud aliquam gentem non possit Ecclesia e novo existere, priusquam ita vastata sit, ut nihil mali & falsi remaneat in cultu ejus interno; quamdiu malum est in cultu interno, impediuntur illa quæ bona & vera sunt, quæ internum ejus cultum constituent; nam quamdiu sunt mala & falsa, non possunt recipi bona & vera; quod constare potest ex eo, quod, qui in aliqua hæresi nati sunt, & se in falsis ejus confirmarunt ita ut sibi prorsus persuaserint, difficile, si usquam, possint perducere ad recipiendum vera, quæ eorum falsis contraria sunt; aliter vero Gentes, quæ non sciunt quid verum fidei, & usque in charitate vivunt: quæ causa fuit, quod Ecclesia Domini non potuisset restaurari apud Judæos, sed apud gentes, quæ nullas cognitiones fidei habuerunt: illi per falsa obtenebrant prorsus lucem veritatis, & sic extinguunt, hæc vero non ita, nam non norunt quid verum fidei, & quod non norunt, nec possunt obtenebrare & extinguere. Quia nunc nova Ecclesia restauranda erat, illi, apud quos bona & vera fidei implantanda essent, assumti sunt, apud quos omnis cognitio boni & veri fidei oblitterata fuit, & sicut gentes, idololatræ externi facti sunt: de Theracho & Abramo supra ostensum est, quod tales fuerint, nempe coluerint alios deos, & ignoraverint Jehovam, proinde quid bonum & verum fidei, ita aptiores facti ad recipiendum semen veritatis, quam alii in Syria, apud quos adhuc manserunt cognitiones; quod apud quosdam manserint, constat a Bileamo, qui fuit de Syria, qui non solum Jehovam coluit, sed etiam sacrificavit, & simul propheta fuit. Hæc nunc sunt, quæ continentur in hoc versu, nempe quod interior cultus oblitteratus sit, & factus mere idololatricus.

1367. Quod per Haranem significetur cultus idololatricus interior, & per Therachum cultus idololatricus in genere, prius dictum & ostensum est. Quod per terram nativitatis significetur origo, quodque inde derivatus cultus eorum idololatricus, constat ex significatione nativitatis, quod sit origo & derivatio, de qua supra ad vers: 10 & 27.

1368. Quod per Ur Chaldaeorum significetur cultus externus, in quo falsa, constat ex significatione Chaldaeorum in Verbo: ostensum est supra ad vers: 9. quod per Babelem significetur cultus in quo interius sunt mala, per Chaldaeam autem significetur cultus in quo interius sunt falsa; proinde per Babelem significatur cultus in quo intus nihil boni, & per Chaldaeam cultus in quo intus nihil veri; cultus in quo intus nihil bonum & nihil verum, est cultus in quo interius est prophanum & idololatricum; quod talis cultus in Verbo

bo per Chaldæam significetur, constare potest ab his locis; apud Esaiam, "En terra Chaldæorum, is populus non est, Aschur fundavit eam in tziim, erigent speculatorias turres suas, excitabunt palatia sua, ponet eam in ruinam," xxiiii: 13. terra Chaldæorum qui non populus pro falsis, Aschur fundavit pro quod ratiocinia, speculatoriæ turres pro phantasiis. Apud Eundem, "Sic dixit Jehovah, Redemptor vester, Sanctus Israelis, propter vos misi in Babelem, & dejeci vestes omnes eos, & Chaldeos, quorum in navibus clamor," xliiii: 13. Babel pro cultu in quo interius malum, Chaldæi pro cultu in quo interius falsum, naves sunt cognitiones veri quæ corruptæ. Apud Eundem, "Sede tacita, & intra in tenebras, filia Chaldæorum, quia non addes, vocent te dominam regnorum, succensui populo meo, prophanavi hæreditatem meam, & dedi eos in manum tuam, venient tibi duo ista subito in die uno, una orbitas & viduitas, ad plenum venient super te propter multitudinem præstigiarum tuarum, & propter magnitudinem incantationum tuarum," xlvii: 5, 6, 9. hic patet, quod Chaldæa sit prophanatio veri, & vocatur præstigiæ & incantationes. Apud Eundem, "Exite e Babele, fugite e Chaldeis," xlviii: 20, pro e prophanatione boni & veri in cultu. Apud Ezechielem, Notas fac Hierosolymæ abominationes ejus; pater tuus Emorrhæus, & mater tua Chittæa; scortata es cum filiis Ægypti; scortata es cum filiis Aschuris; hinc multiplicasti scortationem tuam usque in terram Chaldæam", xvi: 2, 3, 26, 28, 29. de Ecclesia Judaica in specie, filii Ægypti pro scientificis, filii Aschuris pro ratiociniis, terra Chaldæa, ad quam multiplicavit scortationem, pro prophanatione veri; quod per Ægyptum, Aschurem & Chaldæam non intelligantur terræ, & quod non de alia scortatione, quisque videre potest. Apud Eundem, "Scortata est Ohola, & dilexit super amasios, Assyrios propinquos, & scortationes suas ex Ægypto non deseruit, addidit ad scortationes suas, & vidit viros. depictum super pariete, imagines Chaldæorum, pictas minio, cinctas cingulis in lumbis suis, tiaras pendulas tinctas in capitibus suis, aspectus ducum omnes, similitudo filiorum Babelis, Chaldæorum, terra nativitatis eorum, libidinose amavit eos ad aspectum oculorum suorum, & misit nuntios ad eos in Chaldæam, filii Babelis polluerunt eam per scortationes suas," xxiii: 5, 8, 14, 15, 16, 17, ubi Chaldæi vocantur filii Babelis, pro veris prophanatis in cultu; Ohola pro Ecclesia spirituali, quæ vocatur Samaria. Apud Habakuk, "Ego excitans Chaldeos, gentem amaram & festinam, pergentem in latitudines terræ, ad possidendum habitacula non sibi, horribilis & terribilis, & ex seipsa iudicium ejus & exaltatio ejus exit; cujus leves sunt præ pardis equi, & oculi sunt præ lupis vespere, & diffundunt se equites ejus, & equites ejus e longinquo adveniunt, advolant sicut aquila festinans ad comedendum; tota ad violentiam venit; desiderium anhelans facierum ejus orientem versus", i: 6, 8, 9. describitur hic gens Chaldæa per repræsentativa multa significantia prophanaiones veri in cultu. Præterea describitur Babel & Chaldæa in binis Capitibus integris apud Jeremiam, Cap. i: & Cap: li: ubi patet manifeste.

quid per utramque significetur, quod nempe per Babelem prophanatio cœlestium, & per Chaldæam prophanatio spiritualium, in cultu. Ex his nunc constat quid per Ur Chaldæorum significatur, quod cultus externus in quo interius prophanum idololatricum: quod talis eorum cultus fuerit, etiam datum est instrui ab ipsis.

1369. Vers: 29. *Et accepit Abram & Nachor sibi uxores; nomen uxoris Abrami Sarai, & nomen uxoris Nachoris Milkah, filia Haranis, patris Milkæ, & patris Iskæ.* Quod accepit Abram & Nachor sibi uxores, & nomen uxoris Abrami Sarai; & nomen uxoris Nachoris Milkah, filia Haranis patris Milkæ, & patris Iskæ, significant conjugia mali cum falso in cultu idololatrico, quæ ita se habent; per maritos significantur mala, per uxores falsa.

1370. Quod hæc significantur, prolixum nimis foret exponere, sic enim exponerentur genera & derivationes idololatriarum; hæc cognosci aliunde nequeunt quam ab oppositis, nempe a prophanationibus ut cœlestium amoris, spiritualium ejusdem, tum rationalium quæ inde, demum scientificorum; ipsæ prophanationes illorum constituunt genera & species idololatriarum, non autem cultus idolorum, qui sunt idololatriæ externæ, qui cultus conjuncti esse possunt cum affectionibus boni & veri & sic cum charitate, sicut apud gentes quæ in charitate mutua vivunt; interiores cultus idololatrici sunt, qui per idololatricos cultus externos significantur in Verbo: nativitates illorum, & generationes, tum conjugia, quæ sunt mali & falsi, se prorsus habent secundum has propinquitates & secundum hæc conjugia, quæ in vers: 27, & in hoc descripta sunt.

1371. Vers: 30. *Et fuit Sarai sterilis, nulla ei proles:* quod esset Sarai sterilis, nulla ei proles, significat quod malum & falsum non magis se produceret.

1372. Hæc constare possunt a significatione sterilis, de qua alibi; filius enim & filia significant, ut prius ostensum, verum & bonum, & in opposito sensu, malum & falsum, inde sterilis, quod malum & falsum cultus idololatrici se non magis produceret.

1373. Vers: 31. *Et accepit Therach Abramum filium suum, & Lotbun, filium Haranis, filium filii sui, & Sarai nurum suam, uxorem Abrami filii sui, & exiverunt cum illis ex Ur Chaldæorum, ad eundum in terram Canaan; & venerunt usque ad Charan, & manserunt ibi.* Hæc significant, quod ii, qui in cultu idololatrico fuerunt, instruerentur in cœlestibus & spiritualibus fidei, ut inde Ecclesia Repræsentativa existeret.

1374. Quod hæc significantur, constare potest ex illis quæ supra dicta sunt, & ex illis, quæ in Capite sequente dicenda.

1375. Vers: 32. *Et fuerunt dies Therachi, quinque anni & ducenti anni, & mortuus est Therach in Charan.* Fuerunt dies Therachi quinque anni & ducenti anni, significant durationem & statum cultus idololatrici per Therachum intellecti: & mortuus est Therach in Charan, significat finem idololatriæ & principium Ecclesiæ Repræsentativæ per Abramum.

Con:

Continuatio de situ & loco, ut & de distantia & tempore,
in altera vita.

1376. **L**oquutus sæpe cum spiritibus de idea loci & distantia apud eos, quod non sit reale quoddam, sed apparens sicut foret, cum tamen non aliud sint, quam status eorum cogitationis & affectionis qui sic variantur, ac sistuntur ita videndi in mundo spirituum, non ita in cælo apud angelos, cum non in idea loci & temporis sunt, sed in idea statuum. Sed Spiritus, quibus corporeæ & terrestres idæ adhærent, id non capiunt, putantes ita prorsus esse sicut vident; tales vix possunt adduci aliter credere quam quod in corpore vivant, & quod spiritus sint nolunt persuaderi, ita vix quod aliqua apparentia detur, nec quod aliqua fallacia, cupientes in fallaciis vivere; ita præcludunt sibi ad capiendum & agnoscendum vera & bona, quæ longissime a fallaciis distant. Ostensum iis pluries quod mutatio loci non sit nisi apparentia, ut & fallacia sensus: sunt enim binæ species mutationum loci in altera vita, una est de qua prius, quod omnes spiritus & angeli in Maximo Homine constanter situm suum teneant, quod est apparentia; altera est, quod spiritus appareant in uno loco, cum tamen ibi non sunt, quod est fallacia.

1377. Quod locus, mutatio loci, & distantia sit apparentia in mundo spirituum, inde constare potuit, quod omnes quotcunque animæ & spiritus fuerunt a prima creatione, appareant constanter in suis locis, nec usquam mutant loca, nisi cum mutatur eorum status, & sicut mutatur status, etiam iis variantur loca & distantia; sed quia unusquisque habet statum communem qui regnat, & mutationes status particulares & singulares usque spectant communem, inde est quod post mutationes istas redeant ad suum situm.

1378. Informatus sum, tam per loquelam cum angelis, quam per vivam experientiam, quod spiritus, ut spiritus, quoad organica quæ corpora eorum constituunt, non sint in illo loco ubi videntur, sed quod possint procul inde abesse, & usque apparere ibi; scio quod illi qui a fallaciis se abduci patiuntur, non credituri, sed usque se ita res habet: hoc illustratum est coram iis spiritibus qui nihil crediderunt esse verum quod non oculis viderent, tametsi mera fallacia esset, per id, quod simile quoddam

exhibeatur apud homines in mundo; sicut sonus loquentis in alterius aures, nisi sciret homo a discriminationibus soni doctis per usum ab infantia, & videret distantem, nihil aliud crederet quam quod loquens prope aurem esset: similiter homo, qui videt aliqua a se remota, nisi videret simul intermedia, & inde nosset, aut ex eo quod sciat, concluderet distantiam, putaret objectum distans proxime ad oculum esse; magis adhuc loquela spirituum quæ loquela interior; tum visus eorum qui est visus interior: & porro dictum, quod ideo non dubitare minus negare debeant, quia non ita apparet coram sensibus, & id non percipere possint, cum manifesta experientia dicat; sicut etiam plura sunt intra naturam, quæ contra fallacias sensuum sunt, sed quia visibilis experientia docet, creditur; ut navigatio circum globum telluris, qui fallaciis se auferri patiuntur, crederent & navim & nautas, cum in opposita sunt, delabi, & quod antipodes nusquam stare possent pedibus: similiter se habet cum hoc, & cum multis aliis in altera vita, quæ fallaciis sensuum contraria sunt, & usque sunt vera; sicut quod homo non vitam habeat a se, sed a Domino, & per plura alia. Ex his & aliis potuerunt spiritus increduli, adduci ad credendum, quod ita se res habeat.

1379. Ex his quoque constare potest, quod ambulationes & translationes spirituum, & progressiones, quæ sæpiissime conspiciuntur, nihil aliud sint quam mutationes status; hoc est, quod sicut mutationes loci appareant in mundo spirituum, sed sicut mutationes status in cælo; similiter ac plura alia, quæ representativa sunt, & conspicua ibi fiunt, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1380. Quod locus, mutatio loci, & distantia in altera vita quoque sit fallacia, constare potuit ex eo, quod spiritus per phantasias momento possint transferri in altum, imo in altissimum, etiam eodem momento in profundum, ut & quasi ab uno fine universi ad alterum; imo præstigiatrices & magici in altera vita per phantasias inducunt aliis credere, quod, cum in uno loco, simul etiam in alio sint, etiam in pluribus, sic mentiendo quasi præsentiam ubivis: qui alta spirarunt in vita corporis, ut & qui dolosi fuerunt, apparent sæpe supra caput, sed usque sunt in inferno sub pedibus; ut primum iis adimitur fastus, delabuntur in infernum suum, quod mihi ostensum: hoc non est apparentia, sed est fallacia, nam, ut dictum, sunt binæ species mutationum loci, quod nempe omnes spiritus & angeli constanter situm suum teneant, est apparentia; & quod appareant in uno loco, & non ibi eorum situs, est fallacia.

1381. Animæ & spiritus, qui nondum constantem situm in Maximo Homine sortiti sunt, feruntur ad varia loca, nunc huc nunc illuc, nunc videntur

videntur ad latus unum nunc ad aliud, nunc supra nunc infra, vocantur animæ seu spiritus errantes, & comparantur fluidis in corpore humano, quæ ex ventriculo assurgunt, quandoque in caput, quandoque aliorsum, & transferuntur, ita hi spiritus, antequam ad designatum, & statui eorum communi conformem situm veniunt; sunt eorum status qui ita mutantur & errant.

1382. Homines non possunt aliter ac confundere Infinitum Divinum cum infinito spatii, & quia non capiunt infinitum spatii aliter ac quod nihil sit, ut quoque est, ideo nec credunt Infinitum Divinum: similiter se habet cum Aeterno, quod homines, non capere possunt nisi sicut æternum temporis, sed sistitur usque per tempus apud eos qui in tempore sunt: ipsa idea Infiniti Divini insinuat Angelis per id, quod momento adsint sub conspectu Domini, si vel forent a fine universi, nullo intercedente spatio aut tempore: & ipsa idea Aeterni Divini per id, quod nullis annorum non appareant iis ut tempus, vix aliter ac sicut vixissent minutum; & utrumque per id, quod in suo præsentī habeant simul præterita & futura: inde illis nulla sollicitudo de futuris; nec usquam aliqua idea mortis, sed solum idea vitæ: ita in omni illorum præsentī est Domini Aeternum & Infinitum.



GENESEOS

GENESES,

CAPUT DUODECIMUM.

De Perceptione Spirituum & Angelorum: deque Sphæris
in altera vita.

1383. **I**NTER mirabilia in altera vita, sunt Perceptiones; quarum duo genera sunt; Unum quod est Angelicum, quod percipiant quid verum & bonum, & quid a Domino, quid a semet, tum quod cogitant, loquuntur & agunt, cum a semet, unde & quale sit: Alterum genus est, quod commune omnibus, angelis in summa perfectione, & spiritibus secundum qualitatem ejus, quod ad primum adventum alterius, sciant qualis est.

1384. Primum genus, quod Angelicum est, quod percipiant quid verum & bonum, percipiant quid a Domino, & quid a semet, tum, quod cogitant, loquuntur & agunt, cum a semet, unde & quale: loqui datum cum Antiquissimæ Ecclesiæ filiis de illorum Perceptione, dixerunt quod nihil ex se cogitent aut cogitare possint, & nihil ex se velint, sed quod percipiant omnia & singula, quæ cogitant & volunt, quid a Domino & quid aliunde, percipiantque non modo quantum a Domino, & quantum velut a semet, sed etiam, cum velut a semet, undenam, a quibus angelis, tum quales angeli, quæ eorum cogitata, cum omni differentia, ita qui influxus, & innumera alia. Perceptiones hujus generis sunt cum multa varietate; apud Angelos cælestes, qui in amore in Dominum sunt, est perceptio boni, & inde omnium quæ sunt veri; & quia ex bono percipiunt verum, non admittunt loquelam, minus ratiocinationem de vero, sed dicunt ita esse, vel non ita esse; Angeli vero Spirituales, qui quoque perceptionem habent, sed non talem ut Cælestes, loquuntur de vero & bono; sed usque percipiunt, at cum differentia, nam varietates innumerabiles hujus Perceptionis sunt; varietates se referunt ad hæc, quod percipiant num a Domini voluntate, num ex venia, & num ex permissione, quæ perquam distincta inter se sunt.

1385. Sunt spiritus, qui ad provinciam Cutis imprimis squamosæ pertinent, qui de omnibus volunt ratiocinari, nihil percipientes quid bonum & verum, imo quo magis ratiocinantur eo minus percipiunt, in ratiocinatione

inatione ponentes sapientiam, utque videantur; iis dictum, quod sapientia angelica sit percipere num. bonum. & verum absque ratiocinatione; sed ii non capiunt, quod dabilis talis perceptio; sunt illi, qui in vita corporis confuderant verum & bonum per scientifica & philosophica, & inde visi sibi dactiores aliis, nec prius ulla principia veri captarunt ex Verbo; quibus inde minus sensus communis.

1386. Quamdiu spiritus putant, quod semet ducant, quodque ex semet cogitent, ex semet sciant, intelligant, sapiant, non habere possunt perceptionem, sed credunt esse fabulas.

1387. Loquutus sum aliquoties de Perceptione cum illis in altera vita, qui, dum vixerunt in mundo, putaverunt se omnia potuisse penetrare & intelligere, quod angeli percipiant, quod cogitent & loquantur, velint & agant a Domino, sed usque non potuerunt concipere quid Perceptio, putantes, si influerent omnia ita, quod sic orbarentur omni vita, quia nihil ex semet aut proprio sic cogitarent, in quo posuerunt vitam, & quod sic alius esset qui cogitaret, & illi non, ita quod forent organa nullius vitæ; sed illis dictum, quod talis vitæ differentia sit inter habere perceptionem, & non habere, qualis est inter tenebras & lucem, & quod tunc primum sibi vivant cum talem perceptionem accipiunt, nam vivunt tunc a Domino, habentes quoque proprium, quod illis datur cum omni felici & jucundo: illis quoque ostensum est pluri experientia, quomodo se habeat cum perceptione, & tunc agnoverunt quod dabilis, sed post aliquam temporis moram iterum nesciverunt, dubitarunt, & negaverunt; exinde constare potuit, quam ægre homo capere possit, quid perceptio.

1388. Alterum genus perceptionis est, ut dictum, quod commune est omnibus, angelis in summa perfectione, & spiritibus secundum qualitatem ejus, quod nempe ad primum adventum alterius sciant qualis est, etiam si nihil loquatur; manifestat se illico per influxum quandam mirabilem; noscitur, spiritus bonus non solum qua bonitate est, sed etiam qua fide, dumque loquitur, ex singulis vocibus; spiritus malus, qua malitia & qua infidelitate, dumque loquitur, ex singulis vocibus; & hoc tam manifeste, ut nusquam fallat. Aliquod simile apparet apud homines, qui quoque ex alterius gestu, vultu, loquela, nosse quandoque possunt, quid cogitat, tametsi loquela aliter testatur; quæ scientia apud hominem est naturalis, trahens originem a spirituum indole quod talis, sic ab ipsius hominis spiritu, & ejus communicatione cum mundo spirituum; perceptio hæc communicativa inde ducit suum principium, quod.

quod Dominus velit ut omnia bona sint communicabilia, & quod omnes ex amore mutuo afficiantur & sic felices sint; inde talis perceptio inter spiritus quoque universaliter regnat.

1389. Animæ quæ in alteram vitam venerunt, miratæ sunt, quod talis communicatio cogitationum alterius daretur, quodque illico scirent, non solum quali animo sit alter, sed etiam quali fide; at illis dictum, quod spiritus multo excellentiores facultates accipiat, cum separatus est a corpore; in vita corporis influunt objecta sensuum, tum phantasie ab illis quæ inbærent inde memoriæ, præter sollicitudines de futuris, cupiditates varias excitatas ab externis, curas pro victu, vestitu, habitatione, liberis, & plura, de quibus nihil cogitant in altera vita, quare illis ut remoris & impedimentis, cum corporeis quæ crassæ sensationis sunt, remotis, non possunt non in perfectiori statu esse; eadem facultates remanent, sed multo perfectiores, lucidiores, & liberiores; imprimis apud illos, qui in charitate & fide in Dominum vixerunt, inque innocentia, quorum facultates eleuantur in immensum supra illas quas habuerunt in corpore, usque tandem ad angelicas tertii cæli.

1390. Nec solum est communicatio affectionum & cogitationum alterius, sed etiam est communicatio ejus scientiæ, usque adeo, ut alter spiritus putet se scivisse quod alter scit, tamen si de illis nihil sciverat; ita communicatur omnis scientia alterius; quidam spiritus retinent illa, quidam non.

1391. Communicationes sunt tam per loquelam illorum inter se, quam per ideas & simul repræsentationes, nam ideæ eorum cogitationis sunt repræsentativæ simul, inde copiose sistuntur omnia; per unam ideam plus possunt repræsentare, quam per mille voces eloqui; sed angeli percipiunt quid intus in idea, quæ affectio, quæ origo affectionis, qui finis ejus, præter plura, quæ interiora sunt.

1392. Jucunditates & felicitates in altera vita quoque communicari solent ab uno pluribus per realem transmissionem, quæ mirabilis est, quibus similiter ac is afficiuntur, quæ communicationes sunt absque diminutione apud illum qui communicat: datum etiam est mihi jucunditates ita per transmissiones communicare aliis: inde qualis illorum felicitas sit constare potest, qui proximum plus amant quam semet, qui nihil plus desiderant quam suam felicitatem transferre in alios; quod ducit originem a Domino, Qui ita felicitates communicat angelis: communicationes felicitatis sunt tales transmissiones continuæ, sed absque reflexione, quod ab origine activa tali, & determinatione sicut aperta voluntaria.

1393. Communicationes quoque sunt mirabiliter per remotiones, quæ quales sunt, ab homine percipi nequeunt, removentur in instanti illa quæ
tristitia

- tristitia & molesta sunt, & sic jucunda & felicia sistuntur absque impedi-
mentis, nam illis remotis Angeli influunt, & felicia sua communicant.*
1394. *Quia talis perceptio est, ut unus possit in instanti scire, qualis alter
est quoad amorem & fidem, inde est, quod secundum consensum in socie-
tates conjungantur, & secundum dissensum dissociantur, & hoc tam ex-
quisite, ut ne minimum differentiae sit, quod non dissociet aut consociet;
inde Societates in caelis tam distinctae sunt ut distinctius nihil cogitari
possit, & hoc secundum omnes differentias amoris & fidei in Dominum,
quae innumerabiles sunt; inde forma caelestis, quae talis est ut unum ho-
minem referat; quae forma continue perficitur.*
1395. *Quomodo perceptionis hujus genus se habet, multa ab experientia
datum est scire, quae omnia prolixum nimis foret referre: auditum
pluries cum dolosi loquuti, & perceptum non solum quod dolus, sed etiam
qualis dolus, & quae malitia in dolo, est quasi in quolibet sono vocis
imago doli; tum etiam perceptum num dolus fuerit ejus, vel aliorum,
qui per eum loquuti: similiter se habet cum illis, qui in odio sunt, ap-
percipitur illico quale odium, & plura, quam usquam homo potest induci
credere, quae in odio: cum sistuntur personae praesentes, contra quos
odium habuerunt, inde fit status lamentabilis, nam quicquid contra al-
terum cogitaverunt & machinati sunt, exstat.*
1396. *Quidam spiritus, qui sibi arrogare voluit meritum ex suis actis,
& sua doctrina, dum vixit in mundo, dextrorsum abiit, & venit ad
illos qui non tales, ut illis associaretur, dixit quod nihil sit, quodque
illis servire vellet; sed illi statim ad primum adventum, & quidem e
longinquo, appercepiebant qualis esset, respondebant illico, quod non talis,
sed quod magnus esse vellet, & quod sic non concordare posset cum illis
qui parvi sunt, inde pudefactus recessit, miratus quod tam e longinquo
scirent.*
1397. *Quia perceptiones tam exquisitae sunt, mali spiritus non adproxi-
mare possunt ad sphaeram aut aliquam societatem, ubi spiritus boni, qui
in amore mutuo; cum modo approximant, incipiunt angi, querentes &
lamentantes. Quidam ex audacia & sui fiducia, qui malus, ingessit se
in aliquam societatem, quae in primo limine caeli, sed illico cum alluit,
vix respirare potuit, & sensit factorem sui cadaverosum, quare re-
lapsus.*
1398. *Erant plures spiritus circum me, qui non boni, venit Angelus, &
vidi quod spiritus praesentiam ejus non sufferre possent, nam se elonga-
bant magis & magis quo propius accessit, quod mirabar, sed datum
scire, quod spiritus non possent apud sphaeram, quam secum habuit,*

morari ; inde quoque constabat, sicut etiam ab alia experientia, quod unus angelus possit myriades spirituum malorum abigere, nam non sustinent sphaeram amoris mutui : sed usque perceptum, quod sphaera ejus esset temperata per consociationes aliorum ; si non temperata, omnes dissipati fuissent. Inde quoque patet, qualis perceptio datur in altera vita, & quomodo consociantur, & quomodo dissociantur secundum perceptiones.

1399. Unusquisque spiritus communicationem habet cum interiori & intimo caelo, quod is prorsus nescit, alioquin non vivere posset ; qualis est interius, noscitur ab angelis, qui sunt in interioribus, & quoque per illos a Domino regitur ; ita communicationes ejus interiorum dantur in caelo, sicut exteriorum in mundo spirituum : per interiores communicationes disponitur ad usum, ad quem fertur, praeter quod sciat : ita quoque se habet cum homine, communicat quoque is per angelos cum caelo, quod prorsus nescit, nam alioquin vivere non posset ; quae influunt inde in ejus cogitationes, sunt modo ultimi effectus ; inde omnis ejus vita est, & inde omnes ejus vitae conatus reguntur.

1400. Continuatio de perceptionibus, & inde oriundis sphaeris, videatur in fine hujus Capitis.



C A P U T XII.

1. **E**T dixit JEHOVAH ad Abramum, abi tibi e terra tua, & e nativitate tua, & e domo patris tui, ad terram, quam videre faciam te.

2. Et faciam te in gentem magnam, & benedicam tibi, & magnum faciam nomen tuum, & eris Benedictio.

3. Et benedicam benedicientibus tibi, & maledicenti tibi maledicam ; & benedicentur in te omnes familiae humi.

4. Et ivit Abram, quemadmodum loquutus ad illum JEHOVAH ; & ivit cum illo Loth : & Abram filius quinque annorum & septuaginta annorum, cum exivit e Charane.

5. Et accepit Abram Sarai uxorem suam, & Lothum filium fratris sui, & omnem acquisitionem illorum, quam acquisiverunt, & animam quam fecerant in Charan, & exiverunt ad eundem in terram Canaan ; & venerunt in terram Canaan.

6. Et

CAPUT DUODECIMUM. 459

6. Et transivit Abram per terram, usque ad locum Schechem, usque ad quercetum Moreh : & Canaanita tunc in terra.

7. Et visus JEHOVAH Abramo, & dixit, semini tuo dabo terram hanc : ædificabat ibi altare JEHOVÆ, Qui visus illi.

8. Et transtulit inde in montem ab oriente Betheli, & tetendit tentorium ; Bethel a mari, & Ai ab oriente ; & ædificavit ibi altare JEHOVÆ, & invocavit nomen JEHOVÆ.

9. Et profectus Abram eundo & proficiscendo versus meridiem.

10. Et fuit fames in terra ; & descendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum ibi ; quia gravis fames in terra.

11. Et factum, ut cum appropinquavit ad veniendum in Ægyptum, & dixit ad Sarai uxorem suam, ecce quæso, novi quod fœmina pulchra aspectu tu.

12. Et erit, cum viderint te Ægyptii, & dicent, uxor illius hæc, & occident me, & te vivificabunt.

13. Dic quæso, soror mea tu, propterea ut bene fiat mihi propter te, & vivat anima mea tui causa.

14. Et factum, cum venit Abram in Ægyptum, & viderunt Ægyptii fœminam, quod pulchra illa valde.

15. Et viderunt illam principes Pharaonis, & laudaverunt illam ad Pharaonem ; & assumpta est fœmina domum Pharaonis.

16. Et Abramo benefecit propter illam, & fuit illi grex & armentum, & asini & servi, & ancillæ & asinæ, & cameli.

17. Et percussit JEHOVAH Pharaonem plagis magnis, & domum ejus, propter verbum Sarai, uxoris Abrami.

18. Et vocavit Pharao Abramum, & dixit, quid hoc fecisti mihi, quare non indicasti mihi, quod uxor tua illa.

19. Quare dixisti, soror mea illa, & accepissem illam mihi in mulierem ; & nunc, ecce uxor tua, accipe & vade.

20. Et præcepit super illo Pharaoh viris, & dimiserunt illum, & uxorem illius, & omnia quæ illi.

C O N T E N T A.

1401. **H**ISTORICA vera hic inchoant, quæ omnia repræsentativa sunt, & singula verba significativa : quæ in hoc Capite de Abramo dicuntur, repræsentant Domini statum a prima pueritia, usque ad adolescentiam : Dominus, quia sicut alius homo natus fuit,

progressus quoque est a statu obscuro ad magis lucidum ; Charan est primus status, qui obscurus ; Schechem est alter ; quercetum Moreh est tertius ; mons ubi Bethel a mari, & Ai ab oriente est quartus ; inde versus meridiem in Ægyptum, est quintus.

1402. Quæ dicuntur de peregrinatione Abrami in Ægypto, repræsentant & significant Domini instructionem primam ; Abram est Dominus ; Sarai ut uxor est verum adjungendum cœlesti ; Sarai ut soror, est verum intellectuale ; Ægyptus est scientia. Progressus describitur a scientificis usque ad vera cœlestia ; qui fuit secundum ordinem Divinum, ut Humana Domini Essentia conjungeretur Divinæ, & fieret simul Jehovah.



S E N S U S I N T E R N U S.

1403. **A** Primo Capite Geneseos huc usque, seu potius ad Eberum, fuerunt historica non vera sed historica facta, quæ in sensu interno significabant res cœlestes & spirituales ; in hoc Capite & in sequentibus sunt historica non facta sed historica vera, quæ in sensu interno similiter significant res cœlestes & spirituales, quod unicuique constare potest, solum ex eo, quod Verbum Domini sit.

1404. In his, quæ historica vera sunt, omnia & singula dicta & verba significant in sensu interno prorsus alia, quam in sensu literæ, sed ipsa historica sunt repræsentativa : Abramus, de quo primum agitur, repræsentat in genere Dominum, in specie cœlestem hominem ; Isaac, de quo postea, similiter in genere Dominum, in specie spiritualem hominem ; Jacobus quoque in genere Dominum, in specie naturalem hominem ; ita illa quæ sunt Domini, quæ sunt Regni Ipsius, & quæ sunt Ecclesiæ.

1405. Sed sensus internus ita se habet, ut hactenus luculenter ostensum, quod omnia & singula abstracte a litera intelligenda, sicut quod litera non foret ; in sensu interno enim est anima & vita Verbi, quæ non patet, nisi sensus literæ quasi evanescat : ita angeli percipiunt a Domino Verbum, cum legitur ab homine.

1406. Quid historica in hoc Capite repræsentant, constat a contentis quæ præmissa sunt ; quid dicta & verba, constare potest ab illis quæ sequuntur, ubi explicantur.

1407. Vers: 1. *Et dixit Jehovah ad Abramum, abi tibi e terra tua, & e nativitate tua, & e domo patris tui, ad terram, quam videre faciam te.* Hæc & sequentia se ita habent historice sicut scripta sunt, sed historica sunt repræsentativa, omnia verba sunt significativa: per Abramum in sensu interno intelligitur Dominus, ut prius dictum. Dixit Jehovah ad Abramum, significat omnium primam animadvertentiam: abi e terra tua, significat corporea & mundana, a quibus recederet: & e nativitate tua, significat corporea & mundana exteriora: & e domo patris tui, significat talia interiora: ad terram quam videre faciam te, significat spiritualia & cœlestia quæ sisterentur videnda.

1408. Hæc & sequentia se ita habent historice, sicut scripta sunt, sed historica sunt repræsentativa, omnia verba sunt significativa: se ita res habet in omnibus Historicis Verbi, non solum in Libris Mosis, sed etiam in Josuæ, Judicum, Samuelis & Regum, in quibus omnibus nihil aliud apparet quam historicum; sed tamen historicum est in sensu literæ, usque in sensu interno sunt arcana cœli, quæ recondita ibi latent, quæ arcana nusquam videri possunt, quamdiu mens cum oculo tenetur in historicis, nec prius revelantur, quam cum mens a sensu literæ removetur: se habet Verbum Domini sicut corpus in quo anima viva, quæ animæ sunt, non apparent, dum inhæret mens corporeis, adeo ut vix credat se animam habere, minus quod victura post mortem, ut primum vero a corporeis recedit, patent illa quæ animæ & vitæ sunt; quæ etiam causa est, non solum quod moritura corporea antequam homo potest e novo nasci aut regenerari, sed etiam quod corpus moriturum, ut venire possit in cœlum, ac videre cœlestia: ita se habet cum Verbo Domini; illius corporea sunt illa quæ sunt sensus literæ, in quibus cum mens tenetur, interna nusquam videntur, sed quando quasi mortua sunt, tunc primum sistuntur videnda: sed usque sunt illa quæ sunt sensus literæ similia illis quæ apud hominem in ejus corpore, nempe scientificis memoriæ quæ ex sensualibus sunt, quæ sunt vasa communia, in quibus interiora seu interna; inde sciri potest, quod aliud sint vasa, & aliud essentialia quæ in vasis, vasa sunt naturalia, essentialia quæ in vasis sunt spiritualia & cœlestia; ita quoque historica Verbi, ut & singulæ voces in Verbo, sunt vasa communia, naturalia, imo materialia, in quibus spiritualia & cœlestia; hæc nusquam in conspectum veniunt, nisi per sensum internum: unicuique hoc constare potest solum ex eo, quod multa in Verbo secundum apparentias, imo secundum fallacias sensuum, dicta sint, ut quod Dominus irascatur, puniat, maledicat, occidat, & talia plura, cum tamen in sensu interno contraria sunt, nempe quod Dominus nusquam irascatur & puniat, minus maledicat & occidat; usque tamen, iis, qui ex simplicitate cordis credunt Verbum sicut illud capiunt in litera, nihil nocet, dum in charitate vivunt; causa est, quia Verbum nihil aliud docet, quam ut quisque cum proximo vivat in charitate, utque ament Dominum supra omnia, qui hoc faciunt, illi habent interna apud se, & sic apud eos fallaciæ ex sensu literæ captæ facile discutiuntur.

1409. Quod historica sint repræsentativa, sed omnia verba sint significativa, constare potest ex illis quæ de repræsentativis & significativis prius dicta & ostensa

ostensa sunt n: 665, 920, 1361. hic quia repræsentativa inchoant, breviter adhuc rem licet exponere: Antiquissima Ecclesia, quæ fuit Cœlestis, omnia terrestria & mundana, tum corporea, quæ usquam objecta fuerunt eorum sensuum, non aliter spectabant ac res mortuas; sed quia omnia & singula quæ in mundo sunt, sistunt aliquam ideam Regni Domini, proinde rerum cœlestium & spiritualium, cum illa viderent aut caperent aliquo sensu, non cogitabant de iis, sed de cœlestibus & spiritualibus, & quidem non ab illis sed per illa; ita res mortuæ apud eos vivebant. Hæc quæ significabant, ab ore illorum collegerunt posterius, & inde fecerunt doctrinalia, quæ fuerunt Verbum Ecclesiæ Antiquæ post diluvium; hæc apud Ecclesiam Antiquam fuerunt significativa, nam per illa didicerunt interna, & ex illis cogitarunt de spiritualibus & cœlestibus. At postquam perire cœpit cognitio illa, ut nescirent quod talia significarentur, atque inciperent terrestria illa & mundana sancta facere & colere, absque cogitatione de significatione eorum, tunc eadem facta sunt repræsentativa; inde Ecclesia Repræsentativa, quæ inchoat in Abramo, & postea instituta apud Jacobi posteros: inde sciri potest, quod ortus repræsentativorum sit a significativis Ecclesiæ Antiquæ, & significativa Ecclesiæ Antiquæ a cœlestibus ideis Antiquissimæ Ecclesiæ. Repræsentativa quomodo se habent, constare potest ab historicis Verbi, ubi omnia acta Patrum horum, nempe Abrami, Isaci & Jacobi, tum postea Mosis, Judicum, Regum Jehudæ & Israelis, nihil aliud sunt quam repræsentativa: Abramus, ut dictum, in Verbo repræsentat Dominum, & quia Dominum etiam Cœlestem hominem, Isacus quoque Dominum & inde Spiritualem hominem, Jacobus similiter Dominum, & inde Naturalem hominem correspondentem spirituali: sed ita se habet cum repræsentativis, quod nihil reflectatur super personam, qualis est, sed super rem quam repræsentat; omnes enim Reges Jehudæ & Israelis repræsentabant Regium Domini; qualescunque essent, & omnes Sacerdotes Sacerdotale Domini, qualescunque essent; ita potuerunt tam mali quam boni repræsentare Dominum, & Ipsius Regni cœlestia & spiritualia; nam, ut dictum & ostensum prius, repræsentativa prorsus separata sunt a persona. Inde nunc est, quod omnia historica Verbi sint repræsentativa; & quia illa sunt repræsentativa, sequitur, quod omnia verba Verbi sint significativa, hoc est, quod aliud significant in sensu interno, quam in sensu literæ.

1410. Dixit Jehovah ad Abramum, quod significet omnium primam animadvertentiam, ita se habet, historicum ibi est repræsentativum, at ipsa verba sunt significativa; in Ecclesia Antiqua talis stylus fuit, cum aliquid verum esset, quod dicerent, Jehovah dixit, vel Jehovah loquutus, quod significabat ita esse, ut ostensum prius: postquam vero significativa versa sunt in repræsentativa, tunc Jehovah seu Dominus actualiter cum iis loquutus, & cum dicitur tunc, quod *dixit Jehovah*, seu *loquutus Jehovah* cum aliquo, significat idem ac prius; nam verba Domini in historicis veris simile involvunt, ac verba Domini in historicis factis; solum est differentia, quod in his factum sit sicut historicum verum, in illis non factum: quare hoc quod dixit Jehovah

ad

CAPUT DUODECIMUM. 463

ad Abramum non aliud significat, quam primam animadvertentiam; sicut cum in Antiqua Ecclesia aliquis animadvertebatur per conscientiam, vel per dictamen aliud, vel per Verbum eorum, quod ita esset, tunc similiter dictum, quod Jehovah dixit.

1411. Abi e terra tua, quod significet corporea & mundana, a quibus recederet, constat a significatione Terræ, quæ varia est, seque habet adplicate ad personam seu rem de qua prædicatur, sicut etiam in Primo Capite Geneseos ubi terra quoque significavit externum hominem; & alibi, n: 82, 620, 636, 913. quod hic corporea & mundana, est causa, quia hæc sunt externi hominis: Terra in proprio sensu est ipsa terra, regio, aut regnum, etiam est incola qui ibi, tum ipse populus & ipsa gens quæ in terra illa, ita vox terræ non solum significat in lato sensu populum seu gentem, sed etiam in stricto incolam; cum prædicatur terra de incola, tunc se habet significatio secundum rem de qua prædicatio, hic de corporeis & mundanis, nam terra nativitatis e qua abiret Abramus, erat idololatræ, ita hic in sensu historico quod abiret ab illa terra, sed in sensu repræsentativo est, quod ab illis quæ sunt externi hominis recederet, hoc est, quod externa non resisterent nec inturbarent; & quia de Domino, quod Externa concordarent cum Internis.

1412. Quod e nativitate tua, significet corporea & mundana exteriora, & quod e domo patris tui significet talia interiora, constare potest a significatione nativitatis, & a significatione domus patris: sunt apud hominem corporea & mundana exteriora & interiora, exteriora sunt illa quæ propria sunt corporis, ut voluptates & sensualia, interiora sunt affectiones & scientifica; hæc sunt quæ significantur per nativitatem & per domum patris; quod hæc significantur, pluribus confirmari potest, sed quia constat ex serie, & rerum intuitione in sensu interno, illis confirmandis non immorandum.

1413. Ad terram, quam videre faciam te, quod significet spiritualia & cœlestia, quæ sisterentur videnda, constat ex significatione terræ n: 662, 1066, & quidem hic terræ Canaanis, per quam repræsentatur Regnum Domini, ut a pluribus locis constare potest in Verbo, inde Terra Canaan appellatur Terra Sancta, tum Canaan cœlestis; & quia repræsentabat Regnum Domini, etiam repræsentabat & significabat cœlestia & spiritualia, quæ sunt Regni Domini; hic quæ sunt Ipsi Domini.

1414. Quia hic agitur de Domino, arcana plura hic continentur, quam usquam cogitari & edici potest; hic enim in sensu interno intelligitur primus Domini status, quando natus; qui status quia arcanissimus, non potest ita ad captum exponi; solum quod fuerit sicut alius homo, præter quod fuerit a Jehovah conceptus, sed quod usque a virgine muliere natus, & quod per nativitatem a virgine muliere traxerit infirmitates, quales hominis est incommuni; quæ infirmitates sunt corporeæ, de quibus in hoc versu, quod ab iis recederet, ut sisterentur Ipsi videre cœlestia & spiritualia: bina hæreditaria sunt quæ connascuntur homini, unum ex patre, alterum ex matre; hæreditarium Domini ex patre fuit Divinum, at hæreditarium ex matre fuit infirmum humanum; hoc infirmum, quod homo ducit hæreditario a matre,
est

est corporeum quoddam, quod dispergitur, cum regeneratur; quod autem homo trahit a patre, hoc remanet in æternum; at Domini hæreditarium a Jehovah, ut dictum, fuit Divinum. Alterum arcanum est, quod Domini Humanum quoque factum sit Divinum; apud Ipsum Solum fuit correspondentia omnium quæ corporis cum Divino, perfectissima, seu infinite perfecta, inde unio corporeorum cum Divinis cœlestibus, & sensualium cum Divinis spiritualibus, ita Perfectus Homo, & Solus Homo.

1415. Vers. 2. *Et faciam te in gentem magnam, & benedicam tibi & magnum faciam nomen tuum, & eris benedictio.* Faciam te in gentem magnam, significat regnum in cœlis & in terris; gens magna dicitur a cœlestibus & bonis: & benedicam tibi, significat cœlestium fructificationem, & spiritualium multiplicationem: & magnum faciam nomen tuum, significat gloriam: & eris benedictio, significat quod a Domino omnia & singula.

1416. Faciam te in gentem magnam, quod significet Regnum in cœlis & in terris, constare potest a significatione Gentis, quod in sensu interno, sit cœleste amoris & bonum inde, ita omnes in universo, quibus est cœleste amoris & charitatis; hic quia agitur de Domino in sensu interno, intelligitur omne cœleste & omne bonum inde, ita Ipsius Regnum, quod apud illos est, qui in amore & charitate sunt: in supremo sensu Ipse Dominus est gens magna quia est Ipsum Cœleste, & Ipsum Bonum, omne enim bonum amoris & charitatis ab Ipso Solo, quare etiam Dominus est ipsum suum Regnum, hoc est, omne in omnibus sui Regni, ut quoque agnoscitur ab omnibus Angelis in cœlo; inde nunc constat, quod, faciam te in gentem magnam, significet Regnum Domini in cœlis & in terris. Quod Gens in sensu interno, ubi agitur de Domino, deque cœlestibus amoris, significet Ipsum, & omnia cœlestia, constare quoque potest ab illis, quæ de significatione Gentis & Gentium n: 1258, 1259, adducta sunt, quod quoque adhuc ab his confirmari potest; de Abrahamo in sequentibus, "Non vocabitur amplius nomen tuum Abram, & erit nomen tuum Abraham, quia patrem multitudinis *Gentium* dedi te," Genes: xvii: 5. ex Jehovah nomine est sumpta vocula (h) in Abrahamo, ob repræsentationem Jehovah seu Domini. Similiter de Sarai, "Non vocabis nomen ejus Sarai, sed Sarah nomen ejus, & benedicam illi, & etiam dabo ex ea tibi filium, ita benedicam illi, & erit in *Gentes*, reges populorum ex illa erunt," Gen: xvii: 16. ubi gentes pro cœlestibus amoris, reges populorum pro spiritualibus fidei inde, quæ folius Domini. De Jacobo pariter, "Non vocabitur nomen tuum amplius Jacob, sed Israel erit nomen tuum, & vocavit nomen ejus Israel, & dixit Deus, Ego Deus fulminator, cresce & multiplicare, *Gens* & congregatio *Gentium* fiet ex te, & reges ex lumbis tuis exhibunt," Gen: xxxv: 10, 11. ubi Israel pro Domino, Qui quod Ipse Israel in supremo sensu, aliquibus notum est, & cum Ipse, patet, quod gens & congregatio gentium, & reges ex lumbis Ipsius, sint cœlestia & spiritualia amoris, quare omnes qui in cœlestibus & spiritualibus amoris. De Ismaele, filio Abrami ex Hagare, "Filium ancillæ in *Gentem* ponam eum, quia semen tuum est," Gen: xxi: 13, 18. quid per Ismaelem repræsentatur, ibi loci videbitur; semen Abrami est ipse amor,

ex

ex quo gens de Ismaelis generatione prædicatur. Quod gens significet cœlestia amoris, constat apud Moſen, " Si audiendo audiveritis vocem meam, & custodiveritis fœdus meum, & eritis Mihi peculium ex omnibus populis, & vos eritis Mihi *Regnum Sacerdotum*, & *Gens sancta*," Exod: xix: 5, 6, ubi Regnum sacerdotum, quod est Regnum Domini in cœlis & in terris ex cœlestibus amoris prædicatum, appellatur manifeste gens sancta; Regnum autem Domini ex Regio Ipsius prædicatum est ex spiritualibus amoris, & appellatur populus sanctus, quare reges ex lumbis, ut supra, sunt spiritualia. Apud Jeremiam, " Si recesserint statuta hæc a coram Me, dictum est: " hœc, etiam semen Israelis cessabunt, ut non sit *Gens* coram Me omnibus " diebus," xxxi: 36. semen Israelis pro cœlesti charitatis, qua cessante non amplius est gens coram Domino. Apud Esaiam, " Populus ambulantes in tenebris viderunt lucem magnam, multiplicasti *Gentem*," ix: 2, 3. De Ecclesia gentium in specie, in genere de omnibus qui in ignorantia sunt & in charitate vivunt, qui sunt Gens quia Regni Domini. Apud Davidem, " Ut videam bonum electorum tuorum, ut læter in lætitia *Gentis* tuæ, ut glori- " rier in hæreditate tua," Psalm: cvi: 5. ibi manifeste Gens pro Regno Domini. Significatio gentis, quod sit cœleste amoris & bonum inde, ex perceptivo illo ortum est, quod Antiquissimæ Ecclesiæ homines distincti essent in domos, familias & gentes, & sic percipiebant Regnum Domini, & quia Regnum Domini, percipiebant ipsum cœleste, ex perceptivo illo ortum est significativum, ex hoc repræsentativum.

1417. Quod gens magna dicatur a cœlestibus & bonis, constat ex illis quæ nunc dicta & ostensa sunt, tum ex illis quæ prius n: 1259: inde sciri potest, quid Ecclesia gentium in proprio sensu.

1418. Et benedicam tibi, quod significet cœlestium fructificationem & spiritualium multiplicationem, constare potest a significatione Benedicere in Verbo, de qua in mox sequentibus.

1419. Et magnum faciam nomen tuum, quod significet gloriam, constare potest absque explicatione: in sensu externo per facere nomen, & per gloriam, significatur mundanum quoddam, sed in sensu interno cœleste; cœleste hoc non est ut maximus ambiat esse, sed ut minimus, omnibus serviendo, sicut Dominus Ipse dixit apud Matthæum, " Non sic erit in- " ter vos, sed quisquis voluerit inter vos magnus fieri, esse debet " vester minister: & quisquis voluerit esse primus, esse debet vester ser- " vus: sicut Filius Hominis non venit ut Ipsi ministretur, sed ut ministret, " & det animam suam redemptionem pro multis," xx: 26, 27, 28. Marc: x: 44, 45. Cœleste amoris id est, ut non velit esse sui, sed omnium, sic ut dare velit omnia quæ sua aliis, essentia amoris cœlestis in eo consistit; Domi- nus, quia est Ipse Amor, seu essentia & vita amoris omnium in cœlis, omnia quæ Ipsius sunt, dare vult generi humano, quod significatur per illa quæ dixit Dominus, quod Filius Hominis venerit, ut det animam suam redem- ptionem pro multis: inde constat, quod nomen & gloria in sensu interno pro- fus aliud sit quam in sensu externo; quare omnes in cœlo, qui magni & ma- ximi fieri cupiunt, rejiciuntur, quia est contra essentiam & vitam amoris cœ-
leſtis

lestis quæ a Domino : inde etiam est, quod nihil magis contrarium amorì cœlesti sit, quam amor sui ; de quibus videantur, quæ ab experientia, n : 450. 452. 952.

1420. Et eris benedictio, quod significet quod omnia & singula a Domino, constare potest a significatione Benedictionis ; Benedictio prædicatur de omnibus bonis, in sensu externo de bonis corporeis, mundanis & naturalibus ; in sensu interno de bonis spiritualibus & cœlestibus ; esse Benedictio est a quo omnia bona, & qui omnia illa bona dat ; quod nusquam prædicari potest de Abramo ; inde quoque constat quod per Abramum repræsentetur Dominus, Qui Solus est Benedictio ; similiter quod in sequentibus prædicatur de Abrahamo, ut “ Abrahamus omnino erit in gentem magnam & numerosam, & “ *Benedicentur in illo omnes gentes terræ,*” Gen : xviii : 18. de Isaco, “ *Benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ,*” Gen : xxvi : 4. de Jacobo “ *Benedicentur in te omnes familiæ terræ, & in semine tuo,*” Gen : xxviii : 14. quod gentes non benedici queant, nec benedictæ sint, in Abrahamo, Isaco & Jacobo, inque eorum semine, sed quod in Domino, cuius constare potest : quod clare apud Davidem dicitur, “ Erit nomen Ipsius in æternum, ante “ solem filii nomen ipsius, & *Benedicentur in Ipso omnes gentes,*” Psalm : lxxii : 17. ubi de Domino. Apud Eundem, “ Pones Ipsum *Benedictiones* “ in æternum,” Psalm xxi : 7. ubi etiam de Domino. Apud Jeremiam, “ *Benedicentur in Ipso gentes, & in Ipso gloriabuntur,*” Jer : xv : 12. Ex his nunc constat quod Benedictio significet Dominum, & cum appellatur Benedictio, quod significet, quod ab Ipso omnia cœlestia & spiritualia, quæ unice sunt bona, & quia unice sunt bona, etiam unice sunt vera ; quare quantum ex cœlestibus & spiritualibus bonis inest in naturalibus, mundanis & corporeis, tantum hæc sunt bona, & tantum sunt benedicta.

1421. Veri : 3. *Et benedicam benedicientibus tibi, & maledicenti tibi maledicam ; & benedicentur in te omnes familiæ humi.* Benedicam benedicientibus tibi, significat omnem felicitatem illis, qui ex corde agnoscunt Dominum : & maledicenti tibi maledicam, significat infelicitatem illis qui non agnoscunt : & benedicentur in te omnes familiæ humi, significat quod omnia vera & bona a Domino.

1422. Benedicam benedicientibus tibi, quod significet omnem felicitatem illis, qui ex corde agnoscunt Dominum, constare potest a significatione Benedictionis, quod involvat omnia & singula quæ a Domino, tam quæ bona sunt quam quæ vera, ita cœlestia, spiritualia, naturalia, mundana & corporea ; & quia benedictio complectitur in universali sensu omnia illa, constare potest in singulis locis ex serie, quid benedicere significat, nam se habet adplicate ad illa de quibus prædicatur ; constat inde quod, “ benedicam benedicientibus tibi,” significet omnem felicitatem illis qui ex corde agnoscunt Dominum ; nam hic in sensu interno, ut dictum, agitur de Domino ; benedicere Jehovah seu Domino fuit apud Antiquos formula solennis, sicut constare potest in Verbo, ut apud Davidem, “ In congregationibus *Benedicite Deo, Domino ex fonte Israelis,*” Psalm : lxxviii : 27. apud Eundem, “ Cantate Jehovah, *Benedicite Nomini Ipsius,* evangelizate de die in diem salutem

“ludem Ipsius,” Psalm: xcvi: 2. Apud Danielelem, “In visione noctis
 “arcanum revelatum est, ideo Daniel *Benedixit Deo Calorum*, dixit, esto No-
 “men *Ipsius Dei Benedictum* a sæculo usque in sæculum, quia sapientia & po-
 “tentia Ipsi,” ii: 19, 20. de Zacharia & Simeone etiam legitur, *quod Be-*
nederint Deo, Luc: i: 64. Cap: ii: 28. patet hic, quid benedicere Domi-
 no, nempe cantare Ipsi, evangelizare salutem Ipsius, prædicare sapientiam &
 potentiam Ipsius, ita confiteri & agnoscere Dominum ex corde; qui hoc fa-
 ciunt, non possunt non benedici a Domino, hoc est donari illis quæ sunt Be-
 nedictionis, nempe bono coelesti, spirituali, naturali, mundano & corporeo,
 quæ bona sunt, ubi ita sibi succedunt, in quibus felicitas. Quia formula com-
 munit fuit, Benedicere Jehovah seu Domino, & Benedici a Jehovah seu Do-
 mino, ideo quoque formula communis fuit, dicere *Benedictus Jehovah*, ut
 apud Davidem, “*Benedictus Jehovah*, quia audivit vocem precum mearum,”
 Psalm: xxviii: 6. Apud Eundem, “*Benedictus Jehovah*, quia admirabi-
 “lem fecit Misericordiam suam mihi,” Psalm: xxxi: 22. Apud Eundem,
 “*Benedictus Deus*, Qui non rejecit preces meas, & Misericordiam suam
 “a mecum,” Psalm: lxvi: 20. Apud Eundem, “*Benedictus Jehovah*
 “*Deus*, Deus Israelis, faciens mirabilia solus, & *Benedictum Nomen gloriæ Ip-*
 “*sius in æternum*, & implebitur gloria Ipsius omnis terra,” Psalm: lxxi: 18, 19. Apud Eundem, *Benedictus Tu Jehovah*, doce me statuta tua,”
 Psalm: cxix: 12. Apud Eundem, “*Benedictus Jehovah*, petra mea, docens
 “manus meas,” Psalm: cxliv: 1. Apud Lucam, “Zacharias impletus
 “spiritu sancto, prophetavit, dicens, *Benedictus Deus Israelis*, quia visitavit &
 “fecit liberationem populo suo” i: 67, 68.

1423. Et maledicenti tibi maledicam, quod significet infelicitatem eorum
 qui non agnoscunt, constat a significatione maledici & maledicere, quod sit se
 avertere a Domino, ut ostensum prius, n: 245, 379, proinde non agnoscere;
 nam qui non agnoscunt, ii se avertunt; ita maledicere hic involvit omnia op-
 posita illis quæ involvit benedicere.

1424. Et benedicentur in te omnes familie humi, quod significet quod
 omnia bona & vera a Domino, constare potest a significatione Benedicere, de
 qua in hoc versu, & in præcedente, tum a significatione familiarum humi,
 quod sint omnia bona & vera; familie enim in Verbo simile significant ac gentes
 ut & populi, prædicantur enim familie in Verbo tam de gentibus quam de
 populis; & dicuntur familie gentium, & familie populorum; gentes, ut
 ostensum, significant bona, & populi, ut quoque ostensum, significant vera,
 n: 1259, quare familie tam bona quam vera, n: 1261, quod dicantur omnes
 familie humi, est quia omnia bona & vera sunt fidei amoris, quæ est Ec-
 clesiæ; quod per humum significetur Ecclesia, proinde fides quæ Ecclesiæ,
 ostensum est prius, n: 566.

1425. Vers: 4. Et vivit Abram, quemadmodum loquutus ad illam Jehovah,
 & vivit cum illo Loth, & Abram filius quinque annorum & septuaginta anno-
 rum, cum exivit e Chanaan. Per Abramum, ut dictum, representatur Do-
 minus quoad Humanam Ipsius Essentiam. Et vivit Abram, quemadmodum

ad illum loquutus Jehovah, significat progressionem ad Divina: & ivit cum illo Loth, significat sensuale; per Loth representatur Dominus quoad sensualem & corporeum Ipsius hominem: & Abram filius quinque annorum & septuaginta annorum, significat quod adhuc non ita multum Divini: cum exivit ex Charan, significat statum Domini obscurum.

1426. Quod per Abramum representetur Dominus quoad Humanam Ipsius Essentiam, constat a singulis quæ de Abramo dicta sunt; postea, tam quoad Humanam quam quoad Divinam, at tunc appellatur Abraham. Quæ a versu primo ad hunc dicta sunt, representant & significant primam animadvertentiam, quod indueret Cœlestia & sic Divina: hic progressionem Humanæ Ipsius Essentiæ ad Divinam, inchoant.

1427. Et ivit Abram, quemadmodum ad illum loquutus Jehovah, quod significet progressionem ad Divina, ex illis, quæ nunc dicta sunt, constat.

1428. Et ivit cum illo Loth, quod significet sensuale, quodque per Loth representetur Dominus quoad sensualem & corporeum Ipsius hominem, constare potest a representatione Lothi in sequentibus, ubi de illo agitur, quod separatus sit ab Abramo, quodque salvatus per angelos: at Lothus postea, cum separatus est, induit aliam representationem, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Quod Dominus natus sicut alius homo a virgine muliere, & Ipsi sensuale & corporeum fuerit sicut alii homini, constat; sed in illo, quod Ipsi Sensuale & Corporeum dein unum cœlestibus & factum Divinum, non fuit sicut alius homo; ipsum Domini Sensuale & Corporeum representatur per Lothum, seu quod idem est, Ipsius Homo sensualis & corporeus, sicut fuit in statu Ipsius pueritiæ, non sicut factum, cum unum per cœlestia Divino.

1429. Quod Abram filius quinque annorum & septuaginta annorum, significet quod adhuc non ita multum Divini, constare potest a significatione numerorum quinque, quod sit parum, & numerorum septuaginta, quod sit sanctum; quod quinque sint parum, ostensum est prius n: 649, quodque septuaginta seu septem sint sanctum, n: 395, 433, 716, 881; hic quia septuaginta prædicantur de Domino, significant sanctum Divinum. Quod numeri annorum Abrami etiam in sensu interno significant alia, constare potest ab illis quæ prius de annis & numeris dicta & ostensa sunt, n: 482, 487, 493, 575, 647, 648, 755, 813. & ex eo quod nulla vocula & jotha in Verbo detur, quæ non internum sensum habeat; & nisi spiritualia & cœlestia involveret, nusquam memoratum fuisset, quod Abramus tunc fuisset quinque annorum & septuaginta annorum; & hoc nec existisset in hac ejus ætate; sicut etiam constare potest ab aliis numeris tam annorum quam mensurarum in Verbo.

1430. Cum exivit ex Charan, quod significet statum Domini obscurum, qualis est pueritiæ hominis, constare potest ex significatione Charan in Capite præ: quo primum venit Therachus cum Abramo, & ubi mortuus Therachus pater Abrami, Cap: præ: xi: vers: 31, 32, tum ex sequentibus, quod Jacobus iverit ad Charanen ubi Laban, Gen: xxvii: 43. Cap: xxviii:

10. Cap: XXIX: 4. Charan fuit regio, ubi cultus externus, & quidem respective ad Therachum, Abramum, & Labanem, idololatricus, sed in sensu interno non significatur quod in externo, solum quoddam obscurum; idea idololatriæ non remanet, sed abstergitur, dum ex sensu externo fit internus; sicut idea sancti amoris ex monte, n: 795, dum ex sensu externo fit internus, perit primum idea montis, & manet idea altitudinis, & per altitudinem representatur sanctitas; ita in cæteris.

1431. Vers: 5. *Et accepit Abram Sarai uxorem suam, & Lothum filium fratris sui, & omnem acquisitionem illorum, quam acquisiverunt, & animam, quam fecerant in Charan, & exiverunt ad eundum in terram Canaan; & venerunt in terram Canaan.* Et accepit Abram Sarai uxorem suam, significat bonum cui adjunctum est verum; per Abram, ut dictum, intelligitur Dominus, hic cum puer fuit; per Sarai uxorem, verum: Et Lothum filium fratris sui, significat verum sensuale, ita primum quod insinuat puer: & omnem acquisitionem, quam acquisiverunt, significat omnia quæ sunt vera sensualia: & animam quam fecerant in Charan, significat omne essenziale vivum, quod dabile in statu illo obscuro: & exiverunt ad eundum in terram Canaan, significat quod ita pergeret ad amoris cœlestia: & venerunt in terram Canaan, significat, quod ad cœlestia amoris pervenit.

1432. Et accepit Abram Sarai uxorem suam, quod significet bonum cui adjunctum verum, constare potest ex illo quod significatur in Verbo per hominem & ejus uxorem, de quo n: 915, ita hic per Sarai nihil aliud significatur in sensu interno, quam verum. Est in omnibus & singulis apud hominem instar conjugii, nec usquam tam minimum dari potest, in quo non instar illud sit, tam in externo homine & ejus singulis, quam in interno & ejus singulis; causa est, quia omnia & singula existunt & subsistunt a Domino, & Ipsius Humanæ Essentiæ unitione, quasi conjugio, cum Divina; & ab Utriusque conjunctione, seu conjugio cœlesti, cum Ipsius regno in cœlis & in terris; hic cum representandum verum adjunctum bono Domini, non aliter representari potuit, quia per historica hic de Abramo, quam per uxorem: quod instar conjugii sit in omnibus & singulis, videantur quæ prius n: 54, 55, 718, 747, 917.

1433. Quod per Abram intelligatur Dominus, hic cum puer fuit, per Sarai uxorem, verum, constat ex illis quæ dicta sunt.

1434. Et per Lothum filium fratris sui, quod significet verum sensuale, ita primum quod insinuat Domino cum puer, constat ex significatione Lothi, de qua in vers: præc: quod sit sensuale; exque significatione filii quod sit verum, de qua prius n: 264, 489, 491, 533, tum ex significatione fratris, quod etiam sit verum fidei, n: 367. ita quod hic sit verum sensuale; nam in sensu interno nihil reflectitur super personas & voces, modo super significationem earum: in cœlo non sciunt quis Loth, sed qualitatem representatam per eum; nec sciunt quid filius, sed statum spiritualem, quo respective est sicut filius; nec sciunt quid frater, nisi ex fraternitate qualis est in cœlo. Quod verum sensuale attinet, est primum verum, quod se insinuat, nam alius non vadit iudicium in pueritia; verum sensuale est, quod videat omnia

terrestria & mundana, ut creata a Deo, & omnia & singula ad finem, & in omnibus & singulis aliquod instar Regni Dei; hoc verum sensuale non insinuat nisi apud hominem coelestem; & quia Dominus Solus fuit coelestis homo, hæc & similia vera sensuality Ipsi insinuata sunt in prima pueritia, ita præparatus ad recipienda coelestia.

1435. Et omnem acquisitionem, quam acquisiverunt, quod significet omnia quæ sunt vera sensuality, constat ex illis quæ dicta sunt: acquisitio dicitur omne scientificum, ex quo cogitat homo; absque scientificis acquisitis homo quatenus homo non ullam ideam cogitationis habere potest; idæ cogitationis fundantur super illis, quæ ex sensualitybus impressa sunt memoriæ; quare scientifica sunt vasa spiritualium, & affectiones ex voluptatibus corporis bonis sunt vasa coelestium; omnia hæc vocantur acquisitiones, & quidem in Charane, quo significatur status obscurus qualis est infantia ad pueritiam.

1436. Et animam quam fecerant in Charan, quod significet omne essentialiale vivum, quod dabile in statu illo obscuro, constat ex significatione animæ, quod sit essentialiale vivum, & ex significatione Charanis quod sit status obscurus, de qua vers: præc: Anima in proprio sensu significat illud quod apud hominem vivit, ita ipsam ejus vitam; quod vivit apud hominem non est corpus, sed est anima, & per animam vivit corpus; ipsa vita hominis, seu ipsum ejus vivum, est ex amore coelesti, nusquam aliquod vivum dari potest, nisi inde ducat originem, quare hic per animam significatur bonum quod vivit ex amore coelesti, quod est ipsum essentialiale vivum. In sensu literali per animam intelligitur hic omnis homo, tum omnis bestia, quæ viva, & sibi comparaverunt, sed in sensu interno nihil aliud significatur, quam essentialiale vivum.

1437. Quod exiverunt ad eundum in terram Canaan, significet quod ita pergeret ad coelestia amoris, constat a significatione terræ Canaanis; quod terra Canaan representet Regnum Domini in coelis & in terris, ex multis in Verbo constare potest; causa est, quia ibi Ecclesia Representativa instituta est, in qua omnia & singula representabant Dominum, & Ipsius Regni coelestia & spiritualia; nec solum ritus, sed etiam omnia quæ adjuncta ritibus, tam qui ministrabant, quam per quæ ministrabantur, etiam loca ubi ministratio; quia Ecclesia Representativa ibi, terra inde appellata fuit Terra sancta, tametsi nihil minus quam sancta fuit, quippe habitata ab idololatriis & prophanis; hæc nunc causa est, quod per terram Canaan hic & in sequentibus significetur coelestia amoris; coelestia enim amoris sunt unice quæ sunt in Regno Domini, & quæ constituunt Regnum Domini.

1438. Et venerunt in terram Canaan, quod significet quod ad coelestia amoris pervenit, constat ex illis quæ nunc dicta sunt de terra Canaan; hic describitur primum vita Domini, nempe a nativitate usque ad pueritiam, quod nempe pervenerit ad coelestia amoris: coelestia amoris sunt ipsa essentialia, cætera inde veniunt: illis omnium primo imbutus est, nam inde dein, ut a suo semine, fructificata sunt omnia; ipsum semen fuit apud Ipsum coeleste, quia natus a Jehovah, inde Solus fuit qui in se habuit hoc semen; omnes, quotcunque sunt, homines non aliud semen habent, quam quoddam spurcum

tum & infernale, in quo & ex quo proprium eorum, & hoc ex hæreditario a patre, quod cuivis notum est; quare nisi novum semen, & novum proprium, hoc est, novam voluntatem, & novum intellectum, accipiunt a Domino, non possunt aliter quam esse devoti inferno; a quo omnes tam homines, quam spiritus, & angeli, extrahuntur, & continue detinentur a Domino.

1439. Vers: 6. *Et transivit Abram per terram usque ad locum Schechem, usque ad quercetum Moreh: & Canaanita tunc in terra.* Transivit Abram per terram usque ad locum Schechem, significat alterum statum Domini, cum coelestia amoris Ipsi apparerent, quæ significantur per Schechem: usque ad quercetum Moreh, significat tertium statum, nempe primam perceptionem, quæ est quercetum Moreh: & Canaanita tunc in terra, significat hæreditarium a matre malum in externo Ipsi homine.

1440. Transivit Abram per terram usque ad locum Schechem, quod significet alterum statum Domini, cum coelestia amoris Ipsi apparerent, constare potest ab illis quæ præcedunt, & ex ordine omnium; ex illis quæ præcedunt, quod pergeret ad coelestia amoris, & quod pervenerit ad illa, quæ significata sunt per "quod exiverunt ad eundum in terram Canaan; & quod venerunt in terram Canaan;" ex ordine omnium, quod, postquam perrexerit ad coelestia & pervenerit ad illa, tunc apparuerint Ipsi; in coelestibus est ipsa lux animæ, quia in illis est ipsum Divinum, hoc est, Ipse Jehovah; & quia Dominus conjungeret Humanam Essentiam Divinæ, cum ad coelestia pervenit, non potuit aliter, quam quod Jehovah Ipsi appareret.

1441. Quod hæc significantur per Schechem, constare quoque potest ex eo, quod Schechem sit prima quasi statio in terra Canaan, quo pervenitur a Syria, seu a Charane; & quia per terram Canaanem significantur coelestia amoris, constat quod per Schechemum significetur prima apparitio coelestium; Jacobus cum ex Charane in terram Canaanem rediit, pariter ad Schechemum venit, ut ex his constare potest, "Jacob profectus est in Succoth, & ædificavit sibi domum, & pecori suo fecit tentoria, ideo vocavit nomen loci Succoth; & venit Jacob Sehaem, urbem Schechemi, quæ in terra Canaan, cum venit ille ex Paddam Aram, & castrametatus est ante urbem, & erexit ibi altare," Genes: xxxiii: 17, 18, 19, 20. ubi quoque per Schechem primum lucis significatur. Apud Davidem, "Deus loquutus est in sanctitate sua, exultabo, partiar Schechemum, & vallem Succoth dimetiar, Mihi Gilead & Mihi Menasseh, & Ephraim robur capitis mei, Jehuda legislator meus. Moabus pelvis lotionis meæ, super Edomum mittam calceum meum, super Philistæa clangam," Psalm: lx: 8, 9, 10. Ps: cviii: 8, 9, 10. ubi per Schechemum quoque simile quid significatur: quod nomina nihil aliud significant quam res, ita etiam Schechem, manifeste ex his Davidis prophetis constare potest, alioquin vix nisi nominum congeries forent. Quod Schechem facta urbs refugii, Jos: xx: 7. & quoque urbs sacerdotum, Jos: xxi: 21. & quod ibi foedus, Jos: xxiv: 1, 25. simile etiam involvit.

1442. Usque ad quercetum Moreh, quod significet primam perceptionem, constare quoque potest ab ordine; ut primum Jehovah apparuit Domino in Ipsi

Ipsius cœlestibus, constat quod Perceptionem adeptus; ex cœlestibus est omnis perceptio: quid Perceptio, dictum & ostensum est prius, n: 104, 202, 371, 483, 495, 503, 521, 536, 865: quisque dum venit ad cœlestia, perceptionem accipit a Domino; qui cœlestes homines facti, ut qui ab Antiquissima Ecclesia, omnes perceptionem acceperunt, quod ostensum prius n: 125, 597, 607, 784, 895. qui spirituales homines fiunt, hoc est, qui charitatem a Domino accipiunt, analogon perceptionis habent, aut dictamen conscientiae, magis & minus, sicut in cœlestibus charitatis sunt, perspicuum; cœlestia charitatis hōc secum habent, nam in illis solis est Dominus præsens, & in illis apparet homini: quanto magis Dominus, Qui progressus ab infantia ad Jehovam, & Ipsi conjunctus & unitus, ut unus essent.

1443. Quod prima perceptio sit quercetum Moreh, ita se res habet; sunt apud hominem intellectualia, rationalia & scientifica, intima ejus sunt intellectualia, interiora sunt rationalia, & exteriora sunt scientifica, hæc appellantur ejus spiritualia, quæ in tali ordine sunt: intellectualia hominis cœlestis comparantur horto ex omnis generis arboribus; rationalia, sylvæ ex cedris & similibus arboribus, quales in Libano; scientifica autem quercetis, & hoc ex ramis implexis quales sunt quercuum; per ipsas arbores significatæ sunt Perceptiones, sicut per arbores horti Edenis ab oriente perceptiones intimæ seu intellectualium, ut ostensum prius n: 99, 100, 103; per arbores sylvæ Libani; perceptiones interiores seu rationalium; per arbores autem querceti, perceptiones exteriores seu scientificorum; quæ sunt externi hominis; inde est, quod quercetum Moreh significet primam perceptionem Domini, nam adhuc puer fuit, & spiritualia Ipsius non interius. Præterea quercetum Moreh erat ubi quoque filii Israelis primum venerunt cum transiverunt Jordanem, & viderunt terram Canaanem, de quo apud Moysen, "Dabis benedictionem super monte Gerisim, & maledictionem super monte Ebal; nonne illi trans Jordanem, post viam ingressus solis in terra Cananæi habitantis in planitie adversus Gilgal, juxta *Querceta Moreh*," Deut: xi: 29, 30. quibus significatur etiam primum perceptionis; introitus enim filiorum Israelis repræsentat introitum fidelium in Regnum Domini.

1444. Et Canaanita tunc in terra, quod significet hæreditarium a matre malum in externo Ipsius homine, constare potest ab illis quæ prius dicta de hæreditario apud Dominum; natus enim fuit sicut alius homo, & secum a matre traxit mala, contra quæ pugnavit, & quæ evicit; notum est, quod Dominus tentationes gravissimas subierit & sustinuerit, de quibus ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, & quidem tantas, ut pugnaverit solus & ex propria potentia contra totum infernum; nemo potest tentationem subire, nisi illi malum adhæreat, cui nullum malum, ne minimum tentationis habere potest, malum est quod infernales spiritus excitant; apud Dominum non malum aliquod actuale aut proprium fuit, ut apud omnes homines, sed malum hæreditarium a matre, quod hic vocatur Canaanita tunc in terra, de quo videantur quæ dicta supra ad vers: i. n: 1414, nempe quod bina hæreditaria sint quæ connascuntur homini, unum ex patre, alterum ex matre, quod

quod a patre hoc manet in æternum, quod a matre hoc dispergitur a Domino, cum homo regeneratur; at hæreditarium Domini a Patre Ipsius fuit Divinum, hæreditarium a matre fuit malum, de quo hic, per quod tentationes subiit, de quibus videatur Marc: 1: 12, 13. Marth: 13: 1. Luc: 13: 1, 2. sed, ut dictum, Ipsi nullum actuale seu proprium malum, nec aliquod hæreditarium a matre malum postquam per tentationes evicit infernum, quare hic dicitur quod *tunc* fuerit, nempe, Canaanita *Tunc* in terra. Canaanitæ fuerunt qui habitabant juxta mare & juxta litus Jordanis, ut constat apud Moysen, "Exploratores reversi dixerunt, venimus in terram, quo misisti nos, & etiam fluens lacte & melle illa, & hic fructus ejus; nisi quod fortis "populus habitans in terra, & urbes munitæ magnæ valde, & etiam natos "Enaki vidimus ibi, Amalekus habitat in meridie, & Chittæus, & Jebu- "sæus, & Emorrhæus habitat in monte, & Canaanita habitat juxta mare, & "juxta litus Jordanis," Num: XIII: 27, 28, 29. quod Canaanitæ habitaverint juxta mare & juxta litus Jordanis significabat inde malum apud Externum hominem, quale est hæreditarium a matre, nam Mare & Jordanes erant termini: quod malum tale per Canaanitam significetur, constat quoque apud Sachariam, "Non erit Canaanita amplius in domo Jehovæ Zebaoth in die "illo," xiv: 21. ubi de Regno Domini, quo significatur, quod Dominus evicerit malum per Canaanitam intellectum, & a Regno suo expulerit. Omnia genera malorum significantur per gentes idololatrias in terra Cananæa, inter quas Canaanitæ, ut Gen: xv: 18, 19. Exod: III: 8, 17. Cap: XXIII: 23, 28. Cap: XXXIII: 2. Cap: XXXIV: 11. Deut: VII: 1. Cap: XX: 17. Jos: III: 10. Cap: XXIV: 11. Jud: III: 5. quodnam malum per unamquamvis gentem in specie significatur, alibi, ex Divina Domini Misericordia, dicendum.

1445. Vers: 7. *Et visus Jehovah Abramo, & dixit, semini tuo dabo terram hanc; & ædificabat ibi altare Jehovah, Qui visus illi.* Visus Jehovah Abramo, significat quod Jehovah apparuerit Domino cum adhuc puer: & dixit, semini tuo dabo terram hanc, significat quod illis qui fidem in Ipsum haberent, cœlestia donarentur: & ædificabat ibi altare Jehovah Qui visus illi, significat primum cultum Patris sui ex cœlesti amoris.

1446. Quod visus Jehovah Abramo, significet quod Jehovah apparuerit Domino cum adhuc puer, constat ex præcedentibus; & ex ipsa representatione Domini per Abramum; tum ex ordine, quod adeptus cœlestia, & mox perceptionem, ex quibus consequitur quod Jehovah visus.

1447. Quod dixit, semini tuo dabo terram hanc, significet quod illis, qui fidem in Ipsum haberent, cœlestia donarentur, constat ex significatione seminis, & ex significatione terræ; quod semen significet fidem in Dominum, ostensum est prius n: 255, 256. & quod terra significet cœlestia, etiam ostensum est supra ad vers: 1. hujus Capitis, tum n: 620, 636, 662, 1066. In sensu literæ per semen Abrami intelligitur posteritas ejus ex Jacobo, & per terram ipsa terra Canaan, quæ illis daretur in possessionem, ob causam, ut repræsentarent cœlestia & spiritualia Regni & Ecclesiæ Domini; utque apud

eos Ecclesia Repræsentativa institueretur, & quia Dominus ibi nasceretur; sed in sensu interno nihil aliud per semen significatur quam fides in Dominum; & per terram nihil aliud quam cœlestia; & hic, quod cœlestia illis donarentur, qui fidem in Ipsum haberent: quid per habere fidem in Dominum intelligitur, prius multoties dictum.

1448. Et ædificabat ibi altare Jehovæ, Qui visus illi, quod significet primum cultum Patris sui ex cœlesti amoris, constat ex significatione Altaris, quod sit principale repræsentativum cultus n: 921.

1449. Vers: 8. *Et transtulit inde in montem ab oriente Betheli; & tetendit tentorium; Bethel a mari, & Ai ab oriente; & ædificavit ibi altare Jehovæ, & invocavit nomen Jehovæ.* Transtulit inde in montem ab oriente Betheli, significat quantum statum Domini cum puer, nempe progressionem cœlestium amoris, quæ sunt transferri in montem ab oriente Betheli: & tetendit tentorium, significat sancta fidei: & Bethel a mari, & Ai ab oriente, significat quod adhuc status Ipsi obscurus: & ædificavit altare Jehovæ, significat cultum Patris sui ex illo statu externum: & invocavit nomen Jehovæ, significat cultum Patris sui ex illo statu internum.

1450. Transtulit inde in montem ab oriente Betheli, quod significet quantum statum Domini cum puer, constare potest ab illis quæ præcedunt, tum ab illis quæ sequuntur, ita etiam ex ipso ordine; ordo fuit, quod Dominus omnium primum ab infantia imbutus fuisset cœlestibus amoris; cœlestia amoris sunt amor erga Jehovam, & amor erga proximum, & in illis ipsa innocentia; ex illis ut ab ipsismet fontibus vitæ fluunt omnia & singula, sunt enim cætera solum derivationes. Cœlestia hæc insinuantur imprimis homini in statu ejus infantia: usque ad pueritiam, & quidem absque cognitionibus; influunt enim a Domino, & afficiunt, antequam homo sciat quid amor & quid affectio, ut constare potest a statu infantum, & dein a statu primæ pueritiæ; hæc apud hominem sunt Reliquiæ, de quibus aliquoties, quæ a Domino insinuantur, & reconduntur ad usum vitæ ejus sequentis, de quibus videatur, n: 468, 530, 560, 561, 660, 661. Dominus quia natus est sicut alius homo, etiam secundum ordinem in cœlestia introductus est, & quidem per gradus ab infantia ad pueritiam, & dein in cognitiones, quæ quomodo se habuerunt apud Ipsum, in hoc versu describitur, & in sequentibus repræsentatur per Abrahami peregrinationem in Ægypto.

1451. Quod transferri in montem ab oriente Betheli, significet progressionem cœlestium amoris, constare potest a significatione montis, quod sit cœleste, ut ostentum n: 795, 796. a significatione orientis, quod sit Ipse Jehovah quoad amorem, Qui est ipse oriens, ut quoque ostentum n: 101. & alibi; tum a significatione Bethelis, quod sit cognitio cœlestium. Cœlestia insinuantur homini tam absque cognitionibus, quam cum cognitionibus; cœlestia absque cognitionibus ab infantia usque ad pueritiam ejus, ut mox supra dictum; cœlestia autem cum cognitionibus a pueritia dein in adultam ætatem: & quia progressurus Dominus in cognitiones cœlestium, quæ significantur

cantur per Bethel, hic dicitur, quod transiit inde in montem ab oriente Betheli.

1452. Et tetendit tentorium, quod significet sancta fidei, constare potest a significatione tentorii, quod sit sanctum amoris, proinde sanctum fidei ex amore, ut ostensum prius n: 414: quod tetenderit ibi tentorium, significat, quod nunc inchoaret.

1453. Quod Bethel a mari & Ai ab oriente, significet quod adhuc status Ipsi obscurus, nempe quoad cognitiones coelestium & spiritualium; aliud enim est in coelestibus esse, & aliud in cognitionibus coelestium; infantes & pueri sunt prae adultis in coelestibus, quia in amore erga parentes, & in amore mutuo, tum in innocentia; adulti vero sunt prae infantibus & pueris in cognitionibus illorum, & per plures usque non in coelestibus amoris; antequam instruitur homo in illis quae sunt amoris & fidei, est in statu obscuro, nempe quoad cognitiones, qui status hic describitur, per, quod Bethel esset a mari, hoc est, ab occidente, & Ai ab oriente; per Bethel, ut dictum, significantur cognitiones coelestium, per Ai vero cognitiones mundanorum, illae dicuntur ab occidente cum in obscuro, nam occidens significat in Verbo obscurum; hae dicuntur ab oriente, cum in claro, nam oriens respectively ad occidentem est clarum; quod occidens & oriens illa significant, non opus est confirmare, quia cuivis absque confirmatione patet: quod autem Bethel significet cognitiones coelestium, constare potest ab aliis locis ubi Bethel nominatur in Verbo, ut in Cap: seq: XIII: "Quod Abram iverit juxta itinera sua a meridie usque ad Bethel, usque locum, ubi fuit tentorium illius in initio inter Bethel & inter Aiam, ad locum altaris, quod fecit ibi," vers: 3, 4. ubi juxta itinera sua a meridie ad Bethel, significat progressionem in lucem cognitionum, quare non ibi dicitur, quod Bethel ab occidente, & Aja ab oriente. De Jacobo ubi vidit scalam, "Dixit, non hoc nisi Domus Dei, & hoc porta coeli; & vocavit nomen loci hujus Bethel," Genes: XXVIII: 17, 19. ubi similiter per Bethel significatur cognitio coelestium; est enim homo Bethel, hoc est, Domus Dei, tum porta coeli, cum in cognitionum coelestibus est; cum regeneratur homo, introducitur per cognitiones spiritualium & coelestium, at cum regeneratus est, tunc introductus est, & est in cognitionum coelestibus & spiritualibus: postea "Dixit Deus ad Jacobum, surge, ascende Bethel, & habita ibi, fac ibi altare Deo, qui apparuit tibi," Gen: XXXV: 1, 6, 7. ubi similiter per Bethel significantur cognitiones. Quod arca Jehovae in Bethel, & illuc venirent filii Israelis, & interrogarent Jehovam, Jud: XX: 18, 26, 27. 1 Sam: VII: 16. Cap: X: 3. similia significant: tum quod Rex Assyriae miserit unum de sacerdotibus, quos transportavit e Samaria, qui confedit in Bethel, & fuit docens eos quomodo timerent Jehovam, II Reg: XVII: 27, 28. Apud Amos, "Dixit Amaziah ad Amos, videns i, fuge tibi in terram Jehudae, & comede ibi panem, & ibi prophetes; & Bethel non addas amplius prophetare, quia sanctuarium Regis haec, & domus Regni haec," VII: 12, 13. Postquam prophetauit Jeroboam Bethel, I Reg: XII: 32. Cap: XIII: 1 ad 8. II Reg:

xxiii: 15. per Bethelē representabatur contrarium, ut Hoseh: x: 15. Amos, iii: 14, 15. Cap: iv: 5, 6, 7. Quod autem Aja significet cognitiones mundanorum confirmari quoque potest ab historicis & propheticis Verbi, apud Jos: vii: 2. Cap: viii: 1 ad 28. Jer: xlix: 3, 4.

1454. Et ædificavit altare Jehovæ, quod significet cultum Patris sui ex illo statu externum, constat ex significatione altaris, quod sit principale repræsentativum cultus, n: 921.

1455. Et invocavit nomen Jehovæ, quod significet cultum Patris sui ex illo statu internum, constat ex significatione invocare nomen Jehovæ, n: 440, quod externus cultus sit ædificare altare Jehovæ, & internus invocare nomen Jehovæ, univērsis constare potest.

1456. Vers: 9. *Et profectus Abram eundo & proficiscendo versus meridiem.* Profectus Abram eundo & proficiscendo, significat progressionem ulteriorem: versus meridiem, significat in bona & vera, ita in statum lucidum quoad interiora.

1457. Et profectus Abram eundo & proficiscendo, quod significet progressionem ulteriorem, constare potest a significatione ire & proficisci; apud Antiquos itinera, profectiones & peregrinationes nihil aliud significabant, inde quoque in sensu interno nihil aliud in Verbo. Hic inchoant progressiones Domini in cognitiones. Quod Dominus sicut alius homo quoque instructus sit, constare potest apud Lucam, "Puerulus crescebat & corroborabatur in spiritu; fuit in desertis ad diem apparitionis Ipsi ad Israelē," 1: 80. apud Eundem, "Puer crescebat & corroborabatur spiritu, & implebatur sapientia, & gratia erat super Ipso", 11: 40. Apud Eundem, "Josephus & mater Jesus, post tres dies invenerunt Ipsum in templo, sedentem in medio doctorum, & audientem illos, & interrogantem illos, obstuperunt omnes audientes Ipsum, super intelligentia & responsionibus Ipsi: videntes Ipsum mirati sunt, sed dixit ad illos, quid quod quæstivistis Me, annon sciebatis, quod in illis, quæ Patris mei, oportet Me esse," 11: 46, 47, 48, 49. quod fuerit tunc duodecim annorum, ib: v: 42. Apud Eundem, Deinceps Jesus profecit sapientia & ætate, & gratia apud Deum & homines," 11: 52.

1458. Quod versus meridiem, significet in bona & vera, ita in statum lucidum quoad interiora, constat a significatione meridiei; quod meridies significet statum lucidum, venit ex eo, quod plagæ sicut tempora in altera vita nullæ sint, sed status qui per plagas & tempora significantur; status intellectualium se habent sicut status temporum diei & anni, tum quoque plagarum; status diei sunt vespere, noctis, matutæ & meridiei; status anni sunt autumnus, hyemis, veris, æstatis; & status plagarum sunt solis versus occidentem, septentrionem, orientem & meridiem; similes illis sunt status intellectualium; & quod mirum, in celo illi in luce sunt qui in statu sapientiæ & intelligentiæ, prorsus secundum statum, inque summa luce qui in statu summæ sapientiæ & intelligentiæ, sed sapientia ibi est amoris & charitatis, & intelligentia est fidei in Dominum; quod lux in altera vita sit, cui lux mundi vix comparari potest, ex multa experientia mihi constat, de qua, ex Divina Do-

Do-

Domini Misericordia, in sequentibus; & quia talis correspondentia est lucis & intellectualium in cœlo, in sensu interno hic & alibi in Verbo per meridiem non aliud significatur: Meridies significat hic intelligentiam, quæ comparatur per cognitiones; cognitiones sunt veritates cœlestes & spirituales, quæ sunt totidem radiationes lucis in cœlo, & sistuntur quoque visibiles per lucem, ut dictum; quia Dominus nunc imbueretur cognitionibus, ut quoad Humanam Essentiam quoque fieret Ipsa Lux Cœli, hic dicitur, quod profectus eundo & proficiscendo versus meridiem: quod meridies significet illa, constare potest a similibus in Verbo, ut apud Esaiam, "Dicam septentrioni da, & Meridiei ne inhihe; adduc filios meos e longinquo, & filias meas ab extremitate terræ," XLIII: 6. septentrio pro illis qui in ignorantia, meridies pro illis qui in cognitionibus; filii pro veris, & filiæ pro bonis. Apud Eundem, "Si expromiseris famelico animam tuam, & animam afflictam saturaveris, & exoriatur in tenebris lux tua, & caligo tua sicut Meridies," LVIII: 10. expromere famelico animam, & animam afflictam saturare, pro bonis charitatis in genere, exoriatur in tenebris lux, pro quod illis intelligentia veri, & caligo sicut meridies, pro quod illis sapientia boni; meridies ex calore significat bonum, ex luce verum. Apud Ezechielem, "In visionibus Dei adduxit me in terram Israelis, & posuit me super monte alto valde, & super quo quasi structura civitatis a Meridie," XL: 2. de nova Hierosolyma seu Regno Domini, quod quia in luce sapientiæ & intelligentiæ, est a meridie. Apud Davidem, "Jehovah educet sicut lucem justitiam tuam, & iudicium tuum sicut Meridiem," Psalm: xxxvii: 6. Apud Eundem, "Non timebis a pavore noctis, a sagitta volaverit per diem, a peste in caligine, ambulabit, ab excidio vastat in Meridie," Psalm: xci: 6. non timere ab excidio quod vastat in meridie, pro a damnatione, quæ oritur a, ud eos qui in cognitionibus sunt & illas pervertunt. Apud Ezechielem, "Fili hominis, pone facies tuas versus Meridiem, & stilla ad Meridiem, & propheta ad sylvam agri Meridiei, & dicas sylvæ Meridiei, comburentur in ea omnes facies a Meridie ad septentrionem," XXI: 2, 3, sylva meridiei pro illis qui in luce veritatum sunt, & eam extinguunt, ita pro iis qui intra Ecclesiam tales. Apud Danielelem, "Ex uno de illis exivit cornu unum exiguum, & crevit multum ad Meridiem, & ad ortum, & ad decus, & crevit usque ad exercitum cœlorum," VIII: 9, 10. pro illis qui oppugnant bona & vera. Apud Jeremiam, "Date Jehovah Deo vestro gloriam, antequam obtenebrescere facit, & antequam offendant pedes vestri super montes crepusculi, & exspectabitis lucem, & ponet eam in umbram lethalem, ponet in caliginem; urbes Meridiei clausæ erunt, & non aperiens," XIII: 16, 19. urbes meridiei pro cognitionibus veri & boni. Apud Obadiam, "Deportati Hierosolymæ, qui in Sepharad, hæreditabunt urbes Meridiei," vers: 20. urbes meridiei similiter pro veris & bonis, inde pro ipsis veris & bonis, quorum hæredes; agitur ibi de Regno Domini. Quod Abram profectus eundo & proficiscendo versus meridiem, significet, ut dictum, Domini progressionem in bona & vera, ita in statum lucidum quoad interiora, ita se habet, quod cognitiones

nitiones sint quæ aperiunt viam ad spectandum cœlestia & spiritualia; per cognitiones aperitur via interno homini ad externum, in quo sunt vasa recipientia, quæ tot sunt quot cognitiones boni & veri; in has ut in sua vasa influunt cœlestia.

1459. Vers: 10. *Et fuit fames in terra, & descendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum ibi; quia gravis fames in terra.* Fuit fames in terra, significat penuriam cognitionum, quæ adhuc apud Dominum, cum puer: & descendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum, significat instructionem in cognitionibus ex Verbo; Ægyptus est scientia cognitionum; peregrinari est instrui: quia gravis fames in terra, significat multam penuriam apud externum Ipsius hominem.

1460. Fuit fames in terra, quod significet penuriam cognitionum, quæ adhuc apud Dominum cum puer, constat ex illis quæ prius dicta sunt; cognitiones apud hominem nusquam veniunt in pueritia ex interiori, sed ab objectis sensuum, cum primis ab auditione; sunt enim, ut dictum, apud externum hominem vasa recipientia, quæ vocantur memorie, illa formantur per cognitiones, ut cuius notum esse potest, interno homine influente & adjuvante, proinde cognitiones discuntur & implantantur memorie secundum influxum interni hominis; ita quoque apud Dominum cum puer, nam natus est sicut alius homo, & instructus ut alius, sed interiora apud Ipsum fuerunt cœlestia, quæ aptabant vasa ut reciperentur cognitiones, & ut cognitiones fierent deinde vasa ad recipiendum Divinum; interiora apud Ipsum erant Divina ex Jehovah Patre. Ipsius, exteriora erant humana ex Maria matre Ipsius: inde constare potest, quod apud Dominum æque sicut apud alios homines, penes Externum Ipsius hominem in pueritia fuerit penuria cognitionum. Quod fames significet penuriam cognitionum, constat ex Verbo alibi, ut apud Esaiam, "Opus Jehovah non introspiciunt, & factum manuum Ipsius non vident, propterea exulabit populus meus ob non cognitionem, & gloria ejus mortales famis, & multitudo illius siccæ siti," v: 13. mortales famis pro penuria cognitionum cœlestium, multitudo sicca siti pro penuria cognitionum spiritualium. Apud Jeremiam, "Mentiti sunt in Jehovah, & dixerunt, non Ipse, & non veniet super nos malum, ac gladius & Famem non videbimus; & prophete erunt in ventum, & verbum non iis," v: 12, 13. gladius & fames pro orbari cognitionibus veri & boni; prophete pro iis qui docent, in quibus non verbum; quod gladio & fame consumi, sit orbari cognitionibus veri & boni, & quod sit vastationis, gladius quoad spiritualia, fames quoad cœlestia, constat passim in Verbo, ut Jerem: x: v: 13, 14, 15, 16, 18. Thren: iv: 9. & alibi; ut quoque apud Ezechielem, "Et Famem addam super vos, & frangam vobis baculum panis, & mittam super vos Famem, & feram malam, & orbabunt te, & gladium adducam super te," v: 16. fames pro orbatione cognitionum cœlestium seu cognitionum boni, inde falsa & mala. Apud Davidem, "Et vocavit Famem super terram, omnem baculum panis fregit," Psalm: cv: 16. baculum panis frangere, pro privari victu cœlesti; vita enim spirituum bonorum & angelorum non alio cibo sustentatur, quam cognitionibus boni & veri, ipsique bonis & veris, inde signi-

significatio famis, & panis in sensu interno. Apud Eundem, "Saturavit ani-
 mam appetentem, & animam famelicam implevit bono," Psalm: cvii: 9.
 pro desiderantibus cognitiones. Apud Jeremiam, "Tolle volas tuas super
 animam infantum tuorum, qui deficiunt Fame in capite omnium platea-
 rum," Thren: ii: 19. famis pro defectu cognitionum, plateæ pro veri-
 tatibus. Apud Ezechielem, "Habebunt confidenter, & non benefaciens, &
 suscitabo illis plantam in nomen, & non erunt amplius consumti Fame in
 terra," xxxiv: 28, 29. pro quod non amplius destituentur cognitionibus
 boni & veri. Apud Johannem, "Non esurient amplius, nec sitient am-
 plius, Apoc: vii: 16. de Regno Domini, ubi in abundantia omnium cog-
 nitionum & bonorum cœlestium, quod est non esurire, & cognitionum
 ac veritatum spiritualium, quod est non sitire. Similiter Dominus dixit,
 apud Johannem, "Ego sum Panis vite, qui venit ad Me, non esuriat, &
 qui credit in Me, non sitiet unquam," vi: 35. Apud Lucam, "Beati
 esurientes nunc, quia saturabimini," vi: 21. Apud Eundem, "Esu-
 rientes implevit bonis," i: 53. ubi de bonis cœlestibus & illorum cog-
 nitionibus. Quod famis significet penuriam cognitionum, manifeste dicitur
 apud Amos, "Ecce dies venientes, & mittam Famem in terram, non Famem
 ad panem, & non sitim ad aquas, sed ad audiendum Verba Jehovæ,"
 viii: 11, 12.

1461. Et descendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum, quod signifi-
 cet instructionem in cognitionibus ex Verbo, constat ex significatione Ægypti,
 & ex significatione peregrinari; quod Ægyptus significet scientiam cognitio-
 num, & peregrinari instrui, videbitur in mox sequentibus. Quod Dominus
 sicut alius homo instructus fuerit in pueritia, constat ab illis apud Lucam,
 quæ ad vers: præc: 9. n: 1457 adducta, tum ab illis quæ dicta mox supra de
 Externo homine, qui non aliter cum Interno homine ad correspondentiam &
 concordantiam redigi potest, quam per cognitiones; Externus homo est cor-
 poreus & sensualis, nec aliquid cœleste & spirituale recipit, nisi ei sicut hu-
 mo implantentur cognitiones, cœlestia in his sua recipientia vasa possunt ha-
 bere; sed cognitiones erunt ex Verbo; cognitiones ex Verbo tales sunt, ut
 pateant ab Ipso Domino; ipsum enim Verbum est ex Domino per Cœlum,
 inque ejus omnibus & singulis est vita Domini, tametsi non ita in externa
 forma apparet; inde constare potest, quod Dominus in pueritia non alias
 cognitiones voluerit imbuere, quam Verbi, quod patens Ipsi fuit, ut dictum,
 ab Ipso Jehovah Patre Ipsi, cum Quo uniretur, ac unus fieret; & eo ma-
 gis, quia nihil in Verbo dictum, quod non Ipsum in intimis spectet, & quod
 non ab Ipso prius venit; Humana enim Essentia fuit modo additamentum ad
 Ipsius Divinam, Quæ fuit ab æterno.

1462. Quod Ægyptus sit scientia cognitionum respective ad Dominum, at
 scientia in communi respective ad omnes alios homines, constare potest a sig-
 nificatione ejus in Verbo, de qua passim prius, & in specie n: 1164, 1105.
 in Ægypto enim fuit Ecclesia Antiqua, sicut in pluribus aliis locis, n: 1238,
 &

& cum ibi Ecclesia, scientiæ præ cæteris ibi vigeant, inde per *Ægyptum* significata est scientia; at postquam per scientias voluerunt intrare in mysteria fidei, & sic ex propria potentia explorare num arcana Divina ita se haberent, tunc magica facta est, & per *Ægyptum* significata scientifica, quæ pervertunt, unde falsa & ex his mala; ut constat apud Esaiam, XIX: 11. quod per *Ægyptum* significantur scientiæ utiles, ita hic scientia cognitionum, quæ inservire potest cœlestibus & spiritualibus pro vasis, constare potest ab his in Verbo locis: apud Esaiam, "Seduxerunt *Ægyptum*, angularem tribuum," XIX: 13. ubi vocatur angularis tribuum, qui inserviret pro fulcimento illis quæ sunt fidei, quæ significantur per Tribus: apud Eundem, "In die illo erunt quinque urbes in terra *Ægypti* loquentes labio Canaanis, & jurantes Jehovah Zebaoth, ir cheres dicetur cuique. In die illo erit altare Jehovah in medio terræ *Ægypti*, & statua juxta terminum ejus Jehovah, & erit in signum & in testem Jehovah Zebaoth in terra *Ægypti*, nam clamabunt ad Jehovah propter oppressores, & mittet illis servatorem & principem, & liberabit eos, & notus fiet Jehovah *Ægypto*, & cognoscent *Ægyptii* Jehovah in die illo, & facient sacrificium & mincham, & vovebunt votum Jehovah, & reddent: & percutiet Jehovah *Ægyptum* percutiendo, & sanando, & revertentur ad Jehovah, & exorabitur illis, & sanabit illos," XIX: 18, 19, 20, 21, 22. ubi in bono sensu de *Ægypto*, pro illis qui in scientificis sunt, seu veritatibus naturalibus, quæ sunt vasa veritatum spiritualium: apud Eundem, "In die illo erit semita ab *Ægypto* ad Aschurem, & veniet Aschur in *Ægyptum* & *Ægyptus* in Aschurem; & servient *Ægyptii* Aschuri: in die illo erit Israel tertius *Ægypto* & Aschuri, benedictio in medio terræ, cui benedicet Jehovah Zebaoth, dicendo, benedictus populus meus *Ægyptus*, & opus manuum mearum Aschur, & hæreditas mea Israel," XIX: 23, 24, 25. ubi per *Ægyptum* significatur scientia veritatum naturalium, per Aschurem ratio seu rationalia, per Israel spiritualia, quæ sibi succedunt, quare dicitur, quod in die illo erit semita ex *Ægypto* in Aschurem, & Israel erit tertius *Ægypto* & Aschuri. Apud Ezechielem, Byssus in acupictura ex *Ægypto* fuit expansio tua, ut esset tibi in signum," XXVII: 7. ubi de Tyro, per quam significatur possessio cognitionum; byssus ex acupictura pro veritatibus scientiarum, quæ inserviunt; scientifica, quia sunt Externi hominis, inservire debent Interno. Apud Eundem, "Sic dixit Dominus Jehovah, a fine quadraginta annorum congregabo *Ægyptum* ex populis, quo dispersi fuerunt, & reducam captivitatem *Ægypti*," XXXIX: 13, 14. pro simili, quod dicitur de Jehuda & Israele passim, quod congregarentur ex populis, & reducerentur e captivitate. Apud Sachariam, "Et erit, qui non ascenderit de familiis terræ ad Hierosolymam ad adorandum Regem Jehovah Zebaoth, non super eos erit pluvia; & si familia *Ægypti* non ascenderit, & non venerit," XIV: 17, 18. etiam in bono sensu de *Ægypto*, per quam simile intelligitur. Quod scientia seu sapientia humana significetur per *Ægyptum*, constare quoque potest apud Danielelem, ubi scientiæ cœlestium & spiritualium appellantur recondita auri & argenti,

tum

tum desiderabilia *Aegypti*," xi: 43. Et de Salomone dicitur, quod, "multipli-
 cata fuerit sapientia illius præ sapientia omnium filiorum orientis, & præ omni
 sapientia *Aegyptiorum*," i Reg: v: 10. Domus a Salomone ædificata filiae
 Pharaonis nec aliud repræsentabat, i Reg: vii: 8, seq: Quod Dominus, cum
 infans, perductus in *Aegyptum*, nec aliud significabat, quam quod hic per
 Abramum, & simul ut impleret omnia quæ repræsentata fuerunt de Ipso:
 Migratio Jacobi & ejus filiorum in *Aegyptum* nec aliud in intimo sensu re-
 præsentabat, quam Domini instructionem primam in cognitionibus ex Verbo,
 ut quoque ex sequentibus patet; de Domino, ita apud Matthæum, "Angelus
 Domini apparuit in somnio Josepho, dicens, experrectus assume Puerum,
 & matrem Illius, & fuge in *Aegyptum*, estoque ibi, usque dum dixerò;
 ille experrectus assumpsit Puerum, & matrem Illius noctu, & concessit in
Aegyptum, & erat ibi usque ad mortem Herodis, ut impleretur quod dictum
 a Propheta, dicente, ex *Aegypto* vocavi filium meum," ii: 13, 14, 15, 19,
 20, 21. de quo ita apud Hoscheam, "Cum Puer Israel, & dilexi illum, &
 ex *Aegypto* vocavi filium meum," xi: 1. inde constat, quod per Puerum
 Israellem Dominus intelligatur; & quod instructio Ipsius cum Puer, per illa
 quod ex *Aegypto* vocavi filium meum. Apud Eundem, "Per prophetam a-
 scendere fecit Jehovah Israellem ex *Aegypto*, & per prophetam custoditus est,"
 xii: 13, 14. ubi similiter per Israellem intelligitur Dominus; per prophetam
 significatur docens, ita doctrina cognitionum. Apud Davidem, "Deus Ze-
 baoth reduc nos, & lucere fac facies tuas, & salvabimur, vitem ex *Aegypto*
 proficisci fecisti, expulisti gentes, & plantasti illam," Psalm: lxxx: 8, 9. ubi
 etiam de Domino, Qui appellatur vitis ex *Aegypto*, quoad cognitiones, qui-
 bus instruebatur.

1463. Quod peregrinari sit instrui, constare potest ex significatione pere-
 grinari in Verbo, quod sit instrui, & hoc ex causa, quia peregrinatio & mi-
 gratio, seu processio a loco in locum in cælo non aliud sit quam mutatio sta-
 tus, ut ostensum prius, n: 136. 1379. quare quoties in Verbo occurrit
 profectio, peregrinatio, & translatio a loco in locum, non aliud obvenit angelis
 quam talis mutatio status quæ apud eos; mutationes status sunt tam cogita-
 tionum quam affectionum, mutationes status cogitationum sunt cognitiones,
 quæ in mundo spirituum sistuntur per instructiones, quæ causa quoque fuit,
 quod Antiquissimæ Ecclesiæ homines, quia communicationem habebant cum
 Cælo angelico, per peregrinationem nec aliud perciperent; ita hic quod
 Abram descenderit in *Aegyptum* ad peregrinandum, nihil aliud significat quam
 instructionem Domini; similiter per quod Jacobus & filii ejus in *Aegyptum*,
 ut apud Esaiam, "Sic dixit Dominus Jehovah, *Aegyptum* descendit populus me-
 us in principio ad peregrinandum, & Aschur pro nihilo oppressit illum,"
 lii: 4. ubi Aschur pro ratiociniis; inde quoque illi qui instruebantur in Ec-
 clesia Judaica, dicti fuerunt peregrini peregrinantes in medio illorum, de qui-
 bus mandatum ut similiter haberentur sicut indigenæ, Exod: xii: 48, 49.
 Levit: xxiv: 22. Num: xv: 13, 14, 15, 16, 26, 29. Cap: xix: 10. de
 quibus

quibus apud Ezechielem, "Dividetur terra hanc vobis juxta tribus Israelis, & erit, juxta sortem dividetur illam hæreditatem vobis & peregrinis peregrinantibus in medio vestri, & erunt vobis sicut indigena in filiis Israelis, vobiscum sortem jacent in hæreditatem in medio tribuum Israelis, & erit, in tribu cum qua peregrinus peregrinatus est cum illa, ibi dabitur hæreditatem illis," XLVII: 22, 23. ubi de Nova Hierosolyma, seu de Regno Domini, per peregrinos peregrinantes intelliguntur illi qui patiuntur se instrui, proinde gentes; quod pro illis qui instruuntur, constat ex eo, quod dicatur, in tribu, cum qua peregrinatus est, ibi daretur hæreditas; tribus pro illis quæ sunt fidei. Per peregrinari etiam simile quid significatur ac per proficisci & habitare, per proficisci vitæ instituta & ordo, perque habitare vivere, de quibus prius n: 1293: quare etiam terra Canaan dicitur terra peregrinationum Abrahami, Isaci & Jacobi, Gen. XXVIII: 4. Cap: XXXVI: 7. Cap: XXXVII: 1. Exod: VI: 4. & Jacob dixit ad Pharaonem, "Dies annorum Peregrinationum mearum, parum & mali fuerunt dies annorum vitæ meæ, & non attigerunt dies annorum vitæ patrum meorum, in diebus Peregrinationum illorum," Gen. XLVII: 9. ubi peregrinatio pro vita & instructionibus.

1464. Quia gravis fames in terra, quod significet multam penuriam apud Externum Ipsius Hominem, constat a significatione Famis supra in hoc versu: arcana, quæ hic continentur, plura sunt, quam ut breviter possint edici; potentia addiscendi Domino fuit præ omni alio homine; sed quia in coelestibus instruendus, prius quam in spiritualibus, secus ac alii homines, prædicatur hoc; ex causa etiam, quia malum hæreditarium a matre fuit, in Externo Ipsius Homine, contra quod pugnaturus, & quod evicturus; præter innumera alia.

1465. Vers: 11. Et factum, ut cum appropinquavit ad veniendum in Ægyptum, & dixit ad Sarai uxorem suam, ecce quæso, novi quod femina pulchra aspectu tu. Et factum, ut cum appropinquavit ad veniendum in Ægyptum, significat cum inciperet discere; Ægyptus est, ut dictum, scientia cognitionum: & dixit ad Sarai uxorem suam, significat quod ita cogitavit de veris quibus coelestia adjuncta; Sarai uxor est verum adjunctum coelestibus quæ fuerunt apud Dominum: ecce quæso novi quod femina pulchra aspectu tu, significat quod verum a coelesti origine jucundum sit.

1466. Et factum, ut cum appropinquavit ad veniendum in Ægyptum, quod significet cum inciperet discere, constat ex significatione Ægypti, quod sit scientia cognitionum, de qua cum prædicatur appropinquare, non aliud potest significare.

1467. Quod Ægyptus sit scientia cognitionum, constat ex illis quæ ad vers: præc: de Ægypto dicta & ostensa sunt.

1468. Et dixit ad Sarai uxorem suam, quod significet quod ita cogitavit de veris quibus coelestia adjuncta, constat ex significatione Sarai cum nominatur uxor; uxor in sensu interno Verbi non aliud significat quam verum conjunctum bono, nam conjunctio veri cum bono non aliter se habet ac conjugium; cum nominatur maritus in Verbo, tunc maritus significat bonum, &

uxor.

uxor verum, sed cum non nominatur maritus sed dicitur vir, tunc ille significat verum & uxor bonum, & hoc constanter in Verbo, ut quoque dictum prius n: 915. hic quia Abram nominatus, Sarai uxor significat verum: ita dicere ad Sarai uxorem, in sensu interno est ita cogitare de veris quibus cœlestia conjuncta. Historica vera sunt, quod Abram sic dixit uxori suæ, cum profectus in Ægyptum, sed ut dictum, omnia historica Verbi sunt repræsentativa, & omnia verba sunt significativa, historica non alia allata sunt, nec alio ordine, nec verba exprimentia alia, quam quæ in sensu interno arcana illa exprimerent.

1469. Quod Sarai uxor sit verum adjunctum cœlestibus quæ fuerunt apud Dominum, constat ex illis quæ nunc de significatione Sarai uxoris dicta sunt. Quod dicatur verum adjunctum cœlestibus, inde est, quod omne Verum apud Dominum fuit prius, cœleste secum habet verum; unum inseparabile est ab altero, sicut lux a flamma, sed reconditum fuit in Interno Ipsius homine Qui Divinus; scientifica & cognitiones, quæ addidit, non sunt vera seu veritates, sed modo sunt vasa recipientia; sicut quicquid est in memoria hominis nihil minus est quam verum, tametsi prædicatur, sed in illis, ut in vasis, est verum; hæc vasa per instructionem in cognitionibus ex Verbo a Domino formanda erant, seu potius aperienda, ut non solum illis insinuarentur cœlestia, sed ut fierent quoque cœlestia ita Divina; Dominus enim conjunxit Divinam Essentiam Humanæ, ut Humana Ipsius fierent quoque Divina.

1470. Quod ecco quæso novi, quod foemina pulchra aspectu tu, significet quod verum a cœlesti origine jucundum sit, constare potest a significatione foeminæ pulchræ aspectu; omne Verum quod cœleste est, seu quod ex cœlesti producitur, est felix in interno homine, & jucundum in externo, non aliter percipitur Verum apud Angelos cœlestes; aliter prorsus cum non ab origine cœlesti; sunt duo felicia in interno homine, quibus correspondent duo jucunda in externo homine, unum est boni, alterum est veri, felix & jucundum cœleste est boni, felix & jucundum spirituale est veri; notum quoque est, quod ipsum verum secum habeat felicitatem & jucunditatem, sed tunc essentialem cum a cœlesti est, inde ipsum verum quoque sit cœleste, & appellatur cœleste verum; estque comparative sicut lux solis tempore veris, quæ in sinu suo habet calorem, ex quo omnia in tellure vegetantur & quasi animantur; cœleste illud verum est ipsum pulchrum; seu ipsa pulchritudo; hoc verum est, quod dicitur hic foemina pulchra aspectu: quæ præterea arcana hoc involvit, patebit a sequentibus.

1471. Vers: 12. *Et erit, cum viderint te Ægyptii, & dicent, uxor illius hæc, & occident me, & te vivificabunt.* Et erit, cum viderint te Ægyptii, significat scientiam cognitionum, quæ describitur qualis est, cum cognitiones cœlestes vident: & dicent, uxor illius hæc, significat quod vocabunt illas cœlestes: & occident me, & te vivificabunt, significat quod cœlestia non curarent, sed modo meras cognitiones quas auferrent.

1472. Et erit, cum viderint te Ægyptii, quod significet scientiam cognitionum, quæ describitur qualis est, cum cognitiones cœlestes vident, constare

potest a significatione Ægypti quod sit scientia cognitionum, ut prius ostensum; & inde quid significet, "si viderint Ægyptii," quod nempe talis sit, qualis describitur in hoc versu; scientia cognitionum hoc secum habet; & est quoddam naturale quod inest; etiam manifestatur apud pueros, cum primum incipiunt discere; nempe quo altiora sunt, eo magis cupiant, cumque audiunt quod Cœlestia & Divina, adhuc magis; sed hoc jucundum est naturale, & oritur a cupidine quæ est Externi hominis: hæc cupido facit apud homines alios quod jucundum modo ponant in scientia cognitionum, absque alio fine; cum tamen scientia cognitionum non aliud sit, quam quoddam instrumentale, ob finem usus, ut nempe inserviant cœlestibus & spiritualibus pro vasis, & tunc primum cum inserviunt, sunt in usu, & jucundum suum ab usu accipiunt: unicuique constare potest, si attendit, quod scientia cognitionum in se nihil aliud sit, quam ut homo fiat rationalis, & inde spiritualis, & tandem cœlestis, & per illas Externus ejus homo adjungatur Interno, quod cum sit est in ipso usu, Internus homo nihil spectat nisi usus; ob illum finem etiam insinuat Dominus jucundum quod percipit pueritia & adolescentia in scientiis; cum autem homo incipit jucundum ponere in sola scientia, est cupiditas corporea quæ aufert, & in quantum aufert seu ponit in sola scientia, in tantum removel se a cœlesti, & in tantum scientifica se claudunt versus Dominum, & fiunt materialia; quantum vero scientifica addiscuntur ob finem usus, ut propter societatem humanam, propter Ecclesiam Domini in terris, propter Regnum Domini in cœlis, & magis propter Dominum, eo magis aperiuntur; quare etiam Angeli, qui in scientia omnium cognitionum sunt, & quidem tali, ut vix una pars myriadis possit tradi ad plenum captum hominis, usque scientias pro nihilo æstimant respective ad usum. Ex his constare potest, quid significatur per hæc, cum viderint te Ægyptii, & dicent, uxor illius hæc, & occident me, & te vivificabunt: hoc quia novit Dominus cum Puer, & ita cogitavit, hæc dicta sunt, nempe si a sola cupidine scientiæ cognitionum auferretur, quod tunc scientia talis sit, ut cœlestia non magis curet, sed modo cognitiones, quas cupido scientiæ auferret: de his sequuntur plura.

1473. Et dicent, uxor illius hæc, quod significet, quod vocabunt illas cœlestes, constat ex significatione uxoris quod sit verum adjunctum cœlestibus, inde uxor illius hæc, quod sit cœleste.

1474. Et occident me, & te vivificabunt, quod significet, quod cœlestia non curarent, sed modo meras cognitiones, constat ex illis quæ mox dicta sunt.

Vers: 13. *Dic quæso, soror mea tu, propterea ut bene fiat mihi propter te, & vivat anima mea tui causa.* Dic quæso soror mea tu, significat intellectuale verum, quod est soror: propterea ut bene fiat mihi propter te, significat quod sic cœleste non posset violari: & vivat anima mea tui causa, significat quod sic cœleste posset salvari.

1475. Dic quæso soror mea tu, quod significet intellectuale verum, quod est soror, constare potest a significatione sororis, quod sit intellectuale verum, cum cœleste verum est uxor; de qua ejus significatione in sequentibus. Hæc ita se habent; scientia talis est, ut nihil magis cupiat, quam se immittere in cœlestia & illa

illa explorare, sed hoc est contra ordinem, sic enim violat cœlestia; ipse ordo est, ut cœleste per spirituale se immittat in rationale & sic in scientificum, & id sibi adaptet; qui ordo nisi observetur, nusquam aliqua sapientia. Continentur & hic illa arcana, quomodo Dominus instructus est a Patre Ipsius secundum omnem ordinem, & sic quomodo Externus Ipsius Homo conjunctus sit Interno, hoc est, quomodo Externus Ipsius Homo similiter ac Internus factus Divinus, sic quoad utramque Essentiam Jehovah; quod factum per cognitiones, quæ sunt media; absque cognitionibus, ut mediis, homo externus ne quidem fieri potest homo.

1476. Propterea ut bene fiat mihi propter te, quod significet, quod sic cœleste non posset violari, constat ab illis quæ supra dicta sunt; ordo enim est, ut aliquoties prius dictum, quod cœleste influet in spirituale, spirituale in rationale, & hoc in scientificum, cum hic ordo est, tunc a cœlesti adaptatur spirituale, a spirituali rationale, & ab hoc scientificum, scientificum in communi tunc fit ultimum vas, seu quod idem est, scientifica in specie & particulari fiunt ultima vasa, quæ correspondent rationalibus, rationalia spiritualibus, & spiritualia cœlestibus; cum ille ordo est, tunc cœleste non potest violari, alioquin violatur: quia hic agitur de instructione Domini in sensu interno, hic describitur, quomodo progressus sit.

1477. Quod vivat anima mea tui causa, significet quod sic cœleste posset salvari, constare potest a significatione animæ, quod sit cœleste, hoc enim est ipsa anima, quia ipsamet vita, inde constat quid significat, ut vivat anima mea tui causa. Ex sequentibus constabit, quod Cœlestia seu Divina non adjuncta fuerint Domino ita ut unam Essentiam egerint, priusquam sustinuerit tentationes, & sic expulerit malum hæreditarium a matre: describitur hic & in versibus sequentibus quomodo interea ipsum cœleste non violatum, sed salvatum.

1478. Ver: 14. *Et factum, cum venit Abram in Ægyptum, & viderunt Ægyptii feminam, quod pulchra illa valde.* Factum, cum venit Abram in Ægyptum, significat cum inciperet Dominus instrui: & viderunt Ægyptii feminam quod pulchra illa valde, significat scientiam cognitionum quod talis sit ut sibi perplaceat.

1479. Factum cum venit Abram in Ægyptum, quod significet cum inciperet Dominus instrui, constat ex repræsentatione Abrami, quod in sensu interno sit Dominus cum puer; & a significatione Ægypti, quod sit scientia cognitionum, ut ostensum supra ad vers: 10 hujus Capitis; inde patet, quod venire in Ægyptum, sit instrui.

1480. Et viderunt Ægyptii feminam quod pulchra illa valde, quod significet scientiam cognitionum, quod sibi perplaceat, constat ab illis quæ supra ad vers: 11. dicta sunt, quod scientia talis in pueritia sit: est enim innatum quasi scientiæ, quia homini, ut omnium primum placeat ob nullum alium finem, quam propter scire; unusquisque homo est talis; spiritus perquam delectatur scire, ut vix prius cupiat; est ejus cibus, quo sustentatur & recreatur.

recreatur, sicut externus homo a cibo terrestri; ille victus, qui est spiritus ejus, communicatur externo homini, ob finem ut externus homo adaptetur interno: sed cibi illi hoc ordine sibi succedunt, cibus cœlestis est omne bonum amoris & charitatis a Domino, cibus spiritualis est omne verum fidei, ex his cibis vivunt angeli; exinde existit cibus, qui quoque cœlestis & spiritualis est, sed inferior angelicus, ex quo vivunt spiritus angelici; ex hoc iterum cibus adhuc inferior cœlestis & spiritualis, qui est rationis & inde scientiæ, ex hoc vivunt spiritus boni; ultimo venit cibus corporeus, qui est homini, cum vivit in corpore, proprius; hi cibi mirabiliter sibi correspondent; inde quoque patet, cur & quomodo sibi perplacet scientia, se enim habet sicut appetitus & gustus, quare etiam scientificis in mundo spirituum, correspondet esus apud hominem, & scientiarum cupidini ipse appetitus & gustus, quod ab experientia constat, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1481. Vers: 15. *Et viderunt illam principes Pharaonis, & laudaverunt illam ad Pharaonem, & assumpta est femina domum Pharaonis.* Viderunt principes Pharaonis, significat primaria præcepta, quæ sunt principes Pharaonis: & laudarunt illam ad Pharaonem, significat quod placerent: & assumpta est femina domum Pharaonis, significat quod aucuparent animum.

1482. Viderunt principes Pharaonis, quod significet primaria præcepta, quæ sunt principes Pharaonis, constat ex significatione principum & Pharaonis; principes in Verbo significant illa quæ sunt primaria, tam in historicis quam in prophetis Verbi; & Pharaon significat idem ac Ægyptus, & hic Ægyptus seu Pharaon in optimo sensu, quia prædicantur de scientia cognitionum, quam Dominus in pueritia primum arripuit. Quod fuerint primaria præcepta ex Verbo, ex significatione horum in sensu interno constat. Quod per Pharaonem in Verbo significetur idem ac per Ægyptum in communi, multis confirmari potest, sicut etiam per Reges aliorum regnorum nominatos idem ac per ipsa nomina regnorum: per principes autem primaria illorum, ut apud Esaiam, "*Stulti Principes Zoanis, sapientes consilarii Pharaonis; quomodo modo dicitis ad Pharaonem, filius sapientum ego, filius Regum antiquitatis, infatuati Principes Zoanis, decepti Principes Noph,*" xix: 11: 13. ibi principes Zoanis, & sapientes consilarii Pharaonis pro primariis scientificis; & quia sapientia primitus viguit in Ægypto, ut prius dictum, vocatur filius sapientum, & filius Regum antiquitatis: ita quoque alibi multoties in Verbo principes pro primariis.

1483. Quod laudaverunt illam ad Pharaonem, significet quod placerent, constare potest absque explicatione.

1484. Quod assumpta femina domum Pharaonis, significet quod aucuparent animum, constare potest a significatione feminae, & a significatione domus; femina significat verum, hic verum quod in scientiis, cujus delitiis captus Dominus in pueritia; delitiæ veri sunt illæ quæ ab intellectuali vero, quod significatum est per sororem, venit; domus significat illa quæ apud hominem, imprimis quæ ejus voluntatis sunt, ut ostensum prius n: 710; hic ideo quæ animi, seu affectionis sciendi & discendi.

1484. Vers: 16. *Et Abramo benefecit propter illam; & fuit illi grex & armentum, & asini & servi, & ancillæ & asinæ, & cameli.* Abramo benefecit propter illam, significat quod scientifica apud Dominum multiplicata sint: & fuit illi grex & armentum, & asini & servi, & ancillæ & asinæ, & cameli, significat omnia in genere quæ sunt scientificorum.

1485. Et Abramo benefecit propter illam, quod significet quod scientifica apud Dominum multiplicata sint, constat ex significatione benefacere, quod sit locupletari: prædicatur hoc de scientia quæ significatur per Pharaonem, quod benefecerit Abramo, hoc est, Domino puero, & hoc propter illam, hoc est, propter verum intellectuale, quod desideravit, desiderium veri erat, ex quo locupletatio.

1486. Et grex & armentum, & asini & servi, & ancillæ & asinæ, & cameli, quod significant omnia in genere quæ sunt scientificorum, constat a significatione omnium horum in Verbo; sed quid unumquodvis in specie significat, prolixum nimis foret ostendere, ut quid hic grex & armentum, quid asini & servi, quid ancillæ & asinæ, quid cameli, quodlibet suam peculiarem significationem habet, in genere omnia quæ sunt scientiæ cognitionum, & scientificorum; scientifica in se spectata sunt asini & servi, eorum voluptates sunt ancillæ & asinæ, cameli sunt servitia communia, grex & armentum sunt possessiones, ita passim in Verbo. Omnia quæcunque apud Externum hominem sunt, non sunt aliud quam servitia, hoc est, ut inserviant Interno homini; ita omnia scientifica, quæ non sunt nisi quam Externi hominis; sunt enim comparata ex terrestribus & mundanis per sensualia, ut inservire possent interiori seu rationali homini, hic spirituali, & hic cœlesti, & hic Domino; ita sibi mutuo subordinata sunt, ut exteriora interioribus ordine, ita omnia & singula secundum ordinem, Domino: scientifica itaque sunt ultima & extima, in quibus terminantur ordine interiora, quæ quia ultima & extima, præ cæteris erunt servitia; quisque scire potest, ad quæ, scientifica inservire possint, si reflectat, aut apud se quærat, cui usui; cum sic reflectit super usum, capere etiam potest, qualis usus; omne scientificum erit propter usum, & hoc est servitium ejus.

Vers: 17. *Et percussit Jehovah Pharaonem plagis magnis, & domum ejus, propter verbum Sarai uxoris Abrami.* Percussit Jehovah Pharaonem plagis magnis, significat quod destructa sint scientifica: & domum ejus, significat quæ collegit: propter verbum Sarai uxoris Abrami, significat propter verum adjungendum cœlesti.

1487. Quod percussit Jehova Pharaonem plagis magnis, significet quod destructa sint scientifica, constat ex significatione Pharaonis, quod sit scientia in communi, proinde scientifica quæ sunt scientiæ; & ex significatione percuti plagis, quod sit destrui: ita se habet cum scientificis; comparantur in pueritia non alio fine, quam fine sciendi, apud Dominum ex delitiis & affectione veri: scientifica, quæ in pueritia comparantur sunt perplura, sed disponuntur a Domino in ordinem, ut inserviant usui, primum ut cogitare possit, dein ut usui per cogitationem sint, tandem ut fiat, nempe ut ipsa ejus vita consistat in usu,

usu, sitque vita usuum; hæc præstant scientifica quæ haurit in pueritia, absque illis nusquam Externus ejus homo conjungi potest cum Interno, & simul fieri usus; cum homo sit usus, hoc est, dum omnia cogitat ex fine usus, & omnia facit ob finem usus, si non per manifestam reflexionem usque per tacitam ex indole inde acquisita, tunc scientifica, quæ inserviverunt primo usui, ut rationalis fiat, destruuntur, quia non amplius magis inserviunt, & sic porro: hæc sunt, quæ hic intelliguntur, per quod Jehovah percussit Pharaonem plagis magnis.

1488. Et domum ejus, quod significet quæ collegit, constare potest a significatione domus, quod hic sint scientifica quæ colliguntur; scientifica colligere, & per illa exstruere Externum hominem, ac ædificare illum, non dissimiliter se habet, ac domum ædificare, quare etiam per ædificare, & ædificare domos, in Verbo passim similia significantur, ut apud Esaiam, “Ego creans cœlos novos, & terram novam, *Ædificabunt Domos*, & inhabitabunt; & plantabunt vineas, & comedent fructum illarum, non *Ædificabunt*, & alius inhabitabit,” LXV: 17, 21, 22. domus hic ubi sapientia & intelligentia, ita ubi cognitiones boni & veri, nam de Regno Domini agitur, nempe de novis cœlis & nova terra: apud Jeremiam, “*Ædificate Domos*, & inhabitate, & plantate hortos, & comedite fructus illorum,” XXIX: 5. similiter: apud Davidem, “Beatus vir qui timet Jehovah, præceptis Ipsius delectatur valde; opes & divitiæ in *Domo* illius, & justitia illius stans in perpetuum,” Psalm: CXII: 1, 3. ubi opes & divitiæ pro opibus & divitiis sapientiæ & intelligentiæ, ita pro cognitionibus, quæ in domo ejus, hoc est, apud illum. Domus in contrario sensu, apud Zephaniam, “Visitabo super dicentes corde suo, non benefecit Jehovah, & non malefecit, & erunt opes eorum in direptionem, & *Domus* eorum in desolationem, & *Ædificabunt domos*, & non inhabitabunt, & plantabunt vineas, & non bibent vinum,” I: 12, 13. apud Haggæum, “Ascendite in montem, & adducite lignum, & *ædificate domum*: spectare ad multum, & ecce in parum; & induxistis in *domum*, & difflavi id; propter quid, dictum Jehovah, propter Domum meam, quæ illa deserta, & vos currentes, quilibet ad *Domum* suam; propterea sunt super vobis clausi cœli a rore,” I: 8, 9, 10. domus pro scientificis, per quæ, media ratiocinatione, falsa: apud Esaiam, “Væ adjungentibus *Domum domui*, agrum agro appropriquare faciunt, usque ut non locus, & habitetis soli in medio terræ: si non *Domus* multæ in desolationem erunt, magnæ, & bonæ, absque habitatore; vinea Jehovahæ domus Israelis,” V: 8, 9. etiam pro scientificis, per quæ falsitates. Apud Amos, “Ecce Jehovah præcipiens, & percutiet *Domum* magnam rimis, & *Domum* parvam rupturis, num current in petra equi, num arabit bobus, quod convertisti in fel judicium, & fructum justitiæ in absinthium,” VI: 11, 12. similiter domus pro falsis & malis inde, equi pro ratiocinatione, judicium pro veris quæ convertuntur in fel, & fructus justitiæ pro bonis, quæ convertuntur in absinthium. Ita passim in Verbo Domus pro mentibus humanis, in quibus erit intelligentia & sapientia; hic

hic domus Pharaonis pro Scientificis per quæ intelligentia & sic sapientia; similia quoque significata sunt per Domum, quam ædificavit Salomo filiæ Pharaonis, 1 Reg: vii: 8. seq: quia domus pro mentibus, in quibus intelligentia & sapientia, & quibus affectiones quæ sunt voluntatis, ideo vox domus in Verbo latæ significationis est, sed quid significat in specie, constare potest ab illis de quibus prædicatur; ipse homo quoque appellatur domus.

1489. Propter verbum Sarai uxoris Abrami, quod significet propter verum adjungendum cœlesti, constat a significatione uxoris, proinde Sarai uxoris, quod sit verum adjungendum cœlesti, de quo supra ad vers: 12. Ita se res habet, nisi scientifica, quæ usum præstiterunt in pueritia, ut rationalis fiat homo, destruantur, sic ut nihili sint, nusquam potest verum conjungi cœlesti; scientifica illa prima sunt ad plurimam partem terrestria, corporea, mundana, utcunque præcepta sunt Divina quæ puer haurit, usque non aliam ideam habet de illis, quam ex talibus scientificis, quare quamdiu adhærent infima illa scientifica, ex quibus ideæ, non elevari mens potest: apud Dominum similiter, quia natus ut alius homo, & instruendus ut alius, sed secundum ordinem Divinum, qui talis, ut dictum: describitur in his quæ de Abramo in Ægypto, ordo Divinus, quomodo Externus homo conjungitur Interno apud Dominum, ut etiam Externus fieret Divinus.

1490. Vers: 18. *Et vocavit Pharaon Abramum, & dixit, quid hoc fecisti mihi, quare non indicasti mihi, quod uxor tua illa.* Et vocavit Pharaon Abramum, significat quod Dominus recordatus: & dixit quid hoc fecisti mihi, significat quod Ipsi indoluit: quod uxor tua illa, significat cum nosset, quod non aliud verum habere deberet quam quod conjungeretur cœlesti.

1491. Quod vocavit Pharaon Abramum, significet quod Dominus recordatus, constare potest a significatione Pharaonis quod sit scientia; ipsa scientia, seu ipsa scientifica quæ Dominus hausit cum puer, hic appellantur Pharaon, ita est ipsa scientia quæ ita alloquitur Dominum, seu Jehovah per scientiam; inde patet, quod hæc significant, quod Dominus recordatus; animadvertentia venit per scientiam, ita per Pharaonem, per quem significatur, ut dictum, scientia.

1492. Quod dixit, quid hoc fecisti mihi, significet quod Ipsi indoluit, constare quoque potest ex ipsa indignatione, in qua hæc dicta, ipsa indolentia inde ita exprimitur; sensus internus talis est, ut ipsa affectio, quæ latet in verbis, sit, quæ internum sensum constituit, ad verba literæ non attenditur, sunt illa sicut nulla forent; affectio, quæ in his verbis, est indignatio quasi scientiæ, & indolentia Domini, & quidem indolentia inde, quod destruerentur ita scientifica, quæ cum oblectamento, & delitiis hausit; se habet hoc sicut dum infantes aliquid amant, quod parentes vident illis noxium, cum illis aufertur, quod id illis dolori sit.

1493. Quod uxor tua illa, significet quod non aliud verum habere deberet, quam quod conjungeretur cœlesti, constat ex significatione uxoris, quod sit verum quod conjungendum cœlesti, de qua supra ad vers: 12. describitur hic, ut dictum, ordo quo processit Dominus ad intelligentiam, & sic ad sa-

pietiam, ut totus, sicut erat quoad Essentiam Divinam, etiam fieret quoad Humanam, Ipsa Sapientia.

1494. Vers: 19. *Quare dixisti, soror mea illa, & accepissam illam mihi in mulierem; & nunc, ecce uxor tua, accipe & vade.* Quare dixisti soror mea illa, significat quod non aliud tunc nosset, quam quod intellectuale verum haberet: & accepissam illam mihi in mulierem, significat quod sic violare potuisset verum, quod conjungeretur cœlesti: & nunc ecce uxor tua, accipe, & vade, significat quod conjungeretur verum cœlesti.

1495. Quare dixisti soror mea illa, quod significet quod non aliud tunc nosset, quam quod intellectuale verum haberet, constat ex significatione sororis, quod sit verum intellectuale, tum ex eo quod ita dixerit, ut constat ex vers: 13. quod factum ob finem, ne cœleste violaretur, sed salvaretur: ex his patet, quod Dominus puer, cum scientifica hauerit, omnium primo non aliter nosset, quam quod scientifica solum forent ob intellectualem hominem, seu ut ex illis vera cognosceret, sed quod fuissent, ut perveniret ad cœlestia, postea detectum est; & hoc factum ne cœlestia violarentur, sed ut salvarentur; progressio est, dum instruitur homo, a scientificis ad vera rationalia, porro ad vera intellectualia, & demum ad vera cœlestia, quæ significantur hic per uxorem; si procedatur a scientificis & veris rationalibus ad vera cœlestia absque mediis veris intellectualibus, violatur cœleste, quia non datur nexus verorum rationalium, quæ ex scientificis, cum veris cœlestibus, nisi per vera intellectualia, quæ sunt media; quid vera cœlestia, & quid vera intellectualia, videbitur in mox sequentibus. Ut sciatur quomodo hæc se habent, aliquid de ordine dicendum; ordo est, quod cœleste influet in spirituale & id sibi adaptabit; spirituale sic influet in rationale & id sibi adaptabit; rationale sic in scientificum & id sibi adaptabit; cum vero homo in prima pueritia instruitur, tunc quidem similis ordo est, sed apparet aliter, nempe quod a scientificis progrediatur ad rationalia, ab his ad spiritualia, & sic tandem ad cœlestia; quod ita appareat, est causa, quia ita aperienda est via cœlestibus, quæ sunt intima; omnis instructio est solum aperitio viæ, & sicut aperitur via, seu quod idem est, sicut aperiuntur vasa, ita influunt, ut dictum, ordine, a cœlestibus spiritualibus rationalia, in hæc cœlestia spiritualia, & in hæc cœlestia; hæc continuo occurrunt, & quoque præparant sibi, ac formant vasa, quæ aperiuntur; quod etiam constare potest ex eo, quod scientificum & rationale in se mortuum sit, & quod vivere videatur, hoc habeat ab interiori vita quæ influet; hoc manifestum cuique potest esse a cogitatione & facultate judicandi, in his omnia arcana artis & scientiæ analyticæ latent, quæ tot sunt, ut nusquam quoad unam myriadis partem queant explorari, nec solum apud hominem aduatum, sed etiam apud pueros omnis eorum cogitatio & omnis inde loquela est illis plenissima, tametsi homo, etiam doctissimus, id nescit, quod nusquam esse potuisset, nisi cœlestia & spiritualia, quæ intus, occurrerent, influerent, & omnia illa producerent.

1496. Quod accepissam illam mihi in mulierem, significet quod sic violari potuisset

potuisset verum, quod conjungeretur cœlesti, constare potest ab illis quæ nunc dicta sunt, tum ab illis quæ supra ad vers: 13. quod verum conjungeretur cœlesti, ita se habet; verum in se spectatum, quod a pueritia discitur, non est nisi vas aptum cui cœleste insinuari possit; verum a se non habet aliquam vitam, sed a cœlesti quod influit; cœleste est amor & charitas, omne verum est inde; & quia omne verum est inde, non est aliud quam quoddam vas; ipsa vera quoque ita perspicua sistuntur in altera vita, ibi nusquam spectantur vera a veris, sed a vita quæ in illis, hoc est, a cœlestibus, quæ sunt amoris & charitatis in veris, ex illis vera fiunt cœlestia, & appellantur vera cœlestia; ex his nunc constare potest, quid verum intellectuale, tum quod verum intellectuale aperuerit viam ad cœlestia apud Dominum. Aliud est verum scientificum, aliud verum rationale, & aliud verum intellectuale, succedunt sibi; verum scientificum est scientiæ; verum rationale est verum scientificum ratione confirmatum; verum intellectuale est conjunctum cum perceptione interna quod ita sit; hoc apud Dominum fuit in pueritia, & apud Ipsum aperuit viam ad cœlestia.

1497. Quod nunc ecce uxor tua, accipe & vade, significet quod conjungeretur verum cœlesti, constat ex significatione uxoris, quod sit verum quod conjungendum cœlesti, ut ostensum supra ad vers: 11 & 12, & ex illis, quæ nunc dicta sunt.

1498. Vers: 20. *Et præcepit super illo Pharaô viris, & dimiserunt illum, & uxorem illius, & omnia quæ illi.* Præcepit super illo Pharaô viris, significat quod scientifica reliquerint Dominum: & uxorem illius, significat quod vera cœlestibus conjuncta: & omnia quæ illi, significat omnia quæ verorum cœlestium essent.

1499. Quod præcepit super illo Pharaô viris, significet quod scientifica reliquerint Dominum, constat ex significatione Pharaonis, quod sit scientia; tum ex significatione virorum, quod sint intellectualia, ut ostensum prius n: 158. hic quia prædicantur de Pharaone seu scientia, viri significant adæquata. Quod scientifica reliquerint Dominum, ita se habet, cum cœlestia conjunguntur veris intellectualibus, & hæc fiunt cœlestia, tunc omnia quæ inania sunt, ex se dissipantur, cœleste hoc secum habet.

1500. Quod uxorem illius, significet quod vera cœlestibus conjuncta, nempe quod scientifica reliquerint illa, constat ex significatione uxoris, quod sit verum conjunctum cœlesti, de qua supra; ut & ex illis quæ modo dicta sunt; inania scientifica relinquunt cœlestia, sicut solent vana sapientiam; sunt quasi crustacea seu squammosa, quæ se sponte separant.

1501. Quod omnia quæ illi, significant omnia quæ verorum cœlestium essent, inde nunc sequitur.

1502. Ex his nunc patet, quod peregrinatio Abrami in Ægypto nihil aliud representet & significet quam Dominum, & quidem Ipsius instructionem in pueritia; quod confirmatur etiam per id, quod dictum apud Hoscheam, "Ex Ægypto vocavi filium meum," xi: 1. Matth: 11: 15. adhuc ex illo, quod dicitur apud Moysen, "Habitatio filiorum Israelis, qui habitaverunt in

“Ægypto, triginta anni & quadringenti anni: & factum est a fine triginta
 “& quadringentorum annorum; & factum in eodem die hoc, egressi omnes
 “exercitus Jehovæ e terra Ægypti,” Exod: xii: 40, 41. qui anni non
 fuerunt ab ingressu Jacobi in Ægyptum, sed a peregrinatione Abrami in Æ-
 gypto, ex qua fuerunt 430 anni; sic per Filium ab Ægypto apud Hoscheam
 xi: 1. significatur hic in sensu interno Dominus: & adhuc per id confirma-
 tur, quod per Ægyptum in Verbo non aliud significetur quam scientia, ut
 ostensum n: 1164, 1165. n: 1462. Et quod hæc arcana contineantur con-
 stare quoque potest ex eo, quod similia dicantur de Abramo cum peregrina-
 tus in Philistæa, quod nempe uxorem suam dixerit sororem, Gen: xx: 1 ad f.
 & similia de Isaco, cum quoque is peregrinatus in Philistæa, quod uxorem
 suam dixerit sororem, Genes: xxvi: 6 ad 13. quæ nusquam relata fuissent
 in Verbo, & fere cum similibus circumstantiis, nisi arcana hæc inibi recondi-
 ta laterent: præter quod Verbum Domini sit, quod nusquam aliquam vitam
 habere potest, nisi sensus internus sit, qui Ipsum spectat. Arcana quæ in his
 ut & in illis, quæ de Abramo & Isaco in Philistæa, recondita latent, sunt,
 quomodo Humana Domini Essentia conjuncta fuerit Ipsius Divinæ, seu quod
 idem, quomodo Dominus quoad Humanam Ipsius Essentiam quoque factus
 Jehovah; quodque inauguratus a pueritia, de qua inauguratione hic agitur.
 Præterea hæc quoque involvunt arcana plura, quam usquam homo possit cre-
 dere; sed quæ dici possunt, sunt tam pauca ut vix aliquid: præter arca-
 nissima de Domino, etiam involvunt arcana de instructione & regeneratione
 hominis, ut fiat cœlestis; tum quoque de instructione & regeneratione homi-
 nis ut fiat spiritualis; nec solum de hominis in particulari, sed etiam de Ec-
 clesiæ in communi: tum etiam involvunt arcana de instructione infantum in
 cœlo; verbo de omnium, qui fiunt imagines & similitudines Domini: hæc
 nusquam patent in sensu literæ, ex causa quia historica offundunt & obtene-
 brant, sed in sensu interno.



Continuatio de perceptionibus; & de sphæris in altera vita.

1504. *QUOD in altera vita cognoscatur ad primum adventum, qua-
 lis alter est, tametsi nihil loquatur, dictum est; ex quibus sciri
 potest, quod interiora hominis in quadam ignota activitate sint, & quod
 exinde percipiatur spiritus, qualis est; quod ita sit, constare potuit ex
 eo, quod activitatis hujus sphæra, non solum in longinquum se extendat,
 sed etiam quod quandoque, cum Dominus permittit, vario modo sensibilis
 sistatur.*

1505. *Quomodo comparantur hæc sphæra, quæ tam sensibiles sunt in
 altera*

altera vita, etiam informatus sum; ut ad captum dicatur, sit pro exemplo, qui de semet suaque excellentia præ aliis captavit opinionem, is imbutur tandem tali habitu & quasi natura, ut ubicunque vadit, & alios spectat, cumque iis loquitur, se intueatur; hoc primum manifeste, dein non manifeste, ut is non sciat, sed usque regnat, sicut in singulis ejus affectionis & cogitationis, ita in singulis gestus & in singulis loquelæ; hoc homines in aliis possunt videre; tale est quod facit sphaeram in altera vita, quæ percipitur, sed usque non sæpius, quam quoties Dominus concedit. Ita se habet cum aliis affectionibus, quare sphaeræ totidem sunt, quot affectiones, & quot affectionum compositiones, quæ innumerabiles; est sphaera quasi imago ejus extensa extra illum, & quidem imago omnium, quæ apud illum; sed quod sistitur videndum aut percipiendum in mundo spirituum, est modo commune quid; qualis autem est quoad particularia, hoc noscitur in cælo; at qualis quoad singularia, nemo novit quam Dominus solus.

1506. Ut sciatur quales sphaeræ sunt, aliqua ab experientia licet afferre. Quidam spiritus, qui dum vixit in corpore, mihi notus fuit, & cum eo loquutus, postea multoties apparuit inter malos, is quia multam de se opinionem habuit, sphaeram excellentiæ præ aliis sibi comparavit; & quia talis, subito aufugiebant spiritus, sic ut nullus appareret, quam is solus, qui tunc implebat totam sphaeram circumcirca, quæ fuit intuitiva sui; mox destitutus quoque a sociis in alium statum lapsus est; qui enim a societate sua, in qua est, destituitur in altera vita, sit primum sicut semimortuus, vita modo ejus tunc sustinetur ab influxu cæli in interiora ejus, tunc lamentari cæpit, & cruciari: dictum postea ab aliis spiritibus, quod præsentiam ejus, quia aliis major esse vellet, sufferre non potuerint; tandem associatus aliis evectus in altum, & sic visus sibi quod solus gubernaret universum, nam in tantum amor sui insufflat cum relinquitur sibi, dein coniectus est inter infernales; talis sors manet illos, qui se majores aliis esse putant; amor sui præ omni alio amore, contrarius est amoris mutuo, qui est vita cæli.

1507. Quidam in vita corporis magnus & sapiens sibi visus præ aliis, alioquin probus, non ita alios contemnens præ se; sed quia in dignitate natus, sphaeram supereminentiæ & auctoritatis contraxit: talis ad me venit, & diu nihil loquutus, sed animadverti quod sicut nimbo circumfusus esset, qui progrediens ab illo obvelare incepit spiritus; ex quo spiritus cæperunt angere; inde loquuti mecum, dicebant, quod nequaquam adesse possent, se privari omni libertate, sicut quod non ausint quicquam dicere; cæpit is quoque loqui, & cum illis, vocans eos suos filios, quandoque instruens, sed cum auctoritate

toritate quam sibi attraxerat : inde constare potuit, qualis sphaera auctoritatis est in altera vita.

1508. Multoties observare datum, quod, qui in mundo summa dignitate praediti fuerunt, inde non potuerint aliter quam sibi auctoritatis sphaeram attrahere, ac ideo illam non occultare nec rejicere in altera vita, qui illorum fide & charitate donati fuerunt, sphaera illorum auctoritatis cum sphaera bonitatis mirabiliter conjungitur, ut non alicui molesta sit, imo etiam illis species subordinationis correspondentis a spiritibus moratis praestatur ; sed illis non est sphaera imperandi, modo sphaera naturalis quia tales nati, quam dein post temporis moram exuunt, quia boni, & exuere student.

1509. Fuerunt apud me per aliquot dies tales spiritus, qui dum vixerunt in mundo, nihil societatis bono sed sibi studuerunt, ad functiones in Republica inutiles, quique pro fine habuerunt solum opipare vivere, splendide vestiri, ditescere, assuesacti simulationibus & modis se insinuandi varia assentatione & affectatione officiorum, solum ut viderentur, & administrarent domini bona, cum despectu aspicientes omnes qui in seriis functionibus ; quod in aulis fuerint, perceptum : illorum sphaera fuit, quod tollerent mihi omne studium, & mihi inferrent molestiam agendi & cogitandi seria, vera & bona, tam gravem, ut tandem vix scirem quid facerem : tales cum inter spiritus veniunt, iis inducunt similem torporem ; sunt in altera vita inutilia membra, & rejiciuntur ubicunque veniunt.

1510. Unusquisque spiritus, & magis unaquævis societas spirituum, suam sphaeram habet ex principiis & persuasionibus capitis, quæ sphaera est principiorum & persuasionum ; genii mali habent sphaeram cupiditatum : sphaera principiorum, & persuasionum talis est, ut cum agit in alium, faciat sicut vera sint falsa, & excitat omnia confirmantia, sic ut inducat credere, quod falsa sint vera, & mala sint bona : inde constare potuit, quam facile homo in falsis & malis confirmari possit, nisi credat veris quæ a Domino ; tales sphaeræ sunt densiores secundum falsitatem naturam : hæ sphaeræ nullatenus concordare possunt cum sphaeris spirituum qui in veris ; si approximant, oritur repugnantia ; si sphaera falsi ex permissione praevalet, boni in tentationem veniunt, inque anxietatem. Percepta quoque est sphaera incredulitatis, quæ talis, ut nihil credant, quæ dicuntur, vix quod iis fistitur videndum : sphaera quoque illorum, qui nihil credunt, nisi quæ sensibus capiunt. Visus mihi quoque quidam, indutus obscuro, sedens ad molam, & quasi molens farinam, & a latere visa specula parva, vidi postea quædam producta ex phantasia sed quæ aerea ; miratus quis esset, sed venit ad me, & dixit, quod is esset, qui ad molam sedit, & quod habuerit

habuerit tales ideas, quod omnia & singula essent modo phantasia, & nihil reale, quare talis factus.

1511. A multa experientia mihi notum factum est, ac ita notum, ut nihil notius, quod spiritus, qui in falsis sunt, influant in cogitationem, & persuadeant prorsus sicut falsum esset verum, sic ut nullatenus aliter apparere possit, & hoc ex sphaera eorum. Similiter genii, qui in malis sunt, ita influunt in voluntatem, & efficiunt prorsus sicut malum esset bonum: sic ut nullatenus aliter sentiri possit, & hoc quoque ex sphaera eorum; influxus illorum & horum millies datum percipere manifeste, tum a quibus, ut & quomodo angeli a Domino illa removerint, præter plura quæ speciatim non ita dici possunt. Inde, ita pro certo, ut nihil certius, mihi constare potuit, unde falsa & mala apud hominem; & quod ex principiis falsi, & ex cupiditatibus mali, tales sphaeræ, quæ post vitam corporis manent, & se tam evidenter manifestant.

1512. Sphaeræ phantasiarum, cum sistuntur videndæ, apparent sicut nubes, secundum phantasiæ qualitatem, magis & minus densæ: est nimboſa quædam petra sub pede sinistro, ubi antediluviani, sub qua degunt; nimboſum illud oritur ex phantasiis illorum, quo distinentur ab omnibus cæteris in altera vita. Ex illis, qui in odio & vindictis vixerunt, exhalant tales sphaeræ, ut deliquium causentur, utque vomitum excitent: sphaeræ tales sunt quasi venenatæ; quæ quantum venenatæ, & quam crassæ explorari solet per quasi fascias obscure cæruleas, ut hæc evanescunt, etiam sphaera diminuitur.

1513. Quidam ex illis qui tepidi vocantur, ad me venit, se gerens tanquam respuerit, nec sentiebam dolum, tametsi cogitarem quod intus recondideret; sed spiritus dicebant, quod non sufferre possent ejus præsentiam, & quod sentirent apud se quasi effectum, qualem solent homines habere ad vomitum, & quod inter tales esset qui exspuendi: is postea nefanda loquutus, nec desistere potuit, quomodocunque persuadebatur, quod non ita loquendum.

1514. Sphaeræ quoque sistuntur sensibiles per odores, quos spiritus multo exquisitius sentiunt, quam homines: sphaeris enim, quod mirum, correspondent odores. Qui studio simulatorio indulserunt, & inde naturam contraxerunt, cum sphaera eorum vertitur in odorem, est nidor vomitalis. Qui studuerunt eloquentiæ eo fine, ut omnia sint in sui admirationem, eorum sphaera cum vertitur in odoriferam, est quasi odor panis uſti. Qui meris voluptatibus indulserunt, & in nulla charitate & fide fuerunt, odor sphaeræ eorum est excrementitius. Similiter illorum, qui in adulteriis vitam transegerunt, quorum odor est adhuc graveolentior. Qui in gravi odio & vindicta, & in crudelitate vixerunt, eorum sphaera
cum

cum vertitur in odores, est fætor cadaverosus. Fætor murium spargitur ab illis qui sordide avari fuerunt. Fætor pediculorum domesticorum ab illis, qui persequuntur innocentes. Odores hi non sentiri possunt ab aliquo homine, nisi cui apertæ sunt sensationes interiores, ut simul cum spiritibus sit.

1515. Sphæra fætoris percepta alicujus fæminæ, quæ postea firenibus associata, & fætor iste exhalabat per aliquot dierum tempus ubicunque venit, spiritus dicebant quod fætor quasi lethalis esset, illa tamen nihil de fætoze isto sentiebat: Sirenum fætor est similis, quia interiora earum sunt spurca, sed exteriora ut plurimum decora & speciosa, de quibus n: 831. quod mirum, Sirenes in altera vita arripiunt omnia, quæ ibi sunt, & præ aliis sciunt quomodo res se habet; etiam doctrinalia, sed omnia ob finem, ut vertant in magica, & sibi arrogant imperium super alios; in affectiones bonorum intrant simulatione boni & veri, sed usque tales sunt: inde constare potest, quod doctrinale sit nihil, nisi homo ita fiat sicut docet, hoc est, nisi pro fine habeat vitam; præter quod multi inter infernales sint, qui doctrinalia præ aliis calluerunt: sed qui vitam charitatis vixerunt, omnes sunt in cælo.

1516. Loquutus cum spiritibus de sensu gustus, quem dixerunt se non habere, sed quoddam, ex quo usque cognoscunt, qualis gustus est, quam as-fimilabant odori, quem tamen describere non potuerunt: in recordationem mihi revocatum, quod gustus & olfactus in quodam tertio conveniant, ut constet quoque ab animalibus, quæ olfactu explorant victum, ex quo manifestum iis fit, num iis salubris & conveniens.

1517. Odor vinosus sentitus, & informatus quod esset ab illis, qui ex amicitia, & amore licito, adblandiuntur, sic ut adblandimentis quoque verum insit: hic odor est cum multa varietate, esque ex sphæra pulchri formalis.

1518. Cælestes angeli, cum apud cadaver mortui hominis, qui resuscitandus, sunt, odor cadaveris vertitur in odorem aromaticum, quo percepto, mali spiritus non possunt approximare.

1519. Sphæra charitatis & fidei, cum sicut odores, percipiuntur, sunt jucundissimæ; sunt odores amæni, sicut florum, liliorum, aromatum varii generis, cum indefinita varietate. Præterea etiam sphæra angelorum fi-suntur quandoque visibiles, sicut atmosphæra seu auræ, quæ tam pulchræ, tam amænæ, & tam variæ sunt, ut nusquam describi possint.

1520. Sed quæ de perceptibilitate interiorum spiritus per sphæras extra illum extensas & propagatas, ut & per odores, dicta sunt, sciendum quod hæc non continue existant; præter quod temperentur diversimode a Domino, ne spiritus semper pateant coram aliis, quales sunt.

GENESEOS,

G E N E S E O S,

CAPUT DECIMUM TERTIUM.

De Luce, in qua vivunt Angeli.

1521. **Q**UOD Spiritibus & Angelis omnis sensus, præter gustum, multo exquisitior & perfectior sit, quam usquam homini, multis mihi manifestatum est; se non modo mutuo vident, & inter se conversantur, Angeli in summa felicitate ex amore mutuo, sed etiam plura sunt quæ ibi vident, quam usquam homo possit credere; est mundus spirituum, & sunt cæli, pleni repræsentativis, qualia visa prophetis, tantis, ut si modo aperiretur alicui visus, & per aliquot horas introspeceret, non potuisset non obstupescere. Talis est Lux in Cælo, ut incredibiliter superet lucem ipsam meridianam mundi solaris; sed illis nulla est lux ex hoc mundo, quia supra aut intra sphaeram istius lucis sunt, verum est Lux a Domino, Qui illis est Sol. Lux mundi etiam meridianæ est Angelis sicut densa tenebrositas; cum datur illis spectare in lucem illam est sicut spectarent meras tenebras, quod ab experientia datum scire; inde quæ differentia inter lucem cæli & lucem mundi sit, constare potest.

1522. Lucem, in qua vivunt spiritus & angeli, toties vidi, ut tandem non miratus, quia familiare factum; sed omnem experientiam adducere, nimis prolixum foret, quare licet modo hæc pauca.

1523. Ut scirem qualis lux, aliquoties abductus sum in mansiones ubi spiritus boni & angelici, & ibi non solum illos vidi, sed etiam illa quæ ibi: visi etiam infantes & matres in luce tanti candoris & splendoris, ut candidius nusquam dari possit.

1524. Inopinato decidit flammeum intensum ante oculum, quem valde perstrinxit, non solum oculi visum, sed etiam interiorem; mox apparuit obscurum quoddam ut nubes opaca, in qua quasi terrenum; cumque mirarer, mihi scire datum, quod lux apud Angelos in cælo tanta sit respective ad lucem in mundo spirituum, tametsi spiritus in luce vivunt, sed usque quod talis differentia sit; & quod sicut lux, ita quoque habeat se intelligentia & sapientia Angelorum præ intelligentia & sapien-

tia spirituum ; & non solum intelligentia & sapientia, sed & omnia quæ sunt intelligentiæ & sapientiæ, ut loquela, cogitatio, gaudia, felicitates, nam hæc correspondent luci ; inde constare mihi quoque potuit, quantæ & quales perfectiones angelorum sunt respectivè ad homines, qui in obscuro sunt præ spiritibus.

1525. Oñsum mihi Lucidum, in quo vivunt, qui ad internam quandam faciei provinciam pertinent ; erat Lucidum variatum pulchre radiis flammæ aureæ pro illis qui in affectionibus boni sunt, & Lucidum variatum radiis lucis argenteæ pro illis qui in affectionibus veri ; quandoque etiam vident cælum, sed non hoc quod coram nostris oculis apparet, sed coram illis repræsentatum stellulis pulcherrime ornatum : quod differentia lucis sit, causa est, quia omnes spiritus boni qui sunt in primo cælo, & omnes spiritus angelici qui sunt in altero cælo, & omnes angeli qui in tertio, in genere distinguantur in cælestes & spirituales ; cælestes sunt qui in amore boni, spirituales qui in amore veri.

1526. Abductus sum ab ideis particularium seu corporis, sic ut in ideis spiritualibus detinerer, tunc apparuit rutilatio viva lucis adamantinæ, & hoc satis diu, lucem non aliter possum describere, nam sicut adamantinum rutilans erat in singulis minimis ; & quando tenebar in illa luce, particularia, quæ mundana & corporea erant, percipiebam tanquam infra me, & remota ; ex quibus instructus in quanta luce sunt, qui abducti ab ideis materialibus in spiritualibus sunt. Præterea Lux spirituum & angelorum toties mihi visa est, ut paginæ implerentur, si experientiæ omnes recenserentur.

1527. Cum Domino beneplacet, spiritus boni apparent coram alijs, etiam sibi, sicut stellæ lucidæ, coruscantes secundum eorum charitatis & fidei qualitatem ; at spiritus mali instar globulorum ignis carbonarii.

1528. Vita cupiditatum & inde voluptatum apparet quandoque sicut ignis carbonarius apud spiritus malos ; in tale quasi igneum vita Amoris & Misericordiæ Domini, quæ apud eos insuit, mutatur ; vita autem phantasiarum eorum apparet sicut lumen inde, quod est obscurum ad nullam distantiam se extendens ; at vero approximante vita amoris mutui, igneum illud exstinguitur & vertitur in frigus, & lumen illud obscurum vertitur in tenebras : nam mali spiritus degunt in tenebris, & mirum, quod etiam quidam ament tenebras, & exosi sint lucem.

1529. In Cælo notissimum est, non ita in mundo spirituum, unde Lux tanta, quod nempe a Domino ; & quod mirum, Dominus apparet in Cælo tertio Angelis cælestibus ut Sol, & Angelis spiritualibus ut Luna ; ipsa origo lucis non est aliunde ; at quantum cæleste & spirituale apud Angelos,

Angelos, tantum lucis habent, & quale cæleste & spirituale, talem lucem; ita ipsum cæleste & spirituale Domini se manifestat per lucem coram visu eorum externo.

1530. Quod ita sit, constare etiam potuit unicuique ex Verbo, ut, cum Dominus manifestatus est Petro, Jacobo & Johanni, nam tunc splenduit facies Ipsi sicut Sol, & vestimenta Ipsi facta sicut Lux, Matth: XVII: 2. quod illis ita apparuerit, fuit modo, quia visus eorum interior apertus est. Apud Prophetas idem quoque confirmatur, ut apud Esaiam, ubi de Regno Domini in cælis agitur, "Erit lux Lunæ sicut lux Solis, & lux Solis erit septupla, sicut lux septem dierum," xxx: 26. & apud Johannem, ubi etiam de Regno Domini, quod appellatur nova Hierosolyma, "Civitas non opus habet Sole, neque Luna, ut luceant in illa; gloria enim Dei illustrat illa, & lucerna illius Agnus," Apoc: XXI: 23. & alibi, "Nox non erit ibi, neque opus habent lucerna, & luce solis, quia Dominus Deus illustrat illos," Apoc: XXII: 5. præter cum Dominus apparuit Moysi, Aaroni, Nadab, Abihu, & septuaginta Senioribus, "quod viderint Deum Israelis, sub Cujus pedibus erat quasi opus lapidis sapphiri, & quasi substantia cæli quoad munditiam," XXIV: 10. Quia Domini cæleste & spirituale coram visu angelorum externo apparet ut Sol & Luna, inde est, quod Sol in Verbo significet cæleste, & Luna spirituale.

1531. Ut confirmarer in illo, quod Dominus appareat Angelis cælestibus ut Sol, & Angelis spiritualibus ut Luna, ex Divina Domini Misericordia, aperiatur mihi visus interior eo usque, & manifeste vidi Lunam splendentem, quæ erat pluribus lunulis minoribus cineta, quarum lumen erat pæne solare, secundum illa apud Esaiam, "Erit lux Lunæ sicut lux Solis," Cap: xxx: 26. sed Solem non videre datum: Luna antrorsum ad dextrum apparuit.

1532. Ex luce Domini in Cælo apparent mirabilia, & tam innumera ut nusquam possint edici, sunt repræsentativa continua Domini & Ipsi Regni, qualia apud Prophetas, & apud Johannem in Apocalypsi, præter significativa alia; homo nusquam oculis corporis illa videre potest, sed illico dum a Domino aperitur alicui visus interior, qui est visus ejus spiritus, similia possunt sibi videnda; visiones Prophetarum non aliæ fuerunt quam aperitiones visus eorum interioris, sicut quod Johannes vidit Candelabra aurea, Apoc: I: 12, 13. & Civitatem sanctam ut purum aurum, & Luminare illius simile lapidi pretiosissimo, Apoc: XXI: 2, 10. præter multa apud Prophetas, ex quibus sciri

potest, quod Angeli non solum in summa luce vivant, sed & quod indefinita ibi sint, quæ nusquam aliquis credere possit.

1533. De innumerabilibus, quæ in altera vita apparent, antequam visus mihi apertus fuit, vix potui aliam, ac alii, fovere ideam, nempe quod lux, & talia quæ existunt ex luce, præter sensitiva, nullatenus dari potuissent in altera vita, & hoc ex Eruditorum capta phantasia de Immateriali, quod prædicant tantopere de spiritibus, & de omnibus quæ sunt vitæ illorum, ex quo non alius conceptus haberi potuit, quam quod, quia Immateriale, esset vel tale obscurum, ut nusquam capi aliqua idea posset, vel esset nullum, nam Immateriale tale involvit, cum tamen prorsus contrarium est; nisi enim Spiritus organici essent, & Angeli substantiæ organicæ, nec loqui potuissent, nec videre, nec cogitare.
1534. Quod in altera vita beneficio Lucis ab origine cælesti & spirituali a Domino, coram sensu visus spirituum & angelorum, sistantur videnda mirificissima, ut Paradisiaca, Urbes, Palatia, Habitacula, Atmosphæræ pulcherrimæ, præter alia, in continuatione de Luce, ad finem hujus Capitis, videatur.



C A P U T XIII.

1. **E**T. ascendit Abram ex Ægypto, ipse & uxor illius, & omne quod illi, & Loth cum illo, versus meridiem.
2. Et Abram gravis valde pecore, argento & auro.
3. Et ivit secundum itinera sua a meridie & usque Bethel, usque ad locum, ubi fuit tentorium illius in initio, inter Bethel & inter Ai.
4. Ad locum altaris quod fecit ibi in principio; & invocavit ibi Abram nomen JEHOVÆ.
5. Et etiam Lothio eunti cum Abramo, fuit grex & armentum, & tentoria.
6. Et non ferebat illos terra ad habitandum simul, quia fuit acquisitio illorum magna, & non potuerunt habitare simul.
7. Et fuit lis inter pastores pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi: & Canaanita & Perisita tunc habitans in terra.
8. Et dixit Abram ad Lothum, ne quæso sit contentio inter me & inter te, & inter pastores meos & inter pastores tuos, quia viri fratres nos.

9. Nonne

9. Nonne tota terra coram te, separare quæso a me, si ad sinistram & ibo dextram, si ad dextram & ibo sinistram.

10. Et sustulit Loth oculos suos, & vidit omnem planitiem Jardenis, quod tota ea irrigua, antequam perdidit JEHOVAH Sodomam & Amoram, sicut hortus JEHOVÆ, sicut terra Ægypti veniendo Zoar.

11. Et elegit sibi Loth omnem planitiem Jardenis; & profectus Loth ab oriente, & separabantur vir a fratre suo.

12. Abram habitabat in terra Canaanis, & Loth habitavit in urbibus planitiæ, & tentoriavit usque Sodomam.

13. Et viri Sodomæ mali & peccatores JEHOVÆ valde.

14. Et JEHOVAH dixit ad Abram, postquam separatus Loth ab illo, tolle quæso oculos tuos, & vide e loco quo tu ibi, versus septentrionem, & versus meridiem, & versus orientem, & versus occidentem.

15. Quia omnem terram, quam tu vides, tibi dabo illam, & semini tuo usque in æternum.

16. Et ponam semen tuum sicut pulverem terræ, quod si possit quis numerare pulverem terræ, etiam semen tuum numerabitur.

17. Surge, ambula per terram, secundum longitudinem ejus, & secundum latitudinem ejus, quia tibi dabo illam.

18. Et tentoriavit Abram, & venit & habitavit in quercetis Mamre quæ in Chebron, & ædificabat ibi altare Jehovæ.

C O N T E N T A.

1535. **I**N hoc Capite agitur de Externo Homine apud Dominum, qui conjungeretur Ipsius Interno, Externus homo est Humana Essentia, Internus est Divina: Ille repræsentatur hic per Lothum, Hic autem per Abramum.

1536. Describitur hic status Externi hominis qualis fuit in pueritia, cum primum scientificis & cognitionibus imbutus, quod pergeret inde magis & magis ad conjunctionem cum Interno, vers: 1, 2, 3, 4.

1537. Sed quod adhuc plura in Externo Ipsius Homine adessent, quæ impedirent conjunctionem, vers: 5, 6, 7. a quibus tamen separari vellet, vers: 8, 9.

1538. Quod apparuerit Domino Externus Homo qualis est in sua pulchritudine, quando conjunctus Interno: tum quoque qualis est, cum non conjunctus, vers: 10, 11, 12, 13.

1539. Promissio, quando Externus Homo conjunctus Interno, seu
Essentia

Essentia Humana conjuncta Essentiæ Divinæ Domini, quod Ipsi daretur omnis potestas, 14, 15, 16, 17.

De perceptione Domini interiori, vers: 18.

SENSUS INTERNUS.

1540. **H**istorica vera Verbi, inchoata sunt, ut dictum, Capite præcedente XII; illuc usque, seu potius ad Eberum, fuerunt Historica facta: quæ nunc de Abramo continuantur, in Sensu Interno significant Dominum, & quidem primam Ipsi vitam, qualis fuit, antequam Externus Ipsi Homo conjunctus fuit cum Interno adeo ut unam rem agerent, hoc est, antequam Externus Ipsi Homo similiter Cœlestis & Divinus factus sit. Historica sunt, quæ Dominum repræsentant, ipsa verba sunt significativa illorum, quæ repræsentantur: sed quia Historica sunt, mens legentis non aliter potest quam teneri in illis, cum primis hodie, cum plerique & fere omnes non credant dari Sensum Internum, minus in singulis verbis; & forte nec agnitori adhuc, tamen ita manifeste huc usque ostensum est; ex eo quoque, quod sensus internus appareat ita recedere a sensu literæ, ut vix cognoscatur; sed scire possunt solum inde, quod Historica nusquam possint esse Verbum, quia in illis separatim a sensu interno, non plus Divini est, quam in alio quodam Historico; at sensus internus facit, ut Divinum sit. Quod Sensus Internus sit ipsum Verbum, constat a multis quæ revelata sunt, ut "Ex Ægypto vocavi filium meum," Matth: 11: 15. præter plura alia; Ipse etiam Dominus post Resurrectionem docuit discipulos, quid apud Mosen & Prophetas scriptum fuisset de Ipso, Luc: xxiv: 27. ita quod nihil in Verbo scriptum, quod non Ipsum spectet, Ipsi Regnum, & Ecclesiam; hæc sunt spiritualia & cœlestia Verbi; at quæ sensus literæ habet, sunt ut plurimum mundana, corporea, & terrena, quæ nusquam facere possunt Verbum Domini. Hodie tales sunt, ut nihil nisi quam talia percipiant, quid spiritualia & cœlestia vix sciunt; aliter Antiquissimæ & Antiquæ Ecclesiæ homo, qui si hodie vixisset, & legisset Verbum, nihil attenderet ad sensum literæ, quem videret sicut nullum, sed ad sensum internum; mirantur valde, quod aliquis aliter percipiat Verbum: quare etiam omnes Antiquorum Libri ita scripti sunt, ut aliter ferrent in sensu interiori, quam in litera.

1541. *Et ascendit Abram ex Ægypto, ipse & uxor illius, & omne quod illi, & Loth cum illo, versus meridiem.* Hæc & sequentia hujus Capitis, in sensu interno etiam repræsentant Dominum, estque continuatio Ipsi vitæ a pueritia. Ascendit Abram ex Ægypto, significat quod a scientificis, quæ Dominum reliquerunt; Abram in sensu interno est Dominus, hic cum adhuc puer; Ægyptus, hic ut prius, scientia: ipse & uxor illius, significat cœlestia vera quæ

CAPUT DECIMUM TERTIUM. 503

quæ tunc apud Dominum : & omne quod illi, significat omnia quæ cœlestium essent : & Loth cum illo, significat sensuale : versus meridiem, significat in lucem cœlestem.

1542. Quod hæc & sequentia hujus Capitis in sensu interno etiam representent Dominum, & quod sit continuatio Ipsius vitæ a pueritia, constare potest ex illis, quæ in Capite præc : dicta & ostensa sunt, tum ex illis quæ sequuntur, cum primis ex eo quod Verbum Domini sit, & ab Ipso per cœlum descenderit, & sic quod ne quidem minimum vocis scriptum sit, quod non arcana cœlestia involvat ; quod a tali origine, nequaquam potest aliter esse : quod in sensu interno actum sit de Domini instructione, dum puer, ostensum est. Sunt binæ apud hominem, quæ faciunt ut cœlestis nequeat fieri, unum ad intellectualem ejus partem, alterum ad voluntariam, pertinet ; quod ad intellectualem, sunt scientifica inania quæ in pueritia & adolescentia haurit ; quod ad voluntariam, sunt voluptates & cupiditates, quibus favet ; illa & hæc sunt quæ impediunt, quin possit ad cœlestia pervenire ; hæc primum discutienda sunt, & cum discussa sunt, tunc primum intromitti potest in lucem cœlestium, & tandem in lucem cœlestem. Quia Dominus natus fuit sicut alius homo, & informandus sicut alius, scientifica addiscere quoque debuit, quod representatum & significatum est per Abrami peregrinationem in Ægypto ; & quod scientifica inania tandem Ipsum reliquerint etiam representatum est, per quod Pharaon præceperit super illo viris, & dimiserunt illum, & uxorem illius, & omnia quæ illi, Cap : præc : vers : 20 : quod autem voluptates, quæ sunt voluntariorum, & constituunt sensualem hominem sed extimum, etiam Ipsum reliquerint, in hoc Capite representatur per Lothum, quod separaverit se ab Abramo ; Lothus enim representat hominem talem.

1543. Quod ascendit Abram ex Ægypto, significet quod a scientificis, quæ Dominum reliquerunt, constat a significatione Abrami, quod per illum representetur Dominus ; tum a significatione Ægypti, quod sit scientia ; etiam a significatione ascendere, nam ascendere prædicatur, cum ab inferioribus, quæ sunt scientifica, emergit ad superiora quæ sunt cœlestia, quare in Verbo, ascendere ab Ægypto in terram Canaan, quod sæpe occurrit, similia involvit.

1544. Quod Abram in sensu interno sit Dominus, hic cum adhuc puer, & quod Ægyptus sit scientia, ostensum est.

1545. Ipse & uxor illius, quod significet cœlestia vera quæ tunc apud Dominum, constare potest a significatione Ipsius, nempe Abrami quod sit Dominus, & quia Dominus, est cœleste apud Ipsum ; quod homo sit, hoc habet ab illis quæ apud illum, Dominus a cœlestibus, nam Solus Cœlestis fuit, sic ut Ipsum cœleste, quare per Abramum, & magis per Abrahamum, significantur cœlestia : dein constare potest a significatione uxoris, quod sit verum adjunctum cœlesti, ut ostensum prius n : 1468 : quod sint cœlestia vera, seu vera quæ a cœlestibus, constat ex eo quod *Ipse* primum nominetur, & *uxor illius* postea ; aliud enim est cœleste verum, & aliud verum cœleste ; cœleste verum

verum est quod originem ducit a cœlesti, Verum cœleste est quod a vero, quod implantatur cœlesti per cognitiones.

1546. Et omne quod illi, quod significet omnia quæ cœlestium essent, inde nunc constat.

1547. Et Loth cum illo, quod significet sensuale, paucis indicatum est prius n: 1428. hic quia agitur in specie de Lotho, sciendum quid is repræsentat apud Dominum; Pharaon repræsentavit scientifica, quæ tandem dimiserunt Dominum; Lothi autem sensualia, per quæ intelligitur Externus homo & ejus voluptates quæ sensualium sunt, ita quæ extrema sunt, & hominem in pueritia solent captare & abducere a bonis; quantum enim homo indulget voluptatibus oriundis a cupiditatibus, tantum abstrahitur a cœlestibus quæ sunt amoris & charitatis, inest enim illis amor ex se & ex mundo, cum quibus amor cœlestis concordare nequit; sed sunt quoque voluptates, quæ prorsus concordant cum cœlestibus, quæ quoque externa specie similes apparent, de quibus videantur quæ prius n: 945, 994, 995, 997. voluptates autem oriundæ a cupiditatibus coercendæ sunt & abstergendæ, quia aditum ad cœlestia præcludunt; de his voluptatibus, non de illis, agitur in hoc Capite, per Lothum, quod se separaverit ab Abramo: & hic quod tales adessent, quæ significantur per Loth cum illo: in genere autem per Lothum significatur Externus homo, ut patebit ex sequentibus.

1548. Versus meridiem, quod significet in lucem cœlestem, constat a significatione meridiei, quod sit status lucidus quoad interiora, de qua prius n: 1458. Sunt bini status, ex quibus lux cœlestis; primus est, in quem introducit homo ab infantia; notum enim est, quod infantes in innocentia & in bonis amoris sint, quæ sunt cœlestia, in quæ primum introducuntur a Domino, & quæ reconduntur ei in usum sequentis ejus ætatis, inque usum ejus cum venit in alteram vitam; hæc sunt quæ appellantur primæ reliquæ, de quibus passim prius: alter status est, quod in spiritualia & cœlestia introducatur per cognitiones, quæ implantari debent cœlestibus ab infantia donatis: hæc apud Dominum Ipsius cœlestibus primis implantata sunt; inde Ipsi Lux, quæ hic appellatur Meridies.

1549. Vers: 2. *Et Abram gravis valde pecore, argento & auro.* Abram gravis valde pecore, significat bona quibus Dominus tunc ditatus: argento, significat vera; & auro, significat bona ex veris.

1550. Quod Abram gravis valde pecore, significet bona, constat a significatione pecoris & gregis, quod sit bonum, de qua prius, n: 343 & 415.

1551. Argento, quod significet vera, constat a significatione argenti quod sit verum: Antiquissimi compararunt bona & vera apud hominem Metallis, Bona intima seu cœlestia, quæ sunt amoris in Dominum, Auro; Vera quæ inde, Argento; Bona autem inferiora seu naturalia, Æri; Vera autem inferiora, Ferro; nec solum comparabant, sed ita quoque appellabant; inde derivatum, quod Tempora quoque assimilata fuerint eisdem Metallis, & appellata Sæcula Aurea, Argentea, Ærea, & Ferrea; nam ita sibi successerunt; Sæculum Aureum fuit tempus Antiquissimæ Ecclesiæ, quæ Cœlestis Homo; Sæ-

CAPUT DECIMUM TERTIUM. 505

culum Argenteum fuit tempus Antiquæ Ecclesiæ, quæ Spiritualis Homo; Sæculum Æris fuit tempus Ecclesiæ sequentis; cui successit sæculum Ferreum. Similia quoque significata sunt per Statuam in somnio visam Nebuchadnezar, "Cujus Caput de *Auro* bono; pectus & brachia de *Argento*; venter & femora de *Ære*; tibiæ de *Ferro*," Dan: 11: 32, 33. quod ita successura, aut quod ita successerint tempora Ecclesiæ, apud eundem Prophetam in Capite illo constat. Quod Argentum significet in sensu interno Verbi, ubicunque nominatur, Verum, & in opposito sensu Falsum, constat ex his locis; apud Esaiam, "Pro *Ære* adducam *Aurum*, & pro *Ferro* adducam *Argentum*; & pro lignis *Æs*; & pro lapidibus, *Ferrum*; & ponam censum tuum, pacem, & exactores tuos iustitiam," lx: 17. ubi patet, quid unumquodvis metallum; ibi de adventu Domini, & Ipsius Regno & Ecclesia cœlesti agitur; pro ære aurum est pro bono naturali bonum cœleste; pro ferro argentum est pro vero naturali verum spirituale; pro ligno æs est pro corporeo bono naturale bonum; pro lapidibus ferrum est pro sensuali vero naturale verum. Apud Eundem, "Heu omnis sitiens, ite ad aquas, & cui non ei *Argentum*, ite, emite, & comedite," lv: 1. cui non argentum est qui in ignorantia veri, & tamen in bono charitatis, sicut plures intra Ecclesiam, & Gentes extra Ecclesiam: apud Eundem, "Me insulæ expectabunt, & naves Tharschisch in principio, ad adducendum filios tuos e longinquo, *Argentum* eorum, & *Aurum* eorum cum illis, Nomini Jehovæ Dei tui, & Sancto Israelis," lx: 9. ibi de Ecclesia nova seu gentium in specie, de Regno Domini in universali, naves de Tharschisch pro cognitionibus, argentum pro veris, aurum pro bonis, quæ sunt quæ adducent nomini Jehovæ. Apud Ezechielem, "Accepisti vasa ornatus tui ex *Auro* meo, & ex *Argento* meo, quæ dederam tibi, & fecisti tibi imagines masculi," xvi: 17. ibi aurum pro cognitionibus cœlestium, argentum pro spiritualium. Apud Eundem, "Ornata es *Auro* & *Argento*, & vestis tua byssus & sericum, & acupictum," xvi: 13. de Hierosolyma, per quam significatur Ecclesia Domini, cujus ornatus ita describitur. Apud Eundem, "Ecce sapiens tu, ullum occultum non latuerunt te, in sapientia tua, & in intelligentia tua fecisti tibi opes, & fecisti *Aurum* & *Argentum* in thesauris tuis," xxviii: 3, 4. de Tyro, ubi manifeste quod aurum sint opes sapientiæ, & argentum opes intelligentiæ. Apud Joëlem, "*Argentum* meum, & *Aurum* meum summissis, & desiderabilia mea bona intulistis in templa vestra," iv: 5. de Tyro, Zidone & Philistæa, per quas significantur cognitiones, quæ sunt aurum & argentum, quod intulerunt in templa sua. Apud Haggæum, "Venient electio omnium Gentium, & implebo Domum hanc gloria, Mihi *Argentum*, & Mihi *Aurum*, magna erit gloria Domus hujus posterioris præ prioris," ii: 8, 9. ubi de Ecclesia Domini, de qua prædicatur aurum & argentum. Apud Malachiam, "Sedebit constans & emundans *Argentum*, & purificabit filios Levi, iii: 3. ubi de Adventu Domini. Apud Davidem, "Sermones Jehovæ, sermones puri, *Argentum* conflatum in catino terræ, fustum septies," Psalm: xli: 7. argentum purificatum septies pro veritate Divina.

T t t

Quod

Quod mandatum filiis Israelis, cum exirent Ægypto, quod " peteret mulier " a vicina sua, & ab hospita domus suæ, *vasa Argenti, & vasa Auri, & vestes, & ponerent super filiis suis, & super filiabus suis, & spoliarent Ægyptios,* Exod: 111: 22. Cap: xi: 2, 3. Cap: xii: 35, 36. quisque videre potest, quod nusquam filiis Israelis dictum fuerit ita furari, & spoliare Ægyptios, nisi repræsentarent aliqua arcana; at quæ arcana, constare potest a significatione argenti, & auri, & vestium, & Ægypti, & quod simile quid repræsentaverint, ac quod hic Abramus, quod gravis argento & auro ex Ægypto. Sicut argentum significat verum, ita in sensu opposito significat falsum, nam qui in falso sunt, putant falsum esse verum, ut quoque constat apud Prophetas; apud Moysen, " Non concupisces gentium *Argentum & Aurum,* & accipias tibi, ne forte illaqueeris illo, quia abominatio Jehovæ " Deo tui illud, detestando detestaberis illud, " Deut: vii: 25, 26. gentium aurum pro malis, & earum argentum pro falsis. Apud Eundem, " Non facietis Mecum, deos *Argenti,* & deos *Auri* non facietis vobis, " Exod: xx: 23. per quæ in sensu interno nihil aliud significantur, quam falsitates & cupiditates, falsitates sunt dñi argenti, & cupiditates sunt dñi auri. Apud Esaiam, " Die illo reprobabunt quisque *idola Argenti* sui, & *idola Auri* sui, quæ fecerunt vobis manus vestrae, peccatum, " xxxi: 7. *idola argenti & idola auri* pro similibus, quod fecerint manus vestrae pro quod ex proprio. Apud Jeremiam, " Infatuantur & stultescunt, disciplina vanitatum signum illud, " *Argentum* extensum de Tharschich, adfertur, & *Aurum* de Uphaso, opus fabri & manuum confiatoris; hyacinthinum & purpura vestis eorum, opus sapientum tota, " x: 8, 9. pro similibus, ut manifeste constat.

1552. Et auro, quod significet bona ex veris, constat ex significatione auri, quod sit cœleste bonum, seu bonum sapientiæ & amoris, ut constat ex nunc ostensis, tum ab illis quæ prius n: 113. hic quod bona ex veris, sequitur ex illis, quæ in Capite præced: quod Dominus conjunxerit verâ intellectualia cœlestibus.

1553. Vers: 3. *Et ivit secundum itinera sua, a meridie & usque Bethel, usque ad locum, ubi fuit tentorium illius in initio, inter Bethel & inter Ai.* Ivit secundum itinera sua, significat secundum ordinem: a meridie & usque Bethel, significat a luce intelligentiæ in lucem sapientiæ: usque ad locum ubi fuit tentorium illius prius, significat ad sancta quæ fuerunt antequam cognitionibus imbutus: inter Bethel & inter Ai, significat, hic ut prius, cœlestia cognitionum & mundana.

1554. Ivit secundum itinera sua, quod significet secundum ordinem, constare potest ex significatione itinerum, seu profectorum, quod sint progressiones, ulteriores, de qua n: 1457, quæ quia factæ sunt secundum ordinem, hic itinera non aliud significant. Dominus a primâ infantia secundum omnem ordinem Divinum progressus est ad cœlestia, & in cœlestia, qui ordo qualis sit, describitur per Abramum in sensu interno. Secundum talem ordinem quoque feruntur omnes, qui e novo creantur a Domino; qui tamen ordo apud homines est varius, secundum cujusvis naturam & genium; sed ordinem, quo fertur homo, dum regeneratur, nemo mortalium novit, ne quidem angeli nisi umbratilitate, sed Solus Dominus.

1455. A meridie & usque Bethel, quod significet a luce intelligentiæ in lucem sapientiæ, constat a significatione meridiei, quod sit lux intelligentiæ, seu quod idem, status lucidus quoad interiora, de qua prius n: 1458, & ex significatione Bethelis, quod sit lux cœlestis oriunda a cognitionibus, de qua prius n: 1453. Lux intelligentiæ dicitur illa, quæ comparatur per cognitiones veritatum & bonitatum fidei; Lux autem sapientiæ est vitæ, quæ inde comparatur; lux intelligentiæ spectat partem intellectualem seu intellectum, lux autem sapientiæ partem voluntariam seu vitam. Pauci, si ulli, norunt, quomodo homo ad veram sapientiam perducitur, intelligentia non est sapientia, sed ducit ad sapientiam, nam intelligere quid verum & bonum non est esse verus & bonus, sed sapere est esse; sapientia prædicatur solum de vita, quod homo talis sit; ad sapientiam seu vitam introducit per scire & nosse, seu per scientias & cognitiones; apud unumquemvis hominem sunt binæ partes, voluntas & intellectus, voluntas est primaria pars, intellectus est secundaria, vita ejus post mortem est secundum partem ejus voluntariam, non secundum intellectualem; voluntas apud hominem formatur a Domino ab infantia ad pueritiam, quod fit per insinuatam innocentiam, & charitatem erga parentes, nutrices, infantes similis ætatis, & per plura, quæ homo nescit, quæ sunt cœlestia; nisi cœlestia illa primum insinuarentur homini dum infans & puer, nusquam fieri posset homo; *sic formatur primum planum.* Sed quia homo non est homo, nisi quoque intellectu præditus sit, voluntas sola non facit hominem, sed intellectus cum voluntate; & intellectus non comparari potest nisi per scientias & cognitiones, quare a pueritia per gradus illis imbuendus, *sic formatur alterum planum.* Cum intellectualis pars instructa est scientiis & cognitionibus, cum primis cognitionibus veri & boni, tunc primum regenerari potest; cumque regeneratur, tunc a Domino vera & bona per cognitiones implantantur ejus cœlestibus quibus ab infantia a Domino donatus, sic ut intellectualia ejus unam rem faciant cum cœlestibus, quæ cum dominus ita conjunxit, donatur charitate a qua incipit agere, quæ est conscientiæ, ita primum novam vitam accipit, & hoc per gradus; lux hujus vitæ appellatur sapientia, quæ tunc primas agit & præest intelligentiæ, *sic formatur tertium planum.* Cum talis factus est homo in vita corporis, in altera vita continuo perficitur; inde constare potest, quid lux intelligentiæ, & quid lux sapientiæ.

1456. Usque ad locum, ubi fuit tentorium illius prius, quod significet sancta, quæ fuerunt antequam cognitionibus imbutus, constat a significatione tentorii, quod sint sancta fidei, de qua prius n: 414. 1452. & ex illis quæ nunc dicta sunt: ita ad cœlestia, quæ habuit Dominus antequam scientiis & cognitionibus imbutus, ut constat ab illis quæ in Cap: præc: " & transtulit Abram inde in montem ab oriente Betheli, & tetendit tentorium," vers: 8. quod fuit antequam profectus in Ægyptum, hoc est, antequam Dominus scientiis & cognitionibus imbutus fuit.

1457. Inter Bethel & inter Ai, quod significet cœlestia cognitionum & mundana, constat a significatione Bethelis, quod sit lux sapientiæ per cognitiones, n: 1453. & ex significatione Ai, quod sit lux ex mundanis, de qua quo-

T. 1. 2. significationes: mundanae quæ

que n: 1453: ex illis quæ ibi dicta sunt constare potest, qualis tunc Domini status fuit, nempe quod puerilis, qui talis est ut mundana adsint; mundana enim non discuti queunt, priusquam verum & bonum implantatur cœlestibus per cognitiones, nam homo nusquam potest distinguere inter cœlestia & mundana, priusquam scit & novit quid cœleste, & quid mundanum; cognitiones ideam communem & obscuram faciunt distinctam, & quo distinctior idea fit per cognitiones, eo magis separari possunt mundana; sed status ille puerilis est usque sanctus quia innocens, ignorantia nusquam demit sanctitatem cum in illa est innocentia, nam sanctitas habitat in ignorantia quæ innocens; apud omnes homines præter apud Dominum, sanctitas non habitare potest nisi in ignorantia, nisi in ignorantia non est sanctitas; apud ipsos Angelos, qui in summa luce intelligentiæ & sapientiæ sunt, etiam sanctitas habitat in ignorantia, norunt enim & agnoscunt, quod nihil norint ex se, sed quicquid norunt quod sit a Domino; norunt etiam & agnoscunt, quod omnis illorum scientia, intelligentia & sapientia sit sicut nihil respective ad infinitam Domini, ita quod sit ignorantia; qui non agnoscit quod infinita sint quæ non novit, præ illis quæ novit, is non potest esse in sanctitate ignorantie, in qua sunt angeli: sanctitas ignorantie non est, quod in ignorantia sit præ aliis, sed quod in agnitione quod nihil ex se sciat, & quæ non scit respective ad illa quæ scit, quod infinita sint; imprimis quod parvi faciat scientifica & intellectualia respective ad cœlestia, seu illa quæ sunt intellectus respective ad illa quæ sunt vitæ. Quod Dominum attinet, Ipse quia conjungeret humana Divinis, progressus est secundum ordinem, & nunc primum pervenit ad illum statum cœlestem, qualem habuit cum puer, in quo statu etiam mundana adsunt, inde pergendo in statum magis cœlestem, tandem in statum cœlestem infantie, in quo Humanam Essentiam plene conjunxit Divinæ.

1558. Vers: 4. *Ad locum altaris, quod fecit ibi in principio, & invocavit ibi Abram nomen Jehovah.* Ad locum altaris, significat sancta cultus: quod fecit in principio, significat quæ habuit cum puer: & invocavit ibi Abram nomen Jehovah, significat cultum internum in illo statu.

1559. Ad locum altaris, quod significet sancta cultus, constat a significatione altaris, quod sit principale repræsentativum cultus, de qua n: 921.

1560. Quod fecit in principio, quod significet quæ habuit cum puer, constat ex illis quæ dicta sunt in Cap: præc: ad vers: 8. in principio hic dicitur, & in vers: præc: in initio, quia fuit antequam Dominus scientificis & cognitionibus imbutus fuit; status omnis antequam instruitur homo est initium, & cum incipit instrui est principium.

1561. Et invocavit ibi Abram nomen Jehovah, quod significet cultum internum in illo statu, constat a significatione invocare nomen Jehovah, de qua prius n: 440 & 1455. quod hic quoque memoretur de altari, & quod dicatur quod invocaverit nomen Jehovah, similiter ac in Cap: præc: vers: 8. causa est, quod similes status sint, cum differentia, quod hic lucidus respective ad illum; cognitiones cum implantantur priori statui, de quo dictum, faciunt illum lucidum: quando conjungitur verum & bonum per cognitiones cœlestes priori,

CAPUT DECIMUM TERTIUM. 509

priori, tunc activum illius describitur ita, ipse cultus non est nisi activum quoddam existens ex cœlesti quod est intus; ipsum cœleste nusquam potest esse absque activo, cultus est activum primum, nam ita se exprimit, quia in illo gaudium percipit; omne bonum amoris & charitatis est ipsum activum essentiale.

1562. Vers: 5. *Et etiam Lotho eunti cum Abramo, fuit grex & armentum, & tentoria.* Et etiam Lotho eunti cum Abramo, significat externum hominem, qui apud Dominum: fuit grex & armentum & tentoria, significat illa quibus externus homo abundat; grex & armentum, sunt possessiones externi hominis; tentoria sunt ejus cultus, quæ se separabant ab interno.

1563. Et etiam Lotho eunti cum Abramo, quod significet Externum hominem qui apud Dominum, constat a representatione Lothi, quod sit sensualis homo, seu quod idem est, externus. Quod internum & externum sit apud unumquemvis hominem, seu quod idem, quod homo internus & externus sit, unicuique intra Ecclesiam notum est, de quibus videantur quæ prius n. 978, 994, 995, 1015. Externus homo vitam suam principaliter accipit ab Interno, hoc est, a spiritu seu ab anima ejus, inde est ipsamet ejus vita in communi, quæ vita non singulariter seu distincte recipi potest ab externo homine, nisi ejus organica vasa aperiantur, quæ erunt recipientia particularium & singularium interni hominis; vasa illa organica, quæ erunt recipientia, non aperiuntur nisi mediis sensibus, qui imprimis sunt auditus & visus, & sicut aperiuntur ita influere potest internus homo cum particularibus & singularibus; aperiuntur mediis sensibus illa per scientifica & cognitiones, tum per voluptates & jucunditates, per illa quæ intellectus sunt, per hæc quæ voluntatis: ex his constare potest, quod nusquam aliter fieri queat, quam quod apud externum hominem tunc se insinuent scientifica & cognitiones quæ non concordare possunt cum veris spiritualibus, & quod se insinuent voluptates & jucunditates, quæ non concordare possunt cum bonis cœlestibus, sicut omnia illa quæ spectant corporea, mundana & terrena ut fines, quæ cum spectantur ut fines, tunc trahunt externum hominem extrorsum & deorsum, & sic remonent ab interno; quare nisi talia prius discutiantur, nequaquam potest internus homo concordare cum externo, ideo antequam concordare potest internus homo cum externo, talia prius removenda sunt. Hæc quod remota aut separata sint apud Dominum, representatur & significatur per Lothi separationem ab Abramo.

1564. Fuit grex & armentum & tentoria, quod significet illa quibus externus homo abundat, constare potest a significatione gregis, armenti & tentorium, de quibus mox infra; hic significant possessiones Externi hominis; nam per Lothum, ut dictum, representatur Domini Externus homo: sunt bina apud Externum hominem, nempe quæ concordare possunt cum interno, & quæ non concordare; per gregem, armentum, & tentoria hic significantur illa, quæ non concordare possunt, ut constat ex illis quæ sequuntur, "Et fuit inter pastorem pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi."

Vers: 7.

1565. Quod

1565. Quod grex & armentum sint possessiones externi hominis, constare potest a significatione gregis & armenti, quod sint bona, de qua n: 343 & 415; sed hic quod sint illa quæ separanda, ita non bona, quia prædicantur de Lotho, qui separabatur ab Abramo; quod grex & armentum etiam sint non bona, constare potest ab his in Verbo locis, apud Zephaniam, "Perdere faciam in te, ut sine habitatore, & erit tractus maris, habitacula effossionis, & caulæ Gregis," II: 5. 7. apud Jeremiam, "Dispergam in te pastorem & Gregem, & dispergam in te agricolam & jugalem ejus, LI: 23. apud Eundem, "Ascendite ad Arabiam, & devastate filios orientis; tentoria eorum, & Greges eorum sument," XLIX: 28, 29.

1566. Quod tentoria sint ejus cultus, qui se separabat ab interno, constare potest ex significatione tentorii, quod sit sanctum cultus, n: 414. tum a representatione Lothi, quod sit externus homo, de quo tentoria seu cultus prædicantur; quod tentoria in sensu opposito significant cultum non sanctum, constare quoque ab his in Verbo locis potest; apud Hoscheam, "Urtica hæreditabit ea, vepris, in Tentoriis eorum," IX: 6. Apud Habakuk, "Vidi Tentoria Kuschianis, commotæ sunt cortinæ terræ Midianis; fluvii succensuit Jehovah," III: 7, 8. Apud Jeremiam, "Ad filiam Zionis venient pastores & greges eorum, figent contra eam Tentoria circumcirca, depascunt quisque spatium suum," VI: 3. Apud Davidem, "Percussit omne primogenitum in Ægypto, principium roborum in Tentoriis Chami," Psalm: LXXVIII: 51. Apud Eundem, "Elegi ad limen stare in domo Dei mei, præ habitare in Tentoriis impietatis, Psalm: LXXIV: 11.

1567. Vers: 6. *Et non ferebat illos terra ad habitandum simul, quia fuit acquisitio illorum magna, & non potuerunt habitare simul.* Non ferebat illos terra ad habitandum simul, significat quod illa quæ sunt coelestium interiorum non possent simul esse cum illis: quia fuit acquisitio illorum magna & non potuerunt habitare simul, significat quæ acquisita sunt ab interno homine cum illis quæ acquisita in externo, non possent concordare.

1568. Quod non ferebat illos terra ad habitandum simul, significet quod illa quæ sunt coelestium interiorum non possent simul esse cum illis, nempe cum illis quæ per Lothum hic significantur; Abram, ut dictum, repræsentat Dominum, hic Internum Ipsius Hominem, Lothus autem Externum, hic quæ ab Externo homine separanda, cum quibus Interna cohabitare non possent; sunt in Externo homine plura cum quibus Internus potest cohabitare, sicut affectiones boni & inde oriundæ jucunditates & voluptates, nam hæ sunt effectus bonorum Interni hominis & ejus gaudiorum & felicitatum, quæ cum sunt effectus, prorsus correspondent, & tunc sunt Interni hominis non Externi, nam effectus, ut notum, non est effectus sed causæ efficientis, ut pro exemplo, charitas quæ elucet ex facie, non est faciei sed est charitatis quæ intus & sic format faciem, & sistit effectum; aut sicut innocentia apud infantes, quæ in illorum vultu, gestibus, & sic in ludis mutuis inter se, non est vultus aut gestum, sed est innocentia a Domino, quæ per animam illorum influit; ita sunt effectus; sic in omnibus reliquis; ex his constat, quod multa dentur apud

apud Externum hominem, quæ cohabitare seu concordare possunt cum Interno: sed sunt quoque plura quæ non concordant, seu cum quibus cohabitare nequit Internus homo, ut sunt omnia quæ scaturiunt ab amore sui, & ab amore mundi, nam omnia quæ sunt inde, spectant se ut finem, & mundum ut finem; cum his cœlestia quæ sunt amoris in Dominum, & amoris erga proximum, concordare nequeunt, quippe hæc spectant Dominum ut finem, & Regnum Ipsius, & omnia quæ sunt Ipsius & Regni Ipsius, ut fines: fines amoris sui & amoris mundi spectant extrorsum aut deorsum; fines autem amoris in Dominum, & amoris erga proximum, spectant introrsum aut sursum; ex quibus constare potest, quod tantum discordent, ut nusquam possint simul esse: ut sciatur, quid facit correspondentiam & concordantiam Externi hominis cum Interno, & quid facit discordantiam, reflectatur solum super fines qui regnant, seu quod idem est, super amores qui regnant, nam amores sunt fines, quicquid enim amatur hoc spectatur ut finis, ita constabit qualis vita est, & qualis futura post mortem, nam ex finibus, seu quod idem est, ex amoribus qui regnant, formatur vita; vita cujusvis hominis nusquam aliud est: quæ discordant cum vita æterna, hoc est, cum vita spiritali & cœlesti, quæ est vita æterna, si non removentur in vita corporis, removenda sunt in altera vita, quæ si non removeri possunt, nusquam potest homo aliter quam infelix esse in æternum. Hæc nunc dicta sunt, ut sciatur, quod in Externo homine sint quæ cum Interno concordant, & quæ discordant, & quod illa quæ concordant nusquam possint simul esse cum illis quæ discordant; tum quod illa, quæ in Externo homine concordant, sint ab Interno homine, hoc est, per Internum hominem a Domino, sicut facies quæ elucet a charitate, seu facies charitatis, aut innocentia in infantum vultu & gestibus, ut dictum; at quæ discordant sunt hominis & ejus proprii; inde sciri potest, quid significat, quod non ferret illos terra ad habitandum simul. Hic in sensu interno de Domino agitur, & quia de Domino, etiam de omni Ipsius similitudine & imagine, nempe, de Regno Ipsius, de Ecclesia, de omni homine Regni seu Ecclesiae, quare sistuntur hic illa quæ apud homines; quæ apud Dominum, antequam ex propria potentia evicerit malum, hoc est, diabolum & infernum, ac ita Cœlestis, Divinus, & Jehovah quoque factus quoad Humanam Essentiam, se habent prædicare ad statum, in quo fuit.

1569. Quia fuit acquisitio illorum magna, & non potuerunt habitare simul, quod significant quæ acquisita sunt ab interno homine cum illis quæ acquisita in externo non possent concordare, constare potest ab illis, quæ nunc dicta sunt.

1570. Vers. 7. *Et fuit lis inter pastores pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi: & Canaanita & Perisita tunc habitans in terra.* Fuit lis inter pastores pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi, significat quod Internus homo & externus non concordarent; pastores pecoris Abrami sunt cœlestia; pastores pecoris Lothi sunt sensualia; & Canaanita & Perisita tunc habitans in terra, significant mala & falsa in externo homine.

1571. Quod fuit lis inter pastores pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi,

Lothi, significet quod Internus homo & Externus non concordarent, constat a significatione pastorum pecoris, quod sint qui docent, ita quæ cultus sunt, sicut cuius notum esse potest; quare illis confirmandis e Verbo non immorandum: hæc spectant illa quæ in Vers: præc: 5. dicta sunt tentoria, quæ quod significant cultum, ibi indicatum est; quæ dicuntur in vers: mox præc: 6. spectant illa quæ in vers: 5. dicta sunt grex & armentum, quæ quod sint possessiones seu acquisitiones, etiam ibi indicatum est: hic quoniam agitur de cultu nempe Interni hominis & Externi, qui quia nondum concordarunt, hic dicitur, quod lis fuit inter pastores, Abram enim repræsentat Internum Hominem & Lothus Externum: in cultu imprimis noscitur quæ & qualis discrepantia est inter hominem internum & externum, imo in singulis cultus, in quo cum Internus homo vult spectare fines Regni Dei, & Externus vult spectare fines mundi, inde discrepantia, quæ in cultu se manifestat, & quidem in tantum, ut discrepantiæ minimum animadvertatur in cœlo: hæc sunt quæ significantur per litem inter pastores pecoris Abrami, & pastores pecoris Lothi: causa quoque adjungitur, nempe quod Canaanita & Perisita esset in terra.

1572. Quod pastores pecoris Abrami sint cœlestia, quæ sunt Interni hominis, & quod pastores pecoris Lothi sint sensuality, quæ sunt Externi hominis, constat ab illis quæ prius dicta: per cœlestia, quæ sunt pastores pecoris Abrami, intelliguntur cœlestia in cultu, quæ sunt Interni hominis; per pastores pecoris Lothi intelliguntur sensuality quæ in cultu, quæ sunt Externi hominis, quæ non concordant cum cœlestibus cultus Interni hominis; hæc quomodo se habent, constat ab illis quæ prius ostensa sunt.

1573. Et Canaanita & Perisita tunc habitans in terra, quod significet mala & falsa in Externo homine, constare potest a significatione Canaanitæ, quod sit malum a matre hæreditarium in Externo Homine, de qua prius, n: 1444; & ex significatione Perisitæ, quod sit falsum inde, de qua in sequentibus: quod hæreditarium a matre malum fuerit apud Dominum in Externo Ipsius Homine, prius dictum videatur, n: 1414, & 1444, quod inde falsum, sequitur; ubi malum hæreditarium, ibi quoque falsum, hoc nascitur ab illo, sed falsum a malo non potest nasci, priusquam homo scientificis & cognitionibus imbutus est, malum non habet aliud in quod operetur aut influat, nisi in scientifica & cognitiones, ita malum quod est partis voluntariæ vertitur in falsum in parte intellectuâ, quare hoc falsum etiam fuit hæreditarium, quia natum ab hæreditario, non autem falsum ex principiis falsi; sed erat in Externo Homine, quod Internus Homo videre potuit quod falsum: & quia malum hæreditarium a matre fuit antequam Dominus imbutus fuit scientificis & cognitionibus, seu antequam Abram peregrinatus in Ægypto, dicitur quod Canaanita fuit in terra, non autem Perisita, Cap: præc: vers: 6; hic autem postquam scientificis & cognitionibus imbutus, dicitur quod Canaanita & Perisita habitarent in terra, ex quibus constat, quod per Canaanitam significetur malum, & per Perisitam falsum; inde etiam constat, quod memoratio Canaanitæ & Perisitæ non sit in serie aliqua historica, nam in antecedentibus & sequentibus

CAPUT DECIMUM TERTIUM. 513

quentibus nihil agitur de illis, ita quoque Cap: præc: vers: 6 ubi memoratur Canaanita; ex quo patet, quod arcanum quoddam hic lateat, quod sciri non potest, nisi a sensu interno. Quisque mirari potest, quod dicatur malum hæreditarium a matre fuerit apud Dominum, sed quia hic ita manifeste dicitur, & in sensu interno de Domino agitur, inde non dubitari potest, quin ita fuerit: nusquam enim aliquis homo nasci potest, a quodam homine, nisi trahat inde malum; sed aliud est malum hæreditarium quod ducitur a patre, & aliud quod a matre, hæreditarium malum a patre est interius & manet in æternum, nam nusquam eradicari potest, tale non fuit Domino, quoniam a Patre Jehovah natus, ita Divinus seu Jehovah quoad interna; sed hæreditarium malum a matre, est hominis externi, quod apud Dominum, & vocatur Canaanita in terra, & falsum inde Perisita. Ita natus Dominus sicut alius homo, & infirmitates habuit sicut alius homo. Quod malum hæreditarium ex matre traxerit, constat evidenter ex eo, quod tentationes subierit; nusquam aliquis tentari potest, cui nullum est malum, est malum apud hominem quod tentat, & per quod tentatur: quod Dominus tentatus, & graviores tentationes subierit, quam usquam aliquis homo quoad unam myriadis partem sustinere possit, & quod Solus sustinuerit, ac malum, seu diabolium & totum infernum propria potentia evicerit, etiam constat, de quibus Tentationibus ita apud Lucam, "Jesús ductus in spiritu in desertum, quadraginta dies tentatus a diabolo ita ut non comederit in diebus istis: postquam autem absolvit omnem Tentationem diabolus, desinit ab Ipso ad tempus; inde reversus in virtute spiritus in Galilæam," IV: 1, 2, 13, & apud Marcum, "Spiritus Jesum impellens fecit exire in desertum, & erat in deserto dies quadraginta, tentatus, & erat cum bestiis," I: 12, 13. ubi per bestias significatur infernum; præter quod usque ad mortem tentatus, ut sudores essent guttæ sanguinis, "Cumque esset in angore, intensius oravit, factus vero est sudor Ipsius, ut guttæ sanguinis descendentes super terram," Luc: xxii: 44. Nusquam aliquis Angelus potest tentari a diabolo, quia dum est in Domino, mali spiritus ne quidem e longinquo approximare possunt, illico corripuntur horrore & terrore; multo minus potuisset infernum ad Dominum, si natus fuisset Divinus, hoc est, absque malo adhærente a matre. Quod etiam Dominus portaverit iniqua & mala generis humani, est quoque communis prædicatorum formula; sed in se derivare iniqua & mala, nisi per viam hæreditariam, nusquam fieri potest; Divinum non est susceptibile mali: quapropter ut vinceret malum propriis viribus, quod nusquam aliquis homo potuit, nec potest, & sic fieret Justitia Solus, voluit nasci sicut alius homo: alioquin nec opus fuisset, ut nasceretur; nam Humanam Essentiam potuit Dominus assumere absque nativitate, sicut etiam quandoque assumpsit, cum visus Antiquissimæ Ecclesiæ, ut & Prophetis; sed ideo, ut quoque malum indueret, contra quod pugnaret, & quod vinceret, in mundum venit, & sic in se conjungeret Essentiam Divinam Essentiæ Humanæ. Sed Domino nullum malum actuale seu proprium fuit, sicut Ipse quoque dicit apud Johannem, "Quis ex vobis arguet Me de peccato," VIII: 46. Ex his nunc manifeste patet, quid significatur per, quod lis fuit inter

U u u

pastores

pastores pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi, quæ incontinenter præcedunt; causa erat, quia Canaanita & Perisita habitabat in terra.

1574. Quod Canaanita significet malum a matre hæreditarium in Externo Homine, ostensum est prius, n: 1444, quod autem Perisita significet falsum ex malo, constat ex aliis locis in Verbo, ubi Perisita nominatur, ut de Jacobo, "Dixit Jacobus ad Schimeonem & ad Levi, perturbastis me, fætere faciendo me apud habitatorem terræ, apud *Canaanitas*, & apud *Peristas*, & ego mortales numeri, & congregabunt se supra me, & percutient me, & perdar ego & domus mea," Gen: xxxiv: 30. ubi similiter per Canaanitam significatur malum, & per Perisitam falsum. Apud Josuam, "Dixit ad filios Josephi Josua, si populus multus tu, ascende tibi in sylvam, & exscindas tibi ibi in terra *Perisai*, & *Rephaim*, si angustus tibi mons Ephraim," xvii: 15. ubi per Perisæos significantur principia falsi, per Rephaim persuasiones falsi, quæ extirparent, nam mons Ephraim in sensu interno est intelligentia: in Libro Judicum, "Post mortem Josuæ, & interrogaverunt filii Israelis Jehovam, dicendo, quis ascendet nobis ad *Canaanitam*, in initio ad pugnam dum contra eum, & dixit Jehovah, Jehuda ascendet, ecce dedi terram in manum ejus: & dixit Jehuda Schimeoni fratri suo, ascende mecum in sortem meam, & pugnemus contra *Canaanitam*, & ibo etiam ego tecum in sortem tuam, & ivit cum illo Schimeon, & ascendit Jehuda, & dedit Jehovah *Canaanitam* & *Perisitam* in manum illorum," i: 2. 3. 4. 5. ubi per Jehudam quoque repræsentatur Dominus quoad cœlestia, per Schimeonem quoad spiritalia inde; Canaanita est malum, Perisita est falsum, quod evictum; hoc erat responsum seu oraculum divinum, quod ita intelligitur.

1575. Vers: 8. *Et dixit Abram ad Lothum, ne quæso sit contentio inter me & inter te, & inter pastores meos, & inter pastores tuos, quia viri fratres nos.* Dixit Abram ad Lothum, significat quod ita internus homo dixerit ad externum: ne quæso sit contentio inter me & inter te, & inter pastores meos & inter pastores tuos, significat quod nulla discordia debeat esse inter utrumque: quia viri fratres nos, significat quod in se uniti.

1576. Quod dixit Abram ad Lothum, significet quod ita internus homo dixerit ad externum, constat a repræsentatione Abrami hic quod sit Internus homo, & a repræsentatione Lothi quod Externus qui separandus; quod Abram repræsentet Internum hominem, causa est, quia est respective ad Lothum, qui est illud in Externo homine quod separandum: in Externo homine sunt, ut dictum, quæ concordant, & sunt quæ discordant, quæ discordant, hic est Lothus, quare quæ concordant sunt Abramus, etiam quæ in externo homine, nam illa unam rem constituunt cum Interno, & sunt Interni.

1577. Quod ne quæso sit contentio inter me & inter te, significet quod nulla discordia debeat esse inter utrumque, constare potest ab illis quæ prius dicta sunt. Quod concordiam seu unionem Interni Hominis cum Externo attinet, plura arcana sunt quam ut usquam edici queant; Internus Homo & Externus nusquam apud ullum hominem uniti sunt, nec uniri potuerunt, nec uniri possunt, solum apud Dominum, quare etiam in mundum venit; apud homines

homines qui regenerati sunt, apparet tanquam uniti sint, sed sunt Domini, nam quæ concordant sunt Domini, quæ autem discordant sunt hominibus. Sunt duo apud Internum Hominem, nempe cœleste & spirituale, quæ duo unum constituunt cum ex cœlesti est spirituale; vel quod idem, sunt duo apud Internum Hominem, bonum & verum, hæc duo unum constituunt cum ex bono verum; vel quod etiam est idem, sunt duo apud Internum Hominem, amor & fides, hæc duo unum constituunt cum ex amore fides; vel quod etiam est idem, sunt duo apud Internum Hominem, voluntas & intellectus, hæc duo unum constituunt, cum ex voluntate intellectus; manifestius adhuc capi potest per solem ex quo lux, si ex sole luci inest & calor & lumen sicut tempore veris, tunc omnia inde vegetantur & vivunt, at si ex sole luci non inest calor, ut tempore hyemis, tunc omnia inde torpent & moriuntur: inde constat, quid Internum Hominem constituit; quid autem Externum, inde patet; apud Externum hominem omne est naturale, ipse enim Externus homo est idem ac Naturalis homo; tunc dicitur Internus Homo uniri Externo, quando cœleste spirituale Interni Hominis influit in naturale Externi, & facit ut unum agant, inde naturale etiam fit cœleste & spirituale, sed inferius cœleste & spirituale, seu quod idem, inde Externus homo etiam fit cœlestis & spiritualis, sed exterius cœlestis & spiritualis: Internus homo & Externus sunt prorsus distincti, quia cœlestia & spiritualia sunt quæ afficiunt Internum Hominem, sed naturalia Externum; verum tametsi distincti, usque sunt uniti, nempe cum cœleste spirituale Interni Hominis influit in naturale Externi, & hoc disponit ut suum: apud Dominum Solum unitus fuit Internus Homo Externo, sed apud nullum alium hominem, nisi quantum Dominus uniit & unit; solum amor & charitas, seu bonum est quod unit, & nusquam aliquis amor & charitas, hoc est, aliquod bonum nisi a Domino: talis unio est, quæ per hæc verba Abrami intenditur, "ne quæso sit contentio inter me & inter te, & inter pastores meos & inter pastores tuos, quia viri fratres nos;" quod dicatur inter me & inter te, & inter pastores meos & inter pastores tuos, ita se habet, sicut in Interno Homine sunt duo, nempe cœleste & spirituale, quæ, ut dictum, unum constituent, ita quoque in Externo homine, cœleste ejus appellatur Bonum naturale, spirituale ejus appellatur Verum naturale; ne sit contentio inter me & inter te, spectat Bonum, ne scilicet Interni Hominis Bonum ab Externi hominis bono dissideat; & ne contentio sit inter pastores meos & inter pastores tuos, spectat Verum, ne scilicet Interni Hominis Verum ab Externi hominis Vero dissideat.

1578. Quod viri fratres nos, significet quod in se uniti, constat a significatione viri fratris, quod sit unio, & quidem unio veri & boni.

1579. Vers. 9. *Nonne tota terra coram te, separare quæso a me, si ad sinistram, & ibo dextram, & si ad dextram & ibo sinistram.* Nonne tota terra coram te, significat omne bonum: separare quæso a me, significat quod apparere nequeat nisi, quod discors est, nullum fiat: si ad sinistram, & ibo dextram & si ad dextram ibo sinistram, significat separationem.

1580. Nonne tota terra coram te, quod significet omne bonum, constat a significatione terræ in bono sensu, & hic terræ Canaanis, quod sit coeleste, proinde quod sit bonum, de qua prius n: 566, 620, 636, 662. Alloquitur hic Internus Homo Externum, sed illa quæ apud Externum discordant, sicut solet homo cum appercipit malum quoddam apud se, a quo separari vult, ut sit in tentationibus & pugnis; notum enim est illis, qui fuerunt in tentationibus & pugnis, quod appercipiant apud se quæ discordant, a quibus, quamdiu est pugna, separari nequeunt, sed usque desiderant separationem, imo quandoque adeo ut irascantur malo, & velint id expellere; hæc sunt quæ hic significantur.

1581. Quod separare quæso a me, significet quod apparere nequeat nisi, quod discors est, nullum fiat, constat ab illis quæ nunc dicta sunt, quod nempe Internus Homo velit, ut illud se separet in Externo homine quod discordat, nam, antequam separatum est, non apparere potest bonum quod continue influit ab Interno Homine, hoc est, per Internum hominem a Domino: quod autem separationem attinet, sciendum, quod non sit separatio, sed quod sit quiescentia; malum quod in Externo homine, apud nullum hominem, præter apud Dominum, separari potest, quicquid semel acquisivit homo, remanet; sed separari videtur cum quiescit, sic enim ut nullum apparet; nec quiescit ita, ut sicut nullum appareat, nisi a Domino, & cum quiescit ita, tunc primum influunt bona a Domino, & afficiunt Externum hominem: talis est status Angelorum, illi nec sciunt aliter, ac quod malum separatum sit ab illis, sed est solum detentio a malo, ita quiescentia ut sicut nullum appareat, proinde est apparentia, quod etiam sciunt Angeli cum reflectunt.

1582. Si ad sinistram & ibo dextram, & si ad dextram & ibo sinistram, quod significet separationem, constat a significatione dextræ & sinistræ; dextrum & sinistrum est nihil aliud quam respectivum quoddam, non est certa plaga, nec est certus locus, ut constare potest ex eo quod tam oriens quam occidens, tam meridies quam septentrio, possit esse a dextris, etiam a sinistris, secundum hominis aspectum; similiter se habet cum loco; terra Canaan nec dici potuit a dextra nec a sinistra, nisi respective: ubicunque Dominus est, ibi est centrum, inde dextrum & sinistrum; ita Abramus, per quem representatus Dominus, sive huc sive illuc recesserit, usque tamen representativum fuit apud illum, & quoque terra; sicut quod perinde fuerit, si Abramus fuerit in terra Canaanæ, vel si fuerit alibi; comparative sicut dignissimus ad mensam, locus ubi sedet est supremus, inde loca ad dextram & sinistram; quare ire ad dextram aut sinistram erat formula optionis, qua significata separatio.

1583. Vers: 10. *Et sustulit Loth oculos suos, & vidit omnem planitiem Jardenis, quod tota ea irrigua, antequam perdidit Jeborab Sodomam & Amoram, sicut hortus Jeboræ, sicut terra Egypti veniendo Zoar.* Et sustulit Loth oculos suos, significat quod Externus homo illuminatus ab Interno: & vidit omnem planitiem Jardenis, significat illa bona & vera quæ apud Externum hominem: quod tota ea irrigua, significat quod crescere ibi possint: antequam

quam perdidit Jehovah Sodomam & Amoram, significat hominem externum cupiditatibus mali & persuasionibus falsi destructum: sicut hortus Jehovah, significat ejus rationalia: sicut terra Aegypti veniendo Zoar, significat scientifica ab affectionibus boni. Hæc significant, quod apparuerit Domino Externus Homo, qualis est in sua pulchritudine, cum Interno conjunctus.

1584. Quod sustulit Loth oculos suos, significet quod Externus homo illuminatus ab Interno, constat a significatione tollere oculos, quod est videre; in sensu interno percipere, hic illuminari, quia prædicatur de Lotho seu Externo Homine, qui cum percipit qualis Externus homo est cum conjunctus Interno, seu qualis in sua pulchritudine, tunc est illuminatus ab Interno, estque tunc in Visione Divina, de qua hic agitur; nec dubitari potest, quin Dominus cum puer, quoad Externum Hominem multoties in tali Divino visu fuerit, quia Ipse Solus conjungeret Externum Hominem Interno; Externus Homo fuit Humana Ipsius Essentia, Internus autem Divina.

1585. Et vidit omnem planitiem Jardenis, quod significet illa bona & vera, quæ apud Externum hominem, constat a significatione planitiei & Jordanis, planities circa Jordanem in sensu interno significat Externum hominem quoad omnia ejus bona & vera: quod planities Jordanis hæc significet, inde est, quia Jordanes erat terminus terræ Canaanis; Terra Canaan, ut prius dictum est ostensum est, significat Regnum & Ecclesiam Domini, & quidem coelestia & spiritualia ejus, quare etiam appellata est Terra Sancta, & Canaan coelestis; & quia Regnum & Ecclesiam Domini, significat in sensu supremo Ipsum Dominum, Qui est omne in omnibus sui Regni & suæ Ecclesiæ; inde omnia, quæ in terra Canaan, repræsentativa fuerunt; quæ in medio terræ, seu quæ intima fuerunt, repræsentabant Internum Ipsius Hominem, ut Mons Zionis & Hierosolyma, ille coelestia, hæc spiritualia; quæ inde distabant longius repræsentabant remotiora ab internis; quæ ultima erant seu quæ termini, repræsentabant Externum hominem; termini Canaanis fuerunt plures, in genere bini fluvii Euphrates & Jordanes, tum quoque Mare, inde Euphrates & Jordanes repræsentabant Externa; hic ideo planities Jordanis significat, sicut repræsentat, omnia quæ apud Externum hominem; similiter se habet, cum Terra Canaan prædicatur de Regno Domini in Coelis, similiter cum de Ecclesia Domini in terris, similiter cum de Homine Regni seu Ecclesiæ, similiter cum abstracte de coelestibus amoris, ac ita porro: inde est, quod pæne omnes urbes, imo omnes montes, colles, valles, fluvii, & alia, in terra Canaan repræsentarent: quod fluvius Euphrates, quia erat terminus, representaret sensualia & scientifica, quæ sunt Externi hominis, ostensum est prius, n: 120; quod etiam Jordanes, & planities Jordanis, ex his locis constare potest; apud Davidem, "Deus mi, super me anima mea incurvat se, propterea recordabor Tui e *Terra Jordanis*, & Chermionim e monte exiguitatis," Psalm: XLII: 7: ubi terra Jordanis pro illo quod est humile, & sic quod distat a coelesti, sicut externa hominis ab internis. Quod filii Israelis transirent Jordanem cum intrarent in Terram Canaanem, & quod tunc divisus esset, repræsentabat quoque aditum ad Internum Hominem per Externum, etiam hominis in Regnum Domini, præter plura, Jos: III: 14 ad f. Cap: IV: 1 ad f. Et quia Externus homo con-

tinue

tinue impugnat Internum, & dominium affectat, formula prophetica facta est, *superbia* aut *elatio Jordanis*, ut apud Jeremiam, "Quomodo parem te præstabis cum equis, & in terra pacis tu confidens, & quomodo facis in *Elatione Jordanis*;" XII: 5, *elatio Jordanis* pro illis quæ sunt Externi hominis, quæ insurgunt & dominari super Internum volunt, ut sunt ratiocinia, quæ hic sunt equi, & inde confidentia: apud Eundem, "Erit Edomus in desolationem; ecce sicut leo ascendit e *superbia Jordanis* ad habitaculum Ethanis," XLIX: 17, 19. *superbia Jordanis* pro Externi hominis *elatione* contra Interni bona & vera: apud Sachariam, "Ejula abies, quia cecidit cedrus, quia magnifici vastati sunt, ejulate quercus Baschanis, quia descendit sylva munita; vox ejulatus pastorum, quia vastata est magnificentia eorum; vox rugitus leonum juvenum, quod vastata sit *Elatio Jordanis*," XI: 2, 3. Quod Jordanes fuerit terminus terræ Canaanis, constat Num: XXXIV: 12. & quod terræ Jehudæ versus orientem, Jos: XV: 5.

1586. Quod tota ea irrigua, significet quod crescere ibi possint, nempe bona & vera, constare potest ex significatione irrigui, videantur quæ prius, n: 108.

1587. Antequam perdidit Jehovah Sodomam & Amoram, quod significet hominem externum cupiditatibus mali & persuasionibus falsi destructum, constare potest a significatione Sodomæ quod sint cupiditates mali, & a significatione Amoræ quod sint persuasiones falsi; hæc enim duo sunt quæ destruunt Externum hominem, & separant ab Interno; & hæc duo fuerunt quæ destruxerunt Antiquissimam Ecclesiam ante diluvium; cupiditates mali sunt voluntatis, & persuasiones falsi sunt intellectus, quæ duo cum regnant, totus Externus homo est destructus, qui cum destructus etiam separatus est ab Interno, non quod Anima seu spiritus separetur a corpore, sed quod bonum & verum ab anima seu spiritu ejus separata sint, ut non influant nisi remote, de quo influxu, ex Divina Domini Misericordia, alibi: & quia in Genere humano Externus homo ita destructus fuit, & disruptum ejus vinculum cum Interno, hoc est, cum bono & vero, Dominus in mundum venit, ut conjungeret & uniret Externum hominem Interno, hoc est, Humanam Essentiam Divinæ. Qualis sit Externus homo, cum conjunctus Interno, hic describitur, nempe antequam perdidit Jehovah Sodomam & Amoram, quod fuerit sicut hortus Jehovah, sicut terra Ægypti veniendo Zoar.

1588. Quod sicut hortus Jehovah, significet ejus rationalia, constat a significatione horti Jehovah, quod sit intelligentia, de qua n: 100, proinde rationale, quod medium est inter hominem internum & externum; rationale est hominis externi intelligentia; hortus Jehovah dicitur, cum Rationale cœleste est, hoc est, ex origine cœlesti, ut fuit apud Antiquissimam Ecclesiam, de quo ita apud Esaiam, "Consolabitur Jehovah Zionem, consolabitur omnes vastitates illius, & ponet desertum illius tanquam Eden, & solitudinem illius sicut Hortum Jehovah; gaudium & lætitia invenietur in ea, confessio & vox cantus," LI: 3. at Hortus Dei dicitur, cum Rationale est spirituale, hoc est, ex origine spirituali, ut apud Ecclesiam Antiquam, de quo apud Ezechielem,

elem, "Plenus sapientia, & perfectus pulchritudine, in Eden *Horto Dei* fu-
" isti," xxviii: 3. Rationale hominis comparatur Horto ex repræsentativo,
quod sistitur in Cœlo; est Rationale hominis, in quod cum influit Cœleste
spirituale a Domino, quod non aliter apparet; imo etiam inde sistuntur visi-
biles paradisi, quæ omnem imaginationis humanæ ideam magnificentiæ &
pulchritudine excedunt, quod est effectus influxus lucis cœlestis spiritualis a
Domino, de quo prius, n: 1042, 1043. nec sunt amœnitates & pulchritu-
dines paradisiacæ quæ afficiunt, sed sunt cœlestia spiritualia, quæ in illis vi-
vunt.

1589. Sicut terra Ægypti veniendo Zoar, quod significet scientifica ab af-
fectionibus boni, constare potest a significatione Ægypti, de qua n: 1164,
1165. in bono sensu, n: 1462, quod sit scientia; & a significatione Zoar,
quod sit affectio boni; Zoar erat urbs non procul a Sodoma, quo etiam fugit
Loth cum per Angelos ereptus incendio Sodomæ, de quo Genes: xix: 20,
22, 30; & præterea Zoar nominatur Gen: xiv: 2, 8. Deut: xxxiv: 3.
Esai: xv: 5. Jerem: xlviii: 34. ubi quoque significat affectionem; &
quia affectionem boni, etiam in sensu opposito, quod commune, affectionem
mali. Sunt tria quæ Externum hominem constituunt, nempe Rationale, Sci-
entificum, & Sensuale externum, Rationale est interius, Scientificum est ex-
terius, Sensuale hoc est extimum; Rationale est, per quod Internus Homo con-
jungitur Externo; quale est Rationale, talis est conjunctio; Sensuale exter-
num est hic visus & auditus; sed Rationale in se nullum est, nisi affectio in-
fluat in illud, & faciat illud activum, utque vivat; inde sequitur quod tale sit
Rationale qualis Affectio; cum Affectio boni influit, tunc fit affectio boni in
rationali affectio veri; contrarium, cum affectio mali; quia scientificum se
applicat rationali, & est ejus instrumentale, sequitur etiam quod affectio in-
fluat in scientificum, & disponat; nam nusquam aliquid vivit apud Externum
hominem, quam affectio, causa est, quia Affectio boni descendit ex cœlesti,
hoc est ab amore cœlesti, qui vivificat omne in quod influit, imo etiam vivi-
ficat affectiones mali, seu cupiditates; bonum enim amoris a Domino continue
influit, & quidem per Internum hominem in Externum; sed homo qui in
affectione mali seu cupiditate est, is pervertit bonum; sed usque manet inde
vita; quod ut percipiatur, comparative videatur ex objectis quæ recipiunt
solis radios, quædam sunt, quæ pulcherrime recipiunt, & in pulcherrimos
colores vertunt, sicut Adamas, Rubinus, Hyacinthus, Sapphirus, & alii
lapides pretiosi, at sunt quæ non ita recipiunt, sed in turpissimos colores
vertunt; constare quoque ab ipsis hominum geniis potest, sunt qui bona
alius cum omni affectione recipiunt, & sunt qui vertunt in mala: inde
constare potest quid sit scientia ab affectionibus boni, quæ significatur per ter-
ram Ægypti veniendo Zoar, cum rationale est sicut hortus Jehovæ.

1590. Quod hæc significant, quod apparuerit Domino Externus Homo,
qualis est in sua pulchritudine cum Interno conjunctus, constare potest ex
sensu interno, in quo Dominus quoad Internum Hominem repræsentatur per
Abramum, & quoad Externum per Lothum. Qualis pulchritudo est Ex-
terni

terni Hominis cum is conjunctus Interno, non describi potest, quia non datur apud ullum hominem, præter apud Solum Dominum; quod apud hominem & angelum, est a Domino; duntaxat aliquantulum constare potest ex imagine Domini quoad Externum Ipsius Hominem in cœlis, videatur n: 553 & 1530: Tres cœli sunt imagines Externi Hominis Domini, quorum pulchritudo nusquam describi potest per aliquod, quod sistat ideam, qualis est, ad captum alicujus; sicut apud Dominum omne est Infinitum, ita in Cœlo omne est Indefinitum; Indefinitum cœli est imago Infiniti Domini.

1591. Vers: 11. *Et elegit sibi Loth omnem planitiem Jardenis; & profectus Loth ab oriente, & separabantur vir a fratre suo.* Elegit sibi Loth omnem planitiem Jardenis, significat externum hominem, quod talis: & profectus est Loth ab oriente, significat illa apud externum hominem, quæ recedunt ab amore cœlesti: & separabantur vir a fratre, significat quod illa separent.

1592. Elegit sibi Loth omnem planitiem Jardenis, quod significet externum hominem quod talis, constat a significatione planitiei Jordanis, de qua in vers: præc: quod sit Externus homo. Externi hominis pulchritudo describitur in vers: præc: cum conjunctus est Interno; at ejus turpitudine describitur ab hoc versu & in binis sequentibus, cum disjunctus.

1593. Et profectus Loth ab oriente, quod significet illa apud Externum hominem quæ recedunt ab amore cœlesti, constat ex significatione Orientis, quod sit Dominus, ita omne cœleste, de qua prius n: 101: & quia per Oriens significatur Dominus, inde sequitur quod Oriens hic sit Internus Domini Homo, Qui Divinus: ita quod Externus homo recederet ab Interno, significatur hic per quod Loth profectus ab oriente.

1594. Quod separabantur vir a fratre, significet quod illa separent, sequitur inde: quid vir frater, dictum est supra ad: vers: 8, nempe quod sit unio, quare separari vir a fratre est disunio. Quid disunit Externum hominem ab Interno, homo nescit, & hoc ex multiplici causa, tam quod non sciat, aut si audiverit, non credat, dari Internum hominem; quam quod non sciat aut si audiverit, non credat, amorem sui & ejus cupiditates esse quæ disuniant, tum amorem mundi & ejus cupiditates, sed non tantum ac amor sui. Quod non sciat, & si audiverit, non credat, dari Internum hominem, est ex causa, quia in corporeis & sensualibus vivit, quæ nusquam videre possunt quid interius est, interiora possunt videre quod exterius, sed nusquam exteriora quod interius; sicut visus, visus internus videre potest quid visus externus, nusquam visus externus quid visus internus; aut, intellectualem & rationale potest percipere quid & quale est scientificum, non autem vicissim; tum ex eo, quod non credat dari spiritum qui separatur a corpore dum moritur, & vix dari vitam internam, quam vocant animam, quia dum sensualis & corporeus homo cogitat de spiritu separando a corpore, obvenit ei tanquam impossibile, quia ponit vitam in corpore, seque confirmat ex eo quod etiam bruta animalia vivant, & usque non vivunt post mortem, præter plura alia; hæc omnia ex causa, quia in corporeis & sensualibus vivit, quæ vita in se spectata vix aliud est, quam vita brutorum animalium, cum sola differentia, quod homo cogitare possit, & de rebus obviis ratiocinari,

CAPUT DECIMUM TERTIUM. 521

ratiocinari, super quam facultatem præ brutis animalibus, nec tunc reflectit; sed hæc causa non ita disunit Externum hominem ab Interno, nam maxima pars hominum in tali incredulitate est, & doctissimi præ simplicibus: sed quod disunit, est principaliter amor sui, tum quoque amor mundi, sed non tantum ac amor sui; quod homo hoc nesciat, causa est, quia in nulla charitate vivit, & cum in nulla charitate vivit, tunc ei non apparere potest quod vita amoris sui & ejus cupiditatum tam contraria sit amoris cœlesti; est etiam in amore sui & ejus cupiditatibus tunc flammeum quoddam, & inde jucundum, quod ita afficit vitam, ut vix aliud sciat, quam quod ipsa felicitas æterna in eo consistat, quare etiam plures ponunt felicitatem æternam in eo, ut post vitam corporis magni fiant, & serviantur ab aliis etiam ab angelis, cum ii nulli servire velint, nisi ob causam occultam propter se ut serviantur; quod dicant se servire tunc velle Domino soli, hoc falsum est, nam qui in amore sui sunt, volunt ut etiam Dominus illis serviat, & quantum non fit, recedunt, ita in corde suo ferunt, quod ipsi Domini velint fieri & regnare super universum; quale regimen hoc foret, cum plures tales sunt, imo cum omnes, quisque cogitare potest, annon regimen infernale, ubi unusquisque se amat præ alio; hoc latet in amore sui; inde constare potest qualis est amor sui, etiam ex eo quod recondat in se odium contra omnes qui se non subjiciunt ei ut servos, & quia odium, etiam vindictas, crudelitates, dolos, & plura nefanda. Amor autem mutuus, qui solus cœlestis, in eo consistit, quod se non solum dicat, sed agnoscat & credat, quod indignissimus sit, & quod vile quoddam & spurcum, quod Dominus ex Infinita Misericordia, continue ab inferno, in quod continue se præcipitare conatur, imo cupit, subtrahat & detineat; quod agnoscet & credet, est quia verum est, non quod Dominus, nec aliquis angelus, velit, ut id agnoscat & credat ob causam ut se submittat, sed ne efferat se cum usque talis, sicut quod excrementum diceret quod sit purum aurum, aut musca latrinæ quod sit avis paradisiaca; quantum itaque homo agnoscit & credit quod sit talis qualis est, tantum recedit ab amore sui & ejus cupiditatibus, & tantum se abhorret; quantum hoc fit, tantum a Domino accipit amorem cœlestem, hoc est, amorem mutuum, qui est, ut omnibus servire velit; hi sunt, qui intelliguntur per minimos, qui in Regno Domini fiunt maximi, Matth: xx: 26, 27, 28. Luc: ix: 46, 47, 48. Ex his constare potest, quid disjungit Externum hominem ab Interno, nempe quod principaliter amor sui; & quod principaliter unit Externum hominem Interno, est amor mutuus, qui nusquam dabilis est, priusquam amor sui recedit; nam prorsus contrarii sunt. Internus homo nihil aliud est, quam amor mutuus; ipse hominis spiritus seu anima, est homo interior, qui vivit post mortem, estque organicus, nam adjunctus est corpori, cum homo vivit in mundo; homo hic interior, seu anima ejus aut spiritus, non est Internus homo, sed Internus homo est in illo, cum in illo amor mutuus; quæ sunt Interni hominis, sunt Domini, sic ut dici queat quod Internus homo sit Dominus; sed quia Dominus dat Angelo seu homini, dum vivit in amore

mutuo, proprium coeleste, sic ut ei non appareat aliter, quam quod is faciat bonum a se, inde Internus homo prædicatur de homine, sicut ejus foret; sed qui in amore mutuo est, is agnoscit & credit, quod omne bonum & verum non ejus sit, sed Domini; & quod amare possit alium sicut se, & magis, si sicut angeli, quod amare possit alium plusquam se, quod sit donum Domini, a quo dono & ejus felici tantum recedit, quantum ab agnitione, quod Domini sit.

1595. Vers: 12. *Abram habitabat in terra Canaanis, & Loth habitavit in urbibus planitie, & tentoriavit usque ad Sodomam.* Abram habitabat in terra Canaanis, significat internum hominem, quod esset in coelestibus amoris: & Loth habitavit in urbibus planitie, significat externum hominem quod esset in scientificis: & tentoriavit usque ad Sodomam, significat extensionem ad cupiditates.

1596. Abram habitabat in terra Canaanis, quod significet internum hominem, quod esset in coelestibus amoris, constat a significatione terræ Canaanis, quod sint coelestia amoris, de qua aliquoties prius.

1597. Et Loth habitabat in urbibus planitie, quod significet externum hominem quod esset in scientificis, constat a repræsentatione Lothi, quod sit Externus homo, & a significatione urbis seu urbium, quod sint doctrinalia, quæ in se non aliud sunt quam scientifica, quando prædicantur de Externo homine, cum hic separatus est ab Interno; quod urbes significant doctrinalia tam vera quam falsa, ostensum est prius, n: 402.

1598. Et tentoriavit usque ad Sodomam, quod significet extensionem ad cupiditates, constat ex significatione Sodomæ, de qua supra ad vers: 10. quod sit cupiditas: hæc correspondent illis, quæ in vers: præc: 10. dicta sunt, quod planities Jordanis tota irrigua sicut hortus Jehovæ, sicut terra Ægypti veniendo Zoar, ubi actum de Externo homine cum unitus Interno; & per terram Ægypti veniendo Zoar, significata scientifica ab affectionibus boni; hic autem quod Loth habitavit in urbibus planitie & tentoriavit usque ad Sodomam, significatur Externus homo cum non unitus Interno, & per hæc significata scientifica ab affectionibus mali seu cupiditatibus; descripta enim ibi erat pulchritudo Externi hominis cum unitus Interno, hic autem turpitudine ejus cum non unitus, & adhuc magis in sequente versu, ubi dicitur, "Et viri Sodomæ mali & peccatores Jehovæ valde." Qualis turpitudine Externi hominis est quando separatus ab Interno, unicuique constare potest ab illis quæ dicta sunt de amore sui & ejus cupiditatibus, quæ principaliter disuniant; quanta est pulchritudo Externi hominis cum unitus Interno, tanta turpitudine est ejus cum disunitus; nam Externus homo in se spectatus nihil aliud est quam ut inserviat Interno, est quoddam instrumentale, ut fines fiant usus, & usus sistantur in effectu, & sic perfectio sit omnium; contrarium fit, cum Externus homo se separat ab Interno, & sibi soli inservire vult, imo magis cum dominari vult super Internum, quod principaliter fit ex amore sui & ejus cupiditatibus, ut ostensum.

1599. Et

CAPUT DECIMUM TERTIUM. 523

1599. Ver: 13. *Et viri Sodomæ mali & peccatores Jehovæ valde.* Viri Sodomæ mali & peccatores Jehovæ valde, significat cupiditates ad quas scientifica se extendebant.

1600. Viri Sodomæ mali & peccatores Jehovæ valde, quod significet cupiditates ad quas scientifica se extendebant, constare potest ex significatione Sodomæ, de qua prius, quod sint cupiditates; & ex significatione virorum, quod sint intellectualia & rationalia, hic scientifica, quia prædicantur de Externo homine cum separatus ab Interno; quod viri significant intellectualia seu rationalia, ostensum quoque est prius, n: 265, 749, 1007. Scientifica dicuntur tunc extendere se ad cupiditates, cum discuntur non alio fine, quam ut magnus fiat, non ut inserviant illi usui, ut inde fiat bonus; omnia scientifica sunt ob finem, ut homo possit fieri rationalis & sic sapiens, utque sic inservire possit Interno Homini.

1601. Ver: 14. *Et Jehovah dixit ad Abram, postquam separatus Loth ab illo, tolle quæso oculos tuos, & vide e loco quo tu ibi, versus septentrionem, & versus meridiem, & versus orientem, & versus occidentem.* Jehovah dixit ad Abram significat quod Jehovah ita loquutus ad Dominum: postquam separatus Loth ab illo, significat cum cupiditates externi hominis remotæ essent ut non impedirent: tolle quæso oculos tuos, & vide e loco quo tu ibi, significat statum in quo tunc Dominus, e quo percipere posset ventura: versus septentrionem, & versus meridiem, & versus orientem, & versus occidentem, significat omnes quotcunque sunt in universo.

1602. Quod Jehovah dixit ad Abram, significet quod Jehovah ita loquutus ad Dominum, constare potest ex sensu interno Verbi, in quo Dominus per Abramum intelligitur; tum quoque ex ipso statu in quo tunc fuit, qui hic quoque describitur, quod nempe externa, quæ impedirent, remota sint, quæ significantur per hæc, "postquam separatus est Loth ab illo:" Dominus quoad Internum Hominem fuit Divinus, quia natus a Jehovah, quare cum nihil impediret a parte Externi Hominis, sequitur quod viderit omnia ventura: & quod hoc apparuerit tunc sicut loquutus Jehovah, est quia coram Externo homine; quoad Internum Hominem Unus erat cum Jehovah, sicut Ipse Dominus docet apud Johannem, "Dixit Philippus, monstra nobis Patrem, "dixit ei Jesus, tantum temporis vobiscum sum, non nosti Me, Philippe, "qui videt Me, videt Patrem, quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem, nonne credis, quod Ego in Patre, & Pater in Me sit; credite Mihi, "quod Ego in Patre, & Pater in Me," xiv: 6, 8, 9, 10, 11.

1603. Postquam separatus Loth ab illo, quod significet cum cupiditates Externi hominis remotæ essent, ut non impedirent, constat a repræsentatione Lothi, quod sit Externus homo, aque illis quæ præcedunt, quod separatus, hoc est, illa quæ impedirent; quæ cum remota fuerunt, Internus Homo seu Jehovah unum agebat cum Externo, seu cum Humana Domini Essentia; sunt modo externa non concordantia, de quibus dictum, quæ impediunt, quin Internus Homo, dum agit in Externum, faciat ut unum sit; Externus homo nihil aliud est quam instrumentale quoddam, aut organicum, in se nullam vi-

tam habens, ex Interno homine accipit vitam, & tunc apparet sicut Externus homo vitam haberet ex se: apud Dominum autem, postquam expulit malum hæreditarium, & sic purificavit Humanæ Essentiæ organica, etiam hæc vitam acceperunt, ita ut Dominus, sicut quoad Internum Hominem fuit Vita, etiam quoad Externum Hominem factus Vita; hoc est quod significat Glorificatio, apud Johannem, “Dicit Jesus, nunc glorificatus est Filius Hominis, & Deus glorificatus in Ipso; si Deus glorificatus est in Ipso, etiam Deus glorificabit Ipsum in Se Ipso, & statim glorificabit Ipsum,” XIII: 31, 32. apud Eundem, “Pater, venit hora, glorifica Filium tuum, ut etiam Filius tuus glorificet Te: nunc ergo glorifica Me Tu Pater, apud Te Ipsum, gloria, quam habui, antequam mundus esset, apud Te,” XVII: 1, 5. apud Eundem, “Jesus dixit, Pater glorifica tuum Nomen; exiit igitur vox e cœlo, & glorificavi, & rursus glorificabo,” XII: 28.

1604. Tolle quæso oculos tuos, & vide e loco quo tu ibi, quod significet statum, in quo tunc Dominus, constat ex significatione tollere oculos & videre, quod sit illuminatus esse & percipere, de qua supra ad vers: 10. & ex significatione loci in sensu interno, quod sit status; quod locus non aliud sit quam status, ostensum n: 1274, 1376, 1377, 1378, 1379.

1605. Versus septentrionem, & versus meridiem, & versus orientem, & versus occidentem, quod significet omnes quotcunque sunt in universo, constat a significatione horum; septentrio, meridies, oriens & occidens in Verbo significant unumquodvis per se aliquid; Septentrio illos qui sunt extra Ecclesiam, qui nempe in tenebris quoad veritates fidei sunt, tum quoque significat tenebras apud hominem; Meridies autem significat illos qui intra Ecclesiam sunt, qui nempe in luce quoad cognitiones sunt, similiter etiam ipsam lucem: Oriens significat illos qui antea fuerunt, tum quoque amorem cœlestem, ut prius ostensum; Occidens autem significat illos qui venturi, similiter qui non in amore; quid significant, ex serie in sensu interno constat: cum autem omnes dicuntur, ut hic, septentrio, meridies, oriens & occidens, significant omnes qui in universo terrarum orbe qui vivunt, tum quoque qui fuerunt, & qui venturi; significant etiam status humani generis quoad amorem & fidem.

1606. Vers: 15. *Quia omnem terram, quam tu vides, tibi dabo illam, & semini tuo usque in æternum.* Quia omnem terram, quam tu vides, dabo illam, significat Regnum cœleste, quod Domini esset: & semini tuo usque in æternum, significat illos qui fidem in Ipsum habent.

1607. Quia omnem terram quam tu vides tibi dabo illam, quod significet Regnum cœleste quod Domini esset, constat a significatione Terræ, & hic Terræ Canaanis, quia dicitur, terra quam tu vides, quod sit Regnum cœleste; per terram enim Canaanem repræsentatum fuit Regnum Domini in cœlis, seu Cœlum, & Regnum Domini in terra, seu Ecclesia, de qua Terræ significatione prius aliquoties actum est: Quod Domino datum sit Regnum in cœlis & in terris, ex Verbo passim constat, ut apud Esaïam, “Puer natus est, Filius datus est nobis, & erit Principatus super humero Ipsius, & appellabitur Nomen Ipsius, Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros, Pater æternitatis, Princeps

CAPUT DECIMUM TERTIUM. 525

“ Princeps pacis,” ix: 5. Apud Danielelem, “ Videns fui in visionibus noctis, & ecce cum nubibus cœlorum, sicut Filius hominis, veniens fuit, & usque ad Antiquum dierum pervenit, & coram Ipso appropinquare fecerunt Ipsum: & Huic datum est dominium, & gloria, & regnum, & omnes populi, gentes & linguæ Ipsi servient; dominium Ipsius, dominium æternum, quod non transibit, & regnum Ipsius, quod non peribit,” vii: 13, 14. Ipse Dominus hoc quoque dicit; apud Matthæum, “ Omnia Mihi tradita sunt a Patre meo,” xi: 27. & apud Lucam, Cap: x: 22. Apud Matthæum alibi, “ Data est Mihi potestas in cœlo & in terra,” xxviii: 18. Apud Johannem, “ Dedisti Filio potestatem omnis carnis, ut omne, quod dedisti Ipsi, det illis vitam æternam,” xvii: 2, 3, quod etiam significatur per sedere a dextris, ut apud Lucam, “ Exhinc nunc erit Filius Hominis sedens a dextris virtutis Dei,” xii: 69. Quod data sit Filio hominis omnis potestas in cœlis & in terris, sciendum, quod Domino fuerit potestas super omnia in cœlis & in terris, antequam venit in mundum, nam fuit Deus ab æterno & Jehovah, sicut ipse clare dicit, apud Johannem, “ Nunc glorifica Me, Tu Pater, apud Te Ipsum, gloria, quam habui, antequam mundus esset, apud Te,” xvii: 5. & apud Eundem, “ Amen, Amen, dico vobis, priusquam Abrahamus fuit, Ego fui,” viii: 58. fuit enim Jehovah & Deus Antiquissimæ Ecclesiæ quæ ante diluvium, & illis visus; fuit etiam Jehovah & Deus Antiquæ Ecclesiæ, quæ post diluvium; & fuit Quem repræsentabant omnes ritus Ecclesiæ Judaicæ, & Quem colerent; at quod Ipse dicit, quod data Ipsi omnis potestas in cœlo & in terra, tanquam tunc primum, est, quia per Filium Hominis intelligitur Humana Ipsius Essentia, quæ cum unita fuit Divinæ, etiam Jehovah fuit, & Ipsi simul potestas, quod fieri non potuit, antequam glorificatus est, hoc est, antequam Humana Ipsius Essentia per unionem cum Divina etiam vitam haberet in Se, & sic similiter facta Divina & Jehovah, ut Ipse dicit apud Johannem, “ Quemadmodum Pater habet vitam in Se Ipso, etiam dedit Filio vitam habere in Se Ipso,” v: 27. Humana Ipsius Essentia seu Externus Homo est, qui quoque apud Danielelem in loco citato appellatur Filius Hominis; & apud Esaïam in loco citato, Puer natus est, & Filius datus est nobis: quod Ipsi daretur Regnum cœleste, & omnis potestas in cœlis & in terris, Ipsi nunc visum & promissum est, & significatur per hæc verba, “ omnem terram, quam tu vides, tibi dabo illam, & semini tuo post te in æternum,” quod erat antequam Humana Ipsius Essentia unita fuit Ipsius Divinæ, quæ unita fuit, cum diabolus & infernum evicit, nempe cum propria potentia, & propriis viribus, expulit omne malum, quod solum disunit.

1608. Et semini tuo usque in æternum, quod significet illos qui fidem in Ipsum haberent, constat ex significatione seminis, quod sit fides, & quidem fides charitatis, de qua prius, n: 255, 256, 1025. Quod semini Ipsius, hoc est fidem habentibus in Ipsum daretur regnum cœleste, constat manifeste ex Ipsius Domini Verbis apud Johannem, “ Pater amat filium, & omnia dedit in manum Ipsius: qui credit in Filium, habet vitam æternam; qui vero,
“ non

“ non credit Filio non videbit vitam,” 111 : 35, 36. & apud Eundem, Quot-
 “ quot receperunt Ipsum, dedit illis potestatem, ut filii Dei essent credentibus in
 “ Nomen Ipsi, qui non ex sanguinibus, neque e voluntate carnis, neque e vo-
 “ luntate viri,” 1 : 12, 13. ex his constat, quid sit fides, seu credere in Ipsum,
 nempe apud illos qui recipiunt Ipsum, & credunt in Ipsum, non ex voluntate
 carnis, nec e voluntate viri, voluntas carnis est quod est contrarium amoris & chari-
 tati, nam id significatur per carnem, n : 999 : & voluntas viri est quod est con-
 trarium fidei ex amore seu charitate, hoc est quod significatur per virum; volun-
 tas enim carnis & voluntas viri sunt quæ disjungunt, sed amor & inde fides sunt
 quæ conjungunt; quare apud quos amor & inde fides, illi sunt qui ex Deo na-
 ti; & quia illi ex Deo nati, appellantur filii Dei, & sunt semen Ipsi, qui-
 bus Regnum cœleste; quæ significantur per hæc in hoc versu, “ Omnem ter-
 “ ram quam tu vides, tibi dabo, & semini tuo usque in æternum”. Quod reg-
 num cœleste non dari queat illis qui in fide absque charitate sunt, hoc est, illis
 qui se dicunt habere fidem, & odio habent proximum, unicuique, si modo re-
 flectere velit, constare potest, nam nulla vita potest fidei tali inesse, cum vi-
 tam facit odium, hoc est, infernum; nam infernum non nisi ex odiis consistit,
 non ex odiis, quæ homo hæreditario accepit, sed ex odiis quæ ipse actuali vita
 sibi comparavit.

1609. Vers. 16. *Et ponam semen tuum sicut pulverem terræ, quod si possit
 quis numerare pulverem terræ, etiam semen tuum numerabitur.* Ponam semen
 tuum sicut pulverem terræ, significat multiplicationem in immensum: quod
 si possit quis numerare pulverem terræ etiam semen tuum numerabitur, signi-
 ficat asseverationem.

1610. Ponam semen tuum sicut pulverem terræ, quod significet multipli-
 cationem in immensum, constat absque explicatione; hic dicitur quod pone-
 retur semen sicut pulvis terræ; alibi in Verbo, sicut pulvis maris; alibi sicut
 stellæ cœlorum; unumquodvis suam peculiarem significationem habet; pul-
 vis terræ spectat illa quæ sunt cœlestia, nam terra, ut ostensum prius, signifi-
 cat cœleste amoris; pulvis maris spectat illa quæ sunt spiritualia, nam mare,
 ut quoque ostensum, significat spirituale amoris; sicut stellæ cœlorum, sig-
 nificat utrumque in superiori gradu; quæ quia innumerabilia sunt, facta inde
 formula solennis per illa exprimere fructificationem & multiplicationem in im-
 mensum. Quod semen multiplicaretur in immensum, hoc est, fides amoris
 seu amor, in supremo sensu significat Dominum, & quidem Humanam Ipsi
 Essentiam, nam Dominus quoad Humanam Essentiam appellatur semen mu-
 lieris, de quo n : 256; & cum Humana Domini Essentia, intelligitur per
 multiplicationem in immensum, infinitum cœleste & spirituale: cum autem
 per semen significatur fides charitatis seu charitas in genere humano, intelli-
 gitur quod semen in unoquoque, qui in charitate vivit, multiplicaretur in immen-
 sum; quod etiam fit apud unumquemvis qui in charitate vivit, in altera vita,
 apud illum tantum multiplicatur charitas & inde fides & cum his felicitas, ut
 non nisi quam per immensum & ineffabile describi possit: cum per semen signi-
 ficatur genus humanum, ejus multiplicatio in Regno Domini etiam in im-
 mensum

mensum est, non solum ex illis qui intra Ecclesiam sunt & eorum infantibus, sed etiam ex illis qui extra Ecclesiam & eorum infantibus, inde Regnum Domini seu cœlum est immensum, de cujus immensitate, ex Divina Domini Misericordia, alibi dicitur.

1611. Vers: 17. *Surge, ambula per terram, secundum longitudinem ejus, & secundum latitudinem ejus, quia tibi dabo illam.* Surge, ambula per terram, significat ut pervideret Regnum cœleste: secundum longitudinem ejus, & secundum latitudinem ejus, significat illius cœleste & spirituale: quia tibi dabo illam, significat quod illius esset.

1612. Surge, ambula per terram, quod significet ut pervideret Regnum cœleste, constat ex significatione terræ, quod sit Regnum cœleste, de qua aliquoties prius: surgere & ambulare per terram est in sensu literæ explorare & videre qualis est, quare in sensu interno, in quo per terram seu terram Canaanem significatur Regnum Dei in cœlis seu cœlum, & Regnum Dei in terris seu Ecclesia, significatur pervidere, ut & percipere.

1613. Secundum longitudinem ejus & secundum latitudinem ejus, quod significet cœleste & spirituale, vel quod idem, bonum & verum; quod longitudo significet bonum, & latitudo verum, dictum videatur prius, n: 650: causa est, quia Terra significat Regnum cœleste seu Ecclesiam, de quibus nulla longitudo & latitudo prædicari potest, sed illa quæ sunt adæquata & correspondentia, quæ sunt bona & vera; cœleste seu bonum, quia est primum, comparatur longitudini, spirituale autem seu verum quia est secundarium comparatur latitudini; quod latitudo sit verum, constat satis manifeste in Verbo prophetico, ut apud Habakuk, "Ego excuscitans Chaldæos, gentem amaram & celerem, *ambulantem in Latitudines terræ,*" 1: 6. Chaldæi pro illis qui in falso, ambulare in latitudines terræ, pro destruere vera, nam prædicatur de Chaldæis. Apud Davidem, "Jehovah non conclusisti me in manum inimici, stare fecisti in *Latitudine pedes meos,*" Psalm: xxxi: 9. stare in latitudine pro in vero: apud Eundem, "Ex angustia invocavi Jah, respondet mihi in *Latitudine,*" Psalm: cxviii: 5. respondere in latitudine pro in veritate. Apud Hoseam, "Pascet eos Jehovah sicut agnum in *Latitudine,*" iv: 16. pascere in latitudine pro docere verum. Apud Esaiam, "Assur ibit per Jehudam, inundabit & transibit, usque ad collum pertinget, & erunt extensiones alarum ejus plenitudo *Latitudinis terræ,*" viii: 8. Assur pro ratiocinatione, quæ inundatura terram seu Ecclesiam, alæ pro ratiociniis unde falsa, plenitudo latitudinis pro quod plena falsis seu contrariis vero; quia longitudo terræ significabat bonum, & latitudo ejus verum, nova "Hierosolyma dicitur mensurata, & jacere quadrangularis, & *longitudo ejus tanta esse, quanta latitudo,*" Apoc: xxi: 16. ex quo quisque videre potest, quod longitudo & latitudo non aliud significet, quoniam Nova Hierosolyma non aliud est quam Regnum Domini in cœlis & terris. Ex significatione rerum in sensu interno, loquutiones de cœlestibus & spiritualibus per talia quæ in terris, ut per longitudes

& latitudines, olim familiares factæ sunt, sicut etiam altitudo & profunditas hodie in familiari sermone, cum prædicatur de sapientia.

1614. Quia tibi dabo illam, quod significet quod Ipsi esset, constat absque explicatione. Quod Terra seu Regnum cœleste sit solius Domini, constat ab illis quæ pluries ostensa sunt, quod nempe non alius sit Dominus cœli; & quia est Dominus cœli, etiam est Dominus Ecclesiæ; constat etiam ex eo, quod omne cœleste & spirituale, seu bonum & verum, a Solo Domino, ex quibus Dominus est omne in omnibus sui cœli, & quidem in tantum, ut qui non appercepit bonum & verum a Domino, non amplius sit in cœlo; hæc sphaera est quæ regnat in universo cœlo; hæc quoque est anima cœli, & hæc est vita quæ influit in omnes qui in bono sunt.

1615. Vers: 18. *Et tentoriavit Abram, & venit, & habitavit in quercetis Mamre, quæ in Chebron, & ædificabat ibi altare Jehovah.* Tentoriavit Abram & venit & habitavit in quercetis Mamre, quæ in Chebron, significat quod Dominus venit ad perceptionem adhuc interiorem; est hic sextus status: & ædificabat ibi altare Jehovah, significat cultum ex illo statu.

1616. Quod tentoriavit Abram & venit & habitavit in quercetis Mamre, quæ in Chebron, significet quod Dominus pervenit ad perceptionem adhuc interiorem, constat a significatione tentoriare, seu tentorium movere & figere, quod sit conjungi: tentorium enim est sanctum cultus, quod ostensum prius n: 414. 1452, quo conjungitur Externus homo Interno; exque significatione querceti, quod sit perceptio, de qua prius n: 1442. 1443, ubi quercetum Moreh, quod est prima perceptio, hic autem querceta Mamre in plurali, quæ significant perceptionem plurem; hoc est, interiorem, hæc perceptio appellatur querceta Mamre quæ in Chebron; Mamre memoratur etiam alibi, ut Gen: xiv: 13. Cap: xviii: 1. Cap: xxiii: 17, 18, 19. Cap: xxxiv: 27. Tum quoque Chebron, Gen: xxxv: 27. Cap: xxxvii: 14. Jos: x: 36, 39. Cap: xiv: 13, 14, 15. Cap: xv: 3, 54. Cap: xx: 7. Cap: xxi: 11, 13. Jud: i: 10, 20, & alibi; sed qua significatione, ibi, ex Divina Domini Misericordia, videbitur. Quod querceta Mamre quæ in Chebron, significant perceptionem adhuc interiorem, ita se habet; quemadmodum illa quæ sunt Externi hominis conjunguntur cœlestibus Interni Hominis, ita perceptio crescit & fit interior; conjunctio cum cœlestibus dat perceptionem; nam in cœlestibus quæ sunt amoris in Jehovah, est ipsa vita Interni Hominis, seu quod idem, in cœlestibus quæ sunt amoris, hoc est, in amore cœlesti est Jehovah præsens, quæ præsentia non percipitur in Externo homine, priusquam conjunctio facta; ex conjunctione est omnis perceptio. Ex sensu interno hic constat, quomodo cum Domino se habuit, quod nempe Externus Ipsi homo, seu Essentia Humana, per gradus secundum multiplicationem & fructificationem cognitionum conjuncta fuerit Essentiæ Divinæ; nusquam aliquis, quatenus homo, conjungi potest Jehovah seu Domino, nisi per cognitiones, nam per cognitiones homo fit homo; ita Dominus, quia natus sicut alius homo, & instructus sicut alius homo, sed cognitionibus Ipsi ut receptaculis jugiter insinuabantur cœlestia, sic ut cognitiones factæ continue vasa recipientia

piencia cœlestium, ac hæc ipsa quoque cœlestia; continue sic ad cœlestia infantia perrexit; nam, ut prius dictum, cœlestia, quæ sunt amoris, insinuantur a prima infantia usque ad pueritiam, etiam ad adolescentiam, sicut homo est, tunc & postea imbuatur scientiis & cognitionibus; si homo talis est ut regenerari possit, scientiæ illæ & cognitiones implentur cœlestibus, quæ sunt amoris & charitatis, & sic implantantur cœlestibus quibus ab infantia ad pueritiam & adolescentiam donatus est, ac ita conjungitur Externus ejus Homo Interno; primum implantantur cœlestibus quibus donatus in adolescentia, dein quibus in pueritia, demum quibus in infantia, tunc est Infans, de quo Dominus, quod talium sit Regnum Dei; hæc implantatio fit a solo Domino, quare nihil cœleste apud hominem datur, nec dari potest, quod non sit a Domino, & quod non sit Domini. Dominus autem ex propria potentia conjunxit Externum suum hominem Interno, & cognitiones implevit cœlestibus, & implantavit cœlestibus & quidem secundum ordinem Divinum, primum cœlestibus pueritiæ, dein cœlestibus ætatis inter pueritiam & infantiam, demum cœlestibus Ipsius suæ Infantia, ita factus simul quoad Humanam Essentiam Ipsa Innocentia & Ipse Amor, a Quo omnis innocentia & omnis amor in cœlis & in terris: talis Innocentia est vera Infantia, quia est simul Sapientia; innocentia vero infantia, nisi per cognitiones fiat innocentia sapientiæ, nulli usui est, quare infantes in altera vita imbuuntur cognitionibus. Sicut Dominus implantavit cognitiones cœlestibus, ita perceptionem habuit, nam, ut dictum, ex conjunctione omnis perceptio; primam perceptionem, cum scientifica pueritiæ implantavit, quæ perceptio significatur per quercetum Moreh; alteram, de qua hic, quæ est interior, cum cognitiones implantavit, quæ perceptio significatur per querceta Mamre quæ in Chebron.

1617. Quod hic sit sextus status, constat ab illis, quæ in Capite præcedente.

1618. Et ædificabat ibi altare Jehovah, quod significet cultum ex illo statu, constat a significatione Altaris, quod sit repræsentativum omnis cultus in genere, de qua prius n: 921. Per cultum in sensu interno intelligitur omnis conjunctio per amorem & charitatem, homo in cultu est continue cum est in amore & charitate, cultus externus est solum effectus; Angeli in tali cultu sunt, quare apud illos est perpetuum sabbathum, inde quoque sabbathum in sensu interno significat Regnum Domini: sed homo, cum in mundo est, non debet aliter quam esse quoque in cultu externo, ab externo enim cultu excitantur interna, & per externum cultum tenentur externa in sanctitate ut influere possint interna; præter quod imbuatur homo sic cognitionibus, & præparetur ad recipienda cœlestia, ut & donetur statibus sanctitatis, quod ipse nescit, qui status sanctitatis a Domino ei conservantur in usum vitæ æternæ; omnes enim ejus vitæ status redeunt in altera vita.



Continuatio de Luce, in qua vivunt angeli; deque illorum Paradisiacis, & Habitaculis.

1619. **C**UM interior visus aperitur homini, qui est visus ejus spiritus, tunc apparent illa quæ in altera vita, quæ nusquam coram visu corporis fisci possunt videnda; Prophetarum Visiones non aliud fuerunt: sunt in cælo, ut dictum, continua repræsentativa Domini & Ipsius Regni, & sunt significativa, imo adeo, ut nihil usquam coram visu Angelorum existat, quod non repræsentativum & significativum sit; inde repræsentativa & significativa in Verbo, nam Verbum est per Cælum a Domino.

1620. Quæ in mundo spirituum & cælo sistuntur videnda, plura sunt quam ut edici possint; hic quia de Luce agitur, licet referre quæ immediate ex Luce sunt, ut Atmosphæra, Paradisiaca, Iridea, Palatia & Habitacula, quæ ibi coram visu Spirituum & Angelorum externo tam lucida & viva sunt, & simul omni sensu percipiuntur, ut dicant, illa esse realia, at quæ in mundo, respective non realia.

1621. Quod Atmosphæras, quæ lucis sunt, quia ex luce illa, attinet, in quibus vivunt beati, sunt innumerabiles, & tanta pulchritudine & amœnitate, ut describi non possint: sunt Atmosphæra adamantinæ, quæ fulgurant in omnibus minimis, sicut a diamantinis sphaerulis: sunt Atmosphæra rutilationi omnium lapidum pretiosorum similes: sunt Atmosphæra sicut unionum a centrīs pelluentium & radiatæ coloribus nitidissimis: sunt Atmosphæra flammantes sicut ex auro, tum ex argento, etiam ex auro & argento adamantino: sunt Atmosphæra florum diversicolorum, qui in minimis & inconspicuis formis sunt; tales implent cælum infantum cum innumerabili varietate: imo etiam sistuntur Atmosphæra sicut ludentium infantum in minimis inconspicuis, sed perceptibilibus modo intima idea, formis, ex quibus infantes ideam capiunt quod omnia circum eos vivant, sintque in vita Domini, quæ intima illorum afficit felicitate: præter plures, nam varietates sunt innumerabiles, etiam ineffabiles.

1622. Quod Paradisiaca attinet, illa stupenda sunt, sistuntur in conspectum Horti paradisiaci immensæ extensionis ex omnis generis arboribus, tanta pulchritudine & amœnitate, ut omnem cogitationis ideam excedant;

ac ita vive coram visu eorum externo, ut videant non solum, sed etiam percipiant singula vividius multo, quam visus oculi capit talia in tellure: ne dubitarem de eo, perductus quoque sum illuc, est antrorsum paulo superius ad angulum oculi dextri, ubi illi sunt qui Paradisiacam vitam vivunt, & vidi; apparent omnia & singula ut in suo pulcherrimo Vere & flore cum stupenda magnificentia & varietate, vivunt omnia & singula ex repræsentativis, nam nihil non repræsentat & significat aliquod cæleste & spirituale, ita non solum afficiunt visum amœnitate, sed etiam mentem felicitate. Quædam Animæ recentes e mundo, quæ ex principiis captis, dum vixerunt, dubitabant, quod similia existere possent in altera vita ubi non lignum & lapis, illuc sublatis, & inde mecum loquuti, ex stupore, in quo fuerunt, dicebant, quod ineffabile, & quod ineffabilitatem nusquam aliqua idea repræsentare possent, quodque jucunditates & felicitates elucerent ex singulis, & hoc cum varietatibus succedentibus. Animæ quæ in cælum introducuntur, feruntur ut plurimum omnium primo ad Paradisiaca: Sed Angeli spectant illa oculis aliis, non delectant illos paradisi, sed repræsentativa, ita cælestia & spiritualia, ex quibus sunt. Ex illis Antiquissima Ecclesia sua Paradisiaca habuit.

1623. Quod Iridea attinet, est quasi cælum irideum, ubi tota atmosphæra ex minimis iridibus continua apparet, sunt ibi qui ad provinciam oculi interioris pertinent, ad dextrum antrorsum paulo superius; ibi universa atmosphæra seu aura ex talibus fulgurationibus constat, radiata sic in singulis quasi originibus: circum est Iridis maximæ forma circumcingens, pulcherrima, ex similibus minoribus conflata, quæ majoris pulcherrimæ imagines sunt: unusquisque color constat ita a radiis innumeris, sic ut myriades constituent unum commune perceptibile, quod est quasi modificatio originum lucis a cælestibus & spiritualibus quæ producunt, & simul ideam repræsentativam sistunt coram visu. Iridum varietates & variationes sunt indefinitæ, aliquas videre datum; utque capi aliqua idea possit quali varietate sunt, utque constet, ex quam innumeris radiis unum visibile consistit, licet modo unam & alteram describere.

1624. Visa mihi est forma cujusdam iridis major, ut inde scire possem quales sunt in formis suis minimis: erat lux candidissima cincta quadam circumferentia, in cujus centro obscurum quasi terrenum, circumfusum lucidissimo, quod lucidissimum variabatur & discriminabatur alio lucido cum punctulis flavescens sicut stellulis; præter variegationes inductas per flores diversicolores intrantes in lucidissimum, quorum colores effluebant non a lucido candido sed a flammeo, quæ omnia erant repræsentativa cælestium & spiritualium. Omnes colores visibiles in altera vita repræsen-

tant cæleste & spirituale, colores ex flammeo illa quæ sunt amoris & affectionis boni, colores ex lucido candido illa quæ sunt fidei & affectionis veri, ex illis originibus omnes colores in altera vita; qui ideo ita fulgent, ut colores mundi illis æquiparari nequeant: dantur colores quoque nusquam visi in mundo.

1625. Visa etiam forma iridis, in cujus medio viride quoddam herba-ceum, & perceptum instar solis, qui inconspicuus, a latere, illuminans & infundens lucem ita candidam, ut describi nequeat: ad circumferentiam erant variationes colorificæ venustissimæ in plano lucido margaritico. Ex his & aliis constare potuit, quales formæ iridum in suis minimis sunt, & quod variationes dentur indefinitæ, & hoc secundum charitatem & inde fidem ejus cui repræsentantur, & qui sicut Iris est illis, quibus in decore & gloria sua sistitur videndus.

1626. Præter Paradisiaca hæc, sistuntur etiam videndæ Urbes cum palatiis magnificis, contiguis, splendidis ex coloribus; supra omnem artem architectonicam: quod nec mirum, similes quoque visæ sunt Prophetis, quando visus interior illis apertus, & quidem tam manifeste, ut non manifestius in mundo; ut Johanni Nova Hierosolyma, quæ quoque ab illo describitur his verbis, "Abstulit me in spiritu super montem magnum & altum, & ostendit mihi Civitatem magnam, Sanctam Hierosolimam, habentem murum magnum & altum, habentem portas duodecim; erat structura muri Jaspis, & Civitas aurum purum similis vitro aureo; fundamenta muri omni lapide pretioso exornata, fundamentum primum Jaspis, secundum Sapphirus, tertium Chalcedonius, quartum Smaragdus, quintum Sardonyx, sextum Sardius, septimum Chrysolithus, octavum Beryllus, nonum Topazius, decimum Chrysoprasus, undecimum Hyacinthus, duodecimum Amethystus," Apoc: XXI: 10, 12, 18, 19, 20. præter a Prophetis: innumerabilia talia ab Angelis & Spiritibus angelicis videntur in clara die, & quod mirum, percipiuntur omni sensu; quod nusquam aliquis, qui exstinxit ideas spirituales per philosophiæ humanæ terminos & definitiones, perque ratiocinationes, credere potest, cum tamen verissima sunt; quod vera, inde capere potuissent, quod Sanctis toties visa sint.

1627. Præter urbes & palatia, etiam quandoque decora mihi videre datum, ut quæ sunt Graduum & Portarum, & illa se moventia sicut viva, & se variantia cum nova semper pulchritudine & symmetria; & informatus quod ita perenniter succedere possint variationes, si vel foret in æternum, cum nova harmonia continue, ipsa successione etiam harmoniam formante; & dictum, quod hæc essent inter minima.

1628. Omnes Angeli habent sua Habitacula, ubi sunt, quæ sunt magnifica, fui ibi, & vidi aliquoties, & miratus, & ibi cum illis loquutus, sunt tam manifesta & conspicua, ut non dari queat magis manifestum & conspicuum; habitacula in terris vix quicquam sunt respectu; vocant etiam ea quæ sunt in tellure mortua & non realia, sed sua viva & vera, quia a Domino; Architectura est talis ut ipsa ars inde, cum indefinita varietate; dixerunt, si darentur illis omnia palatia in universo terrarum orbe, pro suo non mutarent; quod lapideum, luteum & ligneum, illis est mortuum, at quod a Domino, ipsaque vita & luce, est vivum, & eo magis quia illis omni sensu fruuntur; nam quæ ibi, prorsus adæquata sunt sensibus spirituum & angelorum, quæ enim in luce mundi solaris spiritus ne hilum videre possunt suo visu; lapidea vero & lignea adæquata sunt sensibus hominum in corpore; Spiritualia Spiritualibus correspondent, & corporea corporeis.

1629. Habitacula spirituum bonorum & spirituum angelicorum communiter habent porticus seu atria longa, arcuata, quandoque duplicata, ubi illorum ambulacra, quorum parietes formantur multa varietate, etiam decorantur per flores & florumserta mirabiliter contexta, præter per plura ornamenta, quæ variantur & succedunt, ut dictum; nunc visa illis in clariore luce, nunc in minore, semper cum delectatione interiore: domicilia eorum quoque mutantur in pulchriora, sicut spiritus perficiuntur; cum mutantur, apparet quoddam fenestram repræsentans a latere, quod dilatatur, fitque obscurius intus, & patet aliquid quasi cæli cum stellis, & quædam nubes, quod indicium est, quod habitacula eorum mutantur in amœniora.

1630. Indignantur valde spiritus, quod homines nullam opinionem habeant de Spirituum & Angelorum vita, & quod putent eos esse in statu obscuro, qui non posset esse quam tristissimus, & quasi in vacuo & inani, cum tamen in summa luce sunt, & in fruitione omnium bonorum quoad omnes sensus, & quidem ad perceptionem eorum intimam. Fuerunt etiam Animæ, quæ recentes e mundo venerunt, secum habentes ex principiis ibi captis, quod talia non darentur in altera vita, quare introducti ad Angelorum domicilia, & ibi cum illis loquuti & viderunt illa, cum redirent, dicebant, quod perceperint ita esse, & quod illa realia sint, quodque hoc in vita corporis nusquam crediderint, nec credere potuerint; & quod hæc non possint non esse inter mirabilia, quæ non creduntur, quia non capiuntur, sed quia experientia sensus est, sed sensus interioris, & hoc illis dicitur, quod usque non ideo dubitaturi, quia non capiunt; si enim nihil crederetur.

crederetur nisi quod capitur, nihil crederetur de illis quæ sunt interioris naturæ, minus quæ sunt vitæ æternæ: inde est insania nostri sæculi.

1631. Qui divites fuerunt in vita corporis, & in magnificis palatiis habitaverunt, in talibus suum cælum ponendo, & absque conscientia & charitate, alios sub varia specie suis bonis spoliaverunt, illi dum veniunt in alteram vitam, primum, ut prius dictum, introducuntur in ipsissimam suam vitam, quam habuerunt in mundo, etiam illis tunc quandoque datur habitare similiter in palatiis, ut in mundo; sunt enim principio omnes in altera vita accepti sicut hospites & novi advenæ, quibus quoad interiora & fines vitæ nondum detegendis gratificantur & benefaciunt angeli a Domino; sed mutatur scena, palatia sensim dissipantur, & fiunt domunculæ, successive viliores, tandem nullæ; & tunc circumeunt, sicut qui stipem quærunt, petuntque ut recipiantur; sed quia tales sunt, e societatibus expelluntur; & tandem sunt excrementitii, & spheram fætoris dentium exbalant.

1632. Loquutus sum cum Angelis de repræsentativis, quod nempe in Regno Vegetabili in tellure, nihil sit quod non aliquo modo repræsentet Regnum Domini, dixerunt, quod omnia pulchra & decora, quæ in regno vegetabili sunt, originem ducant per cælum a Domino; & cum cælestia & spiritualia Domini influunt in naturam, quod actualiter talia fiunt, quodque inde anima seu vita vegetativa; inde repræsentativa; hoc quia nescitur in mundo, dictum est arcanum cæleste.

1633. Qualis etiam influxus est in vitas animalium, quæ omnes dissipantur post mortem, etiam plene informatus sum; de qua re, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.



G E N E S E O S,

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

De Loquela Spirituum & Angelorum.

1634. **N**Otum est ex Verbo Domini, quod plures olim loquuti sint cum Spiritibus & Angelis, quodque audiverint & viderint plura quæ in altera vita; sed quod postea quasi clausum sit cælum, usque adeo, ut hodie vix credatur, quod Spiritus & Angeli sint, minus quod aliquis cum illis loqui possit. putantes quod loqui cum inconspicuis, & quos in corde suo negant, sit impossibile: sed quia ex Divina Domini Misericordia, concessum est mihi nunc per aliquot annos pæne continue sociare cum illis sermones, & cum illis in consortio esse sicut unus eorum, quid de loquela illorum inter se, scire datum est, licet nunc referre.

1635. Loquela spirituum mecum, tam distincte audita & percepta est, sicut loquela cum homine; imo quando cum illis loquutus sum in medio consortio hominum, tunc observatum, quod sicut audiverim homines sonore, ita quoque spiritus, usque adeo, ut quandoque mirati sint spiritus, quod loquela eorum mecum non audita aliis; nam nulla prorsus differentia intercessit quoad auditum: sed quia influxus in organa auditus interna est alius, quam est influxus sermonis cum hominibus, non potuit aliis audiri quam mihi, cui, ex Divina Domini Misericordia, illa aperta fuerunt; sermo humanus illabitur per aurem, via externa, medio aere; sed sermo spirituum non per aurem, nec medio aere, verum via interna, in eadem capitis seu Cerebri organa; inde similis auditus.

1636. Quam ægre homines possint adduci ad credendum, quod spiritus & angeli sint, & minus, quod aliquis cum illis loqui possit, constare mihi potuit ex hoc exemplo; erant quidam spiritus, inter doctiores cum vixerunt in corpore, tunc mihi noti; (loquutus enim sum fere cum omnibus quos cognovi in vita corporis eorum, cum quibusdam per aliquot septimanas, cum quibusdam per annum tempus, prorsus sicut in corpore vixissent) illi adducti semel in similem cogitationis statum, quem habuerunt, cum vixerunt in mundo, quod facile fit in altera vita, tunc insinuatum iis, num credant quod aliquis homo cum spiritibus loqui

loqui posset, dicebant tunc in illo statu, quod phantasia sit tale quid credere, & hoc satis constanter asseverabant; inde datum scire, quam difficile adduci queat homo ad credendum, quod aliqua loquela possit dari homini cum spiritibus, ex causa quia non credunt spiritus dari, minus se inter spiritus venturos post mortem, quod etiam iidem maximopere tunc mirati; & usque erant inter doctiores, & multum coram populo loquuti de altera vita, deque cælo & angelis; sic ut iis id scientificè notissimum fuisse autumari potuisset, imprimis ex Verbo, ubi id frequenter occurrit.

1637. Inter mirabilia, quæ in altera vita existunt, est quod loquela spirituum cum homine, sit in ejus vernacula, quam tam expedite & solerter loquuntur, ac si nati fuissent in eadem terra, & educati eadem lingua; & hoc sive ex Europa sint, sive ex Asia, sive ex alia parte Orbis; similiter illi qui vixerunt ante millia annorum, antequam lingua illa exstiterat; imo spiritus non aliter sciunt, quam quod lingua, qua cum homine loquuntur, sit eorum propria & patria; similiter sit cum aliis linguis, quas callet homo; sed præter illas, ne voculam alterius linguæ possunt, nisi hoc iis immediate datum sit a Domino, producere: etiam infantes, qui antequam edocti aliquam linguam, decesserunt, similiter loquuntur: sed causa est, quia Lingua, quæ spiritibus familiaris est, non est lingua vocum, sed est lingua idearum cogitationis; quæ Lingua est universalis omnium linguarum; & cum apud hominem sunt, ideæ eorum cogitationis illabuntur in voces quæ sunt apud hominem, & hoc tam correspondenter & adaptate, ut spiritus non aliter sciant quam quod ipsæ voces sint eorum, & quod ipsi loquantur lingua sua, cum tamen loquuntur lingua hominis: de his aliquoties cum spiritibus loquutus sum: hac dote donantur omnes Animæ, ut primum in alteram vitam veniunt, quod intelligere possint loquelas omnium, qui in universo terram orbe sunt, prorsus sicut in illis nati fuissent, nam percipiunt quicquid homo cogitat; præter alias facultates quæ adhuc excellentiores sunt: inde est, quod Animæ post mortem corporis, cum omnibus, cujuscunque regionis & linguæ fuerint, colloqui & conversari possint.

1638. Voces quibus loquuntur, hoc est, quas excitant seu depromunt e memoria hominis, & putant esse suas, sunt electæ & claræ, sensu plenæ, distincte pronuntiatæ, ad rem applicabiles, & mirum, melius & promptius sciunt eligere voces quam ipse homo, imo quod ostensum, vocum varias significationes norunt, quas momento applicant, absque ulla præmeditatione, ex causa, ut dictum, quia influunt ideæ eorum linguæ non nisi quam in eas voces, quæ aptabiles sunt: se habet hoc pæne sicut dum homo loquitur, & nihil cogitat de vocibus, sed solum est

est in sensu vocum, tunc secundum illum cadit cogitatio prompte & sponte in voces, est sensus internus qui producit voces; in sensu tali interno adhuc subtiliori & excellentiori consistit loquela spirituum, per quem homo, quamvis hoc nescit, communicat cum spiritibus.

1639. Loquela vocum, ut dictum, est loquela propria hominum, & quidem memoriae ejus corporeae, at loquela idearum cogitationis est loquela spirituum, & quidem memoriae interioris, quae est memoria spiritus; hanc homines non sciunt se habere, quia memoria particularium seu materialium, quae corporea est, omne facit & obfuscet internam, cum tamen homo absque memoria interiori, ejus spiritus propria, nihil potest cogitare; ex hac memoria saepius loquutus sum cum spiritibus, ita lingua eorum propria, hoc est, per ideas cogitationis; quae lingua quam universalis & copiosa sit, constare potest ex eo, quod unaquaeque vox habeat ideam multae extensionis, nam votum est, quod una vocis idea multis exponi possit, magis idea unius rei, & magis adhuc plurium, quae conferri possunt in unam compositam, apparentem usque ut simplicem; ex quibus constare potest, qualis est loquela naturalis spirituum inter se, & per quam loquelam homo conjungitur spiritibus.

1640. Datum est percipere, non solum distincte illa quae spiritus mecum loquuti sunt, sed etiam ubinam tunc essent, sive supra caput, sive infra, sive ad latus dextrum, sive ad sinistrum, ad aurem, vel alibi juxta aut intra corpus, ad quam distantiam, remotius aut propinquius; nam ex vario loco aut situ, in quo fuerunt secundum situm in Maximo Homine, hoc est, secundum statum suum, mecum loquuti sunt. Percipere etiam datum, quando venirent, & quando abirent, quo, & quousque; sique plures aut pauciores essent, praeter alia: tum quoque ex loquela eorum quales essent, nam ex loquela, similiter ac ex sphaera eorum, patet manifeste quo genio, & qua indole sunt, tum qua persuasionem & qua affectionem; ut si dolosi, tametsi cum loquuntur nullus dolus tunc, usque genus & species doli ex singulis vocibus & ideis percipitur; ita omnes reliquae malignitates & cupiditates, adeo ut non opus sit ut multis explorentur, est in quavis voce & idea, imago ejus. Percipitur etiam, num idea loquela eorum sit clausa, vel num aperta; tum quoque quid a semet, quid ab aliis, quid a Domino; se habet hoc fere sicut vultus apud hominem, ex quo absque loquela, cognosci solet, num simulatum sit, num dolosum, num laetum, num hilare a natura vel arte, num amicum ex corde, num verendum, etiam num insanum; quandoque tale apparet ex sono loquela ejus; quid non in altera vita, ubi perceptio multis excedit apper-

ceptionem talem: imo antequam loquitur spiritus, noscitur ex sola cogitatione quid loqui intendit, influit enim cogitatio citius & prius quam loquela.

1641. Spiritus in altera vita inter se colloquuntur, sicut homines in terra; & qui boni sunt, cum omni familiaritate amicitiae & amoris, quod multoties audiui, & hoc loquela sua, qua exprimunt plura minuto, quam homo potest intra horam temporis, nam loquela eorum, est, ut dictum, universalis omnium linguarum, per ideas, primitivas vocum; loquuntur de rebus ita acute & perspicaciter, per tot series rationum consequentium ordine, & persuadentium, ut si homo sciret, obstupesceret; persuasionem & affectionem adjungunt, & sic animant; etiam quandoque simul per representationes ad visum, ita ad vivum; ut pro exemplo, si loquela de Pudore, num dari queat absque Reverentia, apud hominem hoc discuti nequit nisi per multa ratiocinia ab argumentis & exemplis, & usque manet in dubio, at apud spiritum intra minutum per status affectionis Pudoris variatos ordine, tum Reverentiae, & sic per convenientias & disconvenientias perceptas, & simul perspectas in representativis adjunctis loquelae, ex quibus illico percipiunt conclusum, ita ex se fluens ex dissensibus sic in consensum redactis; similiter in omnibus reliquis: in hanc facultatem veniunt Animae statim post mortem: nec tunc plus amant boni spiritus, quam instruere novitios & ignaros. Ipsi spiritus non sciunt quod inter se loquantur tam praestante loquela, & instructi tam eccellente dote, nisi illis datur a Domino reflectere super id, nam loquela illa est illis naturalis & tunc insita; se habet hoc, sicut cum homine, cum animum tenet in sensu rerum, non in vocibus & loquela, quod absque reflexione, quandoque nec sciat qua loquela loquitur.

1642. Haec nunc est Loquela Spirituum, sed Loquela Spirituum Angelicorum adhuc universalior & perfectior est; & Loquela Angelorum adhuc universalior & perfectior; nam tres Caeli sunt, ut prius dictum, Primum est ubi Spiritus boni, Secundum ubi Spiritus Angelici, & Tertium ubi Angeli; perfectiones ascendunt ita sicut exteriora se habent ad interiora, pæne, ut ex comparatione sciatur, sicut auditus se habet ad visum, & visus ad cogitationem, nam quod per loquelam haurire potest auditus per horam, hoc potest coram visu fisci intra minutum, sicut, pro exemplo, prospectus campestrium, palatiorum, & urbium; & quod videri potest oculo per plures horas, hoc potest cogitatione comprehendere intra minutum; in tali ratione se habet loquela Spirituum, ad loquelam Spirituum angelicorum, & loque-

loquela horum ad loquelam Angelorum; Spiritus enim Angelici una idea loquelæ aut cogitationis, plus distincte comprehendunt, quam Spiritus per aliquot mille, & Angeli similiter respective ad Spiritus Angelicos; quid tunc apud Dominum, a Quo omnis vita affectionis, cogitationis & loquelæ, & Qui Solus est Sermo & Verbum.

1643. Loquela Spirituum Angelicorum est incomprehensibilis; ut paucis de loquela eorum, sed modo repræsentativa dicatur; ipsa res sistitur repræsentative in forma mirabili, quæ abstracta est a sensuum objectis, & per repræsentativa amænissima & pulcherrima innumeris modis variatur, cum continuo influxu affectionum ex felici amoris mutui influente per cælum superius a Domino, ex quo influxu sicut vivunt omnia & singula; unaquævis res ita sistitur, & hoc per continuas series; unum solum repræsentativum in serie aliqua, nusquam ad intellectum describi potest: hæc sunt quæ influunt in ideas spirituum, sed his non apparent nisi ut commune quid afficiens influens absque distincta perceptione illorum, quæ distincte percipiuntur apud Spiritus angelicos.

1644. Sunt spiritus mali interiores permulti, qui nec loquuntur sicut spiritus, sed sunt quoque in principiis idearum, ita subtiliores spiritibus; multa copia talium spirituum datur; sed separati prorsus sunt a spiritibus angelicis, ne quidem approximare ad eos possunt; illi spiritus mali subtiliores, alligant quoque ideas suas objectis & rebus abstracte, sed spurcis, & inibi repræsentant sibi diversa, sed spurca, suasque ideas talibus involvunt; sunt quasi fatui: loquela eorum mihi nota facta, tum etiam repræsentata per quisquilias immundas ex vase; & intellectuale eorum loquelæ repræsentatum est per equi posteriora, cujus anteriora non apparebant; nam Intellectuale repræsentatur in mundo spirituum per Equos. At Loquela Spirituum Angelicorum repræsentata est per Virginem albescente veste concinne ad pectorale quoddam adpropriata, decore indutam, habitu corporis decente.

1645. Loquela autem Angelorum est ineffabilis, longe supra loquelam Spirituum, quia supra Spirituum angelicorum, & nusquam homini aliquo modo intelligibilis, quamdiu in corpore vivit; spiritus in mundo spirituum nec sibi ideam ejus sistere possunt, nam est supra eorum cogitationis perceptibilitatem: Loquela illorum non est rerum repræsentatarum per aliquas ideas quales spirituum & spirituum angelicorum, sed est finium & inde usum, qui sunt principalia & essentialia rerum; illis Angelicæ cogitationes insinuantur, & ibi variantur cum indefinita varietate; & in omnibus & singulis illius

loquelæ est jucundum interius & felix ex bono amoris mutui a Domino, ac pulchrum & delectabile a vero fidei inde; fines & inde usus sunt quasi recipientia lenissima, & subiecta delitiosa indefinitarum variationum, & hoc per formas incomprehensibiles cælestes & spirituales; in his tenentur a Domino, nam Regnum Domini non est nisi finium & usuum: quare etiam Angeli, qui apud hominem, ad nihil aliud attendunt, quam ad fines & usus, & nihil aliud ab hominis cogitatione elimant, cætera quæ sunt idealia & materialia nihil curant, quia hæc sunt longe infra eorum sphaeram.

1646. Loquela Angelorum quandoque apparet in Mundo spirituum, & sic coram visu interiori, sicut vibratio lucis aut flammæ splendentis, & hoc cum variatione secundum statum affectionum loquelæ eorum; sunt modo communia eorum loquelæ quoad status affectionis ex distinctis innumerabilibus oriunda, quæ sic repræsentantur.

1647. Loquela Cælestium Angelorum est distincta a loquela Spiritualium Angelorum, & adhuc magis ineffabilis & inexpressibilis; finium cælestia ac bona sunt, quibus eorum cogitationes insinuantur, suntque ideo in ipsa felicitate; & quod mirum, est Loquela illorum multo abundantior, nam in ipsis fontibus & originibus vitæ cogitationis & loquelæ sunt.

1648. Est Loquela Spirituum bonorum, & Spirituum angelicorum, simultanea plurium, cum primis in Gyris seu Choris, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; quæ in Choris, sæpius mihi audita, est labens sicut rhytmica, nihil cogitant de vocibus aut ideis, sensa sponte fluunt in illas, nullæ voces aut ideæ influunt quæ sensum multiplicant aut aliunde abstrahunt, & quibus adhæret aliquid artificiale, aut quod elegans sibi videtur ex se aut ex sui amore, quæ illico disturbarent, nulli voci inhærent, cogitant sensum, voces sunt spontaneæ ipsius sensus sequelæ; desinunt in unitates, ut plurimum simplices, dum in compositas, per accentum volvunt se in sequentem: hæc inde veniunt, quia in societate cogitant & loquuntur, inde forma loquelæ secundum societatis connexionem & unanimitatem labens: talis forma Canticorum olim fuit, & talis est Psalmorum Davidis.

1649. Quod mirum, Loquutio labens sicut rhytmica seu harmonica Canticorum, est naturalis Spirituum, loquuntur ita inter se, tametsi id nesciunt; in ipsum habitum sic loquendi veniunt Anima statim post mortem; in similem initiatus sum, & tandem familiaris est facta. Causa quod talis, est quia in societate loquuntur, quod ut plurimum nesciunt; clarissimum indicium, quod omnes in societates distincti sint, & quod omnia inde in societatum formas.

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 541

1650. *Continuatio de Loquela Spirituum, & ejus diversitatibus, videatur in fine hujus Capituli.*



CAPUT XIV.

1 **E**T fuit in diebus Amraphelis regis Schinear, Arjochi regis Ellasar, Kedorlaomeri regis Elam, & Thidealis regis Gojim.

2 Fecerunt bellum cum Bera rege Sodomæ, & cum Birscha rege Amoræ, Schineab rege Admæ, & Schemeber rege Zeboim, & rege Belæ, hæc Zoar.

3. Omnes hi congregati sunt ad vallem Siddim, hæc mare salis.

4. Duodecim annis serviverunt Kedorlaomero; & tertio decimo anno rebellaverunt.

5. Et in quarto decimo anno venit Kedorlaomer, & reges qui cum illo, & percusserunt Rephaim in Aferoth Karnajim, & Susimos in Ham, & Emim in Schave Kirjathaim.

6. Et Choritas in monte eorum Seir, usque Elparan, quæ super in desertum.

7. Et reversi sunt & venerunt ad En mischpath, hæc Kadesch, & percusserunt omnem agrum Amalekitarum, & etiam Emorrhæum habitantem in Chazeton Thamar.

8. Et exivit rex Sodomæ, & rex Amoræ, & rex Admæ, & rex Zeboim, & rex Belæ, hæc Zoar, & ordinaverunt cum illis prælium in valle Siddim.

9. Cum Kedorlaomero rege Elam, & Thideale rege Gojim, & Amraphele rege Schinear, & Arjocho rege Ellasar; quatuor reges cum quinque.

10. Et vallis Siddim putei putei bituminis, & fugerunt rex Sodomæ & Amoræ, & ceciderunt ibi, & residui in montem fugerunt.

11. Et sumserunt omnes opes Sodomæ & Amoræ, & omnem cibum eorum, & abiverunt.

12. Et sumserunt Lothum, & acquisitionem ejus, filium fratris Abrami, & abiverunt; & is habitans in Sodoma.

13. Et venit eysor, & indicavit Abramo Hebræo, & is habitans in quercetis Mamre Emorrhæi, fratris Escholi, & fratris Aneri, & hi viri foederis Abrami,

14. Et

14. Et audivit Abram, quod captivus factus frater ejus, & expediti-
vit initiatos suos, natos domus suæ, octodecim & trecentos, & persecu-
tus est usque Dan.

15. Et distribuit se super eos noctu ille & servi illius, & per-
cussit eos, & persecutus est eos usque Chobam, quæ a sinistra
Damasco.

16. Et reduxit omnem acquisitionem, & etiam Lothum fratrem
suum, & acquisitionem ejus, reduxit, & etiam mulieres & populum.

17. Et exivit rex Sodomæ obviam illi, postquam reversus est ille a
percutiendo Kedorlaomerum, & reges qui cum illo, ad vallem Schaveh,
hæc vallis regis.

18. Et Malkizedech Rex Schalem eduxit panem & vinum, & ille
Sacerdos DEO ALTISSIMO.

19. Et benedixit illi, & dixit, benedictus Abram DEO ALTISSIMO
Possessori cœlorum & terræ.

20. Et benedictus DEUS ALTISSIMUS, Qui tradidit hostes tuos in
manum tuam: & dedit illi decimas de omnibus.

21. Et dixit rex Sodomæ ad Abramum, da mihi animam, &
acquisitionem accipe tibi.

22. Et dixit Abram ad regem Sodomæ, elevavi manum meam ad
JEHOVAM DEUM ALTISSIMUM, Possessorem cœlorum & terræ.

23. Si a filo & usque ad corrigiam calcei, & si accepero ab ullo quod
tibi, ne dicas, ego ditavi Abramum.

24. Præter tantum, quod comederunt pueri, & portionem virorum,
qui ierunt mecum, Aner, Escol & Mamre, hi accipient portionem
suam.

C O N T E N T A.

1651. **I**N hoc Capite agitur de pugnis tentationum Domini, quæ
per bella hic descripta representantur & significantur.

1652. Bona & vera, quæ apud Externum Hominem, sed apparentia
ut bona & vera, fuerunt, ex quibus Dominus in pueritia pugnavit con-
tra mala & falsa. Bona & vera apparentia significantur per Reges no-
minatos, vers: 1. at mala & falsa, contra quæ pugnatum, significantur
per reges nominatos, vers: 2. & quod hæc immunda essent, vers: 3.

1653. Quod mala & falsa illa, contra quæ pugnavit, non apparue-
rint priusquam in pueritia, & quod tunc eruperint, quod significatur
per quod serviverint Kedorlaomero, vers: 4.

1654. Quod

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 543

1654. Quod Dominus tunc debellaverit & evicerit persuasionum falsi genera omnia, quæ sunt Rephaim, Susimi, Emim, Choritæ, vers: 5, 6. dein ipsa falsa & mala, quæ sunt Amalekita & Emorræus, vers: 7. postea cætera falsa & mala, quæ sunt reges nominati, vers: 8, 9, 10, 11.

1655. Quod vera & bona apparentia, quæ in se non vera & bona sunt, occupaverint Externum Hominem, vers: 12. & quod Rationalis Homo, qui est Abram Hebræus, id percipiens, vindicaverit illum & liberaverit, vers: 13, 14, 15, 16.

1656. Post pugnas illas quod malum & falsum se submiserit, vers: 17.

1657. Internus Domini Homo in Interiori, seu Divinum in Rationali, est Malkizedech, a quo benedictio post pugnas, vers: 18, 19, 20. Decimæ sunt reliquæ, seu status boni & veri ex pugnis, n: 20.

1658. Quod victi mali & infernales spiritus petierint vitam, & cætera non curarent; sed quod a Domino nihil iis ablatum, quia Ipsi a malis & falsis eorum nullum robur: sed quod dati in potestatem spiritibus bonis & angelis, significantur per illa, quæ in vers: 21, 22, 23, 24.



SENSUS INTERNUS.

1659. **Q**UÆ in hoc Capite continentur, apparent sicut non forent repræsentativa, nam agitur solum de bellis inter plures Reges, & de vindicatione Lothi per Abramum, & tandem de Malchizedecho, ita tanquam non aliquid arcanum cœleste intus haberent; sed usque hæc, sicut omnia reliqua, in sensu interno recondunt arcanissima, quæ quoque in continua serie consequuntur ab illis quæ præcedunt, & se in continua serie connectunt cum illis quæ sequuntur: in illis quæ præcedunt, actum est de Domino, ac Ipsi instructione, tum de Externo Ipsi Homine, qui mediis scientiis & cognitionibus jungendus esset Interno; sed quia Externus Ipsi Homo talis erat, ut dictum, quod ex hæreditario a matre habuerit in se illa quæ impedirent conjunctionem, quæ usque prius per pugnas & tentationes expellenda essent, antequam Externus Ipsi Homo uniri posset Interno, seu Humana Ipsi Essentia Divinæ, quare in hoc Capite agitur de pugnis illis, quæ in sensu interno repræsentantur & significantur per Bella, de quibus hic agitur: intra Ecclesiam notum est, quod Malchizedechus repræsentaverit Dominum, & quod sic de Domino in sensu interno, ubi de Malchizedecho, agatur, inde quoque concludi potest, quod non solum illa, sed etiam cætera repræsentent, nam ne verbum in Verbo potest scriptum esse, quod non demissum sit e cœlo, & consequenter

sequenter, in quo non Angeli videant cœlestia : antiquissimis temporibus etiam plura repræsentabantur per bella, quæ vocabant Bella Jehovah, quæ nihil aliud significabant quam pugnas Ecclesiæ, & illorum, qui fuerunt ab Ecclesia, hoc est, illorum tentationes, quæ non aliud sunt quam pugne & bella cum malis apud se, proinde cum turba diabolica quæ mala excitat, & conatur destruere Ecclesiam & hominem Ecclesiæ : quod per Bella in Verbo nihil aliud intelligatur, constare manifeste ex eo potest, quod in Verbo nihil nisi de Domino, & Ipsius Regno, & Ecclesia, agi possit, quia est Divinum non humanum, proinde cœleste non mundanum, quare per bella, quæ in sensu literæ, non alia in sensu interno, possunt intelligi ; quod melius a sequentibus constare potest.

1660. Vers: 1, 2. *Et fuit in diebus Amraphelis Regis Schinear, Arjochi Regis Ellasar, Kedorlaomeri Regis Elami, & Thidealis Regis Goim. Fecerunt bellum cum Bera Rege Sodomæ, & cum Birscha Rege Amoræ, Schinear Rege Admæ, & Schemeber Rege Zeboim, & Rege Belæ, hæc Zoar.* Fuit in diebus Amraphelis Regis Schinear, Arjochi Regis Ellasar, Kedorlaomeri Regis Elami, & Thidealis Regis Goim, significant totidem genera bonorum & verorum apparentium, quæ in se non bona & vera sunt, apud Domini Externum hominem ; singuli reges, & singulæ gentes aliquod tale bonum & verum : Fecerunt bellum cum Bera Rege Sodomæ, & cum Birscha Rege Amoræ, Schinear Rege Admæ, & Schemeber Rege Zeboim, & Rege Belæ, hæc Zoar, significant totidem genera cupiditatum mali, & persuasionum falsi, contra quas Dominus pugnavit.

1661. Et fuit in diebus regis Schinear, Arjochi regis Ellasar, Kedorlaomeri regis Elami, & Thidealis regis Goim, quod significant totidem genera bonorum & verorum apparentium, quæ in se non bona & vera sunt, apud Domini Externum hominem, constare potest ab omnium horum significatione in sensu interno ; tum a sequentibus ; agitur enim de pugna Domini contra mala & falsa, hic de prima Ipsius pugna, quæ fuit in Ipsius pueritia & prima adolescentia ; quam tunc primum iniit & sustinuit, cum scientiis & cognitionibus imbutus fuit, quare hic dicitur in diebus horum. Nusquam aliquis pugnare potest contra mala & falsa, priusquam novit quid malum & falsum, quare non priusquam instructus est ; quid malum non scit homo, minus quid falsum, antequam intellectu & iudicio pollet, quæ causa est, quod homo in tentationes non veniat, priusquam ad ætatem adultam venerit ; sic omnis homo in ætate sua virili, Dominus autem in puerili : omnis homo omnium primo pugnat ex bonis & veris, quæ per cognitiones accepit, & ex illis & per illa iudicat de malis & falsis ; omnis etiam homo, cum primum incipit pugnare, putat bona illa & vera, ex quibus pugnat, esse sua, hoc est, sibi tribuit illa, & simul sibi tribuit potentiam qua resistit ; hoc quoque permittitur, nam homo tunc nihil aliud scire potest ; antequam aliquis regeneratus est, nusquam scire potest, usque ut dicere possit quod norit, agnoscat & credat, quod nihil boni & veri a semet, sed omne bonum & verum a Domino ; tum quod non ex propria potentia resistere alicui malo & falso possit ; non enim novit, quod spiritus mali
excitent

excitent & infundant mala & falsa, minus quod per spiritus malos communicet cum inferno, & quod infernum ita incumbat, sicut mare solet singulis partibus aggeris, cui nequaquam homo potest suis viribus resistere; sed quia usque, antequam regeneratus est, non aliter putare potest, quam quod suis viribus, etiam permittitur, & sic introducitur in pugnas seu in tentationes; postea autem magis & magis illustratur: cum homo in tali statu est, quod putet bonum & verum esse a semet, & potentiam resistendi esse suam, tunc bona & vera, ex quibus contra mala & falsa pugnat, non sunt bona & vera, tametsi ita apparent, nam proprium inest, & meritum sui ponit in victoria, & gloriatur sicut is vicerit malum & falsum, cum tamen Dominus solus est, Qui pugnat & vincit; quod ita se res habeat, non scire possunt nisi illi qui per tentationes regenerantur. Dominus quia in prima pueritia in gravissimas pugnas contra mala & falsa introductus est, nec aliter tunc potuit autumare, & hoc tam quia secundum ordinem Divinum fuit, ut Essentia Ipsius Humana per continuas pugnas & victorias introduceretur ad Essentiam Divinam & Ipsi uniretur, quam quod bona & vera ex quibus pugnavit contra mala & falsa, Externi hominis essent; & quia bona & vera illa non sic fuerunt prorsus Divina, quare vocantur apparentia boni & veri: Divina Ipsius Essentia ita introducebat Humanam, ut ex propria potentia vinceret: sed arcana hic plura sunt, quam ut usquam describi queant; verbo, in primis pugnis fuerunt bona & vera apud Dominum, ex quibus pugnavit, imbuta hæreditariis ex matre, & quantum imbuta hæreditariis ex matre, tantum non Divina fuerunt, sed per gradus, ut evicit malum & falsum, purificata sunt & facta Divina.

1662. Quod singuli reges, & singulæ gentes, significant tale bonum & tale verum, constare potest a significatione illarum in sensu interno, applicate ad rem, de qua agitur; unaquævis enim gens, & unaquævis terra, significat aliquod certum in communi, & hoc in sensu proprio & opposito; sed communis significatio se applicat ad rem de qua agitur: quod bona & vera apparentia significantur per nomina horum regum & harum gentium, multis confirmari potest, sed hoc toties prius confirmatum est, & quia hic tot nomina occurrunt, prolixum foret omnia ita singillatim exponere.

1663. Fecerunt bellum cum Bera rege Sodomæ, & cum Birscha rege Amoræ, Schineab rege Admæ, & Schemeber rege Zeboim, & rege Belæ, hæc Zoar, quod significant totidem genera cupiditatum mali & persuasionum falsi, contra quæ Dominus pugnavit, constare quoque potest a significatione horum regum, & harum gentium, quæ nominantur, ut & a sequentibus; quænam cupiditates mali & quænam persuasiones falsi per singulas significantur, etiam prolixum nimis foret exponere; de significatione Sodomæ & Amoræ, tum Admæ & Zeboim, ut & Zoar, paucis prius actum est; sunt genera communissima seu maxime universalia malorum & falsorum, quæ in sensu interno significata hic sua serie sequuntur. Quod Dominus præ omnibus in universo graviores aut gravissimas tentationes subierit & sustinuerit, non ita notum est ex Verbo, ubi solum memoratur, quod in deserto fuerit quadraginta dies, & tentatus a Diabolo; ipsæ tentationes, quas tunc habuit, non descriptæ sunt, quam

paucis, quæ tamen pauca involvunt omnia, sicut quod memoretur apud Marcum, Cap: 1: 12, 13, quod ibi fuerit cum bestiis, per quas significantur pessimi ab infernali turba; & quæ dein memorantur, quod a diabolo ductus super pinnas templi, & super montem altum, sunt nihil aliud quam repræsentativa gravissimarum tentationum, quas habuit in deserto, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1664. Quod Bella hic nihil aliud significant in sensu interno, quam pugnas spirituales seu tentationes, prius in præmissis dictum; per Bella in Verbo, imprimis apud Prophetas nec aliud significatur; bella humana, non possunt esse quicquam in Verbi internis, nam talia non sunt spiritualia & cœlestia, quæ unice sunt Verbi: quod per Bella in Verbo significantur pugnae cum diabolo, seu quod idem, cum inferno, constare potest ab his locis, præter a multis aliis; apud Johannem, "Sunt spiritus dæmonum, facientes signa ad exeundum ad reges terræ & orbis terrarum totius, ad congregandum illos in *Bellum* diei illius magni Dei Omnipotentis," Apoc: xvi: 14. ubi quisque videre potest, quod non bellum aliud die magno Dei Omnipotentis significetur: apud Eundem, "Bestia, quæ ascendit ex abyssu, faciet *Bellum*," Apoc: xi: 7. ubi abyssus est infernum: apud Eundem, "Iratu draco contra mulierem, & abivit ut faceret *Bellum* cum reliquis feminis ejus, qui tenebant mandata Dei, & habent testimonium Jesu Christi," Apoc: xii: 17. Datum "ei est facere *Bellum* cum sanctis," Apoc: xiii: 7. quæ bella omnia sunt pugnae, quales tentationum. *Bella* regum meridiei & septentrionis, & cætera apud Danielelem, Cap: x: & xi: tum quæ de Michael Dan: x: 13, 21. Cap: xii: 1. Apoc xii: 7, nec alia sunt: quod Bella non aliud significant, ex cæteris prophetis quoque constat, ut apud Ezechielem, "Non ascendistis in rupturas, & sepivistis sepem pro domo Israelis, ad standum in *Bello* in die *Jehovæ*," xiii: 5. ubi de prophetis: apud Esaïam, "Contudent gladios in ligones, & hastas suas in falces, non tollet gens contra gentem gladium, & non discent amplius *Bellum*," ii: 4. ubi manifeste quod alia bella non significantur, consequenter quod per instrumenta belli, ut per gladios, hastas, clypeos & plura, nihil aliud in Verbo, quam quæ sunt talium bellorum: apud Eundem, "Obviam sitienti adferre aquas, habitatores terræ Thema, cum pane ejus prævenite vagantem, nam coram gladiis vagabuntur, coram gladio extenso, & coram arcu extento, & coram gravitate *Belli*," xxi: 14, 15: apud Jeremiam, "Ad filiam Zionis venient pastores, & greges eorum, figent ad illam tentoria circumcirca, depascent quisque spatium suum; facrate contra illam *Bellum*, surgite & ascendamus in meridie," vi: 3, 4, 5. ubi non aliud bellum, quia contra filiam Zionis, hoc est, Ecclesiam: apud Eundem, "Quomodo non relicta est urbs laudis, urbs gaudii mei, ideo cadent juvenes ejus in plateis ejus, & omnes viri *Belli* excidentur in die illo," xlix: 25, 26. urbs laudis & gaudii pro illis quæ Ecclesiæ; viri belli pro illis qui pugnant: apud Hoscheam, "Feriam illis foedus in die illo cum fera agri, & cum ave cœlorum, & reptili humi, & arcum, & gladium, & *Bellum* frangam de terra, & cubare faciam illos confidenter," ii: 18. ubi similiter sicut bellum pro pugnis,
arma

arma belli varia pro illis quæ sunt pugnae spiritualis, quæ franguntur, cum homo cupiditatibus & falsitatibus cessantibus in tranquillitatem pacis venit: apud Davidem, "Videte opera Jehovæ, Qui ponit solitudines in terra, cessare faciens *Bella* usque ad extremitatem terræ, arcum frangit, & amputat hastam, currus comburit igne," Psalm: XLVI: 9, 10, similiter: apud Eundem, "Est in Schalem habitaculum Dei, & habitatio Ipsius in Zione, ibi fregit jacula ignita arcus, scutum, & gladium, & *Bellum*," Psalm: LXXVI: 3, 4. Quia sacerdotes repræsentabant Dominum, Qui solus pugnat pro homine, munus illorum appellatur *Militia*, Num: IV: 23, 35, 39, 43, 47. Quod Solus Jehovah, hoc est, Dominus pugnet & vincat diabolum apud hominem, cum in pugnis tentationum est, tametsi non ita apparet homini, veritas constans est; nam ne quidem minimum a malis spiritibus inferri potest homini, quod non ex permissione, & ne hilum averti per angelos nisi ex Domino, sic ut Dominus Solus sit, Qui sustinet omnem pugnam, & vincit, quod etiam passim repræsentatum est per bella quæ filii Israelis gesserunt contra gentes; quod Solus, dictum quoque, apud Moysen, "Jehovah Deus vester ambulans ante vos, *Ipse pugnabit vobis*," Deut: I: 30. apud Eundem, "Jehovah Deus vester, ambulans vobiscum, ad *pugnandum* vobis cum hostibus vestris ad salvandum vos," Deut: XX: 4. tum apud Josuam, ut Cap: XXIII: 3, 5. Bella enim ibi, quæ fiebant contra incolas idololatrias terræ Canaanis, omnia repræsentabant pugnas Domini cum inferno, tum inde Ecclesiæ Ipsius, & hominum Ecclesiæ; secundum hæc quoque apud Esaïam, "Quemadmodum rugit leo, & juvenis leo, super rapina sua, cum accurrit contra illum plebs multitudo pastorum, a voce quorum non consternatur, & a tumultu eorum non affligitur; ita descendet Jehovah Zebaoth ad *militandum* super monte Zionis, & super colle ejus," xxxi: 4. quare etiam Jehovah seu Dominus Vir belli dictus, ut apud Moysen, "Jehovah *Vir belli*, Jehovah nomen Ipsius," Exod: xv: 3. apud Esaïam, "Jehovah sicut Heros exhibit, sicut *Vir bellorum* suscitabit zelum, vociferabitur, etiam clamabit, super hostes suos prævalebit," xlii: 13. inde quoque est, quod multa quæ sunt belli tribuantur Domino, ut hic vociferari & clamare: etiam spiritus & angeli ut viri belli apparent, cum sit repræsentatio, ut apud Josuam, "Josua sustulit oculos suos, & vidit, & ecce Vir stans e regione illius, & gladius illius evaginatus in manu illius, dixit ad Josuam, Ego *Princeps Exercitus Jehovæ*; & cecidit Josua super facies suas ad terram," v: 13, 14. hæc ita visa, quia repræsentativa; quare etiam Jacobi posteri Bella sua vocabant *Bella Jehovæ*: similiter in Antiquis Ecclesiis, apud quos Libri, qui quoque appellati, *Bella Jehovæ*, ut constat apud Moysen, "dicitur in Libro *Bellorum Jehovæ*," Num: XXI: 14, 15, quæ nec dissimiliter scripta, ac sunt Bella de quibus in hoc Capite, sed significata Bella Ecclesiæ: talis mos scribendi fuit illis temporibus familiaris, nam tunc interiores homines fuerunt, & sublimiora cogitabant.

1665. Vers: 3. *Omnes hi congregati sunt ad vallem Siddim, hæc mare salis.* Omnes hi congregati sunt ad vallem Siddim, significat quod in immundis cupiditatum essent: hæc mare salis, significat turpia falsitatum inde.

1666. Quod omnes congregati sunt ad vallem Siddim, significet quod in immundis cupiditatum essent, constare potest a significatione vallis Siddim, de qua infra vers: 10, "quod vallis Siddim putei putei bituminis, seu quod "plena puteis bituminis esset," per quos significantur spurca & immunda cupiditatum, n: 1299; similiter ex eo, quod per Sodomam, Amoram, Admam & Zeboim, significatae sint cupiditates mali, & persuasiones falsi, quae in se immundae sunt: quod immundae sint, cuivis intra Ecclesiam constare potest; etiam actualiter hoc constat in altera vita, spiritus tales nihil potius cupiunt quam in stagnis, caenosis, & excrementis, degere, sic ut natura illorum talia secum ferat; immunda talia ex illis ad sensum exhalant, cum ad sphaeram bonorum spirituum appropinquant, imprimis quando bonos infestare cupiunt, hoc est, congregari ad impugnandum illos; ex his patet, quid vallis Siddim. Haec mare salis, quod significet turpia falsitatum inde, constare potest a significatione Maris salis, quod quasi idem est cum valle Siddim, nam dicitur, vallis Siddim haec mare salis, sed adjectum est hoc ideo, quia mare salis significat falsitates quae ex cupiditatibus prorumpunt; nusquam enim aliqua cupiditas est quae non producit falsitates; vita cupiditatum assimilari potest igni carbonario, falsitates lumini obscuro inde; sicut ignis nusquam potest esse sine lumine, ita nec cupiditas absque falsitate; omnis cupiditas est amoris cujusdam foedi, nam cupitur quod amatur, inde vocatur cupiditas, inque ipsa cupiditate est continuum amoris istius; quicquid favet aut assentitur amori isti seu cupiditati, hoc vocatur falsitas; inde patet cur mare salis adjectum hic sit valli Siddim. Quia cupiditates & falsitates sunt quae vastant hominem, hoc est, depravant omni vita amoris boni, & affectione veri, vastatio describitur passim per falsuginosum, "sicut apud Jeremiam," Qui ponit carnem brachium suum, erit sicut virgultum nudatum in solitudine, & non videbit cum venit bonum, & habitabit *exustis locis* in deserto, *terra falsuginosa*, & non habitatur," xvii: 6. apud Ezechielem, "Caenosa ejus, & paludes ejus, & non sanantur, in *salem* dabuntur," xlvii: 11. apud Davidem, "Jehovah ponit fluvios in desertum, & exitus aquarum in siccitatem, *terram fructus in falsuginosam*, ob malitiam habitantium in ea," Psalm: cvii: 33, 34. apud Zephaniam, "Moab sicut *Sodoma* erit, & filii Ammonis sicut *Amora*, locus derelictus urticae, & *fovea salis*, ac desolatio in aeternum," ii: 9. apud Moysen, "Sulphur erit & *Sal*, combustio tota terra, non feretur, & non germinabit, nec afeendet in ea ulla herba, juxta everfionem *Sodomae & Amorae*, *Admae & Zeboim*," Deut: xxix: 22. sulphur & sal, combustio tota terra, pro vastatis bonis & veris, sulphur pro vastatione boni, sal pro vastatione veri, aestuosum enim & falsuginosum ita destruunt terram & terrae producta, sicut cupiditas destruit bona, & falsitas vera: quia sal vastationem significabat, etiam solitum erat urbes, quas destruxerunt, ne reaedificarentur, conferere sale, ut Jud: ix: 45. Sal etiam in contrario sensu accipitur, significans id quod fertilitatem dat, & quod quasi saporem.

Vers: 4. *Duodecim annis serviverunt Kedarlaomero, & tertio decimo anno rebellaverunt.*

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 549

bellarunt. Duodecim annis serviverunt Kedorlaomero, significant quod mala & falsa non apparuerint in pueritia, sed quod serviverint bonis & veris apparentibus: & tertio decimo anno rebellarunt, significant principium tentationum in pueritia.

1667. Quod duodecim annis serviverunt Kedorlaomero, significant quod mala & falsa non apparuerint in pueritia, sed quod serviverint bonis & veris apparentibus, constat ex repræsentatione & significatione Kedorlaomeri, tum ex illorum, qui serviverunt, de quibus supra vers: 1. ut & ex significatione duodecim: Kedorlaomer cum illis qui nominantur supra vers: 2, significat bona & vera apparentia apud Dominum, ita Externum hominem quoad illa, hic Kedorlaomer in complexu pro omnibus qui nominantur vers: 2. ut quoque ex sequentibus constat, tum ex eo quod fuerit rex Elami, de cujus significatione prius actum est, nempe quod sit fides ex charitate, hic ideo verum & bonum, nam fides & quæ fidei, non sunt nisi vera, & charitas & quæ charitatis sunt bona; hic autem bona infantiae, quæ tametsi bona apparent, non sunt bona, quamdiu hæreditarium malum illa contaminat, est ex amore sui & ex amore mundi quod inhæret & adhæret; quicquid est amoris sui & amoris mundi apparet tunc sicut bonum, sed non est bonum, at usque bonum dicendum, quamdiu est apud infantem seu puerum, qui adhuc nescit quid vere bonum; ignorantia excusat, & innocentia facit ut sicut bonum appareat; sed aliter se res habet, cum instructus est homo, & novit quid bonum & malum; tale bonum & verum, quale apud puerum antequam instructus, significatur per Kedorlaomerum. Quod serviverunt duodecim annis, significat omne tempus quamdiu tale bonum & verum est, nam duodecim significant in sensu interno omnia quæ sunt fidei charitatis, seu fidei ex charitate, similiter ac Elam, Genes: x: vers: 22, & quamdiu bonum & verum tale est apud hominem, sive sit in ejus pueritia, sive in reliqua ejus ætate, mala & falsa nihil possunt efficere, hoc est, mali spiritus non hincunt aliquid facere, aut inferre aliquod malum, sicut satis manifestum est apud infantes, pueros probos, & simplices corde, apud quos tametsi spiritus mali, seu ex turba diabolica pessimi afforent, usque ne hilum possent efficere, sed sunt subjugati, quod hic significatur per quod duodecim annis serviverint Kedorlaomero; causa, quod tunc subjugati sint, & serviant, est quod homo nondum acquisiverit sibi sphæram cupiditatum & falsitatum; non enim operari licet malis spiritibus & geniis nisi in illa, quæ homo sibi actualiter comparavit, non in illa, quæ ex hæreditario sunt; quare antequam homo comparat sibi tales sphæras, mali spiritus serviunt; sed ut primum comparat, illi apud eum se infundunt, & dominari conantur, nam tunc in ipsamet sua sphæra sunt, & ibi jucundum quoddam, seu ipsam suam vitam, inveniunt; ubi claver ibi aquilæ.

1668. Et tertio decimo anno rebellarunt, quod significet principium tentationum in pueritia, constat a significatione tertii decimi anni, & a significatione rebellare; tertius decimus annus est intermedius inter duodecim & quatuor-

quatuordecim; quid per duodecim significatur, dictum est, & quid per quatuordecim sequitur, intermedium inter nullam tentationem & tentationem est tredecim: quid rebellare significat, constare potest, cum prædicatur de malis apud hominem, aut de malis spiritibus, quando subjugati sunt aut serviunt, ac incipiunt exsurgere & infestare; mala seu mali spiritus in tantum rebellant, in quantum homo, qui in bonis & veris esse vult, confirmat apud se aliqua mala & falsa, seu in quantum ejus bonis & veris se insinuant cupiditates & falsitates, in his est vita spirituum malorum, in bonis autem & veris est vita Angelorum, inde infestatio & pugna; hoc apud omnes qui conscientiam habent, & adhuc magis apud Dominum, cum puer, Qui perceptionem; apud illos qui habent conscientiam, oritur inde dolor mutus, at apud illos qui perceptionem, dolor acutus, & quo interior perceptio, eo acutior; inde qualis Tentatio Domini præ hominum fuerit, constare potest, Qui perceptionem interioriorem & intimam habuit.

1669. Vers: 5. *Et in quartodecimo anno venit Kedorlaomer, & reges qui cum illo, & percusserunt Rephaim in Asteroth Karnaim, & Susimos in Ham, & Emim in Schave Kirjathaim.* In quartodecimo anno, significat primam tentationem: venit Kedorlaomer, significat bonum apparens in Externo Homine: & reges qui cum illo, significant verum apparens quod est boni illius: & percusserunt Rephaim in Asteroth Karnaim, & Susimos in Ham, & Emim in Schave Kirjathaim, significant persuasiones falsi, seu inferna talium, quæ Dominus evicit.

1670. In quartodecimo anno, quod significet primam tentationem, constare potest a significatione quatuordecim, seu finis secundæ septimanæ, de qua n: 728. ubi tempus septem dierum seu unius septimanæ significat tentationis principium; quatuordecim, seu duarum septimanarum, idem; hic quatuordecim quia spectant duodecim quæ præcedunt, quibus significatum tempus pueritiæ, ut dictum.

1671. Venit Kedorlaomer, quod significet bonum apparens in Externo Homine, constat ex significatione Kedorlaomeri, de qua in versu mox præcedente, quod sit bonum & verum apparens, hic modo bonum, quia dicitur, etiam, & Reges qui cum illo, per quos significatur verum.

1672. Et reges qui cum illo, quod significant verum apparens quod est boni illius, constat ex significatione Regum in Verbo; Reges, Regna, & Populi in historicis & prophetis Verbi significant vera, & quæ veritatum sunt, quod multis confirmari potest; in Verbo accurate distinguitur inter Populum & Gentem, per Populum significantur vera, per Gentem bona, ut ostensum prius n: 1259, 1260. reges prædicantur de populis, non ita de gentibus; filii Israelis antequam Reges ambiebant, fuerunt Gens, & repræsentabant Bonum seu cœleste, at postquam cupiverunt Regem, & acceperunt, facti sunt populus, & non repræsentabant Bonum seu cœleste, sed Verum seu Spirituale, quæ causa fuit, quod hoc illis imputatum sit in vitium, 1 Sam: VIII: 7. ad f. de qua re, ex Divina Domini Misericordia, alibi: hic quia nominatur Kedorlaomer, & additur, "Reges qui cum illo," significatur tam bonum quam verum,

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 551

verum, per Kedorlaomerum bonum, per Reges verum, sed quale fuit Bonum & Verum in principio tentationum Domini, supra dictum.

1673. Et percusserunt Rephaim in Asteroth Karnaim, & Susimos in Ham, & Emim in Schave Kirjathaim, quod significant persuasiones falsi, seu inferna talium, quæ Dominus evicit, constat ex significatione Rephaim, Susimorum, & Emim, quod sint similis generis ac Nephilim, qui memorantur, Genes: vi: 4. qui quod significant persuasiones falsi, seu illos qui ex persuasionem suæ altitudinis & præminentie nihili fecerunt omnia sancta & vera, & qui falsitates infuderunt cupiditatibus, ostensum satis superque est ibi, videatur n: 581. & ex locis ibi adductis, Num xxi: 33. Deut: ii: 10. Esai: xiv: 9. Cap: xxvi: 14, 19. Psalm: lxxviii: 11. sunt hic genera persuasionum falsi, quæ per hos tres, tum per Choritas in monte Seir, significantur; nam plura genera persuasionum falsi sunt, non modo secundum falsitates, sed etiam secundum cupiditates, quibus adjunguntur aut infunduntur, aut a quibus profluunt & producuntur; quales persuasiones falsi sunt, nusquam constare potest alicui homini, qui vix plus novit, quam quod persuasio falsi & cupiditas mali detur, at in altera vita in sua genera & in suas species distinctissime dispositæ sunt: dirissimæ persuasiones falsi fuerunt apud eos, qui ante diluvium vixerunt, imprimis apud eos qui Nephilim dicti; hi tales fuerunt, ut persuasionibus suis in altera vita omnem facultatem cogitandi adimant spiritibus ad quos alluunt, ut hi videantur sibi vix vivere, minus aliquid verum posse cogitare; est enim, ut ostensum, communicatio omnium cogitationum in altera vita, quare cum persuasivum tale influit, non potest aliter, quam quasi necare omnem cogitationis aliorum potentiam: tales nefandæ gentes fuerunt, contra quas Dominus in prima pueritia pugnavit, & quas evicit; quas nisi Dominus per Adventum suum in mundum evicisset, nusquam aliquis homo hodie in tellure hac superesset, nam omnis homo regitur per spiritus a Domino: hodie iidem ex phantasiis suis circumdati sunt quasi nimboſa petra, e qua jugiter exsurgere conantur, sed incassum, de quibus videatur n: 1265 ad 1272, & prius multoties; qui quoque, & tales, intellecti sunt per Esaiam, "Mortui non vivent, *Rephaim* non surgent, eo quod visitasti, & delevisti eos, & perdisti omnem memoriam eorum," xxvi: 14. & apud Davidem, "Num mortuis facies miraculum, num *Rephaim* surgent, confitebuntur Tibi," Psalm: lxxviii: 11. ubi per mortuos non intelliguntur mortui, sed damnati. Sunt quoque hodie, ex orbe imprimis Christiano, quibus quoque persuasiones sunt, sed non tam diræ, quales fuerunt antediluvianis; persuasiones falsi sunt aliæ quæ partem & voluntariam & intellectualem hominis occupant, tales fuerunt antediluvianorum, & horum quæ significantur per Rephaim, Susimos & Emim; at sunt persuasiones falsi aliæ quæ solum partem intellectualem occupant, ex principiis falsi apud se confirmatis oriundæ, hæ non ita fortes sunt, nec negativæ sicut illorum, sed usque in altera vita spiritibus multum incommodi inferunt, & quoad partem, eorum cogitandi facultatem auferunt; spiritus, qui tales sunt, apud hominem excitant mera confirmantia falsi, sic ut homo non aliter videat quam quod falsum sit verum, & malum sit bonum; est

est sphaera eorum quæ talis; ut primum aliquid veri evocatur ab Angelis, illi suffocant & extinguunt; homo potest appercipere num a talibus regitur, per id solum, si vera Verbi putat falsa esse, & se confirmat, ut non aliter possit videre; tunc satis certus esse potest, quod tales spiritus apud illum sint, & quod dominantur; similiter illi, qui sibi persuadent, omne emolumentum proprium esse bonum commune, & non aliud pro communi bono reputant, quam quod etiam proprium sit, spiritus mali apud eum tot confirmantia suggerunt, ut non aliter videat; qui tales sunt, ut omne proprium spectant ut commune bonum, aut obvelant specie, quod sit commune bonum, in altera vita similiter faciunt quoad commune bonum ibi: quod talis sit influxus spirituum apud hominem, ex continua experientia ad vivum, datum est nosse.

1674. Vers: 6. *Et Choritas in monte eorum Seir, usque Elparan, quæ super in desertum.* Choritas in monte eorum Seir, significat persuasiones falsi ex amore sui: usque Elparan quæ super in desertum, significat extensionem.

1675. Choritas in monte eorum Seir, quod significet persuasiones falsi quæ ex amore sui, constat ex significatione Choritarum, & ex significatione Seir; quod Choritas attinet, fuerunt illi qui habitarunt in monte Seir, ut constat ex Genes: xxxvi: 8, 20. seq: ubi Esavus qui dictus Edom; per Esavum seu Edomum significatur in genuino sensu Dominus quoad Humanam Ipsius Essentiam, & quoque per Esavum seu Edomum repræsentatur, ut multis constare potest tam ex historicis quam ex prophetis Verbi, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; & quia per Choritas repræsentabantur illi qui in persuasionibus falsi sunt, & repræsentativa illo tempore actualiter existebant, ideo quoque simile repræsentatum fuit per id, quod Esavi posterius expulerint Choritas e monte Seir, de quibus apud Moysen ita, "Terra *Rephaim* reputatur etiam hæc, *Rephaim* habitaverunt in ea prius, & Ammonitæ vocant eos *Samsunim*; populus magnus & multus & excelsus sicut Enakim; & perdidit eos Jehovah a coram illis, & possiderunt eos, & habitaverunt loco eorum. Quemadmodum fecit filiis Esavi habitantibus in Seir, quod perdidit Choritas a coram illis, & possiderunt eos, & habitaverunt loco eorum," Deut: 11: 20, 21, 22. hæc repræsentant & significant idem quod hic de Kedorlaomere, nempe quod Kedorlaomer & reges cum illo percusserint Choritas in monte Seir, nam per Kedorlaomerum, ut dictum, repræsentatur Domini Bonum & Verum in pueritia, ita Domini Humana Essentia quoad Bonum & Verum tunc, quo destruxit persuasiones falsi, hoc est, inferna tali diaboli turba impleta, quæ persuasionibus falsi mundum spirituum, & consequenter genus humanum, aggressa est perdere: & quia Esavus seu Edomus Dominum quoad Humanam Essentiam repræsentabat, etiam Mons Seir, ut & Paran, repræsentabant illa quæ Humanæ Ipsius Essentiæ essent, nempe Cœlestia amoris, ut constat ex Benedictione Moysi, "Jehovah de Sinai venit, & exortus est de Seir illis, exsplenduit de monte Paran, & venit ex myriadibus sanctitatis, e dextra Ipsius ignis legis illis, etiam amans populos," Deut: xxxiii: 2, 3. quod Jehovah exortus e monte Seir, & exsplenduit de monte Paran, non aliud significat quam Humanam Domini Essentiam; quisque scire potest, quod exoriri de monte

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 553

monte Seir, & exsplendere de monte Paran non significet montes hec incolas, sed res Divinas, ita cœlestia Humanæ Domini Essentiæ, ex Qua prædicatur quod Jehovah exortus & exsplenduerit: quod Seir, ex Cantico Deborah & Baraki in Libro Judicum, "Jehovah, cum exivisti e *Seir*, cum egressus es ex "*agro Edomi*, terra contremuit, etiam Cœli stillarunt, etiam nubes stillarunt "aquas, montes defluerunt, hic Sinai coram Jehovah Deo Israelis," v: 4, 5. ubi exire e Seir & egredi ex agro Edomi, nec aliud significat. Adhuc manifestius in prophetia Bileami, qui fuit unus ex filiis orientis seu ex Syria, ubi Antiquæ Ecclesiæ residuum fuit, apud Mosen, "Video Ipsum, & non jam, "conspicio Ipsum, & non propinquus, orietur stella e Jacobo, & surget scip-
trum ex Israele, & erit *Edomus* hæreditas, & erit hæreditas *Seir*, hostium illius," Num: xxiv: 17, 18. ubi videre Ipsum & non jam, conspiciere Ipsum, & non propinquus, est adventus Domini in mundum, cujus Humana Essentia dicitur stella e Jacobo, quæ oritura, tum Edomus & Seir; quod non Edomus & Seir fieret hæreditas, unicuique constare potest; quod hæreditas Seir hostium illius, seu mons hostium illius, est idem ac multoties alibi, quod expellendi hostes, & possidenda terra eorum. Quod etiam mons Paran seu Elparan idem significet, qui in hoc versu nominatur, constat quoque apud Habakuk, "Deus a Themane veniet, & Sanctus de *monte Paran*, *felah*, textit "cœlos honor Ipsius, & laude Ipsius impleta est terra," III: 3. sed sciendum, quod montes & terræ, significationem habeant & accipiant ab habitatoribus qui ibi, quando Choritæ ibi habitaverunt, a Choritis, & quando expulsi, ab illis qui expulerunt, sicut ab Esayo seu Edomo, & quoque aliunde, quare in utroque sensu, in genuino & opposito; in genuino pro Humana Domini Essentia, in opposito pro amore sui; Humana Domini Essentia est Ipse Amor cœlestis; Amori cœlesti oppositum est amor sui; ita Choritæ hic significant persuasiones falsi ex amore sui. Sunt persuasiones falsi ex amore sui, & persuasiones falsi ex amore mundi, illæ persuasiones nempe quæ ex amore sui, sunt fœdissimæ; at persuasiones ex amore mundi, non ita fœdæ; illæ seu persuasiones falsi ex amore sui, sunt oppositæ cœlestibus amoris, hæ seu persuasiones falsi ex amore mundi, sunt oppositæ spiritualibus amoris; persuasiones ex amore sui secum ferunt, quod imperare velint super omnia, & quantum eis relaxantur vincula tantum ruunt, usque ut imperare velint super universum, & quod quoque ostensum, super Jehovaham; quare persuasiones illius generis nusquam tolerantur in altera vita; at persuasiones ex amore mundi non eo usque ruunt, inde modo insanix quod non contenti sint sua sorte, sed affectent vane gaudium cœleste, & sibi appropriare velint aliorum bona, non ita animo imperandi; sed differentix illarum persuasionum sunt innumerabiles.

1676. Usque Elparan, quæ super in desertum, quod significet extensionem, constare potest ex eo, quod Choritæ percussi sint, & profugati eo usque; desertum Paran memoratur, Gen: xxi: 21. Num: x: 12. Cap: xii: 16. Cap: xiii: 3, 26. Deut 1: 1. Quid per Elparan, quæ in deserto, hic significatur, non ita potest exponi, modo quod prima Domini victoria super Inferna per istas gentes significata, adhuc non ulterius se extenderit; sed

quousque se extendit, significatur per Elparan super in desertum. Cui arcana coelestia non scire datum, is putare potest, quod non opus fuisset adventu Domini in mundum ad pugnandum cum infernis, & per tentationes in se admissas illa debellare & vincere, cum usque ex Omnipotentia Divina potuissent subjugari, & in infernis suis includi; sed usque quod ita se res habeat, constans est veritas; ipsa arcana evolvere solum quoad communissima, foret integrum opus, tum quoque foret dare occasiones ad ratiocinia de mysteriis Divinis, quæ mentes humanæ, utcunque evolverentur, non caperent, & plerique non capere vellent: quare satis est, ut sciant, & quia ita est, ut credant, quod veritas æterna sit, nisi Dominus venisset in mundum, & per tentationes in se admissas subjugaverit & evicerit inferna, quod periisset genus humanum, & quod non salvari aliter potuissent, etiam qui in tellure hac fuerunt a tempore Antiquissimæ Ecclesiæ.

1677. Vers: 7. *Et reversi sunt & venerunt ad En Mischpath, hæc Kadesch, & percusserunt omnem agrum Amalekitarum, & etiam Emorræum habitantem in Chazezon Thamar.* Reversi sunt & venerunt ad En Mischpath, hæc Kadesch, significat continuationem: & percusserunt omnem agrum Amalekitarum, significat genera falsorum: & etiam Emorræum habitantem in Chazezon Thamar, significat genera malorum, quæ inde.

1678. Reversi sunt & venerunt in En Mischpath, hæc Kadesch, quod significet continuationem, constat ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ sequuntur; agitur hic nunc de falsis & malis inde; falsa significantur per Amalekitam, & mala inde per Emorræum in Chazezon Thamar: per Kadesch significantur vera, tum quoque contentiones de veris; hic quia de falsis, & de malis inde, agitur, quæ evicit Dominus in prima sua pugna, hic nominatur En Mischpath, hæc Kadesch, quia contentio fuit de veris. Quod Kadesch significet vera de quibus contenditur, constat apud Ezechielem, ubi termini Terræ Sanctæ describuntur, "Angulus meridiei versus austrum, a Thamar usque ad aquas Meriboth (:contentionum:), Kadeschum, hæreditatem ad mare magnum, & angulum austri versus meridiem," XLVII: 19. Cap: XLVIII: 28. ubi merities pro luce veritatis, terminus ejus quo significatur contentio de veris, dicitur Kadesch. Kadesch quoque fuit, ubi Moses percussit petram, e qua exiverunt aquæ, quæ aquæ vocatæ sunt Meribah ex contentione, Num: xx: 1, 2, 11, 13. per petram, ut notum, significatur Dominus, per aquas in sensu interno Verbi, spiritualia, quæ sunt vera, aquæ Meribah dictæ quia de illis contentio: quod etiam dictæ aquæ contentionis Kadesch, constat apud Moysen, "Rebellastis ori meo in deserto Zin, in contentione concionis, ut sanctificaretis Me per aquas in oculis eorum, hæc aquæ contentionis Kadesch deserti Zin," Num: xxvii: 14. Deut: xxxii: 51. Similiter fuit in Kadesch, quo reversi exploratores e terra Canaane, & ubi murmurarunt & contenderunt, non volentes intrare in terram, Num: xiii: 26. Ex his constat, quod En Mischpath seu fons judicii aut fons Mischpath Kadesch significet contentionem de veris, & sic continuationem. Quia hic historica vera sunt, ac ita factum, apparere potest, sicut non talia repræsentata sint & significata per

per loca quo venit, & per gentes, quas percussit Kedorlaomer; sed historica omnia in Verbo sunt repræsentativa & significativa, tam quoad loca, quam quoad gentes, ut & quoad facta, ut manifeste constare potest ab omnibus tam in Historicis Verbi quam in Prophetis.

1679. Et percusserunt omnem agrum Amalekitarum, quod significet genera falforum, constat a repræsentatione & significatione gentis Amalekitæ; per omnes gentes quæ fuerunt in terra Canaan repræsentata sunt genera falforum & malorum, ut ex sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, constabit; per Amalekitas significata sunt falsa, per Emorræos in Chazezon Thamar mala ex falsis; quod per Amalekitas falsa, quibus oppugnantur vera, constare potest ab illis quæ de Amalekitis memorantur Exod: xvii: 13 ad f. Num: xiii: 29. Cap: xxiv: 20. Deut: xxv: 17, 18, 19. Jud: v: 13, 14. 1 Sam: xv: 1 ad f. Cap: xxvii: 8. Psalm: lxxxiii: 8, 9. Per Rephaim, Sufimos, Emim, Choritas, de quibus in vers: 5, 6, significatæ sunt persuasiones falsi, oriundæ ex cupiditatibus mali, hoc est, ex malis, hic autem per Amalekitas & Emorræum in Chazezon Thamar significantur falsa ex quibus mala; aliud est falsum ex malo, & aliud falsum & inde malum; falsa scaturiunt vel ex cupiditatibus, quæ sunt voluntatis, vel ex principiis captis quæ sunt intellectus; falsa ex cupiditatibus quæ sunt voluntatis, sunt foeda, nec ita extirpari se patiuntur, quia ipsi vitæ hominis cohærent; ipsa vita hominis est quod cupit, hoc est, quod amat, dum confirmat apud se hanc vitam, seu cupiditatem aut amorem, omnia confirmantia sunt falsa, & implantantur ejus vitæ; tales fuerunt antediluviani: falsa autem ex principiis captis, quæ sunt intellectus, non ita radicari possunt in parte voluntaria hominis; sicut sunt doctrinalia falsa aut hæretica, hæc ab origine extra voluntatem inchoant, & ab imbuitione talium ab infantia, & dein a confirmatione in ætate adulta; at quia falsa sunt, non possunt aliter quam producere mala vitæ; ut qui credit mereri salutem per opera, & se confirmat in eo, ipsum meritum, justificatio sui, & confidentia, sunt mala quæ inde; & vicissim, qui credit, pietatem vitæ non dari posse nisi meritum ponatur in operibus, malum inde est quod exstinguat apud se omnem pietatem vitæ, & se dedat cupiditatibus & voluptatibus; similiter in aliis multis: talia falsa & inde mala sunt, de quibus in hoc versu agitur.

1680. Et etiam Emorræum habitantem in Chazezon Thamar, quod significet genera malorum quæ inde, constat ex illis quæ nunc dicta sunt, tum a repræsentatione & significatione Emorræorum, de qua in Cap: seq: xv ad vers: 16. Quod mala & falsa attinet, contra quæ Dominus pugnavit, sciendum, quod fuerint infernales spiritus qui in malis & falsis, hoc est, quod fuerint Inferna talibus impleta, quæ continue infestabant genus humanum; infernales non aliud cupiunt quam perdere unumquemque, nec plus voluptatis percipiunt, quam dum cruciant: distinguuntur in altera vita omnes spiritus ex eo; qui malum cupiunt contra alios, sunt spiritus infernales seu diabolici; qui autem bonum aliis volunt, sunt spiritus boni & angelici; homo potest scire, inter quos est, num inter infernales vel inter angelicos; si

proximo intendit malum, de illo non nisi malum cogitat, & cum potest etiam actualiter facit, & in eo delectatur, is est inter infernales, & fit etiam infernalis in altera vita; at qui proximo intendit bonum, & de illo non nisi bonum cogitat, & cum potest actualiter facit, is est inter Angelicos, & fit etiam Angelus in altera vita; hoc caracteristicum est, examinet quisque se secundum hoc, qualis est: nihil est, quod non malum faciat cum non potest nec audet, & nihil est quod bonum faciat sui causa, hæc sunt externa quæ remouentur in altera vita, homo est ibi sicut cogitat & intendit; sunt plures qui ex habitu in mundo bene loqui possunt, sed appercipitur illico num mens seu intentio consentit, si non, rejicitur inter infernales sui generis & speciei.

1681. Vers: 8, 9. *Et exivit Rex Sodomæ, & Rex Amoræ, & Rex Admæ, & Rex Zeboim, & Rex Belæ hæc Zoar, & ordinaverunt cum iis prælium in valle Siddim; cum Kedorlaomero Rege Elam, & Thideale Rege Goiim, & Amraphele Rege Schinear, & Arjocho Rege Ellasar; quatuor Reges cum quinque.* Exivit rex Sodomæ, & rex Amoræ, & rex Admæ, & rex Zeboim, & rex Belæ hæc Zoar, significant, ut prius, mala & falsa communiter regnantia: & ordinaverunt cum iis prælium, significant quod aggressi: in valle Siddim, significat, hic ut prius, immundum: cum Kedorlaomero rege Elam, & Thideale rege Goiim, & Amraphele rege Schinear, & Arjocho rege Ellasar, significant vera & bona in Externo Homine; Kedorlaomer rex Elam, vera; Thideal rex Goiim, bona; cæteri, quæ inde: quatuor reges cum quinque, significat horum unionem, & illorum disunionem.

1682. Exivit rex Sodomæ, & rex Amoræ, & rex Admæ, & rex Zeboim, & rex Belæ, hæc Zoar, quod significant mala & falsa communiter regnantia, constat ab illis quæ dicta supra ad vers: 2 de iisdem, quod sint cupiditates mali, & persuasiones falsi; ibi in genere per eosdem reges significata sunt omnia mala, & omnia falsa, seu quod idem est, cupiditates mali, & persuasiones falsi, quare dictum quod cum illis bellum factum; postea agitur de bello cum Rephaim, Susimis, Emim, & Choritis; tum cum Amalekita & Emorrhæo, demum cum his regibus, qui principio nominati sunt, hic ideo per eosdem reges significantur solum mala & falsa regnantia, quæ sunt minoris gradus.

1683. Quod ordinaverunt cum iis prælium, significet quod aggressi, constat ex significatione ordinare prælium, quod sit oppugnare, nam quod ii rebellaverint, dicitur supra vers: 3: patet quoque ex eo, quod mali spiritus sint qui aggrediuntur; ita enim se res habet, Dominus nusquam cum aliquo inferno inchoavit pugnam, sed Inferna Ipsum aggressa sunt; ut sit quoque apud unumquemvis hominem qui in tentatione est, seu in pugna cum malis spiritibus, apud eum nusquam angeli aggrediuntur, sed semper & continue mali seu infernales spiritus; angeli solum avertunt & defendunt; hoc venit a Domino, qui nusquam alicui, si vel foret omnium pessimus & infensissimus hostis, malum inferre vult, aut eum detrudere in infernum, sed is est qui sibi malum infert, & præcipitat in infernum: hoc quoque sequitur a natura mali, & a natura boni; natura mali est, ut unumquemvis laceßere velit; natura boni est,

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 557

est, ut nullum; mali in ipsamet sua vita sunt, cum aggrediuntur, continue enim cupiunt perdere; boni in ipsamet sua vita sunt, cum neminem aggrediuntur, & cum usum præstare possunt alios a malis defendendo.

1684. In valle Siddim, quod significet immundum, constat ab illis quæ supra ad vers: 3, de valle Siddim, & mari salis, dicta sunt.

1685. Cum Kedorlaomero rege Elam, & Thideale rege Goiim, & Amraphele rege Schinear, & Arjocho rege Ellasar, quod significet vera & bona in Externo Homine, constat ex significatione eorundem in vers: 1. hujus capitis.

Quod Kedorlaomer rex Elam significet vera, & Thideal rex Goiim bona, & cæteri quæ inde, constat ex eo, quod hic alio ordine recensentur iidem Reges ac supra vers: 1. ibi tertio loco, hic primo Kedorlaomer rex Elam; & ibi quarto loco, hic secundo Thideal rex Goiim: est Verum quod primum est pugnae, ex Vero enim pugnatur, nam ex Vero noscitur quid falsum & quid malum, quare pugnae tales nusquam existunt antequam homo imbutus est scientiis & cognitionibus veri & boni, inde per Kedorlaomerum, qui primo loco hic nominatur, significatur Verum quod fuit apud Dominum; quod quoque constat ex significatione Elami, quod sit fides ex charitate, quod idem est ac verum, ut ostensum prius est Cap: x: ad vers: 22. inde sequitur, quod Thideal rex Gojim, seu gentium, significet Bonum; & quod cæteri reges vera & bona, quæ sunt inde.

1686. Quatuor reges cum quinque, quod significet horum unionem, & illorum disunionem, constare potest a significatione quatuor, & a significatione quinque; quatuor significant unionem quia paria, sicut quoque duo cum spectant conjugia rerum, ut quoque observatum n: 720; quinque autem disunionem quia parum, ut ostensum n: 649, se habent omnia prædicte ad rem de qua agitur.

1687. Vers: 10. *Et vallis Siddim putei putei bituminis; & fugerunt rex Sodomæ & Amoræ, & ceciderunt ibi, & residui in montem fugerunt.* Vallis Siddim putei putei bituminis, significat immundum falsitatum & cupiditatum: & fugerunt rex Sodomæ & Amoræ & ceciderunt ibi, significat quod mala & falsa illa victa: & residui in montem fugerunt, significat quod non omnes; mons est amor sui & mundi.

1688. Vallis Siddim putei putei, seu plena puteis bituminis, quod significet immundum falsitatum & cupiditatum, constat a significatione Siddim, quod sit immundum, de qua supra ad vers: 3: tum a significatione puteorum, quod sint falsitates, & bituminis quod sint cupiditates; putei vocantur falsitates ex immunda aqua, & bitumen cupiditates ex fædo sulphureo nidore in tali aqua.

1689. Quod fugerunt rex Sodomæ & Amoræ, & ceciderunt ibi, significet quod mala & falsa illa victa, constat ex significatione Sodomæ & Amoræ, quod sint mala cupiditatum, & falsa persuasionum, de qua supra; hic rex Sodomæ & Amoræ pro omnibus malis & falsis etiam per cæteros reges significatis: tum ex significatione fugere & cadere, quod sit vinci.

1690. Quod residui in montem fugerunt, significet quod non omnes; constat absque explicatione, ex eo quod residui facti, qui aufugerunt. In sensu interno agitur de Tentationibus, quos sustinuit Dominus in pueritia, de qua nihil memoratur in Verbo Novi Testamenti, solum de Tentatione in deserto, seu mox postquam venit ex deserto, & denique de ultima Tentatione in Gethsemane, & porro: quod Domini Vita a prima pueritia usque ad ultimam horam vitæ in mundo fuerit continua Tentatio & continua Victoria, constat a pluribus in Verbo Veteris Testamenti, & quod non cessaverit cum Tentatione in deserto, constat ab his apud Lucam, "Postquam absolvit omnem tentationem diabolus, *desitit ab Ipso ad tempus,*" IV: 13. tum ex eo quod usque ad mortem crucis tentatus sit, sic ad ultimam horam vitæ in mundo; inde patet quod tota Domini vita in mundo a prima pueritia fuerit continua Tentatio & continua Victoria, ultima fuit cum super cruce oravit pro inimicis, ita pro omnibus in universo terrarum orbe. In verbo vitæ Domini, apud Evangelistas, non memoratur, præter ultimam, quam Tentatio Ipsi in deserto; plura discipulis non detecta sunt; quæ detecta, secundum sensum literæ tam levia apparent, ut vix aliquid, nam ita dicere & ita respondere, non est aliqua tentatio, cum tamen gravior fuit, quam usquam aliqua mens humana capere & credere possit; nemo scire potest quid tentatio, nisi qui in illa fuit; Tentatio quæ memoratur apud Matth: IV: 1 ad 11. Marc: 1: 12, 13. Luc: IV: 1 ad 13. continet in summa Tentationes, nempe quod ex amore erga universum genus humanum pugnaverit contra amores sui & mundi, quibus repleta fuerunt Inferna: omnis tentatio fit contra amorem in quo est homo, in quali gradu est amor in tali fit tentatio; si non contra amorem, nulla est tentatio; amorem alicujus destruere, est ipsam vitam, nam amor est vita; Domini vita fuit Amor erga universum genus humanum, & quidem tantus & talis, ut non nisi quam purus Amor; contra hanc Ipsi vitam admittæ sunt Tentationes continuæ, ut dictum, a prima pueritia ad ultimam horam in mundo: Amor, qui fuit ipsissima Domini vita, significatur per "quod esuriverit, & quod diabolus dixerit; si Filius es Dei, dic lapidi huic, ut fiat panis, & quod responderit "Jesus, scriptum est, quod non per panem solum victurus sit homo, sed "per omne verbum Dei," Luc: IV: 2, 3, 4. Matth: IV: 2, 3, 4. Quod pugnaverit contra amorem mundi, seu omnia quæ sunt amoris mundi, significatur per quod "deduxerit Ipsum diabolus in montem altum, & monstraverit Ipsi omnia regna orbis terrarum in momento temporis, & quod dixerit, tibi dabo potestatem hanc omnem, & gloriam eorum, quia mihi data est, & cui voluero, do eam; tu ergo si adoraveris coram me, erunt tibi omnia; sed respondens Ipsi Jesus dixit, abi post Me satana, scriptum namque est, adorabis Dominum Deum tuum, & Illi Soli servies," Luc: IV: 5, 6, 7, 8. Matth: IV: 8, 9, 10. Quod contra amorem sui, & omnia quæ sunt amoris sui, significatur per hæc, "Assumpsit Ipsum diabolus in sanctam urbem, & statuit Ipsum super pinnulam templi, & dixit ipsi, si Filius es Dei, mitte Te Ipsum deorsum, scriptum enim est, angelis suis præcipiet de te, " &

“ & super manibus portabunt te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum; ”
 “ dixit ei Jesus, iterum scriptum est, non tentabis Dominum Deum tuum, ”
 Matth: iv: 5, 6, 7. Luc: iv: 9, 10, 11, 12. Continua Victoria significatur per hæc, quod post Tentationem, “ Angeli accesserint & ministraverint Ipsi, ” Matth: iv: 11. Marc: i: 13. In summa, Dominus a prima pueritia usque ad ultimam horam vitæ in mundo, ab omnibus infernis oppugnatus est, quæ continue ab Ipso expugnata, subjugata & victa, & hoc unice ex Amore erga universum genus humanum, qui amor quia non fuit humanus sed Divinus, & quantus amor tanta tentatio, constare potest, qualis pugnarum gravitas fuit, & a parte infernorum quanta ferocia: quod hæc ita se habuerint, pro certo scio.

1691. Quod mons sit amor sui & amor mundi, constare potest a significatione montis, de qua mox. Omne malum & falsum, existit ab amore sui & amore mundi, non alia origo illorum est; amor enim sui & mundi sunt opposita amoris cœlesti & spirituali; & quia opposita, sunt ii qui cœlestia & spiritualia Regni Dei destruere continue conantur; ex amore sui & mundi existunt omnia odia, ex odiis omnes vindictæ & crudelitates, ex illis & his omnes doli, in summa omnia inferna. Quod per montes in Verbo significetur amor sui & mundi, constare potest ab his locis; apud Esaiam, “ Oculi ”
 “ superbiæ hominis humiliabitur, & deprimetur altitudo hominum; dies Je- ”
 “ hovæ Zebaoth super omnem superbum & altum, super omnes *Montes* altos, ”
 “ & super omnes *colles* elatos, & super omnem *turrim excelsum*, ” II: 11, 12, 14, 15. manifeste montes alti pro amore sui, & colles elati pro amore mundi: apud Eundem, “ Omnis vallis extolletur, & omnis *Mons* & *collis* humiliabuntur. ” XL: 4. etiam manifeste pro amore sui & mundi: apud Eundem, “ Vastabo *Montes* & *colles*, & omnem herbam eorum arefaciam, ” XLII: 15: similiter montes pro amore sui, & colles pro amore mundi: apud “ Ezechielem, “ Diruentur *Montes*, & cadent gradus, & omnis murus in terram cadet, ” xxxviii: 20: apud Jeremiam, “ Ecce Ego contra te, *Mons* ”
 “ perdens, perdens universam terram, & extendam manum meam contra te, ”
 “ & devolvam te de *petris*, & dabo te in *Montem combustionis*, ” LI: 25. ubi “ de Babele & Chaldæa, per quas quod amor sui & mundi significetur, prius ostensum: in Cantico Moïsis, “ Ignis accensus est in ira mea, & arde- ”
 “ bit usque ad *infernum infimum*, & comedet terram & proventum ejus, & in- ”
 “ flammabit fundamenta *Montium*, ” Deut: xxxii: 22. fundamenta montium pro infernis, ut manifeste dicitur, fundamenta montium vocantur, quia amor sui & amor mundi ibi regnant, & inde sunt: apud Jonam, “ Circumdederunt me aquæ usque ad animam, abyssus circumcinxit me, alga alligata ca- ”
 “ pit meo; ad *excisiones Montium* descendi; terræ vestes super me in æter- ”
 “ num, at ascendere fecisti e fovea vitas meas, Jehovah Deus Mi, ” II: 6, 7. tentationes Domini contra inferna per Jonam, cum erat in ventre piscis magnæ, prophetice ita describuntur; ut quoque alibi in Verbo, cum primis apud Davidem; qui in tentationibus est, in infernis est; in infernis esse, nihil facit locus, sed status. Quia Montes & Turres significant amo-
 rem

rem sui & mundi, inde constare potest, quid significatur per id, quod Dominus ductus a diabolo super montem altum & super pinnam templi, nempe in omnium extremas tentationum pugnas contra amores sui & mundi, hoc est, contra inferna. Montes etiam in opposito sensu, ut solitum, significant amorem coelestem & spiritualem, ut ostensum prius, n: 795, 796.

1692. Quid Tentationes seu pugnae tentationum efficiunt, vix aliquis scire potest; sunt illa media quibus resolvuntur & discutiuntur mala & falsa, & quibus inducitur pro illis horror, & non modo datur sed etiam corroboratur conscientia, & sic regeneratur homo; quæ causa est, quod, qui regenerantur, mittantur in pugnas, & subeant tentationes; & qui non in vita corporis, illi in altera vita, si tales sint ut regenerari queant; quare Ecclesia Domini vocatur pugnas: sed Solus Dominus ex propriis viribus seu ex propria potentia sustinuit pugnas tentationum crudelissimas, nam omnibus infernis circumfusus fuit, & continue illa evicit: Solus Dominus etiam est, qui pugnat apud homines qui in pugnis tentationum sunt, & Qui vincit; homo ex propria potentia nihil efficere potest contra malos seu infernales spiritus, nam coherent cum infernis ita, ut si unum superaretur, alterum superirrueret, & sic in æternum; sunt sicut Mare quod incumbit singulis partibus aggeris, si perumperetur agger rima seu fossula, nusquam mare desineret, quin perumperet & inundaret usque dum nihil superstes sit; ita se haberet, nisi Dominus Solus sustineret pugnas tentationum apud hominem.

1693. Verf: 11: *Et sumserunt omnes opes Sodomæ & Amoræ, & omnem cibum eorum, & abiverunt.* Sumserunt omnes opes Sodomæ & Amoræ, significat quod deprivati potentia malum agendi: & omnem cibum eorum, significat quod potentia falsum cogitandi: & abiverunt, significat quod ita relictæ.

1694. Quod sumserunt omnes opes Sodomæ & Amoræ, significet quod deprivati potentia malum agendi, constat a significatione sumere opes alicujus; per opes Sodomæ & Amoræ in sensu interno non aliud intelligitur, quam malum & falsum, malum hic significatur per opes, & falsum per cibum: opes & divitiæ spirituales respectivæ ad bonos, non sunt aliud quam bona & vera, quibus donantur & ditantur a Domino; ita opes & divitiæ respectivæ ad malos, non sunt aliud quam mala & falsa, quæ sibi ipsis acquisiverunt; talia etiam per opes in Verbo significantur: ex his constat, quod sumere opes Sodomæ & Amoræ, sit privare eos potentia malum agendi.

1695. Quod omnem cibum eorum, significet quod potentia falsum cogitandi, constat a significatione cibi; quid cibus coelestis, spiritualis & naturalis, quo fruuntur in altera vita, ostensum est prius, n: 56, 57, 58, 680, 681. hæc quoque correspondent cibo corporis, ideo quoque repræsentantur in Verbo per cibum, & appellantur cibus; cibus autem spirituum malorum & infernalium est quod contrarium est sapientiæ, intelligentiæ, & veræ scientiæ, quod est omne falsum; hoc cibo etiam sustentantur, quod mirum, spiritus mali; quod sustententur, causa est, quia vita eorum est; nisi detur iis copia vituperandi verum, imo blasphemandi, non possunt vivere; at usque non datur iis licentia cogitandi & loquendi falsum, nisi quod ex malo eorum, non autem

tem quod contra eorum malum proprium, nam hoc est dolus; quantum enim ex malo suo loquuntur falsum, tantum ex vita sua, & quoque tunc ignoscitur iis, quia tales sunt, ut aliter vivere nequeant. Quod deprivati sint potentia malum agendi & falsum cogitandi, ita se res habet; in pugnis tentationum permittitur malis spiritibus depromere omne malum & falsum quod est apud hominem, & ex malo & falso hominis pugnare; cum autem victi sunt, tunc non amplius licet eis id facere, nam percipiunt illico apud hominem, quod bonum & verum confirmatum est; talis perceptio datur spirituum præ homine; ex ipsa sphaera hominis confirmati in vero & bono, noscunt illico, quomodo se habet, quid responsum habituri, & plura; hoc constat manifeste apud hominem regeneratum spiritualem, apud quem æque sunt spiritus mali, ac apud non regeneratum, sed subjugati sunt & serviunt: hæc significantur per quod potentia malum agendi & falsum cogitandi deprivati sint.

1696. Quod abiverunt, significet quod relictī, constat absque explicatione.

1697. Vers: 12. *Et sumserunt Lothum, & acquisitionem ejus, filium fratris Abrami, & abiverunt; & is habitans in Sodoma.* Sumserunt Lothum & acquisitionem ejus filium fratris Abrami & abiverunt, significat, quod bona & vera apparentia, quæ in se non bona & vera sunt, occupaverint Externum hominem, & omnia quæ ibi essent: & is habitans in Sodoma, significat statum illius.

1698. Quod sumserunt Lothum & acquisitionem ejus, filium fratris Abrami, & abiverunt, significet quod bona & vera apparentia, quæ in se non bona & vera sunt, occupaverint Externum hominem, & omnia quæ ibi essent, constat a significatione Lothi, qui quod significet apud Dominum, Sensualem seu Externum Hominem, prius aliquoties dictum & ostensum est, & quidem hic Externum Hominem quoad bona & vera apparentia, quæ hic sunt acquisitio Lothi; quod bona & vera illa apparuerint ut bona & vera in prima pueritia, & non in se ita fuerint, prius explicatum est, sed quod per gradus purificata sint, & quidem per pugnas tentationum, ex illis quæ de tentationibus dicta sunt, constare potest.

1699. Et is habitans in Sodoma, quod significet statum illius, constat a significatione Sodomæ.

1700. Vers: 13. *Et venit evasor, & indicavit Abramo Hebræo, & is habitans in quercetis Mamre Emorrhæi, fratris Eschkoli, & fratris Aneri; & hi viri fœderis Abrami.* Venit evasor & indicavit Abramo Hebræo, significat quod perciperet Dominus ex interiori Ipsius Homine; Abram Hebræus est Interior Homo cui adjunctus Internus seu Divinus: & is habitans in quercetis Mamre Emorrhæi, significat statum perceptionis ex Rationali homine: Eschkoli & fratris Aneri, & hi viri fœderis Abrami, significat statum Rationalis hominis quoad Externum, ejus bona & vera qualia essent.

1701. Quod venit evasor & indicavit Abramo Hebræo, significet quod perciperet Dominus ex Interiori Ipsius Homine, constat ex significatione Abrami Hebræi, quod sit Interior Homo conjunctus Interno, de qua mox infra; & quia in interno sensu prædicantur hæc de Domino, & historica sunt

repræsentativa, patet quod, " Venit evasor & indicavit," non aliud significet, quam quod Dominus perceperit : quod in Externo Homine peragitur, Interior Homo percipit sicut foret quasi quis indicaret ; Dominus, Qui perceptionem omnium, quæ fiebant, habuit, manifeste novit qualia & unde illa, quæ apud Ipsum existebant ; ut si quid mali occuparet Externi hominis affectiones, aut si quid falsi ejus cognitiones ; non potuit non nosse quale esset, & unde, sed etiam quinam spiritus mali excitarent illa, & quomodo excitarent, præter plura ; nam talia & innumerabilia alia non latent Angelos, & vix homines qui perceptionem cœlestem habent, minus Dominum.

1702. Quod Abram Hebræus sit Interior homo, cui adjunctus Internus seu Divinus, constare potest a significatione Abrami Hebræi, seu a cognominatione Abrami, quod hic dicatur Hebræus, in præcedentibus & in sequentibus, ubi de Abramo, non appellatur Hebræus, hic solum, quare distinctum quid apud Dominum repræsentatur & significatur per Abramum Hebræum ; quid repræsentatur & significatur, constare potest a sensu interno, nempe quod sit Interior Homo adjunctus Interno seu Divino, ut quoque constare potest a serie rerum in sensu interno ; Hebræi in Verbo nominantur, cum significatur aliquid servitii, qualecunque sit, ut a sequentibus constare potest ; Interior Homo talis est, quod inserviat Interno seu Divino, quare hic Interior homo appellatur Abram Hebræus. Quid Interior homo, vix aliquis novit, quare paucis dicendum ; Interior Homo est medius inter Internum & Externum ; per Interiorē Hominem communicat Internus cum Externo, absque illo medio, nusquam dari potest aliqua communicatio ; cœleste est distinctum a naturali, & adhuc magis a corporeo, nisi sit medium per quod communicatio, nusquam cœleste potest operari in naturale, minus in corporeum ; Interior Homo est qui dicitur Rationalis homo, qui homo, quia est medius, communicat cum Interno, ubi est ipsum bonum & verum, & quoque communicat cum exteriori, ubi est malum & falsum ; per communicationem cum Interno potest homo cogitare de cœlestibus & spiritualibus seu spectare sursum, quod bestię nequeunt ; per communicationem cum Exteriori potest homo cogitare de mundanis & corporeis, seu spectare deorsum, vix aliter ac bestię quæ similiter ideam terrestrium habent ; verbo, Interior seu medius homo est Ipse Rationalis Homo, qui spiritualis aut cœlestis est cum spectat sursum, at animalis cum spectat deorsum : notum est, quod homo scire possit, quod aliter loquatur quam cogitat, & aliter faciat quam vult, & quod simulatio ac dolus detur, tum quod ratio seu rationale sit, quodque hoc interius quia dissentire possit ; ut & quod apud regenerandum aliquid interius sit quod pugnat cum exteriori ; hoc interius, quod aliter cogitat & aliter vult & quod pugnat, est interior homo ; in interiori hoc homine est conscientia apud spiritualem hominem, & est perceptio apud cœlestem : Interior hic Homo conjunctus Interno Divino apud Dominum, est qui hic appellatur Abram Hebræus.

1703. Quod Hebræus in Verbo prædicetur de illis quæ sunt alicujus servitii, constat a sequentibus locis ; apud Mosen, " Quando vendetur tibi frater tuus *Hebræus* aut *Hebræa*, & serviet tibi sex annos, & in anno septimo dimittes eum liberum à tecum," Deut : xv : 12. ubi Hebræus & Hebræa dicitur,

citur, quia de servitio agitur: apud Jeremiam, "A fine septem annorum dimittetis quisque fratrem suum *Hebræum*, qui venditus fuerit tibi, & *servi- verit* tibi sex annos," xxxiv: 9. 14. ubi similiter *Hebræus* dicitur, quia de servitio; alioquin filii Jacobi apud Prophetas non *Hebræi* vocantur: apud Samuelem, "Philistæi dicebant, confortamini & estote in viros, ne *serviatis Hebræis*, sicut *serviverunt* vobis," i Sam: iv: 9. similiter: apud Mosen, "Dixit Jehovah ad Mosen, intra ad Pharaonem, & loquaris ad eum, sic dixit Jehovah Deus *Hebræorum*, dimitte populum meum, ut *serviant* Mihi," Exod: ix: 1: 13. Cap: x: 3. ubi quoque ex servitio vocati sunt *Hebræi*. Potipharis uxor de Josepho, "Clamavit ad viros domus suæ, & dixit eis, videte, adduxit nobis virum *Hebræum*, ad il- ludendum nobis," Gen: xxxix: 14. *Hebræus* dicitur, quia ibi erat servus: princeps pincernarum ad Pharaonem, "Nobiscum erat puer *Hebræus*, *servus* principis satellitum, & interpretatus est nobis somnia, Gen: xli: 12, & præterea *Ægyptii* vocabant filios Israelis *Hebræos*, quia erant servi, seu in servitute, ut notum, Exod: i: 15, 16, 19. & alibi.

1704. Et is habitans in quercetis Mamre Emorrhæi, quod significet statum perceptionis ex rationali homine, constat ex significatione querceti, & quercetorum Mamre Emorrhæi, de qua prius, n: 1442, 1443, 1616.

1705. Fratris Eschkoli & fratris Aneri, & hi viri fœderis Abrami, quod significant statum Rationalis hominis quoad Externum, ejus bona & vera qualia essent, constare potest a significatione illorum, de quibus infra ad vers: 24, ubi quoque nominantur: ut paucis dicatur, per Mamre, Eschkol & Anerum repræsentantur & significantur angeli qui apud Dominum, cum in prima pueritia pugnavit, qui adæquati fuerunt bonis & veris tunc apud Dominum; ex bonis & veris nominantur; nusquam aliquis angelus in cœlo aliquod nomen habet, sed sunt bona & vera, ex quibus prædicantur nomina, sicut Michael & alii Angeli in Verbo, nusquam tales sunt, sed ita nominantur ex officio qualicunque sunt: hic Mamre, Eschkol & Aner similiter, sed repræsentative.

1706. Vers: 14. Et audivit Abram, quod captivus factus frater ejus, & expeditavit initiatos suos, natos domus suæ, octodecim & trecentos, & persequutus est usque Dan. Audivit Abram, quod captivus factus frater ejus, significat quod perceperit Interior Homo in quali statu esset Externus: & expeditavit initiatos suos, natos domus suæ, significat illa bona apud Externum Hominem, quæ nunc liberata a jugo servitutis: octodecim & trecentos, significat qualitatem illorum: & persequutus usque Dan, significat purificationis initium.

1707. Quod audivit Abram quod captivus factus frater ejus, significet quod perceperit Interior Homo in quali statu esset Externus, constat a significatione Abrami in versu mox præced: quod sit Interior Homo cui adjunctus Internus seu Divinus; & ex significatione Lothi quod sit Externus Homo, ut prius ostensum est; tum ex significatione audire quod captivus frater ejus, quod sit percipere in quali statu esset, nempe ut in vers: 12. dictum, quod bona & vera apparentia occupaverint illum: hæc ita se habent; Interior Homo per Abramum *Hebræum* intellectus, cum perciperet quod

bona & vera, ex quibus pugnatum, non essent bona & vera nisi apparenter, & quod illa occupaverint totum Externum Hominem per Lothum filium fratris significatum, tunc Interior Homo, seu Internus Divinus per Interiorem Hominem purificavit illa; hoc quomodo fit, nusquam aliquis scire potest, nisi cui revelatum est, influxus enim Interni Hominis per Interiorem seu Medium in Externum, est arcanum, cum primis hoc tempore, cum pauci, si ulli, norunt quid Interior Homo, minus quid Internus; quid Internus & Interior Homo, vide mox supra ad vers: 13; sed hic qualis influxus sit, paucis dicetur; Internus Homo apud unumquemvis hominem est solius Domini, nam ibi recondit Dominus bona & vera, quibus donat hominem ab infantia, inde per illa influit in Interiorem seu Rationalem, & per hunc in Exteriorem, sic datur Homini cogitare, & esse homo: sed influxus ab Interno Homine in Interiorem seu Medium & sic in Exteriorem est duplex, vel per cœlestia vel per spiritualia, seu quod idem est, vel per bona vel per vera, per cœlestia seu bona influit solum apud homines regeneratos, qui vel perceptione, vel conscientia donati sunt, ita per perceptionem vel per conscientiam, quare influxus per cœlestia non datur nisi apud eos qui in amore in Dominum & in charitate erga proximum sunt; per spiritualia autem aut vera, influit Dominus apud unumquemvis hominem, qui influxus nisi foret, non potuisset homo cogitare, ita nec loqui; quando homo talis est, ut pervertat bona & vera, & cum nihil curat cœlestia & spiritualia, tunc nullus est influxus cœlestium seu bonorum, sed est via pro cœlestibus & bonis clausa, & usque est influxus spiritualium seu verorum, quæ via continue aperta tenetur; exinde constare potest, qualis est Interior seu Medius, hoc est, Rationalis Homo. Hic per Abramum significatur Internus Homo in Interiori seu Medio; cum cœlestia seu bona ab Interno Homine influunt in Interiorem, tunc Internus appropriat sibi Interiorem seu medium, & suum facit, sed usque est Interior seu medius homo distinctus ab Interno; similiter fit, cum Internus Homo per Interiorem seu Medium influit in Exteriorem, tunc quoque appropriat sibi eum, & suum facit, sed usque est Exterior Homo distinctus ab Interiori: ita nunc, cum percepit Internus in Interiori seu Medio, quod talis status esset Externi Hominis, quod nempe hic captivus factus, hoc est, quod bona & vera non genuina sed apparentia occupaverint eum, a quibus contra tot hostes pugnavit, tunc influxit, & omnia in ordinem redegit, & liberavit illum ab illis quæ infestarunt, & sic purificavit, ut nempe non bona & vera apparentia essent, sed bona & vera genuina, & sic conjuncta Interno seu Divino, & hoc, ut dictum, per Interiorem seu Medium: in illo Dominus non similis fuit alicui homini, quia Interior Ipsius Homo quoad cœlestia seu Bona, Divinus fuit, & ab ipsa nativitate adjunctus Interno; Internus cum hoc Interiori fuit Ipse Jehovah Pater Ipsius; at in illo similis fuit aliis hominibus, quod Interior Ipsius Homo quoad spiritualia seu vera, adjunctus fuerit Externo, & sic Humanus; sed hic quoque per pugnas tentationum & victorias continuas ex propria potentia, factus quoque Divinus, hoc est, Jehovah. Externus Homo est qui appellatur Lothus, sed is in priori statu dicitur filius fratris, in hoc autem frater Abrami; tunc enim dictus est filius fratris cum vera & bona

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 565

bona apparentia illum occuparent, at frater cum genuina bona & genuina vera.

1708. Et expedit initiatos suos, natos domus suæ, quod significet illa bona quæ apud Externum hominem, quæ nunc liberata a iugo servitutis, constat a significatione initiatorum, tum natorum domus Abrami; initiati seu novitii Abrami in sensu interno, sunt illa bona apud Externum Hominem, quæ conjungi possunt Interiori Homini; nati domus in sensu interno sunt eadem bona ut & vera, quod propria sint; sed hæc plura arcana continent, quam ut possint edici, illa imprimis, quomodo bona apparentia post pugnas tentationum fiunt bona genuina, & quod tunc possint conjungi Interiori seu Medio Homini, & per hunc Interno, & similiter fieri Divina; Dominus enim per gradus adjunxit Humanam Essentiam Divinæ, & hoc per pugnas tentationum & victorias, ut dictum; hæc bona quæ genuina facta, sunt, quæ appellantur initiati seu novitii Abrami, nam initiata & novitia fuerunt; & quia propria potentia comparata sunt, appellantur nati domus.

1709. Octodecim & trecentos viros, quod significet qualitatem eorum, nempe quod sint sancta pugna, numerus octodecim hoc involvit, tum quoque numerus trecentorum, sunt enim hi numeri compositi ex tribus & sex, *Tria* significant sanctum, ut ostensum n: 720. 901. & *Sex* pugnam, ut ostensum 737, 900. Quod Abram tot expederit, historicum verum est, sed usque repræsentativum fuit, sicut omne Historicum Verbi in Libris quinque Mosis, in Josuæ, in Judicum, in Samuelis, in Regum, in Danielis, inque Jonæ, ubi similiter numeri involvunt arcana; nam nihil in Verbo scriptum est quod non fuit tale, aliter non foret Verbum, & aliter nusquam memoratum, quod Abram 318 expederit, tum quod illi fuissent initiati & nati domus, præter plura quæ in hoc Capite dicuntur.

1710. Et persecutus usque ad Dan, quod significet purificationis statum, constat a serie rerum in sensu interno; persequi hostes hic est expellere mala & falsa, quæ erant apud bona & vera, & faciebant ut apparerent sicut bona & vera, & sic liberare illa & purificare; usque ad Dan significat ad ultimum terminum Canaanis, sic ad extremos fines quo fugerant; quod Dan significet ultimos terminos seu extremos fines Canaanis, constat passim a Verbo, ut apud Samuelem, "Ad transferendum Regnum a domo Saulis, & ad erigendum solium Davidis super Israelem & super Jehudam, a *Dan* & usque Beerschebam," 11 Sam: III: 10. apud Eundem, "Congregando congregabitur universus Israel a *Dan* usque Beerschebam," 11 Sam: XVII: 11. apud Eundem, "Dixit David ad Joabum, pervagare omnes Tribus Israelis a *Dan* usque Beerschebam," 11 Sam: XXIV: 2, 15. In Libro Regum, "Habitavit Jehudah & Israel in securitate, quisque sub vite sua, & sub ficu sua a *Dan* & usque Beerschebam," 1 Reg: V: 5. ex quibus patet, quod Dan fuerit ultimus terminus Canaanis, quousque persequutus hostes, qui infestabant bona & vera Externi Hominis; sed quia Dan erat terminus Canaanis sic intra Canaanem, & ne ibi essent, ulterius profugavit, nempe ad Chobam a sinistra Damasco, ut constat ab illis in Vers: mox sequente, ac ita purificavit; per terram

terram Canaanem, in sensu sancto, ut dictum prius, significatur Regnum Domini, ita coeleste amoris seu bonum, principaliter Bonum apud Dominum.

1711. Vers: 15. *Et distribuit se super eos noctu, ille & servi illius, & percussit eos, & persecutus est eos usque ad Chobam, quæ a sinistra Damasco.* Distribuit se super eos noctu, significat umbram in qua fuerunt bona & vera apparentia: ille & servi illius, significat Rationalem hominem, & quæ in Externo obediverunt: & percussit eos, significat vindicationem: & persecutus est eos usque ad Chobam quæ a sinistra Damasco, significat extensionem quousque.

1712. Distribuit se super eos noctu, quod significet umbram in qua fuerunt bona & vera apparentia, constat a significatione noctis, quod sit status umbræ: status umbræ dicitur, cum ignoratur, num sit bonum & verum apprens, vel bonum & verum genuinum; quisque dum in bono & vero apparente est, putat esse bonum & verum genuinum; est illud malum & falsum, quod est in bono & vero apparente, quod inumbrat, & facit ut appareat genuinum; qui in ignorantia sunt, non aliter scire possunt quam quod bonum quod faciunt sit illorum, & verum quod cogitant sit illorum; similiter qui sibi tribuunt bona quæ faciunt, & in illis ponunt meritum, nescientes tunc quod non bona sint, tametsi ita apparent, & quod proprium & meritum sui, quod ponunt in illis, sint mala & falsa, quæ obscurant & obtenebrant; ita in multis aliis; quale malum & falsum, & quantum mali & falsi in illis reconditum latet, nusquam ita videri potest in vita corporis, sicut in altera vita, tunc prorsus sicut in clara luce sistuntur videnda; sed aliter est, si hoc sit ex ignorantia non confirmata, tunc mala illa & falsa facile discutiuntur; at si se confirmant in eo, quod propriis viribus possint facere bonum, & resistere malo, & quod mereantur sic salutem, tunc manet hoc adjunctum, & facit ut bonum sit malum, & verum sit falsum; sed usque talis est ordo, ut homo tanquam ex se bonum faciat, & ideo non remittere debeat manum, cogitando, si nihil boni a me facere possum, quod expectare debeam immediatum influxum, & sic in statu passivo manere, hoc quoque contra ordinem est, sed facere oportet bonum tanquam ex se, at cum reflectit super bonum quod facit vel fecerat, tunc cogitet, agnoscat & credat, quod Dominus apud se hoc operatus est; si se remittit ita cogitando, ut dictum, tunc non est subiectum in quod Dominus operari potest; non potest influere in aliquem, qui se deprivat omni tali, in quod vires infundendæ sunt; est sicut quis nihil discere vellet nisi ei revelatio; aut sicut quis nihil docere, nisi voces ei inderentur; aut sicut quis nihil conari, nisi ageretur sicut absque voluntate; quod si fieret, indignaretur adhuc plus, quod sicut inanimatum quid esset, cum tamen quod a Domino animatur apud hominem est id quod apparet tanquam foret ab illo: sicut, quod homo non vivit a se, quod est veritas æterna, nisi appareret sicut viveret ex se, nusquam vivere posset.

1713. Ille & servi illius quod significet Rationalem hominem, & quæ in Externo obediverunt, constat a significatione Illius, hoc est, Abrami, quod sit Interior homo, de qua supra, & a significatione fervorum, quod sint quæ obediunt.

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 567

diunt. Omnia quæ in Externo Homine, antequam hic liberatus est & vindicatus, dicuntur servi, nam non aliter ac obediunt Interiori; ut pro exemplo, apud Exteriorem hominem sunt affectiones & sunt scientifica, illæ sunt ex bonis Hominis Interioris, hæc sunt ex veris ejusdem; cum aguntur ut concurrant cum Interiori Homine, dicuntur servire & obedire; quare hic per servos non alia significantur, quam quæ obediverunt in Externo Homine.

1714. Quod percussit eos, significet vindicationem, constare potest ex serie, & absque explicatione.

1715. Et persequutus est eos usque ad Chobam, quæ a sinistra Damasco, quod significet extensionem quousque, constare potest a significatione Chobæ quæ a sinistra Damasco; ubi Choba, non scitur, quia amplius non memoratur in Verbo, sed Damascus erat urbs principalis Syriæ, ut constat 11 Sam: VIII: 5, 6. Esai: VII: 8. per quam pæne idem significatur ac per Syriam, de qua prius Cap: X. ad vers: 22. terminus ultimus terræ Canaanis, sed ultra Danem, describitur per Damascum, ut apud Amos, "Suscepistis Siccuth regem vestrum, & Kijun imagines vestras, stellam deorum vestrorum, quos fecistis vobis, & migrare faciam vos ultra *Damascum*," v: 26, 27. terminus terræ sanctæ seu Regni Domini versus septentrionem dicitur quoque *terminus Damasci*, Ezech: XLVII: 16, 17, 18. Cap: XLVIII: 1. hic cum dicitur quod percussi & profugati usque ad Chobam quæ a sinistra Damasco, significatur extensio quousque bona & vera apparentia purificata sunt; at nisi sciatur qualia illa bona & vera apparentia fuerunt, & a quibus purificata ut facta genuina, non explicari potest, quid proprie hic intelligitur per Chobam a sinistra Damasco, solum in genere quod purificata sint.

1716. Vers: 16. *Et reduxit omnem acquisitionem; & etiam Lothum fratrem suum, & acquisitionem ejus, reduxit, & etiam mulieres & populum.* Reduxit omnem acquisitionem, significat quod Interior Homo redegit omnia quæ in Externo Homine in statum convenientem: & etiam Lothum fratrem suum, & acquisitionem ejus reduxit, significat Externum Hominem, & omnia quæ illius: mulieres & populum, significat tam bona quam vera.

1717. Quod reduxit omnem acquisitionem, significet quod Interior Homo redegit omnia quæ in Externo Homine in statum convenientem, constare potest a significatione reducere omnem acquisitionem; acquisitio hic sunt, quæ Kedorlaomer & reges cum illo sumserunt ab hostibus, de quibus in præcedentibus; per Kedorlaomerem & reges cum illo, significata sunt bona & vera Exterioris Hominis, illorum acquisitio ex hostibus nihil aliud fuit, quam quod privati sint potentia malum agendi & falsum cogitandi, quod significatum est per opes Sodomæ & Amoræ, & per omnem cibum quem sumserunt, de quibus supra ad vers: 11. Quomodo hoc se habet, est tale quod non paucis exponi potest, ut tamen notio ejus habeatur, hæc sint; qui in pugnis tentationum est, & qui vincit, ille sibi magis & magis acquirit potestatem super malos spiritus seu super turbam diabolicam, usque tandem ut nihil ausint tentare; sed quoties victoria obtinetur, toties reducit Dominus in ordinem bona & vera, ex quibus pugnatum, & sic toties purificantur illa, & quantum purificantur, tantum

tantum coelestia amoris insinuantur Exteriori Homini, & fit correspondentia; hæc sunt quæ significantur per reducere omnem acquisitionem. Qui autumat, quod Externus Homo possit reduci in correspondentiam absque pugnis tentationum, fallitur, tentationes enim sunt mediâ dissipandi mala & falsa, tum inducendi bona & vera, & reducendi illa quæ Externi Hominis sunt in obedientiam, ut inserviat Interiori seu Rationali, & per hunc Interno, hoc est Domino per Internum Hominem operanti: quod per tentationes illa efficiantur, nemo scire potest, nisi qui per tentationes regeneratus est; at quomodo id fit, vix potest quoad communissima describi, nam fit, præter quod homo sciat unde & quomodo, est enim Divina Domini operatio.

1718. Et etiam Lothum fratrem suum & acquisitionem ejus reduxit, quod significet Externum Hominem, & omnia quæ illius, constat a significatione Lothi, quod sit Externus Homo, de qua aliquoties: quid Externus Homo, vix hodie noscitur, putatur enim, quod illa quæ corporis sunt, solum constituent Externum Hominem, sicut ejus sensuality, nempe tactus, gustus, olfactus, auditus & visus, tum appetitus & voluptates, sed hæc constituunt Eximium, qui mere corporeus est: Externum Hominem proprie constituunt scientifica quæ sunt memoriæ, & affectiones quæ sunt amoris, quo imbutus est homo, tum sensuality quæ sunt propria spiritus, cum voluptatibus quæ etiam apud spiritus sunt; quod hæc proprie constituent Externum vel Exteriorem Hominem, constare potest ab hominibus in altera vita, seu a spiritibus, hi similiter illum habent, & similiter Interiorem, & consequenter Internum; corpus est modo quasi tegumentum seu quasi crusta, quæ dissolvitur, ut vere homo vivat, utque omnia ejus excellentiora fiant.

1719. Mulieres & populum, quod significet tam bona quam vera, constare potest a significatione uxorum & filiarum, quod sint bona, de qua prius, n: 489, 490, 491, 568, 915. hic pro uxoribus & filiabus mulieres; & ex significatione populi, quod sit verum, de qua etiam prius, n: 1259. 1260.

1720. Vers: 17. *Et exivit rex Sodomæ obviam illi, postquam reversus est ille a percutiendo Kedorlaomerum, & reges qui cum illo, ad vallem Schaveh, hæc vallis regis.* Exivit rex Sodomæ obviam illi, significat malum & falsum quod se submiserit: postquam reversus est ille a percutiendo Kedorlaomerum & reges qui cum illo, significat liberationem & vindicationem bonorum & verorum apparentium: ad vallem schaveh, hæc vallis regis, significat statum Externi Hominis quoad bona & vera tunc.

1721. Exivit rex Sodomæ obviam illi, quod significet malum & falsum quod se submiserit, constat a significatione regis Sodomæ, quod sit malum & falsum, contra quod pugnatum; & ex significatione exire obviam, quod sit se submittere: quia in serie est, quod malum & falsum se submiserit, hic de rege Sodomæ dicitur, sed in vers: 21: seq: de illo agitur.

1722. Postquam reversus est ille a percutiendo Kedorlaomerum, & reges qui cum illo, quod significet liberationem & vindicationem bonorum & verorum apparentium, constat ab illis quæ præcedunt, & quæ supra de Kedorlaomero & regibus qui cum illo, dicta sunt.

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 569

1723. Ad vallem Schaveh, hæc vallis Regis, quod significet statum Externi Hominis quoad bona & vera tunc, constare potest a significatione vallis Schaveh, tum vallis Regis; vallis Schaveh significat Externi Hominis bona, vallis Regis ejusdem vera: Externus Homo dicitur vallis ex eo quod infra sit, quod exterius, id quoque est inferius, sicut quod interius id quoque est superius: quod Rex significet verum, dictum est prius, n: 1672.

1724. Vers: 18. *Et Malkizedech, Rex Schalem, eduxit panem & vinum, & ille Sacerdos Deo Altissimo.* Malkizedech significat cœlestia interioris hominis apud Dominum: Rex Schalem, significat statum pacis quoad interiora seu rationalia: eduxit panem, significat cœlestia, & recreationem inde: & vinum, significat spiritualia, & recreationem inde: & ille Sacerdos, significat sanctum amoris: Deo Altissimo, significat Internum Hominem, Qui Jehovah.

1725. Malkizedech quod significet cœlestia Interioris Hominis apud Dominum, constare potest a significatione Malkizedechi, de qua mox; tum ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ consequuntur. Quid Internus Homo, & quid Interior Homo, & quid Externus sit, supra satis ostensum est; tum quod Internus Homo influat per Interiorem in Externum; ut & quod Internus Homo influat in Interiorem vel per Cœlestia, vel per Spiritualia; per Cœlestia apud omnem hominem regeneratum, hoc est, apud illos qui in amore in Dominum, & in amore erga proximum, vivunt; at per Spiritualia apud omnem hominem, qualiscunque sit, inde lux ejus e cœlo, hoc est, quod possit cogitare & loqui, & esse homo; de his videantur quæ prius, n: 1707. Cœlestia Interioris Hominis sunt omnia quæ amoris cœlestis sunt, ut sæpius prius dictum; hæc cœlestia apud Interiorem Hominem Domini, seu Interior Homo Domini quoad hæc cœlestia, appellatur Malkizedech: Internus Homo in Domino fuit Ipse Jehovah; Interior Homo, quando post tentationum pugnas purificatus est, etiam factus est Divinus & Jehovah, similiter etiam Externus; nunc autem cum in statu pugnarum tentationis fuit, & nondum ita per pugnas tentationum purificatus, quoad cœlestia appellatur Malkizedech, hoc est, Rex sanctitatis & justitiæ: quod ita se res habeat, constare quoque potest apud Davidem, ubi similiter de pugnis tentationum Domini agitur, & tandem Interior Ipsius Homo quoad Cœlestia dicitur Malkizedech; ita apud Davidem, "Dictum Jehovah ad Dominum meum, sede ad dextram meam, donec posuero hostes tuos scabellum pedibus tuis; sceptrum roboris mittet Jehovah e Zione; dominare in medio hostium tuorum; populus tuus promptitudinum, in die fortitudinis tuæ, in honoribus sanctitatis; ex utero ab aurora tibi ros nativitatis tuæ; juravit Jehovah, & non pænitebit Ipsum, Tu Sacerdos in æternum, juxta verbum meum Malkizedech, Dominus ad dextram tuam, percussit in die iræ suæ reges," Psalm: cx: 1, 2, 3, 4, 5. agitur hic de pugnis tentationum Domini cum infernis, sicut in hoc Capite, ut a singulis verbis constare potest; quod de Domino hic agatur, Ipse docet, Matth: xxii: 41, 42, 43. Marc: xii: 36. Luc: xx: 42, 43, 44. ponere inimicos scabellum pedum, dominari in medio hostium, dies

D d d d

for-

fortitudinis, *percutere* in die iræ suæ *reges*, significant pugnas tentationum & victorias.

1726. Rex Schalem, quod significet statum Pacis quoad interiora seu rationalia, constat a significatione Schalem; Schalem in Lingua originali significat Pacem, ut & Perfectionem, ita statum Pacis & statum Perfectionis; status Pacis est status Regni Domini, in illo statu sunt Cœlestia & Spiritualia Domini, sicut in sua aurora & suo vere, nam se habet Pax sicut matutino tempore Aurora, & verno tempore Ver; aurora & ver faciunt, ut omnia quæ tunc sensus contingunt, sint gaudii & lætitiæ plena, trahunt singula affectionem a communi auroræ & veris; ita se habet cum statu Pacis in Regno Domini, in statu Pacis omnia cœlestia & spiritualia in suo quasi auroræ aut verno flore & risu sunt, hoc est, in ipsa sua felicitate; status pacis afficit ita singula, nam Dominus est Ipsa Pax; quod etiam per Schalem apud Davidem intelligitur, "Notus in Jehuda Deus, in Israele magnum nomen Ipsi, & est in *Schalem* tabernaculum Ipsi, & habitaculum Ipsi in Zione," Psalm: LXXVI: 2, 3. Cum homo in pugnis tentationum est, a Domino donatur per vices statu pacis, & sic recreatur; status pacis hic significatur per Schalem, & mox quoque per panem & vinum, per quæ significantur cœlestia & spiritualia, ita status cœlestium & spiritualium in pace, qui status est ipsa recreatio.

1727. Eduxit panem, quod significet cœlestia, & recreationem inde, & vinum quod significet spiritualia & recreationem inde, constat ex significatione *Panis* quod sit Cœleste, de qua n: 276, 680: & a significatione *Vini*, tum vitis & vineæ, quod sit spirituale, de qua: n: 1069, 1071. & quia *Panis* significat cœlestia, & *Vinum* spiritualia, etiam symbola in Sacra Cœna facta sunt: hic quod Malkizedech produxerit Panem & Vinum, simile significat, quia *Panis* in Antiqua Ecclesia fuit repræsentativum omnium cœlestium, & *Vinum* repræsentativum omnium spiritualium, ita hic Ipsi Domini, a Quo omne cœleste & omne spirituale.

1728. Et ille Sacerdos, quod significet sanctum amoris, constat a significatione Sacerdotis in Verbo: sunt duo quæ prædicantur de Domino, nempe quod sit Rex & quod sit Sacerdos; Rex seu Regium significat sanctum verum, Sacerdos seu Sacerdotium significat sanctum bonum; illud est Divinum spirituale, hoc Divinum cœleste. Dominus ut Rex gubernat omnia & singula in universo ex Divino Vero, ac ut Sacerdos ex Divino Bono: Divinum verum est ipse ordo universi Regni Ipsi, cujus omnes Leges sunt Vera, seu Veritates æternæ; Divinum Bonum est ipsum essentiale ordinis, cujus omnia sunt Misericordiæ; utrumque prædicatur de Domino; si modo Divinum Verum, nullus mortalium salvari posset, nam veritates condemnant unumquemvis ad infernum; at Divinum Bonum, quod est Misericordiæ, elevat ab inferno ad cœlum. Hæc sunt quæ repræsentarunt Reges & Sacerdotes in Ecclesia Judaica; & quæ quoque repræsentavit Malkizedech, ut Rex Schalem, & Sacerdos Deo Altissimo.

1729. Deo Altissimo, quod significet Internum Hominem, Qui Jehovah, constat ab illis quæ supra aliquoties de Interno Homine Domini dicta sunt, quod

quod sit Ipse Jehovah, ita quod Dominus sit idem cum Jehovah Patre, sicut Ipse dicit apud Johannem, "Ego sum via & veritas, & vita; dicit Philippus, monstra nobis Patrem, dicit ei Jesus, tantum temporis vobiscum sum, "non nosti Me, Philippe, qui vidit Me, vidit Patrem, quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem; nonne credis quod Ego in Patre, & Pater in Me; credite Mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me," xiv: 6, 8, 9, 10, 11. Humana Domini Essentia est Quæ appellatur Filius Hominis, quæ quoque post pugnas tentationum unita fuit Essentiæ Divinæ, ita ut Ipsa quoque facta sit Jehovah; quare in Cœlo non alium Jehovah Patrem norunt, quam Dominum, vide prius, n: 15: apud Dominum est omne Jehovah, non solum Internus Ipsius Homo & Interior, sed etiam Externus, ipsumque Corpus, quare Solus est Qui resurrexit in cœlum etiam corpore, ut satis constat apud Evangelistas, ubi de resurrectione Ipsius agitur; tum ab Ipsius Domini verbis, "Quare cogitationes ascendunt in cordibus vestris, videte manus meas & pedes meos, quia Ipse Ego sum; palpite Me, & videte, nam spiritus carnem & ossa non habet, sicut Me videtis habere; hocque cum dixisset, ostendit illis manus & pedes," Luc: xxiv: 38, 39, 40.

1730. Vers: 19. *Et benedixit illi, & dixit, benedictus Abram Deo Altissimo, possessori cœlorum & terræ.* Benedixit illi, significat fruitionem cœlestium & spiritualium: & dixit, benedictus Abram Deo Altissimo, significat Interiorem Hominem Domini, quod fruitio bonorum ab Ipsius Interno: possessori cœlorum & terræ, significat Interni Hominis, seu Jehovah, conjunctionem cum Interiori & Exteriori.

1731. Benedixit illi, quod significet fruitionem cœlestium & spiritualium, constare potest a significatione Benedicere, quod sit frui omnibus bonis, de qua n: 981, 1096: fruuntur omnibus bonis, qui bonis cœlestibus & spiritualibus, nam inde omnia bona cujuscunque nominis. Hæc quæ in hoc versu continentur, annuntiant & prædicant conjunctionem Essentiæ Humanæ Domini cum Divina Ipsius, ipsa Benedictio illud involvit.

1732. Benedictus Abram Deo Altissimo, quod significet Interiorem Hominem Domini, quod fruitio bonorum ab Ipsius Interno, constat similiter a significatione Benedictionis, quod sit fruitio bonorum, ut dictum; tum a significatione Abrami hic, quod sit Interior seu Rationalis Homo, de qua supra ad vers: 13; tum a significatione Dei Altissimi, quod sit Internum Domini, de qua re etiam prius: per Abramum significatur, ut dictum, Interior seu Rationalis Homo, qui Interno seu Jehovah uniendus, & hoc per pugnas tentationum & victorias: ita enim se habet cum Interiore Homine, Interior Homo, ut dictum, est medius inter Internum & Externum, & facit ut Internus influere possit in Externum, absque illo nulla communicatio; communicatio fit cœlestium & spiritualium; cum communicatio cœlestium, Interior Homo appellatus est Malkizedech, cum autem communicatio spiritualium appellatur Abram Hebræus.

1733. Possessori cœlorum & terræ, quod significet Interni Hominis seu Jehovah, conjunctionem cum Interiori & Exteriori, constat ex significatione

cœli & terræ; cœlum appellatur illud quod interius est in Homine, & terra illud quod exterius; quod cœlum significet illud quod interius est in Homine, causa est, quia Homo quoad interiora est imago cœli, & sic exiguum quoddam cœlum, Interior Domini Homo principaliter est Cœlum, quia Dominus est omne in omnibus Cœli, ita ipsum Cœlum: quod Exterior Homo appelletur Terra, inde sequitur; quare etiam per novos cœlos & novam terram, de quibus apud prophetas & in Apocalypsi, nihil aliud intelligitur quam Regnum Domini, & unusquisque qui est Regnum Domini, seu in quo est Regnum Domini; quod Cœlum & Terra illa significant, videatur de Cœlo n: 82, 911, & de Terra n: 82, 620, 636, 913. Quod hic Deus Altissimus possessor cœlorum & terræ, significet Interni Hominis conjunctionem cum Interiorem & Exteriorem apud Dominum, constare potest ex eo, quod Dominus quoad Internum Hominem fuerit Ipse Jehovah, & quia Internus Homo seu Jehovah duxit & instruxit Externum, ut Pater Filium, ideo dicitur quoad Externum Hominem respective ad Jehovah, Filius Dei, at respective ad matrem Filius hominis; Internus Domini Homo, qui Ipse Jehovah, est Qui hic dicitur Deus Altissimus, & antequam conjunctio plenaria seu unio facta; dicitur Possessor cœlorum & terræ, hoc est, Possessor omnium, quæ apud Interiorem & Exteriorem Hominem, qui hic per cœlos & terram intelliguntur, ut dictum.

1734. Vers. 20. *Et benedictus Deus Altissimus, Qui tradidit hostes tuos in manum tuam: & dedit Illi decimas de omnibus.* Benedictus Deus Altissimus, significat Internum Hominem Domini: Qui tradidit hostes tuos in manum tuam, significat victoriam: & dedit Illi decimas de omnibus, significat reliquias ex victoria.

1735. Benedictus Deus Altissimus, quod significet Internum Hominem Domini, constat ex illis, quæ mox supra de Interno Homine dicta sunt. Deus Altissimus dictus est Jehovah in Antiqua Ecclesia, ex causa quia Altitudo repræsentabat & ideo significabat Internum, ita Altissimus Intimum; inde Cultus Antiquæ Ecclesiæ super Excelsis, Montibus, Collibus; Intimum etiam ad Exterius & Extimum nec aliter se habet quam Altissimum ad Inferius & Infimum; Altissimum seu Intimum est Cœleste Amoris, seu Ipse Amor, Jehovah seu Internum Domini erat ipsum Cœleste Amoris, hoc est, ipse Amor, cui nulla alia attributa competunt quam quæ sunt puri Amoris, ita puræ Misericordiæ erga universum Genus humanum, quæ est, ut omnes salvare & felices facere in æternum, & omnia sui in illos transferre, velit; ita ex pura Misericordia omnes, qui sequi volunt, ad cœlum, hoc est, ad Se, vi forti amoris, trahere: Ipse Amor Ille, est Jehovah, de nulla alia re prædicari potest Sum aut Est, quam de Amore; ex Amore illo, quia in Amore, seu ipsius Amoris, est Esse omnis vitæ, hoc est, ipsa vita; & quia Jehovah Solus est Esse vitæ, seu ipsa Vita, quia Solus Amor, omnia & singula inde suum esse & suam vitam habent, nec quisquam potest esse & vivere a se, quam solus Jehovah, hoc est, Solus Dominus; & quia non quisquam esse & vivere potest a se quam solus Dominus, fallacia sensus est, quod videantur.

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 573

antur sibi homines vivere a se; Angeli manifeste percipiunt, quod non vivant a se, sed a Domino, quia vivunt in Esse vitæ Domini, quia in Amore Ipsius; sed usque illis datur apparentia, sicut vivant ex se, præ omnibus aliis, cum felicitate ineffabili: hoc itaque est vivere in Domino, quod nusquam dabile est, nisi vivatur in Amore Ipsius, hoc est, in Charitate erga proximum.

1736. Quod Dominus sit Jehovah, Qui hic appellatur Deus Altissimus, constat manifeste ex Verbo; apud Esaïam, "*Jehovah Zebaoth nomen Ipsius, & Redemptor tuus, Sanctus Israelis, Deus totius terræ appellatur,*" LIV: 5. ubi manifeste, quod Redemptor & Sanctus Israelis, Qui Solus Dominus, sit Jehovah Zebaoth, & Deus totius terræ: apud Eundem, "Sic dixit *Jehovah Redemptor tuus, Sanctus Israelis, Ego Jehovah Deus tuus,*" XLVIII: 17. apud Eundem, "Ego auxilior tibi, dictum Jehovah, *Redemptor tuus, Sanctus Israelis,*" XLI: 14. Sanctus Israelis & Deus Israelis, multoties dicitur; quod Dominus, sit Sanctus Israelis & Deus Israelis, constat manifeste, "Quod viderint *Deum Israelis,* sub pedibus Ipsius sicut opus lapidis sapphiri, & sicut *substantia cœli quoad puritatem,*" Exod: XXIV: 10. Ecclesia Judaica nec alium agnovit & appellavit Jehovah, quia unum Deum Jehovah coluit; & hoc eo magis, quod plerisque eorum ignotum, quia omnes ritus Ecclesiæ Ipsum repræsentabant; & omnia Verbi in sensu interno Ipsum significabant: apud Esaïam, "Absorbebit mortem in sempiternum, & absterget *Dominus Jehovah* lachrymam desuper omnibus faciebus; & dicet in die illo, ecce *Deus noster hic,* exspectavimus Ipsum, & salvabit nos; *Hic Jehovah, Quem exspectavimus, exultemus & lætemur in salute Ipsius,*" XXV: 8, 9. ubi de adventu Domini: apud Eundem, "Ecce *Dominus Jehovah* in forti veniet, & brachium Ipsius dominans Ipsi; sicut pastor gregem suum pascet, in brachium suum colliget, agnellos in gremio suo portabit, lactentes ducet," XL: 10, 11. ubi manifeste de Domino, Qui Dominus Jehovah; in forti veniet & brachium Ipsius dominans Ipsi, pro quod propria potentia victurus inferna; pascere gregem, in brachium colligere, agnellos in gremio portare, lactentes ducere, prædicantur de Amore seu Misericordia Ipsius: apud Eundem, "Sic dixit *Jehovah,* creans cœlos *Ipse Deus,* formans terram, & faciens illam, Ipse firmans illam, non inanitatē creavit illam, ad habitandum formavit illam; *Ego Jehovah & non præterea.* Nonne *Ego Jehovah & non præterea Deus præter Me, Deus justus, & Salvator non præter Me;* respicite ad Me, & salvemini omnes fines terræ; quia *Ego Deus & non præterea,*" XLV: 18, 21, 22. ubi manifeste de Domino, quod Solus Jehovah & Deus; quod creare cœlos & formare terram sit regenerare, ita Creator cœli & terræ sit Regenerator, videatur n: 16, 88, 472. & alibi; quare Dominus passim appellatur Creator, Formator, Factor: apud Eundem, "Tu *Pater noster,* quia Abraham non cognoscit nos, & Israel non agnoscit nos, Tu *Jehovah, Pater noster, Redemptor noster, a sæculo Nomen tuum,*" LXIII: 15, 16. ubi manifeste de Domino, Qui solus Redemptor. Apud Moysen, "Caveto tibi a faciebus Ipsius, & audi vocem Ipsius, ne exacerbēs Ipsum, quia non sustinebit prævaricationem vestram, quoniam *Nomen meum in medio Ipsius,*" Exod: XXXIII:

21. quod nomen sit Essentia, videatur n: 144. 145; & in medio sit intimum, n: 1074. apud Esaiam, "Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, & erit Principatus super humero Ipsi, vocabitur *Nomen Ipsi*, Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros, *Pater eternitatis*, Princeps pacis," ix: 5, 6. manifeste quod Dominus: apud Jeremiam, "Ecce dies venientes & suscitabo Davidi germen justum, & regnabit Rex, & intelligenter aget, & faciet iudicium & iustitiam in terra; in diebus Ipsi salvabitur Jehudah, & Israel habitabit confidenter; & hoc *Nomen Ipsi* quod appellabunt Ipsum, *Jehovah iustitia nostra*," xxiii: 5, 6. manifeste quod Dominus: apud Sachariam, "Erit *Jehovah in Regem* super totam terram; *in die illo erit Jehovah unus, & Nomen Ipsi unus*," xiv: 9. manifeste de Domino: Nomen pro Essentia.

1737. Qui tradidit hostes tuos in manum tuam, quod significet victoriam, constare potest absque explicatione. Coniunctio Essentiae Humanæ cum Divina, comparata est & facta a Domino per continuas pugnas tentationum & victorias, & hoc ex propria potentia: qui aliter capit coniunctionis & unionis modum, multum fallitur; inde Ipse Iustitia factus: coniunctio seu unio facta est cum coelesti amoris, hoc est, cum ipso Amore, qui est, ut dictum, Jehovah. Coniunctio hominum cum Domino etiam fit per tentationes, & per implantationem fidei in amorem; nisi implanteretur fides in amorem, hoc est, nisi homo per illa quæ sunt fidei, accipiat fidei vitam, hoc est, charitatem, nusquam coniunctio; hoc solum est *sequi Ipsum*, nempe ita coniungi Domino, sicut Dominus quoad Humanam Essentiam Jehovah, inde quoque omnes illi appellantur filii Dei a Domino Qui unicus Filius Dei, & fiunt imagines Ipsi.

1738. Et dedit illi decimas de omnibus, quod significet reliquias ex victoria, constat ex significatione Decimarum, quod sint Reliquiæ, de qua prius n: 576; quid autem Reliquiæ, videatur n: 468. 530. 560. 561. 661. 1050, nempe quod sint omnes status amoris & charitatis, proinde omnes status innocentiae & pacis, quibus donatur homo; hi status donantur homini ab infantia, sed minus per gradus ut homo in adultam ætatem pergit; at cum regeneratur homo, tunc præter priores etiam novas Reliquias accipit, ita novam vitam; nam homo a reliquiis seu per reliquias habet, ut sit homo; homo enim absque statu amoris & charitatis, & absque statu innocentiae, qui se insinuant cæteris ejus vitæ statibus, non est homo, sed pejor omni fera: Reliquiæ acquisitæ in pugnis tentationum sunt quæ hic intelliguntur; hæ Reliquiæ sunt, quæ per Decimas datas Malkizedecho ab Abramo significantur, suntque omnia coelestia amoris quæ Dominus sibi comparavit per continuas pugnas & victorias, per quas continue uniebatur Essentiae Divinæ, usque dum Essentia Ipsi Humana similiter facta est Amor, seu Esse vitæ, hoc est, Jehovah.

1739. Vers: 21. Et dixit rex Sodomæ ad Abramum, da mihi animam, & acquisitionem accipe tibi. Dixit rex Sodomæ, significat malum & falsum quod victum: ad Abramum, significat rationale Domini: da mihi animam, & acquisitionem

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 575

quisitionem accipe tibi, significat ut daret illis vitam, & cætera non curarent.

1740. Dixit rex Sodomæ, quod significet malum & falsum quod victum, constat a significatione Sodomæ quod sit malum & falsum, ut supra in hoc Capite est ostensum; supra versu 17 dicitur, quod exivit rex Sodomæ obviam Abramo, quo significatum quod malum & falsum se submiserit, hic nunc continuatur, quod supplex sit. Quod malum & falsum sit victum, seu quod mala & falsa vincantur per pugnas tentationum, & sic bona & vera induantur, inde est, quia sic mala & falsa dissipantur, quibus dissipatis bona & vera succedunt, quæ dein magis & magis confirmantur, & sic corroborantur; sunt enim mali spiritus qui excitant mala & falsa; quæ nisi excitentur, vix novit homo quod mala & falsa sint, sed tunc patent, quoque diutius pugnae tentationum perstant, eo magis patent, usque tandem ut mala & falsa horreantur: & prout mala & falsa dissipantur, ita succedunt bona & vera; & quo plus horroris pro malis & falsis contrahitur, eo plus amoris insinuat a Domino pro bonis & veris; quoque plus horroris sit pro malis & falsis, eo minus accedere audent mali spiritus, quia averfationem & horrorem pro malis & falsis, in quibus eorum vita consistit, non sufferre possunt, quandoque ad primam approximationem corripuntur terrore; & quo plus amoris pro bonis & veris, eo magis angeli amant apud hominem esse, & cum angelis coelum, nam in suamet vita sunt, cum in bonis amoris & veris fidei.

1741. Ad Abramum, quod significet rationale Domini, constat a repræsentatione Abrami; in binis Capitibus quæ præcedunt, repræsentavit Abram Dominum seu Statum Ipsius in pueritia, hic seu in hoc Capite repræsentat Rationale Domini, & tunc appellatur Abram Hebræus, ut constat ab illis quæ supra ad vers: 13 dicta & ostensa sunt; hic similiter, nam non alius Abram in hoc Capite, quam Abram Hebræus intelligitur. Spirituale Domini quod adjunctum Interno Homini est Abram Hebræus, at Cœleste quod adjunctum Interno, hoc repræsentatum & significatum est per Malkizedech, ut dictum.

1742. Da mihi animam, & acquisitionem accipe tibi, quod significet ut daret illis vitam, & cætera non curarent, constat ex significatione animæ, quod sit vita, de qua prius n: 1000. 1005. 1040, & ex significatione acquisitionis, quod sint cætera, quæ non ita proprie sunt vitæ, de quibus in mox sequentibus. Vita, quam spiritus mali habent, & perditæ amant, est vita cupiditatum amoris sui & mundi, inde vita odiorum, vindictarum & crudelitatum, in nulla alia vita jucundum dari putant; sunt sicut homines, nam homines fuerunt, & a vita cum fuerunt homines hoc retinent, qui in jucundo talium cupiditatum omnem vitam ponunt, non scientes aliter quam quod illa vita sit unica, & cum illam amittunt, quod prorsus morituri; sed qualis vita sit, quam amant, constat a talibus in altera vita, vertitur illa in fœtidam & excrementitiam, & mirum, fœtorem istum ut jucundissimum percipiunt, ut constare potest ab illis quæ ab experientia n: 820. 954: similiter ac daemones, qui cum a Domino ejicerentur ex maniaco, ex timore vitæ rogabant ut mitterentur in porcos: Marc: v: 7 ad 13. quod fuerint ii, qui

in vita corporis foedæ avaritiæ dediti fuerunt, constare potest exinde, quod tales videantur sibi in altera vita inter porcos degere, ex eo quod porcorum vita avaritiæ correfpondeat, & ideo illis jucunda, ut constat ex illis quæ ab experientia, n: 939.

1743. Verſ: 22. *Et dixit Abram ad regem Sodomæ, elevavi manum meam ad Jehovah Deum Altiffimum, poſſeſſorem cælorum & terræ.* Dixit Abram ad regem Sodomæ, ſignificat reſponſum: elevavi manum meam ad Jehovah, ſignificat mentem qualis erat apud Dominum: poſſeſſorem cælorum & terræ, ſignificat conjunctionem.

1744. Dixit Abram ad regem Sodomæ, quod ſignificet reſponſum, conſtat abſque explicatione.

1745. Elevavi manum meam ad Jehovah, quod ſignificet mentem qualis erat apud Dominum, conſtat a ſignificatione elevare manus; elevatio manus ad Jehovah eſt geſtus corporis correfpondens mentis affectioni, ut notum eſt; in ſenſu literæ exprimuntur illa quæ interiora ſeu mentis ſunt per externa quæ correfpondent, ſed in ſenſu interno ſunt interna quæ intelliguntur; hic ideo elevatio manus eſt mens ſeu affectio mentis. Quamdiu Dominus fuit in ſtatu tentationum, loquutus eſt cum Jehovah ſicut cum alio, ſed quantum Eſſentia Ipfius Humana unita fuit Ipfius Divinæ, tantum loquutus eſt cum Jehovah ut cum Semet; quod conſtat a multis apud Evangeliſtas, tum quoque a multis apud Prophetas, & apud Davidem; cauſa manifeſte conſtat ex illis quæ prius dicta ſunt de hæreditario a matre, quantum ex hoc manſit, tantum fuit quaſi abſens a Jehovah, at quantum hoc extirpatum, tantum fuit præſens & Ipſe Jehovah. Illuſtrari hoc poteſt a conjunctione Domini cum Angelis, Angelus quandoque loquitur non a ſe ſed a Domino, & tunc non aliter ſcit, quam quod is Dominus ſit, ſed tunc quieſcunt illius externa; aliter cum externa operantur; cauſa eſt, quod Internus illorum homo ſit poſſeſſio Domini, & quantum tunc non propria impediunt, tantum eſt Domini, imo Dominus. Sed apud Dominum facta eſt conjunctio plenaria ſeu unio æterna cum Jehovah, ſic ut ipſa Humana Ipfius Eſſentia ſit quoque Jehovah.

1746. Poſſeſſorem cælorum & terræ, quod ſignificet conjunctionem, conſtat ab illis quæ ſupra ad verſ: 19. dicta ſunt, ubi eadem verba, & eadem ſignificatio.

1747. Verſ: 23. *Si a filo & uſque ad corrigiam calcei, & ſi accepero ab ullo quod tibi, ne dicas, ego ditavi Abramum.* Si a filo & uſque ad corrigiam calcei, ſignificat omnia quæ immunda naturalia & corporea eſſent: ſi accepero ab ullo quod tibi, ſignificat quod nihil tale apud amorem cœleſtem: ne dicas, ego ditavi Abramum, ſignificat, quod inde nihil uſquam roboris Domino.

1748. Si a filo uſque ad corrigiam calcei, quod ſignificet omnia quæ immunda naturalia & corporea eſſent, conſtat a ſignificatione corrigiæ calcei: in Verbo planta pedis & calcaneum ſignificat ultimum naturale, ut oſtenſum eſt prius, n: 259; calceus eſt qui inveſtit plantam pedis & calcaneum, quare calceus ſignificat naturale adhuc ulterius, ita ipſum corporeum; ſignificatio calcei ſe habet ſecundum ſubjecta, cum prædicatur de bonis, accipitur in bono ſenſu, cum de malis in malo, ut hic ubi agitur de acquisitione regis Sodomæ,

domæ, per quem significatur malum & falsum, ideo per corrigiam calcei significantur immunda naturalia & corporea; per filum calcei significatur falsum, & per corrigiam calcei, malum, & hoc quia in diminutivo, omnium vilissimum: quod illa per calceum significantur, constat quoque ab aliis locis in Verbo; ut cum Jehovah apparuit Mosi e medio rubi, & dixit ad Moſen, "Ne appropinques huc, *exue Calceos* tuos a super pedibus tuis, quia locus, "super quo tu stas, terra sanctitatis est," Exod: III: 5. similiter Princeps Exercitus Jehovah ad Josuam, "*Exue Calceum* tuum a super pede tuo, quia "locus super quo tu stas, sanctitas ille," Jos: V: 15. ex quo quisque videre potest, quod calceus nihil de sanctitate auferret, modo homo in se sanctus foret, sed quod ideo dictum, quia calceus repræsentabat ultimum naturale & corporeum, quod exuendum. Quod immundum naturale & corporeum, constat quoque apud Davidem, "Moabus pelvis lotionis meæ, super Edomum "mittam *calceum* meum," Psal: LX: 10. Simile involvit, quod mandatum discipulis, "Quisquis non exceperit vos, neque audiverit verba vestra, "egredientes e domo aut urbe ista, excutite *pulverem pedum vestrorum*," Matth: X: 14: Marc: VI: 11: Luc: IX: 5. ubi pulvis pedum simile ac calceus, quia planta pedis ultimum naturale, significat, nempe immundum ex malo & falso; & quia tunc temporis in repræsentativis erant, & in illis solis arcana cœlestia recondi putabant, non in nudis veritatibus, ideo mandatum illis ut sic facerent. Quia calceus significabat ultimum naturale, etiam exuitio calcei, seu discalceatio, significabat quod exueretur ultimis naturæ; sicut qui leviratum non volebat præstare, de quo apud Moſen, "Qui non leviratum "vellet præstare; accedet fratria ejus ad eum in oculis seniorum, & *extrahet* "calceum ejus a super pede ejus, & exspuet in facies ejus; & respondebit, & "dicet, sic fiet viro, qui non ædificat domum fratris sui, & vocabitur nomen "ejus in Israele, domus *exuti Calceum*," Deut: XXV: 5 ad 10. pro quod absque omni charitate naturali. Quod calceus significet ultimum naturale etiam in bono sensu, constat quoque a Verbo, ut apud Moſen de Aschere, "Benedictus præ filiis Ascher, sit acceptus fratribus suis, & intingens in oleo pedum suum, ferrum & æs *Calceus* ejus, "Deut: XXXIII: 24, 25, ubi calceus pro ultimo naturali, calceus ferrum pro vero naturali, calceus æs pro bono naturali, ut constat a significatione ferri & æris, n: 425, 426. & quia calceus significabat ultimum naturale & corporeum, formula inde facta, qua significabatur omnium minimum & vilissimum, nam ultimum naturale & corporeum est vilissimum omnium quæ apud hominem, quod intellectum a Johanne Baptista, cum dixit, "Venit fortior me, cujus ego non idoneus sum solvere "*corrigiam calceorum* Ipsi," Luc: III: 16. Marc: I: 7. Joh: I: 27.

1749. Quod si accepero ab ullo quod tibi, significet quod nihil tale apud amorem cœlestem, constare potest ex eo, quod Abram dixerit se nihil accipere velle a rege Sodomæ, Abram repræsentabat Dominum nunc victorem, ita illa quæ erant amoris cœlestis, quæ sibi per victorias comparavit; & rex Sodomæ repræsentabat malum & falsum, ex quibus nihil apud Dominum victorem seu amorem cœlestem. Quid per hæc intelliguntur in sensu interno, non

E e e e

constare

constare potest, nisi sciatur, quomodo se res habeat in altera vita; apud malos & infernales spiritus regnat amor sui & mundi, inde putant se esse deos universi, & multum posse; cum victi sunt, tametsi appercipiunt, quod prorsus nihil possint, usque manet opinio potestatis & domini, & putant se multum contribuere posse ad potestatem & dominium Domini; quare etiam, ut regnare simul possint, offerunt apud bonos spiritus servitia sua; sed quia nihil nisi malum & falsum est, per quæ se efficere quid posse putant, at apud Dominum seu amorem coelestem, nihil nisi bonum & verum est, hic respondetur regi Sodomæ, per quem tales repræsentantur, quod nihil tale apud Dominum, seu quod nulla potentia Domino a malo & falso: Dominium ex malo & falso prorsus contrarium est Dominio ex bono & vero; Dominium ex malo & falso est omnes servos velle facere, Dominium ex bono & vero, est omnes liberos velle facere; Dominium ex malo & falso, est omnes perdere, at Dominium ex bono & vero est omnes salvare; ex quibus constat, quod Dominium ex malo & falso sit diaboli, at Dominium ex bono & vero sit Domini; quod Dominia sint prorsus contraria, constare potest ex Domini verbis apud Matth: xii: 24 ad 30. & quod nemo possit duobus dominis servire, Matth: vi: 24. Luc: xvi: 13.

1750. Quod ne dicas, ego ditavi Abramum, significet quod inde nihil usquam roboris Domino, constare potest a significatione ditari, quod sit acquirere potentiam & robur: hæc quomodo se habent, constat ab illis quæ nunc dicta sunt.

1751. Vers: 24. *Præter tantum quod comederunt pueri, & portionem virorum, qui iverunt mecum, Aner, Esckol & Mamre, hi accipient portionem suam.* Præter tantum quod comederunt pueri, significat bonos spiritus: & portionem virorum qui iverunt mecum, significat illa quæ apud eos: hi accipient portionem suam, significat quod dati sint in illorum potestatem.

1752. Præter tantum quod comederunt pueri, quod significet bonos spiritus, constat ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ consequuntur; ab illis quæ præcedunt, supra ad vers: 13. memorantur Mamre, Esckol & Aner, quod fuerint socii foederis Abrami, quibus significatus status Rationalis hominis quoad Externum Domini, ejus bona & vera qualia essent, & sic quod per illos significati sint Angeli, qui fuerunt cum Domino cum pugnavit, ut ab explicatione ibi patet: idem constat ex illis quæ consequuntur, ut mox patefcet: hic qui iverunt cum Abramo, dicuntur pueri, per quos non alii intelliguntur, quam Spiritus boni, at per viros, de quibus mox, Angeli: quod fuerint cum Domino Angeli, cum pugnavit contra Inferna, constat ex Verbo, tum ex eo, quod cum in pugnis tentationum esset, non potuerit aliter, quam quod Angeli adessent, quibus Dominus ex propria potentia dedit vim & quasi potentiam simul pugnandi, nam omnis potentia Angelis est a Domino. Quod Angeli pugnent contra malos, constare potest ab illis quæ prius passim dicta sunt de Angelis apud hominem, quod tutentur hominem, & avertant mala, quæ infernales spiritus intentant, de quibus prius, n: 50, 227, 228, 697, 968. sed omnis

nis potentia illorum est a Domino : boni spiritus sunt quidem etiam Angeli, sed inferiores, nam sunt in primo Cœlo, Spiritus autem angelici in Secundo, at Angeli proprie dicti in Tertio, de quibus n : 459, 684. talis est forma regiminis in altera vita, quod Spiritus boni sint subordinati Spiritibus angelicis, & Spiritus angelici ipsis Angelis, sic ut unam societatem angelicam constituent : Spiritus boni, & Spiritus angelici sunt qui hic dicuntur pueri, at ipsi Angeli viri.

1753. Et portionem virorum qui iverunt mecum, quod significet Angelos, constat ex illis quæ nunc dicta sunt ; præter quod Angeli, cum apparuerint coram hominibus, in Verbo dicantur Viri.

1754. Aner, Esckol & Mamre, quod significant illa quæ apud eos, constat ab illis quæ supra hoc Capite ad vers : 13. de iisdem dicta sunt ; nempe quod per nomina horum significantur bona & vera, ex quibus pugnatum, non ita angeli, quia angeli intellecti sunt per pueros & viros, ut dictum ; Angelis enim nusquam aliquod nomen est, sed dignoscuntur ex bonis & veris, quales sunt, quare nec per Nomen in Verbo aliud significatur quam Essentia ; & ejus qualitas, ut ostensum prius, n : 144, 145, 340. ut quoque constare potest apud Esaïam, ubi de Domino, "*Vocabitur Nomen Ipsius, Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros, Pater æternitatis, Princeps pacis,*" ix : 5, 6. ubi per Nomen intelligitur qualis est, nempe quod mirabilis, consiliarius, Deus, heros, pater æternitatis, princeps pacis : apud Jeremiam, ubi etiam de Domino, "*Hoc Nomen Ipsius, quod appellabunt Ipsum, Jehovah justitia nostra,*" xxiii : 5, 6. ubi quod nomen sit Justitia, manifeste constat : tum apud Moïsem, ubi etiam de Domino, "*Non sustinebit prævaricationem vestram, quoniam Nomen meum in medio Ipsius,*" Exod : xxxiii : 21. ubi nomen quoque pro Essentia, quod Divina ; præter a multis locis in Verbo, ubi dicitur quod *invocaverint Nomen Jehovah* ; quod non in vanum acciperent *Nomen Jehovah* ; & in Oratione Domini, *sanctificatum sit Nomen tuum* : similiter se habet cum nominibus Angelorum ; & similiter hic cum nominibus Esckol, Aner & Mamre qui repræsentant Angelos, quod significantur illa, quæ apud Angelos.

1755. Quod hi accipient portionem suam, significet quod dati sint in illorum potestatem, constat ex illis quæ supra ad vers : 21, 22, 23. dicta sunt, quod nempe Dominus nihil ab illis habere vellet, quia nihil roboris Domino inde : quod dati sint in potestatem Angelis ita se habet ; Angeli sunt qui dominantur super spiritus malos & infernales, ut a multa experientia mihi constitit, Dominus autem prævidet ac videt omnia & singula, & providet ac disponit omnia & singula, sed quædam ex permissione, quædam ex admissione, quædam ex venia, quædam ex beneplacito, quædam ex voluntate ; ipsum dominari velle est aliquod proprium humanum diversum ab illis quæ accipiunt a Domino ; sed usque omne dominium est Amoris & Misericordiæ absque velle dominari : verum hæc, quia arcaniora sunt, non ad intellectum dici possunt paucis ; satis est scire, quod spiritus mali & infernales dati sint in potestatem

Angelis, & quod Dominus omnia & singula, etiam singularissima gubernet; de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, ubi de Providentia & Permissionibus.

1756. Hæc sunt, quæ in genere illa involvunt in sensu interno, sed ipsa series rerum & ejus pulchritudo, non potest apparere, cum omnia & singula secundum significationem vocum explicantur, ac si una idea caperentur; cum omnia una idea capiuntur, tunc apparent illa quæ sparsa sunt, pulchre cohærentia & connexa: se habet hoc, sicut qui loquentem audit, & attendit ad voces, tunc ideam loquentis non ita capit, ac si nihil attendit ad voces aut significationem earum; nam pœne similiter se habet sensus internus Verbi ad externum seu literalem, sicut loquela, cujus voces vix audiuntur, minus attenduntur, cum mens in solo sensu rerum significatarum per voces loquentis tenetur. Antiquissimus modus scribendi fuit Repræsentativus rerum per personas & per voces, per quas prorsus alia intelligebant; prophani scriptores tunc ita sua historica concinnabant, etiam res quæ fuerunt vitæ civilis & moralis, & quidem ita, ut nihil prorsus tale esset, quod scriptum, quoad literam, sed aliud sub illis intellectum, usque adeo ut affectiones quas-cunque sicut deos & deas sisterent, quibus Ethnici postea cultum Divinum instituebant; quod cuivis Literato potest notum esse, adhuc enim tales Libri vetusti exstant: hunc modum scribendi traxerunt ab Antiquissimis, qui ante diluvium, qui Cœlestia & Divina sibi per illa, quæ conspicua fuerunt in terra & mundo, repræsentabant, & sic mentem & animam implebant jucundis & delitiosis cum spectabant universi objecta, imprimis quæ pulchra ex forma & ordine; quare omnes Libri Ecclesiæ illorum temporum ita scripti sunt; talis est Liber Hiobi; ad imitationem illorum tale est Canticum canticorum Salomonis; tales fuerunt bini Libri, quorum meminit Moses Num: XXI: 14 & 27. præter plures qui perierunt. Hic stylus dein ex antiquitate veneratus est, tam inter gentes, quam inter Jacobi posteros, usque adeo, ut quicquid non ita scriptum esset, non ut Divinum venerarentur; quare quando acti Spiritu prophetico, ut Jacobus Gen: XLIX: 3 ad 17. Moses Exod: xv: 1 ad 21. Deut: XXXIII: 2 ad f. Bileamus, qui ex filiis orientis e Syria, ubi adhuc Ecclesia Antiqua, Num: XXIII: 7 ad 10, 19 ad 24. Cap: XXIV: 5 ad 9, 17 ad 24. Debora & Barakus, Jud: v: 2 ad f. Channah, 1 Sam: II: 2 ad 10; & alii plures, tunc similiter loquuti sunt, & hoc ob plures arcanas causas; quæ tametsi non intelligebant, nec sciebant, nisi paucissimi, quod significarent cœlestia Regni & Ecclesiæ Domini, usque admirationis stupore tacti & perfusi, Divinum & Sanctum

CAPUT DECIMUM QUARTUM. 581

Sanctum illis inesse, sentiebant. Sed quod Historica Verbi similia sint, nempe repræsentativa & significativa cœlestium & spiritualium Regni Domini, quoad singula nomina, & quoad singulas voces, nondum Orbi Erudito notum fuit, modo quod Verbum quoad minimam jotham inspiratum sit, & quod arcana cœlestia omnibus & singulis insint.



Continuatio

De loquela spirituum, & diversitatibus ejus.

1757. **L**oquela Spirituum cum homine, ut prius dictum, fit per voces: sed Loquela Spirituum inter se per ideas, originarias vocum, quales sunt cogitationis, sed non ita obscuræ, ut sunt hominis dum vivit in corpore, verum distinctæ, sicut sunt loquelæ: Cogitatio humana, post corporis secessum, fit distinctior & clarior, & ideæ cogitationis sunt discretæ, ita ut pro formis loquelæ distinctis inserviant; obscurum enim cum corpore dissipatum est, & sic cogitatio a suis quasi pedicis, quibus irretita, proinde ab umbris, quibus involuta, liberata, fit momentanea magis, inde præsentior singularium intuitio, apperceptio, & enuntiatio.

1758. Spirituum loquela est diversa, unaquævis societas seu familia spirituum, internosci potest a loquela, imo unusquisque spiritus, vix aliter ac homines; nec solum per affectiones quæ vitam loquelæ faciunt, & quæ implent aut vehunt voces, & per accentus, sed etiam per sonos, ut & per alia indicia non ita enuntiabilia.

1759. Spirituum cœlestium Loquela non facile influere potest in sonos articulatos seu voces apud hominem, nam nulli voci inaptari potest in qua est aliquid sonans stridule, aut in qua est duplicatio durior consonantium, nec cui inest idea ex scientifico, quare raro influunt in loquelam aliter ac per affectiones, quæ instar fluvii aut auræ emolliunt voces. Spirituum, qui medii sunt inter cælestes & spirituales, Loquela est dulcis, fluens instar lenissimæ atmosphæræ, mulciens organa recipientia, & molliens ipsas voces, quoque cita & certa; fluiditas & amœnitas loquelæ inde est, quod cæleste bonum in ideis illorum, tale sit, nec aliquid dissentiens loquelæ a cogitatione; omne harmonicum dulce in altera vita est a bonitate & charitate. Spiritualium Loquela etiam fluida est, sed non ita mollis & lenis; hi sunt qui imprimis loquuntur.

1760. Geniorum malorum Loquela quoque datur fluens, sed solum ad auditum extrinsecus, intus vero est stridens, quia ex simulatione boni, &

nulla

nulla ejus affectione: etiam datur talium loquela absque fluido, in qua dissensus cogitationum percipitur ut tacitum reptile.

1761. Sunt spiritus, qui non fluviali modo influunt, sed per vibrationes & reciprocationes quasi lineares, acutiores magis & minus; iidem non solum influunt cum loquela, sed etiam cum responso; sunt illi, qui interiora Verbi ex multiplici causa rejiciunt, respicientes hominem ut suum organum, ac ut nauci, sibi solis studentes.

1762. Sunt Spiritus, qui non loquuntur, sed per mutationes indutas faciei meae expresserunt sensa animi sui, & stiterunt ideas ita vive, ut pateret inde cogitatio eorum quasi in forma, hoc factum per variationes circumcirca regionem labiorum, & inde in faciem, tum circumcirca oculos, dum interiora animi sui sensa communicabant, circum sinistrum oculum cum vera & affectiones veri, circum dextrum cum bona & affectiones boni.

1763. Audita quoque spirituum plurium loquela simultanea, undulans instar voluminis, influens in crebrum varia determinatione. Tum loquela quorundam spirituum, quæ terminatur quadruplicato, quasi ad tonum & sonum tritulantium; hi spiritus ab aliis separati sunt, capiti inducunt dolorem tanquam attractionis syringicæ. Auditi, qui loquuti voce sonora, sed quasi intus in se, sed usque, ut loquela, ad auditum perveniret. Alii qui loquuti per egurgitationem vocum sicut a ventre, sunt tales qui nihil attendere volunt ad sensum rei, sed ad loquendum ab aliis adiguntur. Audivi, qui loquuti sono rauco sicut bisido, applicant se sinistro lateri sub ulna, etiam sinistra auriculæ. Tum quoque qui sonore loqui non poterant, sed sicut illi qui in rheumatismo sunt; ex illis sunt, qui eliciunt aliorum arcana sine nocendi, per insinuationes in jucunda eorum. Sunt spiritus parvi, qui, tametsi pauci, usque loquuntur sicut ingens multitudo, quasi tonantes; auditi supra caput, & putabam esse multitudinem, sed tunc unus ad me venit ad sinistrum latus infra brachium, & similiter cum voce tonante loquutus; discessit quoque & similiter faciebat; unde tales, ex Divina Domini Misericordia, alibi. Sed hæc species Loquelæ sunt rariores. Hæc, quod mirum, tam alte & sonore audiuntur, cui auditus organa interiora aperta sunt, tum spiritibus, sicut audiuntur soni & loquelæ hominis in tellure: at cui non aperta sunt, ne hilum.

1764. Semel etiam mecum loquuti sunt spiritus per mera repræsentativa visualia, repræsentando varii coloris flammæ, lumina, nubes ascendentes & descendentes, diversi generis domunculas & pulpita, vasa, personas diversimode amictas, & plura alia, quæ omnia significativa erant, ex quibus solis sciri potuit, quid vellent.

GENESEOS,

G E N E S E O S,

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

De Scriptura sacra seu Verbo, quod Divina recondat, quæ patent coram spiritibus bonis & angelis.

1767. **V**ERBUM Domini cum legitur ab homine, qui amat Verbum, & in charitate vivit, etiam ab homine qui ex simplici corde credit quod scriptum, nec principia formavit contra verum fidei quod in sensu interno, sistitur illud a Domino coram Angelis in tali pulchritudine, & in tali amœnitate, etiam cum repræsentativis, & hoc inexpressibili varietate secundum omnem statum illorum in quo tunc sunt, ut percipiantur singula quasi vitam habere, quæ vita est, quæ in Verbo, & ex qua natum est Verbum cum demissum e Cælo; ob hanc causam Verbum Domini tale est, quod, tametsi rude apparet in litera, usque intus recondat spiritualia & cœlestia, quæ patent coram Spiritibus bonis, & coram Angelis, cum ab homine legitur.
1768. Quod Verbum Domini ita sistatur coram bonis Spiritibus & coram Angelis, audire & videre mihi datum est; quare licet ipsas experientias afferre.
1769. Quidam spiritus ad me venit, non diu post excessum ejus e corpore, quod concludere potui ex eo, quod adhuc nesciret se in altera vita esse, putans se vivere in mundo; perceptum, quod is deditus fuerit studiis, de quibus loquutus cum eo; sed tunc subito sublatus est in altum, quod miratus, autumabam quod esset ab illis qui alta spirarunt, nam tales solent in altum ferri; aut quod posuerit cælum in altissimo, qui similiter solent in altum auferri, ut inde sciant, quod cælum non sit in alto, sed in interno; sed mox appercepi, quod sublatus sit ad Spiritus Angelicos qui antrorsum paulo ad dextrum in primo cæli limine; inde dein mecum loquutus est, dicens, quod sublimiora videat, quam usquam mentes humanæ capere possent; cum hoc fiebat, legebam Caput I: Deuter: de populo Judaico, quod missi sint, qui explorarent terram Canaanem & quæ ibi, quod cum legerem, dixit, quod nihil apperciperet quæ in sensu literæ, sed quæ in sensu spirituali, & quod hæc mirabilia, quæ describere non posset: hoc erat in primo limine Cæli Spirituum Angelicorum,

licorum, quid non in ipso illo Cælo, & quid non in Cælo Angelico. Spiritus quidam tunc, qui apud me erant, prius increduli, quod tale sit Verbum Domini, cæperunt pænitere, quod non crediderint, dicebant in illo statu, quod credant, quia audiverunt illum dixisse, quod audiverit, viderit & perceperit, ita esse. Sed alii spiritus adhuc in sua incredulitate perstabant, & dicebant non ita esse, sed esse phantasias, quare etiam hi subito sublati sunt, & inde mecum loquuti, & fassi, quod nihil minus sit quam phantasia, quia realiter percipiunt, quod ita sit, & quidem perceptione exquisitiore, quam usquam dari possit alicui sensui in vita corporis. Mox etiam alii in idem cælum sublati, & inter eos unus in vita corporis mihi notus, qui idem testatus, inter alia etiam dicens, quod præ stupore gloriam Verbi in sensu illius interno, describere non posset; ex miseratione quadam tunc loquens, inquit, mirum esse, quod homines ne hilum ex talibus sciant: præterea dixit, quod inde cogitationes meas & affectiones meas intueri penitus posset, in quibus perciperet plura quam potuisset edicere, sicut causas, influxus, unde, & a quibus, ideas quomodo mixtæ essent terrenis, & quod separandæ omnino, præter alia.

1770. Binis vicibus postea vidi alios sublato in alterum Cælum inter Spiritus Angelicos, & inde mecum loquuti, cum legerem, Cap: III: Deuter: a principio ad finem, dicebant quod solum in sensu interiori Verbi essent, asseverantes tunc, quod ne apex quidem esset in quo non sensus spiritualis pulcherrime cum reliquis cohærens, tum quod Nomina significant res; ita confirmati quoque, quia prius non crediderant, quod omnia & singula in Verbo a Domino inspirata fuerint; hoc voluerunt etiam coram aliis juramento confirmare, sed non permittebatur.

1771. Quidam Spiritus etiam in incredulitate erant de Verbo Domini, quod talia in sinu seu intus recondideret; sunt enim Spiritus in simili incredulitate in altera vita, in qua fuerunt in vita corporis, quæ non dissipatur quam per media a Domino provisa, & per vivas experientias; quare cum legerem aliquos Psalmos Davidis, interior eorum intuitio seu mens aperiebatur; hi non sublato sunt inter Spiritus Angelicos; tunc interiora Verbi in Psalmis illis percipiebant, quibus obstupescerent dicebant quod talia nusquam crediderint. Auditum tunc fuit Verbum hoc a pluribus aliis spiritibus, sed qui omnes capiebant illud cum diversitate; apud quosdam implebat cogitationis illorum ideas pluribus amœnis & jucundis, ita quadam vita, secundum cujusvis capacitatem, & simul efficacia penetrante ad illorum intima; apud quosdam tanta, ut visi sibi versus interiora cæli elevari, ac propius & propius ad Dominum, secundum gradus, quo vera & veris injecta bona afficerent.

Ad

Ad quosdam tunc simul allatum est Verbum, qui nihil de sensu interno Verbi capiebant, sed solum de sensu externo seu literali, quibus apparebat litera nullius vitæ: inde constabat, quale Verbum, cum Dominus vivificat illud, quod illius efficaciam sit ut penetret ad intima, & quale cum non vivificat, quod tunc solum litera sit, vix ullius vitæ.

1772. *Ex Divina Domini Misericordia, etiam mihi concessum fuit similiter videre Verbum Domini in sua pulchritudine in sensu interno, & hoc multoties, non sicut dum singulæ voces quoad sensum internum explicantur, sed omnia & singula in una serie; quod dici potest, ex Paradiso Terrestri videre Paradisum Cælestem.*

1773. *Spiritus, qui in vita corporis, delectati sunt Verbo Domini cum jucunditate, illi in altera vita habent Calorem quendam jucundum cælestem, quem quoque sentire mihi datum est. Qui aliquantum delectati sunt, Calor eorum mecum communicatus, erat sicut æstus vernus, incipiens a regione labiorum, & se diffundens circum genas, & inde usque ad aures, & ascendens quoque ad oculos, descendens etiam versus mediam pectoris regionem. Qui adhuc plus affecti sunt delectatione Verbi Domini, & ejus interioribus, quæ Ipse Dominus docuerat, eorum Calor mecum communicatus interior erat, incipiendo a pectore, ascendendo inde versus mentum, & descendendo versus lumbos. Qui adhuc magis delectati & affecti sunt, Calor eorum adhuc interiorius jucundior & magis vernus fuit, & quidem a lumbis sursum versus pectus, & inde per sinistrum brachium ad manus: instruebar ab Angelis, quod ita se res habeat, & quod approximatio illorum tales calores sistat, quamvis illi eos non sentiant, quia in illis sunt; sicut solent infantes, pueri, & adolescentes, non sentire suum calorem quem habent præ adultis & senibus, quia in illo sunt. Calor quoque sentitus eorum, qui quidem delectati sunt Verbo, sed de ejus intellectu non solliciti fuerunt, erat solum in brachio dextro. Quod Calorem attinet, possunt etiam mali spiritus artificijs suis producere calorem, qui mentitur jucundum, & eum cum alijs communicare, sed est modo calor externus absque origine ab internis; talis calor est qui putrescit, & facessit in excrementitium, sicut calor adulterorum, & illorum qui spurcis voluptatibus immergi sunt.*

1774. *Sunt spiritus, qui de interioribus Verbi nihil audire volunt, imo quamvis possunt intelligere usque nolunt, sunt ii imprimis qui in operibus posuerunt meritum, & qui ideo quia bona ex amore sui & mundi, seu propter dignitatem aut opulentiam sibi acquirendam, & famam inde, fecerunt, ita non propter Regnum Domini; tales in altera vita volunt præ cæteris intrare in cælum, sed extra cælum manent, nam nolunt*

imbui cognitionibus veri, & ita affici bono, sensum Verbi ex litera secundum suas phantasias interpretando, & quicquid assensu favet cupiditatibus, producendo: tales representabantur per Vetulam faciei indecoræ, sed usque pallide niveæ, cui inerant inordinata, a quibus deformis: at vero, qui interiora Verbi admittunt & amant, representabantur per puellam in sua prima virginea ætate, seu flore juventutis decore vestitam, cum corollis & cælestibus decoramentis.

1775. Loquutus sum cum quibusdam spiritibus de Verbo, quod necessarium fuerit, ut aliqua Revelatio, ex Divina Domini Providentia, existerit; nam Revelatio seu Verbum est commune vas recipiens spirituum & cælestium, ita conjungens cælum & terram, alioquin disjuncta fuissent, & periisset humanum genus: præter quod alicubi cælestes veritates essent, quibus instrueretur homo, quia ad cælestia natus, & post vitam corporis inter cælestes venire debet; sunt enim veritates fidei leges ordinis in Regno, in quo victurus in æternum.

1776. Paradoxon potest videri, sed usque est verissimum, quod Angeli melius & plenius intelligant sensum internum Verbi, cum infantes pueri & puellæ legunt illud, quam cum adulti qui non in fide charitatis, causa mihi dicta, quia infantes pueri & puellæ sunt in statu amoris nutui & innocentia, ita vasa illorum tenerrima pæne cælestia, & modo facultates recipiendi, quæ ita a Domino disponi queunt, tametsi hoc ad illorum perceptionem non perveniat, nisi per jucundum quoddam illorum genii conforme. Ab Angelis dictum, quod Verbum Domini sit litera mortua, sed quod in legente vivificetur a Domino secundum cujusvis facultatem, & quod vivum fiat, secundum ejus charitatis vitam & innocentia statum, & hoc cum innumerabili varietate.

1777. Continuatio sequitur ad finem hujus Capitis.



C A P U T XV.

1. **P**OST verba hæc, factum est verbum JEHOVÆ ad Abram, in visione, dicendo, ne timeas Abram, Ego clypeus tibi, merces tua multa valde.

2. Et dixit Abram, DOMINE JEHOVIH, quid dabis mihi, & ego ambulans improlis, & filius procurator domus meæ, is Damascenus Eliezer.

Et

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 587

3. Et dixit Abram, en mihi non dedisti semen, & ecce filius domus meae hæreditans me.

4. Et ecce verbum JEHOVÆ ad illum, dicendo, non hæreditabit te hic, verum qui egredietur e visceribus tuis, ille hæreditabit te.

5. Et educens illum foras, & dixit, specta quæso versus cælum, & numera stellas, si poteris numerare illas, & dixit illi, ita erit semen tuum.

6. Et credidit in JEHOVAM, & imputavit illud ipsi in justitiam.

7. Et dixit ad illum, Ego JEHOVAH, Qui eduxi te ex Ur Chaldæorum, ad dandum tibi terram hanc, ad hæreditandum illam.

8. Et dixit, DOMINE JEHOVIH, ex quo cognoscam quod hæredita-
bo illam.

9. Et dixit ad illum, accipe tibi vitulam triennem, & capram triennem, & arietem triennem, & turturem, & pullum.

10. Et accepit sibi omnia illa, & partitus est illa in medium, & dedit quamvis partem suam obviam alteri, & volucrem non partitus.

11. Et descendit volatile super corpora, & abegit illa Abram.

12. Et fuit, sol ad occidendum, & sopor cecidit super Abram, & ecce terror tenebrarum magnarum cadens super illum.

13. Et dixit Abramo, cognoscendo cognosces, quod peregrinum erit semen tuum in terra, non illis, & servient iis, & affligent illos quadringentis annis.

14. Et etiam gentem, cui servient, judicabo Ego, & postquam ita, exhibunt acquisitione magna.

15. Et tu venies ad patres tuos in pace, sepelieris in senio bono.

16. Et generatione quarta redibunt huc, quia non consummata iniquitas Emoræorum usque huc.

17. Et fuit, sol occidit, & caligo facta, & ecce, furnus fumi, & fax ignis, quæ transivit inter segmenta illa.

18. In die illo pepigit JEHOVAH cum Abramo fœdus, dicendo, semini tuo dabo terram hanc, a fluvio Ægypti, usque fluvium magnum, fluvium Phrath.

19. Kenitam, & Kenisitam, & Kadmonitam.

20. Et Chittitam, & Perisitam, & Rephaim.

21. Et Emoritam, & Canaanitam, & Girgascitam, & Jebusitam.

C O N T E N T A.

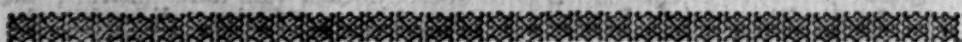
1778. **C**ontinuatur hic de Domino, in sensu interno, postquam in pueritia sustinuit gravissimas pugnas tentationum, & illas contra amorem, quem fovit erga universum genus humanum, in specie erga Ecclesiam; quare anxius de futuro statu, Ipsi promissio facta; at una ostensum, qualis status Ecclesiæ fieret circa fines, cum exspirare inciperet, sed usque quod nova Ecclesia revivisceret quæ subitura loco prioris, & Regnum cœleste immensum augetur.

1779. Consolatio Domini post pugnas tentationum, de quibus in Capite præcedente, vers: 1.

1780. Querela Domini de Ecclesia, quod solum Externa sit, vers: 2, 3. Promissio de Interna, vers: 4. De ejus Multiplicatione, vers: 5. Quod Dominus Justitia, vers: 6. Et Ipsi Soli Regnum in cœlis & in terris, vers: 7.

1781. Et quia voluit certus fieri quod salvaretur Genus humanum, vers: 8. Ipsi ostensum, quomodo se habet cum Ecclesia in communi, in specie, & in particulari, vers: 9 ad 17.

1782. Vitula, capra, aries, sunt repræsentativa cœlestium Ecclesiæ, turtur & pullus sunt spiritualium ejusdem, vers: 9. Ecclesia ab una parte, & Dominus ab altera, vers: 10. Quod Dominus mala & falsa dissiparet, vers: 11. Sed quod usque falsa infestarent illam, vers: 12, 13. A quibus liberatio, vers: 14. Ita Domino consolatio, vers: 15. Sed quod mala occupatura, vers: 16. Et ultimo non nisi quam falsitates & cupiditates regnaturæ, vers: 17. Quod tunc Regnum Domini, & nova Ecclesia, cujus extensio describitur, vers: 18. Falsa & mala inde expellenda sunt gentes nominatæ, vers: 19, 20, 21.



S E N S U S I N T E R N U S.

1783. **Q**UÆ hic continentur, sunt, ut prius dictum, historica vera, nempe quod a Jehovah ita loquutum cum Abramo, & quod ei in hereditatem promissa terra Canaan; quod ei mandatum, ut sic pōneret vitulam, capram, arietem, turturem & pullum; quod volatile descenderit super corpora; quod ceciderit super eum sopor, & in sopore terror tenebrarum;

brarum; & cum sol occidisset, quod visum ei sicut furnus fumi cum face ignis inter partes, præter cætera; hæc sunt historica vera, sed usque omnia & singula, quoad minimum facti, repræsentativa, & ipsa verba, quibus describuntur, quoad minimam jotham significativa, hoc est, in omnibus & singulis est sensus internus; sunt enim omnia & singula, quæ in Verbo, inspirata, & quia inspirata, non possunt aliter quam esse ab origine cœlesti, hoc est, cœlestia & spiritualia in sinu suo recondere, aliter nusquam foret Verbum Domini; hæc sunt quæ continentur in sensu interno; qui sensus cum patet, obliteratur sensus literæ sicut nullus foret, ut & vicissim, cum ad solum sensum historicum seu literæ attenditur, obliteratur sensus internus, sicut nullus foret: hæc se habent sicut Lux cœlestis ad lucem mundi, & vicissim sicut lux mundi ad Lucem cœlestem; cum apparet Lux cœlestis, tunc lux mundi est sicut caligo, quod per experientiam mihi notum factum est, at cum quis in luce mundi est, tunc Lux cœlestis, si apparet, foret sicut caligo; similiter ac in mentibus humanis, qui in sapientia humana seu in scientiis ponit omne, ei sapientia cœlestis apparet sicut obscurum nullum, at qui in sapientia cœlesti est, ei sapientia humana est sicut commune quoddam obscurum, in quo nisi cœlestes radii insunt, foret sicut caligo.

1784. Verſ: 1. *Post verba hæc, factum est verbum Jehovæ ad Abramum, in visione, dicendo ne timeas Abram, Ego clypeus tibi, merces tua multa valde.* Post verba hæc factum est verbum Jehovæ ad Abramum in visione, significat post pugnas in pueritia quod revelatio; visio est intima revelatio quæ perceptionis: ne timeas Abram, Ego clypeus tibi, significat tutationem contra mala & falsa cui confiditur: merces tua magna, significat finem victoriarum.

1785. Quod post verba hæc factum verbum Jehovæ ad Abramum in visione, significet post pugnas in pueritia quod revelatio, constat a significatione verborum, tum verbi Jehovæ ad Abramum, ut & a significatione visionis; per verba in Lingua Hebræa significantur res, hic res peractæ, quæ sunt pugnae tentationum Domini, de quibus in Capite præcedente: verbum Jehovæ ad Abramum, non aliud est quam Domini verbum secum; at in pueritia, inque pugnis tentationum, cum Essentiæ nondum unitæ ut unum, non aliter apparere potuit ac revelatio; quod Internum est, quando agit in Externum in statu & momentis, cum hoc remotius, non aliter sistitur; hic status est, qui appellatur status humiliationis Domini.

1786. Quod visio sit intima revelatio quæ perceptionis, constare potest a visionibus, quæ se habent secundum statum hominis; visio coram illis, quibus interiora clausa sunt, prorsus aliter se habet, ac visio coram illis, quibus interiora aperta; ut pro exemplo, cum Dominus apparuit toti congregationi in Monte Sinai, apparitio illa fuit visio, quæ alia fuit populo, quam Aharoni, & alia Aharoni quam Mosi, porro alia visio fuit Prophetis quam Mosi; Visionum dantur plures species, de quibus ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: visiones eo perfectiores sunt, quo interiores, apud Dominum omnium perfectissima fuit, quia Ipsi tunc Perceptio omnium quæ in mundo spirituum & in cœlis, & Ipsi cum Jehovah immediata communicatio; hæc

hæc communicatio per visionem, in qua apparuit Jehovah Abramo, repræsentatur, & in sensu interno significatur.

1787. Ne timeas Abram, Ego clypeus tibi, quod significet tutationem contra mala & falsa cui confiditur, constat a significatione clypei, de qua mox: hæc verba, quod nempe Jehovah clypeus & quod merces valde, sunt verba consolationis post tentationes; omnis tentatio secum habet aliquam speciem desperationis, alioquin non est tentatio, quare etiam consolatio sequitur; qui tentatur, in anxietates fertur, quæ inducunt statum desperationis de fine; ipsa pugna tentationis non aliud est: qui in certitudine est de victoria, is non in anxietate est, ita nec in tentatione: Dominus, quia sustinuit omnium dirissimas & crudelissimas tentationes, non potuit aliter, ac quod etiam in desperationes actus esset, quas dispelleret & evinceret propria potentia; ut satis constare potest a Tentatione Ipsius in Gethsemane, de qua ita apud Lucam, "Cum Jesus esset in loco, dixit discipulis, orate ut non ingrediamini in tentationem; Ipse autem abstractus est ab illis quasi ad iactum lapidis, & ponens genua oravit, dicens, Pater, si velis, ut transeat calix hic a Me, attamen non voluntas mea, sed tua fiat: visus autem Ipsi angelus e cælo confortans Ipsum; cumque esset in angore, intentius oravit; factus vero sudor Ipsi ut guttæ sanguinis descendentes super terram," xxii: 40 ad 45. Apud Matthæum, "Incipit affici dolore & angore; tunc dixit discipulis, mæsta tota est anima mea usque ad mortem, & progressus paulum cecidit super faciem suam precans, dicens, Pater Mi, si possibile est, transeat a Me calix hic; veruntamen non sicut Ego volo, sed sicut Tu: rursus secunda vice abiit, & precatus est, dicens, Pater Mi, si non potest hic calix transire a Me, nisi bibero illum, fiat voluntas tua; & precatus est tertia vice, idem verbum dicens," xxvi: 36 ad 44. Apud Marcum, "Cæpit expavescere & valde angi, dixit discipulis mæstitia circumdata est anima mea usque ad mortem, progressus paululum, cecidit super terram, & oravit, ut, si possibile esset, transfret ab Ipso hora, dixit, abba Pater, omnia possibilia Tibi, transfer calicem a Me hunc, non tamen ut Ego volo, sed sicut Tu: hoc secundo, & hoc tertio," xiv: 33 ad 41. Ex his constare potest, quales Domini Tentationes fuerunt, quod omnium immanissimæ, & quod Ipsi ab intimis angor, usque ad sudores sanguinis, & quod tunc in statu desperationis de fine & eventu, & quod Ipsi consolationes; hæc verba, Ego Jehovah clypeus tuus, & merces tua valde, involvunt similiter consolationem post pugnas tentationum, de quibus in Capite præcedente actum.

1788. Quod clypeus sit tutatio contra mala & falsa cui confiditur, constat absque explicatione, nam ex frequenti usu loquutio familiaris facta est, quod Jehovah clypeus & scutum: quid autem in specie per clypeum significatur, constare potest a Verbo, nempe respective ad Dominum tutatio, & respective ad hominem confidentia in tutatione Domini; sicut bellum significat tentationes, ut ostensum n: 1664, ita omnia arma belli aliquid speciale tentationis, & defensionis contra mala & falsa, seu contra diabolicam turbam, quæ inducit tentationem & tentat; quare aliud

aliud significat clypeus, aliud scutum, aliud parma, aliud galea, aliud hasta, tum lancea, aliud gladius, aliud arcus & tela, aliud lorica, de quibus singulis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: quod clypeus significet respective ad Dominum tutationem contra mala & falsa, & respective ad hominem confidentiam in Domino, causa est, quia tutamen pectoris fuit, & pectus significatum bonum & verum, bonum quia inibi cor, & verum quia inibi pulmo; quod clypeus id significet, constat apud Davidem, "Benedictus Jehovah rupes mea, docens manus meas pugnam, digitos meos bellum, misericordia mea, & propugnaculum meum, arx munita mea, & ereptor meus mihi, *Clypeus meus & in quo confido*," Psalm: cxliv: 1, 2. ubi pugna & bellum est tentationum, & ibi tentationum Domini in sensu interno; clypeus respective ad Jehovah est tutatio, respective ad hominem, confidentia, ut manifeste patet: apud Eundem, "O Israel, *confide in Jehovah*, auxilium illorum, & *Clypeus* illorum Ipse: domus Aharonis *confidite in Jehovah*, auxilium eorum, & *Clypeus* eorum Ipse: timentes Jehovah *confidite in Jehovah*, Hic auxilium eorum, & *Clypeus* eorum Ipse," Psalm: cxv: 9, 10, 11, similiter: apud Eundem, "Jehova propugnaculum meum, Deus meus Cui *confidam*, ala sua obteget te, & sub alis tuis *confides*, *scutum* & *parma* veritas Ipsi," Psalm: xci: 2, 4. ubi scutum & parma pro tutatione contra falsa: apud Eundem, "Jehovah petra mea, & propugnaculum meum, & ereptor meus, Deus meus, rupes mea, cui *confido*, *Clypeus meus*, & cornu salutis meae," *Clypeus Jehovah omnibus confidentibus in Ipso*," Psalm: xviii: 3, 31, similiter: apud Eundem, "Qui probas corda & renes, Deus justus, *Clypeus meus super Deo salvante rectos corde*," Psalm: vii: 10, 11. pro confidentia. Apud Eundem, "Dedisti mihi *Clypeum* salutis tuæ, & dextra tua sustentabit me," Psalm: xviii: 36, pro confidentia. apud Eundem, "Deo *Clypei terræ*, valde exaltatus est," Psalm: xlvii: 10. pro confidentia. Apud Eundem, "Sol & *Clypeus Jehovah Deus*, gratiam & gloriam dabit Jehovah, non prohibebitur bonum ab ambulanti in integritate," Psalm: lxxxiv: 12, pro tutatione. Apud Moysen, "Beatitudines tuæ, tu Israel, quis sicut tu, populus salvatus in Jehovah, *Clypeus* auxilii tui, & qui *gladius* excellentiæ tuæ, & fallentur hostes tui tibi," Deut: xxxiii: 29, clypeus pro tutatione. Sicut arma belli prædicantur de illis qui in pugnis tentationum sunt, ita quoque eadem arma belli prædicantur de hostibus qui impugnant & tentant, & tunc contraria significant, ut clypeus mala & falsa, ex quibus pugnant, & quæ defendunt, & in quibus confidunt; ut apud Jeremiam, "Disponite *Clypeum* & *scutum*, & accedite ad *prælium*, alligate equos, & ascendite equites, & sistite vos in *galeis*, expolite *lanceas*, induite loricas," xlvi: 3, 4. præter pluries alibi.

1789. Merces tua magna, quod significet finem victoriarum, constat a significatione Mercedis, quod sit præmium post pugnas tentationum, hic finis victoriarum, quia Dominus nusquam aliquod præmium victoriæ pro se expectavit; præmium victoriarum Ipsi, fuit Salus universi generis humani, ex amore erga universum genus humanum pugnavit; qui ex amore hoc pugnat, sibi

sibi non aliquod præmium poscit, quia amor ille est talis, ut omnia sui dare & transferre velit in alios, & nihil pro se habere; quare salus universi generis humani significatur hic per mercedem.

1790. Vers. 2. *Et dixit Abram, Domine Jehovih, quid dabis mihi, & ego ambulans improlis, & filius procurator domus meæ, is Damascenus Eliezer.* Dixit Abram, Domine Jehovih, significat Domini perceptionem; Abram est Interior Homo; Dominus Jehovih est Internus respective ad Interiorem; quid dabis mihi, & ego ambulans improlis, significat quod nulla Ecclesia Interna; & filius procurator domus meæ, significat Ecclesiam Externam; is Damascenus Eliezer, est Ecclesia Externa.

1791. Dixit Abram, Domine Jehovih, quod significet Domini perceptionem, constare potest inde, quod Dominus intimam & perfectissimam omnium perceptionem habuerit; Perceptio erat, ut prius dictum, sensatio & cognitio perceptiva omnium quæ fiebant in cælo, fuitque continua communicatio & interna colloquutio cum Jehovah, quæ sola Domino fuit; hæc in sensu interno intelligitur per id quod dixerit Abram ad Jehovah, ita repræsentata per Abramum quando loquutus cum Jehovah; similiter in sequentibus, ubi occurrit, quod Abram dixerit ad Jehovah.

1792. Quod Abram sit Interior homo, seu quod Abram repræsentaverit Interiorem seu Rationalem Hominem Domini, prius dictum est; quid Interior Domini Homo, in Capite præcedente indicatum est.

1793. Quod Dominus Jehovih, sit Internus respective ad Interiorem, constat ex illis quæ de Interno Homine Domini dicta sunt, quod nempe fuerit Ipse Jehovah, a Quo conceptus, & cujus unicus Filius, cui Domini Humanum unitum factum, postquam maternum, hoc est illud, quod a matre traxit, per pugnas tentationum purificaverit; in Verbo sæpius occurrit Dominus Jehovih, imo quoties Jehovah Dominus dicitur, appellatur non Dominus Jehovah sed Dominus Jehovih, & hoc imprimis, ubi de tentationibus agitur, ut apud Esaiam, "*Ecce Dominus Jehovih in forti venit, & brachium Ipsi dominans Ipsi, ecce Merces Ipsi cum Ipso, & opus Ipsi coram Ipso, sicut pastor gregem suum pascet, in brachium suum colliget agnos, & in gremio suo portabit, lactentes ducet,*" xl: 10, 11. ubi Dominus Jehovih in forti venit de victoria in pugnis tentationum, brachium Ipsi dominabitur Ipsi, pro quod ex propria potentia; quid merces, de qua in vers. præc. hic dicitur, nempe quod salus universi generis humani, hoc est, ut pastor gregem pascet, in brachium colligat agnos, in gremio portet, lactentes ducat, quæ omnia sunt amoris intimi seu Divini. Apud Eundem, "*Dominus Jehovih aperuit mihi aurem, & ego non rebellavi, retro non recessi, corpus meum dedi percutientibus, & maxillas meas vellicantibus, facies meas non occultavi ab ignominia & sputo, & Dominus Jehovih auxiliabitur mihi; ecce Dominus Jehovih auxiliabitur mihi,*" l: 5, 6, 7, 9. ibi manifeste de tentationibus, præter alibi.

1794. Quid dabis mihi, & ego ambulans improlis, quod significet quod nulla Ecclesia Interna, constare potest a significatione ambulare improlis; ambulare

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 593

ambulare in sensu interno est vivere, ut ostensum prius, n: 519; improlis autem, cui non semen seu posteritas propria, de qua in versibus seq: 3, 4, 5 agitur, ubi quid improlis, seu cui non semen, explicatur.

1795. Et filius procurator domus meæ, quod significet Ecclesiam Externam, constat a significatione procuratoris domus in sensu interno, hoc est, respective ad Ecclesiam; Ecclesia Externa dicitur Procurator domus, cum ipsa Ecclesia Interna Domus, & paterfamilias Dominus; Ecclesia Externa non aliter se habet; omnis enim procuratio pertinet ad Externum Ecclesiæ, sicut administratio ritualium, & plurium quæ sunt Templi & ipsius Ecclesiæ, hoc est, Domus Jehovæ seu Domini. Externa Ecclesiæ absque internis nihili sunt, sed ab internis habent, quod sint, & talia sunt qualia interna; se habet hoc sicut homo, externum ejus seu corporeum est in se quoddam nullum, nisi internum sit quod animet & vivificet, quale itaque est internum, tale est externum; seu qualis est animus & mens, talis æstimatio omnium quæ existunt per externum seu corporeum; quæ cordis sunt, faciunt hominem, non quæ oris & gestuum; ita quoque Interna Ecclesiæ; sed usque Externa Ecclesiæ se habent sicut Externa hominis, quod procurent & administrent, seu quod idem est, Externus seu corporeus homo similiter dici potest procurator seu administrator domus, cum domus est interiorum: ex his patet, quid improlis, nempe cum non Internum Ecclesiæ, sed modo Externum, sicut fuit tempore illo, de quo Dominus conquestus.

1796. Is Damascenus Eleazar, quod sit externa Ecclesia, exinde nunc constat, tum ex significatione Damasceni; Damascus fuit urbs principalis Syriæ, ubi reliquiae cultus Ecclesiæ Antiquæ fuerunt, & unde Heberus seu gens Hebræa, apud quam non nisi quam Externum Ecclesiæ fuit, ut prius dictum, n: 1238, 1241. ita ibi non nisi quam procuratio domus. Quod in his sit aliquid desperationis, proinde tentationis Domini, patet ex verbis, tum ex consolatione, quæ sequitur de Ecclesia Interna.

1797. Veri: 3. *Et dixit Abram, en mihi non dedisti semen, & ecce filius domus meæ hæreditans me.* Dixit Abram, en mihi non dedisti semen, significat quod non internum Ecclesiæ, quod est amor & fides: ecce filius domus meæ hæreditans me, significat quod Externum modo foret in Regno Domini.

1798. Quod dixit Abram, en mihi non dedisti semen, significet quod non Internum Ecclesiæ, constat a significatione seminis, quod sit amor & fides, de qua prius, n: 255, 256. 1025, & in sequentibus a significatione hæredis: quod amor & inde fides sit Internum Ecclesiæ, prius aliquoties dictum & ostensum est; non alia fides, quæ internum Ecclesiæ est, intelligitur, quam quæ est amoris seu charitatis, hoc est, quæ est ex amore seu charitate: Fides in sensu communi est omne doctrinale Ecclesiæ; sed Doctrinale separatum ab amore seu charitate nusquam facit Internum Ecclesiæ, nam doctrinale est solum scientia, quæ est memoria, quæ datur quoque apud pessimos, etiam apud infernales; sed doctrinale, quod est ex charitate, seu quod est charitatis, hoc facit Internum, nam hoc est vitæ; ipsa vita est internum omnis cultus, & sic omne doctrinale, quod fluit ex vita charitatis, hoc doctrinale est quod est

fidei, quæ hic intelligitur : quod hæc fides sit, quæ Internum est Ecclesiæ constare potest ex eo solo, quod, qui vitam charitatis habet, norit omnia fidei ; si velis, explores modo doctrinalia, quæ & qualia sunt, anne omnia sint charitatis, proinde fidei ex charitate ; ut solum Præcepta decalogi, cujus Primum est, ut colas Dominum Deum, qui vitam amoris seu charitatis habet, is colit Dominum Deum, quia hoc est vita ipsius : Alterum, ut Sabbathum observes, qui in amoris vita est, seu in charitate, is sancte observat Sabbathum, nam nihil ei dulcius est, quam colere Dominum, & glorificari ipsum omni die : præceptum ne Occidas, hoc prorsus est charitatis, qui amat proximum ut semet, horret quicquam facere quod illum lædit, magis illum occidere : ne Fureris, similiter, qui enim vitam charitatis habet, is potius ex suo dat proximo, quam ut quicquam ei auferat : ne Adulteris, pariter, qui in charitatis vita est, proximi uxorem potius custodit, ne aliquis tale damnum ei inferat, & adulterium spectat ut facinus contra conscientiam, & tale, quod amorem conjugialem & ejus debita, destruit : Concupiscere quæ sunt proximi, sunt quoque contra illos, qui in charitatis vita sunt, nam charitatis est velle aliis bonum ex se & suo, ita nusquam concupiscunt, quæ alterius sunt : hæc sunt præcepta decalogi, quæ exteriora doctrinalia fidei, quæ ab illo qui in charitate & ejus vita est, non memoria tenus sciuntur, sed sunt in corde ejus, & illa habet sibi inscripta, quia sunt in charitate, ita in ipsa ejus vita : præter alia quæ dogmatica sunt, quæ similiter novit ex sola charitate, vivit enim secundum conscientiam recti ; rectum & verum, quod non ita potest intelligere & explorare, hoc credit simpliciter seu ex simplici corde, quod ita sit, quia Dominus ita dixit, & qui ita credit, is non malum facit, tametsi non esset verum in se, sed verum apparens ; ut pro exemplo, quod Dominus irascatur, puniat, tentet, & similia ; tum quoque, quod in Sacra Coena Panis & Vinum sit significativum quid, vel quod caro & sanguis adsit aliquo modo quo explicant, hoc nihil facit, sive unum sive alterum dicant, tametsi pauci sunt qui de hoc cogitant, sique cogitant, modo fiat ex simplici corde, quia ita instructi, & usque in charitate vivunt ; ii cum audiunt, quod Panis & Vinum in sensu interno significant amorem Domini erga universum genus humanum, & quæ amoris sunt, & reciprocum hominis in Dominum & erga proximum, illico credunt, & gaudent, quod ita se habeat ; nusquam illi qui in doctrinalibus sunt, & non in charitate, hi litigant de omni, & damnant quoscunque, qui non dicunt, quod vocant *Credere*, sicut illi : ex his constare unicuique potest, quod Amor in Dominum, & Caritas erga proximum sit Internum Ecclesiæ.

1799. Quod ecce filius domus meæ hæreditans me, significet quod Externum modo foret in Regno Domini, constat ex significatione hæredis & hæreditare in sensu interno ; hæres fieri seu hæreditare, significat vitam æternam in Regno Domini ; omnes, qui in Regno Domini, sunt hæredes, nam vivunt ex vita Domini, quæ est vita amoris mutui, & inde appellantur filii ; Domini filii seu hæredes sunt omnes qui in Ipsius vita sunt, quia ex Ipso illorum vita, & ab Ipso nati, hoc est, regenerati ; qui ab aliquo nascuntur, sunt hæredes, ita omnes qui a Domino regenerantur, nam tunc vitam accipiunt Domini.

mini. Sunt in Regno Domini, Externi, Interiores, & Interni; Spiritus boni, qui in Primo Cœlo, sunt Externi; Spiritus angelici, qui in Altero cœlo, sunt Interiores; Angeli qui in Tertio, sunt Interni; qui Externi sunt, non ita propinqui aut prope sunt Domino, ac qui Interiores, nec hi ita propinqui seu prope, ac qui Interni; Dominus ex Amore Divino, seu Misericordia, omnes vult habere prope se; utque non foris stent, hoc est, in Primo Cœlo, sed vult ut in Tertio, & si posset, non modo apud Se, sed in Se; talis est Amor Divinus seu Domini: & quia Ecclesia tunc solum erat in Externis, conquestus hic est, dicens, ecce filius domus meæ hæreditans me, quo significatur, quod sic Externum modo esset in Regno Ipsius; sed consolatio sequitur, & promissio de Internis, in versibus mox sequentibus; quid Externum Ecclesiæ dictum est prius, n: 1083, 1098, 1100, 1151, 1153. ipsum Doctrinale, non facit Externum, minus Internum, ut supra dictum, nec distinguit apud Dominum Ecclesias, sed est Vita secundum doctrinalia, quæ omnia, dum vera sunt, spectant Charitatem, ut suum fundamentale; quid Doctrinale, nisi ut doceat quomodo homo erit: in orbe Christiano, sunt Doctrinalia, quæ distinguunt Ecclesias, & vocant se inde Romano-Catholicos, Lutheranos, Calvinistas, seu Reformatos, & Evangelicos, præter alia Nomina; quod ita dicantur, est ex solo Doctrinali, quod nusquam ita foret, si Amorem in Dominum, & Charitatem erga proximum, facerent principale fidei, tunc forent illa solum varietates opinionum de mysteriis fidei, quas vere Christiani unicuique relinquerent secundum suam conscientiam, & corde suo dicerent, quod vere Christianus sit, quando vivit sicut Christianus, seu sicut Dominus docet; ita ex omnibus diversis Ecclesiis fieret una, ac omnia dissidia, quæ ex solo Doctrinali existunt, evanescerent, imo odia unius contra alium momento dissiparentur, & fieret Regnum Domini in terris. Ecclesia Antiqua, proxime post diluvium, tametsi per plura Regna sparsa, usque talis fuit, nempe quod quoad Doctrinalia inter se multum differrent, sed usque principale fecerunt Charitatem, & cultum spectarunt non a Doctrinalibus quæ fidei, sed a Charitate quæ vitæ, quod intelligitur per id, quod omnibus fuit unum labium, & una verba, Genes: Cap: xi: 1. de quibus videatur, n: 1285.

1800. Vers: 4. *Et ecce verbum Jehovah ad illum, dicendo, non hæreditabit te hic, verum qui egredietur e visceribus tuis, ille hæreditabit te.* Ecce verbum Jehovah ad illum, significat responsum: dicendo, non hæreditabit te hic, significat quod externum non erit hæres Regni Ipsius: verum qui egredietur e visceribus tuis, significat illos qui in amore in Ipsum & in amore erga proximum: ille hæreditabit te, significat quod illi hæredes fient.

1801. Ecce verbum Jehovah ad illum, quod significet responsum, nempe quod non erit Externum Ecclesiæ, sed erit Internum, ut constat ab illis quæ sequuntur; verbum Jehovah seu responsum, hoc est, consolatio.

1802. Dicendo non hæreditabit te hic, quod significet, quod Externum non erit hæres Regni Ipsius, constat a significatione hæres fieri aut hæreditare, de qua mox prius; hæres Regni Domini non est Externum sed est Internum; Externum quoque est sed per Internum, nam tunc unum agunt: ut sciatur quomodo hoc se habet, tenendum, quod omnes qui in Cœlis, tam qui in

Primo, quam qui in Altero, sicut qui in Tertio, hoc est, tam qui Externi sunt, quam qui Interiores, sicut qui Interni, sunt hæredes Regni Domini, nam omnes unum Cælum faciunt; in Cælis Domini se prorsus habent Interna & Externa, sicut apud hominem; Angeli qui in Primo cælo, subordinati sunt Angelis qui in Secundo, & hi subordinati Angelis qui in Tertio, sed subordinatio non est imperii, verum est, sicut in homine, influxus internorum in exteriora, insuit nempe Domini vita per Cælum tertium in alterum, & per hoc in primum, hoc per ordinem successionis, præter quod etiam immediate in omnes Cælos; Angeli interiores seu subordinati non sciunt, quod ita se habeat, nisi detur illis reflexio a Domino, ita non est subordinatio imperii: quantum Internum est apud Angelum tertii cæli, tantum est hæres Regni Domini, tum quantum Internum est apud Angelum secundi cæli, tantum est hæres, similiter quantum Internum est apud Angelum primi cæli, tantum quoque est hæres, Internum facit hæredem esse; apud Angelos interiores plus est Internum, quam apud Angelos exteriores, quare propriiores sunt Domino, & magis hæredes: Internum est amor in Dominum, & charitas erga proximum, quantum itaque amoris & charitatis habent, tantum sunt filii seu hæredes, nam tantum habent a Domini vita. Sed a Primo seu Externo Cælo nusquam aliquis, in Alterum seu Interius Cælum evehi potest, priusquam instructus est in bonis amoris & veris fidei, quantum instructus, tantum potest evehi & venire inter Spiritus angelicos; similiter hi antequam evehi seu venire possint in Cælum tertium, seu inter angelos; per instructionem formantur interiora, & sic interna, & adaptantur ad recipiendum bona amoris & vera fidei, & sic perceptionem boni & veri; nemo potest percipere, quod non scit & credit, ita non donari facultate percipiendi bonum amoris & verum fidei, nisi per cognitiones, ut norit quid sit & quale sit; similiter se habet cum omnibus, etiam cum infantibus, qui omnes instruuntur in Regno Domini, at hi facile, quia nullis principiis falsi imbuti: sed instruuntur modo in veritatibus communibus, quæ cum recipiunt, tunc indefinita sunt quæ percipiunt; se habet hoc, sicut qui persuasus est de aliqua veritate in communi, is communium particularia, & particularium singularia, quæ confirmantia sunt, facile & quasi ex se, aut sponte, arripit, a veritate enim in communi afficitur, inde etiam ab ejusdem veritatis particularibus & singularibus, quæ confirmant, nam hæc cum jucunditate & amœnitate intrans in communem affectionem, & sic illam jugiter perficiunt; hæc sunt interna, per quæ hæredes dicuntur, seu per quæ hæreditare possunt Regnum Domini; at tunc primum hæredes sunt, seu hæreditant, cum in affectione boni sunt, hoc est, in amore mutuo, in quem per cognitiones boni & veri, & illorum affectiones, introducuntur; & quantum in affectione boni seu amore mutuo, tantum hæredes sunt seu hæreditant; nam amor mutuus est ipsissimum vitale quod accipiunt ab essentia Domini, ut a suo Patre; hæc quoque constare possunt, ex illis quæ mox in vers: 5 sequuntur.

1803. Verum qui egredietur e visceribus tuis, quod significet illos, qui in amore in Ipsum, & in amore erga proximum, constat a significatione viscerum, & egredi ex visceribus, quod sit nasci, hic quod sint illi, qui nascuntur
a Do-

a Domino: qui nascuntur a Domino, hoc est, qui regenerantur, Domini vitam accipiunt; Domini vita est, ut dictum, amor Divinus, hoc est, amor erga universum genus humanum, quod totum, seu quod omnes, si possibile, salvare velit in æternum; qui non Domini amorem habent, hoc est, qui non proximum amant sicut se, nusquam habent Domini vitam, ita nusquam ab Ipso nati, seu a visceribus Ipsius egressi sunt, quare non possunt esse hæredes Regni Ipsius; ex quibus constat, quod per egredi e visceribus, in sensu interno, hic significantur illi, qui in amore in Ipsum, & in amore erga proximum sunt, ut apud Esaïam, "Sic dixit Jehovah Redemptor tuus, Sanctus Israelis, Ego Jehovah Deus tuus, docens te ad proficiendum, faciens ire te in via, quam ambules, utinam auscultasses præceptis meis, & esset sicut fluvius pax tua, & justitia tua sicut fluctus maris, & esset sicut arena semen tuum, & egressi viscerum tuorum sicut scrupi ejus," XLVIII: 17, 18, 19. semen sicut arena pro bono, egressi viscerum sicut scrupi, pro vero, ita pro illis qui in amore, nam ii soli sunt in amore boni & veri. Præterea Viscera in Verbo etiam significant Amorem, seu Misericordiam, ex causa, quia viscera generationis, imprimis Uterus maternus, repræsentant & sic significant amorem castum conjugialem, & inde amorem erga infantes, ut apud Esaïam, "Commotio Viscerum tuorum, & miserationum tuarum erga me se continuerunt," LXIII: 15. apud Jeremiam, "Nonne filius pretiosus mihi Ephraim, nonne natus deliciarum, propterea conturbata sunt Viscera mea illi, miserando miserabor illum," xxxi: 20. Inde constat, quod ipse amor, seu ipsa misericordia, ac miseratio Domini erga Genus humanum, sunt, quæ in sensu interno per viscera, & per egredi e visceribus significantur, consequenter per egressos visceribus illi, qui in amore sunt: quod Regnum Domini sit amor mutuus, videatur prius, n: 548, 549 684, 693, 694.

1804. Quod ille hæreditabit, significet quod illi hæredes fient, constat ex significatione hæredis, de qua actum.

1805. Vers: 5. *Et educens illum foras, & dixit, specta quæso versus cælum, & numera stellas, si poteris numerare illas, & dixit illi, ita erit semen tuum.* Educens illum foras, significat Interioris Hominis visum, qui ab externis videt interna: & dixit, specta quæso versus cælum, significat repræsentationem Regni Domini in universi intuitionem: & numera stellas, significat repræsentationem bonorum & verorum in siderum intuitionem: si poteris numerare illas, significat fructificationem amoris & multiplicationem fidei: & dixit illi, ita erit semen tuum, significat hæredes Regni Domini.

1806. Educens illum foras, quod significet Interioris Hominis visum qui ab externis videt interna, constare potest ex significatione educere foras, & simul ex sequentibus; Interna educuntur, cum quis contemplatur oculis corporis cælum stelliferum, & inde cogitat de Regno Domini; quoties homo aliquid oculis suis videt, & illa quæ videt, sicut non videt, sed ex illis videt seu cogitat illa quæ sunt Ecclesiæ aut quæ sunt cæli, tunc visus interior seu spiritus aut animæ ejus educitur foras; ipse oculus proprie

proprie non est aliud quam visus ipsius spiritus eductus foras, & quidem, ob finem imprimis, ut ab externis videat interna, hoc est, ut ab objectis in mundo jugiter reflectat super illa, quæ sunt in altera vita, nam hæc vita est, propter quam vivit in mundo; talis fuit Visus Antiquissimæ Ecclesiæ; talis est Visus Angelorum apud hominem; & talis fuit Visus Domini.

1807. Et dixit, specta quæso versus cælum, quod significet repræsentationem Regni Domini in universi intuitione, constat ex significatione cœli; Cælum in Verbo, in sensu interno, non significat cælum, quod oculis apparet, sed Regnum Domini in universali & singulari; qui spectat interna ab externis, cum videt cælum, ne hilum cogitat de cœlo stellifero, sed de cœlo angelico; cumque videt solem, non cogitat de sole, sed de Domino, quod fit Sol cœli; similiter cum videt lunam, tum quoque stellas; imo cum videt immensitatem cœli, non cogitat de immensitate ejus, sed de immensa & infinita potentia Domini; ita quoque cum cætera, nam nihil non est repræsentativum; similiter quæ in terris sunt, ut cum videt auroram diei, non cogitat de aurora sed de omnium ortu a Domino, & progressionem in diem sapientiæ; similiter cum videt hortos, arboreta & floreta, non hæret oculus in aliqua arbore, ejus flore, folio & fructu, sed in cœlestibus quæ repræsentant, nec in aliquo flore, ejusque formositate & amœnitate, sed in illis quæ repræsentant in altera vita; nam nihil usquam datur in cœlis & in terris, pulchrum & jucundum, quod non aliqua ratione est repræsentativum Regni Domini, de quo videatur quod dictum n: 1632, hæc sunt spectare versus cælum, quo significatur repræsentatio Regni Domini in universi intuitione; causa quod repræsentativa sint omnia & singula quæ in cœlo & in terra, est, quia exstiterunt, & continue existunt, hoc est, subsistunt, ab influxu Domini per cælum: se habent illa sicut humanum corpus, quod existit & subsistit per ejus animam, quare in corpore omnia & singula sunt repræsentativa ejus animæ; hæc in usu & fine est, corpus autem in illorum exercitio: omnes effectus, quicunque sunt, similiter sunt repræsentativa usuum qui sunt causæ, & usus repræsentativi finium qui sunt principiorum. Qui in Divinis Ideis sunt, nusquam subsistunt in objectis visus externi, sed jugiter ex illis & in illis vident interna; ipsissima interna sunt illa, quæ sunt Regni Domini, ita sunt in ipsissimo fine. Similiter se habet cum Verbo Domini; qui in Divinis est, nusquam spectat Verbum Domini ex litera, sed literam & sensum literalem ut repræsentativum & significativum cœlestium & spiritualium Ecclesiæ & Regni Domini, sensus literalis est illi solum pro medio instrumentali cogitandi de illis. Talis fuit visus Domini.

1808. Et numera Stellas, quod significet repræsentationem bonorum & verorum in siderum intuitione, constat ab illis quæ nunc dicta sunt, tum a repræsentatione & significatione stellarum, quod sint bona & vera; Stellæ in Verbo pluries memorantur, & ubivis significant bona & vera, etiam in contrario sensu, mala & falsa; seu quod idem est, Angelos seu Angelorum societates, tum in contrario sensu spiritus malos & eorum consortia; cum Angelos seu

seu Angelorum societates, tunc sunt stellæ fixæ, at cum spiritus malos & eorum consortia, tunc sunt stellæ errantes, quæ multoties visæ. Quod omnia quæ in cœlis & in terris sunt, repræsentativa cœlestium & spiritualium sint, inde constare manifesto indicio potuit, quod similia, quæ coram oculis apparent in cœlo & in terra, etiam sistantur videnda in Mundo spirituum, & hoc tam manifeste sicut in clara die, & ibi non sunt nisi repræsentativa; sicut dum apparet Cœlum stelliferum, & Stellæ ibi fixæ, illico noscitur, quod significant bona & vera; & cum apparent Stellæ errantes, illico noscitur, quod significant mala & falsa; ex ipsa rutilatione & scintillatione stellarum constare quoque potest, qualia sunt; præter innumerabilia alia; inde, si quis sapienter velit cogitare, scire potest, unde est ortus omnium in tellure, quod nempe a Domino; & quod in tellure non idealiter, sed actualiter existant, est, quia omnia & cœlestia & spiritualia, quæ a Domino, viva & essentialia sunt, seu ut appellantur, substantialia, quare in ultima natura, etiam actualiter existunt, videatur n: 1632. Quod stellæ repræsentent & significant bona & vera, constare potest ab his in Verbo locis; apud Esaiam, "*Stellæ cœlorum & sidera eorum non lucent luce sua, obtenebratus est sol in egressu suo, & luna non splendere facit lucem suam; & visitabo super orbem malum, & super impios iniquitatem eorum*, XIII: 10. ubi de die visitationis, quisque videre potest, quod per stellæ & sidera hic non intelligantur stellæ & sidera, sed vera & bona, & per solem amor, perque lunam fides, nam agitur de falsis & malis, quæ obtenebrant. Apud Ezechielem, "*Obtegam, cum exstinxero te, calos, atrabo Stellæ eorum, solem nube obtegam, & luna non lucere faciet lucem suam; omnia luminaria lucis atrabo super te, & dabo tenebras super terram tuam*, XXXII: 7, 8. similiter. Apud Joelem, "*Coram Ipso commota est terra, contremuerunt cœli, sol & luna atrati sunt, & Stellæ contraxerunt splendorem suum*," II: 10. Cap: IV: 15. similiter. Apud Davidem, "*Laudate Jehovah sol & luna, laudate Ipsum omnes Stellæ lucis, laudate Ipsum cœli cœlorum*, Psalm: CXLVIII: 3, 4. Similiter. Quod per stellæ non stellæ, sed bona & vera, seu quod idem, qui in bonis & veris, sicut Angeli, significantur, manifeste dicitur apud Johannem, "*Vidi Filium Hominis habentem in dextera sua manu Stellæ septem: mysteria septem Stellarum, quas vidi sti super dextra mea, & septem candelabra; Septem stellæ, Angeli septem Ecclesiarum sunt; septem autem Candelabra, quæ vidisti septem Ecclesiæ sunt*," Apoc: I: 20. Apud Eundem, "*Quartus Angelus clanxit, ita ut percussa sit tertia pars solis, & tertia pars lune, & tertia pars Stellarum, ut obtenebraretur tertia pars eorum, & dies non luceret tertia sui parte, & nox similiter*," Apoc: VIII: 12. hic quod bonum & verum obtenebratum sit, clare constat: apud Danielelem, "*Exivit cornu unum exiguum, & crevit plurimum ad meridiem, & ad ortum, & ad decus, & crevit usque ad exercitum cœlorum, & dejecit in terram de exercitu, & de Stellis, & conculcavit eas*," VIII: 9, 10. manifeste, quod exercitus cœlorum & stellæ sint bona & vera, quæ conculcata,

cata. Ex his constare potest, quid intellectum per hæc Domini Verba, apud Matthæum, "In consummatione sæculi, statim post afflictionem dierum istorum, "Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de cælo, " & virtutes cælorum commovebuntur," xxiv: 29. & apud Lucam, "Tunc erunt signa in Sole & Luna & Astris, & super terra, angustia gentium in desperatione, resonante mari & salo," xxi: 25. ubi nusquam per solem significatur sol, nec per lunam luna, nec per stellas stellæ, nec per mare mare, sed illa quæ repræsentant, nempe per solem cœlestia amoris, per lunam spiritualia, per stellas bona & vera, seu cognitiones boni & veri, quæ circa consummationem sæculi, cum nulla fides, hoc est, nulla charitas, ita obtenebrantur.

1809. Si poteris numerare illas, quod significet fructificationem amoris, & multiplicationem fidei, seu quod idem, fructificationem boni, & multiplicationem veri, constare potest absque explicatione, nempe quod numerari nequeant.

1810. Ita erit semen tuum, quod significet hæredes Regni Domini, constat ex significatione feminis, quod sit amor & inde fides, seu quod idem, illi qui sunt in amore & fide, tam angeli quam homines; quod semen hoc significet, prius passim dictum & ostensum est. Hæc in communi significant Regnum Domini, quod tam vastum est & numerosum, ut nusquam aliquis credere possit, sic ut non exprimi queat quam per IMMENSUM, de cujus Immenfitate, ex Divina Domini Misericordia, alibi, quæ hic significatur per verba hujus versus, "specta quæso versus cœlum, & numera stellas, si poteris numerare illas, & dixit illi, ita erit semen tuum": præter quod significantur per eadem verba, illa innumerabilia bona & vera, quæ sunt sapientiæ & intelligentiæ, cum illorum felici, apud unumquemvis Angelum.

1811. Vers: 6. *Et credidit in Jehovam, & imputavit illud ipsi in justitiam.* Credidit in Jehovam, significat fidem Domini tunc: & imputavit illud ipsi in justitiam, significat quod Dominus Justitia in hoc primum factus.

1812. Credidit in Jehovam, quod significet fidem Domini tunc, constat ex ipsis Verbis, tum ex serie rerum in sensu interno, quæ est, quod Dominus, dum vixit in mundo, in continuis pugnis tentationum fuerit, & in continuis victoriis; ex intima confidentia & fide continue, quod, quia pugnabat pro salute universi generis humani, ex puro amore, non posset aliter ac vincere, quod hic est credere in Jehovam. Ab amore, ex quo aliquis pugnatur, noscitur quæ fides; qui ex alio amore, quam ex amore erga proximum, & erga Regnum Domini, non pugnatur ex fide, hoc est, non credit in Jehovam, sed in illud quod amat; ipse enim amor, pro quo pugnatur, est fides ejus; ut pro exemplo, qui pugnatur ex amore, ut maximus in cœlo fiat, is non credit in Jehovam, sed potius in se; nam maximus velle fieri, est velle imperare aliis, ita pro imperio pugnatur, similiter in reliquis; quare ex ipso amore, ex quo pugnatur, sciri potest, quæ fides: Dominus autem in omnibus suis pugnis tentationum, nusquam ex amore sui, seu pro se, pugnavit, sed pro omnibus in universo,

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 601

universo, proinde non ut maximus fieret in cœlo, nam hoc contrarium est Amori Divino, vix ut minimus, modo omnes alii fierent aliquid & salvarentur; ut quoque Ipse dicit, apud Marcum, "Dixerunt duo Zebedæi filii, da nobis, ut unus e dextris tuis, & alter a sinistris tuis sedemus in gloria tua: Jesus dixit, quisquis voluerit esse magnus inter vos, erit minister vester; & quicumque voluerit vestrum esse primus, erit omnium servus; nam etiam Filius Hominis non venit ut ministretur Ipsi, sed ut ministret, & det animam suam pretium redemptionis pro multis," x: 37, 44, 45. hic amor, seu hæc fides est, ex qua pugnavit Dominus, quæ intelligitur hic per credere in Jehovam.

1813. Quod imputavit illud ipsi in justitiam, significet quod Dominus Justitia in hoc primum factus, constare quoque potest ex serie rerum in sensu interno, in quo de Domino agitur: quod Dominus Solus Justitia factus pro universo genere humano, constare potest ex illo, quod Ipse Solus pugnavit ex Divino Amore, nempe ex Amore erga universum genus humanum, cujus salutem in pugnis suis unice desideravit, & flagravat. Dominus non natus est Justitia quoad Humanam Essentiam, sed factus est Justitia per pugnas tentationum & victorias, & hoc ex propria potentia; & quoties pugnavit & vicit, Ipsi hoc imputatum est in justitiam, hoc est, additum Justitiæ, quæ fieret, continue ut incrementum, usque dum pura Justitia factus. Homo qui a patre homine, seu a semine hominis patris nascitur, nusquam ex alio amore pugnare potest, dum ex se, quam ex amore sui & mundi, ita non ex amore cœlesti, sed ex infernali, nam proprium ejus a patre, præter proprium a se actualiter acquisitum, tale est; quare qui putat ex se pugnare contra diabolum, enormiter fallitur; similiter qui se justum facere vult propriis viribus, hoc est, credere quod bona charitatis & vera fidei sint ex semet, consequenter per illa mereri cœlum, is contra bonum & verum fidei agit & cogitat, nam verum fidei, hoc est, ipsa veritas est, quod Dominus pugnet; sic quia contra verum fidei tunc agit & cogitat, Domino derogat quod Ipsius est, & quod Domini est suum facit, aut quod idem est, semet loco Domini substituit, ita id apud se quod infernale est; inde est, quod velint magni seu maximi fieri in cœlo; & inde est, quod falsè credant, quod Dominus pugnaverit contra inferna, ut maximus esset; proprium humanum secum habet tales phantasias, quæ apparent tanquam forent veritates, sed prorsus contrarium est. Quod Dominus in mundum venerit, ut fieret Justitia, & quod sit Solus Justitia, etiam a Prophetis prædictum est; ita hoc notum potuit esse ante adventum Ipsius; tum quod aliter Justitia non fieri potuerit, quam per Tentationes & Victorias super omnia mala, & omnia inferna; ut apud Jeremiam, "In diebus Ipsius salvabitur Jehuda, & Israel habitabit confidenter, & hoc nomen Ipsius, quod appellabunt Ipsum, Jehovab Justitia nostra," xxiii: 6. apud Eundem, "In diebus illis, & in tempore illo, germinare faciam Davidi Germen Justitiæ, & faciet judicium & Justitiam in terra: in diebus illis salvabitur Jehuda, & Hierosolyma habitabit confidenter; hoc autem quod appellabunt Illum, Jehovab Justitia nostra," xxxiii: 15, 16. apud Esaïam, "Vidit, & non vir, & obstupuit, quod non

H h h h

inter-

“intercedens, & salutem præstitit Ipsi brachium Ipsi, & *Justitia Ipsi* ful-
 “civit Ipsum; & induit *Justitiam* sicut loricam, & galeam salutis super ca-
 “put suum,” LIX: 16. videatur imprimis Esai: LXIII: 3, 5. brachium Ip-
 sius pro potentia propria: quia Dominus Solus *Justitia*, etiam dicitur *Habi-*
taculum Justitiæ, Jer: xxxi: 23. Cap: L: 7.

1814. Vers: 7. *Et dixit ad illum, Ego Jehovah, qui eduxi te ex Ur Chal-*
daeorum, ad dandum tibi terram hanc, ad hæreditandum illam. Dixit ad illum,
 Ego Jehovah, significat Internum Hominem Domini, qui Jehovah, unde per-
 ceptio: qui eduxi te ex Ur Chaldaeorum, significat primum statum Externi
 hominis: ad dandum tibi terram hanc ad hæreditandum illam, significat
 Regnum Domini, cujus Solus est possessor.

1815. Dixit ad illum, Ego Jehovah, quod significet Internum Hominem
 Domini, qui Jehovah, unde perceptio, constat ex illis quæ passim prius dicta
 sunt, nempe quod Internum Domini, hoc est, quodcunque Dominus ex Patre
 accepit, in Ipso fuerit Jehovah, nam ex Jehovah conceptus est: aliud est quod
 homo accipit a patre, & aliud quod a matre; a patre accipit homo omne quod
 internum est, ipsa anima seu vita est ex patre, sed a matre accipit omne quod
 externum est; verbo interior homo, seu ipse spiritus est a patre, sed exterior
 homo seu ipsum corpus est a matre; quod quisque capere potest solum ex eo,
 quod ipsa anima implantetur a patre, quæ inchoat se induere corpusculari
 forma in ovulo, quicquid dein adjicitur, tam in ovulo quam in utero, est ma-
 tris, nam aliunde accrementum non habet: inde constare potest, quod Domi-
 nus quoad Interna fuerit Jehovah: at quia Externum, quod Dominus accepit
 a matre, uniendum esset Divino seu Jehovah, & hoc per tentationes & victo-
 rias, ut dictum, non potuit aliter, in statibus illis, Ipsi apparere, quam, quan-
 do cum Jehovah loquutus est, quod esset quasi cum alio, cum tamen Ipse lo-
 quutus fuit secum, quantum nempe conjunctus fuit. Perceptio, quam Do-
 minus habuit perfectissimam præ omnibus qui nati sunt, fuit ex Interno Ipsi, hoc
 est, ex Ipso Jehovah, quod hic in sensu interno significatur per id, quod
 dixerit ad illum Jehovah.

1816. Qui eduxi te ex Ur Chaldaeorum, quod significet primum statum
 Externi hominis, constare potest ex significatione Ur Chaldaeorum: maternum,
 quod Dominus ex nativitate accepit, seu hæreditarium ex matre, est, quod hic
 significatur per Ur Chaldaeorum: quale hoc fuit, prius descriptum est: ex
 materno hoc, seu hæreditario a matre, est, e quo eductus, quoties evieit mala
 & falsa, hoc est, inferna.

1817. Ad dandum tibi terram hanc ad hæreditandum illam, quod significet
 Regnum Domini, cujus Solus possessor, constat ex significatione terræ, hic
 Terræ Sanctæ seu Canaanis, quod sit Regnum cœleste, tum ex significatione
 hæreditare, de quibus passim prius. Hæreditare terram, quo significatur
 possidere Regnum cœleste, prædicatur hic de Humana Ipsi Essentia; nam
 quoad Divinam, Possessor fuit universi, proinde Regni cœlestis, ab æterno.

1818. Vers: 8. *Et dixit, Domine Jehovah, ex quo cognoscam, quod hæredi-*
tabo illam. Dixit, Domine Jehovah, significat Interioris hominis quasi collo-
 quutionem

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 603

quationem cum Interno: ex quo cognoscam, quod hæreditabo illam, significat tentationem contra Amorem Domini, qui voluit certus fieri.

1819. Dixit, Domine Jehovih, quod significet Interioris hominis quasi colloquutionem cum Interno, constat ex illis, quæ in præc: versu dicta sunt ad illa verba, "dixit ad illum Jehovah," tum ex illis quæ in vers: 2. hujus Capituli, de Domino Jehovih, quod sit Interioris Homini collocutio cum Interno, seu Jehovah; imprimis cum fuit in tentatione.

1820. Ex quo cognoscam quod hæreditabo illam, quod significet tentationem contra Amorem Domini, qui voluit certus fieri, constare potest ex dubitatione, quæ in ipsis verbis est; qui in tentatione est, is in dubio est de fine, finis est amor, contra quem pugnant mali spiritus & mali genii, & ponunt sic finem in dubio, & eo magis in dubio, quo magis amat; nisi finis qui amatur, poneretur in dubio, imo in desperatione, nulla foret tentatio; certitudo de eventu, præcedit victoriam, & est victoria. Quia pauci sciunt, quomodo se Tentationes habent, licet breviter hic exponere; mali spiritus nusquam pugnant contra alia, quam quæ homo amat, & eo acrius pugnant, quo ardentius amat; mali Genii sunt, qui pugnant contra illa quæ sunt affectionis boni, & mali Spiritus contra illa quæ sunt affectionis veri; ut primum animadvertunt vel minimum, quod homo amat, aut appercipiunt quasi olfactu quod ei jucundum & charum est, illico hoc aggrediuntur & conantur destruere, ita totum hominem, quia vita ejus consistit in amoribus ejus; sic destruere hominem nihil usquam iis jucundius est; nec desistunt, si vel foret in æternum, nisi a Domino rejiciantur: qui maligni sunt & dolosi, insinuant se in ipsos amores, illis adblandiendo, & sic introducunt hominem, & mox cum sic introduxerint, destruere amores, & sic necare hominem tentant, & hoc mille modis, qui incomprehensibiles sunt: nec pugnant eo modo, quod ratiocinentur contra bona & vera, tales pugnae sunt nihili, nam si milles vincerentur, usque insistent, quippe ratiocinia contra bona & vera nusquam deesse possunt; sed pervertunt bona & vera, & inflammant quodam igne cupiditatis, & persuasionis, ut non sciat homo aliter quam quod in simili cupiditate & persuasionis sit, & accendunt illa simul jucundo, quod arripiunt ex hominis jucundo aliunde, & sic dolosissime inficiunt & infestant, & hoc tam solerter, ferendo ab uno in alterum, ut nisi Dominus opem ferret, nusquam sciret homo aliter ac quod ita sit: similiter contra affectiones veri, quæ faciunt conscientiam, ut primum appercipiunt aliquid conscientiae, quaecumque sit, ex falsis & infirmis apud hominem formant sibi affectionem, & per hanc, veri lucem inumbrant, & sic pervertunt, vel anxietatem inducunt, & cruciant; præter quod cogitationem pertinaciter teneant in una re, & sic phantasiis illam implent, & simul tunc clandestine cupiditates phantasiis involvunt; præter innumerabiles alias artes, quæ nusquam describi possunt ad captum; pauca sunt, & communissima modo, quæ ad conscientiam hominis pervenire possunt, quam præ aliis destruere maxime delectantur. Ex his paucis, imo paucissimis, constare potest, quales sunt Tentationes, in genere quod tales sint tentationes, quales amores: inde quoque constare potest, quales

Tentationes Domini, quod omnium atrocissimæ; quantus enim est amor, tanta atrocitas est; Domini Amor fuit, salus universi generis humani, ardentissimus, proinde omnis affectio boni, & affectio veri, in supremo gradu; contra hæc pugnarunt malignissimis dolis & venenis omnia inferna, sed usque omnia evicit Dominus propria potentia; victoriæ hoc secum habent, quod maligni genii & spiritus dein nihil ausint; vita enim eorum consistit in eo, ut possint destruere, sed cum percipiunt hominem talem esse, ut resistere possit, in primo aggressu tunc aufugiunt, sicut solent, dum ad primum limen cœli accedunt, horrore & terrore illico corripuntur, & se præcipitant retro.

1821. Vers: 9. *Et dixit ad illum, accipe tibi vitulam triennem, & capram triennem, & arietem triennem, & turturem, & pullum.* Dixit ad illum, significat perceptionem: accipe vitulam triennem, & capram triennem, & arietem triennem, significat illa, quæ repræsentativa sunt cœlestium Ecclesiæ; vitula, cœlestium exteriorum; capra, cœlestium interiorum; aries, cœlestium spiritualium; quod triennis, erat quia involverent omnia Ecclesiæ quoad tempora & status: & turturem & pullum, significat illa quæ repræsentativa sunt spiritualium Ecclesiæ; turtur quæ exteriora; pullus quæ interiora.

1822. Dixit ad illum, quod significet perceptionem, constat ex illis quæ supra ad vers: 2 & 7 dicta; ipsa perceptio non aliud est quam quædam loquela interna, quæ se manifestat ita, ut percipiatur quod dicitur; omne dictamen interius, etiam conscientia, nec aliud est; sed perceptio est gradus superior, seu interior.

1823. Accipe vitulam triennem, & capram triennem, & arietem triennem, quod significet illa, quæ repræsentativa sunt cœlestium Ecclesiæ, constat ex significatione eorundem in sacrificiis: nemo, qui sane cogitat, potest credere, quod diversa animalia, quæ sacrificabantur, nihil aliud significarent quam sacrificia, aut quod bos & juveneus aut vitulus, simile ac ovis, hædus, capra, & hæc idem ac agnus, & quod simile turtur & pulli columbarum, cum tamen unumquodvis animal suam specialem significationem habuit; quod constare satis potest ex eo, quod nusquam unum oblatum sit pro altero, & quod expresse nominata sint quæ in holocaustis & sacrificiis quotidianis, sabbathorum & festorum, quæ in voluntariis, votivis & eucharisticis, quæ in expiatoriis reatus & peccati, quæ in purificatoriis, essent; quod nusquam fuisset, nisi speciale quid per unumquodvis animal repræsentatum & significatum fuisset; quid autem significet unumquodvis in specie, nimis prolixum foret hic exponere; satis est scire hic, quod cœlestia sint, quæ per animalia significantur, & quod spiritualia per aves, & quod per unumquodvis aliquid speciale cœleste & spirituale; ipsa Ecclesia & omnia Ecclesiæ Judaicæ fuerunt repræsentativa talium quæ sunt Regni Domini, ubi nihil nisi cœleste & spirituale est, hoc est, nihil nisi quam quod amoris & fidei, ut satis quoque constare potest a significatione bestiarum mundarum & utilium, de quibus n: 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 776. quæ quia in Antiquissimis Ecclesiis cœlestia bona significabant, postea in Ecclesia, cum cultus modo externus & is repræsentativus æstimabatur & agnoscebatur, repræsentativa facta sunt. Quia hic de statu Ecclesiæ agitur,
& præ-

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 605

& prædicitur qualis futurus, ostensum est per similia repræsentativa coram Abramo, prorsus ut hic memoratur, sed usque in sensu interno significantur talia; quod quisque potest scire & cogitare; quid enim opus foret vitulam triennem, capram triennem, arietem triennem, turturem & pullum, sumere, in binas partes illa dividere, & ita ponere, nisi omnia & singula significativa fuissent; quid autem significant, constare potest a sequentibus.

1824. Quod vitula significet illa quæ sunt repræsentativa cœlestium exteriorum, capra illa quæ sunt cœlestium interiorum, & aries illa quæ sunt cœlestium spiritualium, constare potest a Sacrificiis, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus ubi de sacrificiis. Sunt cœlestia exteriora & cœlestia interiora, tum cœlestia spiritualia; Cœlestia exteriora sunt quæ sunt Externi hominis, Cœlestia interiora sunt quæ Interni, Cœlestia spiritualia sunt quæ inde; ipsum Cœleste est amor in Dominum, & amor erga proximum; Cœleste hoc influit a Domino, & quidem per Internum hominem in Externum; in Interiori Homine dicitur hoc cœleste interius, in Exteriore cœleste exterius; Cœleste exterius est omnis affectio boni, imo etiam est omnis voluptas quæ ab affectione boni; quantum in illa & in hac, hoc est, in affectione boni, & voluptate inde, est bonum amoris & charitatis, tantum est cœleste, & tantum est felix: Cœleste autem spirituale est omnis affectio veri in qua affectio boni, seu affectio veri quæ generatur ex affectione boni; ita est fides in qua charitas, seu fides quæ generatur a charitate.

1825. Quod triennis involvat omnia Ecclesiæ quoad tempora & status, constat a significatione Trium in Verbo, Tria significant plenum tempus Ecclesiæ, ab origine ejus usque ad finem, ita omnem ejus statum; ultimum tempus Ecclesiæ ideo significatur per diem tertium, & per septimanam tertiam, & per mensem tertium, & per annum tertium, & per sæculum tertium, quæ idem sunt: sicut status Ecclesiæ significatur per numerum ternarium, ita quoque cujusvis qui est Ecclesia, imo unumquodvis quod est Ecclesiæ; ut constare potest a significatione illius numeri ex locis e Verbo allatis, n: 720, 901. Quod vitula triennis significet sic tempus seu statum Ecclesiæ usque ad ultimum, cum nempe vastata est seu desolata, constare quoque potest, apud Esaïam, "Cor meum super Moabo clamat, profugi ejus usque ad Zoar, *Vitula triennis*, quia in ascensu Luchith, in fletu ascendet in eo, quia via Choronaim clamorem confractionis excitabunt," xv: 5. tum apud Jeremiam, "Collecta est lætitia & exultatio de Carmele, & de terra Moabi, & vinum ex torcularibus cessare faciam, non calcabit hedad, hedad non hedad: a clamore Chesbonis usque ad Elealeh, usque ad Jahaz dederunt vocem suam, a Zoare usque a Choronaim, *Vitula triennis*, quia etiam aquæ Nimrim in desolationes," xlviii: 33, 34. hæc nusquam aliquis perciperet quid sint, nisi sciat, quid significatur per Moab, per Zoar, per ascensum Luchith, per clamorem Chesbonis ad Elealeh, per Jahaz, per Choronaim, per aquas Nimrim, & per Vitulam triennem; quod ultima vastatio, patet.

1826. Quod acciperet turturem & pullum, quod significet illa quæ sunt spiritualium Ecclesiæ, constat a significatione avium in genere, ac turturum, & co-

& columbarum in specie ; quod Aves significant spiritualia, quæ sunt fidei seu veri, proinde intellectualia & rationalia, ostensum est prius n: 40, 745, 776, 991. & quod Columbæ bona & vera fidei, n: 870, præterea quid in sacrificiis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, ubi de sacrificiis, dicendum. In Verbo, cum primis Prophetico, cum dicitur de cœlestibus, etiam dicitur de spiritualibus, & sic conjunguntur, quia unum est ab altero, sic ut unum sit alterius, ut dictum prius, n: 639, 680, 683, 707, 793, 801.

1827. Quod turtur significet illa quæ repræsentativa spiritualium exteriorum, & pullus quæ interiorum sunt, constare potest ab illis quæ dicta sunt de cœlestibus, quorum exteriora significata sunt per vitulam, & interiora per capram, & quæ intermedia sunt per arietem.

1828. Vers: 10. *Et accepit sibi omnia illa, & partitus est illa in medium, & dedit quamvis partem suam obviam alteri ; & volucrem non partitus.* Accepit sibi omnia illa, significat ita factum : & partitus illa in medium, significat Ecclesiam & Dominum : & dedit quamvis partem suam obviam alteri, significat paralelismum & correspondentiam quoad cœlestia : & volucrem non partitus, significat spiritualia quod talis non paralelismus & correspondentia.

1829. Accepit sibi omnia illa, quod significet ita factum, constat absque explicatione.

1830. Et partitus illa in medium, quod significet Ecclesiam & Dominum, constat ex illis quæ sequuntur ; fuerunt enim cœlestia, quæ significata sunt per vitulam, capram & arietem, & spiritualia quæ per turturem & pullum, quæ cum partita & sibi e regione posita, non aliud significare possunt.

1831. Et dedit quamvis partem suam obviam alteri, quod significet paralelismum & correspondentiam quoad cœlestia, constare potest ex eo, quod partes ab una parte significant Ecclesiam, partes ab altera Dominum, quæ cum ponuntur sibi mutuo e regione, non aliud est quam paralelismus & correspondentia ; & quia vitula, capra & aries ita divisa sunt & posita, per quæ significantur cœlestia, ut mox supra ad vers: 9. dictum, constat quod paralelismus & correspondentia sit quoad cœlestia ; aliter vero quoad spiritualia, de quibus mox : cœlestia sunt, ut sæpe dictum, omnia quæ sunt amoris in Dominum, & amoris erga proximum ; Dominus est Qui dat amorem & charitatem, Ecclesia est quæ recipit ; quod unit est Conscientia, cui implantatur amor & charitas ; quare spatium medium inter partes significat illud apud hominem quod appellatur perceptio, dictamen internum, & conscientia ; quæ supra perceptionem, dictamen & conscientiam, sunt Domini, quæ infra, sunt apud hominem ; ita quia se mutuo spectant, dicitur paralelismus, & quia sibi mutuo correspondent, ut activum & passivum, dicitur correspondentia.

1832. Et volucrem non partitus, quod significet spiritualia, quod talis non paralelismus & correspondentia, constat ex significatione volucris quod sit spirituale, de qua in versu 9 mox supra, & ex eo quod volucrem non in medium diviserit,

diviserit, consequenter quod talis paralelismus & correspondentia non sit: per spiritualia significantur, ut prius sæpe dictum, omnia quæ sunt fidei, proinde omnia doctrinalia, nam hæc vocantur fidei, tametsi non sunt fidei priusquam charitati conjuncta; inter hæc & Dominum non datur paralelismus & correspondentia, sunt enim talia quæ non influunt per dictamen internum & conscientiam, sicut illa quæ sunt amoris & charitatis, sed influunt per instructionem, & sic per auditionem, ita non ab interiori sed ab exteriori, & ita apud hominem formant sua vasa seu recipientia; plurima pars eorum apparent sicut vera, & non sunt vera, ut illa quæ sunt sensus literalis Verbi, & repræsentativa veri, & significativa veri, ita in se nec vera; quædam etiam sunt falsa, quæ usque pro vasis & recipientibus inservire possunt; apud Dominum autem non sunt nisi essentialiter vera, quare non paralelismus & correspondentia illorum datur; sed usque adaptari possunt, ut inserviant cœlestibus, quæ sunt amoris & charitatis, pro vasis; sunt hæc quæ constituunt nubem partis intellectualis, de qua prius, cui Dominus insinuat charitatem, & sic facit conscientiam: sicut, pro exemplo, apud illos, qui manent in sensu literæ Verbi, & putant, quod Dominus sit qui inducit in tentationem, qui tunc cruciat conscientiam hominis, & quia permittit malum, quod sit causa mali; quod malos in infernum detrudat, & similia, hæc sunt apparentia vera, sed non sunt vera; & quia non sunt vera in se, non est paralelismus & correspondentia; hæc usque Dominus relinquit integra apud hominem, & adaptat illa miraculose per charitatem ut possint inservire cœlestibus pro vasis: similiter etiam Gentium probarum cultus, doctrinalia & moralia, imo idola, hæc pariter Dominus relinquit integra, & usque per charitatem adaptat illa, ut quoque pro vasis inserviant: similiter per plurimi ritus in Ecclesia Antiqua, & postea in Ecclesia Judaica, qui in se nihil aliud fuerunt, quam ritualia in quibus non verum, quæ tolerata & permissa, imo iussa, quia a parentibus eorum pro sanctis habita, & sic eorum animis ab infantia sicut vera implantata & impressa; hæc & talia sunt quæ significantur per id quod volueres non sint divisæ; quæ enim semel implantantur hominis opinioni, & pro sanctis habentur, modo non sunt contra ordinem Divinum, relinquit Dominus integra, & tametsi non paralelismus & correspondentia datur, usque adaptat; hæc quoque sunt, quæ significata in Ecclesia Judaica per id, quod in sacrificiis aves non divisæ sint, nam dividere est sibi ex opposito ponere ut adæquate respondeant; & quia illa, de quibus dictum, non adæquate correspondentia sunt, in altera vita apud eos qui se instrui patiuntur, obliterantur, & ipsa vera affectionibus boni implantantur; quod nec aves divisæ fuerint in Ecclesia Judaica, ex causa hujus representationis & significationis, constat apud Moysen, "Si de ave holocaustum munus suum Jehovæ, & adducet de turturibus aut de filiis columbæ, & findet illam cum alis ejus, non dividet," Levit: 1: 14, 17. pariter in sacrificiis pro peccato; Lev: 7: 7, 8.

1833. Vers: 11: *Et descendit volatile super corpora, & abegit illa Abram.* Descendit volatile super corpora, significat mala & inde falsa, quæ destruere vellent: & abegit illa Abram, significat quod Dominus illa profugavit.

1834. Descendit volatile super corpora, quod significet mala & inde falsa, quæ destruere vellent, constat a significatione volatilis quod sit falsum; Volatile in Verbo significat verum, ut ostensum supra, tum in opposito sensu falsum, ut solent fere omnes significationes talium in Verbo, quod nempe in utroque sensu; quod quoque falsum, ostensum est prius, n: 778. 866. 988. Quisque videre potest, quod hoc arcana significet, alioquin non memoratu dignum fuisset; quodnam arcanum significat, etiam dictum, & patet a serie rerum in sensu interno, quod nempe sit de statu Ecclesiæ; Ecclesia cum exsuscitatur a Domino, principio insons est, & tunc unus amat alterum, ut fratrem, sicut notum est ab Ecclesia Primitiva post adventum Domini; omnes tunc filii Ecclesiæ vixerunt inter se ut fratres, & quoque vocabant se fratres, seque mutuo amabant, sed post tractum temporis charitas diminuta est, & evanuit; qua evanescente successerunt mala, & cum malis se quoque insinuarunt falsa, inde schismata & hæreses, quæ nusquam forent, si Charitas regnaret & viveret; tunc ne quidem schisma appellarent schisma, nec hæresin hæresin, sed doctrinale secundum ejus opinionem, quod relinquerent cujusque conscientiæ, modo non negaret principia, hoc est, Dominum, Vitam æternam, Verbum; & modo non esset contra ordinem divinum, hoc est, contra præcepta decalogi. Mala & inde falsa, quæ succedunt in Ecclesia, evanescente charitate, sunt quæ hic intelliguntur per Volatile, quod Abram abegit, hoc est, quod Dominus, qui hic per Abram repræsentatur, profugavit; Abram nihil nisi quam volatile abegit, & nihil usquam mali & falsi; nec cognoscitur Abraham in Cælo, quam ut alius homo, qui nihil prorsus ex se potest, sed Solus Dominus; ut quoque per Esaïam dicitur, "Tu Pater noster, quia Abraham non cognoscit nos, & Israel non agnoscit nos," "Tu Jehovah Pater noster, Redemptor noster, a sæculo nomen tuum," LXIII: 16.

1835. Quod abegit illa Abram, significet quod Dominus illa profugaverit, constat ex illis, quæ dicta sunt: se habet quoque ita cum Ecclesia, quando hæc recedere incipit a charitate, tunc mala & inde falsa facilius profugantur, nam usque adhuc in quodam statu est, non ita remoto a charitate, ita flexibiliores eorum animi; successu temporis, mala & inde falsa increscunt, sic confirmantur & corroborantur, de quibus agitur in sequentibus. Dominus continue, quantum possibile est, mala & falsa profugat, sed hoc per conscientiam; quæ cum relaxatur, non datur medium, per quod influat Dominus, nam influxus Domini apud hominem est per charitatem in ejus conscientiam; sed tunc novum medium succedit & formatur, quod est externum, nempe per timorem legis, timorem vitæ, honoris, opum, & famæ inde; sed hæc non sunt conscientiæ, sunt modo vincula externa, quæ faciunt, ut homo in societate cum aliis vivere possit, & apparere sicut amicus, qualiscunque intus est; sed hoc medium, aut hæc vincula, nihil quicquam faciunt in altera vita, externa enim ibi remouentur, & qualis est intus ibi manet; per plures sunt, qui moralem & civilem vitam vixerunt, neminem læserant, amicitias & civitates præstiterant, imo bonum pluribus fecerant, sed solum sui causa, propter honores, lucrum,

lucrum, & talia, in altera vita inter infernales sunt, quia intus illis nihil boni & veri, sed malum & falsum, imo odium, vindicta, crudelitas, adulteria, quæ non apparent coram homine, & in tantum non apparent, in quantum timores illi, qui sunt vincula externa, valent.

1836. Vers: 12. *Et fuit sol ad occidendum, & sopor cecidit super Abramum, & ecce terror tenebrarum magnarum cadens super illum.* Fuit sol ad occidendum, significat tempus & statum ante consumationem: & sopor cecidit super Abramum, significat quod Ecclesia tunc in tenebris esset: & ecce terror tenebrarum magnarum cadens super illum, significat quod tenebræ terribiles essent; tenebræ sunt falsitates.

1837. Fuit sol ad occidendum, quod significet tempus & statum ante consumationem, constat a significatione solis; sol in sensu interno significat Dominum, & inde cœlestia, quæ sunt amoris & charitatis, proinde ipsum amorem & charitatem, de qua prius n: 30 ad 38, & n: 1053; inde patet, quod occasus solis sit ultimum tempus Ecclesiæ, quod vocatur consumatio, cum amplius nulla charitas: Ecclesia Domini comparatur quoque temporibus Diei, prima ejus ætas ortui solis seu auroræ & mane, ultima occasui solis seu vespere & umbris quæ tunc, nam se similiter habent; pariter comparatur temporibus Anni, prima ejus ætas Veri cum omnia florent, quæ ante ultimam Autumno, cum incipiunt torpescere; imo etiam comparatur Metallis, prima ejus ætas appellatur aurea, ultima ferrea & argillacea, ut apud Daniele Cap: 11: 31, 32, 33. ex his patet, quid significatur per quod sol esset ad occidendum; & quod significet tempus & statum ante consumationem, quia nondum sol occidit; in sequentibus agitur de statu Ecclesiæ cum sol occidit, quod tunc caligo facta, & fumus furni & fax ignis transiret inter segmenta.

1838. Quod sopor cecidit super Abramum, significet quod Ecclesia tunc in tenebris esset, constat ex significatione soporis; sopor est status tenebrosus respective ad vigiliam, qui status hic prædicatur de Domino, qui repræsentatur per Abramum; non quod sopor seu status tenebrosus usquam apud Illum, sed apud Ecclesiam; se habet hoc sicut in altera vita, ubi Dominus semper est Sol, & ipsa Lux, sed coram malis apparet ut tenebræ, nam secundum statum cujusvis apparet Dominus, ita hic de Ecclesia, cum est in statu tenebroso; pro exemplo etiam sit, vastatio, punitio & damnatio, quæ multoties in Verbo prædicantur de Domino, cum tamen est hominis Ecclesiæ, qui se vastat, punit & damnat; apparet ita coram homine, quod quasi Dominus vastaret, puniret & damnaret, & quia ita apparet, secundum apparentias ita dicitur; nam nisi homo per apparentias instrueretur, nusquam pateretur se instrui, quod contrarium est apparentiæ, hoc non credit, nec capit, nisi sero, cum judicio pollet, & fide charitatis donatus est: ita se habet cum Ecclesia, quando illa est in tenebris, tunc obscuratur coram illis Dominus, adeo, ut non appareat, hoc est, agnoscatur, tametsi Dominus nusquam obscuratur, sed homo, in quo & apud quem Dominus foret, sed usque prædicatur obscuratio de Domino; similiter hic sopor, quo significatur status Ecclesiæ tenebrosus.

1839. Quod ecce terror tenebrarum magnarum cadens super illum, signifi-

cet quod tenebræ terribiles essent, & quod tenebræ sint falsitates, constat a significatione tenebrarum quod sint falsitates, de qua mox: status Ecclesiæ ante consumationem, sed cum sol esset ad occidendum, describitur per terrorem tenebrarum magnarum; status autem cum sol occidit, describitur per caliginem, & plura, Vers: seq: 17. a Domino ita apud Matthæum, "Sol obscurabitur, & luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de cœlo, & virtutes cœlorum commovebuntur," xxiv: 29. non quod sol mundi obscurabitur, sed cœleste quod est amoris & charitatis; nec quod luna, sed spirituale quod est fidei; nec quod stellæ cadent de cœlo, sed quod cognitiones boni & veri, apud hominem Ecclesiæ, quæ sunt virtutes cœlorum; nec in cœlo hæc, nam cœlum nusquam obscuratur, sed in terra. Quod terror tenebrarum magnarum caderet super illum, est quod horruerit tantam vastitatem; quantum aliquis in cœlestibus amoris, tantus est horror cum percipit consumationem; apud Dominum præ aliis, Qui in ipso amore cœlesti & Divino fuit. Quod tenebræ significant falsitates, constat a plurimis locis in Verbo; ut apud Esaiam, "Væ ponentibus *Tenebras* in lucem, & lucem in *Tenebras*," v: 20. tenebræ pro falsis, & lux pro veris: apud Eundem, "Spectabit in terram, & ecce *Tenebræ*, angustia, & lux *obtenebrata est*," v: 30. tenebræ pro falsis, lux *obtenebrata* pro quod non appareat verum: apud Eundem, "Ecce *Tenebræ* obtegunt terram, & *Caligo* populos," lx: 2. apud Amos, "Dies Jehovæ ille *Tenebrarum*, & non lux; nonne *Tenebræ* dies Jehovæ & non lux, & *Caligo* & non splendor ei," v: 18, 20. apud Zephaniam, "Propinquus dies Jehovæ magnus, dies excandescentiæ dies ille, dies angustiae & coarctationis, dies vastitatis & desolationis, dies *Tenebrarum* & *Caliginis*, dies *nubis* & *opacitatis*," i: 14, 15. ubi dies Jehovæ pro ultimo tempore & statu Ecclesiæ, tenebræ & caligo pro falsis & malis. Dominus quoque falsitates appellat tenebras, apud Matthæum, "Si oculus tuus malus fuerit, totum corpus obtenebratum est, si ergo lumen quod in te est, *Tenebræ* sunt, *Tenebræ* quantæ," vi: 23. tenebræ pro falsis, quæ occupant eos, qui in cognitionibus, quæ quantæ sunt præ tenebris illorum seu gentium, quæ non habent cognitiones, intelliguntur; similiter apud Eundem, "Filii Regni ejicientur in *Tenebras* exteriores," viii: 12. Cap: xxii: 13. tenebræ exteriores pro falsitatibus dirioribus eorum, qui in Ecclesia sunt, nam ii obtenebrant lucem, & inducunt falsitates contra vera, quod gentes nequeunt: apud Johannem, "In Ipso vita erat, & vita erat lux hominum, lux autem in *Tenebris* apparet, sed *Tenebræ* illam non comprehenderunt," i: 4, 5. tenebræ pro falsitatibus intra Ecclesiam: Falsitates extra Ecclesiam etiam vocantur tenebræ, sed quæ illuminari possunt, de quibus apud Matthæum, "Populus sedens in *Tenebris* vidit lumen magnum, & sedentibus in regione & umbra mortis, lux exorta illis est," iv: 16. tenebræ pro falsis ignorantia, quales sunt gentium: apud Johannem, "Hoc est judicium, quod Lux venit in mundum, sed dilexerunt homines magis *Tenebras*, quam Lucem, erant enim opera eorum mala," iii: 19. lux pro veris, & tenebræ pro falsis; & Lux pro Domino quia ab Ipso omne verum, tenebræ pro infernis

fernis, quia inde omne falsum: apud Eundem, "Jesús dixit, Ego sum Lux mundi, qui Me sequitur, non ambulabit in *Tenebris*," VIII: 12. apud Eundem, "Ambulate, quousque lucem habetis, ne *Tenebræ* vos apprehendant; nam qui ambulat in *Tenebris*, non scit quorsum abeat. Ego lux in mundum veni, ut omnis qui credit in Me, in *Tenebris* non maneat," XII: 36, 46. Lux pro Domino, a Quo omne bonum & verum, tenebræ pro falsis, quæ a Solo Domino discutiuntur. Falsitates ultimorum temporum, quæ hic tenebræ vocantur, seu de quibus prædicatur terror tenebrarum magnarum, repræsentatæ sunt & significatæ per *Tenebras* factas super universam terram, ab hora sexta usque ad nonam; tum quod tunc *sol obtenebratus*, quo repræsentatum & significatum, quod tunc nullus amor, seu nulla fides amplius, Matth: XXVII: 45. Marc: XV: 33. Luc: XXIII: 44, 45.

1840. Vers: 13. *Et dixit Abramo, cognoscendo cognosces, quod peregrinum erit semen tuum in terra, non illis; & servient illis, & affligent illos quadringentis annis.* Dixit Abramo, significat perceptionem: cognoscendo cognosces, significat quod certum: peregrinum erit semen tuum, significat quod rara charitas & fides: in terra quæ non illis, significat ubi Ecclesia sicut non foret illorum qui in charitate & fide: & servient illis, significat oppressionem: & affligent illos, significat tentationes illorum graves: quadringentis annis, significat durationem & statum.

1841. Dixit Abram: o, quod significet perceptionem, constat ex illis quæ dicta sunt supra ad vers: 9. & alibi, ubi eorundem verborum eadem significatio.

1842. Quod cognoscendo cognosces, significet quod certum, constat absque explicatione.

1843. Quod peregrinum erit semen tuum, significet quod rara charitas & fides, constat a significatione peregrini, & a significatione seminis; peregrinum significat quod non natum in terra, ita quod non agnoscitur pro indigena, proinde quod spectatur sicut alienum; semen autem significat charitatem & ejus fidem, ut ostensum prius n: 255, 1025. & supra ad vers: 3. quia peregrinum dicitur, quod spectatur ut alienum, & alienum est quod non in terra seu ex terra, sequitur quod sit id quod rarum, proinde quod charitas & fides charitatis erit rara, quæ est semen; agitur de tempore ante consummationem quando tenebræ magnæ, hoc est, falsitates, quod tunc semen peregrinum, seu charitas & fides rara: quod fides rara ultimis temporibus a Domino prædictum, ubi de consummatione sæculi, apud Matth: XXIV: 4 ad f. Marc: XIII: 3 ad f. Luc: XXI: 7 ad f. ubi quicquid dicitur, involvit quod illis temporibus rara charitas & fides, & quod tandem nulla; per Johannem in Apocalypsi similiter; tum quoque apud Prophetas multoties; præter illa quæ in Historicis Verbi; sed per fidem, quæ ultimis temporibus peritura, nihil aliud intelligitur, quam charitas, nusquam alia fides datur, quam fides charitatis; qui non charitatem habet, ne hilum fidei habere potest; est charitas ipse fundus cui implantatur; est cor ejus ex quo est & vivit; ideo Antiqui amorem

rem & charitatem compararunt cordi, & fidem pulmoni, quorum utrumque in pectore; simile etiam est, nam vitam fidei absque charitate sibi fingere, est sicut vitam ex solo pulmone absque corde, quæ quod non dabilis sit, unicuique constare potest; ideo cordis vocabant omnia quæ charitatis; & solius oris, seu pulmonis per respirationis influxum in loquelam, omnia quæ fidei absque charitate; formulæ inde antiquæ de bonis & veris, quod ex corde exire debeant.

1844. In terra quæ non illis, quod significet ubi Ecclesia sicut non foret illorum qui in charitate & fide, constat ex significatione Terræ quod sit Ecclesia, de qua n: 566, 662, 1066, 1067. Hodie Ecclesiam prædicant ex solis doctrinalibus fidei, & ex illis distinguunt Ecclesias Domini, non curantes quali vita sint, sive odia intestina foveant, & sicut feræ unus alterum dilanient, spoliarent, deprivent famam, honorem, opibus, & corde negent quicquid sanctum est; cum tamen apud tales nusquam est Ecclesia, sed apud illos, qui Dominum amant & proximum sicut semet, conscientiam habent, & talia odia, de quibus dictum, averlantur; hi usque inter illos sunt sicut peregrini, & eos, quantum possunt, diſteris lædunt & persequuntur, vel spectant illos sicut simplices, viles & nauci; hoc nunc est, quod peregrinum erit semen tuum in terra.

1845. Et servient illi, quod significet oppressionem, constare potest ab illis, quæ nunc dicta sunt.

1846. Et affligent illos, quod significet tentationes illorum graves, constare potest a significatione affligere seu afflictionis, quod sit persecutio, proinde quod sit tentatio; in Verbo Domini nihil aliud per afflictionem significatur, ut apud Esaïam, "Purgabo te, & non argento, seligam te in catino *Afflictionis*," XLVIII: 10. afflictio pro tentatione: apud Moſen, "Recordaberis omnis viæ, qua duxit te Jehovah Deus tuus his quadraginta annis in deserto, propterea ad *Affligendum* te & ad *Tentandum* te. Jehovah cibans te manna in deserto, quam non noverunt patres tui, propterea ad *Affligendum* te, & propterea ad *Tentandum* te, ad benefaciendum tibi in postremo," Deut: VIII: 2, 16. affligere manifeste pro tentare: apud Eundem, "Cum malefecerunt nobis Ægyptii, & affligerunt nos, & dederunt super nos *servitutem* duram, & clamavimus ad Jehovah Deum patrum nostrorum, & exaudivit Jehovah vocem nostram, & vidit *Afflictionem* nostram, & laborem nostrum, & oppressionem nostram," Deut: XXVI: 6, 7. hic eadem quæ in hoc versu, quod servient & affligerentur, per quæ significatæ similiter tentationes fidelium, sicut etiam per afflictiones eorum in deserto, per quas quoque representatæ Domini tentationes, ut apud Esaïam, "Contemptus, vir dolorum, unde quasi occultatio facierum" ab Ipſo, contemptus, & non reputavimus illum; verumtamen morbos nostros Ipſe tulit, & dolores nostros portavit, nos vero reputavimus Ipſum "plagatum, percussum Dei, & *Afflictum*," LIII: 3, 4. per hæc significantur Tentationes Domini; quod morbos nostros tulerit, & dolores nostros portaverit, non intelligitur, quod fideles nullam tentationem subituri, nec quod peccata

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 613

peccata in se derivaverit & sic sustulerit, sed quod per Tentationum pugnas & victorias vicerit inferna, & sic solus, etiam quoad Humanam Essentiam, sustineret tentationes apud fideles. A Domino etiam tentationes vocantur *Afflictiones*; apud Marcum, "Qui super petrosa seminantur, quando audiverint sermonem, non habent radicem in seipsis, verum temporarii sunt; postea quando *Afflictio* & persecutio oritur propter sermonem, statim scandalizantur," IV: 16, 17. *afflictio* manifeste pro tentatione; non radicem habere in seipsis, est non charitatem, in hac enim radicatur fides, qua radice qui non gaudent, in tentationibus succumbunt: apud Johannem, "In mundo *Afflictionem* habetis, sed confidite, Ego vici mundum," XVI: 33. *afflictio* pro tentatione. Apud Matthæum, "Excitabitur gens contra gentem, & regnum contra regnum, omnia hæc initium dolorum, tunc tradent vos in *Afflictionem*. Erit tunc *Afflictio* magna, qualis non fuit ab initio mundi. Statim post *Afflictionem* dierum istorum sol obscurabitur," XXIV: 7, 8, 9, 21, 29. ubi de consumatione sæculi, seu ultimis temporibus Ecclesiæ; *Afflictio* pro tentationibus externis & internis; externæ sunt persecutiones a mundo, internæ a diabolo; nulla charitas significatur per quod gens contra gentem, regnum contra regnum, & per quod sol, hoc est, Dominus, amor & charitas, obscurabitur.

1847. Quadringentis annis quod significet durationem & statum nempe tentationum, constat a significatione quadringenta, qui numerus idem significat ac quadraginta, nempe tentationum durationes & status, de qua, n: 730, 862, tentationum durationes breviores & diuturniores per quadraginta in Verbo describuntur. In sensu literali spectant hæc durationem filiorum Jacobi in Ægypto, quæ quod fuerit 430 annorum, constat Exod: XII: 40, tametsi duratio tanta non fuerit ab adventu Jacobi in Ægyptum, sed a peregrinatione Abrami ibi, ut prius observatum; ab hac 430 dictum, quia numerus hic involvit tentationes, quas repræsentabant per servitutem in Ægypto, tum postea per quadraginta annorum afflictiones in deserto.

1848. Vers: 14. *Et etiam gentem, cui servient, judicabo Ego; & postquam ita, exhibunt acquisitione magna.* Etiam gentem, cui servient, significat malos qui opprimunt: judicabo Ego, significat visitationem & judicium: & postquam ita, exhibunt acquisitione magna, significat liberationem, & quod illis bona cœlestia & spiritualia.

1849. Etiam gentem cui servient, quod significet malos qui opprimunt, constat a significatione gentis, & servire; Gens in genuino sensu significat bona, seu quod idem, bonos, nam bona cum abstracte dicuntur, sunt apud subjectum, quod est homo, spiritus, vel angelus; gens autem in opposito sensu significat mala, seu quod idem est, malos, de qua, n: 1159, 1258, 1259, 1260. Servire autem, seu Servitus, significat oppressionem, ut in vers: præc:

1850. Judicabo Ego, quod significet visitationem & judicium, constare potest absque explicatione. Per judicare seu judicium, non significatur ali-quod ultimum judicium, sicut vulgus opinatur, nempe quod Cœlum & Terra peritura, & sic quod novum Cœlum & nova Terra creanda, de quibus apud Pro-

Prophetas & in Apocalypsi ; ac ita quod omnia interitura ; quæ opinio tam late se diffudit, ut etiam instructissimorum animos occupaverit, imo usque adeo, ut non credant mortuos resurrecturos quam eo tempore ; quare quia prædictum hoc tempus, & usque post tot inde sæcula præterlapsa vident non evenire, nec instare, securi se confirmant in sua securitate, quod tale nihil sit, ita quod non resurrecturi : sed sciendum, quod nusquam per Ultimum Judicium, seu per quod Coelum & Terra interitura, tale intellectum sit ; secundum sensum literæ ita est, nusquam autem secundum sensum internum ; secundum sensum internum per Ultimum Judicium intelligitur ultimum tempus Ecclesiæ, per Coelum & Terram quæ peritura, intelligitur Ecclesia quoad cultum internum & externum, quæ Ecclesia nulla fit, quando nulla charitas : Ultimum Judicium fuit Antiquissimæ Ecclesiæ, cum desiit omnis charitas & fides, & cum nulla perceptio, quod factum proxime ante diluvium, ipsum diluvium, de quo supra, fuit Ultimum Judicium istius Ecclesiæ, tunc periit Coelum & Terra, hoc est, Ecclesia, & novum Coelum & nova Terra creata sunt, hoc est, nova Ecclesia, quæ Ecclesia Antiqua appellata, de qua etiam actum est ; hæc quoque Ecclesia suum ultimum tempus habuit, tunc nempe, cum omnis charitas frigescebat, & omnis fides obtenebrabatur, quod fuit circa tempus Eberi, hoc tempus fuit Ultimum Judicium istius Ecclesiæ, quæ fuit Coelum & Terra quæ perierunt ; Coelum novum & Terra nova fuit Ecclesia Hebræa ; hæc quoque suum ultimum tempus, seu Ultimum Judicium habuit, cum idololatrica facta ; quare Nova Ecclesia exfuscitata, & hoc apud Jacobi posteros, quæ Ecclesia Judaica appellata, quæ non alia Ecclesia erat, quam Ecclesia Repræsentativa Charitatis & Fidei ; in illa Ecclesia, seu apud posteros Jacobi, nulla fuit charitas & fides, quare nec ulla Ecclesia, sed modo Repræsentativum Ecclesiæ, ob causam, quia immediata non dari potuit communicatio Regni Domini in Coelis cum aliqua Ecclesia vera in terris, quare facta est communicatio mediata per Repræsentativa ; hujus sic dictæ Ecclesiæ ultimum tempus, seu Ultimum Judicium fuit, cum Dominus in mundum venit, nam tunc cessarunt repræsentativa, nempe sacrificia & similes ritus, qui ut cessarent, ex terra Canaane ejecti sunt : post hoc, Novum Coelum & Nova Terra, creata sunt, nempe nova Ecclesia, quæ dicenda est Ecclesia Primitiva, incepta a Domino, & dein successive corroborata, quæ primitus in charitate & fide fuit ; de hujus Ecclesiæ interitu prædicitur a Domino apud Evangelistas, & per Johannem in Apocalypsi, qui interitus est qui vocatur Ultimum Judicium ; non quod nunc Coelum & Terra peritura, sed quod nova Ecclesia in quodam terrarum orbe excitabitur, manente hac in suo cultu externo, sicut Judæi in suo, in quorum cultu quod nihil charitatis & fidei sit, hoc est, nihil Ecclesiæ, satis notum est ; hæc in communi de Ultimo Judicio : In particulari, est Ultimum Judicium cuivis, statim cum moritur, nam tunc transit in alteram vitam, in qua, cum venit in vitam quam habuit in corpore, judicatur vel ad mortem vel ad vitam. Ultimum Judicium quoque est in singulari, apud hominem qui judicatur ad mortem, sunt omnia & singula quæ condemnant, nam nihil tam minimum datur in ejus cogitatione & voluntate, quod non simile est ultimo ejus judicio, & cum

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 615

& eum ad mortem trahit; apud hominem qui judicatur ad vitam, similiter, omnia & singula ejus cogitationis & voluntatis apud eum habent Ultimi ejus Judicii imaginem, & illum ferunt ad vitam; nam qualis homo est in communi, talis est in singularibus cogitationis & affectionis. Hæc sunt quæ per Ultimum Judicium significantur.

1851. Et postquam ita, exhibunt acquisitione magna, quod significet liberationem, & quod illis bona cœlestia & spiritualia, constat ex significatione exire, quod sit liberari, & a significatione acquisitionis quod sit bonum cœleste & spirituale, nam hæc acquisitio est illorum, qui patiuntur persecutiones, & subeunt tentationes, oppressiones, afflictiones seu servitutem, de quibus in hoc & præc: versu: hæc bona quoque repræsentata & significata sunt per acquisitionem filiorum Jacobi, cum exiverunt Ægypto, Exod: xi: 2. Cap: xii: 36, tum quoque per acquisitionem eorum in terra Canaan expulsi gentibus; & passim apud Prophetas, ubi de spoliis ab hostibus, quibus ditescunt, agitur.

1852. Vers: 15. *Et tu venies ad patres tuos in pace, sepelieris in senio bono.* Tu venies ad patres tuos in pace, significat quod nihil a bonis & veris lædetur: sepelieris in senio bono, significat fruitionem omnium bonorum ab illis qui Domini sunt.

1853. Quod tu venies ad patres tuos in pace, significet quod nihil a bonis & veris lædetur, constare potest a significatione patrum, tum venire ad patres, ut & pacis: Patres in sensu interno significant hic idem, ac simul filiae & filii; quod filiae significant bona, & filii vera, ostensum est prius, n: 489, 490, 491, 533, 1147. inde patres simul quæ filiarum & filiorum: venire ad patres est transire a vita corporis in vitam spiritus, seu a mundo in alteram vitam; in pace significat quod nihil amittet, ita quod nihil lædetur; nam qui transit in alteram vitam, nihil amittit ab illis quæ hominis sunt, omnia & singula retinet & secum habet, præter corpus quod impediit exercitium interius ejus facultatum: quod hic nulla mors, seu transitio ad patres per mortem, significetur, constare potest a mox sequentibus.

1854. Quod sepelieris in senio bono, significet fruitionem omnium bonorum ab illis qui Domini sunt, constat ex eo, quod ii qui moriuntur & sepeliuntur, non moriantur, sed transeant a vita obscura in claram, nam mors corporis est modo continuatio, ut & perfectio, vitæ, & tunc primum veniunt in fruitionem omnium bonorum illi qui Domini sunt, quæ fruitio significatur per senium bonum. Sæpius occurrit, quod mortui sint, sepulti & collecti ad patres, sed hæc non significant in sensu interno illa quæ in sensu literæ; in sensu interno sunt illa quæ sunt vitæ post mortem & quæ æterna, at in sensu literæ illa quæ sunt vitæ in mundo, & quæ temporaria; proinde qui in sensu interno sunt, sicut Angeli, cum talia occurrunt, nusquam morantur in talibus quæ sunt mortis & sepulturæ, sed in talibus quæ sunt continuationis vitæ, nam mortem nihil aliud considerant, quam exuitionem illorum quæ sunt naturæ crassissimæ & temporis, & quam ipsius vitæ continuum, imo ignorant mortem, nam nihil cogitant de morte: similiter se habet cum ætatibus hominis; quod

hic
datur in sensu cogitationis & voluntatis, quod non simile est ultimum Judicium
mors

hic dicatur in senio bono, Angeli nusquam percipiunt senium, imo ignorant quid senium, nam jugiter ad vitam juventutis & adolescentiæ tendunt; talis vita, proinde ejus cœlestia & spiritualia sunt, quæ intelliguntur, cum senium bonum & similia in Verbo occurrunt.

1855. Vers: 16. *Et generatione quarta redibunt huc, quia non consumata iniquitas Emorrhæorum usque huc.* Generatione quarta redibunt huc, significat tempus & statum restitutionis: quia non consumata iniquitas Emorrhæorum usque huc, significat ultimum tempus, dum non amplius ullum bonum.

1856. Generatione quarta redibunt huc, quod significet tempus & statum restitutionis, constat a significatione generationis quartæ; generatio quarta significat idem ac quadraginta & quadringenta, nempe tentationis durationem & statum, de qua supra ad vers: 13, est diminutivum quoddam inde; sive major numerus sive minor, modo ejusdem profapiæ, idem involvit, ut prius aliquoties dictum: quod Generatio quarta non aliquam generationem ab Abramo, nec ab Isaco, nec a Jacobo, significet, constat ab Historicis Verbi, generationes enim plures fuerunt, & hæc diversæ a suis patribus, cum redibant; alibi similiter occurrit Generatio quarta, sed nusquam significat in sensu interno generationem, hic vero, tempus & statum restitutionis, quia finem illorum, quæ significantur per quadraginta, seu quadringenta, videatur, n: 862, & 1847.

1857. Quia non consumata iniquitas Emorrhæorum usque huc, quod significet ultimum tempus dum non amplius ullum bonum, constat a significatione Emorrhæi, tum a significatione Consumationis: per Emorrhæum in Verbo significatur malum in genere, ex causa quia terra Canaan vocata est terra Emorrhæorum, ut constat apud Ezech: xvi: 3, 4. & Amos ii: 9. 10. quare hic per Emorrhæum significantur omnes gentes terræ Canaanis, per quas significata sunt mala & falsa in specie, ut prius dictum, inde per Emorrhæum omnia mala in genere. Per Consumationem significatur ultimum tempus, cum amplius nullum bonum. Quid autem in sensu interno intelligitur per id, quod non consumata iniquitas Emorrhæorum usque huc, arcanum est; ita se habet cum malis in altera vita, quod non puniantur antequam mala eorum ad summum perducta sint, & hoc in communi & in particulari; tale enim est æquilibrium in altera vita, ut ipsum malum se puniat, seu quod mali incurrant in poenam mali, sed tunc cum ad summum perductum est; unumquodvis malum habet suum terminum, & hoc cum diversitate apud unumquemvis, quem terminum transgredi non licet, cum malus transgreditur, tunc se præcipitat in poenam, hoc in omni particulari: similiter in communi, se mali in infernum detrudunt non momento, sed successive: hoc trahit originem a Lege universali Ordinis a Domino instituti, quod Dominus nusquam aliquem in infernum demittat, sed quod ipsum malum, seu ipse malus, se detrudat, & hoc successive usque dum malum consumatum est, nec aliquid boni amplius appareat; quamdiu aliquid boni, elevatur ab inferno, at cum non nisi malum, ipse detruditur in infernum; unum ab altero prius separandum est, nam sibi opposita sunt; utrinque pendere non concessum est; hæc sunt, quæ significantur per quod

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 617

quod iniquitas Emorrhæorum consumanda: boni autem aliter, eleuantur continue a Domino versus cœlum, & malum successive abstergitur. Se habet cum statu Ecclesiæ similiter, non prius visitatio venit, quam cum consumatum est malum, hoc est, cum non amplius bonum charitatis & verum fidei, de qua consumatione sæpius apud Prophetas; ut apud Esaiam, "*Consumationem & decisionem* audivi a cum Domino Jehovih Zebaoth super omnem terram," xxviii: 22. apud Jeremiam, "Babel, quæ habitas super aquis multis, magna thesauris, venit finis tuus, *mensura lucri tui*," li: 13. Apud Daniele, "Septimanæ septuaginta decisæ sunt super populum tuum, & super civitatem sanctitatis tuæ, ad *consumandum prævaricationem*, & ad *obsignandum peccata*, & ad *expianandum iniquitatem*, & ad adducendum Iustitiam sæculorum, & ad obsignandum visionem & prophetam, & ad unguendum Sanctum sanctorum," ix: 24. "Tandem super avem abominationum desolatio, & usque ad *Consumationem & decisionem* effundet se super devastationem," ibid: vers: 27. Ab Ipso Domino etiam prædicatur Consumatio his verbis apud Lucam, "Cadent ore gladii, & captivabuntur inter omnes gentes; & tandem Hierosolyma erit conculcata a gentibus, usque dum *implebuntur tempora gentium*," xxi: 24. cadere ore gladii significat a falsis, gladius enim in Verbo est falsi pœna; Hierosolyma pro Regno Domini & Ecclesia, n: 402, gentes pro malis, n: 1260; ita quod tunc consumatio, cum Ecclesia possessa a malis & falsis, & sic destructa a se.

1858. Vers: 17. *Et fuit, sol occidit, & caligo facta, & ecce furnus fumi, & fax ignis, quæ transivit inter segmenta illa.* Et fuit, sol occidit, significat extremum tempus cum consumatio: & caligo facta, significat cum odium loco charitatis: & ecce furnus fumi, significat densissimum falsum: & fax ignis, significat cupiditatum æstus: quæ transivit inter segmenta illa, significat quod ille divisit illos, qui fuerunt ab Ecclesia cum Domino.

1859. Et fuit, sol occidit, quod significet extremum tempus cum consumatio, constat ab illis quæ supra ad vers: 12. de occasu solis & ejus significatione dicta sunt, quod nempe sit extremum tempus Ecclesiæ.

1860. Et caligo facta, quod significet cum odium loco charitatis, constat a significatione caliginis; in Verbo tenebræ significant falsa, sed caligo mala, de quibus mox infra; tenebræ sunt cum falsum loco veri, & caligo cum malum loco boni, seu quod prorsus idem est, cum odium loco charitatis; cum odium loco charitatis, tanta caligo est, ut homo prorsus nesciat, quod malum sit, minus quod tantum malum, ut illum in altera vita ad infernum detrudat; qui enim in odio sunt, appercipiunt quoddam jucundum, & quasi quoddam vitale in eo, ipsum jucundum hoc & vitale facit, ut vix sciat aliter quam quod bonum sit, quicquid favet hominis voluptati & cupiditati, quia amor, hoc sentit sicut bonum, usque adeo, ut cum ei dicitur, quod infernale sit, vix possit credere; minus cum ei dicitur, quod tale jucundum & vitale vertatur in altera vita in foetidum excrementitium & cadaverosum; minus adhuc credit, quod ipse fiat diabolus & horrenda inferni imago; infernum enim non nisi quam ab odiis & talibus diabolicis formis consistit; hoc usque scire potest, qui aliqua facultate

cogitandi pollet, nam si ipse describeret, aut repræsentaret, aut si posset, aliquo modo depingeret, Odium, non aliter faceret ac per diabolicas formas, quales etiam post mortem fiunt; & quod mirum, tales usque dicere possunt, quod in altera vita in cœlum venturi, quidam per solum id quod dicant se fidem habere, cum tamen in Cœlo non sunt nisi formæ charitatis, quæ quales sunt, videatur ab experientia, n: 553, cogitent, nunc, quomodo binæ illæ formæ, odii & charitatis, simul in uno loco concordare possint. Quod tenebræ significant falsum & caligo malum, constare potest ab his in Verbo locis; apud Esaiam, "Ecce *Tenebræ* obtegunt terram, & *Caligo* populos," lx: 2. Apud Joëlem, "Cohorrescant omnes habitatores terræ, quia venit dies Jehovæ, "dies *Tenebrarum & Caliginis*," ii: 1, 2. apud Zephaniam, "Dies excandescentiæ dies ille, dies vastitatis & desolationis, dies *Tenebrarum & Caliginis*," i: 15. Apud Amos, "Nonne *Tenebræ* dies Jehovæ, & non lux, & *Caligo*, & non splendor illi," v: 20. ubi dies Jehovæ pro ultimo tempore Ecclesiæ, de quo hic; tenebræ pro falsis, caligo pro malis, ideo utrumque dicitur, alioquin foret unius rei repetitio, seu exaggeratio inanis; vox autem in lingua originali, qua exprimitur caligo in hoc versu, involvit utrumque, tam falsum quam malum, seu densum falsum ex quo malum, tum densum malum ex quo falsum.

1861. Et ecce furnus fumi, quod significet densissimum falsum, & fax ignis quod significet cupiditatum æstus, constat ex significatione furni fumi, quod sit densum falsum; & a significatione facis ignis, quod sit cupiditatum æstus: furnus fumi dicitur, quia homo, cum primis homo Ecclesiæ, qui cognitiones veri habet, & usque non agnoscit, sed corde negat, inque contrariis vero vitam agit, non aliter apparet ac furnus fumi, ipse ut furnus, & falsum ex odiis ut fumus; cupiditates ex quibus falsa, non aliter ac facies ignis ex tali furno, sicut etiam constat ex repræsentativis in altera vita, de quibus ab experientia, n: 814, 1528. sunt cupiditates odiorum, vindictarum, crudelitatum, & adulteriorum, magis eorundem quando cum dolis mixta sunt, quæ tales apparent & fiunt. Quod per furnum, fumum, & ignem, talia in Verbo significantur, constare potest ab his locis; apud Esaiam, "Unusquisque hypocrita & malitiosus, & omne os loquens stultitiam, quia *flagrat* sicut *Ignis malitia*, senticetum & vepretum comedit, & *incendit* implexa sylvæ, & elevant se *elatione fumi*; in excandescencia Jehovæ Zebaoth obscurata est terra, & factus est populus sicut *cibus ignis*, vir fratri suo non parcent," ix: 17, 18. ubi ignis pro odiis, elatio fumi inde pro talibus falsis; odium describitur per quod vir fratri suo non parcent; qui cum inspiciuntur ab Angelis non aliter apparent quam hic sunt descripti. Apud Joëlem, "Dabo prodigia in cœlis & in terra, sanguinem, & *Ignem*, & columnas *Fumi*; sol vertetur in tenebras, & luna in sanguinem, antequam venit dies *Jehovæ* magnus & terribilis," iii: 3, 4. ubi ignis pro odio, columnæ fumi pro falsis, sol pro charitate, luna pro fide: apud Esaiam, "Erit terra in *picem ardentem*, nocte & die non extinguetur, in æternum ascendet *Fumus* ejus," xxxiv: 9. 10. pix ardens pro diris cupiditatibus, fumus pro falsitatibus: apud Malachiam, "Ecce dies veniens *ardens* sicut *Furnus*, & erunt omnes

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 619

“ omnes superbi, & omnis faciens malitiam stipula, & *inflammabit* eos dies
 “ veniens; non relinquet iis radicem & rimum,” *III*: 19. ardens fornus pro
 similibus; radix pro charitate, ramus pro veritate, quæ non relinquentur:
 apud Hofcheam, “ Ephraim reus factus in Baale, erit sicut gluma e turbine abi-
 “ gitur ex area, & sicut *Fumus* ex *fumario*,” *XIII*: 1, 3. Ephraim pro in-
 “ telligente, qui sic factus: apud Esaiam, “ Erit robustus in stuppam, & opus
 “ ejus in favillam, & *succendentur* ambo pariter, & nemo exstinguens,” *I*:
 31. pro qui in amore sui, seu quod idem, in odio contra proximum, quod
 ita ex cupiditatibus suis succendentur: apud Johannem, “ Babylon facta ha-
 “ bitaculum dæmonum, clamabant videntes *Fumum combustionis* ejus, *Fumus*
 “ ascendit in sæcula sæculorum,” *XVIII*: 2, 18. Cap: *XIX*: 2. Apud
 Eundem, “ Aperuit puteum abyssi, unde ascendit *Fumus* e puteo, sicut *Fumus*
 “ *fornacis* magnæ; & obscuratus est sol, & aer e *Fumo* putei,” Apoc: *IX*:
 2. Apud Eundem, “ Ex ore equorum exivit *Ignis*, & *Fumus*, & *sulphur*;
 “ ab his occisi sunt tertia pars hominum, ab *Ignis*, & a *Fumo* & a *sulphure*,
 “ quod exibat ex ore eorum,” Apoc: *IX*: 17, 18. Apud Eundem, “ Qui
 “ adorat bestiam, bibat ex vino iræ Dei mixto mero in calice iræ Ipsius, &
 “ cruciabitur *Ignis* & *sulphure*,” Apoc: *XIV*: 9, 10. Apud Eundem,
 “ Quartus angelus effudit phialam suam in solem, & datum illi est *æstu* a-
 “ *durere* homines per *Ignem*, itaque æstuaverunt homines æstu magno, & blas-
 “ phemarunt nomen Dei, Apoc: *XVI*: 9. similiter, quod conjecti sint in
 “ *stagnum Ignis ardens in sulphure*,” Apoc: *XIX*: 20. Cap: *XX*: 14, 15.
 Cap: *XXI*: 8. illis locis ignis pro cupiditatibus, fumus pro falsitatibus, quæ
 ultimis temporibus regnabunt; qualiter se habent in altera vita, visa sunt Jo-
 hanni, cum visus interior ei apertus fuit; similia quoque spiritibus videntur,
 & animabus post mortem: exinde constare potest, quid ignis infernalis, quod
 nihil aliud sit, quam odium, vindicta & crudelitas, seu quod idem, amor sui,
 quæ talia fiunt; homo, quamdiu in vita corporis est, cum talis, utcumque
 apparet extus alius, si inspiceretur ab angelis prope, coram oculis eorum non
 aliter appareret, nempe odia ejus ut faces ignis, & falsa inde ut furni fumi.
 De hoc igne ita Dominus apud Matthæum, “ Omnis arbor non faciens fru-
 “ ctum bonum, excinditur, & in *Ignem* conjicitur,” *III*: 10. Luc: *III*: 9.
 per bonum fructum intelligitur charitas, qua qui se deprivat, se excindit, &
 conjicit in talem ignem: apud Eundem, “ Mittet Filius Hominis angelos
 “ suos, qui colligent e Regno Ipsius omnia offendicula, & eos qui faciunt
 “ iniquitatem, & mittent eos in *Caminum Ignis*,” *XIII*: 41, 42, 50. similiter:
 apud Eundem, “ Rex dicit iis, qui e sinistris, discedite a me maledicti, in *Ignem*
 “ *æternum*, paratum diaboli & angelis ejus,” *XXV*: 41. similiter. Quod
 mitterentur in *Ignem æternum*, *Gebennam ignis*, & quod vermis eorum non
 moriatur, & *Ignis* non exstinguatur, Matth: *XVIII*: 8, 9. Marc: *IX*: 43
 ad 49. similiter: apud Lucam, “ Mitte Lazarum, ut intingat extremum di-
 “ giti in aquam, & refrigeret linguam, quia crucior in *flamma hac*,” *XVI*:
 24. similiter. Qui arcana Regni Domini non norunt, putant quod Dominus
 demittat impios in infernum, seu in ignem talem, qui est odiorum, ut di-
 ctum,

etum, sed aliter prorsus se res habet, est ipse homo, & ipse spiritus diabolicus, qui se præcipitat; sed quia ita apparet, secundum apparentiam, imo secundum fallacias sensuum, ita loquutum est in Verbo, cum primis coram Judæis, qui nihil prorsus capere volebant, nisi quod esset secundum sensus, qualescunque fallaciæ essent; quare sensus literæ, cum primis Propheticae, talibus plenus est, sicut apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, judicate mane iudicium, & eripite spoliatum e manu oppressoris, ne exeat sicut *Ignis furor* meus, & ardeat, & nemo exstinguens, propter malitiam operum eorum," *xxi: 12.* judicare iudicium est verum dicere, eripere spoliatum e manu oppressoris est bonum charitatis facere; ignis pro pœna infernali eorum qui hæc non faciunt, hoc est, qui in falso odii degunt; in sensu literæ talis ignis & furor tribuitur Jehovah, sed in sensu interno prorsus contrarium est: similiter apud Joëlem, Dies Jehovah, "ante eum comedit *Ignis*, & post eum *inflamat flamma*," *ii: 1, 3.* Apud Davidem, "Ascendit *Fumus* ex naso Ipsi, & *Ignis* ex ore Ipsi comedit, *prunæ arserunt* ex Ipso, & caligo sub pedibus Ipsi," *Psal: xviii: 9, 10.* Apud Mosen, "*Ignis* accensus in ira mea, & ardebit usque ad infernum infimum, ac comedet terram & proventum ejus, & *inflamabit* fundamenta montium," *Deut: xxxi: 22.* ubi ignis pro odiis, fumus pro falsis, quæ apud hominem; quæ tribuuntur Jehovah seu Domino, ex causis de quibus dictum; apparet quoque ita infernis, quod Jehovah seu Dominus hoc faciat, sed prorsus contrarium est, ii sunt qui sibi hoc faciunt, quia in odiorum ignibus sunt; inde patet, nisi sensus internus Verbi sciatur, quam facile homo in phantasias possit labi. Similiter se habuit cum *Fumo & Igne*, qui visus populo e monte Sinai, cum lex promulgaretur; Jehovah enim seu Dominus apparet unicuique qualis est, Angelis cœlestibus sicut Sol, Angelis spiritualibus sicut Luna, bonis omnibus sicut Lux variæ jucunditatis & amœnitatis, at malis sicut fumus & sicut ignis consumens; & quia Judæi, cum promulgaretur Lex, nihil charitatis habebant, sed apud eos amor sui & mundi regnabant, proinde non nisi quam mala & falsa, ideo apparuit iis ut *fumus & ignis*, cum in eodem instanti Angelis ut Sol & Lux cœlestis, quod ita apparuerit Judæis, quia tales, constat apud Mosen, "Habitavit gloria Jehovah super monte Sinai; & aspectus gloriæ Jehovah sicut *Ignis comedens* in capite montis, ante oculos filiorum Israel," *Exod: xxiv: 16, 17.* Apud Eundem, "Mons Sinai fumabat totus ille, coram quod descendit super illum. Jehovah in *Igne*, & ascendit *Fumus* illius sicut *Fumus fornacis*, & contremuit totus mons valde," *Exod: xix: 18,* & alibi, "Accessistis & stetistis sub monte, cum mons *flagrans Igne*, usque ad cor cœli, *tenebræ*, & *nubes*, & *caligo*; & loquutus est Jehovah ad vos e *medio Ignis*," *Deut: iv: 11, 12,* *Cap: v: 19.* tum, "Factum cum audivistis vocem e medio *tenebrarum*, & mons *flagrans Igne*, & accessistis ad me, & dixistis, *quare moriemur, quia comedet nos Ignis magnus hic*; si addentes nos videre vocem Jehovah Dei nostri amplius, *moriemur*," *Deut: v: 20, 21, 22.* Similiter se haberet, si quis alius, qui in odio, & odiorum spurcis, degit, videret Dominum, non aliter Ipsum videre posset, quam ex odio & ejus spurcis, quæ sunt recipientia radiorum boni

boni & veri ab Ipso, quæ radios boni & veri in talem ignem, fumum & caliginem, verterent: Ex iisdem locis quoque patet, quid fumus furni & quid fax ignis, quod nempe densissimum falsum, & spurcissimum malum, quæ ultimis temporibus Ecclesiam occupabunt.

1862. Quæ transivit inter segmenta illa, quod significet quod ille divisit illos qui fuerunt ab Ecclesia cum Domino, constare potest ab illis quæ dicta sunt supra ad vers: 10, de partitione animalium in medium, quod significaverint parallelismum & correspondentiam quoad cœlestia, & quod una pars poneretur obviam alteri significaverit Ecclesiam & Dominum, quodque spatium intermedium seu interstitium, illud quod inter Dominum & Ecclesiam, seu inter Dominum & hominem Ecclesiæ, intercedit, quod est conscientia, cui bona & vera per charitatem implantata sunt: quando loco charitatis succedunt odia, & loco bonorum & verorum mala & falsa, tunc nulla conscientia boni & veri, sed spatium hoc medium seu interstitium apparet sicut oppletum furno fumi & facibus ignis, hoc est, oppletum persuasionibus falsi & odiis, quæ sunt quæ prorsus separant Dominum ab Ecclesia; hæc sunt quæ significantur per quod ille transiret inter segmenta illa, principaliter fax ignis, quæ est, amor sui, seu quod idem malum odiorum; quod quoque constare potest apud Jeremiam, ubi eadem poene verba, "Dabo viros transgressos fœdus meum, qui non stabiliverunt verba fœderis, quod pepigerunt coram Me, Vitulum quem conciderunt in duas, & transverunt inter partes ejus: principes Jehudæ, & principes Hierosolymæ, eunuchos, & sacerdotes, & omnem populum terræ, transeuntes inter partes vituli, & dabo eos in manum hostium eorum, & in manum quærentium animas eorum, & erit cadaver eorum in cibum avi cœlorum & bestię terræ," xxxiv: 14, 18, 19, 20.

1863. Vers: 18. *In die illo pepigit Jehovah cum Abramo fœdus, dicendo, semini tuo dabo terram hanc, a fluvio Ægypti, usque ad fluvium magnum, fluvium Phrath.* In die illo pepigit Jehovah cum Abramo fœdus, significat conjunctionem Interioris hominis Domini cum Interno seu Jehovah: dicendo, semini tuo dabo terram hanc, significat consolationes post tentationes has & horrores, quod illi qui in charitate & fide in Ipsum hæredes fient: a fluvio Ægypti ad fluvium magnum, fluvium Phrath, significat extensionem spiritualium & cœlestium; ad fluvium Ægypti, est extensio spiritualium; ad fluvium Phrath, est extensio cœlestium.

1864. In die illo pepigit Jehovah cum Abramo fœdus, quod significet conjunctionem Interioris hominis Domini cum Interno, constat ex significatione fœderis, quod sit conjunctio, de qua prius n: 665. 666. 1023. 1038; & hic quia agitur in interno sensu de Domino, significat conjunctionem interioriorem; nam progressus est Dominus magis & magis ad conjunctionem & unionem cum Jehovah Patre Ipsius, usque dum unus factus, hoc est, ipsa Essentia Humana etiam Jehovah, Qui fuit ipsum Internum Domini; hæc representata sunt per fœdus, quod Jehovah pepigit cum Abramo: quisque videre potest, quod Jehovah nusquam pangat fœdus cum homine, hoc foret contra Divinum,

num, quid homo nisi quoddam vile & spurcum, quod ex se nihil nisi quam malum cogitat & facit, omne bonum quod facit est ex Jehovah; ex quo constare potest, quod fœdus hoc, sicut cætera fœdera cum posteris Abrami, non aliud fuerit quam repræsentativum Divini & cœlestium Regni Dei, hic quod fuerit repræsentativum conjunctionis Humanæ Essentiæ Domini, cum Ipsius Divina, hoc est, Jehovah: quod fuerit repræsentativum conjunctionis Interioris Homini Domini cum Interno, hoc est, Jehovah, constat ex præcedentibus, quod nempe Dominus per tentationum pugnas & victorias magis & magis se conjunxit & univit. Quid Interior Homo, prius dictum est, nempe quod medius inter Internum & Externum.

1865. Dicendo, semini tuo dabo terram hanc, quod significet consolationem post tentationes has & horrores, quod illi qui in charitate & fide in Ipsum, hæredes fient, constat a significatione seminis, & a significatione terræ; per semen Abrami significatur amor & inde fides, quod ostensum prius, n: 255. 256. 1025, proinde omnes illi qui in charitate & fide in Dominum sunt; per terram Canaan autem significatur Regnum Domini, quare dare terram semini tuo significat, quod Regnum cœleste daretur in hæreditatem illis qui ex charitate fidem in Ipsum habent; quod hæc consolationi fuerint Domino post tentationes & horrores, constare potest absque explicatione, nam post eventus illos duos qui visi, nempe postquam profugavit mala & falsa, quæ significata sunt per volatile quod descendit super corpora, quod abegit Abram, de quo vers: 11, & usque densæ falsitates se infunderent, quas horruit, quæ significatæ sunt per terrorem tenebrarum magnarum, qui cecidit in sopore super Abramum, de quo vers: 12; & tamen denique mera falsa & mala occuparent genus humanum, quæ significata sunt per furnum fumi, & facem ignis, quæ transivit inter segmenta, de quibus vers: præc: 17, non potuit aliter quam in angustia & dolore esse; quare nunc consolatio sequitur, qualis supra vers: 4 & 5, quod nempe semen Ipsius hæreditabit terram, hoc est, qui in charitate & fide; in Ipsum, quod hæredes fient Regni Ipsius salvatio generis humani sola Ipsi consolatio fuit, nam in Amore Divino & Cœlesti fuit, & factus est, etiam quod Humanam Essentiam, Ipse Amor Divinus & Cœlestis, in quo unice amor omnium spectatur & cordi est. Quod Amor Divinus talis sit, constare potest ex amore parentum erga liberos, quod crescat secundum gradum quo descendit, hoc est, major fiat in posteris quam in ipsis liberis proximis; nihil usquam datur absque causa & origine, proinde nec amor hic erga posteros successive cum continuis incrementis apud humanum genus, causa & origo non potest alia esse quam a Domino, a quo omnis amor conjugialis & parentum erga liberos influit, ex eo quod Ipsius amor talis sit, ut omnes sicut Pater filios amet, & omnes hæredes facere velit, & hæreditatem prospiciat illis qui nascendi, sicut illis qui nati sunt.

1866. A fluvio Ægypti ad fluvium magnum, fluvium Phrath, quod significet extensionem spiritualium & cœlestium; ad fluvium Ægypti quod sit extensio spiritualium, ad fluvium Phrath, quod sit extensio cœlestium, constat a significatione fluvii Ægypti, & a significatione fluvii magni seu Euphratis:

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 623

phrasis: quod hi fluvii significant extensionem spiritualium & celestium, constare potest a significatione terræ Canaanis, quod sit Regnum Domini in coelis & in terris, in quo non nisi quam spiritualia quæ fidei, & celestia quæ amoris mutui, sunt, quare non aliud quam horum extensio per terminos terræ Canaanis intelligi potest; nam quid terra Canaan, quid fluvius Ægypti, & quid fluvius magnus Euphrates, sint, prorsus nesciunt qui in coelis, imo quid termini alicujus terræ, sed quid extensio spiritualium & celestium, & statum illorum determinaciones & terminaciones, norunt; in his mentem habent, cum illa ab homine leguntur, evanescente sic litera, & ejus sensu historico, qui inservit pro objecta ideis celestibus. Quod fluvius Ægypti significet extensionem spiritualium, inde est, quia Ægyptus significat scientifica, quæ una cum rationalibus & intellectualibus hominis sunt spiritualia, ut dictum prius n: 1443 & passim alibi; & quod Ægyptus in sensu interno significet scientifica, n: 1164. 1165. 1186. 1462: quod fluvius Euphrates significet extensionem celestium, constare potest a terris, quas fluvius iste terminat & determinat a terra Canaan, per quas passim quoque scientifica & cognitiones celestium significantur, hic vero quia appellatur fluvius, & fluvius magnus, non alia sunt quam celestia, & eorum cognitiones, nam magnus fluvius, & magnitudo, de illis prædicatur.

1867. Vers: 19, 20, 21. *Kenitam, & Kenissitam, & Kadmonitam. Et Chittitam, & Perissitam, & Rephaim. Et Emoritam, & Canaanitam, & Girsaschitam, & Jebusitam.* Kenita, & Kenissita, & Kadmonita, significant falsa, quæ expellenda a Regno Domini: Chittita, Perissita, & Rephaim, significant persuasiones falsi: Emorrita & Canaanita, significant mala: Girsaschita & Jebusita, significant ex malis falsa.

1868. Quod hæc per gentes illas significantur, nimis prolixum foret ex Verbo nunc confirmare, & hic non opus, quia solum nominantur; de quibusdam actum est prius, ut de Rephaim, quod significant persuasiones falsi, n: 567, 581, 1673. de Emorita, quod mala, n: 1680. de Canaanita, quod mala, supra ad vers: 16: de Perissita, quod falsa, n: 1574. quid reliquæ gentes significant in specie, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, ubi occurrunt, dicetur. Quod gentes attinet, quæ expellendæ e Regno Domini, ita se res habet; in altera vita spiritus mali & diabolici nihil plus cupiunt, quam subire in mundum spirituum, & infestare bonos spiritus, sed toties ejiciuntur; similiter ac apud hominem, qui regeneratur, falsa & mala quæ occuparunt illum, subjugantur & dissipantur, & loco eorum vera & bona, quæ sunt Regni Domini, implantantur; hæc repræsentata fuerunt per gentes, quæ expulsæ sunt a filiis Jacobi e terra Canaan; pariter per ipsos Judæos, qui inde dein expulsi; similiter factum cum pluribus gentibus olim, per quas similia repræsentata sunt, ut per Choritas, qui expulsi e monte Seir ab Esau posteris, de quibus Deut: 11: 12, 22. & per Avæos, qui expulsi a Caphtoræis, de quibus Deut: 11: 23. tum per Emim aut Rephaim, qui expulsi a Moabi-

tis, de quibus Deut : 11 : 9, 10, 11. ut & per Samsum ab Ammonitis, de quibus Deut : 11 : 19, 20, 21. præter per alios plures, de quibus apud Prophetas.



Continuatio, de Scriptura Sacra seu Verbo.

1869. *O*stensum mihi est, quam multa uni voci Verbi insunt, per id quod ideæ cogitationis apertæ sint ; in altera vita, quod mirabile, hoc fieri potest ita ad vivum, ut ipsæ ideæ appareant visibiles in forma, sic quasi pictæ imagines : apertæ fuerunt ita ideæ unius, qui in charitate seu amore mutuo vixit, & delectatus fuit, cum vixit in mundo, Verbo, tunc apparuerunt innumerabilia pulchra, cum delictiosis & jucundis afficientibus ; dictum, quod hæc quæ ita apparent visibilia, iterum quoad interiora possint aperiri, quibus apertis quod adhuc pulchriora & delictiosiora cum ipsis felicibus sisterentur ; omnes ideæ Angelicæ tales sunt, nam illæ apertæ sunt ab Ipso Domino. Illustratum hoc coram spiritibus, qui mirati quod in altera vita ita ideæ cogitationis aperiri queant, per visum oculi, cujus visionis radii tam hebetes & obscuri sunt, ut minora naturæ, in quibus innumerabilia, non aliter videant ac opacum quoddam & nigrum informe, at cum per microscopium eadem spectantur, sistuntur videnda interiora, pulchra serie connexa, & jucundo ordine fluentia ; & quod hæc similiter per acutius microscopium adhuc potuissent aperiri ; ex his constare potuit, quomodo se habet cum visu interno, cujus radii non alii sunt quam ideæ, quod in se tam crassæ sint, ut vix crassius in illa sphaera dari queat, tametsi homo aliter putat : sed de ideis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1870. Similiter se habet cum Verbo Domini, singulæ voces ibi formant suas ideas, nam vox non est nisi formata sic idea, ut percipiat sensus, in quibus tam innumerabilia sunt, quæ non ad perceptionem hominis venire possunt, sed solum ad Angelorum, ut nusquam credi possit ; quæ cum aperiuntur a Domino, sistuntur formæ interiores perceptioni per jucunda & felicia ; & visui per repræsentativa & paradisiaca, illa ex cælestibus & spiritualibus Amoris seu Misericordiæ Domini, hæc a radiis lucis inde. Ostensum mihi est per mirabilem experientiam, quod Verbum non solum quoad singulas voces, sed etiam quoad singulas literulas cujuscvis vocis, ita prorsus sicut dicitur, quoad minimam
jotbam,

CAPUT DECIMUM QUINTUM. 625

jotham, inspiratum sit; uniuersis enim jothæ inest aliquid ex affectione & vita, quæ communis est vocis, ita singularissimis correspondenter insinuata; sed hæc absque prævia cognitione plurimum ad intellectum nequicquam explicari possunt.

1871. Verbum Domini quomodo apparet coram Angelis, non describi potest, sed aliqua idea capi ab illis, qui in cimeliis viderunt Cylindros Opticos, in quibus repræsentantur imagines pulchræ ab illis quæ circum circa ruditer projecta sunt; ibi tametsi illa quæ circum circa sunt, apparent nullius formæ, seriei & ordinis, sed modo projectiones confusæ, usque dum illa concentrantur versus Cylindrum, repræsentant ibi imaginem venustam; ita se habet cum Verbo Domini, cum primis Prophetico Veteris Testamenti; in sensu literali vix nisi inordinatum quoddam apparet, sed cum legitur ab homine, imprimis ab infante puerulo seu puella, fit per gradus, ut ascendit, formosius & jucundius; & tandem sistitur coram Domino sicut imago hominis, in qua & per quam repræsentatur Cælum in suo complexu, non quale est, sed quale vult Dominus ut sit, nempe ut sit similitudo Ipsi.

1872. Apparuit mihi Puella pulchra & candida facie, pergens cito versus dextrum sursum, paulum accelerans, ætate ut in primo flore, non infans nec juvenis, Vestis nigra splendente decora, sic læta festinabat a luce in lucem; dictum, quod interiora Verbi talia sunt, cum primum ascendant, vestis nigra fuit Verbum in litera. Postea Puella adolescens volabat ad dextram genam, sed visu solum interiori appercepta; dictum quod illa sint, quæ ex interno sensu Verbi ad captum non perveniunt.

1873. Loquuti sunt spiritus de sensu interno Verbi, ut sisteretur ad intellectum, qualis est, illustrabatur per exemplum, quid Fructus fidei, & dictum, quod Bona Opera sint fructus fidei in sensu externo seu literæ; sed quod bona illa opera sint inanimata nisi procedant a charitate, & quod sic fructus fidei in sensu proxime interiori sit Charitas; sed quia charitas seu amor erga proximum procedere debet ex amore in Dominum, est hic fructus fidei in sensu interno; & quia omnis amor ex Domino, est Ipse Dominus; ita enim Bono Operi inest Charitas, huic Amor in Dominum, & in hoc Ipse Dominus.

1874. Loquutus cum Spiritibus bonis, quod multa, & plura quam aliquis credere potest, in Verbo dicta sint secundum Apparentias, & secundum Fallacias sensuum, ut quod Jechovab in ira, excandescencia & furore sit contra impios, quod gaudeat ad perdendum & delendum eos, imo quod occidat; at dicta sunt ob causam, ne frangerentur persuasiones & cupiditates,

sed ut flecterentur, nam loqui aliter ac homo capit, quod est ex apparentiis, fallaciis, & persuasionibus, fuisset serere semen in aquas, & dicere tale quod illico rejiceretur: sed usque illa inservire possunt pro vasis communibus in quibus spiritualia & cælestia, nam illis insinuari potest, quod omnia a Domino; dein quod permittat Dominus, sed quod omne malum a spiritibus diabolicis; postea quod Dominus provideat & disponat, ut mala vertantur in bona; demum quod nihil nisi bonum a Domino; ita perit sensus literæ, sicut ascendit, & fit spiritualis, dein cælestis, demum Divinus.

1875. Datum appercipere ideas angelicas in Oratione Domini, circa hæc verba, ne inducas nos in tentationem, sed libera nos a malo; a spiritibus bonis proximis idea quadam apud me perceptibili rejiciebatur Tentatio & Malum, & hoc eo usque, dum pure Angelicum, nempe Bonum, absque idea tentationis & mali, remaneret, pereunte sic prorsus sensu literali; de quo Bono in prima rejectione formabantur innumerabiles ideae, quomodo bonum ex afflictione hominis veniat, & usque afflictio ex homine & ejus malo, cui inest pœna, & hoc cum adjuncta specie indignationis quod opinarentur tentationem & ejus malum aliunde venire, & quod cogitandum de malo, cum de Domino; hæc ideae purificabantur quo ascende-
bant altius; ascensus repræsentati sunt per rejectiones, de quibus etiam, n: 1393, quæ fiebant velocitate & modo inexpressibili, usque dum in umbram cogitationis meæ transirent, tunc erant in Cælo, ubi ideae angelicæ ineffabiles solum de Bono Domini.

1876. Nomina virorum, regnorum, urbium, quæ in Verbo, similiter ac voces loquelæ humanæ, pereunt in primo limine, cum ascendunt, sunt enim terrestria, corporea & materialia, quæ successive exeunt Animæ quæ veniunt in alteram vitam, & prorsus illi quæ veniunt in Cælum; Angeli ne minimum ideae alicujus personæ, proinde ejus nominis, retinent; quid Abram, quid Isac, & Jacob, non amplius sciunt, formant sibi ideam ex illis quæ per illos in Verbo repræsentantur & significantur; sunt nomina & voces sicut grumi, seu sicut squamæ, quæ decidunt, cum intrant in Cælum: inde constare potest, quod per Nomina in Verbo nihil aliud quam res significentur; de quibus multoties cum Angelis loquutus, a quibus de veritate plene instructus sum. Loquela Spirituum inter se, non est vocum, sed est idearum, quales sunt cogitationis humanæ absque vocibus, quare universalis est omnium linguarum; at cum loquuntur cum homine, cadit eorum loquela in voces linguæ hominis, ut dictum, n: 1635, 1637, 1639; cum de hoc loquutus cum Spiritibus, dicere datum est, quod, dum colloquuntur inter se, ne unam quidem vocem linguæ humanæ,

manæ, minus adhuc aliquod nomen, possent enuntiare, quod quidam eorum mirati, recesserunt, & tentabant, sed redeuntes dicebant, quod non pronuntiare potuerint, quia voces illæ crassius materiales, ut essent infra sphaeram eorum, ex sono aeris per organa corporea articulato, aut per influxum in talia per viam ducentem ad auditus organum internam formatæ: inde clare quoque constare potuit, quod nihil vocis, quæ in Verbo, transire posset ad Spiritus, minus ad Spiritus angelicos, quorum loquela adhuc universalior est, n: 1642. minime ad Angelos, n: 1643. apud quos nihil remanet de ideis primis Spirituum, sed loco eorum Spiritualia vera, & Cælestia bona, quæ ineffabili modo, formis minimis, continuis, connexis in unanima serie, cum originariis repræsentativorum ex felicitate amoris mutui amœnissimorum & pulcherrimorum, & ex amœnitatibus & pulchritudinibus feliciū, quia vita Domini inspiratis, variantur.

1877. Qui in mundo spirituum sunt animæ seu spiritus, imprimis mali, retinent primum illa, quæ habuerunt in vita corporis eorum, nempe terrestria, corporea, & mundana, & cum illis principia quæ captarunt; inter quos sunt illi, qui nihil de sensu interno Verbi audire volunt, sed solum de sensu literalī, imo usque adeo, ut credant, quod duodecim Apostoli sessuri sint super duodecim thronis & iudicaturi duodecim tribus Israelis; pariter quod nulli intrare possint in cælum, nisi pauperes, miseri & persecutiones passi; cum tamen ibi sint tam divites quam potentes, qui in charitate & fide in Dominum vixerunt: tales quia vindicant sibi cælum ex meritis, vidi quod discurrant, & ubicunque veniunt, subsannent illa quæ sunt sensus interni Verbi, quia contra eorum persuasiones & cupiditates, quod mereri velint cælum, & præferri omnibus aliis; sed comparantur illi vitiosis & noxiis quæ influunt in sanguinem, & pervadunt venas & arterias, ac massam sanguinis inquinant.

1878. Sunt quoque, qui in vita corporis contemserunt Verbum; suntque qui illis quæ in Verbo pro formulis irrisionis abusi sunt; sunt qui putarunt Verbum nihil esse, sed servire posse pro vulgo, ut teneatur in quodam vinculo; sunt qui Verbum blasphemarunt; & sunt qui prophanarunt: horum fors in altera vita est miserabilis, cujusvis secundum qualitatem & gradum contemptus, irrisionis, blasphemationis & prophanationis; nam, ut dictum, Verbum tam sanctum est in Cælis, ut iis Verbum sit quasi cælum, quare, quia omnium cogitationum datur communio, nusquam possunt simul esse, sed separantur.

1879. Cum in lecto essem, dictum mihi, quod conspirarent contra me spiritus mali, animo me suffocandi, sed quia tutus & securus a Domino,

minas illas vilipendi, & indormivi; at media nocte expergefactus, sensi quod non respirarem a me, sed e caelo, nam nihil meae respirationis erat, quod manifeste percepi, dicebatur tunc quod conspiratio adesset, & dictum, quod essent illi, qui odio habent interiora Verbi, hoc est, ipsas veritates fidei, nam hae sunt interiora Verbi, & hoc quia contra illorum fallacias, persuasiones & cupiditates, quibus sensus literae patrocinari posset: postea antesignani, cum irritus factus eorum conatus, tentabant intrare in corporis mei viscera, & penetrare usque ad cor, quo etiam admissi; quod semper manifeste sensu perceptum, nam cui aperta sunt interiora, quae spiritus, simul etiam sensitivam perceptionem talium accipit; at tunc in statum quendam caelestem immissus sum, qui erat, quod nihil conarer repellere hospites illos, minus injuriam vindicare; dicebant tunc, quod pacificum sit; sed mox velut rationalitate orbatii sunt, vindictam spirantes, & conatus suos perficere conantes, sed incassum; dissipati sunt dein a semet.

* * * * *

1880. Præterea, quod in genere Spiritus & Angelos attinet, qui omnes sunt Animæ hominum viventes post mortem corporis, multo exquisitiores sensus habent, quam homines, nempe Visum, Auditum, Olfactum & Tactum, non autem Gustum: Sed Spiritus non possunt, minus adhuc Angeli, suo visu, hoc est, visu spiritus, videre quicquam quod in mundo, illis enim lux mundi seu solaris est velut densa caligo; sicut homo suo visu, hoc est, visu corporis, nec videre potest quicquam quod in altera vita, ei enim Lux Cæli, seu Cælestis Domini, est velut densa caligo. Sed usque Spiritus & Angeli, quando Domino beneplacet, possunt videre illa, quæ in mundo, per oculos hominis, sed hoc non concedit Dominus apud alium, quam cui dat Dominus loqui cum Spiritibus & Angelis, & esse simul cum illis; per meos oculos datum est illis videre illa quæ in mundo, & tam manifeste sicut ego, tum etiam audire homines mecum loquentes; contigit aliquoties, quod aliqui amicos suos, quos habuerunt in vita corporis, per me viderint ita præsentem prorsus sicut prius, & obstupefacti; viderunt etiam suos maritos & infantes, & voluerunt ut dicerem illis quod adessent, & viderent eos, utque referrem de eorum statu in altera vita; sed dicere illis & revelare, quod sic visi, mihi interdictum erat, etiam ex ea causa, quod dixissent me insanire, aut cogitavissent deliria animi esse, quia notum mihi fuit, quod tametsi ore dicerent, usque corde non crederent, dari spiritus, & mortuos resurrexisse: Quando primum apertus mihi fuit visus interior, & per oculos meos viderunt mundum, & quæ in mundo essent, Spiritus & An-

geli

geli ita obstupefacti sunt, ut dicerent hoc miraculum miraculorum esse, & affecti sunt novo gaudio, quod sic communicatio daretur Terræ cum Cælo, & Cæli cum Terra; ast hæc delectatio persistebat per menses, sed postquam familiare factum, nunc nihil mirantur. Instructus sum, quod Spiritus & Angeli apud alios homines ne hilum videant quæ in mundo, sed modo percipiant cogitationes & affectiones eorum, apud quos sunt. Ex his constare potuit, quod homo ita creatus sit, ut cum vivit in terra inter homines, simul etiam viveret in Cælo inter Angelos, & vicissim, sic ut Cælum & Terra simul essent, & unum agerent, & scirent Homines quid in Cælo, & Angeli quid in Mundo; & cum decedunt, transirent sic a Regno Domini in Terris in Regnum Domini in Cælis, non sicut in aliud, sed sicut in idem, in quo fuerunt cum vixerunt in corpore; sed quia homo ita corporeus factus est, sibi Cælum clausit.

1881. Indignantur valde Spiritus, imo irascuntur, cum iis dicitur, quod homines non credant illos videre, illos audire, illos tactu sentire, dixerunt, quod usque scire debeant, quod absque sensu non vita, & quo exquisitior sensus eo præstantior vita, & quod objecta quæ sentiunt, se habeant adequate ad præstantiam eorum sensus, & quod repræsentativa quæ a Domino, sint realia, nam inde omnia quæ in natura & mundo n. 1632: quod sentiant multo melius & præstantius quam illi, hæc sunt indignationis eorum verba.

1882. Bina genera Visionum sunt, quæ extraordinaria, in quæ immis-
sus, solum ut scirem, quomodo se habent, & quid intelligitur per id, quod legitur in Verbo, quod abducti sint a corpore: & quod a spiritu in alium locum ablati sint.

1883. Quod primum attinet, nempe abduci a corpore, ita se habet; homo reducitur in statum quendam, qui medius est inter somnum & vigiliam, in quo statu cum est, non aliter scire potest, quam quod prorsus vigil sit, omnes sensus tam vigiles sunt, sicut in summa corporis vigilia, tam visus, quam auditus, & quod mirabile, tactus, qui tunc exquisitior est, quam usquam dari queat in vigilia corporis; in quo statu etiam visi sunt Spiritus & Angeli prorsus ad vivum, etiam auditi, & quod mirum, tacti, & tunc fere nihil corporis intererat: hic status est, de quo dicitur, abduci a corpore, & quod nesciant, num in corpore vel extra corpus. In hunc statum modo ter aut quater immisus sum, ut modo scirem quomodo se habet, & quod Spiritus & Angeli omni sensu gaudeant, etiam tactu præpollente & exquisitiori tactu corporis.

1884. Quod

1884. Quod alterum attinet, a Spiritu in alium locum auferri, ostensum est mihi per vivam experientiam, quid sit, & quomodo se habet; sed hoc solum bis & ter; solam experientiam licet asferre: Per plateas urbis, & per campestria ambulans, tunc quoque in loquela cum spiritibus, non aliter scivi, quam quod ita vigil essem & videns sicut aliis temporibus, ita ambulans absque errore, & interea in visione eram, videns lucos, fluvios, palatia, domus, homines, & plura; sed postquam ita per horas ambulavi, subito eram in visu corporis, & animadverti quod in alio loco essem, quo obstupefactus valde, appercepi quod in tali statu fuerim, in quo illi, de quibus dicitur, quod abducti spiritu in alium locum, nam dum perstat, nihil reflectitur super viam, & hoc si vel foret plurium miliarium; nec reflectitur super tempus, si vel foret plurium horarum sive dierum; nec fatigatio ulla percipitur; tunc quoque ducitur per vias, quas ipse ignorat, usque ad locum designatum. Hoc factum, ut quoque scirem, quod a Domino duci queat homo, præter quod sciat, unde & quo.

1885. Sed hæc binæ species Visionum, sunt extraordinariæ, ostensæ mihi solum ob finem, ut scirem quales sunt; sed Visa ordinaria sunt omnia illa, quæ, ex Divina Domini Misericordia, relata videas in Parte hac Prima, & præmissa & subnexa unicuique Capiti; sed hæc non Visiones sunt sed Visa in summa vigilia corporis, & nunc per plures annos.

F I N I S

PARTIS PRIMÆ.



